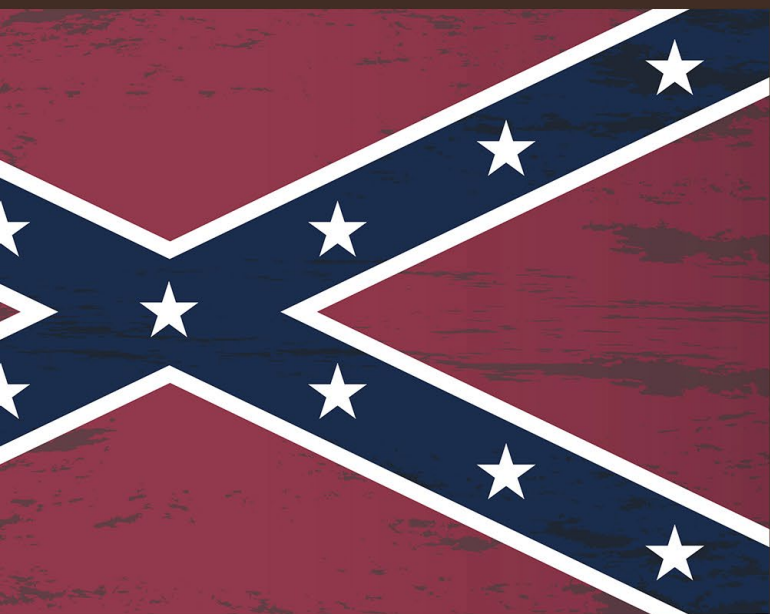

JIH PROTI SEVERU

I

Margaret Mitchellová

Městská knihovna v Praze

e-kniha • Praha • 2021

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Jih proti Severu I

Margaret Mitchellová

Přeložil Zdeněk Hron

Znění tohoto textu vychází z díla [Jih proti Severu, díl první](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Euromedia Group – Ikar v Praze v roce 2008. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Margaret Mitchellová: Jih proti Severu I), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 12. 3. 2021.

OBSAH

ČÁST 1	6
Kapitola 1	7
Kapitola 2	30
Kapitola 3	51
Kapitola 4	77
Kapitola 5	92
Kapitola 6	116
Kapitola 7	159
ČÁST 2	171
Kapitola 8	172
Kapitola 9	196
Kapitola 10	241
Kapitola 11	257
Kapitola 12	266
Kapitola 13	289
Kapitola 14	309
Kapitola 15	323
Kapitola 16	340
ČÁST 3	352
Kapitola 17	353
Kapitola 18	381
Kapitola 19	400
Kapitola 20	418
Kapitola 21	429
Kapitola 22	448
Kapitola 23	456
Kapitola 24	480
Kapitola 25	516
Kapitola 26	534
Kapitola 27	561
Kapitola 28	576
Kapitola 29	596
Kapitola 30	612

ČÁST 1

Kapitola 1

Scarlett O'Harová nebyla krásná, ale muži si to málokdy uvědomovali, když byli zaujati jejím kouzlem, jak se to právě dělo dvojčatům Tarletonovým. V obličeji jí příliš ostře kontrastovaly jemné tahy po matce, aristokratce francouzského původu z pobřeží, s hrubými rysy různolícího irského otce kypícího zdravím. Ale přesto byl její obličej se špičatou bradičkou a hranatou čelistí přitažlivý. Oči měla světle zelené beze stopy hnědi, ohvězděné ježícími se černými řasami a na koncích trochu skleslé. Nad nimi se úkosem vzhůru šplhalo husté černé obočí, jehož vzrušující šikmá linka se odrážela od pleti bílé jako magnolie – pleti, které si ženy z Jihu tolik cenily a kterou pečlivě chránily klobouky, závoji a rukavičkami bez prstů před horkým georgijským sluncem.

Toho dubnového odpoledne seděla se Stuartem a Brentem Tarletonovými v chladném stínu verandy na otcově plantáži v Taře a vypadala jako z obrázku. Jedenáct metrů zeleného květovaného mušelínu jejích nových šatů se vlnilo přes obruče krinolíny a přesně ladilo s domácími střevíčky ze zeleného marokénu s nízkými podpatky, které jí otec nedávno přivezl z Atlanty. Šaty dokonale zdůrazňovaly nejútlejší pas ze tří okolních okresů – čtyřicet tři centimetry! – a pod přiléhavým živůtkem se rýsovala na šestnáct let velmi vyspělá ňadra. Ale veškerá cudnost jejích širokých sukní, skromnost vlasů hladce stočených pod sítkou a nepohnutý klid drobných bílých ruček složených do klína jen chabě zakrývaly její pravé já. Zelené oči v pečlivě mile naladěném obličeji prozrazovaly bouři, svéhlavost, žízeň po životě, a to všechno zřetelně kontrastovalo s jejím způsobným vystupováním. Společenské chování jí vstřípila matka něžnými výčitkami a chuva přísnější kázní; oči byly její vlastní.

Po stranách se jí v křeslech pohodlně rozvalovali oba bratři, mluvili, smáli se a přitom přes sklenice se snítkami máty mhouřili oči do slunce a nenuceně si přehazovali nohy skryté až po kolena v holínkách a hrající svaly vypracovanými hodinami strávenými v sedle. Bylo jim devatenáct let, měřili sto osmdesát pět centimetrů, měli dlouhé kosti a tvrdé svaly, opálené obličej a tmavě ryšavé vlasy, veselé a arogantní oči. Oba byli oblečeni do stejných modrých kabátů a hořčicově žlutých jezdeckých kalhot, takže se jeden druhému podobali jako dva balíky bavlny.

Paprsky podvečerního slunce venku dopadaly šikmo na dvůr a vrhaly se na třpytivý lesk dřínů, které se odrážely od pozadí čerstvé zeleně jako souvislé trsy bílých květů. Koně obou dvojčat byli uvázáni na příjezdové cestě – mohutná zvířata, ryzáci se srstí stejně ryšavou jako vlasy jejich pánů – a mezi nohama se jim proháněla smečka hubených, nervózních loveckých psů, kteří doprovázeli Stuarta a Brenta na každém kroku. Dalmatin, trošku povznesený, jak se sluší na aristokrata, ležel s mordou opřenou o přední tlapky a trpělivě čekal, až oba mladí pánové vyrazí zpátky domů na večeri.

Mezi psy, koňmi a oběma dvojčaty byla podoba vyplývající z hlubších příčin než z neustálé vzájemné společnosti. Byla to samá zdravím kypící nemyslicí mláďata, štíhlá, elegantní a naplněná vznešeným duchem, oba mladíci sršeli elánem stejně jako koně, na nichž jezdili, sálala z nich energie a hrozba, ale uvnitř byli naladěni mile na každého, kdo to s nimi uměl.

Obličejе tří mladých lidí usazených na verandě nebyly ani ochablé, ani změkčilé, přestože se narodili do pohodlí života na plantáži a od dětství vyrůstali jako v bavlnce. Vyzařovala z nich vitalita a čilost venkovských lidí, kteří tráví celý život pod širým nebem a vůbec si nelámou hlavu hloupostmi, o jakých se píše v knihách. Život v claytonském okrese na severu Georgie byl dosud nový a ve srovnání s tím, jak to chodilo v Augustě, Savannah a Charlestonu, trošku neotesaný. Usedlejší a starší končiny Jihu ohrnovaly nos nad

lidmi ze severní Georgie, ale tady nedostatek jemňůstek vyplývájících z klasického vzdělání neznamenal žádnou ostudu, pokud se člověk vyznal ve věcech, na kterých opravdu záleželo. A k věcem, na kterých záleželo, patřilo umění pěstovat dobrou bavlnu, bezvadně jezdit na koni, dobře střílet, lehce tančit, s elegancí doprovázet dámy a snášet alkohol jako gentleman.

Obě dvojčata v těchto dovednostech vynikala a stejně výjimečná byla ve své vyhlášené neschopnosti naučit se cokoli, co je skryto mezi deskami knih. Jejich rodina vlastnila víc peněz, víc koní a víc otroků než kdokoli v okrese, ale chlapci na tom byli s gramatikou hůř než většina jejich chudých bělošských sousedů.

A právě proto se toho dubnového odpoledne Stuart a Brent rozvalovali na verandě v Taře. Zrovna je vyloučili z Georgijské univerzity, už čtvrté vysoké školy, která je během posledních dvou let vyhodila; starší bratři Tom a Boyd se vrátili s nimi, jelikož odmítali zůstat pod střechou instituce, v níž nebyla vítána přítomnost obou dvojčat. Stuart s Brentem považovali své poslední vyloučení za skvělý vtip a Scarlett, která od loňského návratu z fayettevilleského penzionátu sama dobrovolně neotevřela knížku, to považovala za stejně zábavné.

„Vím, že si z vyloučení nic neděláte, a Tom taky ne,“ prohlásila. „Ale co Boyd? Ten touží po vzdělání a vy dva jste ho už odvěkli nejdřív z univerzity ve Virginii, potom v Alabamě a Jižní Karolíně a teď v Georgii. Když to půjde takhle dál, tak jakživ nedostuduje.“

„Ale vždyť může studovat práva u soudce Parmaleeho ve Fayetteville,“ namítl bezstarostně Brent. „Navíc na tom moc nezáleží. Stejně bychom se museli vrátit domů před koncem semestru.“

„Proč?“

„Kvůli válce, ty huso! Každým dnem může vypuknout válka, tak od nás přece nemůžeš čekat, že bychom zůstali trčet ve škole.“

„Ale vždyť přece víte, že žádná válka nebude,“ pronesla otráveně Scarlett. „To jsou jen takové řeči. Ashley Wilkes a jeho otec

přece zrovna minulý týden říkali tatínkovi, že naši komisaři ve Washingtonu dospějí s panem Lincolnem k – k – nějaké přátelské dohodě o Konfederaci. A Yankeeové z nás stejně mají takový strach, že nebudou bojovat. Žádná válka nebude a už mě nebaví poslouchat řeči o ní.“

„Že prý nebude válka!“ vykřikla dvojčata znechuceně, jako by je někdo podvedl.

„Ale miláčku, válka samozřejmě bude,“ prohlásil Stuart. „Yankeeové z nás možná opravdu mají strach, ale po tom, jak je generál Beauregard předevedl, vyhnal kanonádou z Fort Sumteru, jim nezbyvá než bojovat, protože jinak by zůstali v očích celého světa zbabělci. Konfederace přece...“

Scarlett se znechuceně a netrpělivě ušklíbala.

„Jestli se ještě jednou zmíníš o válce, půjdu dovnitř a zavřu za sebou dveře. V životě mě žádné slovo tak neotravovalo jako slovo ‚válka‘ – horší je snad jen ‚odtržení‘. Tatínek mluví o válce ve dne v noci a všichni pánové, kteří za ním přijíždějí na návštěvu, vykřikují jenom cosi o Fort Sumteru a právech států a Abe Lincolnovi. Už mě to tak rozčiluje, že bych nejradši začala vzteky křičet! A mládenci taky nevykládají o ničem jiném, o tomhle a o té jejich hloupé eskadroně. Letos na jaře nebyla ani na jedné oslavě žádná zábava, protože mladí pánové nejsou schopni mluvit o ničem jiném. Jsem hrozně ráda, že Georgie počkala a odtrhla se až po Vánocích, protože jinak byly zkažené i všechny vánoční oslavy. Jestliže se ještě slůvkem zmíníte o válce, tak půjdu dovnitř.“

Myslela to vážně, protože nikdy nesnesla hovor, jehož středem nebyla ona sama. Ale mluvila s úsměvem, úmyslně prohlubovala doličky ve tvářích a mžikala hustými černými řasami, jako by to byla motýlí křídla. Chlapci byli okouzleni přesně, jak si přála, a překotně se omlouvali, že ji nudili. Její nezáměr vůbec nezmenšil jejich obdiv. Ve skutečnosti ji obdivovali ještě víc. Válka je přece záležitost pro muže, a ne pro dámy, a proto její názor považovali za projev ženskosti.

Když je Scarlett odmanévrovala od nudné války, začala se znovu zajímat o jejich momentální situaci.

„Co říkala maminka tomu, že vás zase vyloučili ze školy?“

Chlapci se ošívali, protože jim bylo nepříjemné vzpomínat, jak je matka přivítala, když se před třemi měsíci museli vrátit domů z Virginské univerzity.

„Víš,“ odpověděl jí Stuart, „vlastně ještě neměla příležitost nám něco říct. My s Tomem jsme dneska ráno odjeli dřív, než vstala. My jsme tady u vás a Tom se povaluje u Fontaineových.“

„Nezmínila se o tom, když jste se včera večer vrátili?“

„Včera večer jsme měli štěstí. Těsně před naším návratem přivedli toho hřebce, kterého maminka před měsícem opatřila v Kentucky, a tak jsme měli doma rodeo. Ten mizera – je to skvělý kůň, Scarlett; musíš říct tatínkovi, aby se na něj přišel hned podívat – už cestou k nám vykousl štolbovi kus masa a podupal dva matčiny negry, kteří na něj čekali na nádraží v Jonesboro. A těsně před naším návratem málem rozdupal stáj a přizabil mámina starého hřebce Strawberryho. Když jsme dorazili domů, maminka ho chlácholila ve stáji pytlíkem cukru a musím říct, že jí to šlo. Černoši viseli na trámech, oči jim lezly hrůzou z důlků, ale máma promlouvala na koně, jako by to byl člověk, až jí začal žrát z ruky. Kdepak, máma to umí s koňma nejlíp. A když si nás všimla, vykřikla: ‚Panebože na nebi, co vy čtyři zase pohledáváte doma? Jste horší než egyptské rány!‘ Vtom začal kůň frkat a vyhazovat. Máma se na nás obořila: ‚Zmizte odsud! Copak nevidíte, jak je ten krasavec nervózní? S váma čtyřma si to vyřídím po ránu!‘ Tak jsme šli spát a dneska ráno jsme se vytratili brzo, aby nás nestačila chytit. Nechali jsme tam Boyda, aby to s ní nějak spravil.“

„Myslíte, že Boydovi nařeže?“ Scarlett se stejně jako ostatní lidé v okrese nedokázala smířit s tím, že drobná paní Tarletonová zachází s dospělými syny jako s malými kluky a neváhá je, když to považuje za nutné, přetáhnout jezdeckým bičíkem.

Beatrice Tarletonová se vůbec nestačila zastavit, protože na jejích bedrech spočívala odpovědnost nejen za velkou bavlníkovou plantáž, sto černochů a osm dětí, ale i za největší hřebčín v celém státě. Byla horkokrevná a snadno se rozčilila nad častými vylomeninami svých synů, a zatímco nikdo nesměl vztáhnout ruku na koně nebo na otrocka, zastávala názor, že občasné šlehnutí bičíkem těm klukům nemůže vůbec škodit.

„Boydovi samozřejmě nenařeže. Boyda nikdy moc nebila, protože je nejstarší a navíc je z nás nejmenší,“ odpověděl Stuart, který byl pyšný na svých sto osmdesát pět centimetrů. „Proto jsme ho nechali doma, aby jí všechno vysvětlil. Panebože, máma by nás už měla přestat mlátit! Nám je už devatenáct a Tomovi jednadvacet, a ona s náma jedná, jako by nám bylo šest.“

„Přijede vaše maminka na tom novém koni zítra k Wilkesovým na rožnění?“

„Chtěla by, ale táta říká, že je to nebezpečné. A holky ji stejně nenechají. Prohlásily, že ji musí donutit, aby přijela aspoň na jednu oslavu jako dáma v kočáře.“

„Doufám, že zítra nezačne pršet,“ vzdychla Scarlett. „Už skoro týden prší denně. Neznám nic horšího, než když se z rožnění pod širým nebem vyklube piknik v domě.“

„Neboj se, zítra bude jasno a horko jako v červnu,“ ujistil ji Stuart. „Podívej, jak zapadá slunce. V životě jsem neviděl rudější. Podle západu slunce se vždycky dá spolehlivě předpovědět počasí.“

Zahleděli se přes nekonečné plochy čerstvě zoraných bavlníkových polí, patřících Geraldovi O'Harovi, ke krvavě rudému obzoru. Teď, když slunce zapadalo do příboje červeně za kopci táhnoucími se za řekou Flint, teplota dubnového dne pomalu klesala do chabého, ale voňavého chladu.

Jaro toho roku přišlo brzy s prudkými teplými sprškami a náhlým napětím růžových broskvoňových květů a dřínů, které pokropily bílými hvězdami močály táhnoucí se kolem temné řeky i vzdálené

kopce. Orání se už chýlilo ke konci a krvavá záře večerních červánků barvila čerstvé brázdy rudé georgijské hlíny na ještě červenější odstíny. Vlhká lačná zem, čekající převrácená na bavlníková semena, narůžověle probleskovala na písčitých vrcholcích brázd, karmínová a šarlatová a rudohnědá v místech, kam si podél obrácených skýv půdy lehaly stíny. Cihlový dům nabílený vápnem připomínal ostrov uprostřed rozbouřeného rudého moře, moře spirálového, kroutícího se, pŕlměsíčkového vlnobití, které nečekaně zkamenělo v okamžiku, kdy se vlny s narůžovělými hřebeny roztříštily v příboj. Protože tady neměli dlouhé přímé brázdy, jaké byly k vidění na žlutých hliněných polích na plošinách střední Georgie nebo na sytě červených plantážích na pobřeží. Zvlněné podhůří severní Georgie bylo zoráno do milionů oblouků, aby se úrodná půda nesplavovala do řek.

Byla to divošsky rudá země, krvavá po deštích a cihlově prašná v obdobích sucha, nejlepší půda na pěstování bavlny na světě. Byla to přívětivá země plná bílých domů, mírem dýchajících zoraných polí a líných žlutých řek, ale byla to zároveň země kontrastů, nejzářivějšího slunečního jasu a nejtemnějších stínů. Mýtiny, na nichž stály plantáže, a bavlníková pole táhnoucí se na míle daleko se klidně a spokojeně usmívaly na teplé sluníčko. Na jejich hranicích se tyčily nedotčené pralesy, temné a chladné i za nejdusnějších polední, tajemné, trošku zlověstné, a jejich borovice jako by v odvěké trpělivosti čekaly, až budou moci vyhrožovat tichými vzdechy: „Dej si pozor! Dej si pozor! Už jsme tě měly ve své moci a můžeme se tě zmocnit znovu.“

Tři mladí lidé usazení na verandě zaslechli dusot kopyt, chřestění řetězů na postrojích a pronikavý bezstarostný smích černochoů vracejících se s mezky z polí. Z domu k nim dolehl mírný hlas Scarlettiny matky, paní Ellen O'Harové, volající na černošské děvče, které jí nosilo košíček s klíči. Pronikavý dětský hlásek odpověděl „Sim, ano,“ a pak už bylo slyšet kroky paní Ellen, která vyšla zadním

vchodem k udírně, kde vždycky vydávala přiděly potravin pro nádeníky vracející se z polí. Zacinkal porcelán a zazvonilo stříbro, protože Pork, který v Taře dělal lokaje a zároveň komorníka, začal prostírat k večeři.

Při těch zvucích si dvojčata uvědomila, že je čas vyrazit domů. Ale nechtělo se jim matce na oči, radši posedávali na verandě v Taře a čekali, že je Scarlett pozve na večeři.

„Podívej, Scarlett, pokud jde o zítřek,“ ozval se Brent, „byli jsme sice pryč a nevěděli jsme, že bude rožnění a potom ples, ale to neznamená, že bychom si zítra večer nemohli pořádně zatancovat. Doufám, že už nejsi zadaná na celý večer.“

„To teda jsem! Jak jsem měla vědět, že se vrátíte domů? Nemohla jsem přece čekat na vás dva a riskovat, že celý večer zůstanu sedět v koutku!“

„Ty, a zůstat v koutku!“ vyprskli oba mládenci smíchy.

„Podívej, zlato, první waltz musíš tancovat se mnou a poslední se Stuem. A taky s námi musíš sedět u stolu při večeři. Budem sedět na odpočívadle hlavního schodiště jako na posledním plese a pozvem si zas starou Jincy, aby nám předpovídala budoucnost.“

„O předpověď staré Jincy nestojím. Pamatujete si přece, jak tvrdila, že si mám vzít pána s vlasy jako uhel a dlouhými černými kníry. A mně se pánové s černými vlasy vůbec nelíbí.“

„Máš radši zrzky, vid' zlato?“ poškleboval se Brent. „Ted' nám ale už vážně slib všechny waltzy a večeři.“

„Jestli nám je slíbíš, prozradím ti tajemství,“ naléhal Stuart.

„Jaké?“ vykřikla Scarlett, kterou to slovo vzrušilo jako malou holčičku.

„Myslíš to, co jsme slyšeli včera v Atlantě, Stue? Jestli ano, tak si vzpomeň, že jsme slíbili, že budeme mlčet.“

„Víš, řekla nám to slečna Pitty.“

„Jaká slečna? Jak že se jmenuje?“

„Ale vždyť ji znáš, sestřenice Ashleyho Wilkese, co bydlí v Atlantě, slečna Pittypat Hamiltonová – teta Charlese a Melanie Hamiltonových.“

„Tu znám, jakživ jsem neviděla ztřeštěnější starou paní.“

„A když jsme včera čekali v Atlantě na vlak domů, jela v kočáře kolem nádraží, nechala zastavit, dala se s námi do řeči a prozradila nám, že zítra večer bude na plese u Wilkesových oznámeno jisté zasnoubení.“

„Ale o tom já vím,“ konstatovala Scarlett zklamaně. „Její hloupý synovec Charles Hamilton si má brát Honey Wilkesovou. Každý přece už léta ví, že se budou brát, i když on se netváří dvakrát nadšeně.“

„Myslíš, že je hloupý?“ dorážel Brent. „Loni o Vánocích ti vůbec nevadilo, že tě obletuje, až se z něj kouří.“

„Co jsem měla dělat, když mě chtěl obletovat,“ pokrčila nedbale rameny Scarlett. „Myslím, že je to příšerný mazánek.“

„Kromě toho se nebude oznamovat jeho zasnoubení,“ vyhrkl Stuart vítězoslavně, „ale zasnoubení Ashleyho s Charlieho sestrou, slečnou Melanií!“

V Scarlettině obličeji se nepohnul jediný rys, ale zbledly jí rty jako každému, koho bez předchozího varování zasáhl ochromující úder a kdo si v prvních chvílích šoku neuvědomuje, co se vlastně stalo. Dívala se na Stuarta s tak nehybným výrazem, že mladík, který se nikdy nezdržoval zbytečnými úvahami, považoval za samozřejmé, že ji to pouze překvapuje a nesmírně zajímá.

„Slečna Pitty nám prozradila, že chtěli zasnoubení oznámit až příští rok, protože slečna Melly se necítí dobře, ale když se teď všude tolik mluví o válce, obě rodiny se dohodly, že bude nejlépe, když se vezmou co nejdřív. Takže to oznámí zítra večer o přestávce na večeři. A teď, když jsme ti, Scarlett, prozradili tajemství, tak nám musíš slíbit, že s námi budeš sedět u večeře.“

„Ale to víte, že ano,“ slíbila Scarlett jako loutka.

„A zadáš nám všechny waltzy?“

„Všechny.“

„Jsi milá! Vsadím se, že ostatní kluci budou bez sebe vzteky.“

„Ať se klidně vztekají,“ řekl Brent, „My dva si s nimi poradíme. Podívej se, Scarlett, co kdybys seděla s námi i ráno při rožnění?“

„Cože?“

Stuart zopakoval prosbu.

„Samozřejmě.“

Dvojčata se po sobě podívala, nadšeně, ale trošku překvapeně. Považovali se sice za Scarlettiny oblíbené nápadníky, ale ještě nikdy z ní nevymámili důkazy přízně tak snadno. Obyčejně se dala zapřísahat a prosit, odmršťovala je a odmítala jim dát jasnou odpověď ano nebo ne, vysmívala se jim, když věšeli hlavu, a naopak ochladla, když se rozzuřili. A teď jim slíbila prakticky celý zítřek – budou vedle ní moci sedět při rožnění, tančit s ní všechny waltzy (už se postarají, aby se hrály samé waltzy!) a nakonec budou spolu večeřet. Kvůli tomu přece stálo za to dát se vyloučit ze studia na univerzitě.

Plni nadšení z úspěchu seděli dál, bavili se o rožnění a o plese, o Ashleym Wilkesovi a Melanii Hamiltonové, skákali si navzájem do řeči, vyprávěli si vtipy a smáli se jim a z dálky oťukávali, jestli by náhodou přece jen nepřišlo pozvání na večeři. Chvilí trvalo, než si uvědomili, že Scarlett jim už nic neříká. Atmosféra se jaksi změnila. Mládenci netušili, jak se to stalo, ale nádherná záře odpoledne se vytratila. Oba mladíci vytušili, že jim něco uniká, a to je zarazilo a otráвило. Ještě chvíli se snažili, pak neradi vstali a podívali se na hodinky.

Slunce stálo nízko nad čerstvě zoranými poli a za řekou se černě rýsovaly siluety vysokých stromů. Vlaštovky poletovaly prudce po dvoře a slepice, kachny a krocani se kolébali, natřásali a vlekli domů z polí.

Stuart zařval: „Jeemsi!“ Za okamžik vysoký černošský chlapec stejně starý jako oni oběhl největší rychlostí dům a vyrazil k uvázaným koním. Jeems byl jejich osobní sluha a stejně jako psi je doprovázel na každém kroku. Hrával si s nimi od dětství, a když

bylo dvojčatům deset let, dostali ho darem jako osobního sluhu. Když ho zahlédli psi Tarletonových, vstali z rudého prachu a čekali s radostí na příchod svých pánů. Mladíci se uklonili, podali Scarlett ruku a oznámili jí, že na ni budou brzy ráno čekat u Wilkesových. Potom prudce vyrazili po příjezdové cestě, vyhoupli se na koně a následování Jeemsem vyrazili tryskem cedrovým stromořadím a přitom na ni křičeli a mávali klobouky.

Když projeli zatačkou na prašné cestě do míst, kam už nebylo z Tary vidět, Brent zarazil koně pod skupinou dřínů. Stuart také zastavil a černošský mládenec zůstal stát pár kroků za nimi. Koně, kteří ucítili uvolněnou uzdu, sklonili hlavy a popásali se na čerstvé jarní trávě a trpěliví psi znovu lehli do jemného rudého prachu a roztouženě pokukovali po vlaštovkách kroužících v houstnoucím soumraku. Na Brentově širokém upřímném obličeji se zračil zmatek a mírné znechucení.

„Hele,“ prohlásil, „nezdá se ti, že nás taky měla pozvat na večeři?“

„Jasně že měla,“ odpověděl Stuart. „Čekal jsem, že ji to napadne, ale bohužel. Jak si to vysvětluješ?“

„Vůbec si to neumím vysvětlit. Jen si pořád říkám, že to mohla udělat. Vždyť je to náš první den zpátky doma a předtím jsme se neviděli bůhvíjak dlouho. A mohli jsme jí říct ještě spoustu dalších novinek.“

„Připadalo mi, že nás hrozně ráda vidí, když jsme k nim přijeli.“

„Mně taky.“

„A potom, přibližně před půlhodinkou, najednou tak divně ztichla, jako když ji bolí hlava.“

„Taky jsem si všiml, ale nemyslel jsem na to. Co se jí podle tebe stalo?“

„Jó, to nevím. Myslíš, že jsme ji něčím rozzuřili?“

Oba chvilku přemýšleli.

„Nic mě nenapadá. Kromě toho na Scarlett přece každý pozná, když se začne vztekat. Ta se neovládá jako některé dívky.“

„Máš pravdu, to se mi na ní líbí. Když se vzteká, tak nechodí a netváří se jako ztělesnění chladné nenávisti – ta to každému rovnou řekne. Ale museli jsme udělat nebo říct něco, co se jí dotklo, až přestala mluvit a tvářila se jako nemocná. Vsadím se, že nás nejdřív ráda viděla a chtěla nás pozvat na večeři.“

„Myslíš, že by to dělala kvůli našemu vyloučení ze školy?“

„V žádném případě! Nebud' blázen. Přece se smála na celé kolo, když jsme jí o tom vyprávěli. A kromě toho Scarlett dá na knížky a učení asi tolik co my.“

Brent se otočil v sedle a zavolal černošského sluhu.

„Jeemsi!“

„Sim, ano.“

„Slyšel jsi, o čem jsme se bavili se slečnou Scarlett?“

„Sim ne, pane Brent! Japak byste si myslel, že poslouchám, co si povídají bílí lidi?“

„Abys neposlouchal, krucinál! Vy černý víte všechno, co se kde šustne. Vždyť jsem tě, ty kluku prolhaná, viděl na vlastní oči, jak ses protáhl kolem rohu verandy a skrčil ses pod gardénii u zdi. Tak povídej, slyšel jsi, že jsme řekli něco, co by mohlo slečnu Scarlett rozzuřit, nebo co ji mohlo urazit?“

Jeems se po této otázce přestal tvářit, že nic neslyšel, a svraštil černé čelo.

„Sim, ne, že byste řekli něco, po čem by se rozzuřila, to sem si teda neším. Se mně spíš zdá, že vás ráda viděla a stejskalo se jí a byla šťastná jak blecha, dokavád' ste nezačali mluvit vo tom, že pan Ashley a slečinka Melly Hamiltonůch se maj brát. Pak ztichla jako ten ptáček, dyž zahlídne jestřába.“

Dvojčata se po sobě podívala a pokývala hlavou, aniž pochopila, oč jde.

„Jeems má pravdu. Jenže nechápu, proč to udělala,“ řekl Stuart. „Panebože! Ashley pro ni přece byl jen kamarád, nic víc. Přece se do něj nezbláznila. Přece je blázen do nás.“

Brent přikývl.

„Ale co když,“ zeptal se, „jí Ashley neřekl, že oznámí zasnoubení zítra večer, a ona na něj dostala vztek, že jí to jako starý kamarád neřekl dřív než všem ostatním? Děvčata si hrozně potrpí na to, aby takové věci věděla první.“

„Možná že máš pravdu. Ale co když jí neřekl jen, že to bude zítra? Mělo to přece být tajemství a překvapení a člověk má přece právo na tiché klidné zasnuby, nebo snad ne? Taky bychom to nevěděli, kdyby nám to tetička slečny Melly nevyzvonila. Ale Scarlett přece musela vědět, že si slečnu Melly někdy vezme. Vždyť my to víme už léta. U Wilkesových a Hamiltonových si bratřenci vždycky berou sestřenice. Každý přece odjakživa ví, že si ji jednou zřejmě vezme, stejně jako si Honey Wilkesová bude brát bratra slečny Melly, Charlese.“

„Tak to teda nevím. Ale mrzí mě, že nás nepozvala na večeři. Můžu ti říct, že se mi vůbec nechce domů poslouchat mámu, jak nám otlouká o hlavu vyloučení ze školy. Tentokrát to přece jen není prvně.“

„Třeba ji Boyd mezitím uklidnil. Víš přece, jak úlisně ten skrček dovede mluvit. Víš, že ji vždycky uklidní.“

„Jistě, ale vždycky mu to nějaký čas trvá. Musí mlít pořád doko-la, až mámu nakonec úplně poplete. Potom to teprv pustí z hlavy a řekne mu, aby si šetřil hlas na právnickou praxi. Jenže teď ještě neměl čas ani pořádně začít. Dám krk na to, že máma je ještě celá zdivočelá z nového koně a nestačí si uvědomit, že jsme zase zpátky doma, dřív než si večer sedne k večeři a všimne si Boyda. Než dojí, bude pod pěnou a bude chrlit oheň a síru. A nejmíň do deseti potrvá, než si Boyd najde příležitost, aby jí vysvětlil, že pro nás nebylo čestné zůstat na univerzitě po tom, co si kancléř dovolil říct nám dvěma. A teprv o půlnoci ji dokáže poštvat proti kancléři natolik, že se zeptá, proč ho sám nezastřelil. Kdepak, domů smíme nejdřív o půlnoci.“

Dvojčata se po sobě zasmušile podívala. Vůbec se nebála divokých koní, hádek, při kterých se střílelo, ani uraženosti sousedů, ale zato pociťovala zdravý strach z nevybíravých poznámek své zrzavé matky a jejího jezdeckého bičíku, kterým je neváhala kdykoli přetáhnout přes kalhoty.

„Víš co,“ navrhl Brent, „pojedme k Wilkesovým. Ashley s děvčaty budou rádi, když s nimi povečeříme.“

Stuart se tvářil trochu zneklidněně.

„Ne, tam nepojedeme. Určitě nevědí, kde jim hlava stojí, kvůli zítřejšímu rožnění, a kromě toho...“

„Promiň, já zapomněl,“ vpadl mu prudce do řeči Brent. „Ne, nepojedeme tam.“

Hvždli na koně a chvíli jeli mlčky. Stuart se ve snědém obličejí lehce začervenal rozpaký. Až do minulého léta se souhlasem obou rodin a celého okresu se Stuart dvořil Indii Wilkesové. Po okrese šel jeden hlas, že by chladná a ovládající se India Wilkesová na něj snad mohla mít uklidňující vliv. V každém případě si to všichni hrozně přáli. A Stuart by možná na ten nápad přistoupil, ale Brentovi se to nezdálo. India se mu sice líbila, ale považoval ji za příliš fádňí putičku a nedokázal se přimět k tomu, aby se do ní zamiloval a mohl dělat Stuartovi společníka při námluvách. Tehdy se zájmy obou dvojčat poprvé rozešly a Brent těžce nesl, že bratr věnuje pozornost dívce, která jemu nestojí za povšimnutí.

A potom si loni v létě při politickém projevu v dubovém háji v Jonesboro oba zničehonic všimli Scarlett O'Harové. Znali ji už léta a od dětských let si s ní rádi hráli, protože uměla jezdit na koni a lézt po stromech skoro jako oni sami. Ale teď žasli, že z ní vyrostla mladá dáma, a ještě k tomu nejkouzelnější na světě.

Poprvé si všimli, jak umí kroutit zelenýma očima, jak hluboké dolíčky má ve tvářích, když se směje, jaké má drobné ruce a nohy a jak je útlá v pase. Jejich chytré poznámky v ní probouzely veselé

kaskády smíchu a mladíci, nadšeni představou, že je považuje za skvělou dvojici, se doslova překonávali.

Byl to pamětihodný den v životě obou dvojčat. Od té doby se, kdykoli o tom spolu mluvili, divili, jak je možné, že si Scarlettiných půvabů nevšimli dřív. Nikdy je nenapadla správná odpověď, totiž že se Scarlett toho dne rozhodla, že si jí musí všimnout. Od přírody nesnesla, aby byl nějaký muž zamilován do jiné ženy než do ní, a pohled na Indii Wilkesovou, stojící při projevu vedle Stuarta, byl příliš silné sousto pro její dravčí povahu. Stuart sám jí nestačil, a proto nastražila sítě i na Brenta, její důkladnost slavila vítězství – uvízli v nich oba.

Ted' do ní byli oba zamilovaní a India Wilkesová i Letty Munroeová z Lovejoy, o kterou se Brent předtím vlažně ucházel, byly zatlačeny daleko do pozadí. Dvojčata se neptala, co by se stalo, kdyby Scarlett přijala nabídku jednoho z nich. Až by na tu překážku narazili, nějak by ji určitě překonali. Momentálně jim úplně stačilo, že se znovu shodli na jedné dívce, protože na sebe vůbec nežárlili. Tato situace zajímala sousedy a otravovala jejich matku, protože jí se Scarlett vůbec nelíbila.

„Dobře vám tak, jestli ta prohnaná osoba řekne jednomu z vás ano,“ prohlašovala. „Nebo možná řekne ano oběma, ale pak se budete muset odstěhovat do Utahu, jestli vás ovšem mormoni vezmou mezi sebe, a já osobně o tom pochybuju... Dělán si starost, že se každým dnem oba postavíte na zadní a začnete na sebe žárlit kvůli té zrádné mrňavé káče se zelenýma očima a ještě mi jeden druhého zastřelíte. Ale třeba by to taky nemusel nakonec být špatný nápad.“

Stuart se ode dne, kdy společně poslouchali projev, cítil vedle Indie nesvůj. India mu nic nevyčítala a ani pohledem nebo gestem nenaznačila, že by si povšimla změny v jeho vztahu k ní. Na to byla příliš velká dáma Ale Stuart si vedle ní připadal provinile a trochu trapně. Uvědomoval si, že se do něj jeho vinou zamilovala a že ho má pořád ráda, a v koutku duše cítil, že se nezachoval jako gentleman.

Pořád se mu hrozně líbila a vážil si jí pro chladně vybrané vystupování, knižní vzdělanost a všechny ryzí vlastnosti, jaké měla. Ale proč je k čertu tak bledá a nezajímavá a pořád stejná, když ji člověk srovná se Scarlettiným zářivým a proměnlivým kouzlem! S Indií člověk vždycky ví, na čem je, kdežto u Scarlett to ani v nejmenším netuší. Člověk by z toho div nevyletěl z kůže, ale má to své kouzlo.

„Víš co, pojedem za Cadem Calvertem a navečeříme se s ním. Scarlett říká, že se Cathleen vrátila z Charlestonu. Třeba nám poví o Fort Sumteru něco nového, co jsme ještě neslyšeli.“

„To jsi uhod! Vsadím dvě ku jedné, že Cathleen vůbec netušila, že v přístavu je nějaká pevnost. A že byla plná Yankeeů, se určitě dozvěděla, až když jsme je odtud vyhnali kanonádou. Ta může vyprávět nejvíc o plesech, na kterých tancovala, nebo ctitelích, které ulovila.“

„Ale já docela rád poslouchám její plácání a aspoň bychom se měli kde schovat, než máma usne.“

„Krucifix, já mám Cathleen docela rád, je s ní legrace, taky bych rád slyšel něco o Caru Rhettovi a ostatních známých z Charlestonu, ale ať se propadnu, jestli bych ještě jednou vydržel sedět u jídla s tou její yankejskou macechou!“

„Nesmíš na ni být tak zlý, Stuarte. Vždyť se snaží.“

„Já na ni nejsem zlý. Je mi jí líto, jenže nesnáším lidi, kterých mi musí být líto. A ona pořád do něčeho štourá, myslí to dobře a chce, aby si člověk připadal jako doma, ale vždycky nakonec řekne něco nevhodného. Nemůžu vedle ní vydržet sedět! A navíc si myslí, že Jižané jsou barbaři. Dokonce to řekla naší mámě! Má z Jižanů strach. Pokaždé, když u nich jsme, vypadá vyděšená k smrti. Připomíná mi vychrtlou slepici usazenou na křesle jako na hřadě, v očích má takový jasný a prázdný a vyděšený pohled a tváří se, že začne mávat křídly a bojovně kvokat, jakmile se někdo seabemíň pohne.“

„Ale to jí nemůžeš mít za zlé, když jsi postřelil Cadea do nohy.“

„Ale to jsem se nalil, jinak bych to neudělal,“ bránil se Stuart. „A Cade mi to vůbec nevyčítal. Ani Cathleen, Raiford a pan Calvert. Jediný, kdo vyváděl, byla ta yankejská macecha, která prohlašovala, že jsem nevyčválaný barbar a že se slušní lidé nemohou cítit bezpeční vedle necivilizovaných Jižanů.“

„Ale to jí nemůžeš mít za zlé. Je Yankeejka a nemá žádné zvláštní vychování. Kromě toho jsi ho opravdu postřelil a Cade Calvert je její nevlastní syn, nedá se nic dělat.“

„Krucifix, to není důvod, aby mě urážela! Ty jsi přece vlastní syn, ale šla snad naše máma nadávat Tonymu Fontaineovi tenkrát, když postřelil do nohy tebe? Ani nápad, poslala akorát pro doktora Fontainea, aby ti nohu obvázal, a pak se ho zeptala, proč má Tony tak špatnou mušku. Nechala se slyšet, že se mu určitě třesou ruce od chlastu. Vzpomínáš, jak Tony kvůli tobě zuřil?“

Oba mladíci vyprskli smíchy.

„Naše máma je eso!“ prohlásil Brent obdivným tónem. „Můžeš se spolehnout, že vždycky udělá, co je třeba, a nikdy tě nezahanbí před lidmi.“

„Jo, jenže až dneska večer přijdeme domů, tak určitě povede před otcem a holkama takové řeči, že se budeme hanbou propadat,“ namítl pochmurně Stuart. „Podívej, Brente, vsadím se, že do Evropy nepojedem. Matka říkála, že nemůžeme jet na velkou cestu, když nás vyhodí z další školy.“

„Krucifix, to je nám přece jedno! Co bychom v Evropě asi tak viděli? Beztak by nám všichni ti cizinci nemohli ukázat nic, co nemáme doma v Georgii. Vsadím se, že nemají tak rychlé koně, ani tak hezké holky, a dám krk na to, že nemají žitnou whisky, která by se vyrovnala otcově.“

„Ashley Wilkes tvrdil, že mají spoustu krásných scenerií a hudby. Ashleymu se v Evropě líbilo. Pořád o tom mluví.“

„Přece znáš Wilkesovy. Mají takový divný sklony k muzice, knížkám a sceneriím. Matka tvrdí, že je to tím, že jejich dědeček

pocházel z Virginie. Podle ní si Virgiňané na takových věcech děsně zakládají.“

„Ať si je nechají. Mně stačí dobrý kůň pro radost z jízdy, dobré pití do chřtánu, slušná dívka, o kterou bych se mohl ucházet, a špatná, se kterou si užiju, a všichni si můžou celou jejich Evropu nechat... Co je nám po nějakém cestování? Představ si, že bychom byli v Evropě zrovna teď, když začíná válka! Nestačili bychom se ani vrátit. Osobně bych radši šel do války, než jel do Evropy.“

„Já taky, třeba zítra... Brente, už vím, kam můžeme na večeri. Pojedu teď přes močál, víš tam, co bydlí Able Wynder, a ohlásíme se mu, že jsme zpátky doma a můžeme chodit na výcvik.“

„Tomu říkám nápad!“ vykřikl nadšeně Brent. „Aspoň uslyšíme, co je nového s eskadronou, a zjistíme, jakou barvu nakonec vybrali pro uniformy.“

„Jestli se rozhodli pro zuávskou, tak mě tedy k eskadroně nikdo nedostane. V těch plandavých červených kalhotách bych si připadal jako mámin mazánek. Připomínají mi dámské spodní kalhotky z červeného flanelu.“

„Esli máte v oumyslu se stavovat u pana Wyndera na večeri, tak nečekejte moc velkej kus žvance,“ ozval se Jeems. „Starýho kuchaře pochovali a novýho eště nekoupili. Vaří jim náká děvečka a černý si mi stěžovali, že je nejhorší kuchta pod sluncem.“

„A proč si proboha nekoupí nového kuchaře?“

„Copák si bílá žebrota může koupit náký negry? Jaktěživo měli nejvejš čtyry.“

Z Jeemsova hlasu čiselo upřímné pohrdání. Žil si v zajištěném společenském postavení, protože Tarletonovi vlastnili sto černochů a Jeems jako všichni otroci velkých plantážníků hleděl spatra na drobné farmáře, kteří měli málo otroků.

„Za tohle tě seřežu, až z tebe budou lítat cucky,“ vykřikl divoce Stuart. „Able Wynder pro tebe není bílá žebrota. Chudý je, ale není žádná žebrota, a ať se propadnu, jestli dovolím, aby mu tak někdo

říkal, ať je to černoch nebo běloch. V tomhle okrese se mu nikdo nemůže rovnat, proč by ho taky eskadrona jinak zvolila poručíkem?“

„To mě jaktěživ nenapadlo, mladej pane,“ odpověděl Jeems, na kterého pánovy výčitky vůbec neúčinkovaly. „Se mně zdá, že šecky oficíry zvolili mezi bohatejma gentlemanama, a né žádnou žebrotu, co hnije mezi močálama.“

„Able není žádná žebrota. Chceš ho snad srovnávat s opravdovým bílým ksindlem, jako jsou Slatteryové? Able akorát není bohatý. Má malou farmu a ne velkou plantáž. Když si ho vojáci váží natolik, že ho zvolili poručíkem, žádný černoch se o něj nebude otírat. Eskadrona ví nejlíp, co dělá.“

Jezdecká eskadrona vznikla před třemi měsíci, hned ten den, kdy se Georgie odtrhla od Unie, a branci se od toho okamžiku celí třásli na válku. Jednotka nebyla dosud pojmenována, přestože nechyběly návrhy. Každý přišel s vlastním nápadem, kterého se nechtěl za nic vzdát, a stejně to bylo s představami o barvě a střihu uniform. *Claytonské divoké kočky*, *Polykači plamenů*, *Zuávové*, *Vnitrozemští střelci* (ačkoli eskadrona měla být vyzbrojena pistolemi, šavlemi a tesáky a ne puškami), *Claytonští šediví*, *Krev a blesky*, *Drsní a odhodlaní* – a každý návrh měl své stoupence. Dokud se situace nevyřešila, všichni mluvili o své jednotce jako o eskadroně a tak to také zůstalo až do konce jejich válčení, protože navzdory vznešeně znějícímu jménu, které bylo přijato později, se jim říkalo prostě „eskadrona“.

Důstojníci byli zvoleni z řad jednotky, protože nikdo v okrese až na pár veteránů z války s Mexikem a Seminoly neměl sebemenší válečné zkušenosti, a navíc by eskadrona nesnesla na místě velitele člověka, kterého by neměli všichni osobně rádi a kterému by nedůvěřovali. Čtyři Tarletonovy chlapce měl rád každý stejně jako tři mladé Fontaine, ale bohužel je nezvolili, protože Tarletonové se snadno opili a pak vyváděli, Fontaineové byli zase zbrklí a nebezpeční. Kapitánem byl zvolen Ashley Wilkes, protože byl nejlepší

jezdec v okrese a protože se počítalo s tím, že svou chladnokrevností dokáže udržet alespoň zdání pořádku. Z Raiforda Calverta udělali nadporučíka, protože Raifa měl přece každý rád, a z drobného farmáře Ablea Wyndera, syna trapera z močálů, se stal poručík.

Able byl chytrý, vážený obr, negramotný, laskavý, starší než ostatní mládenci, který se v přítomnosti dam uměl chovat přinejmenším tak dobře jako oni. Nakonec otcové a dědové mnohých se mezi boháče vyšvihli z prostředí drobných farmářů. Navíc uměl Able střílet nejlépe z celé eskadrony. Byl to doopravdický ostrostřelec, který na sedmdesát metrů dokázal zasáhnout veverku do oka a vyznal se v životě ve volné přírodě, uměl rozdělat oheň v dešti, stopovat zvířata a najít vodu. Eskadrona smekala před skutečnými kvalitami, a protože ho navíc měli všichni rádi, zvolili ho důstojníkem. Nesl tu poctu vážně a bez zbytečného upejpání, jako by pouze dostal to, co mu patří. Ale manželky a otroci plantážníků mu nemohli odpustit, že se nenarodil jako gentleman, přestože pánům a synům to bylo jedno.

Eskadrona se zpočátku rekrutovala výhradně z řad plantážníků, samých gentlemanů, kteří si na vlastní náklady obstarali koně, výstroj a osobního sluhu. Ale v malém claytonském okrese bylo bohatých plantážníků málo, a tak bylo pro doplnění eskadrony na plný počet nutno vybrat další brance mezi syny drobných farmářů, zálesáků, traperů, chudších a v několika případech velmi chudých bělochů, pokud převyšovali průměr své společenské vrstvy.

Tito mladí muži by se do války s Yankeei, pokud by k ní došlo, hnali stejně nadšeně jako jejich bohatší sousedé, ale vyvstal delicate problém, jak je financovat. Málokdo mezi drobnými farmáři vlastnil koně. Na farmách hospodařili s mezky, ani těch neměli nazbyt, většinou vlastnili nejvýš čtyři. Mezci nemohli být postrádáni pro válečné potřeby, ani kdyby se s nimi eskadrona byla ochotna smířit, což rozhodně nebyla. Zálesáci a lidé žijící uprostřed močálů nevlastnili ani koně, ani mezky. Živili se výhradně výnosem ze

svých pozemků a úlovky z močálů. Většinou hospodařili na základě výměnného obchodu a málokdy uviděli za rok pohromadě celých pět dolarů, takže na koně a uniformy nemohli pomyslet. Byli ve své chudobě stejně hrdí jako plantážníci ve svém bohatství a v životě by od bohatých sousedů nepřijali nic, co by sebméně připomínalo dobročinný dar. Aby se nikdo necítil dotčen a eskadrona mohla být doplněna na plný počet, Scarlettin otec, John Wilkes, Buck Munroe, Jim Tarleton, Hugh Calvert, vlastně každý velký plantážník z okresu s výjimkou Anguse MacIntoshe přispěl finanční částkou na kompletní vystrojení eskadrony, mužů i koní. Nakonec se každý plantážník zavázal vypravit vlastní syny a určitý počet ostatních, ale celá záležitost byla řízena tak, že méně bohatí vojáci mohli přijmout koně a uniformy, aniž by tím utrpěla jejich čest.

Eskadrona se dvakrát týdně scházela v Jonesboro, jednak aby podstoupila výcvik, jednak aby se modlila za brzký začátek války. Dosud nebyl opatřen plný počet koní, ale ti, kdo je měli, prováděli na poli za soudní budovou cvičení, které považovali za jezdecké manévrování, pokaždé rozvířili obrovské mračno prachu, řvali do ochraptění a mávali šavlemi z dob revoluce, které byly sňaty ze stěn salonů. Ostatní, kteří dosud neměli koně, seděli na obrubě chodníku před Bullardovým obchodem, sledovali kamarády v sedle, žvýkali tabák a jeden před druhým se vytahovali. Nebo pořádali střelecké závody. Nikoho z těchto mužů nebylo třeba učit střílet. Většina Jižanů se narodila se zbraní v ruce a život strávený na lovu ze všech udělal elitní střelce.

Na každý nástup si z plantážnických sídel i ze srubů uprostřed močálů přinesli pestrou sbírku střelných zbraní. Patřily k nim dlouhé ručnice na veverky, které byly nové v časech, kdy bylo poprvé překročeno Alleghenské pohoří, staré předovky, jež měly na svědomí spoustu indiánů v počátcích osidlování Georgie, jezdecké bambitky, které zažily válku z roku 1812 i válku proti Seminolům a Mexiku, stříbrem vykládané soubojové pistole, kapesní derringery,

lovecké dvojky i elegantní nové pušky anglické výroby s lesknoucími se pažbami z kvalitního dřeva.

Výcvik pokaždé končil v jonesboroských saloonech, a než nastal soumrak, obyčejně docházelo k tolika rvačkám, že se důstojníkům jen s vypětím sil podařilo zabránit prvním ztrátám a odložit je na dobu, kdy je mohli způsobit Yankeeové. Během jedné z těchto potyček Stuart Tarleton postřelil Cadea Calverta a Tony Fontaine zasáhl Brenta. Dvojčata, krátce předtím vyloučená z Virginské univerzity, se vrátila domů právě v době, kdy byla eskadrona sestavována, a oba mladíci se hrnuli na vojnu s nadšením, ale po přestřelce, k níž došlo před dvěma měsíci, je matka vypakovala na státní univerzitu a nařídila jim, aby se odtud ani nehнули. Když byli pryč, strašně se jim stýskalo po vzrušujícím výcviku a snadno by oželeli vzdělání, jen kdyby proboha mohli s kamarády zase jezdit a řvát a střílet z pušek.

„Tak dobře, vezmem to přes pole k Ableovi,“ navrhoval Brent. „Můžeme přes brod pana O'Hary a přes pastviny Fontaineových a jsme tam za chvíli.“

„Tam nám naložej na talíř nejvejš vačici a nákou zeleninu,“ namítl Jeems.

„Ty nedostaneš vůbec nic,“ poškleboval se mu Stuart. „Protože pojedíš domů a vyřídíš mámě, že nepřijdem na večeři.“

„Ani za nic, depák!“ vykřikl zděšeně Jeems. „Depák! Až mě slečna Bítrič zabije, tak si neužiju víc špásů než vy. Zkraje se voptá, jak to, že jsem vás zasejc nechal vyhnat ze školy. A pak se hned bude ptát, jak to, že jsem vás nepřived večír dom, aby mohla zabít zasejc vás. A pak se na mě vrhne jak kachna na chrousta a já si všechno vodskáču i za vás. Esli mě nevemete s sebou k panu Wynderovi, tak zůstanu do rána v lese a možná že mě chytěj hlídačove, poniváč já budu rači, dyž mě dostanou do drápů voni než slečna Bítrič, dyž se vocitne v tom svým stavu, že se nezná.“

Dvojčata hleděla na rozhodného černocho rozpačitě a trochu znechuceně.

„Je mu jedno, že by ho chytili ‚hlídačové‘, je to starý blázen, a máma by zase měla pár týdnů o čem mluvit. Na mou duši, s černýma si člověk užije víc starostí než radostí. Někdy si říkám, že abolicionisti mají možná pravdu.“

„Jenže by nebylo správné, aby Jeems musel schytat, co nechcem schytat sami. Budeme ho muset vzít s sebou. Ale dej si pozor, ty drzý černý blázne, jestli se před Wynderovými černochoy budeš naparovat a jestli jen cekneš, že my máme pořád smažená kuřata a šunku a oni jenom divoké králíky a vačice, tak – tak to řeknu mámě. A taky tě nevezmeme s sebou do války.“

„Naparovat se? Naparovat se před takovejma negrama s holym zadkem? No to teda né, mladej pane, já přeci mám manýry, jak se patří. A slečna Bítrič mě učila manýrům s váma, no nemám pravdu?“

„Jenže na nás třech to není moc vidět,“ poznamenal Stuart. „A teď už musíme jet.“

Vyšvihl se na mohutného ryzáka, pobídl ho ostruhami a lehce přeskočil laťovou ohradu na měkké pole plantáže patřící Geraldovi O’Harovi. Za ním následoval Brentův a pak Jeemsův kůň. Jeems se při skoku tiskl k hrušce sedla a hřívě. Nerad skákal přes ohrady, ale aby udržel krok se svými pány, musel už přeskočit vyšší, než byla tahle.

Cestou mezi rudými brázdami a po svahu dolů k brodu Brent v houstnoucím šeru zakřičel na bratra: „Hele, Stue, nezdá se ti, že Scarlett nás vlastně *chtěla* pozvat na večeři?“

„Pořád si myslím, že ano,“ zakřičel Stuart. „Jak tě vůbec mohlo napadnout...“

Kapitola 2

Když dvojčata nechala Scarlett stát na verandě v Taře a dozněl poslední dusot cválajících podkov, dívka se jako náměsíčná vrátila pozpátku ke svému křeslu. Obličej měla zkřivený bolestí a ústa ji bolela, jak se musela nutit do úsměvů, aby před dvojčaty skryla své tajemství. Unaveně se zhroutila do křesla, sedla si na jednu nohu a srdce jí bušilo zoufalstvím, div jí neroztrhlo prsa. Bilo podivnými drobnými záškuby, ruce měla studené a pocit katastrofy ji doslova drtil. V obličejí se jí odráželo utrpení a zmatek, zmatek zhýčkaného dítěte, které vždycky prosadilo svou, stačilo jen říct, a které teď poprvé narazilo na nepříjemnou stránku života.

Ashley si má vzít Melanii Hamiltonovou!

To nemůže být pravda! Dvojčata se určitě spletla. Zase si z ní vystřelili. Ashley se přece nemohl, v žádném případě se nemohl zamilovat do Melanie. Do takové mrňavé myši se přece nemůže zamilovat nikdo. Scarlett si pohrdavě vybavovala Melaniinu hubenou dětskou postavu a její obličej připomínající tvarem srdce, obličej tak fádní, že vypadala skoro jako domácí putička. A Ashley se s ní neviděl hezkých pár měsíců. Od rodinného večírku, který pořádal Ioni U Dvanácti dubů, byl v Atlantě nejvýš dvakrát. Kdepak, Ashley se nemohl zamilovat do Melanie, protože – nemůže se přece mýlit! – protože miluje ji! Miluje přece ji, Scarlett – to věděla jistě!

Scarlett zaslechla těžký krok chůvy, pod kterou praštěla podlaha v hale, a rychle narovnala nohu, na níž si seděla, a snažila se tvářit pokud možno klidně. Chůva nikdy nezůstala u pouhého podezření, že něco není v pořádku. Byla přesvědčena, že jí O'Harovi patří tělem i duší stejně jako jejich tajemství; stačil pouhý závan tajemství a okamžitě vyrazila nemilosrdně jako ohař po stopě zvěře. Scarlett ze zkušenosti věděla, že když uspokojivě neodpoví na

zvědavé otázky, chůva půjde za Ellen a Scarlett se bude muset se vším svěřit matce, nebo si vymyslet nějakou milosrdnou lež.

Z haly se vynořila postava chůvy, mohutné stařeny s malýma bystrýma očkama, jaká mívají sloni. Byla to čistokrevná Afričanka s leskle černou pletí, která by za O'Harovy cedila krev, Ellenina hlavní opora, příčina zoufalství jejích tří dcer a postrach celého domácího služebnictva. Chůva byla sice černoška, ale zásadami svého jednání a smyslem pro hrdost se svým pánům vyrovnala, možná je dokonce předčila. Vyrostla v ložnici Solange Robillardové, matky Ellen O'Harové, a to byla delikátní, chladná Francouzka, která nosila nos vzhůru a jakživa neušetřila služebnictvo ani děti spravedlivého trestu za sebemenší porušení dekora. Byla Elleninou chůvou a po svatbě s ní přišla ze Savannah do severní Georgie. Koho chůva milovala, toho trestala. A protože její láska ke Scarlett a hrdost na ni neznaly mezí, trestání probíhalo prakticky bez přestávky.

„Mladý pánové už vodešli? Jak to že ste je nepozvala na večeři, slečno Scarlett? Poručila sem Porkovi, aby pro ně prostřel ještě dva talíře. To sou nějaký manýry?“

„Ale já byla celá otrávená jejich řečmi o válce a při večeři bych to už nevydržela, zvláště až by se přidal tatínek a začal vykřikovat něco o panu Lincolnovi.“

„Chováte se hůř než děvečka, ačkoli sme si s paní Ellen s váma daly tolik práce. Jaktože nemáte šál, dyž je večer a udělalo se chladno! Pořád vám dokolečka vopakuju, že dyž nebudete mít přes ramena šál, tak snadno nasydnete vod chladnýho večerního vzduchu. Pojd'te domů, slečno Scarlett.“

Scarlett se odvrátila s předstíranou ledabylostí a v duchu děkovala, že chůvě zaujaté šálem uniklo, jak se tváří.

„Ale ne, chci sedět tady a pozorovat západ slunce. Je tak krásně. A ty mi skoč pro šál. Bud' tak hodná, chůvo, já tu zatím počkám, než se vrátí tatínek.“

„Na hlase je vám znát nastuzení,“ poznamenala chůva podezíravým tónem.

„Ale já nejsem nastydlá,“ odsekla Scarlett netrpělivě. „Přines mi ten šál.“

Chůva se odkolébala jako kachna zpátky do haly a Scarlett slyšela, jak tlumeným hlasem volá po schodech na služku do prvního poschodí.

„Hej, Róso! Ať už seš tady se šálem slečny Scarlett.“ Potom dodala hlasitěji: „Lempl černá! Jaktěživa není k ničemu. Nezbejvá, než abych se plahočila po schodech a došla pro něj sama.“

Scarlett slyšela vrzat schody a tiše vstala. Až se chůva vrátí, určitě jí zase začne vyčítat nepohostinnost a Scarlett měla pocit, že by nesnesla tlachání o takových hloupostech, když jí puká srdce. Váhavě postávala a přemýšlela, kam by se mohla schovat, dokud bolest v prsou nepovolí, a dostala nápad, který pro ni byl chabým paprskem naděje. Otec odpoledne odjel na plantáž Wilkesových U Dvanácti dubů, protože chtěl koupit Dilcey, mohutnou manželku svého lokaje Porka. Dilcey dozírala U Dvanácti dubů na služebnictvo a navíc dělala porodní bábu. Pork se s ní před šesti měsíci oženil a od té doby ve dne v noci otravoval svého pána, že s ní chce žít na jedné plantáži. Dnes odpoledne Geraldovi došla trpělivost a vypravil se ke Dvanácti dubům s nabídkou, že Dilcey koupí.

Tatínek určitě bude vědět, říkala si v duchu Scarlett, jestli je ta hrozná zpráva pravdivá nebo ne. I kdyby náhodou odpoledne nic určitého nezaslechl, třeba si aspoň něčeho všiml, vycítil u Wilkesových nějaký rozruch. Když si s ním budu moct promluvit mezi čtyřma očima ještě před večerí, snad se dozvím, jak to je – že jde určitě o další kanadský žertík těch dvou kluků.

Gerald se měl každou chvíli vrátit, a chtěla-li se s ním setkat mezi čtyřma očima, nemohla udělat nic jiného, než na něj počkat na začátku příjezdové cesty u silnice. Tiše seběhla po předním schodišti a pečlivě se ohlížela, jestli ji chůva náhodou nevidí z horních

oken. Když nespátřila široký černý obličej korunovaný sněhobílým turbanem, který by na ni vyčítavě hleděl mezi vlnícími se záclonami, rozhodně popadla zelené květované sukně, rozběhla se po chodníku k příjezdové cestě a pádila, co ji drobné střevíčky s mašlemi místo tkaniček nesly.

Temné cedry lemující z obou stran příjezdovou cestu vysypanou štěrkem tvořily nad hlavou klenbu a dlouhé stromořadí připomínalo tmavý tunel. Jakmile se Scarlett ocitla pod sukovitými větvemi cedrů, věděla, že ji z domu už nikdo neuvidí, a zvolnila prudké tempo. Těžce popadala dech, protože šněrovačka byla na běhání utažena příliš těsně, ale přesto šla co nejrychleji. Za chvíli došla na konec stromořadí, ale nezastavila se, pokračovala dál po silnici a zastavila se teprve za zatáčkou v místech, kde byla před pohledy z domu chráněna velkou skupinou stromů.

Zrudlá a bez dechu se posadila na pařez a čekala na otce. Už měl být dávno doma, ale Scarlett byla ráda, že se opozdil. Mezitím se bude moci vydýchat a uklidnit, aby se otci neprozradila tím, jak se tváří. Čekala, že každou chvilku uslyší dusot jeho koně, jak se řítí do kopce svým obvyklým krkolomným tryskem. Ale minuty ubíhaly, a Gerald nejel. Vyhlížela ho na cestě a bolest v srdci se znovu ozvala.

To přece nemůže být pravda! pomyslela si. Proč už nejede?

Pohledem sledovala klikatící se silnici, krvavě rudou po ranním dešti. Zamyšleně pozorovala, jak se táhne dolů z kopce až k líné řece Flint, prodírá se houštinami v močálech a pak znovu šplhá na další kopec ke Dvanácti dubům, kde bydlí Ashley. To byl v té chvíli veškerý smysl, jaký silnice měla – být cestou spojující ji s Ashleyem a nádherným sídlem s bílými sloupy, které se na kopci tyčilo jako řecký chrám.

Ach, Ashley, Ashley! bědovala v duchu a srdce jí bušilo čím dál prudčeji.

Část mrazivého zmatku a pocitu katastrofy, které jí tížily od okamžiku, kdy jí Tarletonova dvojčata prozradila, co se proslychá,

jí ustoupila v mysli do pozadí a místo toho se jí zmocnila horečka, která jí zmítala už dva roky.

Bylo jí teď divné, že jí Ashley v době jejího dospívání nepřipadal moc přitažlivý. V dětských létech ho vídala přijíždět a odjíždět, ale nikdy o něm nepřemýšlela. Ode dne, kdy jí Ashley před dvěma léty hned po návratu z cesty po Evropě přišel složit poklonu, ho milovala. Bylo to prostě tak.

Seděla na verandě a on přijel dlouhým stromořadím v obleku ze šedého sukna a se širokou černou kravatou, která dokonale doplňovala nabíranou košili. Ještě dnes si dokázala vybavit sebe-menší detail jeho oblečení, jak se mu leskly vyleštěné boty, že měl na špendlíku v kravatě kamej s hlavou Medúzy, jakmile ji spatřil, smekl širák panama. Seskočil z koně, hodil uzdu míšenci, zůstal stát, vzhlédl k ní a velké, ospale netečné oči se mu zářivě smály a slunce se mu od světlých vlasů odráželo tak jasně, že připomínaly čepici z lesknoucího se stříbra. Pak jí řekl: „Tak jsi nám vyrostla, Scarlett!“ Lehce vyběhl do schodů a políbil jí ruku. A ten jeho hlas! Nikdy nezapomene, jak jí poskočilo srdce, když uslyšela jeho hlas jakoby poprvé v životě – protahující samohlásky, rezonující, melodický.

Okamžitě ho chtěla, hned v první chvíli, chtěla ho prostě a bez uvažování, jako by chtěla jíst, jezdit na koni a spát v měkké posteli.

Celé dva roky ji doprovázel na všechny oslavy pořádané v okrese, na plesy, smažení ryb, pikniky a zasedání soudu, sice ne tak neoma-leně jako mladší synové Fontaineových, ale přesto neuplynul jediný týden, aby se Ashley neobjevil v Taře.

Je pravda, že jí nikdy nevyzval lásku, ani mu v šedých očích nikdy nevzplanula světylka, jaká Scarlett znala od ostatních mužů. Ale přesto – přesto věděla, že ji miluje. Až příliš často ho přistihla ve chvíli, kdy neměl ospale netečný ani nepřítomný pohled v očích, jak se na ni dívá s touhou a smutkem, který ji mátl. Sama *věděla*, že ji miluje. Proč jí to tedy neřekne? To nedokázala pochopit. Jenže na něm nechápala mnohem víc věcí.

Byl zdvořilý, ale vždycky povznesený nad přítomností, vzdálený. Nikdo nikdy netušil, o čem právě přemýšlí, Scarlett ze všech nejmíň. V prostředí, kde každý řekl nahlas, co si myslí, jakmile ho to napadlo, Ashleyho zdrženlivost lidi dráždila. Oddával se jako každý jiný mladý muž z okresu obvyklým radovánkám – lovu, hazardním hrám, tanci a politice a byl vůbec nejlepší jezdec –, ale od ostatních se lišil tím, že tyto zábavy pro něj nebyly smyslem a cílem života. A úplně osamělý byl pro svůj zájem o knihy a hudbu a slabost pro psaní veršů.

Proč proboha byl tak elegantně světlolasý, tak zdvořile povznesený, tak k zbláznění nudný, když vyprávěl o knížkách, hudbě, básničkách a Evropě, o věcech, které ji vůbec nezajímaly – a přece byl tak svůdný? Každou noc, když se uložila, poté, co s ním vysedávala v přítmí na verandě, se Scarlett celé hodiny neklidně převracela z boku na bok a utěšovala se nadějí, že už příště ji požádá o ruku. Ale příště přijel a zase odjel a nic se nestalo – nic až na to, že horečka, která se jí zmocnila, byla čím dál vyšší a prudší.

Milovala ho a chtěla ho a přitom ho nechápala. Byla otevřená a prostá jako vítr, který vál nad Tarou a nad žlutou řekou, jež se kolem ní vinula, a jakživa nedokázala pochopit něco složitějšího. A teď poprvé v životě narazila na složitou lidskou povahu.

Protože Ashley byl potomek celé řady předků, kteří užívali svůj pohodlný život k myšlení, a ne k činům, ke snování pestrobarevných snů, které nebyly dotčeny sebemenší stopou skutečnosti. Pohyboval se ve vnitřním světě, který byl krásnější než Georgie, a nerad se vracel do skutečnosti. Pozoroval lidi a nepocitoval k nim lásku ani nenávist. Pozoroval život a nebyl ani veselý, ani smutný. Přijímal svět a své místo v něm takové, jaké byly, pokrčil rameny a odvrátil se ke svým knihám, hudbě a svému lepšímu světu.

Scarlett nevěděla, jak ji mohl tolik zaujmout, když nechápala jeho nitro. Samo tajemství jeho osobnosti ji vzrušovalo jako dveře, které nemají kliku ani klíč. Milovala ho víc právě kvůli věcem, které

na něm nechápala, a jeho podivné, rezervované námluvy ji jenom utvrdily v rozhodnutí, že ho musí získat pro sebe. Vůbec nepochybovala, že ji jednoho dne požádá o ruku, protože byla příliš mladá a rozmazlená a nikdy nezakusila porážku. A teď přišla jako blesk z čistého nebe ta hrozná novinka! Ashley si má vzít Melanii! To nemůže být pravda!

Vždyť jí před necelým týdnem, když se za soumraku vraceli z Krásného vrchu, přece řekl: „Scarlett, musím ti říct něco tak strašně důležitého, že nevím, jak se vyjádřit.“

Sklopila upejpavě oči, srdce jí divoce bušilo radostí a v duchu si říkala, že šťastná chvíle konečně přišla. Ale on jí řekl: „Teď ne! Jsme už skoro u vás a nemáme čas. Kdybys věděla, Scarlett, jaký jsem zbabělec!“ Pobodl koně ostruhami a hnal se s ní tryskem do kopce až do Tary.

Scarlett seděla na pařezu a přemýšlela o slovech, z nichž měla takovou radost a která nečekaně nabyla jiného, příšerného významu. Co když se jí chtěl svěřit třeba se svým zasnoubením?

Kdyby se tatínek radši vrátil! Scarlett už nemohla vydržet to napětí. Znovu a znovu se netrpělivě dívala dolů na silnici a vždy ji čekalo zklamání.

Slunce už zapadlo za obzor a rudá záře lemující obvod světla vybledla do růžového odstínu. Obloha nad hlavou pomalu přecházela z azuru do jemného modrozeleného tónu drozdích vajíček a nepozorovatelně ji zaplavovala nadzemská nehybnost venkovských červánků. Rudé brázdy a rozrytá rudá silnice ztratily svou krvavě magickou barvu a změnily se v obyčejnou hnědou hlínu. Na pastvině za silnicí postávali klidně koně, mezci, krávy a s hlavami vystrčenými přes laťovou ohradu čekali, až je zaženou do stájí a chlévů a dají jim na noc nažrat. Nesnášeli temný stín houštin, jimiž byly porostlé břehy potoka protékajícího pastvinou, a stříhali na Scarlett ušima, jako by dávali najevo radost z lidské společnosti.

V podivném přítmí se proti pastelové obloze černě rýsovaly vysoké borovice z močálů táhnoucích se kolem řeky; na slunci byly hřejivě zelené, ale teď se proměnily v neproniknutelnou hradbu černých obrů skrývajících pomalou žlutou řeku u svých nohou. Na kopci za řekou se vysoké bílé komíny na domě Wilkesových pomalu ztrácely v temnotě mohutných dubů, které je obklopovaly, takže jen vzdálené špendlíkové špičky lamp, při nichž se večerelo, prozrazovaly, že tam někde stojí dům. Teplá vlahá vůně jara opojně obklopovala Scarlett vlhkým pachem zorané půdy a vši rašící zeleně.

Soumrak, jaro, ani svěží zeleň nebyly pro Scarlett žádný zázrak. Přijímala jejich krásu stejně samozřejmě jako vzduch, který dýchala, a vodu, kterou pila, protože nikdy vědomě nehledala krásu v ničem jiném kromě ženských obličejů, hedvábných šatů nebo drobných hmatatelných věcíček. Klidný nepohnutý přísvit nad dobře obdělávanými poli kolem Tary však přesto přinesl jejímu rozjitřenému nitru určité uklidnění. Měla tuto zemi moc ráda; aniž tušila, že ji miluje, milovala ji jako matčinu tvář pod lampou v hodině modlitby.

Na tiché klikatící se silnici však pořád nebylo po Geraldovi ani vidu, ani slechu. Jestli bude muset čekat ještě dlouho, chůva ji určitě půjde hledat a donutí ji, aby se vrátila domů. A když napínala zrak a upřeně sledovala silnici ztrácející se v houstnoucí tmě, najednou zaslechla na úpatí kopce, po jehož úbočí se táhla pastvina, dusot kopyt a pak uviděla, jak se rozprchli vyděšení koně a krávy. Gerald O'Hara se vracel domů přes pastvinu a šťval koně nejvyšší rychlostí.

Tryskem vyjel na kopec na svém loveckém koni s mohutným trupem a dlouhýma nohama. Z dálky to vypadalo, jako kdyby jel malý kluk na příliš velkém koni. Dlouhé bílé vlasy vlály za ním, jak šťval koně bičkem a hlasitými výkřiky.

Scarlett měla dost svých starostí, ale přesto sledovala otce s láskyplnou pýchou, protože Gerald byl skvělý jezdec.

Zajímalo by mě, proč pokaždé, když se trošku napije, musí přeskakovat ohrady, ptala se v duchu. Loni zrovna v těchhle místech spadl a zlomil si nohu v koleně, ale nepřestal. Člověk by si myslel, že se poučí. Zvlášť když matce odpřisáhl, že už nikdy nebude na koni skákat.

Scarlett se otce vůbec nebála, připadal jí věkově bližší než vlastní sestry, protože se kvůli skokům přes ohrady, které musel tajit před matkou, vracel s klukovskou pýchou a provinilým pohledem, které se vyrovnaly její slasti, když se jí povedlo napálit chůvu. Vstala z pařezu a sledovala ho.

Mohutný kůň dorazil k ohradě, odrazil se a vynesl lehce jako pták, jezdec zařval nadšením, práskal bičíkem do vzduchu a bílé kadeře za ním divoce vlály. Gerald neviděl dceru skrytou ve stínu stromů. Když dojel na silnici, přitáhl koni uzdu a poplácáním po šíji ocenil jeho výkon.

„V celém okrese se ti nikdo nevyrovná a ve státě taky ne,“ oznamoval pyšně Gerald O'Hara svému koni hlasem, který ani po třiceti letech života v Americe neztratil silný irský přízvuk z hrabství Meath. Pak si rychle začal upravovat vlasy, zmačkanou košili a kravatu, kterou měl až za uchem. Scarlett věděla, že tyhle uspěchané pohyby dělá kvůli manželce, aby před ni mohl předstoupit jako gentleman, který se rozvážným krokem vrátil z návštěvy u souseda. Kromě toho okamžitě pochopila, že se jí tak naskytla příležitost, po které toužila, a že se s ním bude moci dát do řeči, aniž prozradí své pravé úmysly.

Zasmála se nahlas. Gerald se jejího smíchu lekl, jak chtěla; pak ji poznal a na jeho červeném obličejí kypícím zdravím se objevil provinilý a zároveň vzdorovitý výraz. S obtížemi sesedl z koně, protože měl neohebné koleno, omotal si uzdu kolem předloktí a pomalu se belhal k dceři.

„No ták, slečínko,“ hlaholil a štípl ji do tváře, „ták ty jsi mě špehovala jako tvoje povedená sestřička Suellen minulý týden a půjdeš na mě žalovat matce?“

Z drsného basu mu čišelo znechucení, ale také domluva a Scarlett škádlivě mlaskla jazykem o zuby, když natahovala ruku, aby otcí urovnala kravatu. Ovanula ji silná vůně bourbonu prosycená slabým náznakem máty. Otec kromě toho čpěl žvýkacím tabákem, dobře naolejovanou kůží a koňmi – byla to kombinace, kterou si Scarlett spojovala s otcem a kterou podvědomě obdivovala u ostatních mužů.

„Kdepak, tatínku, já přece nejsem drbna jako Suellen,“ ujišťovala ho a přitom ustoupila, aby mohla kritickým pohledem zhodnotit, do jaké míry se podařilo uvést otcův oděv do pořádku.

Gerald byl menší postavy, měřil jen o chlup víc než sto pětadesát centimetrů, ale měl tak mohutný trup a silný krk, že ho, když seděl, cizí lidé považovali za vyššího. Mohutný trup seděl na krátkých svalnatých nohou, věčně vražených do holínek z nejjemnější kůže, jakou bylo možno sehnat, a věčně široce rozkročených jako u malých kluků, kteří se při chůzi důležitě naparují. Většina malých lidí, kteří berou sami sebe vážně, působí trochu směšným dojmem, ale i kohout liliputek má na svém dvoře respekt. Stejně to bylo i s Geraldem O'Harou. Nikdo se jakživ neodvážil považovat Geralda O'Haru za směšného skrčka.

Bylo mu šedesát let a tuhé kudrnaté vlasy měl prokvetlé stříbrem, ale v chytrém obličejí neměl jedinou vrásku a tvrdá modrá očka mu zářila mládím, které si nepřipouští starosti, jak tomu bývá u lidí, kteří si v životě nenamáhají mozek žádným abstraktnějším problémem, než kolik karet si vytáhnou při pokeru. Měl ten nejirštější obličej, jaký byste dokázali najít, kdybyste křížem krážem projeli jeho vlast, kterou opustil už tak dávno – kulatý, sytě červený, s krátkým nosem, širokými ústy a bojovným výrazem.

Pod cholerickým zevnějškem Gerald O'Hara skrýval nejněžnější srdce. Nesnesl pohled na otroka špulícího rty při napomínání, byť sebezaslouženějším, ani nesnesl, když mňoukalo kotě nebo plakalo dítě, ale zároveň měl hrůzu, že by někdo mohl tuto jeho slabost

odhalit. Neměl tušení, že každý během pěti minut pozná, že má dobré srdce, a jeho marnivost by utrpěla šok, kdyby na to sám přišel, protože mu dělalo dobře pomyšlení, že se všichni třesou a poslouchají, když řve jako tur své rozkazy. Nikdy ho nenapadlo, že jediný hlas, který poslouchá celá plantáž, je tichý hlas jeho ženy Ellen. Tohle tajemství mu mělo zůstat uzavřeno navždycky, protože všichni od Ellen až po nejhluupějšího nádeníka z pole se podíleli na mlčenlivém a milosrdném spiknutí, které ho mělo udržet v přesvědčení, že jeho slovo je zákon.

Na Scarlett dělaly jeho záchvaty běsnění a křiku ještě menší dojem než na ostatní. Byla jeho nejstarší potomek a teď, když si Gerald uvědomoval, že po třech synech odpočívajících na rodinném hřbitůvku už další nepřijdou, s ní postupně začal zacházet jako muž s mužem a to jí velice lichotilo. Měla víc společných rysů s otcem než s mladšími sestrami, protože Carreen, pokřtěná po narození Caroline Irene, byla křehká a zasněná a Suellen, pokřtěná Susan Elinor, se vyžívala ve vlastní eleganci a v dokonalém vystupování.

Mezi Scarlett a otcem navíc existovalo pouto vzájemného sourozenství. Kdykoli Gerald přistihl dceru, jak lezla přes ohradu, místo aby došla k brance vzdálené osm set metrů, nebo příliš dlouho vysedávala na předním schodišti s nějakým amantem, osobně a vehementně jí vynadal, ale nezmínil se o ničem matce ani chůvě. A když naopak Scarlett přistihla otce, jak přes svatosvatou přísahu matce skáče na koni přes ohrady, nebo když zjistila, kolik přesně prohrál v pokeru, což jí okresní drbny vždycky rády donesly, nikdy se o ničem nezmínila při večeři vědomě nevědomým způsobem, který byl vlastní sestřičce Suellen. Scarlett si s otcem navzájem svatosvatě slíbili, že by podobné zprávy Ellen jen rozčilovaly a že je nic na světě nedonutí, aby té ušlechtilé duši ubližovali.

Scarlett hleděla v hasnoucím světle na otce a cítila, aniž věděla proč, že ji jeho přítomnost uklidňuje. Vyzařovalo z něj cosi vitálního, pozemského a drsného, co jí bylo blízké. Protože měla ze všech lidí

nejmenší sklony k racionálnímu analyzování, neuvědomovala si, že je to tak proto, že má do určité míry stejné vlastnosti, přestože se je matka s chůvou snažily šestnáct let potlačovat.

„Teď vypadáš jako ze škatulky,“ pochválila otce, „a jestli se sám nezačneš vytahovat, tak ti nikdo na tvé kousky nepřijde. Ale podle mě bys neměl skákat přes ohradu, když sis u ní loni zlomil nohu v koleně...“

„Ať mě radši veme čert, než abych si od vlastní dcery nechal radit, přes co mám nebo nemám skákat,“ zařval a znovu ji štípl do tváře. „Můžu si nejvýš zlomit vaz, a ten je přece můj! A když už se tak bavíme, slečinko, co tady vlastně pohledáváš jen tak bez šálu?“

Když Scarlett viděla, že používá známé vytáčky, aby se vyhnul nepříjemnému rozhovoru, zavěsila se do něj a řekla: „Čekám tu na tebe. Netušila jsem, že se vrátíš tak pozdě. Zajímalo mě, jestli jsi koupil Dilcey.“

„Koupil jsem ji, to ano, jenže za cenu, která mě přivede na bubben. Koupil jsem ji a ještě tu její žábu Prissy. John Wilkes je chtěl dát prakticky zadarmo, ale nikdo nebude říkat, že Gerald O'Hara v obchodě čeká nějaké přátelské ohledy. Donutil jsem ho, aby si za ty dvě ženské vzal tři tisíce.“

„Panebože, tatínku, tři tisíce! Prissy jsi přece vůbec nemusel kupovat!“

„To už jsme došli tak daleko, že mě soudí vlastní dcera?“ vykřikl Gerald řečnickou otázkou. „Prissy je milá žába, tak...“

„Znám ji jako své boty. Je to prohnaná, pitomá potvora,“ reagovala Scarlett klidným tónem, protože jeho výbuch na ni neudělal dojem. „A koupil jsi ji jenom proto, že tě o to Dilcey požádala.“

Gerald vypadal schlíple a zahanbeně jako vždycky, když byl přistižen při podobném činu, a Scarlett se nahlas smála jeho neschopnosti cokoli zatajit.

„A co na tom? Proč kupovat jen Dilcey, která by stejně začala vyvádět, že chce dítě? Ale už nikdy nedovolím, aby se nějaký černocho

oženil mimo plantáž. Nakonec se to nevyplatí. A teď pojď, holčičko, na večeři.“

Stíny mezitím začaly houstnout, z oblohy zmizel poslední zbytek zeleného tónu a jarní vůně ustupovaly mírnému chladu. Ale Scarlett se nechtěla z místa, přemýšlela, jak to navléci, aby se mohla nenápadně zeptat na Ashleyho, aniž přitom vzbudí v Geraldovi podezření o svých pravých úmyslech. Šlo to těžko, protože Scarlett v sobě neměla ani špetku rafinovanosti a Gerald byl stejný jako ona do té míry, že okamžitě prohlédl její špatně maskované pokusy o lest podobně jako ona jeho. A býval přitom málokdy taktní.

„Jak se mají všichni U Dvanácti dubů?“

„Jako vždycky. Byl tam Cade Calvert, a když jsem vyřídil tu věc s Dilcey, posadili jsme se všichni na balkoně a dali jsme si pár punčů. Calvert se zrovna vrátil z Atlanty a tam se všechno vaří, všichni mluví o válce a...“

Scarlett si vzdychla. Jak Gerald jednou začne mluvit o válce a o odtržení, tak s ním několik hodin nebude řeč o ničem jiném. Nenechala ho domluvit a znovu se zeptala: „Říkali něco o zítřejším roznění?“

„Teď si vzpomínám, že ano. Slečna – jak se sakra jmenuje – víš, ta milá osůbka, co tady byla loni. Ashleyho sestřenice – už to mám, slečna Melanie Hamiltonová, tak se jmenuje – tak teda ona už přijela s bratrem Charlesem z Atlanty a...“

„Tak ona tedy přijela?“

„Přijela a je to milá osůbka, taková tichá, jakživa sama nepromluví, zkrátka ženská, jak má být. Přidej do kroku, Scarlett, vlečeš se jako smůla. Matka se po nás bude shánět.“

V Scarlett by se po té zprávě krve nedořezal. Doufala, i když věděla že marně, že by nějaký zázrak mohl zadržet Melanii v Atlantě, kam patří, a když viděla, že se povaha té milé tiché dívky, tak odlišné od její vlastní, líbí i otci, musela s pravdou ven.

„Byl tam také Ashley?“

„Byl.“ Gerald se vysmekl dceřině zavěšené paži, obrátil se k ní a ostře jí pohlédl do obličeje. „Když jsi tu na mě čekala kvůli tomuhle, proč jsi mi neřekla všechno rovnou, místo abys chodila kolem horké kaše?“

Scarlett nenapadla žádná vhodná odpověď a cítila, jak se červená vzteky, že byla přistižena.

„Tak se přiznej.“

Pořád mlčela a v duchu si přála, aby dcera směla popadnout vlastního otce, zatřást jím a zakřičet na něj, aby si ty řeči nechal.

„Byl tam a moc pěkně se na tebe ptal a jeho sestry taky. Všichni doufají, že zítra určitě přijdeš na rožnění. A já dám krk na to, že to tak bude,“ prohlásil rozšafně. „A teď mi, dcero, konečně prozrad', co má být s tebou a s Ashleyem?“

„Nic,“ odsekla stručně a zatahala ho za ruku. „Pojďme domů, tatínku.“

„Jó, tak teď chceš jít domů ty,“ zaznamenal nahlas svůj dojem Gerald. „Jenže já se odsud nehnu, dokud nebudu vědět, na čem s tebou jsem. Když si všechno nechám projít hlavou, řek bych, že jsi byla poslední dobou nějaká divná. Dolézal za tebou? Požádal tě o ruku?“

„Ne,“ odsekla stručně.

„A taky to neudělá,“ prohlásil Gerald.

Scarlett vzplanula vzteky, ale Gerald ji utišil mávnutím ruky.

„Jsou zticha, slečinko! John Wilkes se mi dnes ve vši důvěrnosti svěřil, že si Ashley má vzít slečnu Melanii. Zítra mají být oznámeny zasnuby.“

Scarlett se pustila otcovy ruky.

Bolest jí vystřelila k srdci tak prudce, jako by se jí do něj zakously zuby divoké šelmy. Po celou dobu cítila, jak ji otec sleduje pohledem, trošku soucitně a zároveň malinko otráveně, že se musí zabývat otázkou, na niž neumí dát odpověď. Měl Scarlett moc rád, ale nesl, aby se mu vnucovala se svými dětinskými problémy a čekala od něj řešení. Ellen se vyzná ve všem. Scarlett se měla svěřit se svými problémy matce a ne jemu.

„Dělala jsi ze sebe šaška – a z nás všech taky?“ křičel hlasem, který se zvyšoval jako vždycky, když se rozčilil. „Neběhala jsi snad za člověkem, který tě nemiluje, když jsi mohla mít všechny mladý kluky z okresu?“

Hněv a uražená hrdost trochu zmírnily bolest.

„Neběhala jsem za ním. Mě – mě to jen překvapilo.“

„Nelži, prosím tě!“ křičel na dceru Gerald, ale když uviděl, jak ztrápeně se tváří, dodal v záchvatu laskavosti, „nezlob se, Scarlett, ale ty jsi koneckonců ještě dítě a máš kolem sebe spoustu dalších nápadníků.“

„Matce bylo patnáct, když si tě vzala, mně už je šestnáct,“ odpověděla Scarlett tlumeným tónem.

„Tvoje matka byla jiná,“ řekl Gerald. „Nikdy nebyla tak ztřeštěná jako ty. A teď už pusť, dcero, všechno z hlavy. Příští týden tě vezmu do Charlestonu na návštěvu k tetě Eulalii a v tom poprasku, který tam nastal kvůli Fort Sumteru, na Ashleyho do týdne zapomeň.“

Myslí si, že jsem malá holčička, říkála si v duchu Scarlett, protože se zalykala smutkem a vztekem a nemohla promluvit nahlas, že stačí, když mi před očima zamává novou hračkou, a já hned zapomenou na své rány.

„Podívej, necukej tou svou bradičkou,“ varoval dceru Gerald. „Kdybys měla rozum, mohla sis dávno vzít Stuarta nebo Brenta. Rozmysli si to, holčičko. Když si vezmeš jedno z dvojčat, naše sousedící plantáže se spojí a my ti s Jimem Tarletonem postavíme nádherný dům přímo na pomezí obou v tom velkém borovém háji a...“

„Přestaň se mnou zacházet jako s malou holčičkou!“ vykřikla Scarlett. „Nechci na výlet do Charlestonu, ani dům, ani si brát dvojčata. Chci jen...“ Zarazila se, ale už bylo pozdě.

Gerald promluvil nezvykle klidným hlasem, slova ze sebe soukal pomalu, jako by je vážil ze studnice myšlenek, kterou používá jen zřídka.

„Chceš jen Ashleyho, ale toho nedostaneš. A i kdyby si tě chtěl vzít on, řekl bych ano jen s největším sebezapřením, už kvůli krásnému přátelství, které vládne mezi mnou a Johnem Wilkesem.“ Když viděl,

že se dívá překvapeně, dodal: „Chci, aby moje holčička byla šťastná, ale s ním bys šťastná nebyla.“

„Ale byla! Byla!“

„Říkám ti, že nebyla, dcero. Štěstí existuje jenom tam, kde se vezmou dva podobní lidé.“

Scarlett se najednou zmocnilo zrádné pokušení zakřičet: „Ale ty jsi s matkou šťastný a přitom jste každý jiný,“ ale ovládla se, protože se bála, že by jí za tu drzost dal pár facek.

„My jsme jiní než Wilkesovi,“ pokračoval pomalu a bylo znát, že těžce hledá slova. „Wilkesovi jsou jiní než kdokoli ze sousedů – jiní než všechny rodiny, které znám. Jsou takoví podivíni a je dobře, že se berou mezi sebou, bratřenci se sestřenicemi, a nechávají si své podivínství pro sebe.“

„Ale, tatínku, Ashley přece není...“

„Zavři klapačku, zlato! Proti němu jsem nic neřekl, mám ho přece rád. A když říkám podivíni, tak nemyslím blázni. Ashley není podivín jako Calvertové, kteří jsou schopni vsadit všechno, co mají, na koně, ani jako Tarletonové, kteří mají v každém pokolení pár opilců, ani jako Fontaineovi, kteří jsou horkokrevní jako primitivové a nejradši by každého na místě oddělali kvůli údajné urážce. Takové podivínství chápu docela snadno, to teda jo, a nebýt boží milosti, tak by všemi těmi vadami byl prolezlý i Gerald O'Hara! Taky netvrdím, že by ti Ashley, kdyby sis ho vzala, utekl s nějakou jinou, nebo tě bil. Byla bys šťastnější, kdyby to udělal, protože bys to nakonec pochopila. Ale on je podivný jinak a nikdo se v něm nevyzná. Mám ho rád, ale to, co říká, pro mě většinou nemá hlavu ani patu. Řekni mi sama upřímně, zlato, vyznáš se v tom jeho krasořečnění o knížkách, básničkách, muzice, olejomalbách a podobných nesmyslech?“

„Ale, tatínku,“ vykřikla Scarlett naléhavě, „kdybych si ho vzala, celého bych ho změnila!“

„Myslíš, že ano, opravdu si to myslíš?“ zeptal se Gerald dotčeně a změřil si dceru ostrým pohledem. „Tak to tedy víš málo o všech

mužích, natož o Ashleym. Žádná manželka ještě nezměnila manžela ani o chlup, to si zapiš za uši. A kdybys chtěla měnit nějakého Wilkese – tak to pusť z hlavy, dcero! Všichni jsou takoví a odjakživa takoví byli. A zřejmě vždycky budou. Říkám ti, že se s tím podivínstvím už rodí. Vzpomeň si, jak se štrapicírujou až do New Yorku nebo Bostonu kvůli nějakým operám nebo olejomalbám. A francouzské a německé knížky si od Yankeeů objednávají na bedny! Pak jen sedí doma, čtou a sní bůhví o čem, místo aby lovili a hráli poker, jak se sluší na pořádné muže.“

„Nikdo z okresu se nedrží v sedle líp než Ashley,“ prohlásila Scarlett, rozzuřená, že otec pošpinil Ashleyho obviněním ze zženštilosti, „nikdo, a když, tak možná jeho otec. A když už mluvíš o pokeru – nevyhrál na tobě Ashley zrovna minulý týden v Jonesboro dvě stovky?“

„Tak ti Calvertovi kluci si zase pouštěli hubu na špacír,“ povzdechl si Gerald rezignovaně, „jinak bys nevěděla, kolik to přesně bylo. Ashley může jezdit a hrát poker s nejlepším – a to jsem já, zlato! Taký nepopírám, že když se pustí do pití, jsou na něj krátkci i Tarletonové a spadnou pod stůl dřív než on. Všechno umí, ale nedává do toho srdce. Proto tvrdím, že je podivín.“

Scarlett mlčela a byla v ní malá dušička. Proti poslednímu Geraldovu výroku se neuměla bránit, věděla, že má pravdu. Ashley opravdu nedával srdce do žádné z nádherných věcí, které dělal. Vždycky se nanejvýš jen zdvořile zajímal o všechny záležitosti, které všichni ostatní brali smrtelně vážně.

Gerald pochopil, proč dcera mlčí, poplácal ji po paži a vítězoslavně řekl: „Tak vidíš, Scarlett! Sama uznáváš, že mám pravdu. Co by sis počala s manželem jako Ashley? Všichni Wilkesové jsou blázni, všichni do jednoho.“ A pak dodal lživě lichotivým tónem: „Když jsem se před časem zmiňoval o mladých Tarletonech, tak jsem ti je nevnucoval. Jsou to sice prima hoši, ale jestli sis vzala do hlavy Cadea Calverta, tak prosím, mně je to jedno. Všichni Calvertovi jsou slušní lidé, přestože otec si vzal Yankeejku. A až tu nebudu... Ale no tak, holčičko, poslouvej, co ti říkám! Odkážu Taru tobě a Cadeovi...“

„Cadea bych nechtěla, ani kdyby byl celý pozlacený,“ vybuchla vztekle Scarlett. „Už mi s ním dej jednou provždy pokoj! Nechci Taru ani žádnou jinou starší plantáž. Plantáže nejsou k ničemu, když...“

Chtěla říct: „Když žena nemá muže, kterého chce,“ ale Gerald, celý bez sebe kvůli arogantnímu postoji, jaký zaujala k nabízenému daru, který mu byl kromě Ellen nejdražší na světě, začal řvát jako pomínutý: „Vy mi na tomto místě, slečno Scarlett O’Harová, chcete tvrdit do očí, že Tara – všechny ty pozemky – nestojí za nic?“

Scarlett paličatě přikývla. Byla tak utrápená, že už jí bylo jedno, jestli otce rozzuří nebo ne.

„Půda je jediná věc na světě, která za něco stojí,“ křičel a podtrhoval svou znechucenost gestikulací silných, krátkých rukou, „protože je to jediná věc, která na tomto světě trvá, na to bys neměla zapomínat! Je to jediná věc, která stojí za to, aby člověk pro ni pracoval, aby pro ni bojoval a aby pro ni dokonce umíral.“

„Ale tatínku,“ ozvala se znechuceně Scarlett, „vždyť mluvíš jako nějaky Ir!“

„Copak jsem se za to někdy styděl? Kdepak, jsem na to hrdý. A ty bys neměla zapomínat, že jsi napůl Irka, slečinko! A pro každého, kdo má v žilách třeba jen jedinou kapku irské krve, je půda, na které žije, matkou. Ted’ se musím stydět já za tebe. Nabídnu ti tu nejlepší půdu na světě – kromě hrabství Meath doma ve staré vlasti – a co uděláš? Pohrdavě ohrneš nos!“

Gerald se užuž začínal rozpalovat do příjemného záchvatu vzteku a řvaní, ale v poslední chvíli si všiml čehosi ve Scarlettině ztrápeném výrazu a zarazil se.

„Ale prosím tě, vždyť jsi ještě mladá. Sama si jednou zamiluješ půdu. Když jsi z Irska, tak se tomu nevyhneš. Jsi ještě dítě a trápí tě ctitelé. Až vyrosteš, sama poznáš, jak to vlastně je... Stačí, když se rozmyslíš, jestli chceš Cadea nebo dvojčata nebo některého z kluků Evana Munroea, a uvidíš, jak nádherně tě vybavím!“

„Ale, tatínku!“

Gerald měl v té chvíli plné zuby rozhovoru i toho, že břemeno musí ležet zrovna na něm. Navíc se cítil uražen, že se Scarlett tváří zoufale i poté, co jí nabídl nejlepší mladíky z okresu a ještě k tomu Taru. Gerald si potrpěl na to, aby se dárky od něj přijímaly s potleskem a polibky.

„A teď už přestaň fňukat, slečinko. Můžeš si vzít, koho chceš, hlavně když bude myslet jako ty, bude to gentleman z Jihu a bude mít hrdost v těle. Žena se musí nejdřív vdát, láska přijde až po svatbě.“

„Ale, tatínku, takhle to chodí v Irsku!“

„A zaplaťpánbůh za to! Co je mi do toho amerického nesmyslu, běhat dokolečka a hledat někoho, koho by sis mohla vzít z lásky, jako nějaká služka nebo Yankeeové! Nejlepší manželství vznikají, když rodiče vyberou dceři ženicha. Jak může takové třetí dítě jako ty rozeznat slušného člověka od nějakého darebáka? Podívej se třeba na Wilkesovy. Proč myslíš, že si po generace uchovali svou hrdost a sílu? Protože si brali sobě rovné, bratrance a sestřenice, jak to od nich rodina očekává.“

„Proboha,“ vykřikla Scarlett, která znovu pocítila bolest, protože jí Geraldova slova připomněla strašnou neúprosnost této pravdy. Gerald pohlédl na její sklopenou hlavu a nervózně přešlápl z nohy na nohu.

„Přece nebudeš brečet?“ zeptal se neobratně ji vzal za bradičku a pokoušel se jí zvednout hlavu, aby jí viděl do obličeje. Sám měl obličej stažený soucitem.

„Ne,“ vykřikla vehementně a vytrhla se mu.

„Lžeš, ale jsem na to hrdý. Jsem rád, že v sobě máš hrdost, zlato. A chci, abys byla hrdá taky zítra při rožnění. Nechci, aby tě celý okres pomlouval a aby se ti posmívali za to, že ti div nepukne srdce kvůli člověku, který na tebe nikdy nepomyslel, a když, tak nejvýš jako na přítelkyni.“

Ale myslel na mě, říkala si v duchu smutně Scarlett. Myslel na mě, a jak! Vím to. Mohla bych o tom mluvit. Kdybych měla trochu víc

času, určitě bych ho přiměla, aby to sám řekl... Kdyby si ti Wilkesové nemysleli, že se musí brát jen mezi sebou!

Gerald provlékl její ruku pod svou paži.

„Půjdeme teď na večeři a všechno zůstane mezi námi. Nebudu kvůli tomu znepokojoovat matku – a ty taky ne. Vysmrkej se, dcero.“

Scarlett se vysmrkala do roztrhaného kapesníku a pak oba zavěšení do sebe vykročili temným stromořadím. Kůň je pomalu následoval. Když se přiblížili k domu, Scarlett málem znovu promluvila, když zahlédla mezi šerými stíny na verandě matku. Měla na sobě klobouk, šál a rukavičky a za ní stála chůva, držela v ruce černou koženou brašnu, v níž Ellen O’Harová vždycky nosívala obvazy a léky, jimiž ošetřovala otroky, a z obličeje jí sršely hromy a blesky. Chůva měla široké ohrnuté rty a když se jí něco nelíbilo, dokázala spodní ret prodloužit na dvojnásobek obvyklé velikosti. Teď jí doslova visel a Scarlett okamžitě věděla, že chůva div nepukne nevolí.

„Pane O’Haro,“ zavolala Ellen, když uviděla manžela s dcerou přicházet po příjezdové cestě – Ellen patřila ke generaci, která se chovala formálně i po sedmnácti létech manželství a šesti porodech –, „Slatteryovi mají návštěvu. Emmy se narodilo dítětko, ale umírá a musí být pokřtěno. Jdu tam s chůvou a přesvědčím se, jestli jim můžu nějak pomoci.“

Věta měla tázavou intonaci, jako by Ellen čekala na Geraldův souhlas; byla to pouhá formalita, ale Geraldovi dělala dobře u srdce.

„Proboha!“ zahřměl Gerald. „Proč chodíte pryč kvůli takové bílé žebrotě, zrovna když je čas k večeři a když vám chci vyprávět, co se proslychá v Atlantě o válce! Běžte, paní O’Harová. Nemohla byste v noci klidně spát, kdyby se venku něco dělo a vy byste nemohla na místě pomáhat.“

„Šak vona si v noci jaktěživ nevodpočine, pořád musí vošetřovat negry i bílou žebrotu, která by se vo sebe klidně postarala sama,“ reptala monotónním hlasem chůva sestupující po schodech ke kočáru, který čekal na postranní příjezdové cestě.

„Sedni si u večeře na moje místo, holčičko,“ řekla Ellen a rukou v rukavičce jemně poplácala dceru po tváři.

Přestože Scarlett zadržovala silou vůle slzy, po matčině pohlazení jako vždy spolehlivě ožila, protože ucítila vůni sáčku s citronovou verbenou, která tlumeně zavanula ze šustících hedvábných šatů. Něco na Ellen O’Harové vyráželo dech, jakoby zázrak, který s ní žil v domě a přiváděl dceru k úžasu, děsil ji i chlácholil.

Gerald pomohl manželce do kočáru a poručil kočímu, aby jel opatrně. Toby, který řídil Geraldovy koně už dvacet let, sešpulil rty v němém protestu proti tomu, že se mu pán plete do řemesla. Vedle něj se posadila chůva, a když odjížděli, tvořili spolu dokonalý obraz africké nespokojenosti.

„Kdybych pro takovou žebrotu, jako jsou Slatteryovi, tohle všechno nedělal, museli by se zakoupit někde jinde,“ prskal Gerald, „rádi by mi prodali těch svých mizerných pár akrů močálovitého břehu a okres by měl od nich pokoj.“ Pak se mu rozjasnil obličej, protože ho napadl další z obvyklých kanadských žertíků: „Pojď, dcero, půjdem říct Porkovi, že jsme nekoupili Dilcey a jeho jsme prodali Johnu Wilkesovi.“

Hodil uzdu malému míšenci, který stál poblíž, a vyrazili po schodech nahoru. Už úplně zapomněl na Scarlettino zlomené srdce a myslel jen na to, jak si vystřelí ze svého sluhu. Scarlett se za ním sotva vlekla do schodů, nohy měla celé dřevěné. V duchu si říkala, že její manželství s Ashleym by určitě nebylo o nic podivnější než svazek jejího otce s Ellen Robillardovou-O’Harovou. Jako obvykle jí nešlo do hlavy, jak si její hlučný, necitlivý otec mohl vzít ženu jako matka, protože jakživa neviděla dvojici lidí, kteří by si byli vzdálenější rodem, výchovou i duševním založením.

Kapitola 3

Ellen O'Harové bylo dvaatřicet let a podle měřítek své doby byla ženou středního věku, matkou, která porodila šest dětí a tři z nich pochovala. Byla vysoká, o hlavu převyšovala svého divokého drobného manžela, ale pohybovala se ve své houpající se krinolíně s takovým klidem, že její vzrůst sám o sobě neupoutával pozornost. Šíje, vystupující z černé taftové schránky živůtku, byla sněhobílá, oblá a štíhlá a vždycky jako by se trochu nakláněla dozadu pod tíží lesklých vlasů stočených na temeni hlavy do sít'ky. Po matce, jejíž rodiče uprchli v roce 1791 z Haiti před vzpourou otroků, zdělila šikmé tmavé oči zastíněné inkoustově černými řasami a také černé vlasy; po otci, napoleonském vojákovi, měla dlouhý rovný nos a pravoúhlé čelisti, změkčené jemným zaoblením líček. Ale hrdý výraz beze stopy povýšenosti, půvab, melancholii a naprostý nedostatek smyslu pro humor mohl Ellenin obličej získat pouze ze života.

Byla by nápadně krásná, kdyby jí v očích hrály ohýnky, kdyby jí úsměv roztál chápavým teplem nebo kdyby jí byla znát sebemenší stopa spontánnosti na hlase, jehož ušlechtilá melodie dopadala do uší rodiny i služebnictva. Mluvila jemným splývavým hlasem lidí z pobřežních částí Georgie, plynoucím samohláskami a laskavým k souhláskám, s nepatrnou stopou francouzského přízvuku. Byl to hlas, který nikdy nezvýšila, když něco nařizovala služebnictvu nebo napomínala děti, a který přesto všichni lidé v Taře okamžitě poslechli, zatímco běsnění a řvaní jejího manžela sice nahlas neodporovali, ale také na ně nereagovali.

Pokud si Scarlett pamatovala, matka byla odjakživa stejná, hlas měla jemný a milý, ať chválila, nebo napomínala, její vystupování zůstávalo účinné a nezhrublo, přestože v Geraldově bouřlivé domácnosti docházelo denně ke krizím, neklesala na duchu a nevěšela

hlavu, ani když jí krátce po narození zemřeli tři synové. Scarlett nikdy neviděla, že by se matka opřela zády o židli, na níž seděla. A také ji nikdy neviděla sedět naprázdno, aniž zaměstnávala ruce šitím, samozřejmě pokud neobědvala, neošetřovala nemocné nebo nevedla účetní knihy plantáže. Když měli doma společnost, věnovala se jemným výšivkám, ale jindy zaměstnávala ruce Geraldovými nabíranými košilemi, šaty pro děvčata nebo obleky otroků. Scarlett si nedovedla představit matčiny ruce bez zlatého náprstku ani ji osobně v šustících šatech bez doprovodu malé černošky, která měla v životě jediný úkol – párat stehy a přenášet z místnosti do místnosti skříňku na šití z růžového dřeva, protože Ellen se pohybovala po celém domě a dohlížela na vaření, uklízení a šití ve velkém pro celou plantáž.

Nepamatovala si, že by matku cokoli vyvedlo z přísného klidu a že by její osobní schůzky bez ohledu na denní nebo noční dobu dopadly jinak než dokonale. Když se Ellen oblékala na ples, když čekala návštěvu nebo se chystala do Jonesboro v den, kdy zasedal soud, trvalo to často dvě hodiny a musely jí při tom asistovat dvě služky a chůva, než byla spokojena, ale když bylo naopak v naléhavých případech třeba obléci se bleskově, zvládla to úžasně.

Scarlett, jejíž pokoj byl na opačné straně haly proti matčinu, odmalička znala jemný zvuk bosých černých nohou cupitajících za svítání po podlaze z tvrdého dřeva, naléhavé tukaní na matčiny dveře a tlumené, vyděšené hlasy černochoů šeptajících novinky o nemocech, porodech a úmrtích v dlouhé řadě nabílených chatrčí, kde bydleli otroci. Jako malá holčička se často přikradla ke dveřím a nejužší šterbinou pozorovala, jak Ellen vycházela z temného pokoje, odkud se ozývalo Geraldovo pravidelné, ničím nerušené chrápání, vstoupila do mihotavého světla zdvižené svíčky, pod paží tiskla brašnu s léky, a přitom byla hladce učesaná a na živůtku jí netrčel jediný nezapnutý knoflíček.

Scarlett vždycky uklidňovalo, když slyšela matku vycházející po špičkách z haly šeptat pevným, ale soucitným tónem: „Pst, ne tak

nahlas, nebo vzbudíte pana O'Haru. Však oni neumřou, tak zlé to není."

Opravdu bylo moc příjemné vklouznout zpátky do postele s vědomím, že Ellen je v noci vzhůru a všechno je v pořádku.

Ráno po celonočním bdění u porodů nebo umírání, kdy lékaři, oba Fontaineové, otec a syn, byli na obchůzkách a nemohli jí přijít na pomoc, Ellen sedávala u snídaně v čele stolu jako obvykle, pod tmavýma očima měla kruhy z únavy, ale na hlase ani vystupování nebylo žádné vypětí znát. Pod vznešenou ušlechtilostí skrývala cosi ocelového, co udržovalo celý dům v posvátné hrůze, děti stejně jako Geralda, ačkoliv ten by radši umřel, než by se k tomu přiznal.

Někdy, když se Scarlett vytáhla na špičky, aby mohla matce dát pusu na tvář, zvedla hlavu a podívala se matce na ústa s příliš krátkým a jemným horním rtem, ústa snadno zraňovaná světem, a v duchu se ptala, jestli se někdy taky hloupoučce hihňala jako malá holka nebo za dlouhých nocí šeptala důvěrným kamarádkám svá tajemství. Ale ne, to není možné. Matka určitě vždycky byla stejná, pilíř síly, zdroj moudrosti, bytost, která si dovede se vším poradit.

Jenomže Scarlett se mýlila, neboť před léty se Ellen Robillardová ze Savannah hihňala stejně bezdůvodně jako každá patnáctiletá dívka v tomto kouzelném pobřežním městě a za dlouhých nocí si špitala s přítelkyněmi důvěrnosti a tajemství až na jediné. Toho roku jí vstoupil do života Gerald O'Hara, o dvacet osm let starší než ona, a téhož roku jí ze života zmizel její bratranec Philippe Robillard. Protože když Philippe s prudkým pohledem v očích a divokým vystupováním opustil navždy Savannah, odnesl s sebou i žár planoucí v Ellenině srdci a drobnému Irovi s křivýma nohama, který se s ní oženil, zanechal jen ušlechtilou lasturu.

Ale to Geraldovi, který nemohl věřit vlastnímu štěstí, že si ho vzala, úplně stačilo. Jestli z ní něco odešlo, on to nikdy nepostrádal. Byl chytrý a dovedl si spočítat, že se stal zázrak, když Ir, za kterým

nestála slavná rodina ani bohatství, dokázal získat dceru jedné z nejbohatších a nejpyšnějších rodin na celém pobřeží. Gerald se totiž vypracoval sám.

Gerald se dostal do Ameriky z Irska v jednadvaceti letech. Přijel nakvap jako mnoho lepších i horších Irů před ním nebo po něm v šatech, které měl na sobě, se dvěma šilinky, které mu zbyly po zaplacení lodního lístku, a s odměnou vypsanou na jeho hlavu, která byla podle jeho názoru vyšší, než jakou si jeho čin zasluhoval. Vždyť tady před branami pekla nežil jediný protestantský orange-man, který by stál za sto liber – ani britské vládě, ani samotnému ďáblovi. Jenže britská vláda si smrt výběřčího daní zastupujícího nepřítomného anglického majitele panství brala natolik, že Geraldů O'Harovi nezbývalo než zmizet, a to co nejrychleji. Je pravda, že výběřčímu vynadal do orangemanských hajzlů, ale to, alespoň podle Geraldova názoru, tomu chlapovi vůbec nedávalo právo urážet ho tím, že zapískal pár úvodních taktů písničky *Vody řeky Boyne*.

K bitvě na řece Boyne došlo před více než sto lety, ale pro O'Hary a jejich sousedy to bylo pořád jako včera, vždyť všechny jejich naděje a sny spolu s půdou a majetkem zmizely v oblaku prachu zahalujícím vyděšeného stuartovského prince, který uprchl a nechal Viléma Oranžského a jeho nenáviděné vojáky s oranžovými kokardami pobít irské přívržence Stuartovců.

To byl mimo jiné důvod, proč Geraldova rodina neměla sklony hledat v osudovém výsledku této hádky nic příliš vážného až na fakt, že by v krajním případě třeba mohl mít vážné důsledky. O'Harovi byli anglické policii už léta podezřelí, že jsou zapleteni do zrádných piklů proti vládě, a Gerald nebyl první O'Hara, který musel vzít nohy na ramena a uprchnout z Irska doslova přes noc. Starší bratři James a Andrew Geraldovi skoro vypadli z paměti, vybavoval si jedině, že to byli mladíci s pevně sevřenými rty, kteří se za noci vytráceli a navraceli se po splnění záhadných posláních, často zmizeli na celé týdny, což

matku strachem o ně pokaždé málem přivedlo do hrobu. Do Ameriky se přistěhovali před léty poté, co pod prasečím chlívkem O'Harových byl objeven menší sklad pušek. Stali se z nich úspěšní obchodníci v Savannah, „ačkoli jen sám pánbůh ví, kde to může být,“ jak dodávala jejich matka pokaždé, když se zmiňovala o svých dvou nejstarších mužských potomcích, a k nim taky poslala mladého Geralda.

Z domova si odnesl matčino letmé políbení na tvář a horoucí katolické požehnání do ucha a otcovské napomenutí na rozloučenou: „Pamatuj, kdo jsi, a od nikoho si nenech nic líbit.“ Pět urostlých bratrů se s ním rozloučilo s obdivným, ale trochu shovívavým úsměvem, protože Gerald byl benjamínek a drobeček mezi sourozenci hrajícími vyvinutými svaly.

Pět bratrů a otec měřili přes sto osmdesát centimetrů a všichni měli statnou postavu, ale drobný Gerald v jedenadvaceti letech věděl, že necelých sto šedesát centimetrů je výška, jakou mu bůh ve své moudrosti ráčil dát. Pro Geralda bylo typické, že nikdy nemařil čas lítostí nad nedostatečností vlastního vzrůstu a nikdy to pro něj nebylo překážkou, chtěl-li něčeho dosáhnout. Naopak Geraldova sporá menší postava mu pomohla stát se tím, čím nakonec byl, jelikož brzy poznal, že malí lidé musejí být tvrdí, chtějí-li se prosadit ve společnosti velkých. A Gerald tvrdý byl.

Jeho urostlejší bratři byli zachmuření, mlčenliví lidé, z nichž se rodinná tradice navždy ztracené staré slávy drala na povrch tichou nenávistí a vybuchovala záchvaty zatrpklého humoru. Kdyby byl Gerald urostlý svalovec, byl by se jako ostatní O'Harové pohyboval v temnu rebelantských intrik proti vládě. Ale Gerald byl „křikloun a paličák“, jak o něm láskyplně říkala matka, měl výbušný temperament, okamžitě používal pěsti a bojechtivost z něj čišela na dálku. Mezi urostlými O'Hary se nesl jako naparující se kohout liliputek na dvoře obrovských samců kočincínek a bratři ho měli rádi, láskyplně ho dráždili, aby slyšeli, jak se durdí, zpracovávali ho mohutnými pěstmi, ale jen tolik, aby udrželi benjamínka v náležitém odstupu.

Gerald si s sebou do Ameriky přivezl zcela nedostatečné vzdělání, ale sám si to vůbec neuvědomoval. I kdyby mu to někdo řekl, nelámalo by si tím hlavu. Matka ho naučila číst a úhledně psát. Počty mu šly hladce. A tím jeho knižní vědomosti končily. Z latiny uměl jen reagovat při mši a jedinými znalostmi z historie byl nekonečný výčet příkoří spáchaných na Irsku. Z básníků znal jedině Moorea a hudbou pro něj byly lidové písničky, které se v Irsku předávaly z generace na generaci. Lidem, kteří měli rozsáhlejší vzdělání než on, prokazoval živou úctu, ale vlastní nijak nepostrádal. K čemu by mu také bylo vzdělání v nové vlasti, kde se k obrovskému majetku dokázali propracovat i ti nejhoupější přivandrovalci z irských blat? V zemi, kde člověk musel být silný a nesměl mít strach z práce?

Geraldovo nedostatečné vzdělání nevadilo ani Jamesovi a Andrewovi, kteří ho zaměstnali ve svém obchodě v Savannah. Úhledným rukopisem, přesným počítáním a obratností při obchodním jednání si získal jejich úctu, kdežto znalost literatury nebo hudební vkus, pokud by je měl, by pro bratry byly nejvýš záminkou k pohrdavým úšklebkům. Na počátku 19. století přijímala Amerika Iry s otevřenou náručí. James a Andrew, kteří začínali jako povozníci dopravující zboží v krytých formanských vozech ze Savannah do vnitrozemských měst v Georgii, ve svém podniku prosperovali a Gerald prosperoval s nimi.

Jih se mu líbil a brzy se stal, alespoň ve vlastních očích, Jižanem. Na Jihu – a na Jižanech – byla sice spousta věcí, které do smrti nepochopil, ale se zaníceností, kterou měl v povaze, přejímal představy a zvyky, jak jim sám rozuměl – poker a koňské dostihy, politické vášně a soubojový kodex, práva států a nenávisť ke všem Yankeeům, otroctví a Království bavlny, pohrdání chudými bělochy a přehnanou zdvořilost vůči ženám. Naučil se i žvýkat tabák. Na whisky si nemusel nijak zvlášť zvykat, s nadáním k pití se už narodil.

Ale Gerald zůstal Geraldem. Životní zvyky a představy se sice změnily, ale vnější vystupování nedokázal změnit, ani kdyby býval

chtěl. Obdivoval protahovanou výslovnost a eleganci bohatých majitelů rýžových a bavlníkových plantáží přijíždějících do Savannah z jejich královských sídel obrostlých tilandsií na čistokrevných koních, za nimiž následovaly kočáry se stejně elegantními manželkami a vozy s otroky. Jenže Gerald se nikdy nevzmohl na eleganci. Lenivě rozmazané hlasy sice zněly příjemně jeho uším, ale vlastní prudký irský přízvuk mu lpěl neodvolatelně na jazyku. Líbil se mu ledabylý šarm, s nímž tito lidé vyřizovali důležité záležitosti nebo dávali v kartách v sázku celé jmění, plantáž nebo otroka a pak odepisovali ztrátu s bezstarostným rozmarem a nevzrušovali se víc, než když rozhazovali drobné mezi míšenecké děti. Jenže Gerald zažil chudobu a do smrti se nenaučil rozhazovat peníze s grácií ani v dobrém rozmaru. Ti lidé z georgijského pobřeží byli příjemní, mluvili jemně, rychle se rozčilili a byli plni okouzlujících nedůsledností. Gerald je měl rád, ale mladý Ir, který se právě přistěhoval ze země, kde vanuly vlhké a mrazivé větry a kde zamlžené močály nevydechovaly horečku, překypoval prudkou a neklidnou vitalitou, která ho oddělovala od těchto ospalých aristokratů vyrostlých v subtropickém klimatu mezi bažinami vydechujícími malárii.

Naučil se od nich, co mu připadalo užitečné, a zbytek zavrhl. Z jižanských zvyků mu připadal nejužitečnější poker, poker a schopnost udržet si jasnou hlavu při pití whisky, a právě vrozené sklony ke kartám a jantarovému nápoji Geraldovi nakonec přinesly dvě ze tří nejcennějších součástí majetku: lokaje a plantáž. Třetí nejcennější, co měl, byla manželka, ale za tu vděčil výhradně tajemné boží dobrotě.

Lokaj se jmenoval Pork. Byl to černoš s leskle temnou pletí, důstojný znalec fines krejčovského řemesla, Gerald ho vyhrál v celonoční partii pokeru na jednom plantážníkovi ze St. Simons Islandu, jehož odvaha při blafování se vyrovnala Geraldově, ale při pití newyorleanského rumu ho dřív opustila výdrž. Porkův bývalý majitel sice později nabízel, že ho koupí zpátky za dvojnásobnou

cenu, ale Gerald to paličatě odmítal, protože vlastnictví prvního otroka, a to otroka, který byl „nejlepší lokaj na celém zatraceném pobřeží“, bylo prvním krokem na cestě k uspokojení starých přání. Gerald odjakživa toužil stát se majitelem otroků a gentlemanem vlastním velkou pozemky.

Rozhodl se, že nehodlá jako James s Andrewem do smrti ve dne kšeftovat a noci trávit při svíčke nad nekonečnými sloupci položek v účetní knize. Na rozdíl od bratrů si ostře uvědomoval, jaké společenské stigma je vpáleno lidem od „kšeftu“. Gerald se chtěl stát plantážníkem. S intenzivní touhou Ira, který se stal pachtýřem na půdě, kterou předkové svobodně vlastnili a kde měl právo lovit, chtěl vidět, jak se mu před očima rozprostírají vlastní zelené pozemky. Se zarytou paličatostí nehleděl vpravo ani vlevo a toužil jen po vlastním domě, po vlastní plantáži, po vlastních koních a po vlastních otrocích. A chtěl se jich domoci zde v nové vlasti, kde nehrozilo dvojediné nebezpečí, před nímž utekl z domova – daně pohlcující úrodu i se sýpkami a věčná hrozba vyvlastnění. Jenže Gerald časem přišel na to, že ambice jsou jedna věc a jejich uskutečnění druhá. Pobřeží Georgie bylo pevně v rukou zavedené aristokracie, tam neměl sebemenší naději získat místo, jaké si představoval.

A tehdy zasáhly společnou rukou náhoda s pokerem a daly mu plantáž, kterou později nazval Tara, a tak se přestěhoval z pobřeží do výše položené části severní Georgie.

Stalo se to v jednom saloonu v Savannah, za horké jarní noci, kdy rozhovor neznámého člověka sedícího poblíž přiměl Geralda, aby nastražil uši. Neznámý, původem ze Savannah, se právě vrátil po dvanáctiletém pobytu ve vnitrozemí. Patřil k vítězům v loterii, kterou pořádal stát, aby rozdělil rozsáhlé pozemky ve střední Georgii. Ty rok před Geraldovým příjezdem státu postoupili indiáni. Muž se tam odstěhoval a založil si plantáž, ale teď mu tam vyhořel dům, neznámý měl plné zuby „toho prokletého místa“ a potřeboval se ho za každou cenu zbavit.

Gerald, kterému myšlenka na vlastní plantáž prakticky neustále vřezala v hlavě, se nechal neznámému představit a jeho zájem ještě vzrostl, když mu muž vyprávěl, jak se severní část státu plní novými přistěhovalci z obou Karolín a Virginie. Gerald žil v Savannah už dost dlouho a nasákl místními představami, že zbytek státu mimo pobřeží je zapadákov porostlý lesy, v nichž za každým keřem číhá indián. Při obchodních cestách pro firmu bratří O'Harových se dostal až do Augusty ležící sto šedesát kilometrů proti proudu řeky Savannah a pronikl dost hluboko do vnitrozemí, kde navštívil stará městečka ležící na západ od Augusty. Věděl, že tyto končiny jsou obydleny stejně hustě jako pobřeží, ale podle popisu neznámého plantáž ležela přes tři sta osmdesát kilometrů směrem na severozápad do vnitrozemí, pouhých pár kilometrů od řeky Chattahoochee. Gerald věděl, že na sever od řeky patří zem dosud Čerokům, a proto ho překvapilo, když se neznámý vysmál jeho obavám, že by mohl mít nepříjemnosti s indiány, a místo toho mu vyprávěl, že v nových oblastech vyrůstají prosperující města a plantáže.

Po hodině, když hovor začínal pomalu váznout, navrhl Gerald se lstí prozrazující se v bezedné nevinnosti jeho jasně modrých očí, že by si měli zahrát partičku pokeru. Noc potom ubíhala a jedna runda stíhala druhou, až konečně přišla chvíle, kdy se všichni ostatní hráči vzdali a Gerald zůstal s cizím mužem sám. Cizinec vsadil všechny žetony a přihodil svou plantáž. Gerald vsadil také všechny žetony a na ně položil svou náprsní tašku. Peníze v ní sice patřily firmě bratři O'Harové, ale Gerald se rozhodl, že si to vezme na svědomí a přizná se až ráno u zpovědi před mší. Gerald věděl, co chce, a jakmile jednou něco chtěl, vždycky toho dosáhl tou nejprímější cestou. Navíc věřil ve vlastní štěstí a čtyři dvojky, ani na vteřinu ho nenapadlo dělat si hlavu s tím, kolik bude muset splácet, kdyby měl soupeř náhodou šťastnější ruku.

„Moc jste si nepomohl a já jsem rád, že nebudu muset za tu díru platit daně,“ ulevil si majitel „tří es“, když požádal o papír a pero.

„Velký dům vyhořel už loni a pole zarůstají křovím a borovičkami z nalétaných semen. Ale teď je všechno vaše.“

„Nikdy nemíchej karty a whisky, když nejsi odkojenej irskou samohonkou,“ radil téhož večera vážně Gerald Porkovi, když mu lokaj pomáhal do postele. A sluha, který se z obdivu k novému pánovi snažil mluvit s irským přízvukem, náležitě odpověděl směsicí černošské hatmatilky a nářečí z hrabství Meath, kterou by jiný posluchač kromě nich dvou nepochopil.

Bahnitá řeka Flint, tekoucí klidně mezi stěny borovic a bahenních dubů obrostlých změtí popínavých rostlin, obtékala Geraldovy nové pozemky jako ohnutá paže a objímala je ze dvou stran. Pro Geralda stojícího na pahorku, kde stával dům, byla tato vysoká bariéra zeleně stejně viditelným a příjemným důkazem vlastnictví jako vlastnoručně postavený plot, kterým by si osobně označil hranice svých pozemků. Stál na zčernalých kamenných základech vyhořelého domu, díval se dolů na dlouhé stromořadí vedoucí k silnici a šťavnatě klel, protože jeho radost tryskala z větších hloubek než děkonná modlitba. Dvojí řada majestátních stromů teď patřila jemu stejně jako zanedbaný trávník zarostlý plevem vysokým až po pás, nad nímž se tyčily mladé magnolie s bílými hvězdami květů. Neobdělaná pole, podobaná mladými borovičkami a křovím, jejichž cihlově červená hladina se vlnila do dálky do všech čtyř stran, patřila Geraldovi O’Harovi – byla jen jeho, protože měl jasnou, pitím nezatemněnou irskou hlavu a protože dokázal vsadit všechno na jednu kartu.

Gerald zavřel oči a v tichu ladem ležících pozemků prožíval vědomí, že našel domov. Tady přímo pod nohama mu vyrostle cihlový, vápnem obílený dům. Za silnicí budou stát nové laťové ohrady ohraničující pastviny pro tučný dobytek a plnokrevné koně a rudá půda vlnící se ze svahu dolů k úrodným pozemkům na březích řeky se bude na slunci skvět bíle jako prachové peří, všude samá bavlna! O’Harové se znovu postaví na nohy.

Za vlastní malý podíl, za to, co mu neradi půjčili bratři, a za slušnou částku, kterou získal z hypotéky na pozemky, si Gerald koupil první černé nádeníky a odstěhoval se do Tary, kde žil v mládenecké samotě ve čtyřpokojovém domě pro správce, dokud nepřišel čas, kdy mohl začít stavět obílené sídlo, které pojmenoval Tara.

Vyčistil pole, vysázel bavlnu, půjčil si od Jamese a Andrewa další peníze a koupil další otroky. O'Harovi drželi spolu v dobách dobrých i zlých, ne že by se mezi sebou snad měli nějak zvlášť rádi, ale protože ze zkušenosti za špatných časů poznali, že chce-li rodina přežít, musí čelit světu jako pevná hráz. Půjčili Geraldovi, kolik potřeboval, a v následujících letech se jim dluh vrátil i s úroky. Plantáž se postupně rozšiřovala, protože Gerald přikupoval sousední pozemky, a bílý dům nakonec přestal být snem a stal se skutečností.

Postavili jej otroci a těžkopádně roztažená budova korunující vrchol pahorku, který se zdvíhal nad zeleným svahem a pastvinami táhnoucími se dolů k řece, se Geraldovi velice zamlouvala, protože působila zralým dojmem, i když byla nová. Staré duby, pod jejichž korunami kdysi projížděli indiáni, mohutnými kmeny pevně objímaly dům a větvemi tyčícími se nad střechou mu dávaly stín. Trávník, zbavený plevelu, hustě zarostl jetelem a bermudskou trávou a Gerald dbal, aby byl řádně udržován. Od cedrového strohořadí po řadu bílých chatrčí, v nichž bydleli otroci, všechno v Taře dýchalo solidností, stabilitou a definitivností a Geraldovo srdce se pokaždé, když se vyřítil tryskem ze zatáčky na silnici a spatřil střechu vlastního domu tyčící se mezi zelenými větvemi, nadmulo pýchou, jako by svůj domov pokaždé viděl poprvé.

To všechno dokázal on, malý, paličatý, výbušný Gerald.

Gerald vycházel skvěle se všemi sousedy z okresu až na MacIntoshovy, s jejichž pozemky sousedil vlevo, a Slatteryovy, jejichž ubohé tři akry ležely vpravo od jeho pozemků na močálovité půdě mezi řekou a plantáží Johna Wilkese.

MacIntoshovi byli Irové skotského původu, navíc protestantští orangemani a tenhle původ je stačil v Geraldových očích zatratit navěky, i kdyby oplývali ctnostmi všech světců z katolického kalendáře. Žili sice v Georgii už sedmdesát let a jedna generace předtím sídlila v obou Karolínách, ale první člen rodiny, který vstoupil na americkou půdu, přišel z Ulsteru, a to Geraldovi úplně stačilo.

MacIntoshovi nosili hlavu vzhůru, moc toho nenamluvili, hleděli si výhradně svého a brali si příbuzné z Karolíny. Gerald nebyl jediný, kdo je neměl rád, protože lidé v okrese se rádi po sousedsku přátelili a jen s odporem odpouštěli lidem, kteří s nimi tyto sklony nesdíleli. O MacIntoshových kolovaly zvěsti, že podporují abolicionisty, to jejich popularitu rozhodně nezvyšovalo. Starý Angus nikdy nepropustil jediného otroka, navíc spáchal neodpustitelný společenský prohřešek, když prodal několik svých černochoů cestujícím obchodníkům s otroky, kteří měli namířeno na plantáže cukrové třtiny v Louisianě, a tak fámy kolovaly dál.

„Určitě je abolicionista, na to dám krk,“ prohlásil Gerald před Johnem Wilkesem. „Jenže tak je to u orangemanů vždycky, jakmile princip narazí na skotskou tvrdost, doplatí na to princip.“

Slatteryovi byli jiný případ. Byli to chudí běloši, kterým nikdo neprokazoval ani tu vynucenou úctu, kterou si Angus Macintosh vydobyl na sousedech svou tvrdošíjnou nezávislostí. Starý Slattery, který se navzdory nabídkám od Geralda a Johna Wilkese zuby nehty držel svých tří akrů, si neuměl s ničím poradit a neustále si naříkal. Jeho žena byla věčně rozcuchaná, nemocná, zanedbaná matka zachmuřených dětí připomínajících králíky – a jejich počet rok co rok pravidelně rostl. Tom Slattery neměl ani jednoho otroka, v periodických záchvatech se dvěma nejstaršími syny obdělával svých pár akrů bavlny, kdežto manželka s mladšími potomky měla na starosti pozemek, který snad měl být zelinářskou zahradou. Bavlna se bůhví proč nikdy neurodila a zahrada vinou neustálých porodů paní Slatteryové málokdy dala tolik zeleniny, aby stačila nasytit celé hejno potomků.

Všichni byli zvyklí vidět Toma Slatteryho přešlapovat u dveří sousedů a žebrot o bavlníková semena na setí nebo o celý uzený bůček, „aby nějak vydrželi“. Slattery nenáviděl sousedy se vši chabou silou, jíž se mu dostávalo, protože za jejich zdvořilostí tušil pohrdání, a nejvíc nenáviděl „drzý negry pracháčů“. Domácí služebnictvo v okrese se považovalo za nadřazené chudým bělochům a jejich nezastírané pohrdání ho zraňovalo, zatímco jejich zabezpečenější životní postavení v něm živilo závist. Na rozdíl od jeho ubožáckého živobytí byli černoši dobře živeni, slušně oblečení a v nemoci a ve stáří o ně bylo postaráno. Byli pyšní na dobré jméno svých pánů a většinou byli hrdí na to, že patří lidem, kteří něco znamenají, kdežto nad ním všichni ohrnovali nos.

Tom Slattery by byl mohl prodat svou farmu za trojnásobnou cenu kterémukoli plantážníkovi z okresu. Všichni by ty peníze rádi vydali, jen aby zbavili okres takové nepříjemné skvrny, ale Slattery radši seděl, kde byl, a udržoval se s bídou při životě z jednoho žoku bavlny ročně a z milodarů od sousedů.

Se všemi ostatními lidmi v okrese vycházel Gerald přátelsky a s jistou dávkou důvěřivosti. Wilkesovi, Calvertovi, Tarletonovi i Fontaineovi se do jednoho usmívali, když se na jejich příjezdovou cestu vrátil drobný jezdec na mohutném koni, usmívali se a gestem nechávali přinést vysoké sklenice, v nichž byla lžička cukru a špetka drcené máty zalitá spoustou bourbonu. Gerald byl příjemný a sousedi časem poznali to, co děti, černoši a psi odhadli na první pohled, totiž že se pod tenkou slupkou sveřepého vystupování a křiklounského hlasu skrývá laskavé srdce, ochotné a chápavé ucho a otevřená peněženka.

Jeho příjezd se jakživ neobešel bez kraválu štěkajících psů a pokřikujících černoušků, kteří se k němu hnali a přitom se prali, kdo bude smět podržet koně, potom se kroutili a uculovali pod záplavou jeho dobrosrdečných nadávek. Bílé děti se cpaly, aby si mu mohly sednout na kolena, aby je pohoupal jak na koni, když před

rodiči odhaloval hanebnost yankeeských politiků. Dcery přátel se mu svěřovaly se svými srdečnými záležitostmi a mladíci, kteří se báli přiznat čestné dluhy vlastním otcům, v něm v nouzi nacházeli přítele.

„Tak tohle už dlužíš celý měsíc, ty darebáku!“ křičíval na ně. „Proč jsi proboha nepřišel dřív a neřek sis o peníze?“

Všichni znali jeho hrubé vyjadřování, takže se nikdo nezarazil a mladí páni se jen provinile usmáli a odpověděli: „Nechtěl jsem vás, pane, obtěžovat a můj otec...“

„Tvůj otec je slušný člověk, to nikdo nemůže popřít, ale moc přísný, tak si vem tohle a už o ničem nechci slyšet.“

Manželky plantážníků odolávaly nejdéle. Ale když paní Wilkesová, „velká dáma se vzácným darem mlčet“, jak ji charakterizoval Gerald, řekla jednou večer manželovi, když Gerald odcválal po příjezdové cestě: „Vyjadřuje se drsně, ale je to gentleman,“ měl Gerald definitivně vyhráno.

Netušil, že mu to trvalo skoro deset let, protože ho nikdy nenapadlo, že si ho sousedi ze začátku měřili tázavě. Sám od okamžiku, kdy poprvé vstoupil na půdu Tary, ani jednou nepochyboval o tom, že sem patří.

Když bylo Geraldovi třiačtyřicet let – byl statný a v obličeji zdravě červený, že připomínal šlechtice na honu z rytin –, uvědomil si, že Tara, ať je mu sebemilejší, ani lidé z okresu s otevřenými srdci a domy nejsou všechno. Že se chce oženit.

Tara zrovna volala po paní domu. Tlustý kuchař, černochoch, který z nutnosti povýšil od práce na dvoře do kuchyně, nikdy nebyl hotov s jídly včas a komorná, která předtím pracovala na poli, nechávala na nábytku hromadit vrstvy prachu a jakživa neměla po ruce dostatek čistého prádla, takže příjezd hostů pokaždé vyvolal spoustu zmatků a pobíhání. Pork, který byl jediným odborně vychovaným sluhou v domácnosti, byl pověřen všeobecným dohledem nad ostatním služebnictvem, ale i on pod několikaletým vlivem Geraldova bezstarostného

přístupu k životu začal být laxní a lhostejný. Jako sluha udržoval Geraldův pokoj v pořádku a jako lokaj servíroval jídla důstojně a na patřičné úrovni, ale jinak nechával věcem v podstatě volný průběh.

Všichni černoši neomylným africkým instinktem přišli na to, že Gerald je jako pes, který štěká, ale nekouše, a nestydatě ho zneužívali. V Taře neustále lítaly vzduchem výhrůžky, že někdo bude prodán na jih nebo bez milosti zbičován, ale prodán nebyl nikdo a zbičován byl pouze jediný otrok, a to ještě za to, že se nepostaral o Geraldova oblíbeného koně, který měl za sebou celodenní lov.

Vnímavému pohledu Geraldových modrých očí neuniklo, jak účinně jsou vedeny domácnosti sousedů a jak snadno řídí manželky s uhlazenými vlasy a šustícími sukněmi své služebnictvo. Neměl tušení, že tyto ženy se nezastaví od svítání do půlnoci, protože musí dohlížet na vaření, výchovu dětí, šití a praní. Viděl jen vnější výsledky, ty na něj dělaly hluboký dojem.

Že nutně potřebuje ženu, si uvědomil jednou ráno, když se oblékal na cestu do města na zasedání soudu. Pork mu přinesl oblíbenou nabíranou košili, kterou komorná spravila tak nešikovně, že ji mohl nosit nanejvýš lokaj.

„Pane Gerald,“ řekl Pork, který s radostí balil košili, zatímco Gerald běsnil vzteky, „vy se potřebujete voženit s paní, která bude mít hromadu černejších sluhů a služek.“

Gerald napomenul Porka za drzost, ale v duchu mu dával za pravdu. Potřeboval se oženit a mít děti a už se to nedalo odkládat, brzy by mohlo být pozdě. Jenže se nehodlal oženit s první, která se namane, jako to udělal pan Calvert, který si vzal yankeeovskou guvernanku svých osiřelých dětí. Jeho žena musí být dáma, dáma z ušlechtilé krve, musí být stejně vznešená a ušlechtilá jako paní Wilkesová a musí umět vést Taru stejně, jako paní Wilkesová vládne svému panství.

Ale sňatku se ženou z některé staré rodiny v okrese stály v cestě dvě překážky. První spočívala v nedostatku dívek ve věku na

vdávání. Druhou, vážnější překážkou bylo, že Gerald byl navzdory svému desetiletému pobytu „nový člověk“ a navíc přistěhovalec. Nikdo neznal jeho rodinu. Společnost ve vnitrozemí Georgie nebyla zdaleka tak uzavřená jako aristokracie na pobřeží, ale přesto nebyl nikdo ochoten provdat dceru za člověka, o jehož dědečkovi se nic nevědělo.

Gerald si uvědomil, že ho lidé z okresu mají opravdu rádi, loví s ním, popíjejí a debatují o politice, ale přesto mezi nimi sotva najde někoho, kdo by mu dal dceru za manželku. A vůbec netoužil po tom, aby se u večere šířily drby, že ten či onen otec bohužel nedovolil, aby se Gerald O'Hara ucházel o jejich dceru. Gerald si kvůli tomu nezačal před sousedy připadat méněcenný. Nic na světě ho nemohlo přimět, aby si před kýmkoli připadal méněcenný. Šlo pouze o prapodivný zvyk, že dcery z tohoto okresu se vdávaly pouze za muže z rodin, které žily na Jihu mnohem déle než dvaadvacet let, vlastnily půdu a otroky a za tu dobu propadly pouze neřestem, které byly v módě.

„Sbal mi věci. Pojedeme do Savannah,“ nařídil Porkovi. „A jestli tě jen jednou uslyším pípnout ‚Pst!‘ nebo ‚Panebože!‘, tak tě okamžitě bez milosti prodám, protože tahle slova sám málokdy používám.“

James s Andrewem mu budou třeba moci poradit ve věci sňatku a mezi dcerami jejich starých dobrých známých by se možná našlo pár takových, které by odpovídaly jeho požadavkům a byly ochotné se za něj provdat. James s Andrewem ho trpělivě vyslechli, ale moc ho nepotěšili. V Savannah neměli žádné příbuzné, na něž by se mohli obrátit se žádostí o pomoc, protože do Ameriky přijeli už ženatí. A dcery starých známých byly už dávno vdané a vychovávaly vlastní malé děti.

„Nejsi žádný boháč a nepocházíš ze slavného rodu,“ prohlásil James.

„Peníze jsem si vydělal a slavný rod můžu založit. Jen tak nějakou si nevezmu.“

„Míříš moc vysoko,“ konstatoval suše Andrew.

Ale přesto udělali pro Geralda, co mohli. James s Andrewem byli už staří pánové a v Savannah se domohli solidního postavení. Měli spoustu přátel a celý měsíc vodili Geralda z jednoho domu do druhého na večeře, taneční dýchánky a pikniky.

„Líbí se mi tu jediná žena,“ vyjádřil se nakonec Gerald. „A ta ještě nebyla na světě, když jsem se sem přistěhoval.“

„A která že se ti líbí?“

„Slečna Ellen Robillardová,“ odpověděl Gerald a tvářil se samozřejmě, protože mírně šikmé tmavé oči Ellen Robillardové ho upoutaly víc, než když se žena muži jenom líbí. Přestože předstírala v chování necitelnost, která u patnáctileté dívky působila nezvyklým dojmem, Gerald byl okouzlen. Navíc z ní vyzařovalo úporné zoufalství, které ho dojímalo do té míry, že se k ní choval něžněji než ke všem ostatním lidem na světě.

„Vždyť bys mohl být jejím otcem!“

„Jsem přece v nejlepších létech,“ vykřikl Gerald, jehož se bratrova poznámka hluboce dotkla.

James promluvil zjihlým hlasem: „Jerry, v Savannah bys nenašel dívku, u níž bys měl menší šanci, že si tě vezme. Její otec je Robillard a tihle Francouzi jsou pyšní jako čerti. A matka – bůh jí dej lehké odpočinutí – byla velká dáma.“

„Mně je to jedno,“ odsekl Gerald našťvaně. „Kromě toho matka zemřela a starý Robillard mě má rád.“

„Jistě, jako člověka, ale ne jako zete.“

„Slečna tě stejně nebude chtít,“ vložil se do debaty Andrew, „je zamilovaná do toho svého divokého bratrance Philippa Robillarda, už to trvá rok, přestože ji rodina od rána do večera nutí, aby ho pustila z hlavy.“

„Tehle měsíc přece odjel do Louisiany,“ namítl Gerald.

„Jak to, prosím tě, víš?“

„Prostě to vím,“ odpověděl Gerald, který se nehodlal šířit o tom, že mu Pork opatřil tuhle důležitou zprávičku, ani že Philippe odjel

na Západ na výslovné přání vlastní rodiny. „Taky bych netvrdil, že je do něj zamilovaná tak, že na něj nedokáže zapomenout. V patnácti letech je člověk na lásku ještě moc mladý.“

Zpráva, že dcera Pierra Robillarda si bude brát toho drobného Ira z vnitrozemí, nakonec překvapila Jamese a Andrewa stejně jako celé město. V Savannah to za dveřmi bzučelo jako v úle spekulacemi o Philippu Robillardovi, který odjel na Západ, ale žádné drbání neumělo odpovědět na otázku, jak si nejkrásnější Robillardova dcera mohla vzít skrčka s hrubým hlasem a obličejem červeným jako tuřín, o kterém donedávna vůbec neslyšela. Tajemství zůstalo pro všechny tajemstvím.

Gerald sám nikdy nepochopil, jak se všechno seběhlo. Věděl jen, že se stal zázrak. A byl také výjimečně pokorný, když mu Ellen, velice bledá, ale velice klidná, položila lehkou ruku na rameno a prohlásila: „Vezmu si vás, pane O'Haro.“

Úžasem oněmělí Robillardovi znali částečnou odpověď, ale pouze Ellen a její chůva byly zasvěceny do všeho, co se přihodilo té noci, kdy slečna až do svítání plakala jako nešťastná holčička a ráno vstala jako žena, která se definitivně rozhodla.

Chůva přinesla své mladé paní s nepříjemnou předtuchou balíček z New Orleansu adresovaný neznámou rukou a obsahující Elleninu miniaturu, kterou slečna s pláčem hodila na zem, čtyři její vlastnoruční dopisy Philippu Robillardovi a stručný dopis od neworleanského kněze, oznamující, že bratranec zahynul v hospodské rvačce.

„Vyhnali ho odsud, otec, Paulina a Eulalie. Vyhnali ho. Nenávidím je. Nechci je víckrát vidět. Chci pryč. Půjdu kamkoli, jen když neuvidím je, tohle město, nikoho, kdo by mi jen trochu připomínal – jeho.“

Když se blížilo jitro, chůva, která také usedavě plakala nad černou hlavou své paní, namítala: „Ale, miláčku, to přece nejde!“

„Ale jde a já to udělám. Je to hodný člověk. Buď to udělám, anebo půjdu do kláštera v Charlestonu.“

Pohrůžka odchodem do kláštera nakonec všechno rozhodla a vyděšený Pierre Robillard dal souhlas k sňatku. Osobně byl zarytý presbyterián, přestože celá rodina byla katolická, a představa, že by se z dcery stala jeptiška, byla ještě nesnesitelnější, než kdyby se stala ženou Geralda O'Hary. Koneckonců proti němu nic neměl, chyběli mu jen slavní předkové.

Tak se Ellen Robillardová obrátila zády k městu Savannah, aby je víckrát nespatriřila, a s manželem v nejlepších létech, chůvou a dvacetí „negry do domácnosti“ vyrazila na cestu do Tary.

Příští rok se jim narodila první dcera, kterou pokřtili po Geraldově matce Katie Scarlett. Gerald byl zklamán, protože chtěl syna, ale i tak se nad droboučkou černovlasou dcerkou rozněžnil natolik, že dal každému otrokovi v Taře nalít rum a sám se hlučně a šťastně opil.

Nikdo netušil, jestli Ellen někdy litovala svého rozhodnutí provdat se za Geralda, a on sám nejméně, protože pokaždé, kdy se na ni podíval, div nepukl pýchou. Jakmile odjela ze Savannah, pustila z hlavy to přímořské město ušlechtilých mravů i vlastní vzpomínky a od okamžiku, kdy přijela do okresu, se jejím domovem stala Georgie.

Když navždy odešla z otcovského domu, opustila domov, jehož linie byly krásné jako ženské tělo nebo loď pod plnými plachtami – světle růžový štukový dům postavený ve francouzském koloniálním slohu, tyčící se delikátně vysoko nad zem, do nějž se vcházelo po zaobleném schodišti s kovaným zábradlím jemným jako krajky, temný bohatý dům, plný půvabu, ale příliš vznešený.

Opustila nejen půvabné sídlo, ale celou civilizaci, kterou ta budova reprezentovala, a ocitla se ve světě, jenž jí připadal stejně zvláštní a cizí, jako kdyby překročila celý kontinent.

Severní část Georgie byla drsný kraj, v němž žili otužilí lidé. Vysoko na náhorní plošině na úpatí pohoří Blue Ridge spatřila na všech stranách vlnící se rudé kopce, z nichž se draly na povrch

obrovské kusy žulového podloží a všude se mlčky tyčily vychrtlé jedle. Všechno jí tady připadalo divoké a nezkrocené, protože se narodila na pobřeží a její oči byly zvyklé na tichou krásu džungle z mořských ostrovů porostlých šedými třásněmi tilandsie a změtí zeleně, na bílé pruhy pláží rozpálených subtropickým sluncem, na dlouhá plochá pásma písčité půdy porostlé skupinami palmet a palem. A tahle krajina znala mrazivé zimy i horká léta a z lidí, kteří jí byli cizí, vyzařovala ráznost a energie. Byli laskaví, zdvořilí, velkorysí, překypující dobrotou, ale tvrdí, chlapští a popudliví. Lidé z pobřeží, které opustila, byli pyšní, že všechny své záležitosti včetně soubojů a rodových rozepří řešili s bezstarostným výrazem, ale v těchhle lidech ze severní Georgie bylo cosi násilnického. Na pobřeží život dozrál a změkkl, kdežto tady byl ještě mladý, rozdyčtý a nový.

Všichni lidé, které Ellen znala ze Savannah, mohli být odliti z jedné formy, natolik byly jejich názory i tradice stejné, ale tady žily rozličné typy lidí. Usedlíci přišli do severní Georgie z nejrůznějších končin, z jiných oblastí Georgie, z obou Karolín a Virginie, z Evropy i Severu. Někteří chtěli jako Gerald zbohatnout. Jiní pocházeli jako Ellen ze starých rodů a život v původních sídlech se jim zprotivil natolik, že šli hledat útočiště do vzdálených končin. Mnozí se přistěhovali bez důvodu, pokud jím nebyla neklidná krev zděděná po pionýrských předcích, která jim pořád ještě vřela v žilách.

Tito lidé pocházející z mnoha různých míst i prostředí vtiskli životu v okrese bezprostřednost, jakou Ellen předtím neznala, bezprostřednost, na jakou si nikdy úplně nezvykla.

Vzedmutá vlna prosperity, která tehdy zaplavila celý Jih, oživila dění i v této části Georgie. Celý svět volal po bavlně a panenská půda v okrese, úrodná a nevyčerpaná, přinášela bohatou sklizeň. Bavlna byla pulsem tohoto kraje, setí diastolou a sklizeň systolou. Z oblouků brázd přicházelo bohatství a také nadutost – nadutost založená na zelených keřích a nekonečných akrech bílého rouna. Když na

bavlně zbohatla jedna generace – jak asi zbohatne další! Zajištěný zítřek dodával životu pikantní příchuť i nadšení a lidé z okresu si užívali života s takovou chutí, že to Ellen nemohla pochopit. Měli tolik peněz i otroků, že jim zbývalo dost času na hry, a oni hráli rádi. Nikdy neměli tolik naspěch, aby nenechali práci prací a neuspořádali smažení ryb, lov nebo koňské dostihy, a málokterý týden se obešel bez rožnění nebo plesu.

Ellen mezi ně nikdy nechtěla a ani nemohla beze zbytku zapadnout – na to žila příliš dlouho v Savannah – ale respektovala je a časem se naučila obdivovat upřímnost a otevřenost lidí, kteří prakticky neznali zdrženlivost a člověka hodnotili podle toho, jaký skutečně byl.

Stala se nejoblíbenější dámou z okresu. Byla z ní pečlivá hospodyně, dobrá matka a oddaná manželka. Zklamané srdce a nesobeckost, které by jinak obětovala církvi, zasvětila službě dětem a muži, jenž ji odvedl ze Savannah pryč od vzpomínek a nikdy se na nic nevyptával.

Když byl Scarlett rok a podle chůvina názoru překypovala zdravím a energií víc, než se na holčičku sluší, narodila se Ellen druhá dcera, pokřtěná sice Susan Elinor, ale vždycky se jí říkalo Suellen, a pak přišla na řadu Carreen, zapsaná v rodinné bibli jménem Caroline Irene. Následovali tři chlapci, kteří do jednoho umřeli dřív, než se naučili chodit – tři chlapci, kteří teď leželi pod zkroucenými cedry na rodinném hřbitůvku sto metrů od domu a všichni měli na hrobě kámen s nápisem *Gerald O'Hara ml.*

Hned ten den, kdy Ellen přijela do Tary, se celé místo jakoby kouzlem proměnilo. Bylo jí sice jen patnáct let, ale přesto byla vychována tak, aby se dokázala ujmout povinností paní domu na plantáži. Mladé dívky před svatbou musely být především něžné, jemné, krásné a milé na pohled, ale po uzavření sňatku se od nich očekávalo, že dokážou vést sto i vícečlenné domácnosti složené z bělochů i černochoů, na to byla zaměřena celá jejich výchova.

Ellen se dostalo podobné průpravy pro manželství jako každé dobře vychované slečně z dobré rodiny a kromě toho měla chuť, která dokázala probudit k životu i toho nejlínějšího černocho. Rychle do Geraldovy domácnosti zavedla pořádek, důstojnost a eleganci a dodala Taře krásu, která jí předtím chyběla.

Dům byl postaven bez jakékoli architektonické koncepce, když bylo třeba, přilepovaly se k němu nové a nové místnosti, kde koho napadlo, ale s Elleninou péčí a pozorností získal kouzlo, které nahradilo nedostatek stavebních plánů. Cedrové stromořadí vedoucí od silnice k domu – bez cedrového stromořadí se neobešlo jediné sídlo georgijského majitele plantáže – chladným temným stínem vytvářelo jasnější odstín, s nímž o to víc kontrastovala zeleň ostatních stromů. Od obílených cihlových zdí se jasně odrážela vistárie, visící přes zábradlí verand a padající dolů až do růžově krepových myrtových keřů u dveří a bílé kvetoucích magnolií na dvoře, které částečně zakrývaly nesouměrné tvary domu.

Na jaře a v létě bermudská tráva a jetel na trávníku dostaly smaragdový odstín, který natolik připomínal skutečný smaragd, že neodvolatelně přitahoval hejna krocanů a hus, které se měly držet pouze za domem. Vůdci hejn neustále podnikali kradmé výpady na přední dvůr, kam je lákala zeleň trávy, bohatý příslib gardéniových pupenů a záhony cínií. Aby se zabránilo jejich plenění, byl u hlavního vchodu postaven na hlídku černošský chlapec. Černoušek sedící na hlavním schodišti s roztrhaným ručníkem v ruce patřil k celkovému obrazu Tary – a vypadal spíš jako hromádka neštěstí, protože na drůbež nesměl sáhnout, mohl jí jen práskat ručníkem nad hlavami a křičet: „Kšá!“

Ellen tímto úkolem pověřovala desítky černošských chlapců, pro něž to byla první služba, která byla v Taře svěřována mužským otrokům. Po dovršení deseti let je posílala k Fotrovi, aby se od něj naučili spravovat boty, ke koláři a truhláři Amosovi, k Philipovi, který měl na starosti krávy, nebo k mezkaři Cuffeeovi. Když se

neosvědčili v žádném z těchto řemesel, museli na pole a v očích černochoů tím ztratili nárok na jakoukoli společenskou úctu.

Ellen neměla lehký život a nebyla šťastná, ale ona lehký život ani neočekávala, a když nebyla šťastná, nedalo se nic dělat, takový už je osud ženy. Ve světě poroučeli muži a ona to tak brala. Majetek patřil muži a žena se o něj starala. Muži patřila úcta za její péči a žena chválila jeho chytrost. Muž řval jako tur, když si vrazil do prstu třísku, a žena se snažila tlumit své výkřiky při porodu, aby mu nešla na nervy. Muži mluvili hrubě a často se opíjeli. Ženy přecházely prohřešky v řeči mlčením a bez výčitek ukládaly opilce do postele. Muži byli hrubí a nevybíraví ve výrazech, ženy vždycky laskavé, milé a všechno odpouštěly.

Ellen byla vychována v tradici velkých dam, které ji naučily, jak snášet břemeno života a přitom si zachovat osobní kouzlo, a proto se rozhodla, že z jejích tří dcer budou také velké dámy. U obou mladších se jí to podařilo, jelikož Suellen se tolik chtěla líbit, že dychtivě a poslušně přijímala matčina naučení, a Carreen byla ostýchavá a dala se snadno vést. Zato Scarlett, která byla celá po Geraldovi, připadala cesta k tomu, aby se stala velkou dámou, velmi obtížná.

Chůva se nechtěla smířit s tím, že si nejraději nehraje se svými poslušnými sestřičkami nebo se způsobnými holčičkami Wilkesových, ale s černošskými dětmi z plantáže a s kluky ze sousedství, a že umí šplhat po stromech nebo házet kameny stejně jako oni. Chůvu velmi rozčilovalo, že Ellenina dcera projevuje takové sklony, a často jí domlouvala, „ať se přeci už jednou chová jako mladá dáma“. Ale Ellen se na věc dívala s větší tolerancí a prozíravostí. Věděla, že z kamarádů dětských her později vyrostou nápadníci a že žena se musí především vdát. V duchu si řekla, že dcera má moc energie a ještě dost času na to, aby zvládla jemné umění, jak se zalíbit mužům.

K tomu cíli zaměřily obě, Ellen i chůva, veškeré úsilí a Scarlett se, jak vyrůstala, stávala vynikající žačkou v tomto předmětu, i když jinak se nenaučila prakticky nic. Přestože se u ní vystřídal celá

řada vychovatelek a přestože strávila dva roky v blízkém fayettevillském penzionátu, její vzdělání zůstalo kusé, zato v tanci se jí nevyrovnala jediná dívka z celého okresu. Uměla se usmát tak, aby se jí na tvářích objevily dolíčky, uměla chodit s ohnutými prsty na nohou tak, aby se trochu kroutila v bocích a široká krinolína se jí přitažlivě houpala, uměla se mužům podívat do očí, hned nato sklopit zrak a prudce zamžikat řasami, aby vypadaly, jako by se zachvívaly prudkým citovým pohnutím. A ze všeho nejlíp se naučila před muži skrývat pod milou a průzračnou dětskou tvářičkou bystrou inteligenci.

Matka s chůvou se jí snažily vštípit vlastnosti, které z ní udělají opravdu žádoucí partii; matka jí jemně domlouvala, kdežto chůva ji neustále peskovala.

„Musíš být jemnější, drahoušku, usedlejší,“ napomínala Ellen dceru. „Nesmíš skákat pánům do řeči, když mluví, i když si myslíš, že o tom víš víc. Pánové nemají rádi dívky, které se moc derou dopředu.“

„Mladý slečinky, co se mračejí a vystrkují bradu a říkají ‚Já chci‘ nebo ‚Já nechci‘, většinou nenajdou manžela,“ prorokovala chůva pochmurně. „Mladý slečinky by měly chodit se sklopenejma vočima a měly by říkat jen samý ‚Ano, pane, jak chcete‘ nebo ‚Ano, jak říkáte, pane.‘“

Obě dvě Scarlett učily všechno, co by měla umět dáma, ale ona se naučila jen vnější znaky ušlechtilosti. Vnitřní grácii, z níž tyto znaky mají pramenit, se nikdy nenaučila a ani nechápala, proč by se jí měla učit. Spokojila se s vnějším zdáním, protože vnější zdání, že je dáma, jí získalo oblíbenost, a to jí úplně stačilo. Gerald se vytahoval, že je první kráskou pěti okresů, a do jisté míry k tomu byl oprávněn, protože skoro všichni mladí muži ze sousedství a mnoho dalších až ze vzdálené Atlanty nebo Savannah jí udělali nabídku k sňatku.

Díky chůvě a Ellen vypadala v šestnácti létech mile, kouzelně a svůdně, ale ve skutečnosti byla tvrdohlavá, marnivá a umíněná.

Po otci zdědila snadno vznětlivé irské vášně a po matce jen nejtenčí slupku nesobecké a odpouštějící povahy. Ellen netušila, že je to jen pouhá slupka, protože Scarlett se matce vždycky předváděla jen v nejlepším světle a ukrývala před ní své eskapády, krotila svůj temperament a tvářila se v Ellenině přítomnosti co nejroztomileji, protože matka ji dokázala jediným vyčítavým pohledem zahanbit až k slzám.

Ale chuť si o ní nedělala žádné iluze a neustále číhala, jestli se v tenké slupce vychování neobjeví trhliny. Chuť měla ostřejší zrak než Ellen a Scarlett se nikdy nepodařilo oblafnout ji nadlouho.

Ne že by obě láskyplné učitelky odsuzovaly Scarlettinu živost, rozpustilost nebo kouzlo. Na tyto vlastnosti byly ženy z Jihu hrdé. Starosti jim dělala paličatá a impulzivní povaha zděděná po Geraldovi a občas se bály, že se jim nepodaří zakrývat její nežádoucí vlastnosti, dokud se dobře nevdá. Jenže Scarlett se chtěla vdát – chtěla si vzít Ashleyho – a byla ochotna tvářit se poslušně, tvárně a přihloupě, když už právě tyhle vlastnosti přitahují muže. Proč by muži měli být zrovna takoví, ovšem nevěděla. Věděla jen, že takový postup přináší výsledky. Nikdy si nedala práci, aby zjistila důvody, jelikož neměla tušení, jak funguje vnitřní uspořádání někoho jiného, natož její vlastní. Věděla jen, že když řekne to a to, muži spolehlivě zareagují náležitým tak a tak. Připomínalo to matematický vzorec a nebylo to o nic těžší, protože matematika byla jediným předmětem, který šel Scarlett ve škole snadno.

O mužském nitru toho věděla málo, ale o ženském ještě méně, protože o ženy nejevila takový zájem. V životě neměla přítelkyni a vůbec ji nepostrádala. Všechny ženy včetně dvou sester pro ni byly přirozenými sokyněmi v honbě za jedinou kořistí – mužem.

Všechny ženy až na jedinou výjimku – matku.

Ellen O'Harová byla jiná a Scarlett na ni hleděla jako na posvátnou bytost, která nemá se zbytkem lidstva nic společného. Když byla Scarlett malá, pletla si matku s Pannou Marií a teď, když

vyrostla, neměla důvod svůj názor měnit. Ellen pro ni znamenala naprosté bezpečí, jaké může poskytnout pouze nebe nebo matka. Uvědomovala si, že matka je ztělesnění spravedlnosti, pravdy, milující něžnosti a hluboké moudrosti – zkrátka velká dáma.

Scarlett si moc přála být jako matka. Jediným háčkem bylo, že snaha být spravedlivá a pravdomluvná, něžná a nesobecká, by ji připravila o většinu životních radostí a určitě o mnoho ctitelů. A život je přece příliš krátký, než aby se dal žít bez takových příjemných věcí. Jednou, až zestárne po Ashleyho boku, jednou, až na to zbyde čas, potom bude jako Ellen, říkala si v duchu. Ale do té doby...

Kapitola 4

Ten večer Scarlett splnila všechny povinnosti spojené s tím, že u večere seděla místo nepřítomné matky v čele stolu, ale uvnitř v ní všechno vřelo kvůli hrozně zprávě o Ashleym a Melanii. Zoufale si přála, aby se matka konečně vrátila od Slatteryových, protože si bez ní připadala opuštěná a ztracená. Jakým právem odváděli Slatteryovi se svým věčným potomstvem Ellen z domu, zrovna když ji Scarlett tolik potřebovala?

U pochmurné večere jí do uší ryčel Geraldův dunivý hlas, až si začínala myslet, že to už nevydrží. Otec úplně zapomněl na podvečerní rozhovor s dcerou, vedl svou o nejnovějších zprávách z Fort Sumteru a bušil pěstí do stolu nebo mával rukama ve vzduchu. Gerald měl ve zvyku hrát při hovorech u jídla první housle a Scarlett, která se obvykle věnovala svým starostem, ho skoro nevnímala, tentokrát si před jeho hlasem nedovedla zacpat uši, přestože se ze všech sil soustředila a poslouchala, jestli se neozve hrčení kočáru ohlašující Ellenin návrat.

Nechtěla se samozřejmě matce svěřit s tím, co ji tížilo, protože Ellen by šokovalo a zarmoutilo vědomí, že její dcera touží po muži zasnoubeném s jinou dívkou. Ale v hlubinách první tragédie, kterou v životě prožívala, prahla po úlevě, jakou pro ni byla samotná matčina přítomnost. Vždycky si připadala v bezpečí, když u ní byla Ellen, protože nic nebylo tak zlé, aby to nedokázala napravit, stačila její přítomnost.

Scarlett zaslechla skřípání kol na příjezdové cestě a prudce vstala, ale hned se zase zhroutila na židli, protože kočár zajel na zadní dvůr. Ellen to být nemohla, vystoupila by před hlavním vchodem. Potom bylo z temného zadního dvora slyšet vzrušené brebání černošských hlasů a pronikavý smích. Scarlett se podívala

z okna a uviděla Porka, který před chvílí vyšel z jídelny, jak drží nad hlavou planoucí borovou louč a jak z nákladního vozu vystupují jakési nerozeznatelné postavy. Smích a hovor nabíraly na síle a zase slábly v temném nočním vzduchu; příjemný, domácí, bezstarostný hlahol, hrdelně měkký a hudebně pronikavý. Pak se na schodech vedoucích k zadnímu vchodu ozvaly šouravé kroky, pokračovaly spojovací chodbou vedoucí do hlavní budovy a nakonec se zastavily v hale přede dveřmi do jídelny. Chvíli bylo slyšet šuškáni, potom vstoupil Pork, kterého opustila jeho obvyklá důstojná maska, koulel očima a blýskal zuby.

„Pane Gerald,“ ohlásil s těžkým dechem a s pýchou ženicha zářící z celého obličeje, „vaše nová ženská je teď konc tady.“

„Jaká nová ženská? Žádnou jsem nekoupil,“ namítl Gerald a tvářil se přitom nakvašeně.

„Ale jó, pane Gerald! Japak né! Dyť tady čeká za dveřma, aby s váma mohla mluvit,“ odpověděl Pork, který se vzrušeně hihňal a lomil rukama.

„Tak tedy uved' nevěstu,“ nařídil Gerald a Pork se otočil a kývl do haly na manželku, která právě přijela z plantáže Wilkesových a stala se součástí domácnosti v Taře. Vešla do jídelny a za ní, skoro celá schovaná za máminými širokými kalikovými sukněmi, se dovnitř vyplížila dvanáctiletá dcera a opřela se jí zezadu o nohy.

Dilcey byla urostlá a držela se zpříma. Mohlo jí být čtyřicet, ale taky klidně šedesát, na nepohnutém bronzovém obličeji neměla jedinou vrásku. Ve fyziognomii jí nad černošským základem převažovaly indiánské rysy. Rudá plet', úzké vysoké čelo, vyčnívající lícní kosti a orlí, na konci zploštělý nos nad černošskými rty – to všechno prozrazovalo, že je míšenka. Ovládala se a chodila ještě důstojněji než chůva, protože chůva si důstojnost pouze osvojila, kdežto Dilcey ji měla v krvi.

Když promluvila, její hlas nezněl tak rozmazaně jako u většiny černochoů, a kromě toho si dávala větší pozor na výběr slov.

„Dobrý večír, slečinky. Pane Gerald, vmlouvám se, že ruším, ale chtěla sem vám přijít poděkovat, že ste koupil mě a taky mojí céru. Spousta jinejch pánůch by třeba koupilo jenom mě, ale mojí Prissy by už třeba nekoupili, tak vám tedy pěkně děkuju, že ste mě ušetřil trápení. Budu se snažit dělat pro vás, co můžu, a taky abyste věděl, že nejsem nevděčnej tvor.“

„Hm – ehm,“ vychrlil ze sebe Gerald, který si musel odkašlat rozpaky, protože byl veřejně přistižen při dobrém skutku.

Dilcey se obrátila na Scarlett a v koutku očí jí zahrál náznak úsměvu: „Slečno Scarlett, Pork mě vyprávěl, že ste pana Geralda prosila, aby mě koupil. Tak já vám dám svou Prissy jako komornou.“

Sáhla za sebe a smýkla dcerou dopředu. Bylo to mrňavé stvoření s hubenýma ptačíma nožičkama a spoustou tenkých cůpků ovinutých šňůrkami, které jí pevně trčely kolem hlavy. Prissy měla ostrý zasvěcený pohled, jemuž nic neuniklo, ale schválně se tvářila hloupě.

„Děkuji ti, Dilcey,“ odpověděla Scarlett, „ale budeš se muset dohodnout s chůvou. Dělá mi komornou od narození.“

„Chůva stárne,“ prohlásila Dilcey s klidem, který by chůvu nepřítetně rozzuřil. „Vona je dobrá chůva, jenomže z vás vyrostla mladá dáma a potřebujete dobrou komornou a moje Prissy dělala celej rok komornou slečně Indii. Umí šít a česat jako velká.“

Matka dloubla dceru do zad, Prissy udělala z ničeho nic pukrle a usmála se na Scarlett tak nakažlivě, že jí musela odpovědět s úsměvem.

Je to bystrá holka, pomyslela si Scarlett a nahlas řekla: „Děkuji ti, Dilcey, uvidíme, co se dá dělat, až se matka vrátí.“

„Děkuju, slečinko. Přeju dobrou noc,“ řekla Dilcey, obrátila se a odešla s dcerou z jídelny. Pork je vyprovázel a přitom doslova tančil.

Když bylo sklizeno ze stolu, Gerald se vrátil k svému rozumování, jenže to už nebavilo ani jeho, natož ostatní. Na hromovým hlasem

pronášené předpovědi války a řečnické otázky, jestli si Jih nechá od Yankeeů líbit další urážky, přicházelo jen samé lehce otrávené „Ano, tatínku“ nebo „Ne, táto“. Carreen, usazená na podnožce pod velkou lampou, se hluboce začetla do romantického příběhu o dívce, která odešla po smrti svého milence do kláštera, a s tichými slzičkami radosti se oddávala příjemným představám, v nichž se už viděla v bílém čepci. Suellen vyšívala věcičku, které sama s chichotáním říkala „truhlička naděje“, a v duchu se ptala, jestli by zítra při roznění třeba nemohla odlákat Stuarta Tarletona od sestřina boku a neokouzila ho sladkou ženskou roztomilostí, jíž Scarlett nebyla schopna. A Scarlett byla celá pryč z Ashleyho.

Jak může tatínek pořád mluvit o Fort Sumteru a o Yankeeích, když ví, že jí puká srdce? Jak to bývá u velmi mladých lidí, bylo jí divné, že někdo může tak sobecky zapomínat na její trápení a svět jde klidně dál, ačkoli jí puká srdce.

Nitro jako by jí zpustošil cyklon a kromě toho jí připadalo podivné, jak může jídelna, kde všichni seděli, být tak tichá, tak stejná jako předtím. Těžký mahagonový stůl a příborníky, nádobí z masivního stříbra, pestrobarevné koberce na vyleštěné podlaže byly na obvyklých místech, jako by se nic nestalo. Jídelna byla příjemná a pohodlná místnost a Scarlett měla normálně moc ráda tiché hodiny, které tam rodina po večeři trávila, jenže dnes večer nemohla známou místnost ani vidět, a kdyby se nebála, že na ni otec začne pokřikovat své otázky, byla by se vytratila temnou halou do Elleniny malé kanceláře a tam se na staré pohovce vyplakala ze svého trápení.

Tu místnost měla Scarlett z celého domu nejraději. Ellen tam každé ráno sedávala před velkým sekretářem, vedla účetní knihu plantáže a poslouchala hlášení správce Jonase Wilkersona. Tam se také zdržovala celá rodina, zatímco Ellenino pero skřípalo po stránkách účetních knih; Gerald sedával ve starém houpacím křesle a děvčata na zborcených polštářích pohovky, která už byla příliš

otřískaná a zašlá, takže nemohla stát v parádních pokojích v přední části domu. Scarlett tam chtěla být hned teď o samotě s Ellen, aby mohla položit matce hlavu do klína a v klidu se vyplakat. Vráti se matka vůbec někdy domů?

Potom ostře zaskřípala kola na příjezdové cestě vysypané šterkem a do jídelny dolehlo jemné bzučení slov, jimiž Ellen propouštěla kočího. Všichni přítomní dychtivě zvedli hlavu, když rychle vešla do jídelny a přitom se jí houpala krinolína. V obličeji byla unavená a smutná. Přinesla s sebou mírný závan vůně ze sáčku s citronovou verbenou, která se pokaždé linula ze všech záhybů jejích šatů, vůně, již si Scarlett vždycky spojovala s matkou. Několik kroků za Ellen následovala chuva s koženou brašnou v ruce. Spodní ret měla sešpulený a obočí sraštělé. Chuva si, jak se těžkopádně kolébala za matkou, temně huhňala něco pro sebe a dávala si pozor, aby nezvýšila hlas natolik, že by jí někdo rozuměl, ale mluvila tak hlasitě, aby si všichni všimli jejího naprostého nesouhlasu.

„Omlouvám se, že jdu tak pozdě,“ řekla Ellen, stáhla pléd z unavených ramen, podala jej Scarlett, kterou, když šla kolem ní, poplácala po tváři.

Geraldův obličej se při jejím příchodu rozjasnil jakoby mávnutím kouzelného proutku.

„Je ten cvrček pokřtěný?“ vyzvídal.

„Je pokřtěný a mrtvý, chudáček,“ povzdechla si Ellen. „Bála jsem se, že Emmie umře taky, ale myslím, že se z toho dostane.“

Děvčata se po matce podívala vyděšeně a tázavě, kdežto Gerald moudře pokyvoval hlavou.

„Asi je pro toho malého cvrčka lepší, že umřel, chudák bez tá...“

„Už je pozdě. Radši se pomodlíme,“ nenechala ho domluvit Ellen, ale tak jemně, že by si Scarlett, kdyby matku neznala tak dobře, vůbec nevšimla, že skočila otcí do řeči uprostřed slova.

Nebylo by špatné vědět, kdo byl otcem dítěte, které právě porodila Emmie Slatteryová, ale Scarlett věděla, že od matky se

odpovědi na tuto otázku nikdy nedočká. Scarlett podezírala Jonase Wilkersona, protože ho často za soumraku vídala chodit po silnici s Emmie. Jonas byl Yankee a navíc mládenec, který si tím, že přijal zaměstnání správce, navždy zatarasil cestu k jakýmkoli společenským stykům v okrese. Nemohl se přiženit do žádné významnější rodiny, nemohl se přátelit s nikým než Slatteryovými a jim podobnou chátrou. Ale protože byl o několik stupňů vzdělanější než Slatteryovi, bylo naprosto přirozené, že se nechce s Emmie oženit, ať se s ní procházel za soumraku, kolikrát chtěl.

Scarlett si povzdechla, protože byla strašně zvědavá. Před matčinými očima se vždycky odehrávaly věci, kterým věnovala asi takovou pozornost, jako by se vůbec nestaly. Ellen ignorovala záležitosti, které se přičíly jejím představám o slušnosti, a snažila se to naučit i Scarlett, jenomže výsledky byly chabé.

Ellen přistoupila ke krbové římse, kde měla v malé vykládané kazetě uložený růženec, ale vtom promluvila rezolutním tónem chůva: „Slečno Ellen, nejdřív se navečěříte a pak se teprv budete modlit.“

„Díky, chůvo, ale nemám hlad.“

„Udělám vám sama něco k večeři a vy to sníte,“ prohlásila chůva s obličejem svraštělým nevolí a zamířila do kuchyně. „Porku!“ volala, „řekni kuchtě, ať rozdmýchá voheň. Slečna Ellen se vrátila.“

Prkna podlahy praštěla pod její váhou a samomluva, kterou polohlasně vedla v přední hale, byla čím dál hlasitější, takže ji celá rodina v jídelně jasně slyšela.

„Furt dokolečka vopakuju, že nemá cenu hnout prstem pro bílou žebrotu. Sou to samý líný kůže, nevděčný a ouplně zbytečný. A slečna Ellen přeci nemá co posluhovat lidem, kerý by mohli mít negry, co by jim sloužili, akorát by to chtělo vzít pušku. A jak říkám...“

Hlas se ztratil, protože se příliš vzdálila otevřenou, jen zastřešenou chodbou vedoucí do kuchyně. Chůva měla vlastní metodu, jak dát pánům najevo svůj názor. Když si pro sebe polohlasně bručela,

věděla, že je pod důstojnost lepších bílých lidí věnovat sebemenší pozornost tomu, co říká nějaký černoch. Věděla, že musejí ignorovat, co říká, aby si tu důstojnost udrželi, i kdyby byla v sousední místnosti a prakticky křičela. Sama se tak vyhnula napomenutí a přitom všichni věděli, co si myslí.

Pork přišel do jídelny a nesl talíř, stříbrný příbor a ubrousek. Těsně za ním kráčel desetiletý chlapec Jack, který si jednou rukou nervózně dopínal bílou plátěnou blůzu a ve druhé třímal plácačku na mouchy, vyrobenou z proužků novinového papíru připevněných ke třtinovému stonku delšímu, než byl sám. Ellen měla nádhernou plácačku z pavího peří, ale ta se používala jen při nejslavnostnějších příležitostech, a to ještě po dlouhých dohadech, protože Pork, kuchařka a chůva tvrdili, že paví peří přináší neštěstí.

Ellen se posadila na židli, kterou jí podržel Gerald, a pak na ni zaútočily čtyři hlasy najednou.

„Maminko, na těch nových plesových šatech mám moc volné šněrování a chci v nich zítra večer jít na ples ke Dvanácti dubům. Mohla bys mi je prosím tě upravit?“

„Maminko, Scarlettiny nové šaty jsou hezčí než moje a já vypadám v té růžové barvě jako strašidlo. Proč by nemohla jít v mých růžových a já v jejích zelených? Růžová jí přece sluší.“

„Maminko, budu zítra smět zůstat i na plesu? Už je mi třináct...“

„Paní O’Harová, věřila byste tomu... Bud’te zticha, holky, nebo na vás vezmu bičík! Cade Calvert byl dneska ráno v Atlantě a tvrdí – tak budete už zticha, vždyť neslyším vlastní hlas – a tvrdí, že je tam všechno vzhůru nohama, nikdo nemluví o ničem jiném než o válce, milice cvičí a formují se vojenské jednotky. A taky tvrdí, že podle zpráv z Charlestonu si už nedáme líbit žádné další yankeeské urážky.“

Ellenina unavená ústa se nadšeně usmála, když odpověděla, jak se sluší, nejdřív manželovi: „Když si to myslí ti skvělí lidé v Charlestonu, tak si to určitě brzy budeme myslet všichni,“ prohlásila, protože žila s hluboce zakořeněnou představou, že většina ušlechtilé krve

z celého kontinentu žije kromě Savannah v tomto malém přístavním městě a toto přesvědčení s ní sdíleli i sami obyvatelé Charlestonu.

„Ne, nesmíš, Carreen, půjdeš spát. Až příští rok, holčičko. Potom budeš smět jít na ples, nosit šaty pro dospělé a budeš se mít moc krásně, ty moje růžovoučká tvářičko! Neškleb se, miláčku. Můžeš jít na rožnění, to si pamatuj, a zůstat na večeři, ale na plesy máš čas, dokud ti nebude čtrnáct.

Přines mi ty šaty, Scarlett, až se pomodlím, já ti to šněrování upravím.

Suellen, nelíbí se mi tón, jakým mluvíš, miláčku. Tvoje růžové šaty jsou rozkošné a jdou ti k pleti stejně jako Scarlettiny k její. Ale zítra večer si můžeš vzít můj granátový náhrdelník.“

Suellen se za matčinými zády vítězoslavně křenila na Scarlett, která měla v úmyslu poprosit o náhrdelník sama. Scarlett na ni vyplázla jazyk. Suellen byla se svým fňukáním a sobeckostí protivná sestra a nebýt toho, že ji Ellen vždycky zarazila, Scarlett by jí často nafackovala.

„A teď mi, pane O’Haro, povězte, co ještě vyprávěl pan Calvert o Charlestonu,“ požádala manžela Ellen.

Scarlett věděla, že matku vůbec nezajímá ani válka, ani politika, navíc je považovala za mužské záležitosti, jimiž se žádná dáma nemůže rozumně zabývat. Ale Gerald se rád předváděl se svými názory a Ellen se vždycky snažila vyhovět všemu, co měl manžel rád.

Zatímco se Gerald pustil do výkladu, chůva prostřela pro paní a naservírovala jí na talíře dozlatova vypečené kukuřičné vdolečky, smažená kuřecí prsíčka a rozkrojený žlutý jam, sladký brambor, ze kterého se kouřilo, protože byl politý rozpuštěným máslem. Chůva štípala malého Jacka, aby se probudil a pustil se do práce, která spočívala v tom, že za Ellen pomalu mával proužky novinového papíru. Chůva stála u stolu a neušlo jí jediné sousto putující na vidličce z talíře do úst, jako by se je chystala nacpat Ellen do hrdla násilím, pokud by její zájem o jídlo ochabl. Ellen jedla rychle, ale Scarlett na

ní pozorovala, že je příliš unavená, aby věděla, co má před sebou na talíři. K jídlu ji přiměl pouze chůvin nesmlouvavý výraz.

Když talíř vyprázdnila a Gerald se dostal jen do poloviny svých úvah, jací jsou Yankeeové, kteří chtějí osvobodit černochoy, ale přitom nehodlají za jejich svobodu vydat ani vindru, Ellen vstala.

„Pomodlíme se?“ zeptal se bez nadšení Gerald.

„Jistě. Je moc pozdě – slyšíte, už je deset hodin,“ řekla, protože hodiny hrkavými kovovými údery odbily desátou. „Carreen měla už dávno spát. Porku, lampu, prosím, a ty, chůvo, podej modlitební knížku.“

Chůva drsně zašeptala, Jack odhodil plácačku do kouta a sklidil ze stolu, zatímco chůva se už přehrabovala v zásuvce příborníku, kde měla být Ellenina odřená modlitební knížka. Pork se vytáhl na špičky, dosáhl ke kroužku na řetězu a pomalu spouštěl lampu, až desku stolu zalilo jasné světlo a strop naopak pohltila tma. Ellen si urovnala sukně, klekla si na podlahu, položila modlitební knížku na stůl před sebe a sepjala na ní ruce. Gerald si klekl vedle ní a Scarlett se Suellen zaujaly svá obvyklá místa na protější straně stolu, složily si objemné spodničky a udělaly si z nich klekátko pod kolena, aby je tvrdé dřevo tolik netlačilo. Carreen, která byla na svůj věk malá, nemohla klečet u stolu, a tak poklekla před židli a lokty se opřela o sedadlo. Tahle pozice se jí moc líbila, protože při modlení skoro vždycky usnula a matka si toho – právě díky této pozici, nemohla všimnout.

Domácí služebnictvo šoupalo nohama a šustilo šaty, až si každý našel své místo a klekl si v hale u dveří. Chůva při klekání hlasitě supěla, Pork se držel zpříma, jako by spolkl pravítko, komorné Rosa a Teena, kterým moc slušely široké šaty z jasně barevného kalika, kuchařka, vychrtlá a žlutá pod sněhobílým šátkem, a Jack, který už ospalostí nevěděl, co dělá, ale přesto se držel co nejdál od chůvy, která by ho mohla zase štípnout. Temné oči jim hořely nedočkavostí, protože modlitba s bílými pány patřila k nejhezčím událostem dne.

Staré a barvitě fráze litanie s orientální metaforikou jim nic neříkaly, ale na druhé straně uspokojovaly cosi v jejich srdcích a černoši se vždycky, když prozpěvovali odpovědi „Pane, smiluj se“, „Kriste, smiluj se“, houpali ze strany na stranu.

Ellen zavřela oči a začala předříkávat modlitbu; hlas jí přitom stoupal a klesal, ukolébával a chlácholil. Když Ellen děkovala bohu za zdraví a štěstí domácnosti, v kruhu žlutého světla se skláněly hlavy celé rodiny a jejích černochoů.

Když se pomodlila za všechny lidi žijící pod střechou plantáže v Taře, za svého otce, matku, sestry, tři mrtvé děti a za „všechny ubohé duše v očistci“, uchopila dlouhými prsty šňůru bílých korálek a začala odříkávat růženec. Z bílých i černých hrdel k ní doléhaly odpovědi připomínající jemné závany větru:

„Svatá Maria, matko boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší.“

Scarlett vždycky v tuto hodinu navzdory zklamání a bolesti z nevyplakaných slz zaplavil hluboký pocit klidu a míru. Spadla z ní část dnešního zklamání a strachu ze zítřka a zůstal jí pocit naděje. Úleva nepřišla z toho, že povznesla srdce k bohu, jelikož náboženství pro ni byla pouhá slova. Úlevu přinášel pohled na matčinu slavnostní tvář pozvednutou k božímu trůnu, všem svatým a andělům a modlitby za požehnání lidem, které měla ráda. Když Ellen o něco prosila nebesa, Scarlett věřila, že ji nebesa vyslyší.

Ellen skončila růženec a Gerald, který jej nikdy nedokázal najít, když se měl modlit, začal kradmo odpočítávat na prstech svůj desátek. Drmolil monotónně své modlitby a Scarlett se proti její vůli v hlavě pomíchaly všechny myšlenky. Věděla, že by měla zpytovat svědomí. Ellen ji učila, že na konci každého dne musí důkladně zpytovat svědomí, uznat své početné hříchy a modlit se k bohu, aby jí odpustil a dal jí sílu napříště se jich vyvarovat. Ale Scarlett zpytovala spíš své srdce.

Položila si hlavu na sepjaté ruce, aby jí matka neviděla do obličeje, a myšlenky se jí smutně vrátily k Ashleymu. Jak může myslet na to, že si vezme Melanii, když přece miluje ji, Scarlett? Vždyť přece ví, jak ona miluje jeho! Jak ji tedy může schválně takhle ničit!

Vtom jí hlavou bleskla nová myšlenka, zářivá jako kometa.

Ale co když Ashley neví, že ho miluju!

Nečekanost té představy jí málem vyrazila dech. Rozum jí na chvíli zůstal stát jako ochrnutý a pak se rozběhl na plné obrátky.

Jak by to mohl vědět! Vždycky jsem se k němu chovala jako rozmazlená holka, dáma a netýkavka, takže si myslí, že mi na něm záleží nejvýš jako na příteli. Určitě, proto se taky nikdy nevyjádřil! Myslí si, že mě miluje beznadějně. Proto se taky vždycky díval tak...

V duchu si okamžitě vybavila chvíle, kdy ho přistihla, jak se na ni dívá tak divně, kdy měl šedé oči, které normálně dokonale zakrývaly, co si myslí, rozšířené a obnažené, a díval se tak utrápeně a zoufale.

Zoufá si, jelikož si myslí, že jsem zamilovaná do Brenta, Stuarta nebo Cadea. A zřejmě si myslí, že když nemůže mít mě, raději vyhoví rodině a vezme si Melanii. Ale kdyby věděl, že ho miluju...

Její výbušný duch se prudce vznesl z nejhlubší deprese k nadšnému štěstí. Konečně si uměla vysvětlit, proč se Ashley choval tak divně, tak zdrženlivě. Nic netušil! Ješitnost přispěchala na pomoc touze uvěřit a z víry se okamžitě stala jistota. Kdyby věděl, že ho miluje, okamžitě by za ní přiběhl. Stačilo jen...

Proboha! dávala se v duchu unést a přitom si zabořila prsty do čela hned nad očima. Byla jsem blázen, když mě to doted'ka nenapadlo! Musím něco vymyslet a dát mu vědět. Přece si ji nevezme, když bude vědět, že ho miluju! To by přece nedokázal!

Trhnutím se probírala a uvědomila si, že Gerald skončil a matka ji upřeně pozoruje. Chvatně začala svůj desátek a odříkávala jednotlivé modlitby jako stroj, ale zato s hlasem prozrazujícím hluboké pohnutí, které bylo chůvě natolik podezřelé, že otevřela oči a zkoumavě si ji změřila. Když skončila se svými modlitbami

a na řadu přišla Suellen a po ní Carreen, Scarlettina mysl se pořád hnala za novou myšlenkou, která ji přiváděla do transu.

Vždyť ještě není pozdě, ani teď! Okres až příliš často pobuřovaly skandální útky, při nichž si někdo z dvojice, která stála prakticky před oltářem, našel třetího. A Ashleyho zasnoubení přece ještě nebylo oznámeno! Určitě ještě zbývá dost času!

Když Ashleyho nespojuje s Melanií láska, ale jen slib daný před mnoha léty, proč by teď nemohl slib porušit a vzít si raději Scarlett? Určitě by to udělal, kdyby věděl, že ho Scarlett miluje. Musí něco vymyslet a dát mu vědět. A ona na to přijde! A potom...

Scarlett se prudce probírala z příjemného snění, protože zapomněla odpovídat, když na ni přišla řada, a matka si ji vyčítavě měřila. Když se znovu zařadila do každodenního rituálu, otevřela na okamžik oči a rozhlédla se po jídelně. Klečící postavy, jemná záře lampy, temné stíny v místech, kde se kolébali ze strany na stranu černoši, a dokonce i staré známé věci, které jí před půlhodinou byly odporné na pohled, v tu chvíli přijaly barvu jejích citů a jídelna jí znovu připadala příjemná. Na tuhle chvíli ani tento výjev do smrti nezapomene!

„Nejsvětější Panno,“ zazpívala matka. Začínala litanie k Panně Marii a Scarlett poslušně odpovídala „Oroduj za nás“, pokaždé, kdy Ellen vyžývala kontraaltem atributy Matky boží.

Byla to už od dětství chvíle, kdy Scarlett zbožně vzhlížela spíš k matce než k Panně Marii. Bylo to možná rouhání, ale Scarlett pokaždé, kdy se opakovaly ty prastaré věty, viděla za zavřenýma očima Ellenin obličej zdvižený k nebi a ne tvář Blahoslavené Panny. *Uzdravení nemocných, Trůne moudrosti, Útočiště hříšníků, Růže tajemná* – byla to krásná slova, protože taková byla Ellen. Ale toho večera Scarlett, unesena vlastním rozjitřeným nitrem, nacházela na celém obřadu, jemně pronášených slovech a polohlasně odříkávaných odpovědích krásu, která překonávala všechno, co předtím zažila. A její srdce se povzneslo k bohu v upřímné vděčnosti, že

se jí pod nohama prostřela cestička – z jejího utrpení přímo do Ashleyho náruče.

Když doznělo poslední amen, všichni trošku zdřevěnělí vstali a chůvě musely pomoci na nohy společně Teena s Rosou. Pork vzal z krbové římsy dlouhou svíci, zapálil ji od plamene lampy a vyšel z jídelny do haly. Naproti točitému schodišti stál ořechový příborník, který by v jídelně překážel a na němž stálo několik lamp a řada svící na svícnech. Pork zapálil lampu a tři svíce a s pompou prvního komořího královské ložnice uvádějícího krále a královnu do jejich komnat vedl celé procesí po schodišti a držel přitom světlo vysoko nad hlavou. Ellen, zavěšená do Geralda, šla za ním, následovaly dcery; jedna po druhé si vzaly svůj svícen a stoupaly za rodiči po schodech.

Scarlett vešla do svého pokoje, položila svícen na vysoký prádelník a po paměti šátrala v temném šatníku po tanečních šatech, které potřebovaly pár stehů. Přehodila si je přes ruku a tiše prošla halou. Dveře od ložnice rodičů zůstaly pootevřené a než Scarlett stačila zaklepat, dolehl k ní Ellenin tlumený, ale rozhodný hlas: „Pane O’Haro, musíte propustit Jonase Wilkersona.“

Gerald vybuchl: „A kde prosím vás seženu druhého správce, který mě nebude podvádět a lhát mi do očí?“

„Musíte ho propustit, okamžitě, hned zítra ráno. Velký Sam je dobrý šafář a může převzít jeho povinnosti, dokud si nenajdete nového správce.“

„Ahá!“ burácel Geraldův hlas, „ted’ tomu rozumím! Tak teda náš slavný Jonas udělal to...“

„Musí být propuštěn!“

Takže je otcem dítěte Emmie Slatteryové, řekla si v duchu Scarlett. No dobře. Co jiného se taky dá čekat od yankeeského chlapa a holky z bílého póvlu?

Po diskrétním prodlení, během něhož stačily Geraldovy výbuchy utichnout, zaklepala a podala šaty matce.

Než se Scarlett svlékla a sfoukla svíčku, plán na zítřek se jí složil do nejmenších podrobností v hlavě. Byl to prostý plán, protože její pohled se s přímočarostí zděděnou po Geraldovi soustředil na cíl a brala v úvahu pouze kroky, které vedly nejpřímější cestou k jeho dosažení.

Nejdříve bude „hrdá“, jak jí nařídil Gerald. Od okamžiku, kdy přijede ke Dvanácti dubům, se bude chovat co nejveseleji a nejnaděšeněji. Nikoho ani nenapadne, že by se mohla trápit kvůli Ashleymu a Melanii. A bude flirtovat se všemi přítomnými muži. Bude to sice kruté vůči Ashleymu, ale tím více po ní začne toužit. Nevynechá jediného muže ve věku na ženění, počínaje starým Frankem Kennedym se zrzavými kníry, který se uchází o Suellen, a konče plachým, věčně se červenajícím Melaniiným bratrem Charlesem Hamiltonem. Budou se kolem ní rojit jako včely kolem úlu a Ashley se také určitě nechá odlákat od Melanie a připojí se ke kruhu Scarlettiných obdivovatelů. Pak to zařídí tak, aby s ním mohla zůstat několik minut o samotě, daleko od davu přítomných. Doufala, že se všechno bude vyvíjet tímto způsobem, jelikož všechny ostatní by byly složitější. A když Ashley nepodnikne sám první krok, bude jej prostě muset udělat sama.

Až se konečně ocitnou spolu sami, Ashley bude mít ještě v čerstvé paměti obraz mužů, kteří ji obletovali, bude pod vlivem čerstvého dojmu, který na něj udělá skutečnost, že ji všichni chtějí, a v očích se mu určitě objeví ten známý smutný a zoufalý pohled. Potom ho utěší, že mu prozradí své tajemství – že je o ni sice obrovský zájem, ale ona dává přednost před všemi muži právě jemu, Ashleymu. A až to přizná, samozřejmě cudně a roztomile, bude se tvářit tak, že na ní pozná spoustu dalších věcí. Samozřejmě že všechno udělá jako dáma. V životě by ji nenapadlo říct mu rovnou, že ho miluje – to by k ničemu nevedlo. A vůbec si nelámala hlavu s tím, jak mu všechno dá najevo. Takových situací už v životě zvládla, tak proč by ji neměla zvládnout zítra znovu!

Scarlett ležela v posteli zalita tlumeným měsíčním světlem a v duhu si představovala, jak bude zítra všechno vypadat. Představovala si překvapený a šťastný pohled, kterým ji Ashley zítra odmění, až si uvědomí, že ho opravdu miluje, a předem slyšela slova, jimiž ji požádá, aby se stala jeho ženou.

Bude mu přirozeně muset říct, že nemůže ani pomyslet na sňatek s mužem, který se zasnoubil s jinou dívkou, ale on bude trvat na svém a ona se nakonec dá přesvědčit. Potom se dohodnou, že hned odpoledne spolu utečou do Jonesboro a...

Zítra večer touhle dobou už třeba bude paní Wilkesová!

Scarlett se posadila na posteli, objala rukama kolena a dlouhou chvíli šťastně prožívala, že je paní Wilkesová – Ashleyho novomanželka! Potom ji lehce zamrazilo u srdce. Co když to nevyjde, jak si představuje? Co když ji Ashley nebude zapřísahat, aby s ním utekla? Rezolutně takový nápad potlačila.

Ted' na to nebudu myslet, řekla si rozhodně. Když na to ted' budu myslet, rozčilím se. Není důvodu, aby všechno nedopadlo, jak si představuju – pokud mě ovšem miluje. A to vím jistě!

Zvedla bradičku a světlé, černě orámované oči jí zajiskřily v měsíčním světle. Ellen jí nikdy neřekla, že touha nemusí být automaticky totožná s jejím naplněním; život ji nenaučil, že v tomto případě nevede k cíli vždy ta nejkratší cesta. Scarlett ležela uprostřed stříbřitých stínů a s rostoucí odvahou kula plány, jaké si dělají všichni lidé v šestnácti létech, kdy je život tak krásný, že si nepřipouštět možnost porážky, a hezké šaty a čistá plet' jsou zbraně, jimiž lze zvítězit i nad samým osudem.

Kapitola 5

Bylo deset hodin ráno. Na duben bylo teplo a zlaté sluneční paprsky zářivě proudily modrými záclonami v širokých oknech do Scarlettina pokoje. Krémové stěny na světle svítily a mahagonový nábytek zářil sytě rudou barvou jako víno; podlaha se leskla jako sklo až na plochy pokryté pestrými koberci, které jásalý jako barevné skvrny.

Ve vzduchu už bylo cítit první známky georgijského léta, kdy vrcholící příliv jara neochotně ustupuje prudšímu žáru. Do místnosti proudilo provoněné mírné teplo, ztěžklé sametovými vůněmi, čpící spoustou květů, zelenajícími se stromy a vlhkou, čerstvě zoranou půdou. Scarlett měla z okna výhled na jasnou záři dvojí řady narcisů, lemujiících příjezdovou cestu vysypanou šterkem, a na zlaté chomáče žlutých gardeníí, cudně sklánějících kvetoucí ratolesti k zemi jako krinolíny. Sedmihlásci a sojky, zabraní do odvěkého zápasu o magnolii rostoucí pod oknem, se hašteřili: sojky pronikavě a rozhořčeně, sedmihlásci sladce a naříkavě.

Takové zářivé ráno Scarlett obvykle přivolalo k oknu a přimělo ji, aby se opřela o široký parapet a opájela se vůněmi a zvuky Tary. Ale dnes věnovala slunci a azurové obloze pouze uspěchanou myšlenku: Zaplat'pánbůh že neprší! Na posteli ležely jablkově zelené plesové šaty z hedvábného moaré, zdobené věnečky ze žluté krajky, pečlivě zabalené ve veliké kartonové krabici. Byly připraveny, aby je odvezli ke Dvanácti dubům, kde se do nich Scarlett převlékne před zahájením tance, ale Scarlett při pohledu na ně pokrčila rameny. Jestli jí plán vyjde, ty šaty večer neoblékne. Dávno před začátkem plesu bude s Ashleyem na cestě do Jonesboro, kde budou oddáni. Otázka, která ji opravdu trápila, zněla: Jaké šaty si vezme na rožnění?

V jakých šatech nejlépe vynikne její kouzlo a bude v nich nejvíc neodolatelná pro Ashleyho? Od osmi hodin si zkoušela šaty, všechny

zavrhlá, teď tu stála zoufalá a podrážděná v dlouhých krajkových spodních kalhotkách, v plátěném živůtku přes šněrovačku a ve třech širokých krajkových a plátěných spodničkách. Odhozené součásti oděvu ležely po zemi, na posteli a židlích jako hromádky barev a pocuchaných stužek.

Šaty z růžového organtýnu s dlouhou růžovou šerpou by se hodily, ale měla je přece vloni v létě, když byla Melanie na návštěvě U Dvanácti dubů, a určitě by si na ně vzpomněla. Pak stačilo udělat na ně vtipnou narážku. V černých s nabíranými rukávy a krajkovým límcem sice skvěle vynikala její bílá pleť, ale zase ji dělaly maličko starší. Scarlett si dychtivě prohlížela v zrcadle svou šestnáctiletou tvářičku, jako by čekala, že najde vrásky a záhyby na ochablé kůži pod bradou. Před mladistvě roztomilou Melanií přece nemůže vypadat usedle a stařecky. Mřížkované mušelínové šaty levandulové barvy se vsazenými krajkovými pruhy a tylovým lemem na sukni vypadaly nádherně, ale zase se nehodily k jejímu typu. Šly by dokonale ke Carreeninu jemnému profilu a neslanému nemastnému výrazu, ale Scarlett by si v nich připadala jako nějaká žákyně. Před vyrovnanou Melanií přece nemůže vypadat jako školačka. Šaty ze zeleného měňavého taftu, plné načechraných kanýrů, z nichž každý byl lemován zelenou sametovou stužkou, by byly nejvhodnější a ve skutečnosti to byly její nejoblíbenější šaty, protože jí oči, když si je vzala na sebe, ztmavly na smaragdy. Jenže vpředu na živůtku zrovna křičela mastná skvrna. Mohla by si na to místo samozřejmě připnout brož, ale co když má Melanie ostrřízí zrak? Zbývaly už jen pestrobarevné bavlněné šaty, ale Scarlett měla pocit, že nejsou pro takovou příležitost dost slavnostní, plesové šaty a zelené mušelínové šaty s větvičkovým vzorem, které měla na sobě včera. Ale to byly odpolední šaty. Nehodily se na roznění, protože měly jen malinké nabírané rukávy a výstřih byl na taneční šaty příliš hluboký. Ale nedalo se nic dělat, musela si je nakonec vzít. Koneckonců neměla důvod skrývat šíji, paže ani poprsí, i když není vhodné je ukazovat dopoledne.

Když tak stála před zrcadlem a kroutila se, aby se viděla ze strany, napadlo ji, že se nemá na své postavě vůbec za co stydět. Šíji měla krátkou, ale oblou, paže plné a svůdné. Ňadra, vysoko zvednutá šněrovačkou, byla velmi krásná. Nikdy si nemusela do podšívky živůtků vsívat řádky hedvábného nabírání, jako to dělala většina šestnáctiletých dívek, aby dodaly postavě žádoucí zaoblenost a plnost. Byla ráda, že zdělila Elleniny jemné bílé ruce a drobné nožky, a kromě toho toužila dosáhnout Ellenina vzrůstu, i když se svým vlastním byla také docela spokojena. Napadlo ji, jaká je to škoda, že se nemohou předvádět i nohy, přitom si zvedla spodničky a lítostivě si je prohlédla, jak se čistě a plně rýsovaly pod dlouhými kalhotkami. Má přece krásné nohy! To uznaly i dívky ve fayettevilleském penzionátu. A pokud jde o pas – nikdo ve Fayetteville, Jonesboro ani třech okolních okresech neměl tak útlý jako ona.

Pomyšlení na pas ji vrátilo zpátky k praktickým věcem. Zelené mušelínové šaty měřily v pase čtyřicet tři centimetry a chůva ji sešněrovala pro černé ripsové šaty, které měly v pase o dva a půl centimetru víc. Chůva ji bude muset víc sešněrovat. Scarlett rozrazila dveře a uslyšela, jak se chůva dole v hale šourá svým těžkým krokem. Netrpělivě na ni zakřičela; věděla, že jí zvýšení hlasu projde, protože Ellen je v udírně, kde vydává denní příděl potravin kuchaře.

„Některý lidi si myslej, že snad lítám, nebo co,“ bručela chůva a šourala se po schodech nahoru. Vešla do pokoje celá zadýchaná a tvářila se jako člověk, který očekává boj a těší se na něj. V širokých černých dlaních držela podnos, na němž se kouřilo z různých jídel: dvou velkých jamů politých máslem, hromádky pohankových placiček politých javorovým sirupem a velkého plátku šunky plovoucího v omáčce. Když Scarlett zahlédla, co chůva přináší, výraz mírné podrážděnosti se jí v obličeji změnil ve sveřepou bojechtivost. Pro samé vzrušení ze zkoušení šatů zapomněla na chůvino železné pravidlo, podle něhož se dívky O’Harových před odchodem na každou

slavnost musí doma nacpat tak, aby ve společnosti nedokázaly pozřít jediné sousto z nabízeného občerstvení.

„Nemá to smysl. Nebudu jíst. Můžeš to rovnou donést zpátky do kuchyně.“

Chůva postavila podnos na stůl, narovнала se a založila si ruce v bok.

„Budete jíst, slečinko, ne že ne! Nepřipustím, aby se zasejč stalo to, co se přihodilo posledně na minulém rožnění, dyž se mně udělalo špatně z těch drobů a nemohla sem vám nic přinýst, než ste odcházela. Ale dneska to sníte, všechno, do posledního drobečku!“

„A nesním! Radši pojď sem a víc mě sešněruj, měly jsme být dávno pryč. Slyšela jsem kočár, už předjel před dům.“

Chůva přešla k domlouvavému tónu.

„Ale no ták, slečno Scarlett, buďte hodná holčička a snězte aspoň trošku. Slečna Carreen a slečna Suellen snědly všechno, co měly.“

„To je jim podobné,“ odsekla pohrdavým tónem Scarlett. „Jsou zbabělé jako králíci. Ale já jíst nebudu! S podnosy je konec. Nikdy nezapomenu, jak jsem snědla všechno, cos mi přinesla, pak jsme jeli ke Calvertovým a oni měli zmrzlinu z ledu, který si přivezli až ze Savannah, a já mohla snít akorát lžičku té dobroty. Dneska se budu bavit a budu jíst, kolik uznám za vhodné.“

Při téhle kacířské vzpouře se chůvino čelo zachmuřilo nevolí. Co slečna smí a nesmí dělat, bylo v chůvině mysli jasně odděleno jako černá barva od bílé; v chování neexistovala mezi těmito extrémy žádná střední cesta. Suellen a Carreen byly v jejích silných rukou poddajné jako hlína a poslušně se řídily jejími příkazy. Ale naučit Scarlett, že většina jejích impulzivních projevů se pro dámu nehodí, byl opravdu tvrdý oříšek. Chůva musela za vítězství nad Scarlett draze platit a většinou jich dosáhla pouze lstí, na jakou by bělochův mozek vůbec nepřišel.

„Esli vám nezáleží na tom, jak lidi mluvěj vo týhle rodině, tak mně teda jo,“ bručela. „Nebudu se nečinně dívat, jak všichni na oslavě

říkaj, že nemáte správný vychování. Dycky sem vám přeci říkala a budu vám to vopakovat do vomrzení, že dáma má jíst jako vrabec. Přeci vás nepustím k panu Wilkesovi a vy se tam budete cpát jako nákej nádeník a chlemtat jako čuně.“

„Matka je dáma a taky jí,“ bránila se Scarlett.

„Až se vdáte, tak můžete jíst taky,“ odsekla chůva. „Dyž bylo slečně Ellen tolik co vám, jakživ nevzala na návštěvě do pusy a teta Pauline a teta Eulalie taky ne. A všechny se vdaly. Slečinky, co se cpou, větší-nou neseženou manžela.“

„Tomu nevěřím. A na tom rožnění tenkrát, jak ti bylo špatně a já se předem nenajedla, mi Ashley Wilkes řekl, že se mu *líbí* dívky se zdravým apетitem.“

Chůva zavrtěla zlověstně hlavou.

„Pánové si myslej jedno a druhý zasejc říkaj nahlas. A taky sem si nevšimla, že by vás pan Ashley požádal vo ruku.“

Scarlett se nasupeně zamračila, začala mluvit ostrým tónem, pak se ovládla. Chůva ji měla v hrsti a nemělo cenu diskutovat. Když chůva viděla, že se Scarlett tváří zarytě, popadla podnos a s jemnou lstivostí své rasy změnila taktiku. Zamířila jakoby ke dveřím a přitom si povzdechla.

„No ták teda dobře. Říkala sem naší kuchtě, dyž mi to na tendlec-ten tác nakládala: ‚Dáma se bezpečně pozná podle toho, že *nejí*,‘ a eště sem dodala: ‚jakživ sem neviděla bílou dámu jíst míň, než jedla slečna Melly Hamiltonová, dyž byla posledně na návštěvě u pana Ashleyho‘ – totiž, chci říct, u slečny Indie.“

Scarlett po ní šlehla podezřívavým pohledem, ale na chůvině širokém obličejí se zračila pouze nevinnost a lítost, že Scarlett není taková dáma, jakou je Melanie Hamiltonová.

„Polož podnos a pojď mě víc sešněrovat,“ nařídila jí podrážděně Scarlett. „Já se potom pokusím trošku najíst, kdybych jedla teď, tak bych se nemohla dát správně sešněrovat.“

Chůva se snažila zakrýt vítězoslavný pocit a odložila podnos.

„Copak si chce moje ovečka vzít na sebe?“

„Tyhle šaty,“ odpověděla Scarlett a ukázala na nařasenou hromádku zeleného květovaného mušelínu. Chůva se okamžitě postavila na zadní.

„To teda ne! Tydle šaty se nehodí na dopoledne. Před třema hodinama nesmíte ukazovat poprsí a tydlencty šaty přeci nemaj límec ani rukávy. Ke všemu se vám nadělaj pihy, na to můžete vzít jed. Já nechci, aby se vám znova nadělaly pihy, dyž sem na vás za celou zimu nalila spoustu podmáslí, dyž se vám nadělaly pihy, poniváč ste v Savannah šla na pláž. Určitě to povim matce, já to tak nenechám.“

„Jestli jí řekneš slovo, než se oblíknu, nevezmu do úst,“ prohlásila chladným tónem Scarlett. „Matka nebude mít čas poslat mě zpátky převléct, jakmile budu jednou ustrojená.“

Chůva si rezignovaně povzdechla, neboť uznala, že se dala doběhnout. Když si musela vybrat menší zlo, určitě bylo lepší nechat jít Scarlett na dopolední rožnění v odpoledních šatech než dopustit, aby chlemtala jako čuně.

„Něčeho se chytte a vydechněte,“ nařídila.

Scarlett poslechla, vypjala se a pevně se držela sloupku postele. Chůva ze všech sil tahala a cukala za tkanice, a když se nepatrný obvod pasu stažený velrybími kosticemi ještě zmenšil, oči se jí pyšně a spokojeně rozzářily

„Žádnej nemá takovej pas jako moje ovečka,“ pochvalovala si nahlas. „Dyž stáhnou slečnu Suellen na míň než padesát centimetrů, tak pokaždý div nevomdlí!“

„Pch!“ odfrkla si Scarlett, která sotva dokázala promluvit. „V životě jsem ještě neomdlela.“

„Jó, ale vůbec by neškodilo, dybyste vobčas vomdlela,“ poučovala ji chůva. „Někdy ste na dámu moc vodvážná, slečno Scarlett. Už sem vám dávno chtěla říct, že nevypadá dobře, dyž nevomdlíte, jak uvidíte myš, hada nebo nějaký podobný neřádstvo. Nemyslim tady doma, ale dyž ste ve společnosti. A už sem vám říkala...“

„Prosím tě, dělej! Nemluv tolik. Manžela si najdu. Uvidíš, že ano, i když neječím a nepadám do mdlob. Ale ta šněrovačka je pořádně utažená! Obleč mi šaty.“

Chůva opatrně spouštěla jedenáct metrů zeleného mušelínu s větvičkovým vzorem přes odstávající široké spodničky a připnula háčky zadní díl přiléhavého živůtku s hlubokým výstřihem.

„Až budete na sluníčku, ne abyste sundala šál z ramenou a ne abyste sundávala klobouk, až vám bude teplo,“ nařizovala. „Jinak přijdete domu přištíraná jako stará Slatteryová. A teď se pusťte do jídla, miláčku, ale ne abyste hltala. Nemá cenu, aby z vás všechno rovnou vyšlo zadem.“

Scarlett si poslušně sedla k podnosu a v duchu se ptala, jestli dokáže dostat do žaludku jediné sousto a jestli jí ještě zbyde místo na dýchání. Chůva sundala velký ručník ze stojanu s umyvadlem, pečlivě ho uvázala Scarlett kolem krku a rozprostřela jí jeho bílé záhyby po klíně. Scarlett začala šunkou, protože šunku měla ráda, a donutila se ji spolykat.

„Nevím, co bych dala za to, abych už byla vdaná,“ prohlásila naštvaně, když se s odporem pouštěla do jamů. „Mám už dost toho, že se pořád musím přetvařovat a dělat jen, co nechci. Už mám dost toho, že musím předstírat, že jím jak vrabec, že musím chodit pomalu, když se mi chce běžet, že musím tvrdit, že omdlívám při tanci, když bych nejradši tancovala dva dny po sobě a vůbec bych si nepřipadala unavená. Už mám dost toho, že musím říkat ‚Vy jste báječný!‘, abych doběhla muže, kteří nemají ani půlku mé chytrosti, a už mám dost toho, že musím dělat, že nic nevím, aby mě muži mohli poučovat a připadali si přitom důležití... A teď už se do mě víc nevejde.“

„Zkuste tuhle horkou placičku,“ naléhala neúprosně chůva.

„Proč musí být dívka hloupá husa, aby ulovila ženicha?“

„Asi to bude tím, že páni nevěděj, co vlastně chtěj. Chtěj jen to, co si myslej, že chtěj. A dyž jim děvče dá, co si myslej, že chtěj, tak si

ušetří spoustu trápení a nezvostane na vocet. A voni si myslej, že chtěj takový malinkatý myšky, co jedí jako brabec a vůbec nemaj žádnej rozum. Žádnej pán nemá chuť brát si dámu, dyž mu připadá chytřejší než von.“

„Myslíš, že pánové bývají překvapeni, když po svatbě zjistí, že jejich ženy mají rozum?“

„Potom už je pozdě. Už sou stejně ženatý. A kromě toho musím říct, že páni čekaj, že manželky budou mít rozum.“

„Jednoho dne začnu dělat a říkat, co chci, ať se to lidem líbí, nebo nelíbí, mně to pak už bude jedno.“

„Nebudete,“ prohlásila pochmurným tónem chůva. „Nebudete, aspoň dokud já budu naživu. Namočte si jí do vomáčky, miláčku.“

„Myslím, že yankeeské dívky ze sebe nemusejí dělat takové bláznovy. Když jsme loni byli v Saratoze, všimla jsem si, že spousta z nich se chová, jako by to měly v hlavě úplně v pořádku, a to, prosím, i v přítomnosti mužů.“

Chůva si pohrdavě odfrkla.

„Yankeeský dívky! Prosim vás, slečinko, říkaj, co si myslej, to jo, ale tenkrát v tý Saratoze sem si nevšimla, že by některou nákej pán požádal vo ruku.“

„Ale Yankeeové se taky musí ženit,“ namítla Scarlett. „Nerostou přece jen tak. Musí se ženit a mít děti. Je jich přece spousta.“

„Muský si je berou pro peníze,“ prohlásila rozhodně chůva.

Scarlett si namočila pohankovou placičku do omáčky a dala si ji do pusy. Třeba na tom, co říká chůva, něco je. Určitě na tom něco musí být, protože Ellen tvrdí totéž – sice jinými a vybranějšími slovy, ale přesto totéž. Matky všech přítelkyní vnutily dcerám představu, že dívky musí být bezbranné bytosti s laníma očima, které hledají, o koho se opřít. Vypěstovat a udržet si takovou pózu ve skutečnosti vyžadovalo spoustu rozumu. Scarlett si říkala, že je třeba moc drsná. Občas se hádala s Ashleyem a upřímně říkala nahlas, co si myslí. Možná že se kvůli tomu a také proto, že tak zdravě vychutnávala

procházky a vyjížd'ky na koni, od ní odvrátil ke křehké Melanii. Možná že kdyby změnila taktiku... Ale přesto měla pocit, že by si Ashleyho nemohla tolik vážit, kdyby podlehl předem promyšleným ženským trikům. Muž, který je tak hloupý, že naletí na uculování, omdlévání nebo na hloupé lichotky „Bože, jak jste báječný!“, jí nestál za to. Ale všem mužům se zřejmě právě tohle líbí.

Možná že na Ashleyho v minulosti používala špatnou taktiku – nedá se nic dělat, teď už to má za sebou a ví, jak na to. Dnes bude používat jinou, správnou. Chce ho a má jen pár hodin na to, aby ho získala pro sebe. Kdyby zabral na omdlévání, třeba jen předstírané, tak tedy omdlí. Kdyby ho přitahovalo uculování, koketerie a hloupost, ráda si zahraje na flirtující husičku a dokáže být ještě hloupější než Cathleen Calvertová. A kdyby bylo zapotřebí odvážnějších kroků, klidně je podnikne. Dneska se všechno musí rozhodnout! Teď, anebo nikdy!

Nenašel se nikdo, kdo by Scarlett vysvětlil, že její osobnost, přestože až dělala vitalitou, je sama o sobě přitažlivější než všechny maškarády, na které se eventuálně zmůže. Kdyby jí to někdo řekl, byla by potěšena, ale stejně by nevěřila. A civilizace, v níž žila, by nevěřila také, protože nikdy předtím ani potom nebyla ženská přirozenost v tak nepatrné vážnosti.

Scarlett se vezla v kočáře po rudé silnici na plantáž Wilkesových a přitom provinile vychutnávala radost, že matka ani chůva se nezúčastní slavnosti. Na roznění nebude nikdo, kdo by jí jemně zdviženým obočím nebo vyšpuleným dolním rtem mohl zasahovat do uskutečňování plánů. Suellen samozřejmě bude zítra vyprávět všechno možné, ale když všechno půjde, jak si Scarlett přeje, vzrušení, které se zmocní rodiny kvůli jejímu zasnoubení nebo útěku s Ashleyem, nakonec zastíní počáteční rozčarování. Ano, Scarlett byla upřímně ráda, že Ellen byla nucena zůstat doma.

Gerald, rozjařený popíjením brandy, hned ráno propustil Jonase Wilkersona a Ellen zůstala v Taře, aby mohla před jeho odchodem zkontrolovat účty z plantáže. Scarlett se polibkem rozloučila s matkou, sedící v malé kanceláři u obrovského sekretáře s přihrádkami plnými papírů. Vedle ní stál s kloboukem v ruce Jonas Wilkerson a jeho obličej s napnutou zažloutlou pletí prozrazoval, že stěží ovládá nenávistný vztek, který se ho zmocnil kvůli tomu, že ho bez jakýchkoli skrupulí vyhazují z nejlepšího správcovského místa v celém okrese. A navíc jen proto, že si trochu zašpásoval s holkou. Opakoval Geraldovi dokolečka, že otcem dítěte Emmie Slatteryové může být kromě něho nejméně další tucet mužů – v tom se s ním Gerald shodoval – jenže u Ellen mu to nepomohlo. Jonas nenáviděl všechny Jižany. Nenáviděl jejich chladnou zdvořilost, s jakou s ním jednali, i pohrdání, jaké mu dávali najevo pro jeho společenské postavení, ačkoli to chabě zakrývali právě onou tenkou slupkou zdvořilosti. Ellen O’Harovou nenáviděl ze všech nejvíc, protože v jeho očích ztělesňovala všechno, co na Jižanech nesnášel.

Chůva, která na plantáži dělala panskou, zůstala doma pomáhat Ellen, takže na kozlíku vedle Tobyho seděla Dilcey a na klíně držela dlouhou krabici s plesovými šaty všech tří dívek. Gerald klusal za kočárem na velkém koni, na kterém jezdíval na lov, byl příjemně zahřátý brandy a překypoval spokojeností sám se sebou, protože tu trapnou záležitost s Wilkersonem vyřídil tak rychle. Odpovědnost přenechal Ellen a vůbec ho nenapadlo, že by jí mohlo být líto, že nemůže jet na rožnění, kde se měla sejít s přáteli. Vždyť je přece nádherný jarní den, pole jsou krásná, ptáci zpívají, on si připadá mladý a šťastný, tak proč by měl myslet na něco jiného? Gerald se občas dal do zpěvu *Peg v nízké bryčce* a dalších irských písniček, nebo dokonce i truchlivějšího žalozpěvu za Roberta Emmeta *Je daleko od země, kde její mladý hrdina spí*.

Připadal si šťastný, příjemně vzrušený výhledem, že stráví den vykřikováním svých názorů na Yankee a válku, hrdý na své tři dcery

v jasné barevných širokých krinolínách pod bláznivě mrňavými krajkovými slunečníky. Vůbec nepomyslel na včerejší rozhovor se Scarlett, protože se mu vykouřil z hlavy. Myslel jen na to, že je hezká, je jeho chloubou a dnes má oči zelené jako kopce v Irsku. Tato poslední představa mu zlepšila mínění o sobě, protože byla tak trochu poetická, a proto obšťastnil dcery poněkud falešným, ale o to hlasitějším podáním písně *Nosit zelenou barvu*.

Scarlett se na něj dívala s láskyplným pohrdáním, jaké matky mívají pro nezvedené synáčky, a uvědomovala si, že nejpozději do soumraku bude opilý, jak zákon káže. Až se bude potmě vracet domů, určitě bude jako vždycky zkoušet skákat přes všechny ohrady, které se mu mezi Dvanácti duby a Tarou postaví do cesty, a – jak doufala – díky boží Prozřetelnosti a zdravému rozumu jeho koně si nesrazí vaz. Jet po mostě bude také pod jeho důstojnost, raději přeplave na koni řeku a přijede domů celý rozeřvaný. Pork ho uloží na pohovku v kanceláři, protože při podobných příležitostech vždycky musí čekat v přední hale s rozsvícenou lucernou.

Gerald si zničí nový oblek ze šedivého sukna, ráno kvůli tomu bude strašně nadávat a bude Ellen sáhodlouze vykládat, jak se s ním kůň potmě zřítíl z mostu – což bude očividně lež, kterou všichni prohlédnou, ale budou se tvářit, že mu věří, a on si bude připadat úžasně chytrý.

Tatínek je milý, sobecký, nezodpovědný drahoušek, pomyslela si Scarlett a přitom se v ní vzedmula vlna lásky k otci. Dnes ráno si připadala tak vzrušená a šťastná, že svými city zaplavovala celý svět včetně Geralda. Byla hezká a byla si toho vědoma; než den skončí, bude mít Ashleyho jenom pro sebe; sluníčko příjemně hřálo a před očima se jí prostírala veškerá zářivá krása georgijského jara. Šlahouny ostružin plazící se kolem silnice zahalovaly nejjemnější zelení drsně krvavé rýhy vymleté zimními dešti, holé žulové balvany deroucí se zpod rudé půdy obrůstaly čerokijskými růžemi a kolem nich rostly do kruhu fialky, kvetoucí v nejsvětlejším odstínu

purpuru. Na zalesněných kopcích nad řekou zářily bílé květy dřínů, jako by uprostřed zeleně dosud ležel sníh. Na planých jabloních se otvírala poupata hýřící všemi odstíny od jemné bílé po nejsytější růžovou a pod stromy v místech, kam sluneční paprsky dopadaly jako skvrny do borového jehličí, vytvářel zimolez pestrobarevný koberec hrající do ruda, oranžova a růžova. Vánek slabě čpěl divokou vůní sazaníků a sám svět voněl k nakousnutí.

Do smrti si budu pamatovat, jak je dnes hezky, říkala si v duchu Scarlett. Možná že se dnes vdám!

A s píchnutím u srdce si představila, jak by ještě dnes odpoledne mohli s Ashleym uhánět tryskem mezi vši tou nádherně kvetoucí zelení, když ne odpoledne, tak třeba večer při měsíčku, rovnou do Greensboro ke knězi. Samozřejmě by se musela později dát znovu oddat farářem z Atlanty, ale s tím by si pak musel lámat hlavu Gerald s Ellen. Trochu se zachvěla při pomyslení, jak Ellen zbledne zoufalstvím, až se dozví, že její dcera utekla se snoubencem jiné dívky, ale věděla, že Ellen jí všechno odpustí, jakmile uvidí, jak je šťastná. Gerald bude zuřit a nadávat, ale přestože se včera dal slyšet, že si nepřeje, aby si vzala Ashleyho, nakonec oněmí štěstím nad svazkem mezi svou rodinou a Wilkesovými.

Ale na to budu myslet až po svatbě, řekla si Scarlett v duchu a donutila se pustit starosti z hlavy.

Na teplém sluníčku toho jara nebylo možné cítit nic jiného než vzrušující radost, zvláště když se na kopci za řekou právě začaly vynořovat komíny plantáže U Dvanácti dubů.

Prožiju tam celý život, dožiju se padesáti takových jar, třeba i více, a budu vyprávět dětem i vnoučatům, jak krásné bylo letošní jaro, nádhernější než všechna, jaká zažijí ony. Poslední představa ji tak rozjařila, že se přidala k závěrečné sloce písně *Nosit zelenou barvu* a vysloužila si Geraldovu hlasitou pochvalu.

„Nechápu, jak můžeš být dneska ráno tak šťastná,“ ozvala se našťavaně Suellen, protože se v duchu pořád užírala představou, že

by ve Scarlettiných plesových šatech ze zeleného hedvábí vypadala mnohem líp než jejich právoplatná majitelka. A proč vlastně Scarlett nikdy nechce půjčovat sestře šaty nebo klobouky? A proč se jí matka vždycky zastává a tvrdí, že zelená Suellen nesluší? „Víš stejně dobře jako já, že dneska bude oznámeno Ashleyho zasnoubení. Tatínek to ráno říkal. Já dobře vím, že ses kolem něj dlouho točila.“

„A to je taky všechno, co víš,“ odpověděla Scarlett, vyplázla jazyk a nedala si zkazit náladu. Však počkej, slečno Sue, zítra touhle dobou budeš koukat!

„Susie, víš přece, že to tak není,“ protestovala šokovaná Carreen. „Scarlett má přece zájem o Brenta.“

Scarlett pohlédla usmívajícíma se zelenýma očima na mladší sestru a vrtalo jí hlavou, jak někdo dokáže být tak roztomilý. Celá rodina věděla, že Carreenino třináctileté srdíčko bije výhradně pro Brenta Tarletona, který jí nevěnoval jedinou myšlenku, protože v ní viděl Scarlettinu sestru a malé dítě. Když u toho nebyla Ellen, O'Harové si jí kvůli němu dobírali, až se často rozplakala.

„Ale holčičko, na Brenta nejsem vůbec zvědavá,“ prohlásila Scarlett, protože si ve svém štěstí mohla dovolit velkorysost. „A on zase není vůbec zvědavý na mě. Víš přece, že čeká, až mu vyrosteš ty!“

Carreenin kulatý obličejíček zrůžověl a přitom bylo vidět, že v ní zápasí radost s nedůvěrou.

„Myslíš to vážně, Scarlett?“

„Scarlett, víš přece, že Carreen má podle matčina názoru ještě dost času na nápadníky, a ty jí nasazuješ brouka do hlavy.“

„Můžeš jí to klidně jít vyzvonit, mně je to jedno,“ odsekla Scarlett. „Chceš, aby se sestřička držela zpátky, jelikož víš, že za pár let bude hezčí než ty.“

„Bud' budete dneska držet jazyk za zuby, nebo na vás vemu bičík,“ varoval dcery Gerald. „Bud'te chvíli zticha! Slyším hrčení kol, nebo se mi to jen zdá? To budou Tarletonovi nebo Fontaineovi.“

Když se blížili ke křižovatce se silnicí sbíhající z hustě zalesněného kopce od Mimózy a Krásného vrchu, bylo zřetelněji slyšet dusot kopyt, hrčení kočáru a zpoza hradby stromů se nesl hlahol zvýšených ženských hlasů zabraných do příjemné debaty. Gerald, který jel před kočárem, přitáhl koni uzdu a dal Tobymu znamení, aby zastavil kočár na rozcestí.

„To jsou dámy Tarletonových,“ oznámil dcerám s rozzářeným červeným obličejem, protože kromě Ellen měl z celého okresu nejraději rusovlasou paní Tarletonovou. „Paní sama řídí spřežení. Tomu říkám ženská, která umí vzít do ruky koně! Lehounká jako peříčko, silná jako kravská kůže a ještě k tomu pěkná k zulíbání. Škoda že žádná z vás nemá takovou ruku,“ dodal a změřil si zamilovaným, ale vyčítavým pohledem své dcery. „Carreen se těch ubohých zvířat bojí, Sue má, když dojde na uzdu, obě ruce levý a ty, zlatíčko...“

„Mě aspoň žádný kůň zatím neshodil, kdežto paní Tarletonová sletí při každém honu,“ vykřikla dotčeně Scarlett.

„A zlomí si klíční kost jako pořádnéj mužskej,“ vyhrkl Gerald. „Žádný omdlívání, žádný štráchy. Ale teď už dejte pokoj, každou chvilku tu budou.“

Vztyčil se ve třmenech, a když se na dohled vynořil kočár Tarletonových plný děvčat v barevných šatech, s jásavými slunečníky a s vlajícími závoji a podle předpokladu s paní Tarletonovou na kozlíku, Gerald širokým rozmachem smekl klobouk. Na kočího nezbývalo místo, protože v kočáře se vezla matka se čtyřmi dcerami, dlouhými krabicemi s jejich plesovými róbami a ještě chůva. A navíc Beatrice Tarletonová, pokud neměla ruku na pásce, nikdy dobrovolně nedovolila, aby kdokoli, černoch anebo běloch, držel v její přítomnosti opratě. Měla sice křehkou konstituci, slabé kosti a tak bílou pleť, že to vypadalo, jako by její zářivě rusé vlasy vypily všechnu barvu z obličeje a nechaly ji hořet ve svých lesklých plamenech, ale přesto kypěla zdravím a nevyčerpatelnou energií. Porodila osm dětí stejně rusovlasých a plných života, jako byla

sama, vychovala je, většinou dobře, alespoň jak se v okrese říkalo, protože jim láskyplně dopřávala volnost a přitom je drezírovala stejně přísně jako hříbata ve svém hřebčíně. „Držte je na uzdě, ale nesmíte v nich zlomit ducha,“ tak znělo heslo paní Tarletonové.

Milovala koně a pořád o nich mluvila. Vyznala se v nich a handlovala s nimi lépe než kterýkoli muž v celém okrese. Hříbata se nevešla na pastvinu před stájí a hrnula se na okrasný trávník před domem stejně, jako se jejich osm potomků nemohlo vejít do hluchého domu na kopci, a ať se hnula po plantáži, kam chtěla, vždycky se za ní táhl chumel hříbat, synů, dcer a loveckých psů. Věřila, že její koně, především rezavá kobyly Nellie, mají lidský rozum; a když jí denní starosti nedovolily, aby se ve stanovenou hodinu vydala na obvyklou projížďku, vrazila misku s cukrem do ruky nějakému malému míšenci a nařídila mu: „Dej Nellie hrst cukru a vyřid' jí, že jsem hned u ní.“

Až na vzácné výjimky nosila jezdecký úbor, protože ať někam jela, nebo ne, vždycky čekala, že pojede, a v tom věčném očekávání se jí zvyk stal druhou přirozeností. Každé ráno, ať pršelo nebo svítilo sluníčko, museli osedlat Nellie, provádět ji sem tam před domem a čekat, až se paní Tarletonová bude moci na hodinku uvolnit od svých povinností. Ale vést hospodářství na Krásném vrchu nebylo jednoduché a volného času bylo málo, takže Nellie častěji chodila hodiny bez jezdkyňe a Beatrice Tarletonová trávila celý den s jezdeckou sukní marně přehozenou přes ruku, pod ní se jí míhalo odhalených patnáct centimetrů vyleštěných holínek.

Dnes na sobě měla zašlou krinolínu z černého hedvábí na úzkých obručích vyšlých z módy, ale přesto vypadala jako v jezdeckém úboru, protože šaty byly střiženy stejně stroze jako její jezdecký kostým, a černý klobouček s dlouhým černým pérem, naražený na stranu nad jedno z jejích vlahých, pomrkávajících hnědých očí, byl kopií utahaného starého klobouku, ve kterém jezdila na hony.

Když zahlédla Geralda, máchla bičem a zarazila pár tančících ryzáků. Čtyři dcery vyhlédly z kočáru a začaly křičet na pozdrav tak divoce, až se spřežení začínalo plašit. Nezasvěcený pozorovatel by si myslel, že se Tarletonovi s O'Harovými neviděli celé roky a ne pouhé dva dny. Ale Tarletonovi byli společenštití a měli rádi sousedy, hlavně dcery O'Harových. Přesněji řečeno Suellen a Carreen. Ani jedna dívka z celého okresu, snad s výjimkou hloupé Cathleen Calvertové, neměla doopravdy ráda Scarlett.

V létě se v okrese konalo průměrně jedno rožnění a jeden ples týdně, ale zrzavé slečny Tarletonovy s jejich nesmírnou schopností se bavit každý ples vzrušoval, jako by něco takového zažily poprvé. Tvořily hezké kvarteto děvčat při těle a byly do kočáru nacpané, až jim krinolíny a volány přetékaly ven, slunečníky do sebe strkaly a narážely nad širokými slaměnými klobouky ozdobenými růžemi a zavázanými pod bradou černými sametovými stužkami, které litaly na všechny strany. Pod klobouky byly zastoupeny všechny odstíny rusých vlasů: Hetty měla obyčejné zrzavé, Camilla blondáté do jahodova, Randa měděně kaštanové a malá Betsy mrkvově rudé.

„Máte s sebou pěknou společnost, milostpaní,“ prohlásil galantně Gerald, přitáhl koni uzdu a zastavil vedle kočáru. „Ale matce se ještě zdaleka nevyrovnají.“

Paní Tarletonová obrátila zrzavé hnědé oči v sloup a vtáhla dolní ret, čímž dala komediálně najevo, že ji kompliment těší, a dcery začaly křičet: „Maminko, přestaň na pána dělat oči, nebo to řekneme tatínkovi! – Pane O'Haro, maminka nám nikdy nedá šanci, jakmile se objeví tak pěkný pán jako vy!“

Scarlett se tomu dobírání smála s ostatními, ale volnost, s jakou děvčata Tarletonových jednala s matkou, ji pokaždé šokovala. Dcery se k ní chovaly, jako by byla jedna z nich a nepřekročila o jediný den šestnáctku. Scarlett už pouhé pomyšlení, že by podobné věci říkala vlastní matce, připadalo jako rouhání. A přesto – přesto – na vztahu děvčat Tarletonových k matce bylo něco velice příjemného

a všechny ji ve skutečnosti zbožňovaly, přestože ji kritizovaly, peskovaly a dobíraly si ji. Ne že bych měla, říkala si Scarlett rychle v duchu, radši paní Tarletonovou než Ellen, ale přesto by bylo legrační takhle s matkou vyvádět. Uvědomila si, že i tahle myšlenka upírá matce povinnou úctu, a zastyděla se. Věděla, že podobné nápady nikdy netrápily mozečky vezoucí se pod čtyřmi planoucími došky hlav v kočáře Tarletonových, a jako vždycky, kdy si připadala jiná než sousedé, se jí zmocnil podrážděný zmatek.

Uměla sice bystře uvažovat, ale přesto neměla mozek uzpůsobený na nějaké analyzování. Spíš napůl podvědomě vytušila, že všechna děvčata Tarletonových jsou sice divoká jako koně a bláznivá jako zajáci, ale na druhé straně v sobě mají duševní prostotu, která si nepřipouští starosti a která patřila k vlastnostem zděděným po předcích. Předkové z matčiny i z otcovy strany pocházeli z Georgie, ze severní Georgie, a od prvních pionýrů je dělila jediná generace. Byli si jisti sami sebou i prostředím, v němž žili. Pudově poznali, co chtějí, stejně jako Wilkesovi, i když se jejich cesty navzájem diametrálně rozcházely, a nikdy je nerozdíraly vnitřní konflikty, jaké zažívala ve svém nitru Scarlett, v níž se svářila krev jemně se vyjadřujících, překultivovaných aristokratů z pobřeží s podezíravým zemitým dědictvím po irských venkovanech. Scarlett toužila uctívat a zbožňovat matku jako nějaký idol, a přitom by jí ráda cuchala vlasy a škádlila ji. Svár podobně protichůdných pocitů způsoboval, že toužila dělat před chlapci delikátní urozenou dámu a zároveň chtěla být jako obyčejná rozpustilá holka, které nevádí sem tam nějaká ta hubička.

„Kdepak máme dneska Ellen?“ zeptala se paní Tarletonová.

„Propouští našeho správce, tak zůstala doma a kontroluje s ním účty. A kdepak zůstal váš pán s chlapci?“

„Vyrazili ke Dvanácti dubům už před hodinou – podle mě potřebovali nutně ochutnat punč a přesvědčit se, jestli je dost silný, jako by na to do zítřka do rána neměli dost času! Požádám Johna

Wilkese, aby je nechal u sebe přenocovat, i kdyby je měl uložit do stáje. Pět zlinýrovaných chlapů je na mě moc. Tři, ty klidně zvládnou, ale...”

Gerald jí prudce skočil do řeči, protože potřeboval změnit téma. Vycítil, jak se mu vlastní dcery za zády pošklebují, protože si vzpomněly, v jakém stavu se loni vrátil z posledního rožnění u Wilkesových.

„Proč jste si dneska nevyjela na koni, paní Tarletonová? Bez Nellie to snad ani nejste vy. Vy jste Stentor, to teda zasejč jo.“

„Nejsem žádný Stentor, vy chlape nevzdělaná!“ zakřičela paní Tarletonová a opičila se po Geraldově irském přízvuku. „Myslel jste Kentaur. Stentor byl chlap s hlasem jako zvon.“

„Stentor jako Kentaur, na tom nesejde,“ odpověděl jí Gerald, který se vlastním omylem nedal vyvést z míry. „Ale hlas jako zvon, ten teda, drahá paní, máte, hlavně když křičíte na psy.“

„Tohle sedí, mami,“ ozvala se Hetty. „Říkala jsem ti přece, že jak zahlédneš lišku, začneš pokaždé řvát jako tlupa Komančů.“

„Ale zase ne tolik, jako když tobě začne chůva mejt uši,“ vrátila jí to paní Tarletonová. „A to je ti už šestnáct! Ale abych vám odpověděla, proč dneska nejsem v sedle, Nellie se mi ráno ohřebila.“

„Zrovna dneska!“ vykřikl Gerald s nepředstíraným zájmem, v očích mu přitom plála irská láska ke koním a Scarlett zažila další šok, když si v duchu srovnala chování paní Tarletonové s Elleniným. Pro Ellen se kobyly nikdy nehřebily a krávy netelily. A slepice vlastně ani nesnášely vejce. Ellen tyhle záležitosti zcela ignorovala. Ale paní Tarletonová podobnou zdrženlivost neznala.

„Byla to kobyłka?“

„Ne, moc hezký hřebeček, se skoro dvoumetrovýma nohama. Musíte se na něj přijet podívat, pane O’Haro. Je to opravdu pořádná tarletonovská kůň. Ryzák. Srst má zrzavou, jako jsou Hettiny kudrlinky.“

„A je Hetty vůbec moc podobný,“ prohlásila Camilla a v mžiku s vřeštěním zmizela ve zmeti sukní, dlouhých spodních kalhotek

a poskakujících klobouků, protože Hetty se hrozně zašklebila a okamžitě začala sestru štípat.

„Moje kobylky dneska ráno strašně vyhazují, jako by se nacpaly ovsem,“ stěžovala si paní Tarletonová. „Od doby, co uslyšely zvěsti o Ashleym a jeho malé sestřenici z Atlanty, s nimi není k vydržení. Jak se ta holka jmenuje? Melanie? Pánbůh jí požehnej, je to milé stvoření, ale jakživa si nedokážu vybavit, jak se jmenuje, ani jak vypadá. Naše tlustá kuchařka má za manžela komorníka Wilkesových a ten se včera večer přihnul se zprávou, že dneska oznámí to zasnoubení, kuchařka nám to hned ráno hezky zatepla vyzvonila. Dcery z toho jančí, vůbec nevím proč. Přece každý dávno ví, že si ji Ashley má brát, totiž kdyby si nevzal některou ze sestřenic Burrových z Maconu. Podobně jako si Honey Wilkesová vezme Melaniina bratra Charlese. Můžete mi, pane O'Haro, říct, jestli se Wilkesové smějí ženit a vdávat mimo vlastní příbuzenstvo? Protože kdyby...“

Zbytek slov pronesených se smíchem už Scarlett nevnímala. Na okamžik jako by slunce zašlo za chladný mrak, uvrhlo celý svět do stínu a vzalo všem věcem jejich barvy. Svěží zeleň listů vypadala chorobně, dřínky zbledly a kvetoucí planá jablona, ještě před chvilkou krásně růžová, zašla a zesinala. Scarlett zaťala prsty do čalounění kočáru a slunečník se jí chvíli bezmocně kymácel ze strany na stranu. Vědět, že Ashley je zasnouben, byla jedna věc, a poslouchat, jak se o tom lidé baví jako o samozřejmosti, druhá. Ale pak se jí odvaha rychle vrátila, slunce znovu vyšlo a krajina se opět rozzářila. Scarlett věděla, že ji Ashley miluje. To bylo jisté. A začala se usmívat při představě, jak se asi paní Tarletonová bude tvářit překvapeně, až večer nedojde k žádnému ohlášení zasnub – a co teprve kdyby náhodou došlo ke společnému útěku. A jak bude vyprávět sousedům, jak byla Scarlett mazaná, jak seděla, poslouchala její řeči o Melanii, a přitom byla s Ashleym... Při vlastních představách se jí ve tváři udělaly dolíčky a Hetty, která bedlivě sledovala, jaký účinek

budou mít matčina slova, se pohodlněji opřela a tak trochu zmateně se zamračila.

„Mně je vlastně jedno, co tomu říkáte, pane O’Haro,“ prohlásila důrazně paní Tarletonová. „Bratřenci a sestřenice by se mezi sebou neměli brát. Ashley je na tom dost špatně, když si musí vzít to děcko Hamiltonových, ale co teprve Honey, na kterou čeká ten bledničkový Charles Hamilton...“

„Honey ale nesežene jiného ženicha, když si nevezme Charlieho,“ prohlásila krutě a sebejistě Randa, která spoléhala na svou všeobecnou oblíbenost. „Kromě něj se o ni nikdy neucházel žádný jiný nápadník. Jakživ se k ní nechoval moc hezky, přestože jsou zasnoubeni. Scarlett, vzpomínáš si, jak loni o Vánocích přece obletoval tebe...“

„Nebud’ zlá, slečinko,“ napomenula ji matka. „Bratřenci a sestřenice by se neměli brát, ani vzdálení. Kazí to krev. To není jako s koňmi. U koní může člověk spářit kobylu s bratrem nebo otce s dcerou a dosáhnout dobrých výsledků, když se vyzná v jejich krvi, ale u lidí to nejde. Můžou vzejít potomci s hezkými rysy, to prosím, ale nemají jiskru. Člověk...“

„Nezlobte se, paní, ale v tom bych s vámi nesouhlasil! Znáte snad lepší lidi, než jsou Wilkesovi? A vidíte, berou se mezi sebou od dob, kdy Brian Boru byl ještě malej kluk.“

„Nejvyšší čas, aby konečně přestali, protože se to už začíná projevovat. Na Ashley m ani ne, ten vypadá dobře, i když on taky... Ale podívejte se na ty dvě chudinky, ty dvě bledničky Wilkesových! Jsou to milá děvčata, to jim neberu, ale co je to platné, když jsou tak bledé. Nebo slečinka Melanie! Hubená jako koza, kdyby na ni foukli, tak odletí, a ještě se tváří jako mouchy snězte si mě. Jakživ se neprojeví. Pořád od ní slyšíte jen samé ‚Ano, paní‘, ‚Ne, paní‘. Na víc se nemůže. Už chápete, jak to myslím? Ta rodina potřebuje novou krev, pořádnou krev, jako mají moje zrzky nebo vaše Scarlett. Nechci, abyste mi špatně rozuměl. Wilkesovi jsou svým způsobem

moc prima lidi, víte, že je mám všechny ráda, ale upřímnost je upřímnost. Jsou překultivovaní a mají vrozenou ušlechtilost, to jistě. Na suché a rychlé trati si povedou dobře, ale dejte na mě, na rozmoklé dráze se Wilkesovi neprosadí. Jsem přesvědčená, že se z nich vytratila pára, a jakmile se jim do cesty postaví překážka, nevydrží s dechem. Rasa do suchého počasí. Ukažte mi velkého koně, který dokáže běžet za každého počasí! Jak se pořád brali mezi sebou, odlišili se od všech sousedů. Pořád klínají na piáno nebo ležej v knížkách. Docela věřím, že by Ashley radši čet, než lovil! Ano, jsem o tom na mou duši přesvědčena, pane O'Haro! Stačí se jim podívat na kosti. Mají je moc tenké. Potřebovali by pořádný kobyly a hřebce, co mají sílu..."

„Ehm,“ vyhnul se odpovědi Gerald, který si náhle a provinile uvědomil, že rozhovor, který jemu připadal naprosto nezávadný a na nejvýš zajímavý, by Ellen určitě neschválila. Uvědomil si, že by manželka nepřenesla přes srdce, kdyby se dozvěděla, že její dcery byly vystaveny tak nezaobaleně vedené debatě. Jenže paní Tarletonová zůstala jako obyčejně hluchá ke všem ostatním tématům, když se mohla věnovat svému nejoblíbenějšímu předmětu – šlechtitelství – a přitom jí bylo jedno, jestli se jedná o koně nebo o lidi.

„Vím, co říkám, taky jsem měla bratrance a sestřenice, kteří se spolu vzali, a jejich děti, chudinky, do jednoho vypadaly jako žáby s vykulenýma očima, čestné slovo, že nelžu. A když přišli doma za mnou, abych si vzala vzdělaného bratrance, postavila jsem se na zadní jako hříbě. Řekla jsem: ‚Ne, maminko. Tohle pro mě není. Všechny moje děti by určitě měly koňskou nohu a byly by nadmuté.‘ Když jsem se zmínila o koňské noze, maminka omdlela, ale já nepovolila a babička se za mě přimluvila. Víte, taky se dost vyznala v pěstování koní a dala mi za pravdu. Pomohla mi utéct s panem Tarletonem. A vidíte, jaké máme děti! Samý statný a zdravý kousky, ani jeden kříplíček nebo nedomrlý nedochůdce, i když Boyd měří s bídou přes sto sedmdesát. Ale abych nezapomněla, Wilkesovi..."

„Ne že bych vám chtěl skákat do řeči, paní,“ přerušil ji prudce Gerald, jelikož si všiml, že Carreen se tváří zmateně a Suellen hoří v obličeji zvědavostí, a začal se bát, že by se mohly později Ellen trapně vyptávat, přitom by vyšlo najevo, že na něj jako na garde není příliš velké spolehnutí. S potěšením pozoroval, že jeho miláček přemýšlí o jiných věcech, jak se sluší na dámu.

Z nepříjemné situace ho zachránila Hetty Tarletonová.

„Proboha, maminko, musíme přece jet!“ vykřikla netrpělivě. „Začínám se péct na sluníčku a zrovna slyším, jak mi na krku nasakují pihy.“

„Ještě okamžik, paní, než vyrazíte,“ ozval se Gerald. „Jak jste se rozhodla, prodáte nám ty koně pro eskadronu? Válka může vypuknout každým dnem a chlapci chtějí vědět, na čem jsou. Když má být eskadrona jednotkou claytonského okresu, tak musí mít z claytonského okresu koně. Jenomže vy, jak už jste tak paličatá, nám ty krásný zvířata nechcete prodat.“

„Třeba válka ani nebude,“ snažila se získat čas paní Tarletonová a v duchu se zcela přenesla od podivných sňatkových zvyků v rodině Wilkesových.

„Ale, paní, přece nemůžete...“

„Mami,“ přerušila je znovu Hetty, „nemůžete s těmi řečmi o koních počkat, než dojedeme ke Dvanácti dubům? Tam se o nich můžete s panem O’Harou bavit, jak budete chtít.“

„Máte pravdu, slečno Hetty,“ souhlasil Gerald, „věnujte mi ještě minutku, víc vás nebudu zdržovat. Za chvíli budeme u Wilkesových a všichni muži, kteří se tam sejdou, staří stejně jako mladí, budou chtít vědět, co je s koňmi. Mně osobně může srdce utrhnout, když vidím, že taková skvělá hezká dáma jako vaše matka je tak malicherná, když jde o její zvířata! A co vaše vlastenectví, paní Tarletonová? Copak pro vás Konfederace vůbec nic neznamená?“

„Mami,“ vykřikla malá Betsy, „Randa mi sedí na šatech a celou mě zmačká.“

„Tak ji odstrč, Betsy, a buď hezky zticha. A teď poslouchejte, co vám povím, Geralde O'Haro,“ obořila se na něj ostře a v očích jí začínalo blýskat. „Mně nemusíte vykládat o Konfederaci! Počítám, že pro mě Konfederace znamená tolik co pro vás, mám v eskadroně čtyři syny a vy ani jednoho. Jenomže moji kluci se o sebe dokážou postarat, ale koně ne. Klidně bych ty koně dala zadarmo, kdybych měla jistotu, že na nich budou sedět chlapi, které znám, gentlemani zvyklí jezdit na čistokrevných zvířatech. Pak bych neváhala ani minutu. Ale když si představím, že by moji krasavci byli vydáni napospas nějakým zálesákům nebo chátře, která je zvyklá jezdit na mezcích! Nikdy! V noci se mi zdá, že mají odřeniny od sedel a nikdo se o ně pořádně nepostará. Myslíte, že můžu dopustit, aby na mých miláčcích s jemnými tlamičkami rajtovali nějaký zbednění blbci, kteří by jim potrhali pysky a mlátili je, až by v nich zlomili ducha? Zrovna mám po těle husí kůže, stačí, když na to pomyslím! Kdepak, pane O'Haro, je od vás moc hezké, že chcete koně zrovna ode mě, ale uděláte líp, když zajedete do Atlanty a nakoupíte pro ty své zahnojený krasojezdce nějaký starý hajtry. Stejně nepoznají, na čem sedí.“

„Mami, prosím tě, nemohli bychom už jet?“ zeptala se Camilla, která se připojila ke sboru netrpělivých prosebnic. „Víš dobře, že nakonec jim své miláčky stejně dáš. Až ti táta se všemi kluky vyloží, jak je Konfederace potřebuje, popláčeš si a nakonec jim je dáš.“

Paní Tarletonová se usmála a práskla opratěmi.

„Nic takového neudělám,“ prohlásila a lehce přetáhla koně bičem. Kočár se rychle rozjel.

„Tomu říkám pořádná ženská,“ řekl Gerald, nasadil si klobouk a zaujal své místo za vlastním kočárem. „Jeď, Toby. Nakonec ji to přestane bavit a koně nám dá. Samozřejmě že má pravdu, to zas jo. Když někdo není gentleman, tak nemá na koni co dělat. Patří k pěchotě. Největší škoda je, že v celém okrese se nenajde tolik plantážnických synů, aby stačili na celou eskadronu. Co jsi to říkala, miláčku?“

„Tatínku, jed' buď před námi, anebo vzadu. Víříš taková mračna prachu, že se div neudusíme,“ prosila otce Scarlett, která si uvědomila, že už nesnese jakýkoli rozhovor. Odváděl by ji od vlastních myšlenek a Scarlett si nutně potřebovala uspořádat jak myšlenky, tak výraz obličeje, než dorazí ke Dvanácti dubům. Gerald poslušně pobídl koně ostruhami a zahalen mračnem rudého prachu se pustil za kočárem paní Tarletonové, s níž mohl dál debatovat o koňských záležitostech.

Kapitola 6

Přejeli řeku a kočár stoupal do kopce. Ještě než se na dohled objevil dům U Dvanácti dubů, Scarlett zahlédla příkrov povalující se lenivě nad vrcholky vysokých stromů a ucítila kořeněnou směs vůní stoupajících z hořících ořešákových polen a z rožněného vepřového a skopového masa.

Jámy na rožnění, ve kterých celou noc udržovali mírný oheň, se teď určitě změnily v dlouhá koryta plná růžově rudých žhavých uhlíků, nad nimiž se otáčely na rožni kusy masa, ze kterých stékala šťáva, a když dopadla do horkého popela, zasyčela. Scarlett věděla, že vůně, kterou přináší slabý vánek, přichází z háje nádherných dubů stojících za velkým domem. John Wilkes vždycky pořádal slavnostní rožnění právě na tomto místě, na místě mnohem příjemnějším, než jaké používali dejme tomu Calvertovi. Paní Calvertová neměla ráda rožněné maso a tvrdila, že jím dům páchne celé dny, takže se její hosté museli jeden přes druhého nahrnout na nechráněnou plošinku vzdálenou od domu čtyři sta metrů. Ale John Wilkes, proslulý svou pohostinností po celém státě, věděl, jak se má pořádat rožnění.

Dlouhé skládací stoly pokryté nejjemnějšími plátěnými ubrusy, jaké Wilkesovi doma měli, stály vždycky ve stínu pod nejhustším listím. Podél nich se z obou stran táhly lavice bez opěradel; pro ty, kteří nestáli o lavice, byly po celé mytíně rozestavěny židle, stoličky a podnožky. V dostatečné vzdálenosti od hostů, které nesměl obtěžovat kouř, se táhly dlouhé jámy, nad nimiž se pekla různá masa a kde z obrovských železných kotlů stoupaly šťavnaté vůně omáčky na rožněné maso a brunšvické dušené směsi. Pan Wilkes měl pokaždé k dispozici nejméně dvanáct černochoů, kteří se míhali sem a tam s podnosy a obsluhovali hosty. Za hospodářskými budovami byla další jáma na rožnění, kde si domácí služebnictvo

s kočími a komornými hostí dopřávalo vlastní hody, při nichž se všichni mohli najíst, co hrdlo ráčilo, koláčků z kukuřičné mouky, jamů, drobů (což byl chod z vepřových vnitřností, který obzvláště lahodil černošské chuti), a když byla jejich doba, tak i melounů.

Když ke Scarlett zavanula vůně čerstvě pečeného vepřového, vtáhla ji s rozkoší do nosu a v duchu doufala, že do doby, než bude maso hotové, dostane zase chuť k jídlu. Momentálně byla tak nacpaná a pevně sešněrovaná, že se při každém pohybu bála, aby si proti své vůli neříhla. To by znamenalo konec, protože ve společnosti směli beztrestně říhat jen velmi staří lidé, dámy stejně jako pánové.

Vyjeli na vrchol svahu a bílý dům před nimi rozprostřel svou dokonalou souměrností, vysoké sloupy, široké verandy, nízkou střechu, byl krásný jako krásná žena, která si je jista vlastním kouzlem do té míry, že si může dovolit být velkorysá a roztomilá ke všem. Scarlett milovala sídlo U Dvanácti dubů ještě víc než Taru pro vznešenou krásu a vyžrálou důstojnost, jakou Geraldův dům neměl.

Široká příjezdová cesta stáječící se k domu byla plná osedlaných koní, kočárů a hostů, kteří vystupovali a hlasitě se zdravili s přáteli. Černoši, s úsměvy od ucha k uchu a celí vzrušení jako při každé oslavě, odváděli koně na hospodářský dvůr, kde byli pro dnešek vypraženi a zbaveni sedel. Hejna černých a bílých dětí s křikem pobíhala po čerstvě zeleném trávníku; skákaly panáka, hrály si na schovávanou a kasaly se, kolik kdo sní. Prostorná hala, táhnoucí se přes celou šířku domu, byla nabitá hosty, a když kočár O'Harových zastavil před hlavním schodištěm, Scarlett uvnitř zahlédla dívky v krinolínách, pestrých jako motýli, jak chodí po schodech nahoru a dolů, drží se vzájemně kolem pasu, zastavují se, naklánějí přes křehké zábradlí, smějí se a pokřikují na mladíky postávající dole v hale.

Otevřenými francouzskými okny zahlédla v salonu starší dámy, vyhlížeující usedle v tmavých hedvábných šatech, které se ovívaly vějíři a povídaly si o malých dětech, nemocech a o tom, kdo si koho

vzal a proč. Komorník Wilkesových Tom pobíhal se stříbrným tácem v ruce z místnosti do místnosti, klaněl se, usmíval na všechny strany a přitom nabízel vysoké sklenice mladým pánům v narezlých a šedých kalhotách a nabíraných košilích z jemného plátna.

Přední veranda zalitá sluncem praskala pod nápirem hostů. Ano, je tu opravdu celý okres, řekla si v duchu Scarlett. Čtyři mladí Tarletonové se s otcem opírali o vysoké sloupy, dvojčata Stuart a Brent stála jako vždycky nerozlučně vedle sebe, Boyd a Tom s otcem Jamesem Tarletonem. Pan Calvert stál blízko se svou yankeeskou manželkou, která sem ani po patnácti letech života v Georgii vlastně nepatřila. Všichni na ni byli laskaví a hodní, protože ji litovali, ale nikdo nedokázal přenést přes srdce, že napravila počáteční omyl s narozením tím, že se stala vychovatelkou Calvertových potomků. Oba Calvertovi synové, Raiford a Cade, tam byli také i s jejich oslnivě blondátou sestrou Cathleen a dobírali si snědého Joea Fontainea a jeho hezkou nastávající Sally Munroeovou. Alex a Tony Fontaineové cosi šeptali do oušek Dimity Munroeové a ona se každou chvíli bouřlivě pochechtávala. Byly tu i rodiny, které přijely až z Lovejoy vzdáleného šestnáct kilometrů, z Fayetteville, Jonesboro a několik hostů dorazilo dokonce až z Atlanty a Maconu. Dům praskal pod nápirem hostů, ze všech stran se rozléhalo střídavě sílící a slábnoucí hlučení rozhovoru, smíchu, hihňání, pronikavých ženských výkřiků a ječení.

Na hlavním schodišti stál John Wilkes, vzpřímeně se držící muž s vlasy prokvetlými stříbrem, vyzařující tiché kouzlo a pohostinnost, která byla stejně vřelá a spolehlivá jako georgijské letní slunce. Vedle něj stála Honey Wilkesová, již se tak říkalo proto, že Honey – miláček – pro ni byl každý počínaje otcem a konče posledním nádeníkem. Vítala příjíždějící hosty a přitom se kroutila a hihňala.

Honeyina nervózní a průhledná touha líbit se každému muži na dohled ostře kontrastovala s otcovým vyrovnaným sebeovládáním a Scarlett napadlo, že na tom, co říkala paní Tarletonová, asi přece

jen něco bude. Mužové u Wilkesových rozhodně měli rodinnou podobu. Husté, sytě zlaté řasy, které nádherně zdůrazňovaly šedé oči Johna Wilkese i Ashleyho, se u Honey a Indie proměnily v řídký, bezbarvý porost. Honey vypadala, že vůbec nemá řasy, takže připomínala králíka, Indie byla jedním slovem fádní.

Indii nebylo nikde vidět, ale Scarlett věděla, že zřejmě dává v kuchyni poslední pokyny služebnictvu. Chudinka India, říkala si v duchu Scarlett, od matčiny smrti má na starosti celý dům, takže nestačila ulovit jediného ctitele kromě Stuarta Tarletona, já přece nemůžu za to, že jsem mu připadala hezčí než ona.

John Wilkes sestoupil ze schodů a šel pomoci Scarlett z kočáru. Když vystupovala, zahlédla, jak se Suellen začala uculovat, a hned věděla, že sestřička mezi hosty zahlédla Franka Kennedyho.

Co bych asi dělala, kdybych nesehnala lepšího ctitele než tuhle starou pannu v kalhotách, blesko jí hlavou s pohrdáním, ještě než stačila stanout pevně na zemi a s úsměvem poděkovat Johnu Wilkesovi.

Frank Kennedy se hrnul ke kočáru, aby pomohl Suellen, a Suellen se k němu měla tak, že by jí Scarlett nejraději jednu vrazila. Ať si Frank Kennedy vlastnil nejvíc půdy v celém okrese a ať si byl hodný, jak chtěl, tohle všechno nic neznamenal ve srovnání se skutečností, že mu už bylo čtyřicet, byl malý, nervózní, ke všemu měl řídkou nazrzlou bradku a pořád se tvářil nasupeně jako stará panna. Scarlett si však vzpomněla na svůj plán, přemohla v sobě pohrdání a na uvítanou ho obdařila tak zářivým úsměvem, že se na místě zastavil s rukama vztaženýma k Suellen a příjemně zmaten zíral vykulenýma očima na Scarlett.

Scarlett si roztomile šuškala s Johnem Wilkesem, ale přitom hledala očima v davu hostů Ashleyho. Na verandě však nebyl. Přes deset hlasů ji volalo na uvítanou a Stuart s Brentem se k ní hrnuli jeden přes druhého. Děvčata Munroeových se přihnala s hlasitými výkřiky chvály na její šaty a Scarlett se brzy ocitla uprostřed kruhu

hlasů, které neustále sílily, jak se snažily překřičet všeobecný hluk. Ale kde může být Ashley? A Melanie s Charlesem? Scarlett se snažila tvářit nenápadně, když se rozhlížela kolem sebe, potom nahlédla do haly, kde se hosté smáli na celé kolo.

Bavila se, smála, každou chvíli dychtivě nahlédla do domu a přitom jí pohled padl na neznámého muže, který stál v hale stranou sám a prohlížel si ji drzým chladným pohledem, který v ní probudil směs pocitů složenou z radosti, že zaujala nějakého muže, a z vnitřního uzardění, že má příliš hluboký výstřih. Muž vypadal dost staře, nejméně na pětatřicet. Byl vysoký a statný. Scarlett napadlo, že v životě neviděla muže s tak širokými rameny a vyvinutými svaly, které se pro gentlemana skoro ani nehodily. Když zachytila jeho pohled, neznámý se usmál a přitom odhalil pod černým, nakrátko sestříhaným knírkem živočišně zdravé bílé zuby. V obličeji byl snědý, ošlehaný jako mořský vlk, oči měl divoké a černé jako pirát oznamující posádce galeony, že jejich loď bude potopena, nebo dívka, že bude odvléčena a unesena. Z obličeje mu vyzařovala chladnokrevná bezohlednost a ze rtů, jimiž se na ni usmíval, číšel cynický humor. Scarlett konečně popadla dech. Uvědomovala si, že by ji takový pohled měl urážet, zároveň měla sama na sebe vztek, protože si vůbec nepřipadala uražená. Neměla tušení, kdo by neznámý mohl být, ale v rysech snědého obličeje četla neklamné známky ušlechtilého původu, který se projevoval úzkým orlím nosem tyčícím se nad plnými rudými rty, vysokým čelem a očima posazenýma daleko od sebe.

Násilím odtrhla pohled od neznámého, aniž mu odpověděla na úsměv úsměvem, a odvrátila se, protože někdo zrovna volal: „Rhette! Rhette Butlere! Pojd' sem! Rád bych tě představil nejneoblomnější dívce z celé Georgie.“

Rhett Butler? To jméno jí připadalo povědomé, nějak jí připomínalo cosi příjemně skandálního, ale pustila je z hlavy, protože ji měla plnou Ashleyho.

„Musím si skočit nahoru a upravit si účes,“ oznámila Stuartovi a Brentovi, kteří se pokoušeli odlákat ji z tlačenice někam do tichého koutku. „Počkejte na mě, chlapci, a ne abyste mi utekli s nějakou jinou, to bych vám to spočítala.“

Scarlett si uvědomila, že dnes nesmí flirtovat s jinými, protože v tom případě by Stuarta těžko zvládla. Měl už upito, tvářil se arogantně a Scarlett ze zkušenosti věděla, že v takových případech rád vyvolává hádky a že tedy jde do tuhého. Zastavila se na chvíli v hale, protože si chtěla pohovořit s přáteli a pozdravit se s Indií, která se právě vynořila ze zadního traktu domu, celá rozcuchaná a s čelem posetým drobnými kapičkami potu. Chudinka India! Jako by nestačilo, že to děvče musí mít vybledlé vlasy a řasy a vystupující bradu, která prozrazuje sklony k paličatosti – ještě jí navíc musí být dvacet let a musí být stará panna. Scarlett se v duchu ptala, jestli se India moc zlobí, že jí odlákala Stuarta. Spousta lidí tvrdí, že ho pořád miluje, jenže u Wilkesových člověk nikdy nepozná, co si vlastně myslí. Jestli se doopravdy zlobila, nedala to vůbec najevo a ke Scarlett se chovala s touž mírně nadnesenou, laskavou zdvořilostí jako předtím.

Scarlett s ní prohodila několik milých slov a chystala se vyjít nahoru po širokém schodišti. Vtom ji za zády oslovil ostýchavý hlas, a když se otočila, spatřila Charlese Hamiltona. Byl to příjemný hoch se záplavou hnědých kudrnatých vlasů padajících na bílé čelo a s tmavohnědýma očima, stejně jasnýma a ušlechtilýma jako oči kolie. Vypadal báječně v dobře padnoucích hořčicově žlutých kalhotách a černém kabátě, pod límcem nabírané košile se mu skvěla nejširší a nejmódnější černá kravata. Když se k němu Scarlett otočila, po obličeji mu přejel lehký náznak ruměnce, protože se před dívkami styděl. Jako většina ostýchavých mužů velice obdivoval rozevláté, živé a sebevědomé dívky, jako byla Scarlett. Do té doby mu nevěnovala víc než zdvořilou pozornost, proto mu zářivý úsměv radosti, s nímž ho pozdravila, a obě ruce, které k němu vztáhla, div nevyrazily dech.

„Ale ne, to je přece Charles Hamilton! Takový elegantní pán. Vy jste tu taky, vsadím se, že jste přijel celou tu dálku až z Atlanty jenom proto, abyste mně, chudince, zlomil srdce!“

Charles se div nezajíkl vzrušením, když držel v rukou její teplé drobné dlaně a díval se do jejích neposedných zelených očí. Takhle dívky mluví s ostatními hochy, ale on to zažil poprvé. Nevěděl proč, ale dívky s ním vždycky zacházely jako s mladším bratrem. Odjakživa toužil, aby s ním dívky flirtovaly a dováděly jako s ostatními, mnohem méně elegantními a zámožnými mladíky. Ale když k tomu došlo, nikdy nevěděl, co má říkat, a zoufale trpěl hanbou nad svou tupostí. Potom vždycky proležel celou noc a napadaly ho spousty galantních poznámek, které měl pronést, jenomže málokdy dostal novou příležitost, jelikož dívky to s ním zkusily jednou dvakrát a pak ho nechaly plavat.

Dokonce i ve společnosti Honey, s níž uzavřel mlčky dohodu, že se vezmou, hned jak příští podzim dostane svůj podíl na majetku, se ostýchal a nemluvil. Občas se ho zmocňoval negalantní pocit, že mu Honeyina koketerie a majetnické vystupování vůbec nejsou ke cti, jelikož se na mladé muže vrhala tak bláznivě, až ji podezíral, že se chová stejně vůči všem mužům, kteří jí poskytnou příležitost. Charles nebyl vyhlídkami na sňatek s ní příliš nadšen, jelikož v něm neprobouzela žádný z prudce romantických citů, jaké podle tvrzení jeho milovaných knih patří ke správnému milenci. Odjakživa toužil, aby ho milovala krásná, neodolatelná bytost, z níž sálá žár a se kterou šijí všichni čerti.

A teď si ho Scarlett O'Harová dobírá, že jí přijel zlomit srdce!

Charles se zoufale snažil vymyslet nějakou vhodnou poznámku, ale na nic se nevzmohl, a tak v duchu Scarlett děkoval, protože jí jela pusa a zbavila ho tak povinnosti udržovat konverzaci. Bylo to tak krásné, že to ani nemohla být pravda.

„Víte co, počkejte tu na mě, než se vrátím, protože chci jíst s vámi. A ne abyste mi hučel do jiných děvčat, jsem totiž hrozně žárlivá,“

plynula neuvěřitelná slova z rudých rtů, vedle nichž se z každé strany skvěl dolíček ve tváři, a černé řasy se prudce, leč upejpavě zamihotaly nad zelenýma očima.

„Určitě ne,“ vzmohl se na odpověď, když konečně popadl dech, a vůbec ho nenapadlo, že vypadá jako tele vedené na porážku.

Scarlett mu lehce poklepala složeným vějířem na paži, obrátila se ke schodišti a přitom jí pohled znovu padl na muže jménem Rhett Butler, který stál sám pár kroků za Charlesem. Bylo jí jasné, že vyslechl celý rozhovor, protože se na ni smál mlsně jako kocour a znovu ji celou přejel pohledem, v němž nenašla sebemenší stopu zbožňování, na jaké byla zvyklá.

Krucinálfagot, ulevila si Scarlett v duchu Geraldovým oblíbeným zaklením. Tváří se, jako by – jako by věděl, jak vypadám bez košilky, dodala, pohodila hlavou a vyrazila po schodech nahoru.

V ložnici, kde byly odloženy svršky, zastihla Cathleen Calvertovou, jak se parádí před zrcadlem a kouše se do rtů, aby je měla červnější. Na šerpě měla čerstvé růže, které se hodily k jejím tvářím, a chrpově modré oči jí těkaly vzrušením.

„Cathleen,“ zeptala se jí Scarlett a přitom si zkoušela povytáhnout živůtek šatů, „kdo je ten strašný chlap dole, ten Butler?“

„Copak ty ho neznáš, miláčku?“ odpověděla vzrušeným šepotem Cathleen a přitom nespustila oči ze dveří do vedlejší místnosti, kde klábosila Dilcey s chůvou od Wilkesových děvčat. „Nedovedu si představit, jak ho tu snáší pan Wilkes, ale zrovna byl na návštěvě u pana Kennedyho v Jonesboro – kvůli nákupu nějaké bavlny – a pan Kennedy ho samozřejmě musel vzít s sebou. Nemohl ho jen tak nechat a odjet sám.“

„A co s ním tedy má být?“

„Ale proboha, nikdo ho nepřijímá!“

„To snad ne!“

„Opravdu ne.“

Scarlett mlčky vychutnávala neznámý pocit, protože předtím nikdy nebyla pod jednou střechou s člověkem, kterého nikde ve slušném domě nepřijímají. Bylo to velice vzrušující.

„Co provedl?“

„Ale, Scarlett, ten člověk má nejhorší reputaci. Jmenuje se Rhett Butler, pochází z Charlestonu a jeho rodina patří mezi místní smetánku, ale s ním neztratí ani slovo. Loni v létě mi o něm vyprávěla Caro Rhettová. Vůbec není příbuzný s jejich rodinou, ale ona o něm ví všechno stejně jako ostatní. Vyhnali ho z West Pointu. Představ si to! A kvůli takovým hanebnostem, že o nich Caro ani nechce slyšet. A pak se zapletl s tou dívkou, kterou si nechtěl vzít.“

„Tak mi řekni všechno, a pořádně!“

„Copak ty o něm nic nevíš, miláčku? Caro mi o něm všechno řekla loni v létě a její maminka by umřela, kdyby věděla, že má o takových věcech třeba jen tušení. Tak tedy, tenhle pan Butler vzal jednu dívku z Charlestonu na projížďku v bryčce. Nikdo ji nejmenoval, ale tuším, o koho asi šlo. Nemohla to být žádná velká dáma, protože jinak by se s ním nevydala ven k večeru bez doprovodu garde. A pak, miláčku, zůstali venku skoro celou noc, a když se konečně vrátili domů, tvrdili, že jim utekl kůň, rozbil bryčku a oni zabloudili v lese. A hádej, co...“

„Proč bych hádala. Radši mi všechno pověz,“ dožadovala se s nadšeným důrazem Scarlett, protože v duchu doufala v nejhorší.

„Druhý den prohlásil, že si ji za žádnou cenu nevezme!“

„Jo tak,“ reagovala zklamaně Scarlett.

„Tvrdil, že ne – že jí nic neudělal a nevidí tedy důvod, proč by si ji měl brát. Její bratr ho samozřejmě vyzval na souboj, ale pan Butler prohlásil, že se dá radši zastřelit, než aby se oženil s pitomou kácou. Tak došlo k souboji a pan Butler zranil bratra té dívky tak vážně, až zranění podlehl, pan Butler musel opustit Charleston a teď ho nikdo nepřijímá,“ skončila své vyprávění vítězoslavně Cathleen, a právě včas, jelikož do ložnice přišla Dilcey, aby dohlédla na toaletu své svěřenkyně.

„Měla s ním dítě?“ zašeptala Scarlett do ucha Cathleen.

Cathleen prudce zavrtěla hlavou. „Ale stejně byla zneuctěna,“ odpovíděla šeptem.

Přála bych si, aby se mi podařilo přimět Ashleyho, aby mě zkompromitoval, napadlo zničehonic Scarlett. Je gentleman a určitě by si mě vzal. Ale přesto, aniž sama chtěla, pocitovala k Rhettu Butlerovi respekt za to, že si nevzal děvče, které se zachovalo jako pitomá káča.

Scarlett se posadila na vysoký otoman z růžového dřeva, zastíněný obrovským dubem rostoucím hned za domem, a rozložila kolem sebe volány a kanýry, zpod nichž jí vykukovalo pět centimetrů zelených marokénových střevíčků – víc dáma nemohla ukázat, měla-li zůstat dámou. V ruce držela talíř, jehož obsahu se prakticky nedotkla, a kolem ní stálo sedm kavalírů. Rožnění právě vrcholilo a teplý vzduch se tetelil smíchem, hovorem, cinkáním stříbra o porcelán a tučnými těžkými vůněmi linoucými se z pečeného masa a pikantních omáček. Občas přihnalo lehké zavanutí k davu hostů obláčky dýmu stoupající z jam na rožnění, dámy je přivítaly výkřiky hraného zoufalství a prudkým máváním palmetových vějířů.

Většina slečen seděla se svými partnery na dlouhých lavicích přistavených z obou stran ke stolům, ale Scarlett, která si uvědomila, že děvče má jen dva boky a na každé straně může sedět jen jeden pán, se rozhodla usadit se stranou, aby kolem sebe mohla shromáždit co nejvíc mužů.

Vdané paní seděly v besídce a jejich tmavé šaty se v okolním pestrobarevném veselí vyjímalý jako ostrůvky vážnosti. Matrony se vždycky bez ohledu na věk shromažďovaly stranou od dívek s rozzářenými očima, jejich ctitelů a bouřlivého smíchu, protože Jih neznal žádné vdané krasavice. Všechny od babičky Fontaineové, která využívala privilegií daných poženaným věkem a upřímně říhala, po sedmnáctiletou Alici Munroeovou, přemáhající nevolnost

vyvolanou prvním těhotenstvím, daly hlavy dohromady nad příbuzenskými a porodnickými problémy, o nichž vedly nekonečné debaty, kvůli kterým byla tato setkání vždycky tak příjemná a poučná.

Scarlett si je měřila s pohrdáním a v duchu si říkala, že vypadají jako hejno tlustých vran. Vdané ženy nikdy nepoznaly žádnou zábavu. Scarlett si neuvědomila, že kdyby si vzala Ashleyho, automaticky by se ocitla v besídkách a salonech mezi usedlými matronami v tmavých hedvábných šatech, usedlých a vážných jako ony samy, a už by si neužila žádnou legraci, ani dovádění. Její představitost podobně jako představitost většiny dívek sahala nejdál k oltáři. Navíc si teď připadala tak nešťastná, že by nebyla schopna uvažovat o abstraktních záležitostech.

Sklopila oči do talíře a způsobně uždibovala ze sucharu s takovou elegancí a s takovým nedostatkem apetitu, že by si vysloužila chuvinu pochvalu. V životě si nepřípadala nešťastnější, přestože se nápadníci kolem ní doslova rojili. Plány, které si v noci vymyslela, pokud jde o Ashleyho, z nějakého jí nepochopitelného důvodu zcela zklamaly. Přilákala desítky dalších ctitelů, ale Ashleyho ne, a teď ji zaplavovaly všechny obavy, které poprvé pocítila včera odpoledne, až jí střídavě bušilo a zastavovalo se srdce a tváře jí rudly a hned zase bledly.

Ashley se vůbec nepokusil přidat ke kroužku, který se kolem ní vytvořil; vlastně s ním od příjezdu nepromluvila ani slovo. Přišel ji po jejím příchodu do zahrady za domem přivítat, ale přitom do něj byla zavěšena Melanie, Melanie, která mu sahala sotva po ramena.

Melanie měla drobnou, křehkou postavu a vypadala jako malá holčička, která se předvádí v matčině obrovské krinolině – tento dojem ještě prohluboval ostýchavý, skoro vyděšený výraz jejích velkých hnědých očí. Na hlavě měla bohatou kšticí kudrnatých černých vlasů, sčesaných pod síťku tak nemilosrdně, že jí nevykukovala jediná kadeř, tato černá záplava s dlouhou špičatou ofinkou zdůrazňovala srdcový tvar obličeje. Ten byl sice s příliš širokými

lícními kostmi a s příliš špičatou bradičkou milý a nesmělý, ale zato fádňí a Melanie neznala žádný z ženských triků, jimiž by tuto fádňost před zraky pozorovatelů zastřela. Na pohled – ale i ve skutečnosti – byla prostá jako země, dobrá jako chléb a průzračná jako voda ve studánce.

Ale navzdory vší fádňosti rysů a drobné postavě z jejích pohybů vyzařovala důstojnost, která zvláštním způsobem dojímalá a vyvolávala zdání, že Melanii musí být mnohem víc než sedmnáct let.

Šedé organtýnové šaty s třešňově rudou saténovou šerpou svým zvlněním a volány zakrývaly, jak dětsky nevyvinutou má postavu, a žlutý klobouk s dlouhými třešňově rudými závojíčky vzadu podtrhoval zářivost její smetanové pleti. Těžké zlaté náušnice visely na dlouhých řetízcích zpod ruliček vlasů úhledně stočených pod síťkou a kývaly se jí těsně kolem hnědých očí, očí, v nichž se dosud odrážel třpyt lesního jezírka v zimě, kdy poklidnou hladinou probleskují zežloutlé listy.

Když se zdravila se Scarlett, bázně se usmála a pochválila jí zelené šaty, ale Scarlett měla co dělat, aby se vzdala aspoň na společensky zdvořilou reakci; tak prudce toužila, aby si mohla promluvit s Ashleyem mezi čtyřma očima. Od toho okamžiku se Ashley nehnul ze stoličky, na níž seděl stranou od ostatních hostů u Melaniiných nohou a usmíval se na ni tím dlouhým ospalým úsměvem, který Scarlett tolik milovala. A ke všemu Ashleyho úsměv rozdmýchal v Melaniiných očích drobné jiskřičky, takže Scarlett musela uznat, že vypadá docela hezky. Když se Melanie podívala na Ashleyho, fádňí obličej jí zalila vnitřní zář, a jestli se někdy zamilované srdce zračilo v dívčím obličejí, bylo to určitě v tváři Melanie Hamiltonové.

Scarlett se těm dvěma pokoušela vyhýbat pohledem, ale nedařilo se jí to a po každém pohledu zdvojnásobila roztomilost chování ke svým kavalírům projevem veselosti, hlasitě se smála, pronášela odvážné výroky, žertovala se svými společníky a při každém komplimentu pohazovala hlavou, div jí náušnice neuletěly. Mnohokrát

opakovala „Tydlifidli“, tvrdila, že žádný kompliment se nezakládá na pravdě, a rozhodně prohlašovala, že v životě nevěřila jedinému slovu, které jí muži řekli. Ale Ashley ji zřejmě vůbec nevnímá. Měl oči jen pro Melanii, vzhlížel k ní a neustále jí cosi vykládal, ona k němu skláněla zrak jako z trůnu s výrazem, který nahlas křičel, že mu patří.

Scarlett se cítila hrozně.

Na první pohled neměla sebemenší důvod. Bezesporu byla hvězdou celé slavnosti, středem pozornosti. Rozruch, jaký vyvolávala mezi muži, by jí spolu se vztekem, jaký probouzela v srdcích ostatních dívek, kdykoli jindy nesmírně lahodil.

Charles Hamilton, kterému svou pozorností dodala odvahy, se pevně usadil po její pravici a nedal se vystrnadit ani spojenými silami obou Tarletonových dvojčat. Jednou rukou jí držel vějíř a druhou nedotčený talíř s pečeným masem a zarytě se vyhýbal pohledům, které po něm vrhala Honey, jež z posledních sil zadržovala slzy. Cade se elegantně usadil po její levici, tahal ji za sukni, aby přilákal pozornost, a žhavými pohledy probodával Stuarta stojícího nad ním. Vzduch mezi ním a dvojčaty sršel napětím a došlo i k první výměně urážek. Frank Kennedy nadělal rozruch jako kvočna s jedním kuřetem, pobíhal sem tam ze stínu pod dubem ke stolům, odkud přinášel pro Scarlett všechny možné lákavé lahůdky, jako by neměl k dispozici dvanáct sluhů. Výsledkem bylo, že se Suellen přestala ovládat, jak se sluší na dámu, a zamračená zloba zrcadlící se jí v obličeji se změnila v neskrývanou nenávist. Malá Carreen se div nerozplakala, protože Brent se navzdory všemu povzbuzování, jakým ji Scarlett ráno zahrnula, nevzmohl na víc než na pozdrav „Ahoj, Sis“, ještě ji zatahal za stužku ve vlasech a pak už se plně věnoval Scarlett. Obyčejně byl moc milý a věnoval se Carreen s bezstarostným zájmem, díky němuž si připadala dospělá, a Carreen snila o dni, kdy si bude moci vyčesat vlasy pod síťku, vzít dlouhé sukně a poprvé ho přijmout jako opravdového

nápadníka. Dcery Munroeových zakrývaly smutek nad zradou snědých synů Fontaineových, ale znechucovalo je, jakým způsobem Tony s Alexem postávali v kroužku a jak se cpali, aby se probojovali blíž ke Scarlett, jakmile někdo vstal a uvolnil místo.

Nenápadně zvednutým obočím signalizovaly nesouhlas se Scarlettiným chováním sestry Hetty Tarletonové. V duchu měly pro Scarlett jediné slovo – „lehká“. Všechny tři mladé dámy jako na povel zvedly krajkové slunečníky, poděkovaly za jídlo, lehce položily dlaně na paže nejbližších mladíků a s nevinným výrazem prohlásily, že by si rády prohlédly růžovou zahradu, pramen a letní altán. Tento spořádaný strategický ústup neušel přítomným ženám a muži jej rovněž zaznamenali.

Scarlett se zajíkávě smála, když viděla, že tři mladíci jsou odvlékáni z dosahu jejích kouzel a budou muset obdivovat pamětihodnosti, které dívky znají odmalička, a prudkým pohledem se chtěla přesvědčit, jestli si toho Ashley všiml. Ale ten si hrál s konci Melaniiny šerpy, vzhlížel k ní a usmíval se na ni. Scarlettino srdce se sevřelo bolestí. Najednou se jí zmocnil pocit, že by klidně a s rozkoší dokázala rozdrápat do krve Melaniinu pleť, připomínající slonovinu.

Když odvracela pohled od Melanie, zachytila pohled Rhetta Butlera, který se nevmyslil do davu, ale stál stranou a hovořil s Johnem Wilkesem. Pozoroval ji, a když se na něj podívala, bezostyšně se na ni usmál. Scarlett měla divný pocit, že tento muž, kterého nikde nepřijímají, jediný z přítomných chápe, co se skrývá za její divokou veselostí, a že se tím jízlivě baví. S radostí by ho taky poškrábala do krve.

Jestli přežiju tohle rožnění aspoň do odpoledne, říkala si v duchu, všechny dívky si půjdou nahoru zdřímnout, aby byly svěží, ale já zůstanu dole a nějak si už s Ashleyem promluví. Určitě si musel všimnout, jak mě všichni obletují. Uklidnila své rozbouřené srdce novou nadějí: Melanii se samozřejmě musí věnovat, to jinak nejde, vždyť je přece jeho sestřenice a nikdo o ni nejeví žádný zájem, takže kdyby si jí nevšímal aspoň Ashley, zůstala by určitě na ocet.

To pomýšlení dodalo Scarlett odvalu. Začala se s dvojnásobným úsilím věnovat Charlesovi, který ji doslova hltal hnědýma očima. Byl to pro něj zázračný den, den, o jakém snil, a zamilovat se do Scarlett mu tedy nedalo vůbec žádnou práci. Honey se pod nápojem nového citu vytratila kamsi do mlhavého přisvitu. Honey byla vrabeček s pronikavým hlasem, kdežto Scarlett lahodně melodický kolibřík. Škádčila ho a vyznamenávala, vyptávala se a sama si odpovídala, takže si připadal velice chytrý, aniž musel pronést jediné slovo. Ostatní mladíci byli zmateni a otráveni zájmem, jaký mu tak nepokrytě dávala najevo, protože znali Charlese jako ostýchavého chlapce, který se nevzmohl na dvě souvislá slova, a jejich zdvořilost začínala trpět tím, že museli ovládat svůj rostoucí vztek. Ve všech to vřelo, a nebýt Ashleyho, byl by to pro Scarlett jednoznačný úspěch.

Když z talířů zmizela poslední sousta vepřového, kuřecího a skopového masa, Scarlett doufala, že nastal čas, kdy India vstane a naznačí dámám, že by se měly uchýlit do domu. Byly dvě hodiny a slunce stojící nad hlavou páliło, ale India, unavená třídními přípravami na slavnostní rožnění, byla ráda, že může zůstat sedět ve stínu besídky a křičet do ucha nějakého hluchého starce z Fayetteville.

Na přítomné se snesla malátná ospalost. Černoši se líně ploužili a odnášeli zbytky a nádobí z dlouhých stolů. Smích i hovor ztratily život a v některých skupinkách se rozhostilo ticho. Všichni čekali, až hostitelka naznačí, že ranní část slavnosti skončila. Palmetové vějíře se pohybovaly mnohem pomaleji a několika pánům padala hlava horkem a přecpáním. Rožnění skončilo a všichni byli rádi, že si mohou udělat pohodlí, když slunce nejvíc pálí.

V přestávce mezi ranním rožněním a večerním plesem všichni působili tichým, mírumilovným dojmem. Jen mladíci si uchovali neklidnou energii, kterou ještě před malou chvilkou hrála celá sešlost. Když přecházeli od skupinky ke skupince a jemnými hlasy protahovali slova, byli nádherní jako plnokrevní hřebci a také stejně

nebezpeční. Shromáždění se sice zmocnila polední ochablost, ale pod její slupkou dřímaly temperamenty, které se během vteřiny dokázaly rozpálit až k vraždě a stejně rychle zase vychladnout. Muži i ženy byli krásní a divocí, pod příjemným vystupováním trochu násilníci a jen nepatrně zkrocení.

Čas se vlekl, zatímco slunce pálilo čím dál víc, a Scarlett i všichni ostatní se znovu podívali po Indii. Konverzace všeobecně utichala, ale vtom se tichem roznesl Geraldův hlas zvýšený vztekem. S Johnem Wilkesem stál kousek od stolů a jejich debata právě vrcholila.

„Krucinálfagot, člověče! Modlit se za mírové urovnání sporu s Yankeei? Když jsme ty darebáky bombardovali ve Fort Sumteru? Říkáš mírové? Jih by měl zbraněmi dokázat, že se nedá urážet a že neopouští Unii z její milosti, ale díky vlastní síle!“

Pane bože! vyděsila se Scarlett v duchu, už se do toho dal! Teď tady budeme sedět do půlnoci.

Jakoby mávnutím kouzelného proutku spadla z poposedávajících hostů ospalost a vzduchem zajiskřil elektrický výboj. Muži vyskočili s rukama nad hlavou z lavic a židlí a jejich hlasy se srazily v souboji o prvenství, kdo překřičí ostatní. Celé dopoledne nepadla jediná zmínka o politice nebo hrozící válce; pan Wilkes požádal pány, aby se těmito tématům vyhnuli, aby se dámy nenudily. Ale teď Gerald vykřikl slova „Fort Sumter“ a přítomní muži do jednoho zapomněli, co jim hostitel kladl na srdce.

„Samozřejmě budeme bojovat...“ „Yankeeští zloději...“ „Do měsíce s nima zatočíme...“ „Jeden Jižan přece stačí na dvacet Yankeeů...“ „Dáme jim lekci, na jakou hned tak nezapomenou...“ „Mírové? Sami nám mír nedopřejou...“ „Ne, stačí se podívat, jak pan Lincoln urazil naše komisaře!“ „No ovšem, nechal je čekat celé týdny – a přísahal, že dá Fort Sumter evakuovat!“ „Chtějí válku a my jim ji osladíme...“ A nad všemi hlasy hřměl Gerald. Scarlett slyšela, jak pořád dokola křičí to samé: „Proboha, práva států!“ Gerald se bavil skvěle, ale jeho dcera na tom byla hůř.

Odtržení, válka – ta slova Scarlett už dávno vysloveně nudila, protože je slyšela opakovat pořád dokolečka, ale teď jí byl protivný i jejich pouhý zvuk, protože takhle tu muži budou stát a celé hodiny se dohadovat a ona si nebude moci promluvit s Ashleym mezi čtyřma očima. Válka samozřejmě nebude a všichni muži to dobře vědí. Baví je jen mluvit a přitom se poslouchat.

Charles Hamilton nevstal s ostatními, a když zjistil, že se ocitl prakticky o samotě se Scarlett, naklonil se k ní o trochu blíže a s odvahou, jakou dodává nová láska, se jí šeptem přiznal, že je do ní zamilovaný.

„Slečno O’Harová... Já – já už jsem se rozhodl, že kdybychom náhodou bojovali, odjel bych do Jižní Karolíny a dal bych se tam k jízdě. Slyšel jsem, že pan Wade Hampton sestavuje jezdeckou eskadronu, a já bych samozřejmě chtěl sloužit pod ním. Je to osobnost a byl nejlepším přítelem mého otce.“

Scarlett se v duchu ptala: Co mám teď udělat – vykřiknout třikrát sláva? Z Charlesova výrazu poznala, že jí svěřuje tajemství skrývané v srdci. Nenapadlo ji, co na to má říci, a tak se po něm jen podívala a v duchu se ptala, jak muži mohou být tak hloupí a myslet si, že ženy takové věci zajímají. Charles si její výraz vysvětlil po svém. Myslel si, že Scarlett žasne a souhlasí, a prudce, s odvahou pokračoval: „Kdybych odjel – bylo – bylo by vám to líto, slečno O’Harová?“

„Každou noc bych plakala do polštáře,“ odpověděla Scarlett předstíraně frivolním tónem, ale Charles ji bral doslova a zrudl radostí. Scarlett měla ruce schované v záhybech šatů, Charles je opatrně našel a stiskl v dlaních, povzbuzen vlastní odvahou i jejím souhlasem.

„Modlila byste se za mě?“

To je ale blázen! trpce si v duchu ulevila Scarlett a zoufale se kolem sebe rozhlédla v naději, že ji někdo zachrání před pokračováním rozhovoru.

„Tak modlila byste se?“

„Ale ovšem, samozřejmě, pane Hamiltone, každou noc nejmní tři růžence!“

Charles se rychle rozhlédl, zatajil dech a napnul svaly na břiše. Byli spolu prakticky sami a podobná příležitost by se mu nemusela znovu naskytnout. A i kdyby náhodou ano, třeba by ho opustila odvaha.

„Slečno O’Harová – musím vám něco říct. Já – já vás – miluju!“

„Hm,“ reagovala Scarlett nepřítomně, protože se snažila pohledem proniknout davem debatujících mužů k místu, kde Ashley pořád seděl Melanii u nohou a cosi jí vykládal.

„Ano, je to tak,“ zašeptal Charles, celý u vytržení, že se mu nevy-smála, nevykřikla ani neomdlela, jak si to u dívek v podobné situaci vždycky představoval. „Miluju vás! Vy jste ta nej –, nej –,“ a poprvé v životě našel řeč, „nejkrásnější dívka, jakou jsem v životě poznal, a taky nejkouzelnější a nejmilejší, umíte se nejněžněji chovat a já vás miluju z celého srdce. Nemohu doufat, že byste milovala člověka jako já, ale kdybyste mě přesto, milá slečno O’Harová, mohla nějak povzbudit, udělal bych všechno na světě, jen abyste mě měla ráda. Já budu...“

Charles se zarazil, protože ho nenapadlo nic opravdu duchaplného, čím by Scarlett jasně dokázal hloubku svých citů, a tak prostě řekl: „Chci si vás vzít.“

Jakmile zaslechla slovo „vzít“, Scarlett se jakoby mávnutím vrátila zpátky na zem. Myslela, že si ji vezme Ashley, a proto si Charlese měřila se špatně skrývanou podrážděností. Proč ji tohle bláznivé tele musí obtěžovat svými city zrovna dnes, kdy se bojí, že sama přijde o rozum? Zahleděla se do prosebných hnědých očí, ale neviděla nic z krásy první lásky, která se zmocnila plachého chlapce, ze zbožňování idolu, které došlo naplnění, ani z divoké radosti a něhy, které ho zaplavovaly jako plamen. Scarlett byla zvyklá, že ji muži žádali, aby si je vzala, muži mnohem atraktivnější než Charles Hamilton, muži, kteří projeví mnohem vybranější chování, než aby jí dělali

nabídky při roznění, zrovna když má plnou hlavu důležitějších věcí. Viděla před sebou jen dvacetiletého kluka, rudého v obličeji jako tuřín a tvářícího se hrozně hloupě. Nejraději by mu rovnou řekla, jak hloupě vypadá. Ale z úst ji automaticky vyšla slova, která ji pro takovýto naléhavý případ naučila Ellen. Jak byla dávno zvyklá, sklopila oči a polohlasně řekla: „Pane Hamiltone, nemyslete si, že si neuvědomuji, jakou čest jste mi svou nabídkou k sňatku prokázal, ale přišlo to tak náhle, že opravdu nevím, co vám na to mám říct.“

Byl to krásný způsob, jak uchlácholit mužskou ješitnost, a přesto si ho udržet na provázku, a Charles opravdu všechno spolkl, jako by to vnadidlo bylo nové a on byl první muž, který po něm skočil.

„Dokázal bych čekat třeba celou věčnost! Nikdy bych vás nechtěl, kdybyste nevěděla naprosto jistě, že mě chcete. Prosím vás, slečno O’Harová, řekněte mi jen, jestli smím doufat!“

„Hm,“ odpověděla Scarlett, jelikož ostřížím zrakem upozorovala, že Ashley, který nevstal a nepřipojil se k mužům debatujícím o válce, vzhlíží s úsměvem k Melanii. Kdyby tenhle blázen, co ji pořád chytá za ruku, byl aspoň chvíli zticha, snad by i zaslechla, co si ti dva povídají. Musí přece vědět, co si povídají. Co mu Melanie mohla říct, že se na ni zadíval s takovým zájmem v očích?

Charlesovy řeči jí rozmazávaly slova, která se ze všech sil snažila zaslechnout.

„Bud’te, prosím vás, chvilku zticha!“ zasyčela, a aniž se na něj podívala, štípla ho do ruky.

Charlesem to trhlo, nejdřív se zarazil, potom se tou nečekanou výtkou začervenel a nakonec, když uviděl, že Scarlett nespouští z očí jeho sestru, se usmál. Scarlett se bojí, že by někdo mohl slyšet, co si povídají. Od přírody je stydlivá a ostýchavá a teď trpí hrůzou, že by je někdo mohl uslyšet. Charlese zalila vlna mužského sebevědomí, jaké předtím nepoznal, protože se mu poprvé v životě podařilo vyvolat v nějaké dívce trapné rozpaky. Pocítil opojné vzrušení. Nasadil výraz, který podle něj měl vyjadřovat bezstarostný nezájem,

a opatrně oplatil Scarlett štípnutí, aby dokázal, že je velký světák a dovede pochopit a přijmout její výtku.

Scarlett však jeho štípnutí necítila, protože jasně slyšela, co říká Melanie svým roztomilým hláskem, který byl její hlavní předností: „Obávám se, že nemohu sdílet váš názor na díla pana Thackerayho. Je to cynik. Obávám se, že není takový gentleman jako pan Dickens.“

Jak může vykládat muži takové blbosti, ulevila si v duchu Scarlett a div nevyprškla smíchy. Vždyť je to jen obyčejná modrá punčocha a každý přece ví, co si muži o takových myslí... Když chce dívka upoutat mužův zájem a pak si jej udržet, musí se bavit o něm a pak teprve nenápadně převést hovor na sebe – a tam už zůstat. Scarlett by se cítila ohrožena, kdyby Melanie řekla třeba: „Vy jste tak báječný!“ nebo „Jak vás mohou napadnout takové věci? Mně by praskl mozek, kdybych se na ně pokusila třeba jen pomyslet!“ Ale podívejte se na ni, muž jí sedí u nohou a ona s ním mluví vážně, jako by byli v kostele. Scarlett si začala dělat větší naděje, dokonce tak veliké, že se obrátila na Charlese a z čiré radosti se na něj usmála. Charles, nadšený tímto důkazem přízně, popadl její vějíř a začal jím mávat tak prudce, až jí cuchal účes.

„Ashley, neráčil jsi nás poctit svým názorem,“ řekl Jim Tarleton, který se odvrátil od skupiny křičících mužů. Ashley se omluvil Melanii a vstal. Nikdo není tak elegantní jako on, řekla si v duchu Scarlett, když vychutnávala půvab jeho nenuceného postoje i odlesk, jímž zářilo slunce na jeho zlatých vlasech a knírech. Dokonce i starší muži zmlkli a poslouchali se zájmem, co říká.

„Ale pánové, všechno je jasné, když Georgie bude bojovat, půjdu přece s ní. Proč bych se jinak hlásil do eskadrony?“ prohlásil Ashley. Šedé oči měl široce otevřené a ospalá netečnost z nich zmizela v pronikavém pohledu, jaký u něj Scarlett ještě neviděla. „Ale podobně jako otec jsem doufal, že Yankeeové nás nechají žít v míru a k žádným bojům nedojde...“ Zvedl s úsměvem ruku, protože mladí Tarletonové a Fontaineové začali křičet jeden přes druhého. „Ovšemže vím o urážkách a lhaní, jímž jsme byli vystaveni – ale jak bychom jednali

my, kdybychom byli na místě Yankeeů a oni chtěli vystoupit z Unie? Určitě naprosto stejně. Vůbec by se nám to nelíbilo.“

Zase celý on, pomyslela si Scarlett, vždycky si představuje sebe na místě druhých. Sama uznávala v hádkách pouze jedinou stranu, která musí mít pravdu. Někdy Ashleyho vůbec nechápala.

„Nebud' me ukvapení a nechtějme válku. Většina utrpení na světě je způsobena válkami. A když války skončí, nikdo jakživ nechápe, proč k nim vlastně došlo.“

Scarlett si pohrdavě odfrkla. Ashley měl štěstí, že mu nikdo nemohl vyčítat nedostatek odvahy, protože jinak by mu ta slova jen tak neprošla. Sotva si to v duchu dořekla, už se kolem Ashleyho rozlehl rámus protestujících hlasů plných nevole a vzteku.

Hluchý pán z Fayetteville usazený v besídce dorážel na Indii otázkami: „Co tam mají? Co vlastně říkají?“

„Baví se o válce!“ zakřičela India do hlásné trouby z ohnutých prstů, kterou mu přiložila k uchu. „Chtějí bojovat s Yankeei.“

„O válce, říkáte?“ vykřikl starý pán, divoce šátral po holi a pak se zvedl s prudkou energií, jakou už léta neprojevil. „Já jim něco povím o té jejich válce. Já ji zažil.“ Pan McRae se k debatě o válce nedostal příliš často, ženské příbuzenstvo ho vždycky ukřičelo.

Rychle se dobelhal ke skupině, mával holí a křičel, a přestože neslyšel, co se kolem něj říká, brzy naprosto opanoval pole.

„Poslouchejte mě, vy mladí hřebci krmení ohněm. Vy vůbec nechcete bojovat. Já jsem bojoval a vím, co říkám. Jel jsem do války se Seminoly a pak jsem se ještě jako starej blázen vypravil do války s Mexikem. Vůbec nemáte představu, co válka obnáší. Představujete si, že si zaježdíte na pěkných koních, děvčata vás budou zasypávat květinami a nakonec se vrátíte domů jako hrdinové. Jenže všechno je jinak, povídám, úplně jinak! Budete chciPAT hlady, ze spaní ve vlhku chytíte spalničky a zápal plic. A když nedostanete spalničky a zápal plic, tak to odnesou střeva. Co koukáte, nemáte páru, co válka dokáže udělat se střevama – úplavice a tak dále...“

Dámy se celé červenaly. Pan McRae jim připomínal drsnější doby podobně jako babička Fontaineová se svým trapně hlasitým říháním, éru, na kterou by všichni nejraději zapomněli.

„Skoč si pro dědečka,“ nařizovala šeptem jedna z dcer starého pána mladé dívce stojící poblíž. „Říkám vám,“ šeptala rozechvělým matronám, mezi nimiž seděla, „je to s ním den ode dne horší. Věřili byste, že zrovna dnes ráno řekl Mary – a to je jí teprve šestnáct: „Kouknou, slečinko...““ A dceřin hlas se ztišil do nesrozumitelného šepotu, zatímco vnučka vyklouzla z besídky a šla se pokusit přimět pana McRaea k návratu na místo, kde předtím seděl ve stínu.

Z celé skupiny, která se pohybovala pod stromy, ze všech dívek směřících se vzrušením a ze všech vášnivě debatujících mužů, se jen jediný člověk choval klidně. Scarlett se zadívala na Rhetta Butlera, který se s rukama vraženýma hluboko do kapes kalhot opíral o strom. Stál tam sám, protože pan Wilkes od něj odešel, a jak debata nabírala na prudkosti, neřekl ani slovo. Občas sešpulil rudé rty pod krátce přistřiženým černým knírkem a v černých očích mu tu a tam zahrál záblesk pobaveného pohrdání – pohrdání, jaké má dospělý muž pro řeči vytahujících se kluků. Má velice nepříjemný úsměv, pomyslela si Scarlett. Rhett Butler poslouchal mlčky, dokud Stuart Tarleton s rozježenými zrzavými vlasy a planoucíma očima nezačal opakovat: „Ale těm bysme to natřeli nejvejš do měsíce! Gentlemani vždycky bojují líp než lůza. Měsíc – co říkám, stačila by jedna bitva...“

„Pánové,“ promluvil Rhett Butler a protahoval slova tak, že každý musel okamžitě poznat, že se narodil v Charlestonu. Nepohnul se od stromu, o který se opíral, nevyndal ruce z kapes a požádal o slovo: „Můžu něco říct?“

Z vystupování i očí mu sršelo pohrdání, pohrdání chabě zakryté předstíranou zdvořilostí, které parodovalo chování přítomných mužů.

Celá skupina se obrátila k němu a věnovala mu zdvořilý zájem, na nějž má cizí člověk vždycky nárok.

„Uvědomil si někdy některý z přítomných pánů, že na jih od Masonovy a Dixonovy linie neexistuje jediná slévárna děl? Nebo jak málo železáren máme na celém Jihu? Textilních továren na zpracování vlny a bavlny anebo koželužen? Napadlo vás, že nebudeme mít jedinou válečnou loď, kdežto Yankeeové nám mohou do týdne zablokovat všechny přístavy, abychom nemohli prodávat bavlnu do ciziny? Ale vy jste o tom, pánové, přece určitě přemýšleli!“

Vždyť on si myslí, že všichni naši hoši jsou parta bláznů! pomyslela si Scarlett s nevolí a tváře jí rozpálila zpěněná krev.

Bylo vidět, že není jediná, koho podobná myšlenka napadla, jelikož někteří přítomní mladíci začali výhružně zvedat bradu. John Wilkes se nenápadně, ale rychle vrátil na své původní místo vedle cizince, jako by chtěl všem přítomným demonstrovat, že tento muž je jeho hostem a kromě toho jsou tu dámy.

„My Jižané většinou,“ pokračoval Rhett Butler, „bud' málo cestujeme, anebo si ze svých cest odnášíme malý užitek. Vy, pánové, jste ovšem všichni velice zcestovalí. Jenže co jste na cestách viděli? Evropu, New York a Filadelfii a dámy samozřejmě navštívily Saratogu (lehce se uklonil skupince sedící v besídce). Viděli jste hotely, muzea, plesy a herny. A potom jste se vrátili domů přesvědčení, že není nad starý dobrý Jih. Já osobně jsem se narodil v Charlestonu, ale posledních několik let jsem prožil na Severu.“ Usmál se a po odhalil bílé zuby, jako by si právě uvědomil, že všichni přítomní dobře vědí, proč už nežije v Charlestonu, a chtěl dát najevo, že je mu to srdečně jedno. „Viděl jsem spoustu věcí, které nikdo z vás neviděl. Tisíce přistěhovalců, kteří by ochotně bojovali za Yankee za stravu a pár dolarů, továrny, slévárny, loděnice, doly na železnou rudu a uhlí – zkrátka všechno, co my nemáme. My přece máme jen bavlnu, otroky a aroganci. Vyřídí nás za jediný měsíc.“

Chvilí trvalo napjaté ticho. Rhett Butler vyndal z kapsy saka jemný plátěný kapesník a nenuceně si smetl prach z rukávu. Potom se celého davu zmocnilo zlověstné hučení a z besídky se ozvalo stejné

bzučení jako z úlu právě podrážděných včel. Scarlett sice ještě páčila urážka ve tvářích, ale něco v jejím praktickém uvažování ji přivedlo na myšlenku, že ten člověk mluví rozumně a má pravdu. Továrnu ovšem sama v životě neviděla, ani neznala nikoho, kdo by ji viděl. Ale i kdyby třeba měl pravdu, zrovna on jim nemá co vykládat – navíc na slavnosti, kde se všichni chtějí bavit.

Stuart Tarleton s nasupeným obočím, těsně následován Brentem, vyrazil vpřed. Dvojčata Tarletonových se samozřejmě uměla chovat a nikdy by neudělala při roznění scény, i kdyby je někdo provokoval sebevíc. Přesto všechny dámy pocítily příjemné vzrušení, jelikož měly málokdy příležitost spatřit skutečnou scénu nebo hádku. Obvykle o nich pouze slyšely ze třetí ruky.

„Pane,“ zeptal se Stuart vážným tónem, „co tím chcete říct?“

Rhett si ho měřil zdvořilým, ale výsměšným pohledem.

„Chci tím říct,“ odpověděl, „totéž, co prohlásil Napoleon – snad jste o něm slyšel? – při jisté příležitosti: *Bůh je na straně nejsilnějších batalionů!*“ Potom se otočil k Johnu Wilkesovi a řekl s nepředstíranou zdvořilostí: „Slíbil jste mi, pane, že mi ukážete svou knihovnu. Myslíte, že bych nežádal příliš, kdybych chtěl, abyste mi ji ukázal právě teď? Obávám se, že se hned teď odpoledne budu muset vrátit do Jonesboro, kde mě čeká nějaká menší obchodní záležitost.“

Prudce se obrátil čelem k davu, srazil podpatky a uklonil se jako nějaký taneční mistr. Úklona byla na tak mohutného muže gráciézní a impertinentní jako políček do obličeje. Pak s Johnem Wilkesem přešel trávník, černou hlavu přitom nesl vysoko a jeho nepříjemný smích doléhal ke skupině hostů kolem stolů.

Nejdřív zavládlo napjaté ticho a pak se znovu rozlehlo bzučení. India unaveně vstala ze židle v besídce a přistoupila k rozzuřenému Stuartu Tarletonovi. Scarlett neslyšela, co mu říká, ale pohled, jímž si měřila obličej Stuarta, který pod ním skláněl hlavu, ve Scarlett probudil mírné výčitky svědomí. India se dívala stejně oddaně jako Melanie, když hleděla na Ashleyho, jenomže Stuart to nevnímal.

Scarlett blesklo hlavou, že si Stuart mohl dávno vzít Indii, kdyby s ním před rokem sama tak ostentativně nekoketovala při politickém projevu. Ale pak ji výčitky přešly při pomyslení, že nemůže za to, když si dívky neumějí udržet své nápadníky.

Stuart se nakonec na Indii usmál a přikývl. India ho zřejmě prosila, aby nechodil za panem Butlerem a nedělal skandál. Pod stromy vypukl zdvořilý šum, protože hosté vstávali a smetali si drobečky z klína. Vdané paní volaly na chůvy a na děti a shromažďovaly svá hejna, aby mohly odejít, a skupinky mladých dívek se smíchem a hlaholením vyrazily k domu, kde je v ložnicích v prvním patře očekávaly klepy a odpolední odpočinek.

Všechny dámy až na paní Tarletonovou vyklidily zadní dvůr a přenechaly stín dubů i besídky mužům. Paní Tarletonovou zdržel Gerald, pan Calvert a další muži, kteří se od ní dožadovali rozhodnutí, jak to bude s jejími koňmi pro eskadronu.

Ashley pomalu došel k místu, kde seděla Scarlett s Charlesem, a na obličeji mu hrál zamyšlený a zároveň pobavený úsměv.

„Je to ale drzý chlap, co říkáte?“ prohlásil a přitom se díval za odcházejícím Butlerem. „Vypadá jako nějaký Borgia.“

Scarlett uvažovala, div se jí nezavařil mozek, ale nemohla si vzpomenout, že by se takhle jmenovala nějaká rodina v celém okrese, Atlantě nebo Savannah.

„Žádné neznám. On je jejich příbuzný? Kdo vlastně jsou?“

Charlesovi přejel po obličeji divný výraz, nevíra, že je něco takového možné, a hanba zápasící s láskou. Láska ovšem zvítězila, jakmile si řekl, že dívce stačí, když je milá, něžná a krásná, a že nepotřebuje, aby si kazila osobní kouzlo vzděláním, pak rychle odpověděl: „Borgiové byli Italové.“

„Aha,“ řekla Scarlett okamžitě ztrácející zájem, „nějací cizinci.“

Obrátila se s nejkrásnějším úsměvem na Ashleyho, ale on se na ni bůhvíproč nedíval. Díval se na Charlese a bylo znát, že ho chápe a taky trochu lituje.

Scarlett stála na odpočívadle schodiště a opatrně pokukovala dolů do haly. Nikdo tam nebyl. Z ložnice v horním patře k ní doléhalo nekonečné bzučení tlumených hlasů, hned sílících a hned zase slábnoucích, přerušované záchvaty smíchu a výkřiky: „Ale to snad ne!“ nebo „A co řekl potom?“ V šesti velkých ložnicích odpočívaly na postelích a pohovkách dívky bez šatů, v uvolněných šněrovačkách a s vlasy rozpuštěnými po zádech. Odpolední siesta patřila k místním zvykům a přicházela nejvíc vhod při celodenních slavnostech, které začínaly brzy po ránu a vrcholily plesem. Děvčata si půl hodinky povídala a smála se, potom služebnictvo zatáhlo závěsy, v teplém přítmí se hovory měnily v šepot a nakonec usnuly v mlčení přerušovaném pouze jemným, pravidelným oddechováním.

Scarlett se přesvědčila, že Melanie leží v posteli s Honey a s Hetty Tarletonovou, a teprve potom se vykradla do haly a začala sestupovat po schodišti dolů. Z okna na odpočívadle zahlédla skupinu mužů sedících v besídce a popíjejících z vysokých sklenic. Bylo jí jasné, že tam zůstanou až do večera. Hledala mezi nimi Ashleyho, ale nebyl tam. Pak se zaposlouchala a poznala jeho hlas. Jak doufala, byl pořád ještě na přední příjezdové cestě a loučil se s odjíždějícími matronami a dětmi.

Se srdcem až v hrdle seběhla ze schodů. Co kdyby náhodou potkala pana Wilkese? Jak by se omluvila, že courá po domě, zatímco všechny ostatní dívky odpočívají, aby byly večer krásné? Nedá se nic dělat, musí to riskovat.

Na posledním schodě zaslechla, jak se služebnictvo pod komorníkovým vedením tuží v jídelně – odnášeli stoly a židle, aby udělali místo pro tanec. Na protější straně prostorné haly byly otevřené dveře do knihovny a Scarlett do ní neslyšně vběhla. Tam bude moci počkat, dokud se Ashley nerozloučí, a až se vrátí do domu, prostě na něj zavolá.

V knihovně vládlo přítmí, protože závěsy chránící před prudkým sluncem byly zataženy. Zešeřelá místnost s tyčícími se stěnami

plnými temných knih Scarlett deprimovala. Sama by si nikdy podobné místo nezvolila pro dostaveníčko, jaké si tentokrát představovala. Spousty knih ji vždycky deprimovaly stejně jako lidé, kteří rádi hodně četli. Stejný pocit měli i ostatní – samozřejmě až na Ashleyho. V přítmí se nad ní tyčil těžký nábytek, křesla s vysokými lenochy pro záda, hlubokými sedadly a širokými opěradly pro ruce, zhotovená na míru pro vysoké muže z rodu Wilkesů, pohodlná křesílka pro děvčata, potažená sametem, s nízkými sametovými podnožkami. Na opačném konci dlouhé místnosti stála dvoumetrová pohovka, na které rád sedával Ashley, nad ní trčelo vysoké opěradlo připomínající hřbet obrovského spícího zvířete.

Scarlett přivřela dveře, nechala si jen úzkou skulinu a potom se pokusila uklidnit prudce bušící srdce. Zkoušela si vybavit, co všechno si v noci vymyslela a co řekne Ashleymu, ale nevzpomněla si na nic. Vymyslela si něco a zapomněla to – anebo si naplánovala, že Ashley řekne něco jí? Nedokázala si vzpomenout a zničehonic ji zamrazilo hrůzou. Kdyby jí srdce tolik nebušilo v uších, snad by si dokázala vybavit, co mu má říct. Ale když uslyšela, jak zavolal poslední „Na shledanou“ a vešel do haly, prudké bušení ještě zesílilo.

Nenapadlo ji nic jiného, než že ho miluje – všechno na něm, hrdým vztyčením zlatovlasé hlavy počínaje a úzkými tmavými holínkami konče – že miluje jeho smích, i když ji mate, že miluje jeho mlčení, které ji vyvádí z konceptu. Ach, kdyby tak vešel dovnitř, uviděl ji a vzal do náruče, aby ji ušetřil nutnosti cokoli říkat. Určitě ji miluje – snad kdyby se pomodlila... Zavřela oči, stiskla pevně víčka a začala si pro sebe drmolit: „Zdrávas, Maria, milosti plná...“

„To je přece Scarlett!“ ozval se Ashleyho hlas, který k ní dolehl hučením v uších a úplně ji zmátl. Stál v hale a pokukoval po ní po otevřených dveřích se záhadným úsměvem na rtech.

„Před kým se schováváš – před Charlesem nebo snad Tarletony?“

Polkla naprázdno. Tak si přece všiml, jak se kolem ní muži točili! Jak nevýslovně drahý jí byl, když tam stál s jiskřícíma očima a neměl

sebemenší tušení, jak se cítí rozrušená. Nedokázala promluvit, ale vztáhla k němu ruku a vtáhla ho do knihovny. Vešel dovnitř, zmatený, ale se zájmem. Všiml si, že Scarlett je celá napjatá a v očích má žár, jaký nikdy předtím neviděl, a i v matném příšeří místnosti rozeznal, že se červená. Podvědomě za sebou zavřel dveře a vzal ji za ruku.

„Co se děje?“ zeptal se skoro šeptem.

Jakmile se dotkl její ruky, celá se roztřásla. Tak, teď se to tedy stane, přesně jak si všechno představovala. V hlavě se jí vyrojily tisíce nesouvislých myšlenek, ale ani jednu nedokázala proměnit v souvislou řeč. Jen se třásla a vzhlížela mu do obličeje. Proč nic neříká?

„Co se děje?“ zeptal se znovu. „Chceš mi svěřit tajemství?“

Najednou našla řeč a stejně prudce z ní spadla celá léta Elleniny výchovy a z dceřiných úst promluvila irská otevřenost zděděná po Geraldovi.

„Ano – chci ti svěřit tajemství. Miluju tě.“

Na okamžik zavládlo tak intenzivní ticho, že se zdálo, jako by oba přestali i dýchat. Potom se přestala chvět a zaplavila ji hrdost s radostí. Proč to neudělala už dávno? Vždyť takhle je všechno mnohem jednodušší než všechno to složité taktizování, jaké přísluší mladé dámě. Potom se mu zadívala upřeně do očí.

Spatřila v nich pohled plný ohromení, nedůvěřivosti a ještě něčeho – ale proboha čeho? Ano, takhle se tvářil Gerald v den, kdy si jeho oblíbený lovecký kůň zlomil nohu a musel ho zastřelit. Proč ji to muselo napadnout zrovna teď? Taková hloupost. A proč se Ashley tváří tak divně a nic neříká? Vtom mu obličej zakryla jakási dobře naučená maska a Ashley se galantně usmál.

„Nestačí ti, že jsi dnes získala srdce všech ostatních mužů?“ zeptal se hlasem, z něž zazníval známý škádlivý a přitom chlácholivý tón. „Chceš to mít jednohlasně? Ale vždyť přece víš, že moje srdce máš odjakživa. Mělas ho od dětství.“

Něco se pokazilo – úplně pokazilo! Takhle si to neplánovala. Z bláznivého víru myšlenek, které jí táhly hlavou, začínala jedna dostávat tvar. Ashley se – bůhvíproč – chová, jako by si myslel, že s ním jenom lehkomyšlně koketuje. Ale ve skutečnosti ví, jak to je. Věděla, že je to tak.

„Ashley – Ashley pověz mi – to přece musíš – prosím tě, teď si ze mě nedělej blázny! Mám tvoje srdce? Ach, miláčku, já tě mi –“

Rychle jí zakryl ústa dlaní. Masky spadla.

„Nesmíš takové věci říkat, Scarlett. Opravdu ne. Nemyslíš to vážně. Později budeš litovat, žeš je řekla, a mě budeš nenávidět, že jsem je vyslechl!“

Prudce odtrhla hlavu. Od hlavy k patě ji polilo horko.

„Nikdy bych tě nemohla nenávidět. Říkám ti, že tě miluju, a ty o mě musíš stát, protože...“ Zarazila se. V životě neviděla v obličeji nějakého člověka tolik zoufalství. „Ashley, stojíš o mě – že o mě stojíš, vid’?“

„Ovšem,“ pronesl dutě, „stojím.“

Kdyby byl odpověděl, že je mu odporná, nemohl by ji vyděsit víc. Beze slov ho zatahala za rukáv.

„Scarlett,“ ozval se, „nemůžeme teď jít pryč a zapomenout na všechno, co jsme si tu řekli?“

„Ne,“ zašeptala. „Já nemůžu. Co tím chceš říct? Copak ty si mě nechceš – vzít?“

Odpověděl jí: „Vezmu si Melanii.“

Když se probrala z ohromení, seděla na nízkém sametovém křesle, Ashley se ocitl na podnožce u jejích nohou a oběma rukama jí pevně svíral dlaně. Říkal různé věci – věci, které neměly smysl. Hlavu měla jako vymetenou, bez jediné ze spousty myšlenek, které v ní ještě před chvílí vířily, a jeho slova na ni nedělala větší dojem než kapky deště dopadající na sklo. Padala do uší, které neslyšely, slova, všechna ta prudká, něžná a soucitná slova, jakými by otec chlácholil zraněné dítě.

Do vědomí jí proniklo Melaniino jméno a Scarlett se zahleděla do jeho průzračně šedých očí. Spatřila v nich starou známou vzdálenost – a ještě pohled plný nenávisti k sobě samému.

„Otec má dnes večer oznámit naše zasnoubení. Máme se brzy vzít. Měl jsem ti to říct, ale myslel jsem, že všechno víš. Myslel jsem, že to ví každý – už několik let. V životě by mě nenapadlo, že bys – máš přece tolik ctitelů. Myslel jsem, že Stuart...“

Do Scarlett se začal vracet život, cit i chápání.

„Ale vždyť jsi před chvilkou řekl, že o mě stojíš.“

Jeho horké ruce pálily, až ji to bolelo.

„Musíš mě nutit, abych ti říkal věci, které tě budou bolet?“

mlčela, takže musel pokračovat.

„Jak bych ti, milá Scarlett, měl otevřít oči? Jsi tak mladá a vůbec nepřemýšlíš, nemáš představu, co znamená manželství.“

„Vím, že tě miluju.“

„Láska pro úspěšné manželství nestačí, když jsou dva lidé tak odlišní jako my dva. Od každého muže bys, Scarlett, chtěla všechno, tělo, srdce, duši i myšlenky. A kdybys je neměla, cítila by ses hrozně. Já bych ti tohle všechno ze sebe nedokázal dát. Celý bych se nedokázal dát nikomu. A sám bych nechtěl celý tvůj rozum a duši. A ty by ses nejdříve urazila a pak bys mě začala nenávidět – a jak! Nenáviděla bys knihy, které čtu, i hudbu, kterou mám rád, protože by mě od tebe odváděly, i když jen na chvíli. A já – já snad...“

„Miluješ ji?“

„Je jako já, jsme pokrevně spřízněni a rozumíme si. Scarlett! Scarlett! Copak ti nedokážu otevřít oči? Copak sama nechápeš, že manželství nemůže probíhat v klidu a míru, nejsou-li si manželé podobní?“

Kdosi prohlásil: Podobní si musí brát podobné, jinak nepoznají štěstí. Kdo to vlastně řekl? Scarlett připadalo, že tu větu slyšela před milionem let, ale pořád nechápala její smysl.

„Ale řekl jsi, že o mě stojíš.“

„Neměl jsem to říkat.“

Kdesi v mozku jí pomalu vzplál plamínek a vztek začínal vítězit nad vším ostatním.

„Když už jsi byl takový křovák a řekl jsi to...“

„Byl jsem křovák a řekl jsem to, jelikož si vezmu Melanii. Ublížil jsem tobě a Melanii ještě víc. Neměl jsem to říkat, vždyť jsem věděl, že mě nepochopíš. Jak bych se mohl ubránit touze po tobě, která v sobě máš veškerou žízeň po životě, která mně chybí? Když dove- deš milovat i nenávidět s vášní, na jakou se sám nezmůžu? Jsi jako živly, jako oheň nebo vítr a divoká zvířata, kdežto já...“

Vzpomněla si na Melanii a najednou si vybavila její hnědé mírné oči se vzdáleným pohledem, klidné drobné dlaně v černých kraj- kových rukavičkách bez prstů i něžné mlčení. A pak v ní propukl naplno vztek – vztek, který dohnal Geralda k vraždě a ostatní irské předky k činům, jež je stály krk. Ted' v ní nebylo nic z dobře vycho- vaných Robillardů, kteří dokázali snést beze slova všechno, čím na ně svět mohl dolehnout.

„Proč to neřekneš rovnou, ty zbabělče! Máš strach si mě vzít! Radši budeš žít s tou mrňavou hloupou husou, která neumí říct nic jiného než ‚Ano‘ nebo ‚Ne‘ a budeš s ní mít hromadu bledničkových harantů, zrovna takových, jako je sama! Proč...“

„Takhle nesmíš o Melanii mluvit!“

„Nech si svoje ‚Nesmíš!‘ Kdo si myslíš, že jsi, abys mi poroučel, co smím nebo nesmím? Ty zbabělče, ty křováku, ty – nejdřív jsi mě přesvědčil, že si mě vezmeš...“

„Bud' spravedlivá,“ naléhal prosebným tónem. „Copak jsem ti někdy...“

Scarlett nechtěla být spravedlivá, přestože věděla, že Ashley říká pravdu. Nikdy nepřekročil meze přátelství, a když si to Scarlett uvě- domila, rozzuřila se ještě víc uraženou pýchou a ženskou ješitností. Běžela za ním a on ji nechce. Dal před ní přednost takovému stvo- ření s tvarohovým obličejem jako Melanie. Škoda, že se nedržela

Elleniných a chůviných rad a nikdy, nikdy mu neprozradila, že o něj má sebemenší zájem – všechno by bylo lepší než tahle děsná hanba!

Scarlett vyskočila z křesla a zatařala pěsti. Ashley se také zvedl a tyčil se nad ní s obličejem plným němého zoufalství, jaké mívá člověk, který musí čelit tragickým skutečnostem.

„Budu tě nenávidět až do smrti, ty křováku – ty mrzký – nízký...“ Jaké slovo vlastně hledala? Nedokázala si vzpomenout na žádné, které by bylo dost urážlivé.

„Scarlett – prosím tě...“

Vztáhl k ní ruku, ale ona ho udeřila vši silou do tváře. Facka se tichou místností rozlehla jako prásknutí bičem, hněv z ní ničehonic spadl a v srdci jí zbylo zoufalství.

Na Ashleyho unavené bílé tváři se zřetelně odrážel červený otisk její dlaně. Nic neřekl, ale zvedl její bezvládnou ruku ke rtům a políbil ji. A než se vzmožila na slovo, odešel a zavřel za sebou tiše dveře.

Scarlett dopadla na křeslo, protože reakcí na vztek se jí roztřásla kolena a neudržela se na nohou. Ashley odešel a vzpomínka na facku, kterou mu dala, ji bude pronásledovat až do smrti.

Slyšela tichý tlumený zvuk jeho kroků, jak odchází dlouhou halou, a teprve teď si uvědomila, co všechno vlastně provedla. Ztratila ho navždy. Ted' ji bude nenávidět a pokaždé, když se na ni podívá, si vybaví, jak se na něj vrhla, ačkoli ji vůbec nepovzbuzoval.

Jsem hrozná jako Honey Wilkesová, napadlo Scarlett ničehonic a vzpomněla si, jak se všichni, ona sama nejvíc, pohrdavě vysmívali Honey za její otevřené nadbíhání mužům. Vybavila si, jak se Honey trapně kroutí a hloupě žvaní pokaždé, když se zavěsí do nějakého mladíka, a při tom pomýšlení se znovu rozzuřila, tentokrát na sebe, Ashleyho a celý svět. Protože nenáviděla sebe, nenáviděla se se vši prudkostí zklamané a uražené šestnáctileté lásky. Do její lásky bylo přimícháno málo opravdové něžnosti. Většinou se skládala z marnivosti a bezmezného víry ve vlastní kouzlo. Ted' prohrála a silněji než pocit porážky prožívala strach, že se veřejně zesměšnila.

Chovala se tak neomaleně jako Honey? Vysmívali se jí všichni? Při tom pomyšlení se roztrásla.

Ruka jí bezvládně dopadla na stoleček a prsty nahnatily drobnou porcelánovou vázičku na růže, na níž se šklebili dva čínští duchové. V místnosti bylo takové ticho, že se jí chtělo křičet, jen aby je přehlušila. Musí něco udělat, nebo se zblázní. Popadla vázičku a vztekla jí mrštila přes celou knihovnu ke krbu. Vázička se roztráslila o mramorovou římsu krbu.

„Tohle,“ ozval se odněkud z hlubin pohovky čísi hlas, „už je trochu moc.“

V životě jí nic tak nepřekvapilo ani nevyděsilo, vyschlo jí v hrdle a nezmohla se na jediné slovo. Chytila se zadního opěradla křesla a roztrásla se jí kolena. Vtom vstal z pohovky Rhett Butler, který tam do té doby ležel, a přehnaně zdvořile se jí uklonil.

„Stačilo, když mě z odpoledního spánku vyrušil výjev, který jsem byl nucen vyslechnout, ale nechápu, proč bych se ještě měl nechat ohrožovat na životě!“

Byl to živý člověk. Žádný duch! Ale, pro všechny svaté, on všechno slyšel! Scarlett sebrala veškeré síly, aby se zmohla alespoň na zdání důstojnosti.

„Pane, měl jste dát najevo, že jste přítomen v místnosti.“

„Myslíte?“ Bílé zuby se mu blýskaly a drzé černé oči se jí vysmívaly. „Vy jste přece vyrušila mě. Musel jsem čekat na pana Kennedyho, a když jsem si uvědomil, že jsem za domem nejspíš persona non grata, byl jsem natolik ohleduplný, že jsem se uchýlil se svou nevítanou maličkostí právě sem a doufal, že mě tu nikdo nebude rušit. Avšak bohužel!“ pokrčil rameny a mírně se pousmál.

Ve Scarlett to při pomyšlení, že tenhle drzý a impertinentní člověk všechno slyšel, zase začínalo vřít – vždyť slyšel věci, o kterých si teď myslela, že měla spíš umřít než je vypustit z úst.

„Lidé, kteří špehují...,“ vyhrkla vztekla.

„Lidé, kteří špehují, často vyslechnou velice zábavné a poučné věci,“ posmíval se jí. „Mám se špehováním dlouholetou zkušenost a...“

„Pane,“ skočila mu do řeči, „vy nejste gentleman!“

„Jak jste bystrá!“ reagoval lehkým konverzačním tónem, „a vy, slečno, nejste dáma.“ Zřejmě se na její účet dobře bavil, protože se znovu tiše zasmál. „Žádná žena nemůže zůstat dámou poté, co řekne a provede, co jsem právě slyšel a viděl. Naštěstí mě dámy nikdy moc nezajímaly. Víím dobře, co mají v hlavě, ale málokdy projeví odvahu nebo nedostatek vychování a řeknou nahlas, co si myslí. A to začne časem člověka nudit. Ale vy, moje milá slečno O’Harová, jste dívka vzácného ducha, velmi obdivuhodného ducha a já před vámi smekám. Vůbec nechápu, čím mohl dívku s vaší bouřlivou povahou zaujmout elegantní pan Wilkes. Měl by na kolenou děkovat bohu za dívku s vaší – jak že to říkal? – ‚žízni po životě‘, ale protože je bezduchý chudák...“

„Nejste hoden mu čistit boty!“ vykřikla vztekle.

„A vy jste se ho chystala nenávidět až do smrti!“ Rhett Butler se rozvalil na pohovce a Scarlett slyšela, jak se na celé kolo směje.

Kdyby ho mohla zabít, byla by to udělala. Místo toho však opustila místnost se vší důstojností, na jakou se v té chvíli zmohla, a praskla za sebou těžkými dveřmi.

Běžela do schodů tak rychle, až se jí na odpočívadle zmocnil strach, že omdlí. Zastavila se, zachytila se zábradlí a srdce jí vztekem, uražeností a napětím bilo tak prudce, že div neprotrhlo na prsou živůtek. Snažila se zhluboka dýchat, ale chuva ji sešněrovala opravdu poctivě. Co by si pomysleli, kdyby náhodou omdlela a našli ji na schodišti? Samozřejmě jen to nejhorší. Ashley, ten odporný mize-ra Butler a všechny nemožné nány, co se užírají žárlivostí! Poprvé v životě litovala, že u sebe nemá čichací sůl jako ostatní děvčata, ale co je to platné, když nikdy neměla příslušnou lahvičku. Vždycky si zakládala na tom, že neomdlívá. Ted’ to taky nesmí dopustit!

Pocit nevolnosti pomalu ustupoval. Během minuty jí bude dobře, pak tiše vklouzne do malé oblékárny sousedící s Indiáným pokojem, uvolní si šněrovačku, tiše se vplíží dovnitř a lehne si na některou postel ke spícím děvčatům. Pokoušela se uklidnit srdce a ovládnout aspoň trochu výraz obličeje, jelikož si uvědomovala, že určitě vypadá jako blázen. Kdyby některá dívka náhodou nespala, okamžitě by si všimla, že se něco stalo. A to se nikdo nesmí nikdy, ale opravdu nikdy dovědět.

Širokým arkýřovým oknem na odpočívadle viděla, že muži pořád sedí na židlích ve stínu stromů a v besídce. Jak jim záviděla! Jak báječné musí být narodit se jako muž a v životě nepoznat takové trápení, jaké právě prožívá ona. Když je tak s rozpalenými očima a s pocitem závratí pozorovala, najednou zaslechla prudký dusot koně blížícího se po přední příjezdové cestě, až mu od kopyt lítal štěrk, a potom vzrušený hlas, který se na něco ptal jednoho z černochů. Vzápětí znovu zašustil rozlétaající se štěrk a pak se jí zorným polem přehnal jezdec řítící se tryskem přes zelený trávník, na který je India tak pyšná. Scarlett jezdce nepoznala, ale jak seskočil ze sedla a prudce uchopil paži Johna Wilkese, spatřila, že je vzrušením celý bez sebe. Hosté se kolem něj shlukli a vysoké sklenice i palmetové vějíře zůstaly ležet na židlích a po zemi. Scarlett na dálku rozeznávala směsici hlasů, otázky a výkřiky a rovněž cítila horečnaté napětí vyzařující z přítomných mužů. Pak se nad směsicí hlasů rozlehl hlas Stuarta Tarletona, který nadšeně zařval: „Jéjjí!“, jako by byl na lovu. A tak, aniž si to uvědomila, poprvé uslyšela povstalecký bojový pokřik.

Scarlett sledovala, jak se čtyři mladí Tarletonové následování mladými Fontainey odtrhli od skupiny, rozběhli se směrem ke stáji a přitom křičeli: „Jeemsi! No tak, Jeemsi! Sedlej koně!“

V nějakém domě určitě vypukl požár, dohadovala se v duchu Scarlett. Ale oheň sem oheň tam, ona má důležitější úkol – musí se nepozorovaně dostat zpátky do ložnice.

Srdce se jí mezitím uklidnilo a po špičkách opatrně došla po schodech nahoru do haly. Na domě ležela těžká teplá ospalost, jako by i on klidně spal se všemi dívkami až do večera, kdy se prudce probudí do své plné krásy s hudbou a spoustou svící. Scarlett opatrně otevřela dveře oblékárny a vklouzla dovnitř. Ještě nestačila pustit kliku a už k ní dolehl hlas Honey Wilkesové, ztlumený téměř do šepotu, přicházející škvírou nedovřených protějšších dveří vedoucích do ložnice.

„Myslím, že Scarlett se dnes chovala jako lehká ženská.“

Scarlett ucítila, že se jí srdce znovu prudce rozbušilo, a podvědomě si na ně přitiskla ruku, jako by je chtěla vlastnoručně donutit k poslušnosti. Lidé, kteří špehují druhé, často vyslechnou velice poučné věci, vysmívala se jí vlastní paměť. Měla by se zase nenápadně vytratit ven? Anebo se dát poznat a přivést Honey do trapné situace, jak by si zasloužila? Ale další hlas ji přibil na místo. Když uslyšela Melaniin hlas, nedostal by ji odtud ani párem volů.

„Ale, Honey, to nesmíš říkat! Nebud' tak zlá. Scarlett je jen taková veselá a živá. Mně se moc líbila.“

No teda, řekla si v duchu Scarlett a zaryla si nehty do živůtku, co se mě má tahle bledničková mrňavá koza co zastávat!

Tohle se snášelo hůř než Honeyina vysloveně ženská podlost. Scarlett v životě nevěřila žádné ženě a žádné ženě kromě vlastní matky nepřiřícila jiné pohnutky jednání kromě sobeckosti. Melanie ví, že má Ashleyho v hrsti, a proto si klidně může dovolit tvářit se jako křesťanka. Scarlett měla pocit, že tímhle způsobem se Melanie předvádí se svým úspěchem a zároveň si získává úctu za to, jak je laskavá. Scarlett často používala tentýž trik, když se bavila s muži o ostatních dívkách, a nikdy se jí nestalo, že by ty bláznivé mužské nepřesvědčila o vlastní laskavosti a nesobeckosti.

„To teda, slečno,“ namítl Honey jedovatě, „musíte být úplně slepá.“

„Ticho, Honey!“ zasyčela Sally Munroeová, „vždyť je tě určitě slyšet po celém domě.“

Honey ztišila hlas, ale nedala se umlčet.

„Vždyť jste přece viděly, jak se věšela na každého muže, který jí přišel do cesty – dokonce i na pana Kennedyho, a ten je přece nápadníkem její sestry. V životě jsem něco takového neviděla! A po Charlesovi teda jela, na to dám krk.“ Honey se sebevědomě zahihňala. „A víte přece, že Charles a já...“

„Opravdu?“ šeptaly rozechvělé dívčí hlasy.

„Ale nikomu ani muk, děvčata, aspoň prozatím!“

Ozvalo se další zahihňání a v posteli zaskřípala drátěnka, jak některá z dívek objala Honey. Melanie tlumeně vykládala cosi o tom, jak je šťastná, že Honey bude její sestra.

„No, já bych Scarlett za sestru nechtěla, protože jestli jsem někdy viděla lehkou holku, tak je to určitě ona,“ pronesla zasmušilým tónem Hetty Tarletonová. „Jenže je se Stuartem prakticky zasnoubená. Brent tvrdí, že o něj vůbec nestojí, ale je do ní stejně blázen.“

„Kdybyste se mě náhodou zeptaly,“ začala Honey záhadně důležitě, „tak bych vám řekla, o koho stojí. A ten někdo je samozřejmě Ashley!“

Následovala divoká změť šeptání, otázek a vzájemného přerušování a Scarlett cítila, jak ji od hlavy k patě polila mrazivá vlna strachu a ponížení. Honey byla, pokud jde o muže, hloupá husa a nanyňka, ale měla vrozený šestý smysl pro ostatní ženy, který Scarlett podcenila. Hrůza a uražená pýcha, které zažila v knihovně nejdříve od Ashleyho a potom od Rhetta Butlera, byly ve srovnání s tímhle pouhá píchnutí špendlíkem. Na muže je spolehnoutí, že budou aspoň zticha, dokonce i takoví jako pan Butler, ale Honey Wilkesová má tak proříznutou vyřídilku, že o všem bude do šesti hodin večer vědět celý okres. A Gerald se přece naposledy včera večer dal slyšet, že nepřipustí, aby jeho dcera byla celému okresu pro smích. A teď se jí budou smát! Lepkavý pot jí začal stékat z podpaží až na žebra.

Melanie přehlušila ostatní svým odměřeným a mírným, trochu vyčítavým tónem.

„Honey, sama víš, že to tak není. A je to od tebe velice nehezké.“

„Ale je to tak, Melly, a kdybys pořád na lidech nehledala to lepší, přišla bys na to sama. A já osobně jsem ráda, že to tak je. Dobře jí tak. Scarlett O'Harová jakživa nedělala nic jiného, než vyvolávala konflikty a zkoušela přebírat ostatním dívkám nápadníky. Sama dobře víš, že Indii odlákala Stuarta, a přitom ho ani nechtěla. A dneska to zkoušela s panem Kennedym, s Ashleym a s Charlesem...“

Musím domů! blesklo Scarlett hlavou. Musím domů!

Kdyby se tak nějakým kouzlem mohla ocitnout v Taře a v bezpečí. Kdyby tak mohla být s Ellen, jen aby ji viděla, chytla se jí za sukni, vyplakala na klíně a mohla se jí se vším svěřit. Kdyby měla zaslechnout ještě jediné slovo, určitě by se neudržela, vrhla by se na Honey a rvala jí plnými hrstmi tu její vybledlou slámu, co má místo vlasů, a naplivala by na Melanii Hamiltonovou, aby jí ukázala, co si myslí o její lásce k bližnímu. Jenomže dnes se opravdu chovala jako obyčejná ženská – skoro jako nějaká bílá žebrota – a v tom byla celá potíž.

Pevně si dlaněmi přidržela sukně, aby jí nešustily, a kradmo jako nějaké zvíře pozpátku vycouvala z místnosti. Domů, opakovala si v duchu, když se hnala halou kolem zavřených dveří a tichých místností, musím domů.

Doběhla až na verandu před domem, ale vtom si náhle ostře uvědomila, že domů nemůže. Nemůže přece utéct! Bude muset všechno vypít až do dna a snést veškerou zlobu děvčat, vlastní ponížení a bolestné zklamání. Když uteče, tak jim jen nahraje do rukou.

Scarlett bušila zařatou pěstí do vysokého bílého sloupu, u kterého se zastavila, a litovala, že nemůže být Samsonem, strhnout celý dům U Dvanácti dubů a pohřbít všechny přítomné v jeho troskách. Však ještě budou litovat! Však ona jim ještě ukáže! Nevěděla sice jak, ale byla si jista, že to stejně udělá. Pomstí se jim víc, než jí ublížili.

Na okamžik zapomněla na Ashleyho. Už to nebyl ten vysoký ospalý chlapec, kterého milovala, ale jen jeden člen nemožné rodiny

Wilkesových, část Dvanácti dubů, okresu – a tohle všechno teď nenáviděla, protože se jí všichni vysmívali. Marnivost v šestnácti letech převážila nad láskou a v rozpáleném srdci teď neměla místo pro nic jiného než pro nenávist.

Domů nepojedu, rozhodla se v duchu. Zůstanu tady a postarám se, aby toho litovali. A matce nikdy nic neřeknu. Ne, do smrti nikomu nic neřeknu. Sebrala se a chystala se vrátit zpátky do domu, vyjít po schodišti nahoru a vklouznout do jiné ložnice.

Když se obrátila, uviděla, že Charles vchází do domu na opačném konci velké haly. Jakmile ji spatřil, vrhl se k ní. Vlasy měl rozčuchané a v obličeji byl vzrušením rudý jako krocan.

„Víte, co se stalo?“ vykřikl dřív, než k ní stačil doběhnout. „Slyšela jste to? Paul Wilson zrovna přijel se zprávou rovnou z Jonesboro!“

Doběhl k ní a zůstal bez dechu stát. Scarlett neřekla ani slovo a upřeně na něj hleděla.

„Pan Lincoln požádal o vojáky – totiž chci říct o dobrovolníky – sedmdesát pět tisíc mužů!“

Zase ten Lincoln! Copak muži pořád myslí jen na věci, na nichž vůbec nezáleží? Tenhle blázen tu před ní stojí a čeká, že se zfanfrní kvůli nějakým nesmyslným krokům pana Lincoln, zrovna když jí puká zhrzeností srdce a z její dobré pověsti zbývají s bídou trosky.

Charles ji hltal očima. Obličej měla bílý jako papír a úzké oči jí planuly jako smaragdy. V životě nezažil, aby nějaké dívce šlehal z tváře takový žár, aby jí tak prudce žhnuly oči.

„Promiňte, jsem takové dřevo,“ omlouval se. „Měl jsem vám to říct ohleduplněji. Zapomněl jsem, že dámy jsou křehké. Nezlobte se, že jsem vás tak rozčilil. Ale není vám špatně, vidíte? Nebo mám skočit pro sklenici vody?“

„Ne,“ ujistila ho a zmohla se na předstíraný úsměv.

„Nechcete si sednout na lavičku?“ zeptal se a vzal ji za paži.

Scarlett přikývla a Charles jí opatrně pomohl po schodech dolů a pak ji vedl přes trávník k železné lavičce postavené pod největším

dubem na prostranství před domem. Ženy jsou neobyčejně křehké a zranitelné, říkal si v duchu, stačí se zmínit o válce a hned z té hrůzy omdlívají. Při tom pomyšlení si začal připadat nesmírně mužně, a když jí pomáhal posadit se na lavičku, choval se dvojnásob kavalírsky. Scarlett vypadala tak divně a v obličejí se jí zračila tak šílená krása, až se mu vzrušením rozbušilo srdce. Že by byla tak zoufalá z představy, že by sám musel do války? Ne, tak nádherné představě nemohl uvěřit. Ale proč se po něm tak divně dívá? A proč se jí třesou ruce, když si hraje s kraječkovým kapesníčkem? A co teprve její husté řasy černé jako uhel – mžikaly jako řasy dívek z romantických příběhů, které četl, mžikaly v pokoře a v lásce.

Třikrát si odkašlal a pokusil se promluvit, ale pokaždé marně. Sklopil zrak k zemi, protože ho pohledem zelených očí probodla tak prudce, jako by ho ani neviděla.

Má spoustu peněz, říkala si rychle v duchu, protože se jí právě v hlavě vynořil nejdřív nápad a hned nato plán. Nemá rodiče, kteří by mě otravovali, a žije v Atlantě. Kdybych si ho hned vzala, Ashley by poznal, že o něj nestojím – že jsem s ním jen flirtovala. A Honey to nepřežije. Nikdy, ale opravdu nikdy nesežene dalšího nápadníka a všichni se jí budou smát, div nepuknou. Melanii se tím taky pomstím, protože jí na Charlesovi moc záleží. A Stuart s Brentem... Scarlett nevěděla přesně, proč by se jim měla pomstít, ale stačilo, že mají takové podlé sestry. A všichni budou litovat, až přijedu na návštěvu v nádherném kočáře, budu mít spoustu krásných šatů a vlastní dům. A taky se mi nikdy, nikdy nebudou smát.

„Samozřejmě, že to znamená válku,“ vymáčkl ze sebe konečně Charles po několika marných pokusech překonat rozpaky. „Ale nedělejte si starosti, slečno Scarlett, nejdéle za měsíc bude po všem a oni přilezou po kolenou. Přesně tak, po kolenou! V životě bych si nenechal ujít takovou příležitost. Dneska asi bohužel z plesu sejde, protože eskadrona se musí shromáždit v Jonesboro. Mladí Tarletonové už všechny objíždějí s tou zprávou. Chápu, že dámy budou zklamány.“

Scarlett se zmohla na pouhé „Ach“, protože ji nic lepšího nenapadlo, ale i to v tu chvíli stačilo.

Vrátila se jí zpět chladnokrevnost a rozum jí znovu začínal pracovat. Všechny city v ní spálil mráz a říkala si, že už nikdy nepozná nic vřelého. Proč by si neměla vzít tohohle hezkého, vzrušením zardělého chlapce? Vyrovná se všem ostatním a jí je všechno jedno. Ne, teď už jí nebude na ničem záležet, ani kdyby se dožila devadesáti let.

„Nemůžu se momentálně rozhodnout, jestli se mám dát radši k Jihokarolínské legii pana Wadea Hamptona nebo k Atlantské městské gardě.“

Znovu vydechla jen „Ach“, jejich pohledy se setkaly a mžikání Scarlettiných řas znamenalo Charlesův konec.

„Budete na mě čekat, slečno Scarlett? Připadal bych si jako – jako v ráji, kdybych věděl, že na mě budete čekat, než s nimi zatočíme!“ Bez dechu jí visel na rtech, sledoval, jak se jí mírně zvedly koutky úst, poprvé si všiml stínů nad nimi a napadlo ho, jaké asi je líbat tahle ústa. Dlaň lepkavá potem vklouzla do jeho.

„Nechtěla bych čekat,“ řekla tiše a v očích přitom měla zastřený pohled.

Seděl a s pusou dokořán jí křečovitě svíral ruku. Scarlett si ho prohlížela zpod řas a s vnitřním odstupem si říkala, že vypadá jako nafouknutá žába. Charles se několikrát zakoktal, zavřel ústa, zase je otevřel a znovu zrudl jako krocan.

„Že byste mě snad milovala, je to vůbec možné?“

Scarlett s hlavou skloněnou do klína neodpovídala a Charlese se zmocnily nové záchvaty extáze a rozpaků. Muž se asi nemá dívky ptát na takové věci. A slušná dívka asi na takové otázky nesmí odpovídat. Protože se Charles nikdy předtím nevzmohl na to, aby se dostal do podobné situace, nevěděl, co má dělat. Chtělo se mu křičet a zpívat, líbat ji a křepčit po trávníku a nakonec se rozběhnout a všem, bílým i černým, nahlas říkat, že ho miluje. Ale dokázal jí jen tisknout ruku, až se jí prstýnky zařezávaly do masa.

„Vezmete si mě brzy, slečno Scarlett?“

„Hm,“ odpověděla Scarlett a hrála si s faldem na šatech.

„Uděláme si svatbu zároveň s Mel...“

„Ne,“ přerušila ho prudce a zlověstně po něm blýskla očima. Charles pochopil, že udělal další chybu. Slečna samozřejmě touží jen po vlastní svatbě – nechce se s nikým dělit o slávu. Je moc hodná, že mu odpouští všechny omyly. Škoda že není tma a sám nemá odvalu stínů – hned by jí políbil ruku a řekl všechno, co jí toužil říkat.

„Kdy smím promluvit s vaším otcem?“

„Čím dřív, tím líp,“ odpověděla v naději, že snad povolí drtivý tlak na prstýnky dřív, než ho o to bude muset požádat sama.

Charles vyskočil a Scarlett se na okamžik bála, aby nezačal skákat nadšením, ale důstojnost včas zvítězila. Zaplavil ji zářivým úsměvem, v němž se odráželo celé jeho prosté čisté srdce. Tak se na ni nikdy předtím žádný muž nedíval a už nikdy nebude, ale Scarlett si v podivném odstupu pomyslela, že Charles vypadá jako tele.

„Půjdu vyhledat vašeho otce,“ prohlásil s úsměvem zářícím v celém obličejí. „Nemůžu čekat. Omluvíš mě – miláčku?“ Láskyplné slovíčko mu šlo těžce z úst, ale jakmile je pronesl, opakoval je s rozkoší.

„Ovšem,“ odpověděla, „počkám tady. Je tu chládek a moc se mi tu líbí.“

Charles přešel trávník a zmizel za domem, Scarlett zůstala sama pod šumícím dubem. Ze stájí vyjížděli muži na koních, černošští sluhové následovali těsně za svými pány. Munroeovi chlapci se přehnali kolem a mávali klobouky, mladí Fontaineovi a Calvertovi se řevem vyrazili dolů po silnici. Čtyři mladí Tarletonové si to namířili přes trávník kolem Scarlett a Brent na ni zakřičel: „Máma nám dá koně! Jíejj!“ Na všechny strany se rozletěly kusy vyrvaného drnu, všichni zmizeli a ona zůstala znovu sama.

Před Scarlett se tyčily bílé sloupy bílého domu, které jako by se s důstojnou nadřazeností od ní odtahovaly. Ted' už to nikdy nebude její dům. Ashley ji nikdy nepřenese přes práh jako nevěstu. Ach,

Ashley, Ashley! Co jsem to provedla? Hluboko v nitru pod vrstvou uražené pýchy a chladné praktičnosti se v ní cosi bolestivě pohnulo. Rodil se v ní vyžrálý dospělý cit, silnější než marnivost a umanuté sobectví. Milovala Ashleyho a věděla, že ho miluje, a v životě o něj nestála víc než v okamžiku, kdy Charles zmizel za zákrutem šťerkované cestičky.

Kapitola 7

Za dva týdny se Scarlett vdala a během dvou měsíců ovdověla. Byla brzy zproštěná závazků, které na sebe vzala v takovém spěchu a tak lehkomyšlně, ale už nikdy nepoznala bezstarostnou volnost dnů, jaké prožívala za svobodna. Vdovství přišlo vzápětí po svatbě, ale k jejímu zděšení brzy následovalo i mateřství.

Když Scarlett po letech vzpomínala na poslední dny dubna roku 1861, nedokázala si nikdy přesně vybavit jednotlivé podrobnosti. Čas i události viděla pomíchaně, jako by obráceným dalekohledem sledovala zlý sen, který nebyl ani skutečný, ani rozumně uspořádaný. Až do smrti bude mít ve vzpomínkách na tyto dny spoustu bílých míst. Nejmatněji si vybavovala období mezi přijetím Charlesovy nabídky k sňatku a svatbou. Dva týdny! Tak krátké zasnoubení by v dobách míru nebylo možné. Tehdy by dekorum vyžadovalo rok, nebo alespoň půl roku čekání. Jenomže celý Jih vzplanul bojechtivostí, události se hrnuly jedna za druhou tak prudce, jako by je před sebou hnala vichřice, a pomalé tempo starých časů bylo zapomenuto. Ellen spínala ruce a radila, ať počkají, aby si Scarlett mohla všechno v klidu rozmyslet. Ale Scarlett se k jejím domluvám stavěla nepřátelsky a hluše. Bude se vdávat! A hezky rychle. Do dvou týdnů.

Ve chvíli, kdy se Scarlett dověděla, že datum Ashleyho sňatku bylo přeloženo z podzimu na první květen, aby mohl nastoupit k eskadroně, jakmile bude povolán do služby, rozhodla se, že bude mít svatbu den před ním. Ellen byla proti, ale Charles na ni naléhal se vši výmluvností, jakou v sobě objevil, jelikož se už nemohl dočkat, až odjede do Jižní Karolíny a vstoupí do legie Wadea Hamptona, a Gerald se postavil na stranu mladých. Zmocnila se ho válečná horečka a byl nadšen, že si Scarlett našla tak skvělou partii – tak kdo by proboha měl za války překážet dvěma mladým lidem, kteří se mají rádi! Zoufalá

Ellen nakonec povolila jako mnoho jiných matek na celém Jihu. Jejich ležérně plynoucí život byl nečekaně obrácen vzhůru nohama a proti mocným silám, které všechny smetaly, nebylo rady ani pomoci.

Jih byl opilý nadšením a vzrušením. Každý věděl, že jediná bitva bude znamenat konec války, a všichni muži do jednoho se hlásili do armády, aby si ještě stihli zabojet – rychle se ženili se svými vyvolenými, jen aby mohli udeřit na Yankee. V okrese bylo uzavřeno přes deset válečných sňatků a na smutek loučení prakticky nebyl čas, všichni byli na nějaké slzy nebo zbožné myšlenky buď příliš zaneprázdnění, nebo příliš nadšení. Dámy šily uniformy, pletly ponožky a skládaly obvazy, muži se věnovali výcviku a střelbě. Nákladní vlaky plné vojáků denně projížděly nádražím v Jonesboro a mířily na sever do Atlanty a Virginie. Některé jednotky měly pestré uniformy červené, světle modré a zelené barvy patřící vybraným oddílům občanské milice; jiné menší skupinky měly stejnokroje z podomácku tkaného sukna a čepice z mývalích kožešin; další ani neměli uniformy, ale soukenné obleky a prádlo z jemného plátna; všichni byli nedostatečně vycvičení a vyzbrojeni, zato překypovali nadšením a pokřikovali, jako by jeli na piknik. Pohled na tyto vojáky vyvolal v mladících z okresu paniku, že válka skončí dřív, než sami stihnou dorazit do Virginie, a proto byly urychleny přípravy k odjezdu eskadrony.

Uprostřed těchto zmatků pokračovaly přípravy na Scarlettinu svatbu, a dřív než se Scarlett nadála, oblékla si Elleniny svatební šaty a závoj, zavěšena do otce sestoupila po širokém schodišti v Taře a octla se tvář v tvář davu hostů. Později vzpomínala jako ve snu na stovky svící, jejichž záře se odrážela po stěnách, na matčin výraz, milující, ale mírně zaražený, a na rty pohybující se v tiché modlitbě za dceřino štěstí. Gerald byl rozpálený brandy i pýchou, že si jeho dcera bere peníze i slavné a staré rodinné jméno, a Ashley stál u paty schodiště s Melanií, která se do něj zavěsila.

Když Scarlett spatřila, jak se Ashley tváří, řekla si v duchu: Tohle nemůže být pravda. To není možné. To je zlý sen. Probudím

se a bude jasné, že to byl zlý sen. Ted' na to nesmím myslet, nebo před všemi lidmi začnu křičet. Nesmím myslet na nic. Myslet budu později, až to budu moct vydržet – až neuvidím jeho oči.

Všechno bylo opravdu jako ve snu, projít uličkou mezi usmívajícími se lidmi, vidět Charlesův červený obličej, poslouchat jeho koktání i vlastní odpovědi, tak nebezpečně jasné, tak chladné. Potom blahopřání i líbání, přípitky a tanec – všechno jako ve snu. Dokonce i Ashleyho polibek na tvář a Melaniino měkce zašeptané „Ted' jsme doopravdy sestry“ byly neskutečné. I vzrušení vyvolané tím, že Charlesova citově založená baculatá tetička Pittypat Hamiltonová na okamžik upadla do mdlob, v sobě mělo cosi ze zlého snu.

Ale když tančení a přípitky skončily, přicházelo svítání a všichni hosté z Atlanty, co se jich do sídla v Taře a do správceva domku vešlo, ulehli do postelí, na pohovky nebo matrace rozložené po podlaze, zatímco okolní se vrátili do svých domovů, aby se mohli připravit na svatbu, která se měla konat příštího dne U Dvanácti dubů, snový trans se roztrhl jako krystal, který narazil na skutečnost. Tou skutečností byl červenající se Charles, který se vynořil z její šatny v noční košili a uhýbal vyděšeným pohledům, jimiž si ho měřila přes okraj příkrývky přitažené až k bradě.

Samozřejmě věděla, že manželé spí spolu v jedné posteli, ale do té doby na takovou věc vůbec nepomyslela. U otce a matky jí to připadalo úplně přirozené, ale na sebe nic podobného nevztahovala. Ted' si poprvé od osudového roznění uvědomila, co všechno si sama způsobila. Pomyšlení, že tento cizí mladík, kterého si vlastně nechtěla vzít, s ní bude spát v jedné posteli, když jí srdce puká zoufalstvím a lítostí nad vlastní ukvapeností a bolestí, jelikož navždy ztratila Ashleyho, se prostě nedalo vydržet. Když se váhavě blížil k posteli, zarazila ho drsným šepotem: „Jestli se ke mně přiblížíš, začnu křičet. To si piš, že budu! Budu křičet – a naplno! Jdi ode mě! Neodvažuj se mě dotknout!“

Charles Hamilton tedy strávil svatební noc v křesle stojícím v rohu ložnice a nebyl ani moc nešťastný, jelikož chápal – nebo si

spíš namlouval, že chápe – delikátní cudnost své nevěsty. Byl ochoten počkat, dokud ji nepřejde strach, jen kdyby – kdyby... Vzdychl si, když sebou kroutil, jak hledal pohodlnější polohu, jelikož odcházel velmi brzy do války.

Pro Scarlett byla svatba zlý sen, ale pro Charlese bylo všechno ještě horší. Scarlett stála v jablkově zelených šatech pro „druhý den“ uprostřed salonu U Dvanácti dubů obklopena stovkami planoucích svící, unášel ji tentýž dav hostů jako den předtím a najednou si všimla, že fádňí tvářička Melanie Hamiltonové se teď, když se stala Melanií Wilkesovou, rozzářila do krásy. Ale Ashley jí unikl navždy. Její Ashley. Ne, teď už není její. A byl vůbec někdy? Všechno se jí v hlavě popletlo a samotná hlava jí brněla únavou a zmatkem. Řekl sice, že ji miluje, ale co je tedy rozdělilo? Kdyby si tak dokázala vzpomenout. Sňatkem s Charlesem sice umlčela jedovaté jazyky okresních drben, ale na tom teď nezáleželo. Dřív jí to připadalo nesmírně důležité, ale teď záleželo jenom na Ashleyem. Ztratila ho a sama si vzala muže, kterého nejen nemilovala, ale kterým ze srdce pohrdala.

Ach, jak teď všeho litovala! Často slýchala rčení o lidech, kteří si uřízli nos jenom proto, aby potrestali vlastní obličej, ale dosud to pro ni byl jen slovní obrat. Teď pochopila, co se jím míní. A ruku v ruce s šílenou touhou zbavit se Charlese, vrátit se do bezpečí v Taře a být znovu svobodnou dívkou šlo vědomí, že si za všechno může výhradně sama. Nikomu nemůže nic vyčítat. Ellen se jí snažila sňatek rozmluvit, ale ona ji neposlouchala.

Tak protancovala noc na Ashleyho svatbě celá omámená, mluvila jako loutka, usmívala se a lhostejně se v duchu ptala, jak mohou být lidé tak hloupí, považovat ji za šťastnou nevěstu a nevidět, že má zlomené srdce. Ale díky bohu, že nic neviděli!

Té noci, když jí chuva pomohla ze šatů a Charles se stydlivě vynořil z oblékárny a v duchu se ptal, jestli bude muset strávit další noc v křesle vycpaném koňskými žíněmi, se Scarlett usedavě rozplakala.

Plakala tak dlouho, dokud si k ní nelehl do postele a nezačal ji utěšovat. Plakala mlčky, dokud jí nedošly slzy, a nakonec zůstala ležet s hlavou položenou na jeho rameni a tiše popotahovala.

Kdyby nebyla válka, strávili by příští týden ježděním po návštěvách po celém okrese, plesy a rožněnými pořádanými na počest obou novomanželských párů a pak by odjeli na svatební cestu do Saratogy nebo White Sulphur. Kdyby nebyla válka, Scarlett by musela jet v šatech pro třetí, čtvrtý a pátý den na oslavy, které by na její počest uspořádali Fontaineovi, Calvertovi a Tarletonovi. Ale teď se nekonaly ani oslavy, ani svatební cesty. Týden po svatbě Charles odjel k plukovníku Wadeu Hamptonovi a čtrnáct dní nato odtáhl i Ashley s eskadronou. Celý okres osiřel.

Během těchto dvou týdnů se Scarlett nesetkala s Ashleyem ani jednou o samotě, neměla jedinou příležitost promluvit s ním mezi čtyřma očima. Nemohla s ním promluvit o samotě ani ve strašné chvíli loučení, když se cestou na vlak zastavil v Taře. Melanie v klobouku a šálu, usedlá v čerstvě nabyté důstojnosti matrony, mu do slova visela na paži a všichni obyvatelé Tary, černí i bílí bez rozdílu, vyběhli ven, aby Ashleyho doprovodili do války.

Melanie prohlásila: „Musíš políbit Scarlett, Ashley. Je teď moje sestra,“ a Ashley se sklonil a dotkl se studenými rty Scarlettiny tváře. Byl v obličeji zamračený a přepadlý. Scarlett nemohla mít z polibku žádnou radost, v duchu se užírala, že ho k němu musela přimět Melanie. Melanie ji při loučení div neudusila v objetí.

„Přijedeš za námi do Atlanty, za mnou a tetou Pittypat, vid’? Ach, miláčku, moc se na tebe těšíme. Chceme obě lépe poznat Charlieho ženu.“

Uplynulo pět týdnů, během nichž přicházely od Charlese z Jižní Karolíny dopisy, ostýchavé, nadšené a zamilované, v nichž ji ujišťoval svou láskou, rozvíjel plány do budoucna, až válka skončí, svěřoval se s touhou stát se kvůli ní hrdinou a s obdivem ke svému veliteli Wadeu Hamptonovi. Sedmého týdne přišel osobní telegram

od samotného plukovníka Hamptona a po něm dopis s laskavým a důstojným vyjádřením soustrasti. Charles byl mrtvý. Plukovník by byl telegrafoval dříve, ale považoval jeho chorobu za pouhou maličkost a nechtěl s ní znepokojovat rodinu. Nešťastný mladík tak byl připraven nejen o lásku, kterou podle vlastních představ získal, ale i o velké naděje na čest a slávu dobyté na bitevním poli. Zemřel neslavně a rychle na zápal plic, který následoval po spalničkách, aniž se dostal k Yankeeům blíž než do vojenského ležení v Jižní Karolíně.

Když přišel jeho čas, narodil se Charlesův syn, a protože bylo v módě křtít chlapce po velitelích otců, dostal jméno Wade Hampton Hamilton. Když Scarlett poznala, že je těhotná, plakala zoufalstvím a říkala si, že by byla raději mrtvá. Ale donosila dítě se zanedbatelnými potížemi, prakticky bez komplikací porodila chlapce a vzpamatovala se z porodu tak rychle, až jí chuťva mezi čtyřma očima vytkla, že se zachovala jako obyčejná ženská – dámy musí víc trpět. K dítěti nepocitovala žádnou zvláštní lásku, ale skrývala to, jak mohla. Nechtěla chlapce a byla proti jeho příchodu na svět, a když tu teď skutečně byl, připadalo jí nemožné, že patří jí, že vyšel z jejího těla.

Tělesně se sice z Wadeova narození zotavila v nechutně krátké době, zato duševně si připadala omámená a nemocná. Přešla ji bujná nálada, přestože se celá plantáž snažila ji oživit. Ellen chodila s čelem zachmuřeným starostmi, Gerald klel častěji než kdy předtím a marně vozil Scarlett dárky z Jonesboro. Dokonce i starý doktor Fontaine poté, co ji nepovzbudil ani jeho nápoj ze sirnaté minerálky, melasy a léčivých bylin, přiznal, že si s ní neví rady. Důvěrně Ellen sdělil, že Scarlett je střídavě podrážděná a zase necitlivá, protože má zlomené srdce. Jenomže Scarlett, pokud by sama chtěla promluvit, by jim řekla, že všechno je úplně jinak a její trápení není tak jednoduché. Neřekla jim, že vypadá tak zbědovaně, protože se vysloveně nudí, nemůže se smířit s mateřstvím a především postrádá Ashleyho.

Bez ustání se nudila až do morku kostí. Od chvíle, kdy eskadrona odjela do války, usnuly v okrese zábavy i veškerý společenský život. Všichni zajímaví mladí muži odešli – čtyři Tarletonové, dva Calvertové, Fontaineové, Munroeové i ostatní mladíci z Jonesboro, Fayetteville a Lovejoy, kteří za něco stáli. Doma zůstali jen starší pánové, mrzáci a ženy a všichni se věnovali výhradně pletení a šití, pěstování většího množství bavlny a kukuřice a vykrmování vepřů, ovcí a krav pro armádu. O pořádného muže se zavadilo, pouze když jednou za měsíc přijel pro shromážděný materiál zásobovací oddíl, jemuž velel Suellenin nápadník, pán ve středních létech, Frank Kennedy. Vojíci sloužící v zásobovacím oddílu také nepatřili ke vzrušujícímu výkvětu mužství a pohled na Frankovo bázlivé namlouvání Scarlett rozčiloval tak, že se těžko ovládala aspoň do té míry, aby se k němu dokázala chovat slušně. Kdyby se už se Suellen jednou rozhoupali a praštili do toho!

I kdyby byli vojíci ze zásobovacího oddílu zajímavější, stejně by jí to nepomohlo. Byla vdova a srdce pochovala v hrobě. Všichni si to alespoň mysleli a očekávali, že se bude podle toho chovat. To ji dráždilo, protože ať se snažila, jak chtěla, nedokázala si z Charlese vybavit víc než výraz umírajícího telete, s jakým se po ní podíval, když mu řekla, že si ho vezme. A i ten obrázek slábl v paměti. Ale byla jednou vdova a musela hlídat každý svůj krok. Zábavy neprovdaných dívek pro ni už nebyly. Musela se tvářit vážně a nadneseně. Ellen jí o tom dlouze a důrazně poučovala, když přistihla Frankova poručíka, jak houpe Scarlett na zahradní houpačce a baví ji tak skvěle, až vrískala smíchy. Hluboce zarmoucená Ellen dceru poučila, jak snadno se vdova může dostat do řeči. Vdova musí vystupovat dvakrát obezřetněji než vdaná matrona.

A bůh ví, říkala si v duchu Scarlett poslušně vnímající matčin mírný hlas, že matrony o zábavu nezavadí. Takže pro vdovu je lépe rovnou umřít.

Vdova musela chodit v odporných černých šatech, které nesměla oživit sebemenší porta, květina, stužka nebo šňůrka, dokonce ani šperk kromě onyxové smuteční brože nebo řetízku upleteného z nebožtíkových vlasů. Černý krepový závoj na klobouku musel sahat až po kolena a teprve po třech letech vdovského smutku směl být zkrácen k ramenům. Vdovy se nikdy nemohly živě bavit ani nahlas smát. Pokud se usmívaly, musel to být smutný, tragický úsměv. Nejhorší ze všeho bylo, že nesměly dát najevo ani sebemenším náznakem zájem o mužskou společnost. I kdyby některý pán projevil tolik nevychovanosti, že by se o vdovu zajímal, její povinností bylo zpraždit dotyčného vhodně volenou narážkou na zemřelého manžela. Ano, říkala si Scarlett v duchu pochmurně, některé vdovy se nakonec vdají, ale až když jsou staré a scvrklé. A to ještě pánbůh ví, jak to dokážou, když je všichni kolem nespustí z očí. Většinou si je vezme nějaký zoufalý starý vdovec s obrovskou plantáží a dvanácti dětmi.

Být vdaná nestálo za nic, být vdova znamenalo mít život definitivně za sebou! Lidé byli nepředstavitelně hloupí, když vedli řeči o tom, jakou útěchou pro ni musí být malý Wade Hampton, když je Charles po smrti. Jak nepředstavitelně hloupí byli, když jí vykládali, že má konečně pro co žít! Každý řečnil o tom, jak je hezké, že jí zůstala posmrtná památka na jeho lásku, a Scarlett je přirozeně nevyváděla z omylu. Wade ji skoro vůbec nezajímal a občas se těžko dokázala vžít do představy, že je skutečně její.

Každé ráno se probouzela a na krátkou ospalou chvíli byla zase Scarlett O'Harovou, sluníčko jasně svítilo na magnolii pod oknem, sedmihlásci zpívali a do nosu jí stoupala příjemná vůně opékané slaniny. Zase si připadala bezstarostná a mladá. Potom uslyšela nespokojený hladový nárek a pokaždé, opravdu pokaždé jí blesklo hlavou: „Ale tady v domě přece není malé dítě!“ Potom si náhle uvědomila, že dítě patří jí. Sama se v tom všem těžko vyznala.

A Ashley! Ach, Ashley především! Poprvé v životě nenáviděla Taru, nenáviděla dlouhou rudou silnici vedoucí z kopce dolů k řece,

nenáviděla rudá pole s klíčící zelenou bavlnou. Každý kousek země, každý strom a potok, každá polní cesta a stezka pro koně jí ho připomínaly. Patřil jiné a odešel do války, ale jeho duch obcházel za soumraku cesty, usmíval se na ni ze stínů na verandě ospale netečnými šedýma očima. Pokaždé když zaslechla na cestě od Dvanácti dubů dusot kopyt, ji na okamžik napadla příjemná myšlenka – to je určitě Ashley!

Ted' Dvanáct dubů nenáviděla, stejně jako je předtím milovala. Nenáviděla to místo, ale zároveň ji k němu cosi přitahovalo, a tak slychala, jak o Ashley John Wilkes s dcerami vypravují, jak nahlas předčítají jeho dopisy z Virginie. Nesnášela upjatou Indii a bláznivě užvaněnou Honey a věděla, že ji také nemají rády, ale musela k nim chodit. A pokaždé, když se vrátila domů od Wilkesových, si celá rozladěná šla hned lehnout a odmítla vstát k večeři.

Ellen si dělala starost právě kvůli tomu, že Scarlett odmítala jíst, a chuva ještě víc. Chuva jí nosila podnosy plné lákavých jídel a naznačovala, že ted' jako vdova může jíst, co hrdlo ráčí, ale Scarlett neměla na nic chuť.

Když doktor Fontaine s vážným výrazem oznámil Ellen, že zlomené srdce mívá u žen často za následek celkové zeslábnutí, které může skončit smrtí, Ellen zbledla, protože právě těmito obavami se trápila sama ve svém srdci.

„A nedá se s tím něco dělat, pane doktore?“

„Nejvíc by jí prospěla změna prostředí,“ odpověděl doktor, který se nemohl dočkat, až se zbaví nepříjemné pacientky, která na nic nereaguje.

Tak Scarlett bez nadšení odjela i se synem, nejdřív na návštěvu k příbuzným O'Harovým a Robillardovým v Savannah, potom k Elleniným sestrám Pauline a Eulalii do Charlestonu. Ale vrátila se do Tary o měsíc dřív, než ji Ellen očekávala, předčasný návrat nevysvětlila jediným slůvkem. V Savannah na ni byli hodní, ale James s Andrewem a jejich manželky byli staří lidé, kteří chtěli

jen sedět doma, vzpomínat na minulost, a to Scarlett nebavilo. U Robillardových to bylo stejné a Charleston byl hrozný, vzpomínala v duchu Scarlett.

Teta Pauline a její manžel, drobný stařík s formálním, zranitelným vystupováním a nepřítomným pohledem člověka žijícího v minulosti, bydleli na plantáži ležící na břehu řeky, která byla ještě osamělejší než Tara. K nejbližšímu sousedovi se muselo jet přes třicet kilometrů po temných cestách vedoucích nehybnou džunglí cypřišů a dubů, vyrůstajících z močálů. Scarlett naskakovala husí kůže z oživlých dubů ověšených povívajícími trásněmi šedé tilandsie a při pohledu na ně si pokaždé vybavila Geraldovo vyprávění o irských skřítcích potulujících se uprostřed světélkujících šedých mlh. Celé dny se nedalo dělat nic jiného než plést a večer poslouchat, jak strýc Carey nahlas předčítá ze vzdělávacích děl pana Bulwera-Lyttona.

Eulalie, ukrytá ve skvělém domě uprostřed zahrady obehnané vysokou zdí, stojícím na Baterii v Charlestonu, nebyla o nic zábavnější a Scarlett, navyklá na otevřené výhledy na zvlněné rudé kopce, si připadala jako ve vězení. Společenský život tu byl sice rušnější než u tety Pauline, ale Scarlett se nelíbili návštěvníci se vším jejich vystupováním, tradicemi a důrazem na rodinu. Příliš dobře chápala, že ji všichni považují za plod mesaliance a v duchu se ptají, jak si vůbec žena z rodu Robillardů mohla vzít nějakého přivandrovalého Ira. Scarlett cítila, že se teta Eulalie za zády za ni omlouvá. To ji rozčililo, jelikož jí na slavném jméně nějaké rodiny nezáleželo o nic víc než jejímu otci. Byla na Geralda pyšná stejně jako na všechno, co dokázal vlastníma rukama, jimž pomáhal výhradně jeho irský mozek.

A lidé z Charlestonu si přičítali tak obrovské zásluhy kvůli Fort Sumteru! Copak si proboha neuvědomují, že kdyby nebyli blázni nevystřelili první ránu, která rozpoutala válku, určitě by se našlo dost dalších hlupáků, kteří by to udělali za ně? Scarlett byla zvyklá

na ostré hlasy lidí z výše položených částí Georgie a protahovaný přízvuk lidí z níže položených končin jí připadal afektovaný. V duchu si říkala, že jestli ještě jednou uslyší lidi, kteří říkají „pálmy“ místo „palmy“, „dũũũm“ místo „dũm“, „bũdėėė“ místo „bude“ a „mámínka“ a „tátínėk“ místo „maminka“ a „tatínek“, začne nahlas křičet. Protahovaná výslovnost ji dráždila do té míry, že při jedné oficiální návštěvě začala napodobovat Geraldův irský přízvuk a tetička si kvůli tomu div nezoufala. Potom se Scarlett vrátila zpátky do Tary. Radši se dá mučit vzpomínkami na Ashleyho než charlesterskou výslovností.

Ellen, která se nezastavila ve dne v noci, jak se snažila pomáhat Konfederaci zdvojnásobením výnosů na plantáži v Taře, se vyděsila, když se jí dcera vrátila z Charlestonu vyhublá, pobledlá a hubatá. Sama zažila, co znamená zhrzená láska, a noc co noc bděla v posteli vedle chrápajícího Geralda a snažila se přijít na to, jak by zmírnila dceřino utrpení. Charlesova teta slečna Pittypat Hamiltonová jí několikrát psala a naléhala, aby Scarlett pustila na delší návštěvu do Atlanty, a Ellen teď o této možnosti začala poprvé vážně uvažovat.

Tetička žila s Melanií sama ve velkém domě „a bez mužské ochrany“, jak psala, „když nás náš drahý Charles opustil. Samozřejmě tu mám bratra Henryho, ale ten s námi nebydlí pod jednou střechou. Možná vám Scarlett o Henrym vyprávěla. Ohledy na slušnost mi brání, abych o něm svěřila víc papíru. Já i Melly bychom se cítily bezpečněji, kdyby tu s námi byla Scarlett. Tři osamělé ženy jsou na tom lépe než dvě. A miláček Scarlett by třeba našla trochu úlevy ve svém utrpení, kdyby jako Melly ošetřovala naše statečné chlapce ve zdejších lazaretech, a samozřejmě obě, Melly i já, bychom moc rády viděly našeho sladkého chlapečka...“

Znovu sbalily do velkého kufru smuteční šaty a Scarlett odjela, tentokrát i s Wadem Hamptonem a jeho vychovatelkou Prissy do Atlanty, vybavena dobrými radami, jak se má chovat, jimiž ji zahrnu-ly Ellen i chůva, a stovkou konfедераčních dolarů, které dostala na

cestu od Geralda. Do Atlanty se jí moc nechtělo. Považovala tetičku Pittypat za nejhoupější starou osobu, jakou znala, navíc nemohla snést pouhé pomyšlení, že bude žít pod jednou střechou s Ashleyho ženou. Ale v okrese, v němž jí všechno připomínalo staré dobré časy, žít nemohla, každá změna jí přišla vhod.

ČÁST 2

Kapitola 8

Toho květnového rána 1862 seděla Scarlett ve vlaku, který ji unášel na sever, a přitom si v duchu říkala, že Atlanta snad nemůže být nudná jako Charleston nebo Savannah, a navzdory nechuti, jakou pocítovala vůči slečně Pittypat i Melanii, se tak trochu zvědavě těšila, až uvidí, jak bude vypadat město a jak se změnilo od poslední návštěvy v zimě před vypuknutím války.

Atlanta ji odjakživa zajímala víc než jiná města, protože když byla malá, Gerald jí řekl, že je přesně tak stará jako ona. Když vyrostla, přišla na to, že Gerald si pravdu trochu upravil, jak měl ve zvyku, pokud drobná úprava pomohla vylepšit nějakou historku. Ale Atlanta byla jen o devět let starší než Scarlett, a tak jí tohle město připadalo úžasně mladé ve srovnání se všemi ostatními, o nichž v životě slyšela. Savannah a Charleston byly důstojné, jak příslušelo jejich věku, Savannah bylo přes sto let, Charlestonu dokonce přes dvě stě a Scarlettiným mladistvým očím obě místa připomínala přestárlé babičky, které se vyhřívají na sluníčku a mlčky se ovívají vějířem. Ale Atlanta patřila k její generaci, byla neotesaná, jako bývá neotesané mládí, a stejně paličatá a impulzivní.

Geraldova verze byla založena na skutečnosti, že Scarlett byla pokřtěna ve stejném roce jako Atlanta. Během devíti let před Scarlettiným narozením se město jmenovalo nejdřív Terminus, potom Marthasville a teprve v roce Scarlettina narození bylo přejmenováno na Atlantu.

Když se Gerald přistěhoval do severní Georgie, Atlanta neexistovala ani v podobě sebemenší vesnice a v místech, kde byla později postavena, se prostírala jen zvlněná divočina. Rok nato, v roce 1836, vydal stát povolení ke stavbě železnice vedoucí severozápadním směrem napříč územím, které nedávno odstoupili Čerokíové. Cíl

navrhované trati Tennessee–Západ byl jasný a zřetelný, naproti tomu východisko na území Georgie tak jasné nebylo. Až v příštím roce jistý inženýr zatloukl do rudé hlíny kolík označující jižní konec trati a Atlanta, původně pojmenovaná Terminus, byla založena.

Na severu Georgie tehdy neexistovala jediná trať a jinde se daly spočítat na prstech. Ale v letech před Geraldovým sňatkem s Ellen se nepatrná osada ležící čtyřicet kilometrů severně od Tary postupně rozrostla ve vesnici a trať se pomalu probíjela na sever. Potom přišla éra prudkého rozmachu železnic. Ze staré Augusty pokračovala nová trať napříč celým státem a měla navázat na novou trať vedoucí do Tennessee. Ze starého Savannah vycházela třetí trasa vedoucí do Atlanty, aby se spojila s druhými dvěma tratěmi a poskytla přístavu Savannah přímé spojení se Západem. Z téhož železničního uzlu, jímž byla mladá Atlanta, začali stavět čtvrtou trať směřující na jihozápad do Montgomery a Mobile.

Atlanta se zrodila ze železnic a rostla spolu s nimi. Když byly všechny čtyři tratě dokončeny, měla spojení se Západem, Jihem, Východním pobřežím a přes Augustu i se Severem a Východem. Stala se důležitou křižovatkou pro cestování všemi směry, malá vesnička se prudce probudila k životu.

V období jen o málo delším, než bylo Scarlettiných sedmnáct let, se Atlanta rozrostla z jediného kolíku zaraženého do země v prosperující malé město s deseti tisíci obyvatel, k němuž se upínala pozornost celé Georgie. Starší, usedlejší města se odjakživa dívala na kypící nové město s pocity slepice, která vyseděla kachňátko. Proč je to tam o tolik jiné než v ostatních městech státu? Proč město tak rychle roste? Vždyť přece nemá, říkali si v duchu, žádné přednosti – jen železnici a pár velice činorodých lidí.

Lidé, kteří se usadili ve městě, jež se postupně jmenovalo Terminus, Marthasville a Atlanta, opravdu činorodí byli. Energičtí lidé, kteří nevydrželi sedět se založenýma rukama, přišli z dříve osídlených oblastí Georgie i ze vzdálenějších států, protože je přitahovalo

tohle město, jež se rozrůstalo kolem svého jádra – velkého železničního uzlu. Přicházeli plni nadšení. V pěti ulicích plných rudého bahna, které se křížily nedaleko nádraží, si postavili obchody. Na Whitehallu, ve Washingtonově ulici a po celé délce hřebene, na němž generace indiánů v mokusínách vyšlapaly stezku zvanou Broskvoňová cesta, si vystavěli hezké domy. Byli hrdí na své město, jeho rychlý rozkvět i na sebe, že se o ten rozkvět osobně zasloužili. Ať si ve starších městech říkají o Atlantě, co chtějí. Atlantě je to srdečně jedno. Scarlett měla Atlantu ráda právě kvůli věcem, pro které ji v Savannah, Augustě a Maconu odsuzovali. Jako ona byla Atlanta v Georgii směsicí nového a starého, přičemž staré až příliš často prohrávalo ve srážkách se sebejistými a průbojnými novinkami. Kromě toho ji osobně přitahovalo a vzrušovalo město, které se narodilo – anebo bylo aspoň pojmenováno – ve stejném roce, kdy byla sama pokřtěna.

Noc byla neklidná a pořád pršelo, ale když Scarlett přijela do Atlanty, zářilo teplé sluníčko a odvážně se snažilo vysušit ulice proměněné v křivolaké řeky rudého bláta. Na otevřeném prostranství kolem nádraží byl měkký povrch půdy rozbrázděn a rozbahněn neustálým provozem probíhajícím oběma směry, takže celá plocha připomínala obrovské prasečí kaliště, na němž tu a tam stály povozy zastříkané blátem až po nápravy. Nekonečná řada vojenských vozů a sanitních vozíků, které tu vykládali a do nichž hned nakládali zásoby nebo raněné přivezené vlakem, ještě více prohlubovala bláto a zmatek, protože povozy se namáhavě prodíraly tam a zase zpátky, vozkové kleli, mezci se bořili a bláto stříkalo na metry daleko.

Scarlett stála na spodním schodu vagonu, v černém smutku s krepovým závojem povírajícím téměř k patám vypadala bledá, ale hezká. Byla bezradná, protože si nechtěla umazat boty ani šaty, rozhlížela se a uprostřed křiku a změti vozů, bryček a kočárů hledala slečnu Pittypat. Po baculaté růžolící dámě nebylo ani vidu

ani slechu, místo ní Scarlett spatřila hubeného staršího černocha s prošedivělými kudrnami a majestátním výrazem, který se k ní s kloboukem v ruce prodíral blátem.

„Vy jste slečna Scarlett, že jó? Já jsem Peter a dělám slečně Pitty kočího. Ne abyste šlápla do toho marastu,“ nařídil jí přísným tónem, když si Scarlett začala zvedat sukně a chystala se sestoupit. „Vy jste stejná jako slečna Pitty, ta je taky jako malý dítě a nedá si říct, že si umočí nohy. Já vás rači vodnesu.“

Přestože byl na první pohled slabý a starý, zvedl Scarlett jako pírkó, a když si všiml, že na plošině vagonu stojí Prissy s dítětem v náručí, zarazil se: „Todlenco má bejt chuva vašeho dítěte? Slečno Scarlett, ta je eště moc mladá na to, aby se starala vo jedinýho syna pana Charlese! Ale to se zařídí pozdějc. Pod', holka, za mnou a ne abys to dítě upustila!“

Scarlett se bez protestů nechala nést do kočáru, ani jí nevadilo, jak ostře strejda Peter obě peskuje. Když se prodírali blátem, Prissy čvachtala za nimi a těžce popadala dech, Scarlett si vzpomněla, co jí Charles vyprávěl o strejdovi Peterovi.

„Prodělal s otcem všechna mexická tažení, ošetřoval ho, když byl zraněn, a vlastně mu zachránil život. Strejda Peter nás s Melanií prakticky vychoval, protože otec s matkou zemřeli, když jsme byli oba ještě malí. Teta Pitty se přibližně v té době rozkmotřila s bratrem, strýcem Henrym, přistěhovala se natrvalo k nám a začala se o nás starat sama. Je to absolutně bezbranná duše – spíš roztomile dospělá holčička, strejda Peter s ní podle toho zachází. Nedokáže o ničem rozhodnout, a tak to Peter dělá za ni. To on rozhodl, že bych v patnácti letech měl dostávat větší apanáž, a když strýc Henry chtěl, abych získal akademický titul, trval na tom, že musím strávit rok na Harvardu. On také rozhodl, že Melly je už dost stará, aby si dala vlasy pod síťku a začala chodit na různé společenské slavnosti. Rozhoduje za tetu, jestli není moc chladno nebo vlhko, když chce jít na návštěvu, jestli má nebo nemá nosit šál... Je to nejchytřejší

starý černocho, jakého jsem v životě viděl, a patří k nejoddanějším služebníkům, jaké kdo má. Je s ním pouze jediná potíž, ví, že my patříme jemu, tělem i duší, a je si toho dobře vědom.“

Charlesova slova se potvrdila, když se Peter usadil na kozlíku a vzal do ruky bič.

„Slečna Pitty je celá bez sebe, že vás nemohla přijít uvítat. Bála se, že vám to třeba může bejt divný, ale já řek jí i slečně Melly, že byste si akorát zacákaly šaty vod bláta, že rači pojedu sám a všechno vám vysvětlím. Slečno Scarlett, vemte si to dítě rači sama. Ta mrňavá hnědá holka by ho ještě mohla upustit.“

Scarlett se podívala na Prissy a vzdychla si. Prissy opravdu nebyla nejlepší chůva. Nedávné povýšení z vychrtlé kakaové holky s krátkými sukýnkami a pevně svázanými cůpky do důstojného stavu dospělé ženy v dlouhých kalikových šatech a bílém škrobeném čepci jí trochu popletlo hlavu. Nikdy by se jí v tak útlém věku nedostalo takového postavení, nebýt válečných nároků a požadavků, které plantáži v Taře ukládala vojenská zásobovací správa. Ellen se prostě nemohla obejít bez chůvy a bez Dilcey, ani bez Rosy nebo Teeny. Prissy se předtím nehnula dál než půldruhého kilometru od Tary nebo Dvanácti dubů a cesta vlakem spolu s nečekaným povýšením byly pro její mozeček příliš velkým soustem. Čtyřicetikilometrová cesta z Jonesboro do Atlanty ji tak rozrušila, že Scarlett musela držet dítě na klíně celou dobu sama. Ted' při pohledu na spoustu domů a lidí byla Prissyina demoralizace dokončena. Házela sebou ze strany na stranu, ukazovala, kroutila se a utiskovala dítě, až se usedavě rozplakalo.

Scarlett toužila po tlustých rukou staré chůvy. Stačilo, aby se chlapce dotkla, a okamžitě přestal plakat. Ale chůva zůstala doma v Taře a Scarlett byla bezmocná. Nemělo cenu brát malého Wadea z Prissyiných rukou. U ní křičel stejně, jako když ho chovala Prissy. Navíc by ji tahal za stuhý klobouku a určitě by jí pomačkal šaty. Scarlett tedy raději předstírala, že radu strejdy Petera přeslechla.

Snad se to někdy s dětmi naučím, říkala si v duchu podrážděně, zatímco se drkotající a kymácející kočár prodíral marastem kolem nádraží, ale dělat na ně ťuťuťu mě nebude bavit nikdy. Když Wade začal plácem brunátnět v obličeji, utrhla se na Prissy: „Dej mu cumel, který máš v kapse, Priss. Jen ať už dá pokoj. Víím, že má hlad, ale s tím se teď nedá nic dělat.“

Prissy vyndala cumel, který jí ráno předala chůva, a chlapcův nárek se postupně utiřil. Když znovu nastal klid a kolem bylo co pozorovat, Scarlett se začínala mírně zlepřovat nálada. Jakmile se strejdovi Peterovi podařilo vymotat s kočářem z bludiřtě kaluží a vjet na Broskvoňovou ulici, Scarlett poprvé po mnoha měsících pocítila náznak probouzejícího se zájmu o okolí. Jak se ta Atlanta rozrostla! Byla tu naposled víc než před rokem, za tak krátkou dobu se přece stará známá Atlanta nemohla tak pronikavě změnit.

Během minulého roku se Scarlett souřředila výhradně na své trápení a jakákoli zmínka o válce ji nudila, takže si neuvědomovala, že Atlanta prošla podstatnou proměnou od okamžiku, kdy vypukly první boje. Źeleznice, která v dobách míru změnila měřtečko v obchodní křiřžovatku, nabyla ve válce strategického významu. Měřtečko ležící hluboko v týlu za předními liniemi se díky železničním tratím stalo důležitým spojovacím článkem mezi oběma armádami Konfederace, virginskou armádou a armádou operující v Tennessee a na Západě. Atlanta zároveň spojovala armády s hlubřím zázemím Jihu, odkud oběma přicházely zásoby. Jak to diktovaly válečné potřeby, z Atlanty se stalo výrobní středisko, zdravotnická základna a jedno z největřích skladiřř, kde se souřředovaly zásoby proviantu a ostatního materiálu pro armády operující v poli.

Scarlett se rozhlížela a snařila se rozpoznat něco ze starého měřtečka, jaké si dobře pamatovala. Ale bylo pryč. Měřto, které teď kolem sebe viděla, připomínalo malé dítě, které přes noc vyrostlo v čilého obra.

Atlanta hučela jako včelí úl, pyšnila se svým významem pro celou Konfederaci a dnem i nocí pracovala na proměně zemědělské oblasti v průmyslovou. Před válkou byl na jih od Marylandu jen nepatrný počet textilek na zpracování vlny a bavlny, zbrojovek a strojíren – všichni Jižané na to byli hrdí. Jih měl spoustu státníků, vojáků, plantážníků, lékařů, právníků a básníků, ale v žádném případě neoplýval inženýry ani mechaniky. Taková přízemní povolání byla leda pro Yankee. Ale teď, když byly všechny přístavy Konfederace blokovány yankeeskými dělovými čluny, z Evropy přitékal jen ubohý potůček zboží. Jih se zoufale snažil vyrábět vlastní válečný materiál. Sever se mohl obrátit na celý svět s žádostí o zásoby nebo vojáky a do armády Unie se okamžitě hrnuly tisíce Irů a Němců, které nalákala speciální odměna. Jih mohl spoléhat jen na sebe.

V Atlantě byly strojírny těžkopádně produkující stroje na výrobu válečného materiálu – těžkopádně proto, že na celém Jihu bylo nepatrné množství strojů, které by sloužily jako vzor, skoro všechna kola a ozubená kolečka musela být vyrobena podle výkresů provezených blokadou z Anglie. Na ulicích Atlanty bylo vidět neznámé tváře a místní občané, kteří by před rokem natahovali uši při zaslechnutí pouhého západního přízvuku, si teď nevšimli ani cizích řečí, jimiž mluvili Evropané, kteří museli proplout blokadou, aby mohli vyrábět stroje a střelivo. Byli to zkušení lidé, bez nichž by se Konfederace těžko vzmohla na výrobu vlastních pistolí, pušek, děl i střelného prachu.

Při práci, která se nezastavila ve dne ani v noci, bylo skoro možné nahmatat puls srdci města pumpujícího válečný materiál železničními tepnami na obě bojiště. Vlaky se nepřetržitě s rachotem hnaly do města a zase z města. Saze z nově postavených továren hustě zasypávaly bílé domy. V noci žhnuly výhně a kladiva bušila ještě dlouho poté, co se obyvatelé města uložili k spánku. Na místech, kde ještě před rokem nebylo nic než volná prostranství, teď stály továrny vyrábějící postroje, sedla a holínky, zbrojovky produkující

pušky a děla, válcovny a slévárny zhotovující koleje a nákladní vagony, které měly nahradit ztráty způsobené Yankeei a celá řada nej-různějších podniků chrlících ostruhy, udidla, přezky, stany, knoflíky, pistole a šavle. Slévárny už začínaly pociťovat nedostatek železa, jelikož bloádou se jej dařilo propašovat jen nepatrné množství a doly v Alabamě prakticky přestaly těžit, protože horníci byli na frontě. V Atlantě už neexistoval jediný železný plot, pavilonek, ani socha, které dřív stály na trávnících, vše dávno odvezli do tavicích pecí válcoven.

V Broskvoňové ulici a okolních uličkách byla soustředěna velitelství nej-různějších druhů vojsk, v jejichž kancelářích se hemžili muži v uniformách: proviantáci, spojaři, poštovní, železniční doprava, vojenská policie. Na okrajích města byly rozmístěny vozatajské doplňovací základny, na nichž ve velkých ohradách volně pobíhali koně a mezci, a do postranních uliček se nastěhovaly lazarety. Scarlett měla pocit, že Atlanta je, jak jí předem řekl strejda Peter, městem raněných, protože zde bylo bezpočtu všeobecných nemocnic, karanténních baráků a lazaretů pro rekonvalescenty. A vlaky denně chrlily hned za Five Points další a další nemocné, další a další raněné.

Městečko zmizelo a na tváři rychle se rozrůstajícího velkoměsta se odrážel nekonečný ruch a shon. Scarlett, která přijela rovnou z venkovského ospalého klidu, pohled na takový spěch vyrazil skoro dech, ale přesto měla příjemný pocit. Město vydechovalo vzrušující atmosféru, která jí zlepšovala náladu. Připadala si, jako by doslova cítila pravidelný zrychlený tep srdce města, které pulsovalo stejným tempem jako její vlastní.

Jak se pomalu prodírali mezi kalužemi po městské hlavní třídě, Scarlett brala se zájmem na vědomí všechny nové stavby i nové tváře. Chodníky se hemžily muži v uniformách s označením všech hodností a druhů vojsk. Úzká ulice byla zatarasena povozy – nákladními vozy, bryčkami, sanitními vozíky, vojenskými žebříňáky

přikrytými plachtami se sprostými vozky, kteří nadávali mezkům bořícím se do bahna; kurýři v šedých uniformách jezdili tryskem po ulicích, až od nich na všechny strany stříkalo bahno, od jednoho velitelství ke druhému s rozkazy a telegrafickými depešemi; rekonvalescenti se belhali o berlích, většinou doprovázeni úslužnými ženami; ze cvičišť se rozléhalo vřeštění polnic, dunění bubnů a hlasy štěkající rozkazy na rekruty, z nichž se snažili udělat vojáky. Toho dne Scarlett se srdcem bušícím až v hrdle poprvé zahlédla yankeeské uniformy, když strejda Peter ukázal bičem na skupinu zubožených mužů v modrých kabátech, které četa konfедераčních vojáků s nasazenými bodáky hnala před sebou do zajateckého tábora.

Ale, ale, napadlo Scarlett, která poprvé od osudného roznění pocítila opravdovou radost, tady se mi bude určitě líbit! Je to tu živé a vzrušující!

Atlanta byla ve skutečnosti ještě živější, než si uvědomovala, jelikož v ní rostly bary jako houby po dešti; prostitutky táhnoucí se za armádou zaplavily město a veřejné domy se k úžasu církevních hodnostářů plnily výkvětem ženského polosvěta. Všechny hotely, penziony i soukromé domy praskaly pod nápořem hostů, kteří přijeli ošetřovat zraněné příbuzné, ležící v jednom z nekonečného množství místních lazaretů. Každý týden se pořádaly večírky, plesy a dobročinné bazary a kromě toho bylo uzavíráno nekonečné množství válečných sňatků se vším, co k nim patří: ženiši na dovolence ve světle šedých uniformách se zlatými šňůrami, nevěsty v nádheře propašované blokádu, uličky zkřížených šavlí, přípitky šampaňským a loučení provázené slzami. Temné ulice se stromořadími se noc co noc rozeznávaly tancem, ze šantánů brnkala píána a soprány se mísily s hlasy hýřících vojáků v příjemně melancholických melodiích *Polnice troubily příměří* a *Tvůj dopis přišel, jenže pozdě*, což byly naříkavé cajdáky, jež donutily k rozechvělému zaslzení i něžné oči, které nepoznaly slzy skutečného utrpení.

Když se vlekli v kočáře čvachtajícím blátem ulice, Scarlett chrlila jednu otázku za druhou a Peter jí trpělivě odpovídal a přitom ukazoval bičem hned sem a hned zas tam, pyšný, že může předvádět vlastní znalosti.

„Tak támdlencto je arzenál. Jó, je to tak, slečno, tam maj složený kanóny a podobně. Depák, slečno, to nejsou žádný magacíny, tam jsou kanceláře přes blokádu. Copák, slečno Scarlett, vy nevíte, co jsou kanceláře přes blokádu? To jsou takový ouřady a tam seděj ouřadové, co kupujou vod nás z Konfederací bavlnu a vyvázej jí skrz Charleston a Wilmington a potom zasejc dovázej střelnej prach. Depák, to nevim, co jsou voni zač. Slečna Pitty tvrdí, že jsou to Angličani, ale nikdo jim nerozumí, co jako říkaj. Áno, slečno, tendlecten strašlivej kouř a taky saze ničej slečně Pittypat hedbávný záclony. To všecko de z tej slejvárny a z těch válcoven. A což teprvá ten randál, co dělaj v noci! Nikdo voko nezamhouří. To nemůžu, slečno Scarlett, na mou duši vám nemůžu zastavit, abyste se rozhlídla. Slíbil jsem slečně Pittypat, že vás přivezu rovnou domu... Slečno Scarlett, ukloňte se. Támdle vás zdravěj slečna Merriwetherová se slečnou Elsingovou...“

Scarlett si matně vzpomínala na dámy, které se tak nějak jmenovaly a přijely jí z Atlanty do Tary na svatbu, a kromě toho si vzpomněla, že jsou nejlepšími přítelkyněmi slečny Pittypat. Proto se rychle obrátila, kam Peter ukazoval, a uklonila se. Obě dámy seděly v kočáře stojícím před obchodem se střižním zbožím. Majitel se dvěma prodavači stáli na chodníku s náručím plným štůček bavlněných látek, které dámám předváděli. Paní Merriwetherová byla vyšší, statné postavy a byla tak těsně sešněrována, že jí poprsí trčelo jako příd' plachetnice. Ocelově šedé vlasy měla prodloužené nakadeřeným přičeskem, který byl vyzývavě hnědý a vůbec se nesnažil ladit se zbytkem vlasů. Měla kulatý, sytě zbarvený obličej, v němž se odrážela dobrosrdečná chytrost a zvyk poroučet. Paní Elsingová byla mladší, hubená a křehká žena, která kdysi musela

být krásná a z níž dosud vyzařovaly stopy zašlé svěžesti a delikátní pánovitosti.

Tyto dvě dámy tvořily spolu se třetí dámou, paní Whitingovou, sloupy atlantské společnosti. Řídily tři církve, k nimž jednotlivě patřily, všechny církevní hodnostáře, sborové zpěváky i věřící. Pořádaly dobročinné bazary, vedly kroužky šití, poskytovaly záštitu plesům a piknikům, vyznaly se v tom, kdo je a kdo není dobrá partie, věděly, kdo tajně pije, kdo bude mít dítě a kdy. Autoritativně rozhodovaly o rodových záležitostech všech lidí, kteří něco znamenali v celé Georgii, Jižní Karolíně i Virginii, s ostatními státy si nelámaly hlavu, jelikož byly přesvědčeny, že by někdo, kdo něco znamená, těžko mohl pocházet odjinud než z těchto tří států. Rozhodovaly jak dodržovat dekorum a jakživy si své mínění nenechaly pro sebe – paní Merriwetherová je sdělovala hlasem řvoucím, co jí plíce stačily, paní Elsingová elegantním, jakoby zmírajícím protahováním slov a paní Whitingová zoufalým šepotem, který dával najevo, jak strašně nerada o podobných věcech mluví. Dámy se navzájem neměly rády a nedůvěřovaly si stejně silně jako členové prvního triumvirátu, a zřejmě proto se tak úzce sblížily.

„Už jsem Pitty říkala, že vás určitě musím mít ve svém lazaretu,“ křičela paní Merriwetherová s úsměvem. „Ne abyste něco slíbila paní Meadeové nebo paní Whitingové!“

„Určitě ne,“ odpověděla Scarlett, která neměla potuchy, o čem paní Merriwetherová mluví, ale cítila se poctěna, že ji někdo vítá a potřebuje. „Doufám, že se zase brzy uvidíme.“

Kočár se dovedl o kousek dál a pak na okamžik zastavil, aby umožnil dvěma dámám nesoucím přes ruku koše plné obvažů přejít rozbahněnou ulici po nebezpečně kluzkých kamenech. Vtom Scarlett koutkem oka zahlédla na chodníku ženu v pestrobarevných šatech – až příliš pestrých, aby se v nich dalo vyjít na ulici – přes ramena měla vzorovaný pléd s trásněmi sahajícími až po paty. Obrátila se a uviděla vysokou, přisprostle elegantní ženštinu

s drzým výrazem v obličeji a spoustou tak zrzavých vlasů, že musely být obarvené. Scarlett poprvé v životě potkala ženu, která „něco provedla se svými vlasy“, a nemohla od ní odtrhnout oči.

„Strejdo Petere, kdo je to?“ zeptala se šepem.

„Jó, to já prosím nevím.“

„Ale víš, poznám to na tobě. Tak kdo to je?“

„Menuje se Belle Watlingová,“ odpověděl strejda Peter a začal přitom špulit dolní ret.

Scarlett si všimla, že nepoužil před jménem „slečna“ ani „paní“.

„Tak kdo to je?“

„Slečno Scarlett,“ zahučel Peter temně a přetáhl vyplašeného koně, „slečně Pitty bude proti srsti, dyž se budete ptát na věci, do kerejch vám nic nejní. Máme teď ve městě houf bezcennejch lidí, vo kerejch se nemá cenu bavit.“

Ježíšmarjá! vyděsila se v duchu Scarlett, to určitě byla prodejná ženská!

V životě prodejnou ženu neviděla, a tak se ohlédla a nemohla od ní odtrhnout oči, dokud prostitutka nezmizela v davu.

Obchody i nové budovy postavené za války začínaly řádnout a mezi nimi se objevovaly nezastavěné plochy. Obchodní a vojenská část města konečně zůstala za nimi a objevily se obytné domy. Scarlett se s nimi vítala jako se starými známými: Leydenský dům, důstojný a vznešený; U Bonnellů, dům s malými bílými sloupy a zelenými roletami; georgiánský dům rodiny McLureových stojící s pevně stisknutými rty za nízkým zimolezovým plotem. Museli zpomalit, protože z verand, zahrad i chodníků na Scarlett volaly dámy. Některé trochu znala, na jiné si matně vzpomínala, ale většinu viděla poprvé. Pittypat tedy její příjezd řádně rozhlásila. Každou chvíli musela zvednout malého Wadea, aby se nad ním mohly rozplývat dámy, které se odvážíly marastem až k vlastnímu kamennému schůdku pro nastupování do kočáru. Všechny na Scarlett volaly, že určitě musí vstoupit do jejich kroužků pletení

a šití nebo do jejich lazaretních výborů a žádných jiných, a Scarlett bez rozmýšlení přikyvovala napravo i nalevo.

Když projížděli kolem domu postaveného nesourodě ze zeleně natřených prken, černá holčička číhající na předním schodišti vykřikla: „Už jede!“ a hned se objevil doktor Meade s manželkou a malým, třináctiletým Philem a všichni ji hlasitě zdravili. Scarlett si vzpomněla, že také byli na její svatbě. Paní Meadeová se vyšvihla na vlastní nástupní schůdek a natahovala krk, aby viděla dítě, ale doktor se bez ohledu na bláto probrodil až ke kočáru. Byl vysoký, v obličeji se špičatou ocelově šedou bradkou voskově zažloutlý a oblek na něm visel jako na strašákovi ve vichřici. Celá Atlanta v něm viděla zdroj vši síly a moudrosti, nepřekvapí proto, že vírou spoluobčanů trochu nasákl i on sám. Přestože měl ve zvyku hrát si občas na vševědoucího i navzdory poněkud pompéznímu vystupování, byl to ten nejlaskavější člověk, který ve městě žil.

Když si se Scarlett potřásl rukou a pochvalně dloubl Wadea do břicha, prohlásil, že mu slečna Pittypat dala své slovo, že Scarlett vstoupí jedině do výboru pro balení obvazů a do lazaretu, který vede jeho manželka, paní Meadeová.

„Ale já to už slíbila nejméně tisíci dámám!“ vyděsila se Scarlett.

„To určitě byla paní Merriwetherová, na to dám krk!“ vykřikla s nevolí paní Meadeová. „Čert aby tu osobu vzal! Určitě musí být u každého vlaku!“

„Slíbila jsem jí to, jelikož jsem neměla tušení, oč jde,“ přiznala se Scarlett. „Co vlastně takové lazaretní výbory dělají?“

Lékaře i jeho ženu její nevědomost lehce šokovala.

„Vy jste žila odloučena na venkově a samozřejmě to nemůžete vědět,“ omlouvala se paní Meadeová za Scarlett. „Máme ošetřovatelské výbory pro různé dny v různých lazaretech. Ošetřujeme vojáky a pomáháme lékařům s obvazy a oděvy, a když se ranění uzdraví natolik, že mohou být propuštěni z lazaretu, bereme si je k sobě domů na rekonvalescenci, dokud nejsou schopni návratu do služby

v poli. Pečujeme o manželky a rodiny některých raněných, kteří jsou na tom opravdu špatně – a často ještě hůř. Pan doktor Meade pracuje v nemocnici, kde já vedu výbor, a všichni tvrdí, že je skvělý...”

„No tak, paní Meadeová,“ napomenul manželku polichocený doktor Meade. „Nevytahuj se se mnou před lidmi. Dělán aspoň to málo, co můžu, když už mi nedovolíš vstoupit do armády.“

„Já že ti nedovolím!“ vykřikla s nevolí. „Já? Celé město by tě nenechalo odejít, sám to víš nejlíp. Víte, Scarlett, když se lidi dozvěděli, že chce odjet do Virginie a stát se vojenským lékařem, všechny dámy podepsaly petici s prosbou, aby zůstal doma. Město by se bez tebe prostě neobešlo.“

„Ale no tak, paní Meadeová,“ opakoval lékař a bylo vidět, jak ho chvála těší. „Snad prozatím stačí, když máme na frontě syna.“

„A já půjdu příští rok!“ vykřikl malý Phil a začal poskakovat nadšením. „Budu bubeníkem. Už se učím bubnovat. Chcete si mě poslechnout? Doběhnu si pro bubínek.“

„Ne, teď ne,“ zarazila ho paní Meadeová, přitáhla chlapce k sobě a obličej se jí náhle zachmuřil. „Příští rok ne, chlapče. Možná až další.“

„Ale do té doby bude po válce!“ vykřikl Phil vzdorně a odtáhl se od matky. „Vždyť jsi mi to slíbila!“

Pohledy rodičů se setkaly nad synovou hlavou a Scarlett pochopila jejich význam. Darcy Meade už sloužil ve Virginii a otec s matkou se upínali na zbývajícího syna.

Strejda Peter si odkašlal.

„Slečna Pitty byla celá bez sebe, už dyž jsem odjížděl, a esli hned nepojedem, tak určitě vomdlí.“

„Na shledanou. Zastavím se odpoledne,“ volala na rozloučenou paní Meadeová. „A vyřiďte ode mě Pitty, že si odskáče, jestli se nestanete členkou mého výboru.“

Kočár klouzal po rozbahněné cestě, Scarlett se opřela o polštáře a usmívala se. Cítila se lépe než kdykoli za celou řadu posledních měsíců. Atlanta se zástupy lidí, spěchem a spodním proudem

činorodého kvasu jí připadala příjemná, vzrušující a mnohem snesitelnější než osamělá plantáž u Charlestonu, kde se v nočním tichu ozýval řev aligátorů, lepší než samotný Charleston, ospale snící v zahradách obehnaných vysokými zdmi, lepší než Savannah, obtékaná bahnitou řekou, kde byly ulice lemovány palmetami. Momentálně i lepší než Tara, ať už se tam cítila sebelíp.

Z tohoto města s úzkými blátivými ulicemi, ležícího mezi zvlněnými rudými kopci, vyzařovalo cosi vzrušujícího, cosi hrubého a drsného, co souznělo s hrubostí a drsností skrytou pod slupkou ušlechtilosti, kterou jí vnutila Ellen s chůvou. Scarlett se znenadání zmocnil pocit, že patří sem a ne do tichých, klidných starých měst ležících na plochých březích žlutých vod.

Domy čím dál víc řídly, a když se Scarlett vyklonila z kočáru, zahlédla červené cihlové zdi a břidlicovou střechu domu tetičky Pittypat. Byl to skoro poslední dům na severním okraji města. Za ním se Broskvoňová ulice zužovala, začínala se kroutit a ve stínu nádherných stromů se vytrácela do hustých tichých lesů. Pěkný plot s dřevěnými tabulemi byl čerstvě natřen na bílo a na předním dvoře, který jím byl obehnan, zářily žluté hvězdy posledních tulipánů, které ještě nestačily odkvést. Na předním schodišti stály dvě ženy v černém, za nimi mohutná žlutá ženská s rukama pod zástěrou a s bílými zuby vyceněnými v ústech směřících se od ucha k uchu. Baculatá slečna Pittypat vzrušením přeshlapovala z jedné drobné nožky na druhou, jednu ruku si tiskla na mohutné poprsí, aby uklidnila prudce bušící srdce. Scarlett uviděla vedle tetičky Melanii, v návalu nevole si uvědomila, že tahle křehká osůbka ve smutku musí být ta káča z Atlanty, co jí vlezla do zelí, a teď má nepoddajné černé kadeře zkrocené pod sítkou a vítá ji s laskavým a šťastným úsměvem ve tváři, která má tvar srdce.

Když už si někdo na Jihu dal tu práci, sbalil kufr a odjel na návštěvu do místa vzdáleného čtyřicet kilometrů, málokdy se tam zdržel méně než měsíc. Jižané byli stejně náruživými hosty jako hostiteli

a nebylo nic neobvyklého na tom, že příbuzní, kteří přijeli na Vánoce, zůstali až do července. Často se novomanželé na okružní cestě po návštěvách během líbánek zdrželi v rodině, ve které se jim líbilo, až do narození druhého dítěte. Starší tetičky a strýčkové přijeli na nedělní oběd a někdy zůstali, dokud je nepohřbili. S hosty nebyly vůbec potíže, jelikož domy byly prostorné, služebnictvo početné a uživit pár krků navíc nebyl v zemi hojnosti problém. Na návštěvy jezdili muži i ženy, staří i mladí, novomanželé, mladé matky chlubicí se svými ratolestmi, uzdravující se pacienti, lidé, jimž zemřel někdo blízký, dívky, které rodiče potřebovali uchránit před nebezpečím hrozícím z nerozumných svazků, děvčata, která dosáhla nebezpečného věku, aniž se zasnoubila, a která – jak rodiče doufali – se mohla stát pod moudrým vedením příbuzných vhodnými partiemi jinde. Návštěvy zpestřovaly a rozvířovaly hladinu líně se vlekoucího života Jihu a každý je vždycky rád uvítal.

Scarlett přijela do Atlanty a neměla sebemenší představu, jak dlouho se zdrží. Kdyby to tu bylo nudné jako v Charlestonu nebo Savannah, vrátila by se domů nejpozději za měsíc. Ale kdyby byl pobyt zajímavý, zdržela by se na neurčito. Ještě se ani nestačila pořádně rozhlédnout a už na ni tetička Pitty s Melanií začaly naléhat, aby se u nich usadila natrvalo. Vyrukovaly na ni se všemi myslitelnými argumenty. Chtěly ji mít u sebe především kvůli ní samé, protože ji měly moc rády. Cítily se opuštěné, v noci se v tak velkém domě často bály, Scarlett je statečná a umí jim dodat odvahy. Byla přece tak milá, že je utěšovala v jejich žalu. Když Charles zahynul, Scarlett patří i se synem k jeho příbuzným. Navíc jí připadla polovina domu, protože na ni Charles pamatoval v poslední vůli. A konečně, Konfederace potřebuje každou ruku, která je schopna šít, plést, skládat obvazy a ošetřovat raněné.

Charlesův strýc Henry Hamilton, který bydlel staromládenecky v hotelu blízko nádraží, s ní také vážně promluvil na toto téma. Strýc Henry byl menší popudlivý starý pán s bříškem, růžovými tvářemi a hřívou prošedivělých dlouhých vlasů, který neměl sebemenší

pochopení pro ženské rozmary a vrtochy. Proto taky se svou sestrou, slečnou Pittypat, stěží promluvil. Od dětství měli odlišnou povahu a ještě více se navzájem odcizili, když Henry vznesl námitky proti způsobu, jakým sestra vychovávala Charlese: „Udělá z vojákovy syna zatraceně rozmazlenou slečinku!“ Před léty ji urazil tak, že s ním slečna Pitty nepromluvila jinak než šepem, a to ještě tak zdrženlivě, že by si nezasvěcený člověk myslel, že počestný starý právník musí být přinejmenším vrah. K urážce došlo v den, kdy si Pitty chtěla vybrat pět set dolarů ze svého jmění, které bratr spravoval, aby je mohla investovat do neexistujícího zlatého dolu. Henry to nepřipustil a v návalu vzteku prohlásil, že sestra má asi tolik rozumu jako chroust, a kromě toho se nechal slyšet, že v její společnosti nemůže vydržet v klidu déle než pět minut. Od toho dne se s ním scházela pouze jednou za měsíc, kdy ji strejda Peter dovezl do kanceláře, kde jí bratr vyplatil částku potřebnou na vedení domácnosti. Po těchto krátkých návštěvách se slečna Pitty pokaždé pro zbytek dne uchýlila na lůžko, kde se věnovala pláči a čichacím solím. Melanie a Charles se strýcem vycházeli skvěle, často se nabízeli, že ji této těžké životní zkoušky zbaví, ale Pitty pokaždé pevně stiskla dětské rty a odmítla. Henry byl její kříž a musela ho nést. Z toho Charles s Melanií usoudili, že to občasné rozrušení musí tetičku hluboce uspokojovat, už proto, že si jinak žila jako v bavlne.

Strýci Henrymu se Scarlett okamžitě zalíbila, jelikož viděl, jak sám říkal, že kromě své hloupé afektovanosti má taky trochu zdravého rozumu. Spravoval nejen Pittyino a Melaniino jmění, ale i majetek, který Scarlett odkázal Charles. Scarlett příjemně překvapilo, že se z ní stala zámožná mladá vdova. Charles jí odkázal nejen polovinu Pittyina domu, ale i zemědělskou půdu a nemovitosti ve městě. Obchody a sklady táhnoucí se kolem trati poblíž nádraží, které také patřily k dědictví, od začátku války ztrojnásobily svou cenu. Strýc podával přehled o jejím novém majetku a tehdy se poprvé zmínil, že by se Scarlett měla trvale usadit v Atlantě.

„Až Wade Hampton dospěje, bude z něj bohatý mladík,“ konstatoval strýc Henry. „Během dvaceti let se při tempu, jakým Atlanta roste, hodnota jeho jmění zdesateronásobí. Myslím, že je správné, aby chlapec vyrůstal tam, kde má majetek, aby se o něj naučil starat – a o Pitty a Melanii samozřejmě také. Zanedlouho bude jediným nositelem jména Hamiltonových, protože já tu nebudu věčně.“

Strejda Peter ze své strany považoval za samozřejmé, že Scarlett přijela natrvalo. Neuměl si představit, že by Charlesův jediný syn mohl být vychováván někde jinde, kde by na výchovu nemohl osobně dohlížet. Scarlett se všem těmto argumentům usmívala, ale nic neříkala. Nechtěla dát závazný slib, dokud se nepřesvědčí, jak se jí bude líbit v Atlantě a jak bude snášet trvalé soužití s manžellovým příbuzenstvem. Uvědomovala si rovněž, že bude muset přesvědčit Ellen a Geralda. Navíc se jí začalo hrozně stýskat po Taře; stýskalo se jí po rudých polích, rašící zelené bavlně a kouzelném tichu za soumraku. Poprvé začínala matně chápat, co Gerald mínil tvrzením, že i ona má v krvi lásku k půdě.

Proto se prozatím elegantně vyhýbala definitivní odpovědi na otázku, jak dlouho se zdrží, a bez potíží se připojila k životu plynoucímu v cihlovém domě na tichém konci Broskvoňové ulice.

Když Scarlett žila s Charlesovými pokrevními příbuznými a viděla dům, z něž pocházel, konečně začínala trochu rozumět tomu chlapci, který ji tak rychle učinil ženou, vdovou a matkou svého syna. Bylo snadné pochopit, proč byl tak ostýchavý, nezkažený a idealistický. Jestli vůbec Charles zdědil nějaké vlastnosti po svém otci, přísném, neohroženém, výbušném vojákovi, určitě vzaly za své v dětství v ženské atmosféře, v níž byl vychováván. Byl oddaný dětinské Pitty, k Melanii měl blíž, než obvykle bratři k sestrám mívají, a dvě roztomilejší, světu vzdálenější ženy by těžko našel.

Tetička Pittypat byla před šedesáti lety pokřtěna Sarah Jane, ale od dávného dne, kdy jí milující otec kvůli droboučkým, tenkým a neposedným nožkám přišel tuto přezdívku, jí nikdo jinak neřekl.

V následujících letech se tetička v mnohém změnila, takže zamilovaná přezdívkou už tolik neseseděla. Z divoce pobíhající holčičky teď zbyly jen dvě drobné nožky, které nemohly unést tetiččinu váhu, a sklon ke šťastnému bezpředmětnému žvatlání. Tetička se zakulatila, měla růžové tvářičky, stříbrně prokvetlé vlasy a často těžce popadala dech, protože byla nadmíru těsně sešněrovaná. Drobné nožky, nacpané do příliš těsných střevíčků, ji neunesly dál než k nejbližšímu rohu ulice. Srdce se jí prudce rozbušilo při sebemenším rozrušení a tetička toho bezostyšně zneužívala a při každé příležitosti upadala do mdlob. Všichni věděli, že její mdloby jsou většinou předstírané, jak se sluší na dámu, ale měli ji rádi a nikdy jí nedali nic najevo. Všichni ji milovali a rozmazlovali jako malou holčičku, ale odmítali ji brát vážně. Všichni – až na bratra Henryho.

Tetička Pittypat měla ze všeho na světě nejraději klepy, snad ještě raději než slasti stolování, a celé hodiny vydržela neškodně a dobrosrdečně klábosit o záležitostech cizích lidí. Nepamatovala si jména, data, ani místa a často popletla aktéry jednoho atlantského soukromého dramatu s jinými, což ovšem nikoho nepřivedlo do rozpaků, nikdo nebyl takový blázen, aby bral tetičku vážně. Nikdo jí v životě neřekl nic doopravdy šokujícího nebo skandálního, jelikož její panenství muselo být chráněno i v šedesáti letech, a přátelé se podíleli na mlčenlivém spiknutí, které jí dovolovalo žít jako v bavlnce životem přestárlého milovaného mazánka.

Melanie v mnohém připomínala tetičku. Byla ostýchavá, cudná, bez příčiny se hned červenala, ale na rozdíl od ní měla zdravý rozum. Kousek ho má, to musím uznat, připustila v duchu nerada Scarlett. Melanie měla jako tetička Pitty obličej dítěte žijícího si jako v bavlnce, které poznalo pouze prostotu a laskavost, pravdomluvnost a lásku, dítěte, které nikdy nespatriło zlo, a kdyby je náhodou zahlédlo, ani by je nepoznalo. Protože tetička byla odjakživa šťastná, chtěla, aby i všichni ostatní byli šťastní, nebo alespoň spokojení sami se sebou. Proto si na každém všímala nejlepších vlastností

a chválila je nahlas. Neexistoval sebehoupější sluha, na němž by nenašla alespoň stopu oddanosti nebo dobrosrdečnosti, neexistovala ošklivá a nepříjemná dívka, na které by nenašla hezký tělesný rys nebo stopu vznešenosti v charakteru, a neexistoval bezcenný a nudný muž, kterého by neviděla ve světle jeho možností spíš než ve světle skutečného chování.

Kvůli těmto povahovým vlastnostem, které upřímně a spontánně vyvěraly z otevřeného založení, se k ní všichni upínali, protože kdo dokáže odolat kouzlu lidské bytosti, která v druhých umí najít vlastnosti, o nichž se nikomu, ani samotným nositelům, v životě nezdálo? Měla nejvíc přítelkyň a přátel z celého města, ale ctitelů málo, jelikož se jí nedostávalo cílevědomé sobeckosti, která se hned tak nezastaví, chce-li ulovit muže.

Melanie dělala jen to, k čemu byly vychovány všechny dívky na Jihu – snažila se, aby se lidé v jejím okolí cítili volní a spokojení sami se sebou. Právě toto šťastné ženské spiknutí způsobilo, že společnost na Jihu byla tak příjemná. Ženy věděly, že země, v níž jsou muži spokojeni, protože jim nikdo neodporuje a neupírá kousíček jejich ješitnosti, pravděpodobně bude velmi příjemným místem k životu i pro ženy. Proto se ženy od kolébky do hrobu snažily udržovat muže v blaženém sebeuspokojení a spokojení muži jim to bohatě spláceli galantností a zbožňováním. Muži ve skutečnosti ochotně dopřávali dámám všechno na světě, popírali pouze, že by mohly mít rozum. Scarlett používala stejné kouzlo jako Melanie, jenomže s rafinovanou vychytralostí a osvědčeným uměním. Rozdíl mezi oběma mladými ženami spočíval v tom, že Melanie říkala laskavá a lichotivá slova z touhy potěšit lidi, Scarlett dělala totéž jen proto, aby dosáhla svého.

Od obou žen, které měl na světě nejraději, nemohl Charles čekat žádný otužující vliv, nedozvěděl se od nich o drsné životní skutečnosti, takže prostředí, v němž dospíval v muže, připomínalo měkce vystlané ptačí hnízdo. Ve srovnání s Tarou to byl klidný, staromódní,

ušlechtilý domov. Scarlett v něm velice postrádala mužný pach brandy a tabáku, drsné hlasy a občasné zaklení, pušky, kníry, sedla, uzdy a psy běžící vedle koně. Stýskalo se jí po hádajících se hlasech, kterých byla Tara plná pokaždé, jakmile Ellen zmizela z dohledu, protože chůva se začala hádat s Porkem, Rose se štekala s Teenou, Scarlett si vjela do vlasů se Suellen a Gerald hulákal své hrozby. Není divu, že Charles byl rozmazlený jako slečinka, když vyrostl v domě, kam nikdy nepronikl žádný rozruch, kde nikdo nezvýšil hlas, všichni ušlechtilé respektovali názory druhých a kde vládl zešedivělý černý tyran z kuchyně. Scarlett, která si slibovala větší svobodu od toho, že unikla chůvině dozoru, bohužel zjistila, že strejda Peter klade na chování dámy, a především vdovy po panu Charlesovi, ještě vyšší nároky než chůva v Taře.

V takové domácnosti se Scarlett vzpamatovala a dřív, než si to stačila uvědomit, se jí vrátila normální nálada. Bylo jí teprve sedmáct let, kypěla zdravím a energií a Charlesovi příbuzní dělali, co mohli, aby byla šťastná. Nedařilo-li se jim to beze zbytku, nebyla to jejich vina, protože nikdo na světě by nedokázal poručit jejímu srdci, aby se nezachvělo při každé zmínce o Ashleym. A Melanie se o něm zmiňovala velice často! Melanie s Pitty neúnavně vymýšlely co udělat, aby zmírnily smutek, který na Scarlett podle jejich názoru tak těžce doléhal. Přestaly myslet na vlastní trápení, jen aby ji nějak zabavily. Pečlivě dbaly, aby řádně jedla, odpoledne odpočívala a jezdila na projížďky kočárem. Nejenže ji celou nezřízeně obdivovaly – její veselost, postavu, drobné ruce a nožky i bílou plet' – neustále to nahlas zdůrazňovaly, hladily ji, objímaly a líbaly, jen aby podtrhly účinek svých laskavých slov.

Scarlett o žádné laskavosti nestála, zato si užívala lichotek. V Taře o ní nikdo neproněsl nahlas tolik kouzelných věcí. Ve skutečnosti to bylo právě naopak, protože chůva trávila spoustu času krocením její ješitnosti. Malý Wade už jí nebyl na obtíž, protože rodina i okolí, černí jako bílí, se v něm viděli a vedli neustálé spory, kdo ho bude

chovat na klíně. Největší slabost pro chlapce měla Melanie. I když nejhůř vrískal, Melanii připadal okouzlující. Chválila ho přitom nahlas a dodávala: „Ty jsi takový roztomilý chlapeček. Škoda že nejsi můj!“

Někdy se Scarlett musela přemáhat, aby nedala najevo, co si myslí. Pořád považovala tetičku Pittypat za nejhlupejší starou osobu pod sluncem a její nevyhraněnost a citové výlevy ji nesnesitelně dráždily. Melanii žárlivě nesnášela a tento pocit se den ode dne prohluboval, takže občas musela zčistajasna odejít z místnosti, když Melanie, zářící zamilovanou pýchou, mluvila o Ashleyem nebo nahlas předčítala jeho dopisy. Ale celkem vzato život plynul nejlépe, jak to bylo za daných okolností možné. Atlanta byla rozhodně zajímavější než Savannah, Charleston nebo Tara a dokázala Scarlett zaměstnávat tolika nezvyklými válečnými činnostmi, že neměla čas oddávat se přemýšlení ani apatii. Ale někdy, když sfoukla svíci a zavrtala hlavu do polštáře, vzdychala a v duchu si stěžovala: Škoda že je Ashley ženatý! Škoda že musím ošetřovat raněné v odporném špitále! A největší škoda je, že nemůžu mít žádného ctitele!

Ošetřování raněných se jí okamžitě znechutilo, ale nemohla této povinnosti uniknout, protože byla ve výběrech paní Meadeové a Merriwetherové. To znamenalo strávit čtyři odpoledne v týdnu v dusném, páchnoucím ovzduší nemocnice s vlasy svázanými do ručníku a v zástěře, která ji zakrývala od brady až na zem. Všechny vdané paní z Atlanty, mladé i staré, ošetřovaly raněné s nadšením, které podle Scarlettina názoru hraničilo s fanatismem. Považovaly za samozřejmé, že Scarlett sdílí jejich patriotický elán, a určitě by je šokovalo, kdyby věděly, jak málo ji válka zajímá. Kromě neustálé hrůzy, že Ashley může být zabit, ji válka nezajímala vůbec a ošetřování raněných se věnovala prostě proto, že nevěděla, jak se té činnosti vyhnout.

Na ošetřování raněných nebylo nic romantického. Pro Scarlett to znamenalo sténání, delirium, smrt a všechny možné pachy. Lazarety

byly plné špinavých, zavšivených mužů s kníry, kteří příšerně zapáchali a na tělech měli zranění, nad nimiž by se zvedl žaludek i svěťtici. Puch gangrény v lazaretech pronikal do nosu dlouho předtím, než příchozí došel ke dveřím, mdlá nasládllost, která jí zůstávala na rukou i ve vlasech a pronásledovala ji i ve snech. V nemocničních pokojích se rojila bzučící hejna much, moskytů a komárů, kteří trápili raněné, až kleli anebo bezmocně vzlykali, a Scarlett, která si sama musela škrábat místa, kam ji bodli moskyti, ovívala raněné palmetovým vějířem, až přestávala cítit ramena, a v duchu si přála, aby všichni byli radši mrtví.

Naproti tomu Melanii jako by ani nevadily všechny pachy, rány a nahota, což Scarlett připadalo divné zrovna u nejbázlivější a nejucudnější ženy, jakou znala. Melanie bývala občas velmi bledá, když držela mísy a nástroje doktoru Meadeovi, ořezávajícímu maso zachvácené gangrénou. Jednou ji Scarlett po takové operaci zastihla ve skladišti prádla, jak zvrací do ručníku. Ale dokud ji měli ranění na očích, chovala se jemně, soucitně a povzbudivě, takže jí pacienti po lazaretech říkali anděl milosrdenství. Scarlett by se takový titul také líbil, ale to by se musela dotýkat mužů, s nimiž hýbaly vši, musela by strkat prsty do krku pacientů ležících v bezvědomí, aby se přesvědčila, jestli se nedusí žvýkacím tabákem, musela by převazovat pahýly údů a vybírat larvy z hnijícího masa. Brr, Scarlett se ošetřování raněných opravdu nelíbilo!

Snad by se všechno dalo vydržet, kdyby směla uplatňovat své osobní kouzlo na uzdravujících se pacientech, protože mnozí byli přitažliví a pocházeli z dobrých rodin, jenomže byla vdova. Městské slečny, které nesměly k raněným, aby snad nezahlédly věci nevhodné pro panenský zrak, měly na starosti právě rekonvalescenční oddělení. Nemusely se ohlížet ani na manželský, ani na vdovský stav a měly mezi uzdravujícími se pacienty velké úspěchy. Scarlett se skřípěním zubů konstatovala, že i ty nejméně přitažlivé dívky se dokážou bez obtíží zasnoubit.

Až na beznadějně nemocné a těžce zraněné muže Scarlett žila výhradně se ženami, to jí šlo na nervy, protože ženám nejen nedůvěřovala, ale navíc se s nimi – což bylo ještě horší – vždycky nudila. Ale tři odpoledne v týdnu musela trávit v kroužcích šití a skládání obvazů, které vedly Melaniiny přítelkyně. Mladé ženy, které všechny znaly Charlese, k ní při těchto příležitostech byly laskavé a pozorné, nejvíc dcery předních vdov města Fanny Elsingová a Maybelle Merriwetherová. Ale chovaly se k ní uctivě, jako by byla stará a odepzaná, jejich neustálé žvatlání o tanci a nápadnících v ní probouzelo závist i vztek, že jí vdovský stav brání účastnit se takových příjemných podniků. Vždyť je přece třikrát přitažlivější než nějaká Fanny nebo Maybelle! Ach, jak je život nespravedlivý! Jak je nespravedlivé, když si všichni myslí, že pochovala srdce v hrobě, ačkoliv to vůbec není pravda! Její srdce je přece u Ashleyho ve Virginii!

Přes všechny tyto nepříjemnosti se Scarlett v Atlantě moc líbilo. A jak plynuly týdny, její návštěva se prodlužovala.

Kapitola 9

Toho rána uprostřed léta seděla Scarlett u okna své ložnice a zoufale pozorovala vozy a kočáry plné vojáků, děvčat a jejich gardedam vyjíždějících vesele po Broskvoňové ulici do lesů, kde nalámou větve na ozdobu dobročinného bazaru, který se má večer konat ve prospěch lazaretů. Rudou silnici šachovaly skvrny stínů, slunce sálalo pod klenoucí se větve stromů a zpod spousty kopyt vyletovaly obláčky rudého prachu. Na voze kus před ostatními povozy jeli čtyři statní černoši se sekerami, kteří měli za úkol nasekat zelené větve a strhat ze stromů popínavé rostliny, a zadní část vozu byla zaplněna piknikovými koši naskládanými na sebe a přikrytými ubrousky, dýchovými košíky s obědem a tuctem melounů. Dva černošští mladíci si s sebou vzali bendža a foukací harmoniky a vyhrávali, až se hory zelenaly, vlastní nastudování písně *Když se chceš mít fajn, dej se k jezdeckvu*. Za nimi se trousil veselý průvod, děvčata v bavlněných šatech s květinovými vzory, s lehkými šály, klobouky a krajkovými rukavičkami, chránícími pleť, a drobnými slunečníky, které si držely nad hlavami; starší dámy, klidně se usmívající uprostřed všeho hlasitého smíchu, vtipů a pokřikování létajících z kočáru do kočáru; rekonvalescenti z lazaretů pevně podpíraní statnými gardedámami a štíhlými děvčaty, která kolem nich nadělala spoustu rozruchu a cirátů; ostruhy řinčely, zlaté šňůry se třpytily, slunečníky skákaly nahoru dolů, vějíře svištěly, černoši zpívali. Všichni si vyjeli na Broskvoňovou cestu, aby si užili zeleně, pikniku a krájení melounů. Všichni, říkala si v duchu rozmrzele Scarlett, všichni až na mě.

Všichni na ni mávali a volali, když projížděli pod oknem, a Scarlett se ze všech sil snažila odpovídat, jak se patří, ale bylo to těžké. V srdci se ozvala prudká bolest, která jí pomalu stoupala do hrdla,

a Scarlett věděla, že se jí hrdlo brzy sevře a uvolní se teprve slzami. Všichni až na ni jedou na piknik. A všichni až na ni půjdou večer na dobročinný bazar a potom na ples. Totiž všichni až na ni, Pittypat, Melly a ostatní nešťastnice ve městě, které nosí smutek. Ale Melly a Pittypat to zřejmě nevadilo. Vůbec je nenapadlo, že by chtěly také jít. Ale Scarlett chtěla. Chtěla jít a bavit se, opravdu moc chtěla.

Není to prostě spravedlivé. Při přípravách dobročinného bazaru přece udělala dvakrát tolik práce než kterákoli dívka z města. Pletla ponožky, dětské čepičky, plédy a šály, háčkovala metry krajek, malovala porcelánové misky na vyčesané vlasy a šálky s chránítkem, aby si pánové nenamočili kníry. A vyšila vlajku Konfederace na šest povlaků a polštář. (Hvězdy byly sice trošku k jedné straně, některé byly skoro kulaté, jiné měly šest nebo sedm cípů, ale výsledný dojem byl docela dobrý.) Včera se dřela do úpadu ve staré zaprášené kůlně ve zbrojnici a potahovala žlutým, růžovým a zeleným řídkým plátnem jednotlivé stánky postavené podél stěn. Pod dozorem členek výboru ze ženské nemocnice to byla obyčejná dřina, při které se nedala užít žádná legrace. V blízkosti paní Merriwetherové, paní Elsingové nebo paní Whitingové nebyla nikdy legrace, a když poroučely, člověk si připadal jako negr. A ještě muset poslouchat vychloubačné řeči, jaký zájem všichni projevují o jejich dcerunky. Nejhorší je, že se jí na prstech udělaly dva puchýře, protože se spálila, když pomáhala Pittypat a Mellanii péct poschoďové dorty do tomboly.

Nadřela se jako nádeník na poli a teď, zrovna když začíná zábava, má kvůli dekoru zůstat doma! Opravdu není spravedlivé, že zrovna ona je vdova, ve vedleším pokoji jí vřeští dítě a ona je vyloučena ze všeho, co je na světě příjemného. Uplynulo něco málo přes rok od dob, kdy tančila, nosila světlé šaty místo smutku a byla prakticky zasnoubena se třemi mladíky najednou. Teď je jí sedmnáct a v nohou jí zbývá spousta touhy po tanci. Ne, tohle není spravedlivé! Život se jí vyhýbal, hnal se po letní cestě rozpálené sluncem

a zastíněné mohutnými stromy, život se šedými uniformami, cin-
kajícími ostruhami, květovanými organýnovými šaty a hrajícími
bendžy. Scarlett se snažila ovládat, nesmát se a nemávat příliš nad-
šeně na nejlepší známé, které ošetřovala v lazaretu, ale bylo pro ni
těžké potlačit dolíčky, které se jí samy dělaly ve tvářích, bylo těžké
předstírat, že má srdce pohřbené v hrobě, když to nebyla pravda.

Úklonám a mávání udělala nečekanou přítrž Pittypat, která
vstoupila do pokoje jako obvykle celá zadýchaná stoupáním do
schodů a beze všech cavyků ji odtáhla od okna.

„Přeskočilo ti, miláčku, copak můžeš mávat z okna své ložnice na
muže? Musím ti, Scarlett, se vši vážností říct, že jsem otřesena! Co
by tomu řekla paní matka!“

„Ale vždyť nevědí, že je to okno mé ložnice.“

„Stačí, aby si to domysleli, to je úplně stejné. Miláčku, takhle se
nesmíš chovat. Dostala by ses do řeči a všichni by říkali, že jsi lehká
ženská – mimochodem, paní Merriwetherová dobře ví, že jsi mávala
z okna ložnice.“

„A určitě to roznese mezi všemi kluky, potvora jedna!“

„Proboha, mlč, miláčku! Dolly Merriwetherová je moje nejlepší
přítelkyně.“

„Ale stejně je to potvora – ach, promiňte mi to, tetičko, neplačte!
Zapomněla jsem, že jsem v ložnici. Už to nikdy neudělám... Chtěla –
chtěla jsem jen vidět, jak jedou. Škoda že jsem nemohla s nimi!“

„Miláčku!“

„Ale ano. Už mě nebaví pořád sedět doma.“

„Scarlett, musíš mi slíbit, že takhle už nebudeš mluvit. Lidi by
nadělali zbytečné řeči. Roznášeli by, že náležitě nectíš památku
chudáka Charlieho...“

„Prosím vás, tetičko, neplačte!“

„Tak vidíš, teď jsem rozplakala i tebe,“ vzlykala potěšeně Pittypat
a přitom šátrala v kapsáři sukně po kapesníku.

Ostrá bolest konečně sevřela Scarlett hrdlo, až začala hlasitě bědovat – ne, jak si myslela Pittypat, kvůli chudáčkovi Charliemu, ale protože doznávalo poslední hrčení kočárů a poslední útržky smíchu. Melanie přišustila ze svého pokoje s čelem svraštěným obavami a s kartáčem v ruce. Obvykle upravené černé vlasy zbavené teď sítky jí trčely kolem hlavy ve změti drobných kudrlinek a vln.

„Co se děje, moje milé?“

„Charlie!“ vzlykala Pittypat, která se s rozkoší oddala žalu a položila si hlavu na Mellyino rameno.

„Ach,“ vzdychla Melly, které se při zmínce o bratrovi roztřásl horní ret, „musíš být statečná, moje milá. Neplač. Ach, Scarlett!“

Scarlett se vrhla na postel a ze všech sil naříkala, oplakávala ztracené mládí a jeho radosti, které jí teď byly odepřeny, vzlykala s nevolí a zoufalstvím dítěte, které si mohlo pláčem vydupat, co chtělo, a teď ví, že mu slzy nepomůžou. Zabořila hlavu do polštáře, brečela a kopala do příkrývky lemované velkými bambulemi.

„Nejradši bych umřela,“ vzlykala divoce. Nad takovým projevem žalu vyschly Pittypat slzy a Melly se vrhla k loži, aby nešťastnou švagrovou utěšila.

„Miláčku, neplač! Mysli na to, jak tě Charles miloval, to tě utěší! Mysli na našeho milovaného chlapečka.“

Nevole nad tím, že ji nechápou, se smísila se Scarlettiným zoufalým pocitem, že je se vším konec, až rozrušením ztratila řeč. To bylo štěstí, jinak by vykřičela pravdy oděné do Geraldových otevřených slov. Melanie ji poplácala po rameni a Pittypat se po špičkách těžce ploužila po místnosti a stahovala rolety.

„Nechte toho!“ vykřikla Scarlett a zvedla z polštáře zrudlou a opuchlou tvář. „Ještě přece nejsem mrtvá, tak proč stahujete rolety! Ale radši bych už byla! Běžte prosím vás pryč a nechte mě na pokoji!“

Znovu zabořila obličej do polštáře, tetička se švagrovou se šepetem poradily a po špičkách odešly. Scarlett zaslechla, jak Melanie na schodech tlumeným hlasem říká Pittypat: „Tetičko Pitty, nechci,

abyste s ní mluvila o Charlesovi. Víte, jak ji to rozruší. Pokaždé se, chudinka, tak divně zatváří a mně je jasné, že přemáhá pláč. Nesmíme jí to ztěžovat.“

Scarlett v bezmocném vzteku kopla do přikrývky a přemýšlela, co by řekla nejošklivějšího.

„Krucinálfagot!“ vykřikla nakonec a trochu se jí ulevilo. Jak může Melanie klidně sedět doma, nikdy se nebavit a nosit smutek po bratřovi, když je jí teprve osmnáct let? Melanie jako by nevěděla, nebo se nestarala, že život mívá její dům.

Vždyť je to takové nemehlo, ulevovala si v duchu Scarlett a bušila pěstičkami do polštáře. Stejně o ni nebyl takový zájem jako o mě, tak se jí nemá ani po čem stýskat. A – a navíc má Ashleyho a já – já nemám nikoho! Nad tímto novým trápením se znovu dala do hlasitého nářku.

Zůstala ve špatné náladě v ložnici až do odpoledne, pak už ji pohled na vracející se účastníky pikniku a vozy vrchovatě naložené borovými větvemi, popínavými rostlinami a kapradím netěšil. Všichni vypadali šťastně unaveně, když jí znovu mávali, Scarlett jim odpovídala bez nadšení. Život se pro ni stal beznadějnou záležitostí, která nestojí za všechno to trápení.

Vysvobození přišlo, když po obědě odpočívala, v podobě, jaké by se nejméně nadála. Nečekaně přijela paní Merriwetherová s paní Elsingovou. Melanie, Scarlett a tetička Pittypat, celé vyděšené, že v tak neobvyklou hodinu dorazila návštěva, se probraly, ve spěchu si připnuly živůtky, přičísly vlasy a sešly dolů do salonu.

„Děti paní Bonnellové dostaly spalničky,“ prohlásila paní Merriwetherová bez přípravy a tónem hlasu dávala najevo, že činí paní Bonnellovou osobně odpovědnou za to, že se něco podobného vůbec mohlo stát.

„A slečny McLureovy musejí odjet do Virginie,“ pronesla paní Elsingová zmírajícím hláskem a přitom se mdle ovívala, jako by na obou zprávách příliš nezáleželo. „Dallas McLure byl zraněn.“

„To je hrozné!“ vykřikly sborem hostitelky. „Snad není chudák Dallas...“

„Ne. Má jen prostřelené rameno,“ odpověděla bryskně paní Merriwetherová. „Ale nemohl si ke zranění vybrat horší dobu. Slečny pro něho pojedou na Sever a přivezou ho domů. Ale, pro všechny svaté na nebesích, nemůžeme mařit čas řeči. Musíme se co nejrychleji vrátit do zbrojnice a dokončit výzdobu. Pitty, potřebujeme, abyste s Melly dnes večer zastoupily paní Bonnellovou a slečny McLureovy.“

„Ale, Dolly, víš, že nemůžeme.“

„Neříkej mi, že nemůžeš, Pittypat Hamiltonová!“ obořila se na ni důrazně paní Merriwetherová. „Potřebujeme, abys dohlédla na negry, kteří budou podávat občerstvení. Původně to byl úkol paní Bonnellové. A ty, Melly, musíš převzít stánek, který měly mít na starosti slečny McLureových.“

„Ale to by jaksi nešlo – chudák Charlie je teprve...“

„Vím, jak ti je, ale pro naši Věc není žádná oběť dost velká,“ vpadla do debaty paní Elsingová mírným tónem, který definitivně rozhodl.

„Moc rády bychom pomohly, ale – proč si ke stánkům nevezmete nějaké milé hezké dívky?“

Paní Merriwetherová si odfrkla, jako by měla místo nosu trumpetu.

„Nechápu, co se dnes s těmi mladými lidmi děje. Nemají smysl pro zodpovědnost. Všechna děvčata, která ještě neměla na starosti stánky, si našla tolik výmluv, že bych jim nejradši nařezala holí. Jenomže na mě si nepřijdou! Jde jim jen o to, aby se mohla věnovat oficírům, to je celá věc. Taky se bojí, že by jim za pulty ve stánku dost nevynikaly nové šaty. Byla bych na mou duši radši, kdyby ten námořník, co proplouvá bloádou – jak se vlastně jmenuje?“

„Kapitán Butler,“ posloužila ochotně paní Elsingová.

„Byla bych radši, kdyby vozil víc nemocničního materiálu než kri-nolín a krajek. Místo abych se musela dívat na jedny šaty, musím se

dívat na dvacaterý, které přivezl. Kapitán Butler – to jméno nemůžu ani slyšet. Ale, Pitty, nemám čas na debaty. Musíš přijít. Všichni to pochopí. V zadní místnosti tě stejně nikdo neuvidí a Melly si nikdo nevšimne. Stánek, který měly mít na starosti malé McLureové, je nenápadný a skoro poslední v řadě, takže tě nikdo ani neuvidí.“

„Myslím, že bychom měly jít,“ ozvala se Scarlett, která musela krotit vlastní dychtivost a tvářit se vážně a prostě. „To je to nejmenší, co můžeme pro lazaret udělat.“

Ani jedna z návštěvnic se nezmněla o Scarlett, proto se teď otočily a ostře si ji změřily. Ani v tak naléhavé potřebě je nenapadlo požádat o pomoc při společenské události ženu, která nebyla ještě ani celý rok vdovou. Scarlett čelila jejich pohledům s nadšeným výrazem malého dítěte.

„Myslím, že bychom měly jít pomoci, aby se bazar vydařil, všechny tři. Myslím, že bych měla jít do stánku s Melly, protože – zkrátka myslím, že by bylo vhodnější, abychom tam byly dvě a ne jen Melly sama. Co myslíš, Melly?“

„No, víš,“ soukala ze sebe Melanie bezradně. Pomyšlení, že by se měla objevit ve smutku veřejně na společenské události, bylo tak neslýchané, že upadla do rozpaků.

„Scarlett má pravdu,“ prohlásila paní Merriwetherová, která vycítila známky slábnoucího odporu. Vstala a trhnutím si upravila krinolínu. „Musíte přijít obě dvě – vlastně všechny tři. A ty, Pittypat, nezačínej znova s těmi svými výmluvami. Jen si laskavě vzpomeň, jak naléhavě potřebujeme v lazaretu peníze na nová lůžka a léky. Jsem přesvědčena, že Charles by si přál, abys pomáhala Věci, za niž položil život.“

„No tak dobře,“ souhlasila Pittypat, jako vždy bezbranná ve společnosti silnější osobnosti: „Když říkáš, že to lidi pochopí.“

To snad ani nemůže být pravda! vykřikovalo s nadšením Scarlettino srdce, když nenápadně vklouzla do stánku potaženého růžovožlutým

plátnem, který měly původně vést slečny McLureovy. Tak se přece dostala na slavnost! Po roce samoty, kdy nosila smutek z černého krepu, poslouchala jen tlumené hlasy a div se nezbláznila nudou, se konečně dostala na slavnost, největší slavnost, jakou Atlanta kdy zažila. Mohla pozorovat lidi a spoustu světél, poslouchat hudbu a osobně si prohlížet všechny ty krásné krajky, volány a róby, které se známému kapitánu Butlerovi při posledním úspěšném pokusu podařilo provézt bloádou.

Scarlett se posadila na jednu z malých stoliček stojících za pultem stánku a rozhlížela se po dlouhém sále, který byl až do dnešního odpoledne holým a ošklivým cvičišťem. Dámy se určitě nadřely, když jej za jediný den dokázaly takhle zkrášlit. Vypadalo to tu báječně. Dnes večer tu musí být svíce a svícny z celé Atlanty, říkala si v duchu, stříbrné s dvanácti široce rozvětvenými rameny, porcelánové s kouzelnými figurkami kupíci se na jejich podstavcích, starobylé mosazné, důstojně vzpřímené a osázené svícemi všech velikostí a barev, příjemně vonícími myrtou, postavené do stojanu na pušky, který se táhl podél celého sálu, na dlouhých stolech ozdobených květinami, na pultech stánků, dokonce i na parapetech otevřených oken, kde teplý letní vzduch proudil tak mírně, že je stačil akorát přivést k plnému plápolu.

Obrovská ošklivá lampa visící uprostřed sálu na rezavých řetězech prodělala úplnou proměnu pod šlahouny břečťanu a psího vína, které už začínaly vadnout horkem. Stěny byly ozdobeny borovými větvemi vydávajícími kořeněnou vůni a proměňujícími všechny kouty veliké místnosti v příjemné háje, v nichž se usadí gardedámy a starší paní. Všude byly rozvěšeny dlouhé dekorativní šlahouny břečťanu, psího vína a smilaxu, v obloučcích festonů po stěnách, kolem oken a smotané do spirál po celé ploše stánků potažených plátnem v jasných barvách. A uprostřed zeleně všude plály z vlajek i z dekorativně našasovaných látek jasné hvězdy Konfederace, odrážející se od červenomodrého pozadí.

Pódium pro hudebníky bylo vyzdobeno obzvlášť velkolepě. Bylo zcela zakryto pohledům souvislou stěnou zeleně a dekoračních látek posetých hvězdami. Scarlett bylo jasné, že se tu sešly všechny květináče a soudky s rostlinami z celého města: pestré kopřivy, pelargonie, hortenzie, oleandry, begonie, dokonce i čtyři vzácné gumovníky patřící paní Elsingové, kterými byla vyhrazena čestná místa ve čtyřech rozích sálu.

Na opačném konci sálu naproti pódiu se dámy překonaly. Na stěně visely velké portréty prezidenta Davise a viceprezidenta Konfederace „Malého Aleka“ Stephense, který byl georgijským rodákem. Nad nimi byla pověšena obrovská vlajka a pod ní byly na dlouhých stolech vystaveny nejlepší trofeje z městských zahrad: kapradí, celé trsy červených, žlutých a bílých růží, pyšné toulce zlatých gladiol, spousty různobarevných řeřich a vysokých tuhých topolovek se sytě fialovými a krémovými hlavičkami, převyšujících ostatní květiny. Mezi nimi slavnostně plály svíce připomínající ohně na oltáři. Na všechno hleděli dva muži z portrétů, dva muži, kteří stáli u vesla tak bouřlivě se řítících událostí, a přitom si nemohli být méně podobní: Davis s baculatými tvářemi, studeným pohledem askety a pevně sevřenými úzkými rty, Stephens s hluboko posazenými tmavými očima planoucíma v obličeji, který nepoznal nic kromě nemoci a utrpení, ale zvítězil nad nimi humorem a vnitřním žárem. Byly to portréty dvou velice oblíbených a milovaných mužů.

Starší členky výboru, v jejichž rukou spočívala odpovědnost za celý dobročinný bazar, vpluly do sálu důležitě jako lodě pod plnými plachtami, popoháněly opožděné mladší matrony i hihňající se děvčata do přidělených stánků a potom se nahrnuly dveřmi do zadních místností, kde se chystalo občerstvení. Tetička Pitty pospíchala za nimi a těžce popadala dech.

Hudebníci se nahrnuli na pódium, černí, zubící se, s tlustými tvářemi už teď lesklými potem, začali si ladit housle a předem důležitě šmidlali a mávali smyčci. Kočí paní Merriwetherové, starý

Levi, který dirigoval koncerty na všech dobročinných bazarech, plesech a svatbách od dob, kdy se Atlanta ještě jmenovala Marthasville, zaťukal smyčcem, aby upoutal pozornost přítomných. Kromě dam řídících bazar zatím nepřišel skoro nikdo, ale oči všech se obrátily ke kapelníkovi. Vtom začaly housle, cello, harmoniky, bendža a kastaněty hrát pomalou verzi *Loreny*, příliš pomalou k tanci, protože tanec přijde na řadu později, až zmizí ze stánků všechny vystavené předměty. Scarlett cítila, jak se jí prudčeji rozbušilo srdce při sladce melancholických tónech valčíku:

*Mládí se odkrádá, Loreno!
na trávu zas napad sněh.
Slunce už zapadá, Loreno...*

Raz dva tři, raz dva tři, sklouznout tři, obrat tři. Takový krásný valčík! Scarlett pootevřela náruč, zavřela oči a nechala se houpat smutným, neodbytným rytmem. Něco z tragické melodie a Loreniny nešťastné lásky rezonovalo se Scarlettiným vzrušením, až se jí sevřelo hrdlo.

Vtom se na ulici zalité měsíčním svitem rozlehl hluk, jakoby probuzený k životu valčíkovou melodií – dusot koňských kopyt, hrčení kočárů, smích nesoucí se příjemným teplým vzduchem a mírná kousavost černošských hlasů dohadujících se, kam kdo uváže koně. Na schodišti vládl zmatek a lehkomyšlné veselí, svěží dívčí hlásky se mísily s hlubšími hlasy doprovodu, lehká zvolám na pozdrav s pronikavějšími výkřiky radosti, když se dívky setkávaly s přítelkyněmi, s nimiž se naposledy viděly odpoledne.

Sál se jakoby mávnutím kouzelného proutku probudil k životu. Naplnil se dívkami, dívkami, které se nahrnuly dovnitř v šatech pestrobarevných jako motýlí křídla, v nesmírně širokých krinolínách, zpod nichž jim vykukovaly krajkové spodní kalhotky, s nahými kulatými ramínky a s nepatrnými náznaky drobných ňader

ukazujících se nad krajkovými kanýry, s krajkovými šály nedbale přehozenými přes ruku, s malovanými vějíři pošitými lesklými kolečky, s vějíři z labutího peří a z pavích per, zavěšenými kolem zápěstí na tenounkých sametových stužkách, dívkami s tmavými vlasy vyčesanými od uší do tak těžkých loken, že musely s vyzývavou pýchou zaklánět hlavu, dívkami se záplavou zlatých kudrnek splývajících po uši a zlatými náušnicemi, které sebou zmítaly na řetízcích a pohybovaly se do rytmu s rozhoupanými kudrnkami. Krajky, hedvábí, porty a stužky byly propašovány blokadou, o to byly cennější a o to pyšněji je ženy nosily; všechna ta paráda se leskla o to pyšněji, že byla porážkou vmetenou do tváře Yankeeům.

Všechny květiny města však nestály čestnou stráž na počest představitelů Konfederace. Nejmenší a nejvoňavější květy zdobily děvčata. Čajové růže vetknuté za růžová ouška, gardenie a poupata růží spletené do malých věnečků na pramíncích postranních kudrnek, květy rozseté po jednom po saténových šerpách, květiny, které se ještě před svítáním ocitnou jako vzácné suvenýry v náprsních kapsách šedých uniforem.

Zástup se doslova hemžil uniformami – tolik uniforem na tolika mužích, které Scarlett znala, s nimiž se seznámila, když leželi na lazaretních lůžkách, nebo je potkala na ulicích a na cvičišti. Uniformy nemohly být pestřejší, zářily vyleštěnými knoflíky, oslňovaly propletenými zlatými šňůrami na límcích a manžetách, červené, žluté a modré lampasy na kalhotách označovaly různé druhy vojsk a dokonale ladily se šedým sukнем. Šarlatové a zlaté šerpy se houpaly sem a tam, šavle se blýskaly a narážely do nablýskaných holínek, ostruhy chřestily a cinkaly.

Takoví elegantní muži, obdivovala je v duchu Scarlett a v nitru ji zaplavovala vlna pýchy, když ti muži hlasitě zdravili, mávali na známé a hluboko se skláněli, aby mohli políbit ruku starším dámám. Všichni do jednoho vypadali tak mladě, přestože měli mohutné žluté kníry a černé nebo hnědé plnovousy, vypadali tak

elegantně, tak povzneseně s rukama na pásce nebo s bílými ob-
vazy na hlavách, které prudce kontrastovaly s opálenými obličejí.
Někteří se belhali o berlích a děvčata, která ochotně zvolnila krok,
aby se přizpůsobila svému doprovodu, přitom div nepukla pýchou!
Mezi uniformami se vyskytoval jeden oslnivý ostrůvek barev, před
nímž se musela jít schovat i ta nejrafinovanější dívčí paráda – jistý
louisianský zuáv v širokých modrých rajtkách s bílým lampasem,
v krémových kamaších a v přiléhavé červené blůze, snědý drobný
mužiček připomínající spíš šklebící se opici, který měl ruku na pás-
ce z černého hedvábí. Byl to přední ctitel Maybelle Merriwetherové
a jmenoval se René Picard. Na bazar vyrukoval celý lazaret, pokud
se dokázal postavit na nohy, rovněž všichni vojáci na dovolence
nebo v domácím ošetření a kromě nich všichni železničáři, pošťáci,
nemocniční personál a příslušníci zásobovacích oddílů působících
mezi Atlantou a Maconem. Dámy budou určitě šťastím bez sebe!
Lazaret bude mít dnes večer zlatý důl.

Z ulice se ozvalo bubnování, dupot nohou a obdivné výkřiky kočích.
Zavřeštěla polnice a hromový bas zavelel: „Rozchod!“ Příslušníci mili-
ce a domobrany ve světlých uniformách vzali útokem úzké schodiště,
nahrnuli se dovnitř a okamžitě se začali uklánět na všechny strany,
salutovali a potřásali si rukama se známými. V domobraně sloužili
mladí chlapi, kteří si s gustem a pýchou hráli na vojáčky a dušovali se,
že za rok touhle dobou budou sloužit ve Virginii, pokud ovšem válka
bude trvat tak dlouho, ale také starci s bílými vousy, kteří litovali, že
nejdou mladší, a pyšně pochodovali v uniformách, aby na ně dopadl
alespoň odlesk slávy synů bojujících na frontě. Milici tvořili muži
v nejlepších letech a sem tam nějaký starší pán, ale také poměrně
značný počet pánů ve vojenském věku, kteří neprojevovali takovou
bojechtivost jako jejich mladší a starší kamarádi. Lidé si už začínali
šuškat, proč vlastně neslouží na frontě pod velením generála Leea.

Jak se vůbec všichni mohli vejít do sálu! Před několika minutami
vypadal obrovský, ale teď byl naplněn k prasknutí, bylo tam horko

a mísily se všechny možné vůně letní noci – sušené byliny ze sáčků z dámských šatů, kolínská, pomáda, myrtové svíce, květiny a mírný pach pilin, protože po starém cvičišti dupaly stovky nohou. Hluk a změt hlasů téměř znemožňovaly, aby bylo cokoli slyšet, a starý Levi, jako by vycítil radost a vzrušení vyzařující z dnešního podniku, utál *Lovenu* uprostřed taktu, prudce udeřil smyčcem a orchestr se pustil do *Milé modré vlajky*, jako by mu šlo o život.

Stovky hlasů se přidaly k melodii, zpívaly ji, vykřikovaly ji místo povzbuzování. Trubač domobrany vylezl na pódium, chytil takt, zrovna když začal refrén, a nad davový zpěv se vznesly stříbrné tóny, které vzrušovaly takovým způsobem, až na nahých pažích naskakovala husí kůže a v páteři mrazilo hluboce prožívanými emocemi:

*Hurá! Hurá! Za práva Jihu, hurá!
Hurá milé modré vlajce,
s hvězdou jen jedinou!*

Všichni spustili druhou sloku a Scarlett, která se přidala k ostatním, za sebou zaslechla Melaniin příjemný vysoký soprán, čistý, přesný a vzrušující jako tón polnice. Otočila se a uviděla Melly stát s rukama přitisknutýma na prsou, se zavřenýma očima a slzičkami kanoucími z koutků. Když melodie dozněla, Melanie se šibalsky usmála na Scarlett, a jak si hrála s kapesníčkem, udělala drobné omluvné gesto.

„Jsem tak šťastná,“ zašeptala, „a tak pyšná na naše vojáky, že se nedokážu ubránit pláči.“

V očích jí plál hluboký, téměř fanatický žár, který jí na okamžik ozářil celý obličej, až zkrásněla.

Když píseň dozněla, všechny ženy měly v obličejí stejný výraz, slzy pýchy se jim řinuly po tvářích, svěže růžových i vráscitých, měly úsměv na rtech, hluboký žhavý žár v očích, jímž se obracely

ke svým mužům, vyvolené ke ctitelům, matky k synům, manželky k manželům. Všechny vyzařovaly oslepující krásu, jaká promění i tu nejobyčejnější ženu, když má pocit naprostého bezpečí, naprosté mužovy oddanosti a sama mu tuto lásku tisíceronásobně oplácí.

Ženy své muže milovaly, věřily v ně a důvěřovaly jim do posledního dechu. Jak by se takovým ženám mohlo stát něco hrozného, když mezi nimi a Yankeei stojí pevná hráz oddaných mužů v šedých uniformách? Copak od počátku světa existovali takovíhle muži – takoví hrdinové, kteří se před nikým neskloní, tak galantní a něžní gentlemani? Jak by mohlo tak správnou a spravedlivou Věc, jako je ta jejich, potkat něco jiného než vítězství? Věc, které byly oddány stejně jako svým mužům, Věc, které sloužily rukama i srdcem. Věc, o níž mluvily, přemýšlely a snily – Věc, které by v případě potřeby obětovaly i tyto skvělé muže a nesly by jejich ztrátu stejně hrdě, jako muži nosili své bojové zástavy.

V srdcích jim vrcholil příliv oddanosti a pýchy, kulminující příliv Konfederace, jelikož konečné vítězství bylo přece na dosah. Triumfy Stonewalla Jacksona v údolí Shenandoah a porážka Yankeeů v sedmidenní bitvě u Richmondu to jasně dokazovaly. Jak by to také mohlo dopadnout jinak s vojevůdci jako je Lee nebo Jackson? Ještě jedno vítězství a Yankeeové budou na kolenou prosit o mír, muži se začnou vracet a všude bude spousta objímání a smíchu. Ještě jedno vítězství a bude po válce!

Samozřejmě že v domech zejí prázdnotou židle bez pána a mnoho dětí neuvidí své otce, v opuštěných soutěskách ve Virginii a v mlčících horách v Tennessee leží spousta neoznačených hrobů, ale copak nějaká cena zaplacená za zdar Věci může být dost vysoká? Čaj, cukr a hedvábí pro dámy jsou těžko k dostání, ale takové maličkosti se odbydou žertem. Navíc odvážní námořníci prorážející blokádu nepřítelů převážejí právě tyto věci rovnou před nosem našťvaných Yankeeů, a tím nabývají nesmírně na ceně. Raphael Semmes se brzy s válečným loďstvem Konfederace postará, aby

dělové čluny Yankeeů zmizely, a cesta do přístavů bude opět volná. Anglie přispěchala na pomoc vítězství Konfederace, protože anglické textilky musely zůstat stát, když nedostávaly zásilky bavlny z amerického Jihu. A britská aristokracie přirozeně sympatizuje s Konfederací, jak je zvykem mezi dvěma gentlemany, musí-li čelit takovým modloslužebníkům dolaru, jakými jsou Yankeeové.

A tak ženy šustily hedvábnými šaty, smály se na celé kolo a dívaly se na své muže se srdcem pukajícím pýchou; věděly, že láska urvaná tváří v tvář nebezpečí a smrti je dvojnásob sladká právě pro podivné vzrušení, které ji doprovází.

Když se Scarlett poprvé podívala do davu hostů, srdce jí poskočilo nezvyklým štěstím, že je na slavnosti, ale když si s nejasnými obavami všimla, jak vesele se tváří všichni lidé kolem, radost ji pomalu přešla. Všechny přítomné ženy zářily citem, který nesdílěla. Mátló ji to a deptalo. Sál jí už bůhvíproč nepřipadal tak pěkný, dívky tak oslnivé a bílý žár oddanosti Věci, jímž byly ještě rozpáleny všechny obličeje, jí připadal – nedá se nic dělat, připadal jí hloupý!

V nečekaném záchvatu sebezpoznaní, při němž otevřela pusou dokořán úžasem, si uvědomila, že s těmi ženami nesdílí jejich nezřízenou pýchu ani touhu obětovat sebe i všechno, co mají, ve jménu Věci. A dřív, než si s hrůzou uvědomila: Ne – ne! Takhle nesmím přemýšlet! Vždyť je to omyl – hřích –, věděla, že tahle Věc pro ni nic neznamená a že ji otravuje, když o ní lidé mluví s fanatickým výrazem v očích. Věc pro ni nebyla posvátná. Válka nebyla svatá věc, ale nepříjemnost, která nesmyslně zabíjela muže, stála peníze a působila, že se těžko sháněly příjemné, luxusní věci. Scarlett si uvědomila, že má dost nekonečného skládání obvazů a dělání cupaniny, práce, od které jí zhrubly nehty. A lazaretu měla opravdu po krk! Unavená, otrávená a zhnusená zápachem gangrény, z nějž se jí zvedal žaludek, i z nekonečného sténání, vyděšená výrazem, který dávala propadlým tvářím raněných blížící se smrt.

Když jí mozkem proběhly tyto rouhavé a zrádné úvahy, opatrně se rozhlédla ze strachu, jestli jí někdo nechte myšlenky jasně napsané na čele. Proč jen nemůže být jako ostatní ženy okolo! Ty byly Věci oddány bez výhrad tělem i duší. Všechno, co říkaly a dělaly, myslely doopravdy. Scarlett musí dál předstírat nadšení a pýchu, kterou pro Věc necítí, musí hrát roli vdovy po důstojníku Konfederace, která statečně nese svůj žal, pohřbila srdce v hrobě a je přesvědčena, že manželova smrt by sama neznamenal nic, pokud by nepřispěla k vítězství Věci.

Proč proboha byla jiná než tyto milující ženy? Nikdy nedokázala milovat nikoho tak nesobecky jako ony. Cítila se strašně osamělá – a předtím v životě osamělá nebyla, tělesně ani duševně. Nejdříve se snažila podobné myšlenky potlačit, ale neúprosná upřímnost k sobě, která tvořila základ její povahy, jí to nedovolila. A tak bazar pokračoval, Scarlett s Melanií obsluhovala zákazníky, kteří přistoupili k jejich stánku, ale přitom jí mysl běžela naplno a snažila se ji ospravedlnit před sebou samou – tohle se jí většinou daří a bez potíží.

Ostatní ženy byly se svými řečmi o vlastenectví a Věci prostě hloupé a hysterické a muži si s nimi příliš nezahlavovali o důležitých záležitostech a právech jednotlivých států. Jedině ona, Scarlett O'Harová-Hamiltonová, měla zdravý irský rozum. Nehodlala se kvůli Věci zesměšňovat, ale zároveň neměla v úmyslu se zesměšnit tím, že by přiznala nahlas, co si myslí. Byla natolik rozumná, že se v dané situaci dokázala zachovat prakticky, a nikdo neměl tušení, co si doopravdy myslí. Celý bazar by se divil, kdyby tušil, co se jí honí hlavou! Jak by všechny šokovalo, kdyby najednou vyskočila na pódium a prohlásila, že podle jejího názoru by válka měla skončit, aby se všichni mohli vrátit domů a pěstovat bavlnu, aby zas byly oslavy, ctitelé a spousta světlezelených šatů.

Když si všechno sama před sebou obhájila, zlepšila se jí na okamžik nálada, ale přesto si měřila halu znechuceným pohledem.

Stánek svěřený původně slečnám McLureovým nebyl, jak se vyjádřila paní Merriwetherová, nápadný, takže se zákazníci trousili v dlouhých intervalech a Scarlett se z dlouhé chvíle musela závistivě dívat na dav šťastných hostů. Melanie vycítila, že Scarlett má špatnou náladu, ale přičítala to stesku po Charliem a nepokoušela se ji zatahovat do hovoru. Věnovala se přemísťování vystavených předmětů, aby vypadaly lákavěji, kdežto Scarlett seděla a zadumaným pohledem sledovala přítomné hosty. Rozčilovaly ji dokonce i květiny nashromážděné pod portréty pana Davise a pana Stephense.

Vypadá to jako nějaký oltář, ulevila si opovržlivě. A podle toho, jak se k těm dvěma všichni chovají, by to klidně mohli být Otec a Syn! Vtom se vyděsila své bezbožnosti a začala se rychle křížovat, aby odčinila hřích, ale zarazila se přece jen včas.

Ale je to pravda, namítala v duchu svému svědomí. Všichni se chovají, jako by to byli bohové, přitom jsou to jen muži, navíc dost nepřitažliví.

Pan Stephens samozřejmě nemohl za to, jak vypadá, byl od narození invalida, ale pan Davis... Scarlett zvedla hlavu k ostře řezanému, pyšnému obličejí. Nejvíc ji rozčilovala kozí bradka. Muži by měli mít knír, plnovous, anebo by měli být hladce oholeni.

Ten chomáč chmýří je všechno, na co se zmůže, kritizovala ho v duchu a přitom si vůbec nevšímal obličej vyzařujícího chladnou, pronikavou inteligenci, na který doléhalo břemeno starostí o nový stát.

Scarlett se necítila šťastná, přestože zpočátku zářila štěstím, že se ocitla mezi lidmi. Ale teď jí pouhá přítomnost na zábavě nestačila. Byla sice na dobročinném bazaru, ale ničeho se neúčastnila. Nikdo jí nevěnoval sebemenší pozornost a jako jediná z mladých žen bez manžela neměla ctitele. A předtím byla vždycky středem pozornosti! Tohle přece nebylo poctivé! Bylo jí sedmnáct, manžela měla pochovaného na oaklandském hřbitově, dítě v kolébce v domě tetičky Pittypat a všichni si mysleli, že má být spokojená se svým

osudem. Měla nejbělejší pleť, nejútlejší pas a nejmenší nožku ze všech přítomných mladých žen, ale nic to neznamenal, protože klidně mohla ležet v hrobě vedle Charlese a mít na kameni napsáno *jeho milovaná choť*.

Nebyla ani dívka, která umí tančit a flirtovat, ani vdaná žena, která dokáže sedět s ostatními paničkami a kritizuje tančící a flirtující slečny. A na vdovu nebyla ještě dost stará. Vdovy by měly být staré – tak strašně staré, že už nechťejí tančit, flirtovat a sklízet obdiv. Ne, nebylo spravedlivé, že musela strnule sedět a ztělesňovat vdovskou důstojnost a odměřenost, když jí bylo teprve sedmnáct let. Nebylo spravedlivé, že musela tlumit hlas a sklánět cudně zrak, když ke stánku přistoupil nějaký muž, někdy dokonce i fešák.

Všechny dívky z Atlanty byly do mužů celé zblázněné. I ty nejfádňejší se nesly jako nějaké krasavice – a ještě horší bylo, že měly tak nádherné, ale opravdu nádherné šaty!

Scarlett musela sedět na místě a potit se, upnutá až po krk v tafetových šatech s dlouhými rukávy bez sebemenší stopy po krajce nebo portě. Jediný šperk, kterým se směla ozdobit, byla Ellenina smuteční brož z onyxu, a přitom hleděla na přitažlivé dívky zavěšené do hezkých mužů. A všechno kvůli tomu, že Charles Hamilton dostal spalničky. Ani nepadl v úžasném zápale statečnosti v boji, aby se jím mohla chlubit.

Scarlett si vzpurně opřela lokty o pult a hltala očima hosty, čímž vědomě nedbala chůvina tisíckrát opakovaného napomenutí, že dáma se nemůže opírat o lokty, protože se jí na nich dělají ošklivé vrásky. Copak na tom záleží, že bude mít ošklivé lokty? Vždyť už je asi nikdy nebude mít komu ukazovat. Chtivě sledovala róby, které se kolem ní vznášely, máslově žluté hedvábné moaré s poupaty růží spletenými do věnečků, růžový satén s osmnácti kanýry lemovanými drobnými stuhami z černého sametu, pomněnkově modrý taft, jehož padlo na sukni devět metrů a který byl celý napěněný kaskádami krajek, odhalená poprsí, svůdné květiny. Maybelle

Merriwetherová se zastavila u vedlejšího stánku zavěšená do zuáva a jablkově zelený jemný mušelín šatů měla nařasený tak široko, že se jí úplně ztrácel pas. Šaty měla celé poseté a pošíité krémovými krajkami, jež přivezla z Francie do Charlestonu loď, která právě pronikla blokádou, a Maybelle se v nich naparovala tak pyšně, jako by blokádou prorazila ona a ne slavný kapitán Butler.

Tyhle šaty by mi ohromně slušely, užírala se v duchu závistí Scarlett. Vždyť má pas jako kráva. Tahle zelená je moje barva, šla by mi k očím... Proč tu barvu vůbec nosí blondýny? Tahle v ní má plet' zelenou jako zplesnivělý sýr. A když pomyslím, že tu barvu už nikdy nebudu smět nosit, ani až svléknu smutek. Ani kdybych se náhodou znovu vdala. Pak bych musela nosit fádní šedou, hnědou a fialovou.

Chvilku uvažovala o nespravedlnosti celé věci. Jak krátkou dobu si směla užívat zábavu, hezké šaty, tanec a koketování! Jen pár, ale doslova pár let! Pak se dívka vdá a musí nosit cudně bezbarvé šaty, má děti, které jí zničí pas, při tanečních zábavách sedí s nudnými matronami v koutku a dá se provést manželem nebo nějakým dědkem, který jí šlape po nohou. Když se tak nechová, ostatní paničky ji začnou pomlouvat, připraví ji o pověst a zničí celou rodinu. Scarlett připadalo, že je vlastně příšerným plýtváním časem a energií učit se odmalička jak být přitažlivá a ulovit muže, když se celé tohle umění dá používat nejvýš pár let. Když si vybavila, jak ji matka s chůvou vychovávaly, uznala, že postupovaly důkladně a správně, protože jejich úsilí bylo korunováno úspěchy. Existovala daná pravidla, a když se jich Scarlett držela, vždycky byla za úsilí odměněna.

Vůči starým dámám se dívka chovala mile a bezelstně a tvářila se co nejprostodušeji, jelikož staré dámy měly ostrý zrak, hlídaly děvčata žárlivě jako kočky a cíhaly jen na to, aby je mohly seknout za každé nediskrétní slovíčko nebo ohlédnutí. Vůči starším pánům vystupovala dívka troufale, sebejistě a skoro, i když ne úplně, koketně, aby polichotila ješitnosti starých bláznů. Pánové si připadali

dábelsky svůdní a mladí, štípali dívky do tváří a občas jim říkali, že jsou kočky. V takovém případě se dívky samozřejmě pokaždé začervenaly, protože jinak by je pánové štípali s větší rozkoší, než se slušelo, a pak by vlastním synům oznámili, že dotyčná je lehká ženská.

Ve společnosti slečen a mladých paní dívky cukrovaly, líbaly je na potkání, i kdyby to bylo třeba desetkrát denně. Objímaly je v pase a daly si totéž líbit od nich, ať je nesnášely sebevíc. Nežřízeně obdivovaly jejich róby nebo robátka, dobíraly si je kvůli ctitelům a lichotily jim kvůli manželům, cudně se chichotaly a znevažovaly vlastní přednosti ve srovnání s kouzlem, jímž disponovaly jejich přítelkyně. A především dívky nikdy neříkaly nahlas, co si o čemkoli myslí, a přítelkyně se řídily stejnou zásadou.

Manželů jiných si dívky ostentativně nevšímaly, i když to náhodou byli jejich bývalí ctitelé a i kdyby byli sebestřažlivější. Když byla nějaká dívka příliš milá na mladé manžely, manželky o ní okamžitě rozhlásily, že je lehká ženská, dívka přišla o dobrou pověst a už nikdy neulovila vlastního nápadníka.

Ale s mladými svobodnými mládenci – to bylo něco jiného! Dívky se na ně směly mírně usmívat, a když se začali dožadovat vysvětlení, proč se jim smějí, dívky jim je klidně mohly odepřít, směly se začít smát třeba hlasitěji a donekonečna mladíky napínat. Dívky směly očima slibovat spoustu vzrušujících věcí, kvůli nimž se s nimi muži snažili ocitnout někde o samotě. A když se jim to povedlo, dívky se mohly tvářit velice, ale opravdu velice dotčeně nebo velice rozzlobeně, ale opravdu velice rozzlobeně, jakmile se je dotyční pokusili líbat. Dívky se mohly dožadovat omluvy za takovou nevychovanost a zároveň dovedly odpouštět tak mile, že je tentýž muž zkoušel líbat znova. Občas, ale ne příliš často, se dívky nechaly políbit. (Ellen s chůvou ji tohle neučily, ale Scarlett sama přišla na to, že takový postup je účinný.) Potom se dívky rozplakaly, prohlásily, že nevěděly, co se s nimi děje, a vyjádřily obavy, že partner si jich už nikdy

nebude moci vážit. V tom případě bylo mužovou povinností dívce utřít slzy a každý ji většinou požádal o ruku, jen aby dokázal, jak hluboce si jí váží. A potom ještě... Ach, se svobodnými mládenci se dalo dělat tolik věcí a Scarlett znala všechny, jemně odstíněné postranní pohledy, náznak úsměvu za vějířem, kroucení boky, aby se sukně houpaly jako zvon, slzy, hlasitý smích, lichocením, dojemné projevy soucitu. Ach, tyhle triky působily na všechny – až na Ashleyho.

Scarlett nepřipadalo správné, že se naučila všechny tyhle chytré úskoky, užívala je tak krátce a teď se jich musí navždy vzdát. Bylo by báječné nikdy se nevdát, pořád vypadat skvěle ve světlezelených šatech a dát se neustále obletovat elegantními muži. Ale když to dívka dělá příliš dlouho, stane se z ní stará panna jako z Indie Wilkesové, kterou všichni tím odporně naučeným způsobem litují. Ne, přece je lepší se vdát a uchovat si sebeúctu, přestože to znamená konec zábavy.

Život je ale příšerný nesmysl! Jak mohla být tak pitomá a vzít si ze všech mužů zrovna Charlese a v šestnácti letech si navždy zkazit život!

Ze snění plného nevole a beznaděje ji vytrhli hosté v okamžiku, kdy se začali tlačit ke stěnám, přičemž si dámy pečlivě držely krinolíny, aby jim je někdo bezohledně nepřitiskl k tělu a aby neukázaly spodní kalhotky víc, než se slušelo. Scarlett se postavila na špičky a přes hlavy hostů zahlédla, jak se kapitán milice vyšvihl na pódium. Vykřikl několik povelů a polovina roty nastoupila do řady. Několik minut předváděli briskní pořadová cvičení, až se jim zpotila čela a přihlížející hosté je odměnili potleskem a pochvalnými výkřiky. Scarlett tleskala s ostatními, aby se zavděčila, a když se vojáci po rozchodu vrhli ke stánkům s punčem a limonádou, obrátila se k Melanii, jelikož si v duchu říkala, že má nejvyšší čas začít se přetvařovat a projevit nadšení společně Věci.

„Vypadají báječně, co říkáš?“ chválila vojáky.

Melanie se zrovna přehrabovala v pletených věcech vyložených na pultu.

„Většině by líp slušela šedá uniforma a pobyt ve Virginii,“ odpověděla a ani se nesnažila ztlumit hlas.

Několik hrdých matek, jejichž synové byli v milici, stálo poblíž a zaslechlo Melaniinu poznámku. Paní Guinanová zrudla a hned zase zbledla, protože v rotě sloužil i její pětadvacetiletý syn Willie.

Scarlett zůstala stát s otevřenou pusou, protože podobného výroku by se zrovna od Melanie jakživa nenadála.

„Ale prosím tě, Melly, co to říkáš?“

„Víš dobře, že je to pravda, Scarlett. Nemám na mysli mladé chlapce ani staré pány. Ale spousta lidí v milici je plně schopna nosit zbraně a právě to by v tuto chvíli měli udělat.“

„Ale – ale...“ soukala ze sebe Scarlett, která o tom předtím nepřemýšlela. „Někdo přece musí zůstat doma, aby...“ Cože jí Willie Guinan řekl, aby omluvil svou přítomnost v Atlantě? „Někdo přece musí zůstat doma a bránit náš stát před vpádem.“

„Nikdo sem nevpadl a taky to neudělá,“ prohlásila Melly chladným tónem a podívala se po skupině příslušníků milice. „A nejlepší způsob, jak zabránit vpádu, je odjet do Virginie a tam porazit Yankee. Pokud jde o všechny řečičky, že milice musí zůstat doma, aby zabránila povstání negrů – tak to je největší hloupost, jakou jsem v životě slyšela. Proč by naši černoši měli povstat? Spíš je to jen dobrá výmluva pro zbabělce. Vsadím se, že bychom to Yankeeům ukázali nejpozději do měsíce, kdyby všechny státní milice odjely pěkně do Virginie. Tak co!“

„Ale, Melly!“ vykřikla znovu Scarlett a upřeně se na ni zadívala.

Z Mellyných mírných tmavých očí sršely hromy a blesky. „Můj manžel se nebál jít a tvůj taky ne. A já bych je oba radši viděla v hrobě než doma... Ach, miláčku, nezlob se na mě. Bylo to ode mě kruté, ale já to tak nemyslela!“

Pohládila Scarlett prosebně po paži a Scarlett se jí podívala do očí. Ale nemyslela na Charlesovu smrt. Myslela na Ashleyho. Co když také umře? Scarlett se rychle otočila a automaticky se usmála na doktora Meadea, který přijel blíž k jejich stánku.

„Ták, dívky,“ pozdravil je, „bylo od vás hezké, že jste přišly. Chápu, jaká to pro vás musela být oběť přijít dnes večer na oslavu. Ale všechno je to pro naši Věc. A teď vám prozradím tajemství. Vymyslel jsem překvapivý způsob, jak přivydělat trochu víc peněz pro lazaret, ale mám strach, že některé dámy budou šokovány.“

Odmlčel se, zatahal se za šedivou kozí bradku a přitom se tiše zasmál.

„A jak? Povězte nám to!“

„Když tak o věci přemýšlím, napadlo mě, že bude lepší nechat hádat i vás. Ale vy, mladé dámy, musíte stát za mnou, kdyby mě za to zbožné ovečky chtěly vyhnat z města. Ale pro lazaret všechno. Uvidíte. Nic podobného se tu ještě nikdy nestalo.“

Lékař důstojně odkráčel ke skupině gardedam sedící v rohu, a zrovna když se obě dívky obrátily k sobě, aby probraly, jaké tajemství to asi může být, dva starší pánové se vrhli na stánek a hlasitě prohlásili, že si přejí deset mil háčkovaných krajek. Starší pánové jsou nakonec lepší než žádní, říkala si v duchu Scarlett, měřila krajky a upejpavě se nechala hladit pod bradičkou. Staří kořeni vyrazili ke stánku s limonádou a jejich místa zaujali další. Scarlett s Melanií neměly tolik zákazníků, jako bylo u ostatních stánků, od nichž se rozléhal dunivý smích Maybelle Merriwetherové, chichotání Fanny Elsingové a smích vyvolaný vtipnými odpověďmi, jimiž děvčata Whitingových reagovala na poznámky hostů. Melly prodávala tretky mužům, kterým stejně nemohly být k ničemu, tvářila se klidně a seriózně jako opravdová obchodnice a Scarlett ji v chování napodobovala.

Před ostatními stánky kromě jejich se tísnily davy hostů, děvčata švitořila a pánové nakupovali. Pár hostů, kteří zabloudili i k jejich

stánku, se zmínilo, že studovali s Ashleym na univerzitě a že je z něj skvělý voják, anebo hovořili uctivým tónem o Charlesovi a neopomenuli zdůraznit, jaká ztráta pro Atlantu je jeho smrt.

Potom hudba začala hrát kolébavou melodii písně *Johnny Bookere, pomoz tomudle černýmu!* a Scarlett se z posledních sil ovládla, aby nevykřikla zoufalstvím. Chtělo se jí tančit. Rozhlížela se po parketu, podupávala si do rytmu a zelené oči jí plály tak prudce, že div nesršely jiskrami. Muž, který právě přišel a zůstal stát ve dveřích na opačném konci parketu, je zpozoroval, trhl sebou, protože je poznal, a pak se upřeně zahleděl do těch šikmých očí v nakvašeném, vzpurném obličejí. Potom se usmál pod vousy, protože z nich vyčetl výzvu, kterou by pochopil každý muž.

Byl to vysoký muž v černém soukenném obleku, tyčící se nad hlavami okolostojících důstojníků, s mohutnými rameny, útlým pasem a nepřiměřeně drobnými chodidly obutými v lakýrkách. Přísný černý oblek s jemnou nabíranou košilí a kalhotami elegantně vypnutými gumičkami pod vysoko vyklenutými nártý podivně kontrastoval s jeho postavou i obličejem. Přestože byl tak vyparáděný, dandyovský úbor se odrážel od těla, které bylo silné a potenciálně nebezpečné svým lenivým půvabem. Vlasy měl černé jako uhel a drobný, krátce sestřižený černý knírek, ve srovnání s mohutnými zahnutými kníry kavaleristů, kteří stáli kolem něj, vypadal téměř cizokrajně. Působil dojmem a také ve skutečnosti byl mužem plným nestydaté a chlípné touhy. Vyzařovala z něj naprostá sebejistota a nepříjemná drzost s určitou dávkou škodolibosti mu blýskala i v pohledu, jímž hltal Scarlett, dokud si jej nakonec nevšimla a nepodívala se po něm.

Na dně paměti se jí sice ozvala jakási matná vzpomínka, ale momentálně si nedokázala vybavit, kdo to může být. Ale byl to po měsících první muž, který jí dal najevo zájem, a tak se na něj vesele usmála. Když se jí ukláněl, udělal drobné pukrle, ale pak, když se narovnal a typicky indiánským plíživým krokem vykročil směrem

k ní, jí ruka bezděčně vyletěla hrůzou k ústům, jelikož si uvědomila, kdo ten muž je.

Zůstala stát, jako kdyby do ní udeřil blesk, a muž se zatím prodíral davem. Potom se hluchá slepá prudce otočila a chtěla se zachránit útekem do zadních místností s občerstvením, ale zachytila sukní o hřebík na stánku. Prudce jí šklubla a trhala, ale vtom už stál u ní.

„Dovolte,“ řekl, sehnul se a uvolnil zamotaný kanýr. „Ani jsem nedoufal, že byste mě poznala, slečno O’Harová.“

Jeho hlas zněl podivně mile, krásně modulovaný hlas gentlemana, zvukný a zastřený ležérně protahovanou výslovností rodáka z Charlestonu.

Scarlett k němu vzhledla s prosebným výrazem v obličeji zrudlém hanbou při vzpomínce na jejich poslední setkání a narazila na nejčernější oči, jaké v životě viděla, sršící škodolibým potěšením. Ze všech lidí na světě se tu musel zjevit zrovna on, ten hrozný chlap, který byl svědkem scény s Ashleym, jež ji pořád pronásledovala jako zlý sen, tenhle hnusný lump, který přivádí dívky do neštěstí a není přijímán v žádné slušné rodině, tenhle darebák, který jí řekl do očí – a navíc oprávněně – že není dáma.

Melanie se otočila, když zaslechla mužův hlas, a Scarlett poprvé v životě děkovala bohu, že má švagrovou.

„Ale přece – to – to je pan Rhett Butler, že?“ prohlásila Melanie s náznakem úsměvu a nastavila mu ruku k políbení. „Setkala jsem se s vámi...“

„Při šťastné příležitosti ohlášení vašich zasnub,“ dokončil větu za ni a sklonil se k její ruce. „Jste velice laskava, že si na mne vzpomínáte.“

„Co vás přivádí až k nám, tak daleko od Charlestonu, pane Butlere?“

„Nudná obchodní záležitost, paní Wilkesová. Od nynějška k vám do Atlanty budu zajíždět častěji, zjistil jsem, že musím přivážet zboží, ale také dohlédnout na jeho distribuci.“

„Přivážíte...,“ začala větu Melly, ale pak se jí zkrabatilo čelo a začala se pobaveně smát. „To vy jste ten slavný kapitán Butler, o kterém jsme tolik slyšely – muž, který proráží blokádu. Všechny dívky u nás přece nosí šaty, které jste přivezl. Scarlett, copak tebe to nevzrušuje – co je s tebou, miláčku? Je ti špatně? Sedni si, prosím tě.“

Scarlett se sesula na stoličku a dýchala tak prudce, až se bála, že jí prasknou tkanice na šněrovačce. Zrovna jí se musí stát taková hrozná věc! V životě ji nenapadlo, že by se s tímhle příšerným mužským mohla ještě někdy setkat. Butler mezitím zvedl z pultu její černý vějíř, začal ji úslužně, až příliš úslužně ovívat a oči mu ve vážném obličejí pořád hrály škodolibým úsměvem.

„Je tady dost teplo,“ prohlásil. „Není divu, že se slečně O’Harové dělá mdlo. Smím vás odvést k oknu?“

„Ne!“ odsekla Scarlett tak hrubě, že se po ní Melly překvapeně podívala.

„Už není slečna O’Harová,“ opravila ho Melly. „Ted’ je z ní paní Hamiltonová. Jsme sestry,“ dodala Melly a pohládila Scarlett jedním ze svých laskavých pohledů. Scarlett cítila, že by při pohledu na výraz v ošlehaném pirátském obličejí kapitána Butlera dokázala vraždit.

„Nepochybuji, že je to pro obě okouzlující dámy velkým přínosem,“ prohlásil a nepatrně se uklonil. Podobné poznámky pronášejí všichni muži, ale v jeho podání měly přesně opačný význam.

„Manželé jsou dnes, alespoň předpokládám, přítomni při této radostné příležitosti? Byl bych potěšen, kdybych se po dlouhé době směl setkat se starými známými.“

„Můj manžel slouží ve Virginii,“ odpověděla Melly a hrdě zvedla hlavu. „Ale Charles...“ Hlas se jí zlomil.

„Zemřel ve vojenském ležení,“ pronesla Scarlett rozhodným tónem. Jednotlivá slova přitom zněla skoro jako rány bičem. Copak ta kreatura neodejde? Melly si Scarlett znepokojeně změřila a kapitán Butler gestem naznačil, že si svá slova vyčítá.

„Milé dámy – jak jsem mohl být tak bezohledný! Musíte mi odpustit. Ale dovolte cizímu člověku, aby vás utěšil známou pravdou, že padnout za vlast znamená žít věčně.“

Melanie se na něj usmála skrze slzy, kdežto Scarlett cítila, jak se jí do útrob zakusuje hněv s bezmocnou nenávisť. Kapitán pronesl další poznámku, jakýsi kompliment, který by za podobných okolností složil každý muž, ale nemyslel přitom jediné slovo vážně. Vysmíval se jí. Věděl, že Charlese nemilovala. A Melly je taková husa, že ho neprohlédla. Ach, panebože, nedopust', aby ho někdo prohlédl, pomyslela si v náhlém záchvatu hrůzy. Co kdyby řekl všechno, co ví? Samozřejmě není gentleman. Podobné případy se nedají posuzovat podle známých měřítek. Scarlett zvedla oči ke kapitánu Butlerovi a uviděla, že má koutky staženy v předstíraném soucitu a přitom klidně mává vějířem. Něco v jeho pohledu zapůsobilo na jejího ducha a ve vlně antipatie, která ji zaplavila, jí vrátilo síly. Prudce mu vytrhla vějíř z ruky.

„Už je mi dobře,“ poznamenala kousavým tónem. „Nemusíte mi rozházet účes.“

„Scarlett, miláčku! Kapitáne Butlere, musíte jí odpustit. Jakmile uslyší o Charlesovi, neví, čím je, a kromě toho jsme sem dnes večer zřejmě přece jen neměly chodit. Vidíte, že ještě nosíme smutek, a tohle je na ni, chudinku, trochu moc – všechna ta hudba a zábava.“

„To je samozřejmě pochopitelné,“ odpověděl kapitán Butler s přehnanou vážností, ale když se k Melanii otočil a pátravě si ji změřil pohledem, který jí pronikl až na dno milých vyděšených očí, najednou změnil výraz obličeje a na snědých tvářích se mu objevila váhavá úcta a něžnost. „Myslím, že jste statečná mladá dáma, paní Wilkesová.“

O mně ani slovo! pomyslela si s nevolí Scarlett, zatímco Melly se zmateně usmívala a odpovídala: „Ale ne, pane kapitáne! Lazaretní výbor nás prostě potřeboval ve stánku, protože na poslední chvíli... Povlak na polštář? Tady máte krásný s vlajkou.“

Melly se obrátila ke třem kavaleristům, kteří přistoupili ke stánku. Chvíli přemýšlela o tom, jak je kapitán Butler milý, ale pak musela začít litovat, že mezi její sukní a plivátkem, stojícím hned u stánku, není pevnější stěna než tenké plátýnko, protože kavaleristé neměli se slinami plnými hnědé šťávy ze žvýkacího tabáku tak dobrou mušku jako s dlouhými jezdeckými pistolemi. A když se k ní nahrnulo větší množství zákazníků, zapomněla na kapitána, Scarlett i na plivátka.

Scarlett seděla na stoličce, mlčky se ovívala, bála se zvednout oči a v duchu si přála, aby se kapitán Butler vrátil, kam patřil, totiž na palubu své lodi.

„Váš manžel zemřel už dávno?“

„Ovšem, už to brzy bude rok.“

„To vám jistě musí připadat jako celý eon.“

Scarlett si nebyla jista, co znamená slovo eon, zato z Rhetova tónu pochopila, že ji chce nachytat, a tak byla raději zticha.

„Byla jste dlouho vdána? Promiňte, že se ptám, ale nebyl jsem ve zdejších končinách, ani nepamatuju.“

„Dva měsíce,“ odpověděla Scarlett proti své vůli.

„Tedy úplná tragédie, jinak to nelze nazvat,“ pokračoval stejně klidným a lehkým tónem.

Čert aby ho vzal, zaklela Scarlett vztekle v duchu. Být to kdokoli jiný, tak bych prostě ztuhla a nařídila mu, aby táhl. Ale on ví všechno o Ashleym a taky že jsem Charlieho nemilovala. Proto mám svázané ruce. Kapitán mlčel, ale pořád hleděl na vějíř v její ruce.

„A tohle je vaše první společenská zábava od jeho smrti?“

„Vím, že to působí divně,“ vysvětlovala mu překotně, „ale děvčata McLureových, která měla mít původně na starosti tenhle stánek, byla odvolána, a jelikož nebyl po ruce nikdo jiný, tak jsme s Melanií...“

„Pro naši Věc nemůže být žádná oběť dost velká.“

Tohle přece říkala paní Elsingová, ale z jejích úst to znělo jinak. Scarlett se drala na rty nevybírává slova, ale dokázala se ovládnout.

Koneckonců tady není kvůli jejich Věci, ale protože už ji přestalo bavit sedět pořád doma.

„Vždycky jsem zastával názor,“ prohlásil kapitán Butler přemýšlivým tónem, „že celý systém jak držet smutek, pohřbívát ženy nadosmrti do černého krepu a zakazovat jim normální zábavy je stejně barbarské jako hinduistické satí.“

„Satí?“

Kapitán se zasmál a Scarlett zrudla hanbou, že tomu slovu nerozumí. Nesnášela lidi, kteří používali slova, jaká sama neznala.

„Když v Indii zemře muž, nepochovají ho do země, ale spálí, a manželka sama vstoupí na pohřební hranici a dá se spálit s ním.“

„To je strašné! Proč to dělají? Copak policie nezasáhne?“

„Samozřejmě že ne. Manželka, která by se nedala upálit s manželovou mrtvolou, by se sama vyřadila ze společnosti. Všechny ctnostné hinduistické matrony by ji pomluvily, že se nezachovala jako dobře vychovaná dáma. Stejně jako by tamhlety matrony v rohu mluvily o vás, kdybyste se tu dnes večer objevila v červených šatech a vedla taneční kolo. Osobně ovšem upalování vdov považují za milosrdnější než naše pohřbívání vdov zaživa!“

„Jak si můžete dovolit tvrdit, že jsem pohřbena zaživa!“

„Jak pevně se ženy drží právě těch řetězů, které je nejpevněji spoutávají! Hinduistický zvyk vám připadá barbarský – ale sebrala byste odvahu přijít dnes večer, kdyby vás nepotřebovala sama Konfederace?“

Podobné debaty Scarlett vždycky mátlý. A jeho argumenty jí pletly hlavu dvojnásob, protože nejasně tušila, že na nich něco je. Ale teď nastal čas toho darebáka zdrtit.

„Samozřejmě bych nepřišla. Bylo by to – jaksi, neuctivé vůči... Vypadalo by to, jako bych nemil...“

Jeho oči na ta slova čekaly, zářilo v nich cynické pobavení, a tak Scarlett nedokázala dokončit větu. Věděl, že Charlieho nemilovala, a nedovolil jí předstírat krásné zdvořilé city, které měla vyjádřit

nahlas. Bylo pro ni hrozné, ale opravdu hrozné jednat s mužem, který nebyl gentleman. Gentleman se vždycky tváří, že dámě věří, i když dobře ví, že lže. V tom spočívalo jižanské kavalírství. Gentleman vždy dodržoval pravidla, říkal náležité věci a všechno dámě ulehčoval. Ale tenhle člověk na pravidla nedbal a evidentně si liboval v řečech a věcech, o nichž se nikdo jiný jakživ nebavil.

„Čekám bez dechu.“

„Myslím, že jste hrozný,“ řekla, protože si nevěděla rady, a sklopila oči. Naklonil se přes pult skoro až k jejímu uchu a zasípal hlasem dost věrně napodobujícím představitele padouchů, kteří občas vystupovali ve hrách uváděných v divadle Athenaeum: „*Nemějte strach, krásná dámo! Tajemství vaší viny jest u mne v bezpečí!*“

„Proboha,“ šeptala horečně, „jak můžete něco takového vypustit z úst!“

„Chtěl jsem jen ulehčit vašemu svědomí. Co bych vám tedy měl říct? *Bud' mou, krásná ženo, nebo vše odhalím?*“

Proti své vůli se mu podívala do očí a viděla, že si ji dobírá jako malý kluk. Znenadání se nahlas rozesmála. Vždyť to je přece jen taková hloupá situace. Kapitán se také rozesmál, dokonce tak hlučně, že se po nich podívaly některé z gardedam sedících v rohu. Zaznamenaly, jak dobře se vdova po Charlesu Hamiltonovi baví s úplně cizím mužem, a s výrazem nesouhlasu daly hlavy dohromady.

Ozvalo se bubnování a z mnoha stran bylo slyšet volání „Pst!“, jelikož doktor Meade vystoupil na pódium a rozpřaženými rukama dával znamení, aby se sál uklidnil.

„Všichni musíme vzdát vděčné díky okouzlujícím dámám, jejichž nezdolné a vlastenecké úsilí učinilo z našeho dobročinného bazaru nejen peněžní úspěch,“ začal, „ale rovněž proměnilo tuto hrubou kůlnu v altánek nádhery, v zahradu hodnou okouzlujících poupátek, která kolem sebe vidím.“

Sál souhlasně zatleskal.

„Dámy obětovaly všechno, co mohly, nejen čas, ale i práci vlastních rukou, takže krásné předměty vystavené ve stáncích jsou o to krásnější, že je zhotovily ušlechtilé ruce okouzlujících žen z našeho Jihu.“

Ozvaly se souhlasné výkřiky a Rhett Butler, který se nonšalantně opíral o pult vedle Scarlett, zašeptal: „To je ale pompézní starý kozel, co?“

Scarlett nejdřív vyděsila urážka majestátu nejoblíbenějšího občana Atlanty a podívala se po kapitánovi vyčítavým pohledem. Ale lékař se šedivými chlupy na bradě, které sebou divoce vrtěly, opravdu vypadal jako kozel, takže Scarlett jen s obtížemi ovládla touhu vyprsknout smíchy.

„Ale to ještě není všechno. Dobré ženy z lazaretního výboru, jejichž chladivé dlaně utěšily nejedno trpící čelo a vyrvaly ze chřtánu smrti spoustu našich mužů zraněných ve službě té nejušlechtilejší Věci pod sluncem, dobře znají naše potřeby. Nebudu je všechny vypočítávat. Potřebujeme více peněz na nákup zdravotnického materiálu v Anglii a dnes večer je zde s námi neohrožený kapitán, který už přes rok tak úspěšně proráží nepřátelskou blokádu a který jí propluje znovu, jen aby nám potřebné léky dovezl. Dnes večer je mezi námi kapitán Rhett Butler!“

Kapitána ta slova zastihla nepřipraveného, ale úspěšný prorázeč blokády se okamžitě elegantně uklonil – až příliš elegantně, říkala si v duchu Scarlett, která si pro sebe rozebírala každé jeho slovo a gesto. Vypadalo to, jako by přeháněl zdvořilost, protože tak hluboce pohrdal všemi přítomnými. Když se uklonil, rozlehl se bouřlivý potlesk a dámy sedící v rohu natahovaly krky, aby lépe viděly. Tak s tímhle ptáčkem se spouští vdova po Charlesu Hamiltonovi! A to je chudák Charlie necelý rok po smrti!

„Potřebujeme víc zlata a já vás o ně žádám,“ pokračoval lékař. „Požaduji od vás oběť, ale tato oběť je nepatrná ve srovnání s obětmi,

jaké přinášejí naši stateční hoši v šedém, a vám přijde samotným k smíchu. Dámy, žádám vás o vaše šperky. Chci je snad sám? Ne, já ne, chce je sama Konfederace, Konfederace je od vás požaduje a já jsem si jist, že žádná z vás k této výzvě nezůstane hluchá. Jak krásné drahokamy září na ušlechtilých rukou! Jak krásné zlaté brože se třpytí na prsou našich vlastenek! Ale oč krásnější je oběť než všechno zlato a drahé kamení celé Indie. Zlato bude roztaveno, drahé kamení prodáno a za získané peníze budou zakoupeny léky a další zdravotnický materiál. Dámy, nyní vás obejdou dva z našich statečných zraněných vojinů s košíčkem v ruce a..." Zbytek lékařova projevu zanikl v bouři a hluku tleskajících dlaní a nadšených hlasů.

První, co Scarlett napadlo, byla radostná úleva. V duchu děkovala, že jí vdovský stav nedovolil vzít si vzácné náušnice a těžký zlatý řetěz po babičce Robillardové, ani zlaté a smaltované náramky a granátovou brož. Viděla drobného zuáva, jak s dýhovým košíkem pověšeným přes zdravou ruku obchází dav hostů na bližší straně sálu, a sledovala, jak ženy bez ohledu na věk ze sebe se smíchem a nadšením strhávají náramky, ječí předstíranou bolestí, když si vytahují náušnice, navzájem si pomáhají rozepínat náhrdelníky a odpínají si brože ze živůtků šatů. Slyšela neustálé cinkání kovu o kov a výkřiky: „Moment – ještě okamžik! – už jsem to rozepnula. Prosím!“ Maybelle Merriwetherová si stahovala nádherné dvojité náramky, které nosila nad lokty a pod nimi. Fanny Elsingová volala na matku „Máti, smím?“ a přitom si rvala ze záplavy nakadeřených vlasů perlovou ozdobu zasazenou do masivního zlata, která se v rodině dědila z generace na generaci. Jakmile jednotlivé oběti dopadly do košíku, ozval se pokaždé potlesk a souhlasný pokřik.

Usmívající se drobný vojáček se právě blížil s těžkým košíkem přes ruku k jejich stánku, a když míjel Rhetta Butlera, do košíku nonšalantně vletělo elegantní zlaté pouzdro na doutníky. Jakmile zuáv došel ke Scarlett a opřel si košík o pult, zavrtila hlavou a široce rozpřáhla ruce na znamení, že nemá co dát. Bylo trapné být jediným

hostem, který nedá nic. Vtom jí padl do oka jasně se třpytící široký zásnubní prsten.

Okamžik nevěděla, co má dělat, snažila si vybavit Charlesův obličej – jak se tvářil, když jí prsten navlékal. Ale vzpomínky byly rozmazané náhlým pocitem podrážděnosti, jakou v ní pokaždé probouzely myšlenky na mrtvého manžela.

Charles – to on přece může za to, že Scarlett má život za sebou a stala se z ní stařena.

Prudce zakroutila prstenem, ale nemohla jej stáhnout. Zuáv mezitím vykročil k Melanii.

„Počkejte!“ vykřikla Scarlett. „Mám pro vás něco!“ Prsten sklouzl z prstu a Scarlett se jej užuž chystala hodit do košíku na hromadu řetězů, hodinek, prstenů, jehlic a náramků, ale vtom zachytila pohled Rhetta Butlera. Rty měl zkřivené náznakem ironického úsměvu. Vzpurně hodila prsten na vrchol hromádky.

„Ach, miláčku,“ zašeptala Melly, uchopila Scarlett za paži a oči jí přitom zářily láskou a pýchou. „Jsi statečné, opravdu moc statečné děvče! Počkejte – prosím vás, počkejte, pane poručíku! Já pro vás také něco mám!“

Melanie zápolila se snubním prstýnkem, o němž Scarlett věděla, že si jej švagrová od chvíle, kdy jí ho Ashley navlékl na prst, ani jednou nesundala. Scarlett věděla nejlépe ze všech, jak Melanii na prstenu záleží. Šel těžko stáhnout z prstu a na okamžik jej Melanie pevně stiskla v drobné dlani. Potom jej jemně položila na hromádku ostatních šperků. Obě dívky stály a hleděly za zuávem, který krácel ke skupině starších dam sedících v koutě. Scarlett se tvářila vzdorně a Melanie vypadala smutněji, než kdyby plakala. Muži, který stál vedle nich, neušlo, jak se obě tvářily.

„Kdyby ses toho neodvážila ty, sama bych se na nic nevzmohla,“ řekla Melly, vzala Scarlett kolem pasu a něžně ji stiskla. Scarlett by ji v prvním hnutí nejraději setřásla a vykřikla z plných plic „Proboha tě prosím!“, jako to dělával popuzený Gerald, ale zachytila pohled

Rhett Butlera a vzmohla se na značně kyselý úsměv. Otravovalo ji, jak si Melly soustavně plete její vnitřní pohnutky, ale snad je to tak lepší, než aby náhodou odhalila pravdu.

„Nádherné gesto,“ pochválil ji sametovým hlasem Rhett Butler. „Podobné oběti dodávají ducha našim statečným hochům v šedém suknu.“

Na rty se jí drala nevybíravá slova a jen s nejvyšším sebezapřením se dokázala ovládnout. Ať říkal, co chtěl, pořád z jeho slov čísel výsměch. Nemohla se na něj ani podívat a on se klidně opíral o její stánek. Ale zároveň z něho vyzařovalo cosi stimulujícího, vřelého, živého a elektrizujícího. Všechno dědictví, které v sobě nosila po irských předcích, se naježilo a čelilo pohledu jeho černých očí. Scarlett se rozhodla, že tomu člověku trošku srazí hřebínek. Znal její tajemství a to mu dávalo neotřesitelnou převahu. Bude ho tedy muset nějak dostat do úzkých. Scarlett spolkla slova, jimiž mu v impulzivním výbuchu chtěla říct, co si o něm upřímně myslí. Na cukr vždycky sedne více much než na ocet, jak často říkávala matka, a Scarlett se rozhodla, že tuhle mouchu chytí a pokoří, už proto, aby mu nebyla vydána na milost a nemilost jako dosud.

„Děkuji za pochvalu,“ odpověděla roztomile a dělala, že nepochopila jeho ironickou narážku. „Dovedu ocenit podobný kompliment, zvláště když přichází od tak proslulého muže, jakým je kapitán Butler.“

Zvrátil hlavu a rozesmál se na celé kolo – řehtá se jako kůň, rozčílila se v duchu Scarlett a znovu zčervenala.

„Proč radši neřeknete, co si doopravdy myslíte?“ dotíral na ni a ztišil hlas, aby ho ve všeobecném hluku a rozruchu, provázejícím sbírku šperků, slyšela jen ona. „Proč neřeknete rovnou, že nejsem gentleman, ale hnusný lump a že mám zmizet, nebo zavoláte jednoho z hrdinů v šedém a dáte mě vyvést?“

Už mu chtěla ostře odpovědět, ale v poslední chvíli se s nadlidským úsilím ovládla, aby nevypadla z role: „Ale, ale, pane kapitáne!

Vykládáte nesmysly! Kdyby vás všichni neznali a nevěděli, jak jste slavný a statečný a jaký – jaký...”

„Zklamala jste mě,“ nenechal ji domluvit.

„Zklamala?“

„Jistě. Při našem prvním rušném setkání jsem si říkal, že jsem konečně potkal dívku, která je nejen krásná, ale i odvážná. Ale teď vidím, že jste jen krásná.“

„Chcete mi říct do očí, že jsem zbabělá?“ čepýřila se Scarlett jako kvočna.

„Přesně tak. Nemáte odvahu říct nahlas, co si opravdu myslíte. Když jsem vás viděl poprvé, řekl jsem si: Taková je jen jedna z milionu. Není jako ty husičky, které věří na slovo všemu, co jim mámy nakukají, a podle toho se také chovají, ať je jim, jak chce. A všechny city, touhy a drobná srdeční zklamání skrývají za spoustou sladkých řečiček. V duchu jsem si říkal: Slečna O’Harová je dívka s výjimečným duchem. Ví, co chce, a klidně říká nahlas, co si myslí – a taky hází vázami.“

„No dobře,“ vyhrkla, protože už nedokázala ovládnout vztek. „Tak já vám hned tady na místě řeknu, co si myslím. Kdybyste měl aspoň špetku slušného vychování, tak byste za mnou nechodil a nedával se se mnou do řeči. Pochopil byste, že jsem vás už nikdy nechtěla vidět. Vy nejste gentleman! Jste jen odporný nevychovaný darebák! A ještě si jenom proto, že vaše pitomé lodě jsou rychlejší než Yankeeové, myslíte, že sem můžete klidně přijít a vysmívat se statečným mužům i ženám, kteří obětují vše Věci...”

„Dost, to už stačí...“ prosil ji s úsměvem. „Začala jste moc hezky a řekla mi, co si myslíte, ale proboha nezačínajte se mnou hovořit o Věci Jihu. Už ty řeči nemůžu ani slyšet a vsadím se, že ani vy ne...”

„Ale jak...“ začala koktat vyvedena z míry, pak se rychle ovládla a div nepukla vzteky, že se dala nachytat.

„Stál jsem mezi dveřmi a pozoroval jsem vás dlouho předtím, než jste si mě všimla,“ řekl Rhett Butler. „Pozoroval jsem i jiné dívky.

Všechny mají stejný výraz, jako by vyšly z jedné formy. Jenom vy jste se tvářila jinak. Ve vašem obličejí se čte snadno. Bylo znát, že nejste duchem přítomna, a vsadím se, že jste nepřemýšlela ani o naší společné Věci, ani o lazaretu. Měla jste v obličejí napsáno, že chcete tančit a bavit se, ale nesmíte. A tak jste byla bez sebe vzteky. Řekněte upřímně – mám pravdu?“

„Nemám, co bych dodala, pane kapitáne,“ odpověděla Scarlett nejledovějším tónem, na jaký se vzmožila, a přitom se snažila zahalit do cárů vlastní důstojnosti. „To, že si připadáte povznesený nad všechny ostatní, jelikož jste ‚slavný prorážec blokady‘, vám nedává právo urážet ženy.“

„Slavný prorážec blokady! To je hloupý vtip. Věnujte mi laskavě jediný okamžik svého vzácného času, než mě svrhnete do pekelných temnot. Nemohl bych spát, kdybych naši milou vlastenku nevyvedl z omylu týkajícího se mého příspěvku v boji za Věc Konfederace.“

„Nemám zájem o vaše chvástání.“

„Proplouvání blokádou je pro mě obchodní záležitost, na které vydělávám spoustu peněz. Až je přestanu vydělávat, všeho nechám. Co tomu říkáte?“

„Říkám vám otevřeně, že vás považuju za žoldnéřského lumpa – stejného, jako jsou Yankeeové.“

„Přesně tak,“ ušklíbl se. „Yankeeové mi navíc pomáhají vydělávat peníze. Zrovna minulý měsíc jsem se svou lodí vplul do newyorského přístavu a naložil tam náklad zboží.“

„Cože?!“ vykřikla Scarlett, kterou ta zpráva proti její vůli zaujala a zároveň vzrušila. „A nestříleli po vás?“

„Samozřejmě že ne, vy nezkušené nevinátko. Unie se hemží spoustou neochvějných vlastenců, kterým vůbec není proti srsti, když si vydělají trochu peněz prodejem zboží Konfederaci. Zajedu s lodí do New Yorku, nakoupím zboží od yankkeeských firem, samozřejmě důvěrně, a pluju zpátky. A když začíná hrozit nebezpečí, zajedu do Nassau, kam pro mě titíž vlastenci mezitím dopravili střelný

prach, dělostřelecké náboje a krinolíny. Je to pohodlnější než se štvát až do Anglie. Někdy se při zpáteční plavbě do Charlestonu nebo Wilmingtonu vyskytnou drobné potíže – ale divila byste se, co všechno zmůže hrst zlatáků.“

„Že jsou Yankeeové hnusní, to jsem věděla, ale...“

„Proč byste vyčítala Yankeeům, že si poctivě vydělají pár šupů tím, že zrazují Unii? Za sto let to bude každému jedno. Na výsledku se tím nic nezmění. Vědí, že Konfederace nakonec prohraje, tak proč by si trochu nepomohli?“

„Že prohrájeme – my?“

„Samozřejmě.“

„Okamžitě odejděte – nebo snad budu muset zavolat kočár a odjet domů, abych se vás konečně zbavila.“

„Tomu říkám zanícená rebelantka,“ prohlásil a znovu se nečekaně usmál. Uklonil se a pomalým krokem odešel. Scarlett zůstala stát a hrud' se jí dmula bezmocným vztekem a nevolí. Uvnitř hořela zklamáním, které sama úplně nechápala, zklamáním dítěte nemožně přihlížejícího, jak se mu před očima hroutí ideály. Jak si mohl dovolit upírat slávu námořníkům proplouvajícím blokádou! Jak si mohl dovolit tvrdit, že Konfederace bude poražena! Měl by za to být zastřelen – zastřelen jako zrádce. Scarlett se rozhlížela sálem po známých tvářích, byla si naprosto jista úspěchem, byla statečná a oddaná společné Věci, a přece se jí do srdce vkrádalo nepatrné mrazení. Poraženi? Tihle lidé – to přece není možné! Už pouhé pomyšlení na něco takového jí připadalo vyloučené, neloajální.

„Co jste si vy dva šuškali?“ zeptala se Melanie, která obsloužila zákazníky a obrátila se ke Scarlett. „Nemohu si pomoci, ale paní Merriwetherová vás nespustila z očí a víš přece, miláčku, jaký má ostrý jazyk.“

„Ten člověk je nemožný – nevychovaný křovák,“ prohlásila Scarlett. „A stará paní Merriwetherová ať si vykládá, co uzná za vhodné. Už mě nebaví dělat kvůli ní ze sebe hloupou husičku.“

„Ale Scarlett!“ vykřikla Melanie, pobouřená takovou odpovědí.
„Pšť!“ napomenula ji Scarlett. „Doktor Meade přichází s dalším oznámením.“

Lékař znovu oslovil celý sál a všichni přítomní se opět ztišili. Nejdřív poděkoval dámám, které se tak ochotně rozloučily se svými šperky.

„A nyní, dámy a pánové, pro vás mám překvapení – novinku, která možná bude některé z vás šokovat, ale nesmíte zapomínat, že všechno děláme jen pro lazaret a blaho našich hochů, kteří tam leží.“

Všichni se s napětím prodírali dopředu a v duchu se snažili uhodnout, co šokujícího jim může navrhnout tenhle usedlý lékař.

„Za chvíli začne tanec a zahájíme samozřejmě kolem, po němž bude následovat valčík. Pak přijdou na řadu polky, šotyše a mazurky a každá série bude zahájena krátkými koly. Sám dobře znám ušlechtilé soupeření, kdo povede jednotlivá kola, a proto...“ Lékař si otřel čelo a tázavě pohlédl do rohu, kde uprostřed gardedam seděla jeho manželka. „Pánové, přejete-li si vést kolo s dámou podle vlastní volby, musíte si tu čest koupit v dražbě. Já budu dražbu řídit a výtěžek bude věnován lazaretu.“

Vějíře se zastavily uprostřed rozmachu a sálem projela vlna tlumeného vzrušeného hovoru. V koutě obsazeném gardedámami se rozpoutala bouře a paní Meadeová, která by ráda pomohla manželovi s akcí, s níž ze srdce nesouhlasila, se ocitla v nevýhodě. Paní Elsingová, Merriwetherová i Whitingová zrudly nevolí. Ale domobrana náhle nadšeně vykřikla a ostatní uniformovaní hosté se přidali. Mladé dívky tleskaly a skákaly nadšením.

„Nepřipadá ti to – trochu jako – dražba otroků?“ zašeptala Melanie a nejistým pohledem si měřila zle pocuchaného lékaře, který byl v jejích očích až dosud dokonalý.

Scarlett neodpověděla, ale v očích se jí rozzářily ohýnky a srdce se jí sevřelo starou známou bolestí. Kdyby tak nemusela být vdova! Kdyby mohla být znovu Scarlett O'Harová uprostřed parketu

v jablkově zelených šatech s tmavozelenými stužkami pohupujícími se jí na prsou a tuberózou vetknutou do černých vlasů – určitě by tohle kolo vedla. To tedy ano! Nejméně tucet mužů by se pralo o tu čest a sypali by peníze doktoru Meadeovi. Je strašné sedět proti své vůli v koutě a sledovat, jak se nejkrásnější dívkou v Atlantě stane Fanny nebo Maybelle a z toho titulu povede první taneční kolo!

Všeobecný hluk v sále přehlušil hlas drobného zuáva volajícího se zřetelným kreolským přízvukem: „Jestli dovolíte – dvacet dolarů zá slečnú Maybéle Mérriwetherovou!“

Maybelle se začervenala a zhroutila se na rameno Fanny. Obě dívky se vzaly kolem krku, daly hlavy k sobě a hihňaly se, zatímco další hlasy začaly vyvolávat jiná jména a odlišné sumy. Doktoru Meadeovi se vrátil úsměv a přestal si všímat rozdurděného šeptání, které k němu doléhalo z rohu, kde seděly členky ženského výboru nemocnice.

Paní Merriwetherová nejdřív jasně prohlásila, že její Maybelle se podobné záležitosti nikdy nezúčastní, ale když zjistila, že dceřino jméno je vyvoláváno nejčastěji a nabízená částka dosáhla výše sedmdesáti pěti dolarů, její protesty začaly postupně slábnout. Scarlett se lokty opírala o pult a pohledem div nespalovala vzrušený, smějící se dav mužů kupících se kolem pódia s rukama plnými konfедераčních bankovek.

Ted' tedy budou všichni tančit – všichni kromě ní a starých dam. Ted' se všichni kromě ní budou dobře bavit. Všimla si Rhetta Butlera stojícího přímo pod doktorem Meadem, a než se stačila náležitě zatvářit, zachytil ji pohledem, svrástil levý koutek úst a vytáhl pravé obočí. Scarlett trhla bradičkou vzhůru a odvrátila se od něho, ale najednou uslyšela, že volá její jméno – volá je nezaměnitelným charlesterským přízvukem zaznívajícím z hlasu, který přehlušil změt' ostatních jmen.

„Paní Hamiltonová – sto padesát dolarů – ve zlatě!“

Dav se jako mávnutím proutku ztišil, když uslyšel vyvolávanou sumu a jméno. Scarlett se tak vyděsila, že se nemohla pohnout. Zůstala sedět s bradou v dlaních, oči rozšířené úžasem. Všichni se po ní obrátili a upřeně na ni hleděli. Scarlett viděla, jak se doktor Meade sklání k Rhettu Butlerovi a cosi mu šeptá. Zřejmě mu vysvětloval, že paní Hamiltonová drží smutek a je vyloučeno, aby se objevila na tanečním parketu. Potom viděla, že Rhett ležérně pokrčil rameny.

„Možná že zvolíte jinou z našich krásek?“ ptal se lékař.

„Ne,“ odpověděl Rhett rozhodně a bezstarostně přejel pohledem dav hostů, „jedině paní Hamiltonovou.“

„Ale vždyť vám říkám, že je to vyloučeno,“ opakoval lékař nedůtklivě. „Paní Hamiltonová ne...“

Scarlett uslyšela hlas, který jí zpočátku připadal cizí.

„Ale ano, chci!“

Vyskočila ze stoličky a srdce jí přitom bušilo tak prudce, že měla strach, aby neupadla, bušilo jí vzrušením, že se znovu stala středem pozornosti, nejžádoucnější z přítomných žen, ale nejvíc nadějí, že si znovu zatančí.

„Mně je všechno jedno! Je mi úplně jedno, co o mně řeknou!“ šeptala si pro sebe zároveň s tím, jak se jí zmocňovalo příjemné šílenství. Pohodila hlavou, vyběhla ze stánku, cinkala podpatky jako kastaněty a trhnutím úplně rozevřela hedvábný vějíř. Ve zlomku vteřiny zahlédla nevěřící výraz v Melaniině obličeji, pohledy gardedam, nedůtklivé tváře dívek i nadšený souhlas vojáků.

Potom se ocitla na parketu a Rhett Butler se k ní blížil se svým prohnanež ironickým úsměvem uličkou rozestoupivších se hostů. Ale Scarlett bylo všechno jedno – pokud šlo o ni, mohl se k ní blížít třeba sám Abe Lincoln! Hlavně že si zase zatančí. Měla vést první kolo. Obdařila kapitána náležitým pukrletem a oslnivým úsměvem, on se jí uklonil s jednou rukou přitisknutou na prsa v nabírané košili. Vyděšený Levi rychle zvládl situaci a vykřikl: „Volte si partnerky pro virdžínský kolo!“

A orchestr zaburácel první tóny nejlepší melodie zkomponované pro takovou příležitost – *Dixie*.

„Jak jste si mohl dovolit udělat mě tak nápadně středem pozornosti, pane kapitáne?“

„Ale, má milá paní Hamiltonová, vždyť jsem vám četl na očích, že si přejete být nápadná!“

„Jak jste si mohl dovolit vyvolat moje jméno přede všemi přítomnými?“

„Mohla jste mě přece odmítnout.“

„Ale – byla to moje povinnost naší společné Věci – ne – nemohla jsem přece myslet na sebe, když jste nabídl tolik zlata. A přestaňte se smát, všichni se na nás dívají.“

„Tím nic nezměním, stejně se budou dívat. A nezkoušejte na mě ty žvásty o společné Věci. Chtěla jste si zatančit a já jsem vám to umožnil. Tenhle pochod je poslední figura celého kola, že?“

„Ano – já si vlastně musím hned teď jít sednout.“

„Proč? Copak jsem vám šlápl na nohu?“

„Ne – ale dostanu se do řečí.“

„Copak vám na tom záleží – myslím v srdci?“

„No...“

„Vždyť se nedopouštíte zločinu. Proč byste si se mnou nemohla zatančit ještě valčík?“

„Ale jestli se to matka někdy...“

„Vy se ještě držíte mámy za sukně?“

„Vy si ale dovedete tak ošklivě dělat blázny ze všech dívčích ctností.“

„Ale dívčí ctnosti přece jsou pro blázny. Záleží vám na tom, co o vás lidé říkají?“

„Ne – ale – tak o tom radši nebudeme mluvit. Naštěstí zrovna začíná valčík. Na konci kola nikdy nemůžu popadnout dech.“

„Nevyhybejte se otázce. Záleželo vám někdy na tom, co tvrdí jiné ženy?“

„Dostal jste mě ke zdi – ne! Jenomže od děvčat se čeká, že jim na lidských řečech záleží. Ale dnes večer je mi všechno jedno.“

„Bravo! Konečně začínáte myslet sama za sebe a nenecháváte za sebe myslet druhé. Tím začíná cesta k moudrosti.“

„Ano, jenže...“

„Až toho o vás napovídají tolik jako o mně, uvidíte sama, jak málo na podobných řečech záleží. Ani můj příspěvek naší spravedlivé a posvátné Věci nedokázal změnit mé společenské znemožnění.“

„To je hrozné!“

„Ale vůbec ne. Dokud člověk nepřijde o pověst, ani si neuvědomuje, jakou přítěž vlastně nosí a jak chutná svoboda.“

„Vedete strašně skandální řeči!“

„Skandální, ale pravdivé. Když má člověk dost odvahy – anebo peněz – může si klidně dovolit žít bez dobré pověsti.“

„Za peníze se nedá koupit všechno.“

„Tohle nemáte ze své hlavy. Sama byste na takovou banalitu nikdy nepomyslela. Co se podle vás za ně nedá koupit?“

„Já vlastně nevím – ale určitě ne štěstí ani láska.“

„Obyčejně ano. A když ne, tak si za peníze můžete koupit některé nejskvělejší náhražky.“

„A vy máte tolik peněz, pane kapitáne?“

„Taková nevychovanost! Jak se můžete takhle ptát? Překvapujete mě, paní Hamiltonová. Ale odpovím vám – mám. Na mladého muže, kterého v útlém věku vyhnali z domova bez jediné vindry, jsem si zatím nevedl nejhůř. Jsem si jist, že na blokádě vydělám nejméně milion.“

„Proboha, to snad ne!“

„Ale ano! Lidé si prostě neuvědomují, že na zkáze jedné civilizace se dá vydělat tolik jako na vybudování jiné.“

„Co tím chcete říct?“

„Vaše rodina, moje rodina a všichni, kdo jsou tu dnes večer přítomni, se domohli peněz tím, že zcivilizovali divočinu. Tomu se říká budování impéria. Na budování impéria se dají vydělat slušné peníze. Na ničení ještě víc.“

„O jakém impériu mluvíte?“

„O tom, ve kterém žijeme, o Jihu, Konfederaci, Království bavlň, to se nám právě rozpadá před očima. Většina hlupáků si toho ovšem nevšimne a nevyužije situace vytvořené naším zhroucením. Já ale na zničení Jihu nadělám jmění.“

„Vy si opravdu myslíte, že budeme poraženi?“

„Ovšem. Mám snad jako pštros strkat hlavu do písku?“

„Mě ale nudí bavit se o takových věcech. Copak vy neumíte říkat taky něco milého, pane kapitáne?“

„Líbilo by se vám, kdybych řekl, že vaše oči jsou dvě kulatá akvária na zlaté rybky, naplněná po okraj nejprůzračnější vodou, a že když rybky vyplují na hladinu jako třeba teď, jste okouzlující a svůdná?“

„Ne, tohle se mi nelíbí... Nepřipadá vám ta melodie úžasná? Já bych mohla tančit valčík třeba do smrti! Netušila jsem, jak mi tanec chyběl.“

„Jste nejkrásnější tanečnice, jakou jsem kdy držel v náruči.“

„Pane kapitáne, nesmíte mě tolik tisknout k sobě. Všichni se dívají.“

„Vadilo by vám to, kdyby se nikdo nedíval?“

„Pane kapitáne, vy se zapomínáte!“

„Ani na minutu. Jak bych také mohl, když držím v náruči vás?... Co je tohle za melodii? Není to nějaká nová skladba?“

„Je. Nepřipadá vám božská? Ukořistili jsme ji Yankeeům.“

„Jak se jmenuje?“

„Až krutá válka skončí.“

„Jaká má ta píseň slova? Zazpívejte mi ji.“

*Vzpomínáš, milá, jak jsme se
sešli naposled?
Jak vkleče jsi mi u nohou*

*lásku vyznal hned.
Jak hrdě přede mnou jsi stál
v šedém kabátci,
když mně i vlasti slibovals
věrnost horoucí.
Neplač, nelkej marně,
modli se, ať v čas,
až krutá válka skončí,
my sejdeme se zas!*

„Původně tam samozřejmě bylo v *modrém kabátci*, ale my jsme to změnili na v *šedém*... Ale valčík vám jde, pane kapitáne. Většina mohutných mužů ho neumí. A když si vzpomenu, že si zase bůhvíkolik let nezatančím.“

„Na léta nemyslete, stačí počkat jen pár minut. Vydražím si vás na další kolo, pak další a další.“

„Kdepak, to nejde! Nesmíte! Přišla bych o pověst!“

„Už ji stejně máte poškrámenou, tak co záleží na jednom tanci? Možná že dám ostatním hochům šanci tak po pěti, šesti kolech, ale poslední si vyhrazuji pro sebe.“

„Tak dobře. Víím, že jsem bláznivá, ale je mi to jedno. Je mi úplně jedno, co o mně budou říkat. Už mě přestalo bavit sedět pořád doma. Budu tancovat a zase tancovat...“

„A přestanete nosit černé šaty? Vdovský smutek z černého krepu nemůžu ani vidět.“

„Ale smutek přece nemůžu odložit – pane kapitáne, nesmíte mě tak tisknout. Jestli nepřestanete, tak se na vás rozzuřím.“

„A to vám právě moc sluší, když se přestanete ovládat a začnete zuřit. Klidně vás pořádně stisknu – prosím – jen abych se přesvědčil, jestli opravdu začnete zuřit. Nedovedete si představit, jak jste byla okouzující tenkrát U Dvanácti dubů, když jste se rozzuřila a praštila vázou o krb.“

„Ale prosím vás – copak na to opravdu nemůžete už jednou zapomenout?“

„Ne, je to jedna z mých nejvzácnějších vzpomínek – delikátně vychovaná jižanská kráska, která v záchvatu zuřivosti prozradí svůj irský původ. Musím vám říct, že vy se chováte velice irsky.“

„Proboha, přestali hrát a ze zadní místnosti k nám jde tetička Pittypat. Paní Merriwetherová jí určitě všechno řekla. Prosím vás, pro všechno na světě, pojdme k oknu a budeme se dívat ven. Nechci jí zrovna teď padnout do ruky. Vždyť má oči jako sůva.“

Kapitola 10

Druhý den ráno nad lívanečky Pittypat slzela, Melanie mlčela a Scarlett se tvářila vzpurně.

„Nezáleží mi na tom, co kdo říká. Vsadím se, že jsem pro lazaret vydělala nejvíc ze všech děvčat – určitě víc, než jsme stržily za staré krámy, které jsme prodávaly.“

„Ale, moje milá, copak záleží na penězích?“ bědovala Pittypat a lomila rukama. „Nemohla jsem uvěřit svým očím, a to chudák Charlie není ani rok v hrobě... A ten kapitán Butler, kvůli němu ses stala středem pozornosti a on sám je hrozný, ale doopravdy hrozný člověk, Scarlett. Sestra paní Whitingové, paní Colemanová, jejíž manžel pochází z Charlestonu, mi o něm vyprávěla. Je to černá ovce skvělé rodiny – nechápu, jak se z nějakého Butlera mohlo něco podobného vyklubat. V Charlestonu ho nikdo nepřijímá, má nejhorší reputaci a měl něco s nějakou dívkou – něco tak strašného, že paní Colemanová ani přesně neví co...“

„Nemohu uvěřit, že by byl tak špatný,“ prohlásila Melly mírným tónem. „Působí dojmem dokonalého gentlemana, a když pomyslím, jak statečně se chová při proplouvání bloádou...“

„Vůbec není statečný,“ skočila jí do řeči se zvrácenou radostí Scarlett a přitom si nalila na lívanečky půl džbánku javorového sirupu. „Dělá to jen pro peníze. Řekl mi to. Nezáleží mu na Konfederaci a tvrdí, že budeme poraženi. Ale tančí božsky.“

Teta se švagrovou nemohly promluvit zděšením.

„Přestalo mě bavit pořád sedět doma a už to ode mě nečekejte. Jestli mě všichni pomlouvají kvůli včerejšku, tak jsem stejně přišla o pověst a nemám co ztratit.“

Scarlett si neuvědomila, že přesně tohle jí řekl Rhett Butler. Myšlenka přišla sama od sebe a hladce zapadla do jejích vlastních úvah.

„Co řekne paní matka, až o tom uslyší? Co si pomyslí o mně?“

Při představě Ellenina úžasu polila Scarlett chladná hrůza; co kdyby se to matka opravdu dozvěděla? Ale pak si uvědomila, že z Atlanty do Tary je to čtyřicet kilometrů, a uklidnila se. Slečna Pitty určitě Ellen nic nepoví. Sama by se tím jako gardedáma postavila do špatného světla. A když Pitty nic nevyzvoní, nemůže se jí nic stát.

„Myslím...“ řekla Pitty, „ano, myslím, že bude nejlépe, když o všem napíšu dopis Henrymu – přestože ho tak strašně nesnáším – ale přece jen je to náš jediný mužský příbuzný – a donutím ho, aby kapitánu Butlerovi domluvil – Bože můj, kdyby tak Charlie byl naživu... S tím člověkem nesmíš už nikdy, ale doslova nikdy promluvit ani slovo, Scarlett.“

Melanie mezitím seděla mlčky s rukama složenýma v klíně a lívanečky jí stydly na talíři. Potom vstala, přistoupila zezadu ke Scarlett a položila jí ruce kolem krku.

„Miláčku,“ chlácholila ji, „nic si z toho nedělej. Já tě chápu. Včera jsi byla odvážná a moc jsi lazaretu pomohla. A kdyby se někdo pokusil o tobě říct jediné špatné slůvko, tak si to s ním vyřídím... Tetičko, neplačte. Na Scarlett těžce doléhalo, že nikam nesměla. Vždyť je tak mladá.“ Melanie si hrála se Scarlettinými černými vlasy. „Snad bychom se všechny cítily líp, kdybychom občas vyrazily na nějakou slavnost nebo večírek. Možná že od nás bylo sobecké zavírat se doma se svým žalem. Za války je všechno jiné než normálně. Když pomyslím na všechny vojáky, kteří jsou u nás ve městě daleko od domova a nemají jediného známého, ke kterému by mohli večer zajít, anebo na raněné z lazaretu, kteří sice už mohou chodit, ale ještě se neuzdravili natolik, aby se mohli vrátit ke svým jednotkám... Opravdu musím uznat, že jsme se chovaly sobecky. Okamžitě si musíme vzít domů tři rekonvalescenty jako ostatní a každou neděli musíme pozvat na oběd pár vojáků. Tak už, Scarlett, přestaň fňukat. Lidé nic neřeknou, až všechno pochopí. Víme, že jsi Charlieho měla moc ráda.“

Scarlett měla ovšem k fňukání daleko a Melaniiny měkké prsty ve vlasech ji rozčilovaly. Chtělo se jí trhnout hlavou a vykřiknout

„Tydlifidli!“, ještě měla v živé paměti, jak se včera večer členové milice a vojáci z lazaretu prali o čest, kdo s ní bude tančit. Melly navíc byla posledním člověkem, kterého by si vybrala za obhájce. Dovede se přece bránit sama, díky za námahu, a kdyby ty staré kozy chtěly něco žvanit – se starými kozami to přece umí. Na světě je příliš hezkých důstojníků, proč by se měla trápit kvůli řečem, které o ní vedou staré báby.

Melanie chlácholila Pittypat, která si mnula oči, a vtom Prissy přinesla tlustý dopis.

„To je pro vás, slečno Melly. Přines ho nákej malej černej harant.“

„Pro mě?“ zeptala se Melly udiveně a přitom roztrhla obálku.

Scarlett se mezitím vrhla na lívanečky, takže si ničeho nevšimla, dokud neuslyšela, jak se Melly nahlas rozplakala, a neuviděla, že se tetička Pittypat chytila za srdce.

„Ashley je mrtev!“ vykřikla tetička Pittypat, zaklonila prudce hlavu a bezvládně spustila ruce.

„Proboha ne!“ vykřikla Scarlett, které ztuhla krev v žilách.

„Ne! Ne!“ křičela Melanie. „Rychle! Čichací sůl, Scarlett! No vidíte, tetičko, už je vám líp? Dýchejte zhluboka. Ashleymu se nic nestalo, vůbec ne. Omlouvám se, že jsem vás vyděsila. Rozplakala jsem se štěstím,“ vysvětlovala Melly, rozevřela sevřenou dlaň a přitiskla ke rtům jakýsi předmět, který tam skrývala. „Jsem tak šťastná,“ dodala a znovu se rozplakala.

Scarlett předmět letmo zhlédla a poznala široký snubní prsten.

„Přečti to,“ vyzvala Scarlett a ukázala na dopis ležící na podlaze. „Bože, jak je milý a hodný!“

Scarlett, která v tu chvíli nevěděla, čím je, zvedla jediný list dopisního papíru, na kterém stálo černým, energickým písmem:

Konfederace sice potřebuje krev svých mužů, ale dosud nepožaduje krev z puklých srdcí svých žen. Přijměte proto, vzácná paní, tento důkaz mé úcty k vaší odvaze a nemyslete si, že vaše

oběť byla marná, protože tento prsten byl zachráněn za desateronásobek své ceny. Kapitán Rhett Butler.

Melanie si navlékla prsten na prst a láskyplně se jím kochala.

„Říkala jsem ti přece, že je gentleman, vzpomínáš si?“ řekla a obrátila se na Pittypat s úsměvem zářícím skrze slzy na tváři. „Jedině jemný a ohleduplný gentleman mohl pochopit, jak jsem trpěla, když... Pošlu místo něj zlatý řetěz. Tetičko, musíte mu napsat pár řádek a pozvat ho v neděli na oběd, abych mu mohla osobně poděkovat.“

Ve všeobecném rozrušení si tetička ani Melly nevšimly, že kapitán Butler jaksi opomněl vrátit Scarlettin prsten. Ale Scarlett to otrávil. Chápala, že kapitána k tak galantnímu gestu nepřiměla žádná jemnost ani ohleduplnost. Šlo mu o pozvání do Pittypatina domu a věděl přesně, jak je získat.

Byla jsem nesmírně pobouřena, když jsem se dověděla, jak se v poslední době chováš, psala Ellen a Scarlett, která četla dopis u stolu, se zamračila. Špatné zprávy se rozhodně šířily rychle. V Charlestonu a Savannah často slýchala, že v Atlantě lidé pomlouvají a strkají nos do cizích záležitostí nejvíc z celého Jihu, a teď tomu konečně uvěřila. Dobročinný bazar se konal v pondělí večer a dnes je teprve čtvrtek. Která z těch starých koz se asi ujala povinnosti napsat Ellen? Nejdříve podezřívala Pittypat, ale okamžitě svůj nápad zapudila. Chudinka Pittypat se celá třásla ve svých botičkách číslo tři hrůzou, že bude volána k odpovědnosti za Scarlettino vyzývavé chování, a rozhodně by byla poslední, kdo by Ellen psal, protože by tím zbytečně upozorňovala na svůj neslavný výkon v roli gardedámy. Nejspíš to byla paní Merriwetherová.

Těžko mohu uvěřit, že ses při svém chování dokázala tak strašně zapomenout. Pomínu nevhodnost tvého objevení se na veřejnosti

v období vdovského smutku, jelikož chápu tvou vřelou touhu pomoci lazaretu. Ale tančit, a ještě k tomu s mužem jako kapitán Butler! Slyšela jsem o něm (a kdo by neslyšel?) hrozné věci a Pauline mi zrovna minulý týden psala, že je to muž se špatnou pověstí a že ho v Charlestonu nepřijímá nikdo z příbuzných, samozřejmě až na zármutkem zdrcenou matku. Je to skrz naskrz zkažený člověk, který je schopen zneužít tvého mládí a tvé nezkušenosti, jen aby tě přivedl do řeči a zneuctil tebe i tvou rodinu. Jak mohla slečna Pittypat tak zanedbat své povinnosti vůči tobě?

Scarlett se podívala po tetičce sedící na opačném konci stolu. Stará dáma poznala Ellenin rukopis a malou tlustou pusinku měla vyděšeně sešpulenou jako malé dítě, které se bojí napomenutí a doufá, že je odvrátí pláčem.

Jsem zoufalá z pomyšlení, že jsi tak brzy mohla zapomenout na své dobré vychování. Původně jsem tě chtěla okamžitě povolát zpátky domů, ale rozhodla jsem se, že to ponechám na tvém otci. Přijede v pátek do Atlanty, jednak aby promluvil s kapitánem Butlerem, jednak aby tě přivezl domů. Bojím se, že přes všechno mé naléhání na tebe bude velmi přísný. Modlím se a doufám, že tě k tak vyzývavému chování přimělo pouze tvé mládí a tvá lehkomyšlnost. Nikdo netouží víc sloužit naší Věci než já a přeju si, aby moje dcera smýšlela stejně, ale zneuctít...

Dopis pokračoval v podobném duchu, ale Scarlett jej nedočetla. Tentokrát v ní byla opravdu malá dušička. Už jí nebylo všechno jedno a přestala být vzpurná. Připadala si provinile jako malá holčička – jako tenkrát, když jí bylo deset let a hodila u stolu po Suellen kukuřičný vdoleček s máslem. Nešlo jí z hlavy, že ji obvykle jemná matka tentokrát napomenula tak ostře a otec přijede do města, aby promluvil s kapitánem Butlerem. Pochopila, že jde skutečně

do tuhého. Gerald bude opravdu přísný. Scarlett si uvědomila, že se v tomto případě nevyhne trestu tím, že si mu sedne na klín a bude se k němu mile lísat.

„Doufám – doufám, žes nedostala špatné zprávy?“ vyzvídala třesoucí se Pittypat.

„Zítra přijede tatínek a vrhne se na mě jako kachna na chrousta,“ odpověděla jí plačtivým tónem Scarlett.

„Prissy, skoč mi pro lahvičku s čichací solí,“ nařídila chvějící se Pittypat a odsedla si od stolu, na němž před ní stál talíř s nedojedeným obědem. „Dělá se – mi – nějak mdlo.“

„Máte ji v kapsáři sukně,“ připomněla Prissy, která poskakovala za Scarlett a vychutnávala senzační drama. Rozzuřený pan Gerald vždycky zaručoval zážitek, pokud se ovšem jeho zuřivost nesnesla na chuvinu kudrnatou hlavu. Pitty šátrala v záhybech sukně a pak si přidržela lahvičku pod nosem.

„Všichni musíte stát při mně a nesmíte mě s ním nechat ani na vteřinu o samotě,“ vykřikla Scarlett. „Má vás obě moc rád, a když budete při mně, nebude mi moct nadávat.“

„Se mnou nepočítej,“ prohlásila Pittypat chabým hláskem a vstala od stolu. „Mně – mně je nějak špatně. Musím si jít lehnout. A zítra zůstanu celý den v posteli. Musíš mě u otce omluvit.“

Ta je ale zbabělá! odsoudila tetičku v duchu Scarlett a probodávala ji nepřátelským pohledem.

Melly jí přispěchala na pomoc, přestože se vyděsila a zbledla vyhlídkami na setkání s panem O'Harou metajícím hromy a blesky. „Po-pomůžu ti, vysvětlím tatínkovi, že jsi všechno udělala kvůli lazaretu. Určitě to pochopí.“

„Kdepak, nepochopí,“ namítlá Scarlett. „Než bych se vrátila do Tary v nemilosti, jak vyhrožuje matka, radši umřu!“

„Domů přece nemůžeš,“ vykřikla Pittypat a rozplakala se. „Kdybys odjela, byla bych nucena – ano, doslova nucena – požádat Henryho, aby se k nám nastěhoval, a sama víš, že s ním nemohu žít pod jednou

střechou. Strašně se bojím, když jsem v domě sama s Melly, vždyť město se hemží samými vojáky. Ty se nebojíš, a když jsi tady, nevádí mi, že v domě nemáme žádného muže!”

„Kdepak, do Tary tě nemůže odvézt!“ prohlásila Melly a tvářila se, že se každou chvíli také rozpláče. „Ted’ jsi doma tady. Co bychom si počaly, kdybychom se tě musely zbavit?”

Však vy byste se mě rády zbavily, kdybyste věděly, co si o vás vlastně myslím, ušklíbla se v duchu Scarlett a litovala, že ji před Geraldovým hněvem nemůže zachránit někdo jiný než zrovna Melanie. Dělal se jí špatně při pomyslení, že ji má hájit osoba, kterou tolik nesnáší.

„Asi bychom měly zrušit pozvání pro kapitána Butlera...“, nakousla větu Pittypat.

„Ale to přece nejde! To by byl vrchol neslušnosti!“ vykřikla Melly, na kterou šly mdloby.

„Pomozte mi na lůžko. Dělá se mi mdlo,“ sténala Pittypat. „Ach, Scarlett, jak jsi mi mohla něco takového udělat?!”

Když druhý den odpoledne přijel Gerald, Pittypat ležela nemocná v posteli. Poslala mu zpoza zavřených dveří mnoho omluvných vzkazů a povinnost sedět s ním u večeře přenechala oběma vyděšeným děvčatům. Gerald výhrůžně mlčel, i když předtím políbil Scarlett a radostně štípl Melly do tváře a nazval ji „sestřenicí“. Scarlett by dala všechno za to, aby raději začal řvát a obviňovat ji. Melanie se věrna svému slibu držela Scarlettiných sukní jako nepatrný šustící stín a Gerald byl příliš velký gentleman na to, aby se pustil do dcery v její přítomnosti. Scarlett musela uznat, že Melanie zvládla všechno skvěle, tvářila se, jako by se nic nestalo, a když přišla na stůl večeře, podařilo se jí dokonce zapříst s Geraldem hovor.

„Chci vědět všechno, co je nového na venkově,“ obrátila se se zářivým úsměvem na Geralda. „India a Honey na psaní dopisů moc nejsou, ale já dobře vím, že vám nic neunikne. Povězte mi, jaká byla svatba Joea Fontainea.“

Gerald tou lichotkou roztál a prohlásil, že svatba byla tichá záležitost, „nic podobného, jako jste měly vy dvě“, protože Joe měl jen pár dní dovolenky. Sally, ta Munroeovic mrňavá žába, vypadala moc pěkně. Co měla na sobě si Gerald samozřejmě nepamatoval, ale zato slyšel, že neměla šaty „pro druhý den“.

„Jak to že ne!“ vykřikly pobouřeně obě dívky.

„To je přece jasné, žádný druhý den neměla,“ vysvětlil jim situaci Gerald a smál se na celé kolo, dokud si neuvědomil, že podobné poznámky nejsou vhodné pro ženské uši. Scarlett se při jeho smíchu zlepšila nálada a v duchu blahořečila Melanii za projevený takt.

„Joe se hned druhý den musel vrátit do Virginie,“ dodal rychle Gerald. „Na návštěvy a taneční zábavy nebyl čas. Dvojčata Tarletonových jsou doma.“

„Slyšeli jsme. Už se oba uzdravili?“

„Nebyli zraněni tak hrozně. Stuart to chytil do kolena a Brentovi prostřelili rameno kulkou z moderní zadovky. Slyšely jste taky, že dostali v rozkaze pochvalu za statečnost?“

„Ne! Povězte nám o tom!“

„Jsou to blázni – oba dva. Podle mě musí mít v sobě irskou krev,“ prohlásil Gerald samolibě. „Zapomněl jsem, co vlastně udělali, ale Brent to dotáh na poručíka.“

Scarlett potěšilo vyprávění o kouscích obou dvojčat, potěšilo ji tak trochu majetnický. Jakmile se nějaký muž stal jejím ctitelem, patřil jí podle jejího mínění navěky a každý jeho skvělý čin byl vlastně její zásluhou.

„A mám ještě zprávu, která vás obě omráčí,“ pokračoval Gerald. „Říká se, že Stuart se znovu uchází o někoho z Dvanácti dubů.“

„O Honey nebo Indii?“ vyzvídala Melly vzrušeně, zatímco Scarlett se tvářila málem otráveně.

„O slečnu Indii, samozřejmě. Vždyť na ni letěl, dokud na něj nezačalo dělat oči tohle moje dílo.“

„Ach,“ povzdechla si Melly, kterou Geraldova otevřenost přivedla málem do rozpaků.

„A to ještě není všechno, mladý Brent se začal točit kolem Tary. Zrovna teď!“

Scarlett se nevzmohla na slovo. Zrada jejích ctitelů byla skoro urážlivá. Zvláště když si vybavila, jak obě dvojčata vyváděla, když jim oznámila, že si vezme Charlese. Stuart dokonce vyhrožoval, že zastřelí Charlese, Scarlett nebo sebe, anebo všechny tři najednou. Tehdy ji to velice vzrušovalo.

„Kolem Suellen?“ zeptala se Melly a potěšeně se usmála. „Ale myslela jsem si, že pan Kennedy...“

„Ten?“ zarazil ji Gerald. „Frank Kennedy pořád brousí kolem jako mlsnej kocour a bojí se vlastního stínu. Však se ho brzy zeptám na jeho úmysly, jestli se neráčí vyslovit sám. Ne, Brent se točí kolem mé nejmladší.“

„Kolem Carreen?“

„Vždyť je ještě dítě!“ vyhrkla prudce Scarlett, které se vrátila řeč.

„Není ani o rok mladší, než jste byla vy, slečinko, když jste se vdávala,“ odsekl Gerald. „Snad byste nežárčila na sestřičku, že se o ni zajímá váš bývalý nápadník?“

Melly, která nebyla na takovou otevřenost zvyklá, se začervenala a dala Peterovi znamení, aby přinesl zákusek ze sladkých bramborů. Zoufale v duchu pátrala po jiném tématu k hovoru, které by nebylo tak osobní a hlavně by pana O'Haru odvedlo od cíle jeho cesty. Nemohla na nic přijít, ale Gerald, jakmile jednou začal, nepotřeboval nic víc než vděčné posluchače. Rozhovořil se o zlodějnách zásobovacího úřadu, který měsíc po měsíci zvyšuje požadavky, o zločinné blbosti Jeffersona Davise a prodejném žoldáctví Irů, kteří se nechali nalákat do yankeeské armády zvláštní odměnou.

Když přišlo na stůl víno a obě dívky vstaly a chystaly se odejít, Gerald si změnil dceru přísným pohledem zpod zachmuřeného obočí a nařídil jí, aby se mu ještě pár minut věnovala. Scarlett se zoufale

podívala po Melly, která bezmocně kroutila kapesníček v prstech, ale odešla a tiše za sebou zavřela zasouvací dveře.

„Tak co, slečinko!“ obořil se na dceru zachmuřený Gerald a nalil si skleničku portského. „Ty ses pěkně vybarvila! Chceš ulovit nového manžela, a proto se chováš jako nějaká veselá vdova?“

„Nekřič tolik, tatínku, služebnictvo...“

„Ti všechno dávno vědí, na to můžeš vzít jed, ostudu před nikým neutajíš. Tvoje matka s ní denně uléhá a já nevím, kde mi z toho hlava stojí. Je to hanba. Nemysli si, holčičko, že si to u mě tentokrát spravíš brečením,“ dodal rychle, protože Scarlett začala prudce mrkat a zvedat koutky úst. „Já tě přece znám. Flirtovala bys třeba na tryzně za mrtvého manžela. Nebreč. Dneska se o tom už nedeme bavit, protože nejdřív si promluvíím s tím skvělým kapitánem Butlerem, který si tak lehkomyšlně zahrává s dobrou pověstí mé dcery. Ale počkej ráno... No tak, nebreč. Tím si vůbec nepomůžeš. Se mnou tentokrát nehneš a zítra pojeděš zpátky do Tary, než nás stačíš všechny zostudit. No tak, holčičko, neplač mi tu. Podívej, co jsem ti přivezl! To je pěkný dárek, vid’? No tak, podívej se! Jak jsi mi vůbec mohla přidělat tolik práce, abych se musel táhnout až sem, když nevím, kde mi hlava stojí? Nebreč!“

Melanie a Pittypat už dávno spaly, ale Scarlett nemohla usnout, ležela v teplé tmě a srdce jí těžce a vyděšeně bilo v hrudi. Odjet z Atlanty, zrovna když začínala znova žít, a vrátit se domů na oči matce! Scarlett chtěla raději umřít než přijít na oči matce. Přála si umřít, aby všichni litovali, že na ni byli tak zlí. Převracela se a házela sebou na horkém polštáři, dokud k ní nedolehl jakýsi hluk z tiché ulice. Byl to podivně povědomý rámus, přestože jej slyšela jen rozmazaně a nejasně. Vyskočila z postele a vrhla se k oknu. Ulice lemovaná stromy se širokými korunami byla pod hvězdnou oblohou ponořena do hluboké tmy. Hluk se blížil, hrčení kol, klapání kopyt, lidské hlasy. A najednou se Scarlett rozesmála, protože zaslechla hlas, z nějž čísel irský přízvuk s whisky, zpívající *Peg v nízké bryčce*,

a okamžitě věděla, kolik ušlo. Nebyli sice v Jonesboro v den zasedání soudu, ale Gerald se přesto vracel ve stejném stavu.

Scarlett uviděla temný obrys kočáru, který zastavil před domem, a nejasné siluety vystupujících postav. Někdo Geralda doprovázel. Obě postavy se zastavily u branky, pak zaskřípala zástrčka a najednou bylo zřetelně slyšet, co Gerald říká.

„Ted' vám zazpívám *Žalozpěv za Roberta Emmeta*. Tu píseň byste měl znát, mladíku. Naučím vás, jak se zpívá.“

„Moc rád se ji naučím, pane O'Haro,“ odpověděl mu společník, jehož protahovaným přízvukem prorážel potlačovaný smích. „Ale až jindy, pane O'Haro.“

Proboha, to je ten odporný chlap Butler! napadlo Scarlett a zpočátku ji to trochu rozladilo. Ale potom se jí zlepšila nálada. Aspoň že se navzájem nezastřelili. A když se vracejí domů v tuto hodinu a v takovém stavu, určitě se museli skamarádit.

„Já budu zpívat a vy poslouchat, nebo vás zastřelím za to, že jste takovej protestantskej orangeman.“

„Jakýpak orangeman – já jsem přece z Charlestonu.“

„To máte stejný. Vlastně ještě horší. Mám v Charlestonu dvě švagrový, znám to tam.“

Doufám, že se nerozpovídá, aby ho slyšeli všichni sousedi, vyděsila se Scarlett a sáhla po županu. Ale co mohla dělat? V tuto noční hodinu nemohla sejít dolů a odtáhnout otce z ulice.

Gerald doslova pověšený na brance začal bez jakéhokoli varování svým dunivým basem zpívat *Žalozpěv*. Scarlett se opřela lokty o parapet okna, poslouchala a proti své vůli se musela smát. Byla by to krásná píseň, kdyby otec dokázal udržet notu. Byla to jedna z jejích nejoblíbenějších písní a na okamžik se oddala jemné melancholii pasáže začínající slovy:

*Je daleko od země, kde její mladý hrdina spí,
a milenci kolem ní vzdychají.*

Píseň pokračovala a Scarlett uslyšela, že se Pittypat a Melly začínají hýbat ve svých ložnicích. Chudinky, určitě budou vyděšené. Nejsou zvyklé na pořádné mužské, jako je Gerald. Když zpěv skončil, obě postavy splynuly v jednu, která došla po chodníku ke schodům a začala po nich vystupovat nahoru. Ozvalo se diskrétní zaklepání na dveře.

Ted' musím sejít dolů, řekla si Scarlett. Koneckonců je to můj otec a chudinka Pittypat by radši umřela, než aby šla otevřít. Scarlett si navíc nepřála, aby služebnictvo spatřilo Geralda v takovémto stavu. Kdyby se Peter snažil uložit tatínka do postele, třeba by se vzpouzel. Jediný, kdo to s ním uměl, byl Pork.

Scarlett si sešpendlila župan až ke krku, zapálila svíčku stojící na nočním stolku a rychle sešla po temném schodišti do haly v přízemí. Postavila svíci na stojan, odemkla dveře a ve světle plápolající svíčky spatřila Rhetta Butlera, který nejenže byl bezvadně ustrojen, ale ještě podpíral malého, sporého otce. *Žalozpěv* byl evidentně Geraldovou labutí písní, protože ted' bezmocně visel na paži svého kumpána. Klobouk někde ztratil, drsné dlouhé vlasy se mu rozježily do bílé hřívy, kravatu měl až za uchem a náprsenku košile pobryndanou alkoholem.

„Doufám, že je to váš otec?“ zeptal se kapitán Butler s úsměvem ve snědém obličejí. Jediným pohledem, který jako by pronikal látkou županu, znalecky ohodnotil její nedbalky.

„Doved'te ho dovnitř,“ nařídila stručně Scarlett, která se styděla za nedostatečný úbor a zároveň se zlobila na Geralda, že ji přivedl do situace, v níž se jí tenhle člověk může vysmívat.

Rhett před sebou postrkoval Geralda. „Mám vám s ním pomoci do schodů? Sama ho nezvládnete. Je moc těžký.“

Scarlett otevřela pusu úžasem nad drzostí jeho návrhu. Co by si Pitty s Melly, krčící se v postelích, pomyslely, kdyby se kapitán Butler zčistajasna objevil nahoře!

„To přece nejde! Posad'te ho sem, do salonu na tuhle lenošku. Je úplně st'atý.“

„Říkala jste st'atý? Rozuměl jsem dobře?“

„Budu vám vděčná, když se budete chovat slušně a necháte si podobné řeči. Tak, sem. A teď ho položte.“

„Mám mu zout boty?“

„Ne. Nebude v nich spát poprvé.“

Byla by si za to uřeknutí nejraději ukousla jazyk, jelikož kapitán Butler se tiše rozesmál a položil Geraldovi nohu přes nohu.

„A teď už, prosím, běžte.“

Butler vyšel do temné haly a zvedl si klobouk, který předtím upustil mezi dveřmi.

„Uvidíme se v neděli u oběda,“ řekl, vyšel z domu a neslyšně za sebou zavřel dveře.

Scarlett vstala v půl šesté, než přijde ze zadního dvora služebnictvo a začne chystat snídani, a tiše proklouzla do přízemí, kde se ještě nic nepohnulo. Gerald byl už vzhůru, seděl na pohovce a oběma rukama svíral hlavu připomínající tvarem kulku, až to vypadalo, jako by si ji chtěl rozdrtit dlaněmi. Když vešla Scarlett, kradmo k ní vzhlédl. Ale bolest, kterou si způsobil pouhým obrácením očí, byla tak strašná, že se neubránil zasténání.

„To byl den!“

„Pěkně ses zachoval, tatíčku,“ obořila se na něj zuřivým šepotem Scarlett. „Vrátit se domů tak pozdě a vzbudit všechny sousedy zpíváním.“

„Já že jsem zpíval?“

„Kdyby jen zpíval! Hulákal jsi *Žalozpěv* jak na lesy.“

„Nic takovýho si nepamatuju.“

„Zato sousedi si tě budou pamatovat do nejdelší smrti a Pittypat s Melanií jakbysmet.“

„Matko sedmibolestná,“ sténal Gerald a olizoval si vyschlým jazykem okoralé rty. „Pamatuju si nejvejš na začátek hry a pak už nic.“

„Jaké hry?“

„Ten kluk Butlerovská se kasal, že je nejlepší hráč pokeru v celý...“

„Kolik jsi prohrál?“

„Já, já že jsem prohrál? Samo sebou že jsem jako vždycky vyhrál.“

„Podívej se do náprsní tašky.“

Gerald s výrazem dávajícím najevo, že sebemenší pohyb pro něj znamená strašné utrpení, vytáhl z kabátu náprsní tašku a otevřel ji. Byla prázdná, Gerald na ni hleděl zoufale a nechápavě zároveň.

„Pět set dolarů,“ vysoukal ze sebe. „Měl jsem za ně od prorážeců blokády nakoupit věci pro paní O’Harovou, jak tak koukám, nezbylo mi ani na zpáteční lístek do Tary.“

Scarlett se znechuceně podívala na peněženku a přitom se jí v hlavě vynořil nápad, který rychle dostal konečnou podobu.

„Teď se nemůžu v Atlantě ani ukázat na ulici,“ začala otci kázat. „Všechny jsi nás zostudil.“

„Bud’ zticha, holčičko. Nevidíš, že mi div nepraskne hlava?“

„Vrátíš se domů s člověkem jako kapitán Butler, řveš přitom jak na lesy, aby tě všichni slyšeli, a ještě prohraješ tolik peněz.“

„Ten chlap nemůže být gentleman, na to se moc vyzná v karbanu. Von...“

„Co tomu řekne matka, až se všechno dozví?“

Gerald zvedl hlavu a bylo vidět, jak se ho prudce zmocnila hrůza a neblahá předtucha.

„Neřekneš matce ani slovo a nebudeš ji teď zbytečně rozrušovat, vid’ že ne?“

Scarlett mlčela, ale sešpulila rty.

„Jen si představ, jak by se jí to dotklo, víš přece, jak je křehká.“

„Ty si, tatínku, představ, že jsi mi naposledy včera večer vykládal, jak jsem zneuctila celou rodinu! Já, která jsem si s bídou zatančila jedno kolečko, a to ještě proto, abych vydělala pár šupů pro zraněné vojáky. Nejradši bych se na místě rozbřečela.“

„Prosím tě, neplač,“ zapřísahal ji Gerald. „Mně už i tak div hlava nepraskne, a teď ještě tohle.“

„A taky jsi tvrdil, že jsem...“

„No tak, holčičko, no tak, jen si tolik neber, co ti říkal tatínek. Podívej se, jaký je chudák. Nic nechápal a hlavně to tak nemyslel! Já vím, že jsi všechno myslela dobře, já vím, že jsi hodná holčička.“

„Ale chtěl jsi mě s hanbou odvézt domů.“

„Ale, miláčku, stejně bych to neudělal. Byla to jen legrace. Vid', že mamince neřekneš o těch penězích – už tak si dělá starosti s výdaji.“

„Ne,“ odpověděla Scarlett upřímně, „neřeknu, ale musíš mě nechat tady a mamince řekneš, že všechno byly jen pomluvy od starých koz.“

Gerald si změřil dceru smutným pohledem.

„Ale to je od tebe vydírání.“

„A tvoje chování v noci byl zase skandál.“

„No dobře,“ pokoušel se Gerald o smířlivý tón, „tak tedy na všechno radši zapomenem. Co myslíš, mohla by mít taková skvělá dáma jako slečna Pittypat doma kapku brandy? Do psích...“

Scarlett se otočila a po špičkách odešla do jídelny pro láhev brandy, které s Melly důvěrně říkaly „omdlivací flaška“, protože Pittypat si z ní přihnula pokaždé, když na ni z rozbušení srdce šly mdloby, nebo když si to sama namlouvala. Obličej jí zářil vítězstvím a vůbec se nestyděla, že se k Geraldovi nechovala ani trochu jako hodná dcera. Kdyby teď Ellen náhodou psal nějaký další štóural, uchlácholí ji nějakou šikovnou lží. Ted' může klidně zůstat v Atlantě. Ted' si bude moci dělat prakticky, co bude chtít, protože Pittypat je taková křehká nádoba. Scarlett odemkla skříňku a na chvíli zůstala stát s lahví a skleničkou přitisknutou na prsa.

V duchu před sebou viděla dlouhou řadu pikniků na březích bublajícího Broskvoňového potoka a rožnění na Stone Mountain, recepcí a plesů, odpoledních tanečních dýchánek, vyjížděk v kočárech a nedělních studených večeří. A všude bude, přímo ve víru

událostí, ve středu mužů, kteří ji budou obletovat. A muži se snadno zamilují, když pro ně žena předtím v lazaretu udělala sebemenší maličkost. Teď jí už nebude lazaret tolik vadit. Když je mužům špatně, je snadné v nich probudit zájem. Padají do rukou chytrého děvčete jako zralé broskve v Taře, stačí jemně zatřást stromem.

Scarlett se vracela k otci s povzbuzujícím nápojem, děkovala bohu, že vyhlášená O'Harova hlava jako obvykle nesnesla včerejší pití, a přitom ji zčistajasna napadlo, jestli v tom náhodou neměl prsty Rhett Butler.

Kapitola 11

Příští týden se Scarlett jednou odpoledne vrátila z lazaretu unavená a otrávená. Byla unavená, protože musela celý den stát na nohou, a podrážděná, protože ji paní Merriwetherová ostře napomenula za to, že se posadila na lůžko raněného, jemuž obvazovala ránu na paži. Tetička Pitty a Melanie už čekaly u vchodu v nejlepších kloboucích s Wadem a Prissy a chystaly se na obvyklý týdenní okruh návštěv.

Když doznělo hrčení kočárových kol a Scarlett si byla jista, že všichni zmizeli z dohledu, vklouzla tiše do Melaniina pokoje a otočila klíčem v zámku. Byl to úzkostlivě spořádaný panenský pokojík, klidný a prohrátý paprsky slunce sklánějícího se ve čtyři hodiny k západu. Podlaha se až na několik míst pokrytých pestrými koberečky leskla a bílé stěny zůstaly holé až na jeden kout, z něhož si Melanie udělala jakýsi domácí oltář.

Zde byla pod nařasenou vlajkou Konfederace pověšena šavle s pozlaceným jílcem, s níž Melaniin otec kdysi sloužil ve válce s Mexikem a s níž Charles nedávno odjel do války. Vedle šavle byla zavěšena Charlesova šerpa a opasek s pouzdrem a pistolí. Mezi šavlí a pistolí visel dagerotyp s portrétem Charlese, který se na něm tvářil velice přísně a hrdě v šedé uniformě, až mu nádherné hnědé oči zářily z rámečku, jenom na rtech mu pohrával ostýchavý úsměv.

Scarlett se na portrét ani nepodívala, bez váhání zamířila rovnou ke čtverhranné skřínce na psací potřeby z růžového dřeva, která ležela na stole postaveném hned vedle úzkého lůžka. Vyndala z ní svazek dopisů adresovaných Ashleyho rukou Melanii, převázaný modrou stužkou. Nahoře ležel dopis, který došel dnes ráno, a ten otevřela.

Když Scarlett před časem začala tajně číst tyto dopisy, stěží dokázala otevřít obálku, protože se jí ruce trásly výčitkami svědomí a strachem, aby nebyla přistižena. Ale teď byl její smysl pro čest, který

nebyl nikdy zrovna neúprosný, otupen opakováním téhož přestupku, zmírnil se také strach z přistižení. Občas ji s hrůzou napadlo: Co by mi asi řekla matka, kdyby se o tom dozvěděla? Scarlett dobře věděla, že by Ellen byla raději, kdyby dcera zemřela, než aby ji přistihli při takové nečestnosti. Zpočátku se tím Scarlett trápila, jelikož chtěla být ve všem jako matka, ale pokušení bylo příliš silné, a tak na to postupně přestala myslet. V poslední době se zdokonalila v umění, jak pouštět z hlavy nepříjemné myšlenky. Naučila se říkat si: *Ted' na takovou protivnou věc nebudu myslet. Budu na to myslet až zítra.* A druhý den si na původní myšlenku buď vůbec nevzpomněla, anebo si ji vybavila mlhavě, že už jí nepřípadala tak nepříjemná. Proto si ani kvůli tajemnému čtení Ashleyho dopisů už nedělala zvláštní výčitky svědomí.

Melanie se s dopisy nikdy neskrývala a předčítala z nich Pittypat a Scarlett celé dlouhé pasáže. Jenomže Scarlett nedávaly spát hlavně ty části, které nahlas nečetla, a nakonec ji zvědavost dohnala k tajemnému čtení korespondence, kterou švagrová dostávala. Scarlett se musela nějak dovědět, jestli se Ashley do své ženy po svatbě nezamiloval. Musela se dovědět, jestli jí lásku aspoň nepředstírá. Posílá jí drobné něžnůstky? Jaké city v dopisech vyjadřuje a s jakou vřelostí?

Scarlett pečlivě uhladila papír.

Před očima se jí objevil Ashleyho drobný pravidelný rukopis. Scarlett si přečetla oslovení *Moje milá ženo* a vydechla úlevou. Zatím tedy Melanie nepíše *Miláčku* ani *Lásko*.

Moje milá ženo, píšeš, že tě znepokojuje pocit, jako bych před tebou skrýval své pravé myšlenky, a chceš vědět, co v těchto dnech zaměstnává mou mysl...

Panenko marjá! vyděsila se Scarlett v náhlém záchvatu viny. Skrýval své pravé myšlenky. Že by Melly uměla číst jeho myšlenky? Anebo moje? Že by mě podezírala, že...

Přitáhla si dopis blíž k očím rukama třesoucíma se strachy, ale když si přečetla další odstavec, celá se uvolnila.

Milá ženo, jestli jsem ti zatajil nějakou myšlenku, udělal jsem to pouze proto, abych tě zbytečně nezatěžoval a nepřidělal ti vedle starostí, které si děláš o mé tělesné blaho, ještě starosti se svým duševním zmatkem. Ale vidím, že před tebou nemohu nic skrývat, jelikož mě tak dobře znáš. Neznepokojuj se. Nebyl jsem zraněn. Ani jsem nebyl zatím nemocen. Jídla mám dost a občas se i vyspím v posteli. Voják ani nemůže žádat víc. Ale na srdci mě, Melanie, tíží neodbytné myšlenky, s nimiž se ti musím svěřit.

V těchto letních nocích často bdím dlouho poté, co celý tábor dávno usnul, znovu a znovu se dívám vzhůru na hvězdy a v duchu si kladu otázku: Proč tady, Ashley Wilkesi, vlastně jsi? Za co vlastně bojuješ?

Za čest a slávu určitě ne. Válka je špinavá věc a já špínu nemám rád. Nejsem voják a ani před ústími děl netoužím po pomíjivé slávě. A přesto jsem tady, ve válce – já, člověk, kterého bůh nestvořil k ničemu jinému, než aby ze mne byl venkovský gentleman, který se věnuje svým knihám a zálibám. Neboť, Melanie, polnice mi neroznítí krev a bubny mi neprobouzejí nohy k pochodu a čím dál jasněji vidím, že jsme byli zrazeni, zrazeni vlastními arogantními představami o sobě a vírou, že jeden Jižan stačí na deset Yankeeů a Bavlna může vládnout světu. Byli jsme také zrazeni slovy a hesly, předsudky a nenávisť vycházející z úst vysoce postavených lidí, mužů, které jsme zbožňovali a ctili: „Bavlna kraluje, Otroctví, Práva států, Pryč s Yankeei.“

A tak když ležím na dece, dívám se vzhůru na hvězdy a ptám se: Zač vlastně bojuješ?, často přemýšlím o právech států, o bavlňě, o černoších i Yankeeích, které mě od dětství učili nenávidět, a uvědomuji si, že kvůli žádnému z nich nebojuji. Místo toho

všeho vidím Dvanáct dubů a vybavuji si, jak měsíční záře dopadá šikmo na bílé sloupy, na nadpozemský dojem, jakým působí magnolie, když rozkvétají v měsíčním světle, a na to, jak popínavé růže obrůstající postranní verandu dávají stín i v nejparnější poledni. Vidím také matku, která tam šije, jako když jsem býval malý chlapec. Slyším, jak se negři za soumraku vracejí z polí, unavení, zpívající a vyhladovělí před večerí, i skřípání rumpálu, když vědro klesá do chladné studny. Také si vybavuji ten široký výhled podél silnice až k řece, přes bavlníková pole, a mlhu stoupající v přísvitu červánků z níže položených míst. A právě proto jsem tady – já, který nemiluju smrt, utrpení ani slávu, já, který nechovám vůči nikomu nenávist. Snad se právě tomu říká vlastenectví, láska k domovu a vlasti. Ale ten pocit, Melanie, je mnohem hlubší. Protože věci, které jsem vyjmenoval, Melanie, jsou pouhými symboly věci, kvůli níž riskuju život, symboly způsobu života, jaký mám rád. Neboť bojuji za staré časy, staré způsoby, které mám tolik rád, ale s nimiž je, jak se obávám, teď navždy konec, ať nám padne jakákoli karta. Ať vyhraje, nebo prohraje, nakonec stejně prohraje.

Vyhraje-li válku a vytvoříme si Království bavlny podle svých představ, stejně prohraje, protože sami budeme jiní a klidné staré způsoby také zmizí. Celý svět se bude u našich dveří hlasitě dožadovat bavlny a my si budeme moci diktovat ceny, jaké budeme chtít. A v tom okamžiku klesneme, jak se obávám, na úroveň Yankeeů, jejichž honbě za penězi, hrabivosti a komercialismu se teď posmíváme. A co teprve, když prohrajeme, Melanie, co když prohrajeme!

Nemám strach z nebezpečí, zajetí, zranění, ani ze smrti, pokud by mi byla souzena, ale mám strach, že se, až tahle válka skončí, nikdy nebudeme moci vrátit do starých časů. A právě do těch starých časů patřím. Nepatřím do šílené přítomnosti, v níž se zabíjí, mám strach, že se nedokážu přizpůsobit žádné

budoucnosti, i kdybych se snažil sebevíc. A ty také ne, moje milá, jelikož oba pocházíme ze stejné krve. Nevím, co přinese budoucnost, ale rozhodně to nebude nic tak krásného a uspokojujivého, jako byla minulost.

Ležím a dívám se po chlapcích spících kolem mne a v duchu si kladu otázku, jestli dvojčata nebo Alex s Cadem myslí na totéž. Zajímalo by mě, jestli si uvědomují, že bojují za Věc, která byla ztracena v okamžiku, kdy padl první výstřel, jelikož naší Věcí ve skutečnosti je náš způsob života a s tím je navždy konec. Ale osobně se domnívám, že na nic takového nemyslí, a proto jsou šťastni.

Nepřemýšlel jsem o těchto věcech, když jsem tě požádal o ruku. Myslel jsem si, že život U Dvanácti dubů půjde dál jako vždycky svým klidným, neměnným tempem. My dva jsme si podobni jako vejce vejci, Melanie, milujeme stejné tiché věci, a tak jsem si představoval, že před námi leží nekonečná řada let, v nichž se nic zvláštního nebude dít a my si budeme číst, poslouchat hudbu a snít. Ale tohle mě nenapadlo, tohle tedy ne! Že by nás všechny mohlo postihnout zničení starých způsobů, tohle krvavé vraždění a taková nenávist! Melanie, nic nestojí za tuhle cenu – práva států, otroci, ani bavlina. Za tuhle cenu nestojí ani to, co nás postihuje teď, ani to, co nás zřejmě postihne později, protože jestli nás Yankeeové porazí, tak nás v budoucnosti čekají jen neuvěřitelné hrůzy. A porazit nás, moje milá, ještě klidně mohou.

Neměl bych takové věci psát. Neměly by mě ani napadat. Ale žádala jsi mě, abych se ti svěřil se vším, co mě trápí v srdci, a tam číhá strach z porážky. Vzpomínáš si na roznění v den ohlášení našich zásnub, kdy ten člověk, který podle přízvuku pocházel z Charlestonu, jmenoval se Butler, svými poznámkami o zanedbnosti Jižanů málem vyvolal rvačku? Vzpomínáš si, jak ho dvojčata chtěla zastřelit, jelikož tvrdil, že máme málo

sléváren, továren, textilek a lodí, arzenálu a dílen? Vzpomínáš si, jak tvrdil, že nám Yankeeové dokážou zablokovat přístavy, že nebudeme schopni vyvážet vlastní bavlnu? Ve všem měl pravdu. Bojujeme proti moderním puškám Yankeeů mušketami z dob války za nezávislost a brzy se bloádou nepodaří provážet ani zdravotnický materiál. Měli jsme dát na cyniky jako Butler, který věděl, jak na tom jsme, místo na politiky, kteří se oddávají svým pocitům – a řečem. Butler vlastně tvrdil, že Jih nemá až na bavlnu a aroganci čím vést válku. Bavlna je teď bezcenná, a tak nám zbývá jen to, co nazval arogancí. A já té aroganci říkám nesrovnatelná odvaha. Jestli...

Scarlett pečlivě složila nedočetný dopis a vložila jej zpět do obálky. Dál nečetla, protože ji příliš nudil. Navíc na ni z tónu dopisu se všemi pošetilými řečmi o porážce dýchala jakási nevysvětlitelná deprese. Nečetla přece Melaniinu korespondenci proto, aby se seznamovala s Ashleyho matoucími a nezáživnými představami. Těch se naposlouchala ažaž, když za dávno zašlých časů sedával na verandě v Taře.

Zajímalo ji jen, jestli píše své ženě vášnivé dopisy. Zatím je nepsal. Scarlett přečetla všechny dopisy schované ve skříňce a v žádném nebylo nic, co by nemohl napsat bratr vlastní sestře. Dopisy byly něžné, humorné, upovídané – všechno, jen ne milostné. Scarlett dostala v životě spoustu horoucně zamilovaných dopisů a poznala by vášeň, jakmile by narazila na její sebemenší stopu. Po tajné četbě se jí jako obvykle zmocnilo příjemné uspokojení, jelikož si byla jista, že Ashley miluje ji. A po každé se v duchu uštěpačně ptala, jak je možné, aby Melanie nepoznala, že ji Ashley má rád jen jako přítelkyni. Melanie nedávala najevo, že by v manželových dopisech cokoli postrádala, ale Melanie přece nedostávala zamilované dopisy od jiných mužů a neměla tedy možnost srovnání.

Píše jí takové praštěné dopisy, říkála si Scarlett v duchu. Kdyby takové zvěsty napsal můj manžel mně, tak by uslyšel věci, které by si rozhodně nedal za rámeček! Dokonce i Charlie psal líp!

Scarlett listovala svazečkem dopisů, dívala se na data a vybavovala si obsah. Nebyly v nich nádherné nekonečné popisy táboření pod širým nebem ani ztečí, jaké posílal Darcy Meade rodičům nebo chudák Dallas McLure svým staropanenským sestrám, slečně Faith a slečně Hope. Meadeovi i McLureovi pyšně obcházel všechny sousedy a předčítali z dopisů nahlas, takže se Scarlett občas užírala hanbou, že Melanie od Ashleyho nemá podobné dopisy, ze kterých by mohla předčítat v kroužcích šití.

Ashley jako by v dopisech Melanii úplně ignoroval válku a místo toho se pokoušel kolem obou opsat magický kruh bezčasovosti a vylučoval všechno, co se stalo od chvíle, kdy se největší zprávou dne stal Fort Sumter. Vypadalo to skoro, jako by předstíral, že žádná válka vlastně není. Psal o knihách, které s Melanii četli, o písních, které zpívali, o starých známých, s nimiž se stýkali, a o místech, která navštívil při velkém turné po Evropě. Dopisy se vinula naléhavá touha vrátit se domů ke Dvanácti dubům, celé stránky padly na popisy lovů a dlouhých projížděk po tichých lesních cestách pod mrazivou podzimní oblohou, plnou hvězd, rožnění, smažení ryb, tichých měsíčních nocí a kouzelného jasu, jímž dýchal starý dům.

Scarlett přemýšlela o slovech, jež Ashley napsal v dopise, který si právě přečetla: *Ale tohle mě nenapadlo, tohle tedy ne!*, a měla pocit, že jsou to slova deroucí se z mučené duše, která musí čelit čemusi, čemu čelit nedokáže. Mátló ji to, protože nechápala, čeho se Ashley vlastně bojí, když nemá strach ze zranění a smrti. Nebyla duševně vybavena pro analyzování, ale teď zápolila s myšlením složité osobnosti.

Válka ruší jeho klid a on – on nesnáší nic, co ruší jeho klid – například mě – miloval mě, ale měl strach si mě vzít, jelikož se bál, že bych ohrozila jeho navykýl styl myšlení i žití. Ne, to není přesné, on

se vlastně nebál. Ashley není zbabělec. Nemůže být, když dostal pochvalu a plukovník Sloan napsal Melly dopis, v němž ho chválil za odvážné vedení zteče. Jakmile se jednou rozhodne, je nejstatečnější a nejrozhodnější ze všech, ale... Žije ve vlastní hlavě místo v okolním světě a nesnáší, když musí ven do toho světa, a... Ale já tomu vůbec nerozumím! Kdybych byla před lety pochopila aspoň tuhle věc, byl by si mě určitě vzal.

Scarlett si chvíli tiskla dopisy na prsa a přitom toužila po Ashleym. Její city k němu se nezměnily ode dne, kdy se do něj zamilovala. Cítila k němu totéž, co v den, kdy jí bylo čtrnáct let a zůstala oněměle stát na verandě v Taře a sledovala, jak přijíždí usmívající se Ashley, jehož světlé vlasy se stříbrně leskly v ranním slunci. Její láska pořád byla spíš zbožňováním, jaké dívka cítí k muži, jehož nechápe, muži, který měl vlastnosti, jaké sama postrádala, ale které obdivovala. Pořád pro ni byl dívčím snem o Dokonalém rytíři a tento sen nežádal víc než ujištění, že její lásku opětuje, nezacházet dále než k nadějím na polibek.

Když si Scarlett přečetla dopisy, nabyla jistoty, že Ashley miluje ji, Scarlett, přestože se oženil s Melanií, a po ničem víc než po této jistotě skoro ani netoužila. Pořád byla tou mladou a nedotčenou dívkou. Kdyby v ní byl Charles svou směšnou nešikovností a stydlivými intimitami probudil hlubší pramen vášnivých citů, její snění o Ashleym by se nezastavilo u pouhého polibku. Ale těch pár měsíčních nocí, které strávila o samotě s Charlesem, se nedotklo jejích citů, ani ji nepřivedlo blíž zralosti. Charles v ní neprobudil sebemenší představu, jaká může být vášeň, něha nebo skutečná intimní blízkost duší nebo těl.

Vášeň pro ni znamenala jen otročení nevysvětlitelnému mužskému šílení, které ženy nesdílejí, bolestivé a trapné počínání vedoucí nevyhnutelně k ještě bolestivějšímu porodu. Že je manželství takové, ji ovšem nepřekvapovalo. Ellen jí před svatbou naznačila, že manželství je záležitost, kterou žena musí snášet důstojně a statečně,

tuto pravdu potvrzovaly i komentáře, které jí od dne, kdy ovdověla, šeptaly do ouška ostatní vdané matrony. Scarlett byla ráda, že má za sebou jak vášeň, tak manželství.

Měla za sebou manželství, ale nezabavila se lásky, protože její láska k Ashleymu byla něco jiného, neměla nic společného ani s vášní, ani s manželstvím, byl to posvátný a závratně krásný cit, který nenápadně vyrůstal ze všech dlouhých dnů vnuceného mlčení a živil se mnohokrát prolisťovanými vzpomínkami a nadějemi.

Scarlett si povzdechla a pečlivě převázala svazeček stužkou a potisící se sama sebe ptala, co na Ashleyem vlastně uniká jejímu chápání. Snažila se dospět k nějakému uspokojivému závěru, ale její nekomplikovaný rozum se jako obvykle na žádný názor nemohl. Vrátila dopisy zpátky do skříňky a přiklopila víko. Potom se zamračila, jelikož se v duchu vrátila k pasáži z Ashleyho dopisu, obsahující zmínku o kapitánu Butlerovi. Připadalo jí divné, že na Ashleyho mohly udělat dojem výroky, které před rokem pronesl takový darebák. Nikdo jiný než darebák by přece nedokázal říkat o Konfederaci podobné věci, jaké pronesl na dobročinném bazaru kapitán Butler.

Scarlett přešla místností k zrcadlu a spokojeně si pohladila hladce sčesané vlasy. Při pohledu na vlastní bílou pleť a šikmé zelené oči se jí jako vždycky zlepšila nálada, a tak se usmála, aby se jí ve tvářích udělaly dolíčky. Potom pustila kapitána Butlera z hlavy, s potěšením se kochala vlastním obrazem a vzpomínala, že Ashleymu se její dolíčky vždycky moc líbily. Potěšení z vlastního mládí a kouzla a z nově nabyté jistoty, že ji Ashley miluje, jí nekalily sebemenší výčitky svědomí, že miluje manžela jiné ženy a navíc jí tajně čte korespondenci.

Scarlett odemkla dveře a s lehkým srdcem šla dolů po matně osvětleném točitém schodišti. V polovině cesty si začala zpívat *Až krutá válka skončí*.

Kapitola 12

Válka pokračovala většinou úspěšně, ale lidé přestali říkat: „Ještě jedno vítězství a bude po válce,“ stejně jako už předtím přestali opakovat, že Yankeeové jsou zbabělci. Teď bylo všem jasné, že Yankeeové zdaleka nejsou zbabělí a že k jejich porážce bude třeba něčeho víc než jediného vítězství. Avšak vítězství, k nimž vedli armády Konfederace v Tennessee generálové Morgan a Forrest, spolu s triumfem ve druhé bitvě u Bull Runu byla viditelnými yankeeskými skalpy, na které mohl být každý pyšný. Tyto skalpy byly draze zaplaceny. Lazarety a domy v Atlantě praskaly pod náporom raněných a nemocných a čím dál víc žen nosilo smutek. Jednotvárné řady vojenských hrobů na oaklandském hřbitově se den ode dne prodlužovaly.

Hodnota konfедераční měny znepokojivě poklesla, důsledkem byl vzrůst cen potravin a oděvů. Zásobovací úřad vymáhal tak obrovské dávky proviantu, že se to začínalo projevovat na zásobovací situaci Atlanty. Bílá mouka byla vzácná a tak drahá, že vdolečky, rohlíky a lívanečky všeobecně nahradil chleba z kukuřičné mouky. V řeznictví nebylo k dostání skoro žádné hovězí maso, sem tam se objevilo trochu skopového, ale bylo tak drahé, že si je mohli dovolit jen bohatí. Vepřového masa, kuřat a zeleniny však byl pořád ještě dostatek.

Yankeeská blokáda přístavů zesílila a luxusní zboží jako čaj, káva, hedvábí, šněrovačky s velrybími kosticemi, kolínská, módní časopisy a knihy se staly nákladnou vzácností. I ceny nejlacinějšího bavlněného zboží závratně stouply a dámy se bohužel musely smířit s tím, že budou nosit stejné šaty i v příští sezoně. Domácí stavy, na které po léta sedal prach, byly sneseny z půd a prakticky ve všech salonech bylo vidět osnovy podomácku tkaných látek. Postupně

v nich začali chodit všichni – vojáci, civilisté, ženy, děti i černoši. Šedá – symbolická barva Konfederace – prakticky zmizela a byla nahrazena žlutohnědým odstínem připomínajícím barvu burských oříšků.

Lékaři v lazaretech začínali mít těžkou hlavu z nedostatku chininu, projímadla, opia, chloroformu a jódové tinktury. Plátěné a bavlněné obvazy byly příliš vzácné a nedaly se po jednom použití vyhodit, takže všechny dámy ošetřující raněné dopravovaly domů koše plné zakrvácených látkových pruhů, které bylo nutno vyprat, vyžehlit a potom vrátit, aby jimi mohli být obvázáni další nešťastníci.

Ale Scarlett, která se právě vyklubala z kukly vdovství, viděla ve válce pouze čas radovánek a vzrušení. Byla šťastná, že se vrátila zpátky do normálního světa, a nevadily jí ani drobné újmy na oblékání a stravě.

Kdykoli si vzpomněla na nudné časy v loňském roce, kdy se jí navzájem podobné dny nekonečně vlekly, měla pocit, že život nabral neuvěřitelně rychlý spád. Každé jitro bylo rozbřeskem vzrušujícího dobrodružství – dne, kdy se setká s novými muži, kteří ji požádají o pozvání na návštěvu, budou jí lichotit, jak je hezká a že je pro ně ctí bojovat a třeba i padnout právě za ni. Snad opravdu milovala Ashleyho do posledního dechu, ale kvůli tomu se nerozpakovala koketovat s jinými muži tak, až ji žádali o ruku.

Válka, jejíž přítomnost pod povrchem běžného života všichni cítili, vtiskla společenským vztahům příjemnou bezprostřednost, kterou starší lidé sledovali se znepokojením. Matky zjišťovaly, že jejich dcery navštěvují úplně cizí pánové, kteří přicházeli bez doporučujících listů a jejichž předky nikdo neznal. Matky s hrůzou zjišťovaly, že se dcery s těmi pány drží za ruce. Paní Merriwetherová, která vlastního manžela políbila teprve po skončení svatebního ceremoniálu, nemohla uvěřit vlastním očím, když přistihla Maybelle, jak líbá drobného zuáva René Picarda, a byla ještě více

konsternována, když dcera prohlásila, že se nemá za co stydět. Nic nenapravilo ani to, že René okamžitě požádal o dceřinu ruku. Paní Merriwetherová měla pocit, že Jih se řítí do naprosté mravní zkázy, a často to nahlas opakovala. Ostatní matky s ní vřele souhlasily a svalovaly vinu na válku.

Ale muži, které možná během týdne nebo měsíce čekala smrt, nemohli čekat rok, než začnou své vyvolené tykat, ale přitom samozřejmě zachovají před jménem oslovení „slečno“. Stejně tak nemohli dodržovat formální pravidla dlouhodobého ucházení se o ruku, jaká před válkou předepisovalo dobré vychování. Většinou se vyslovili po třech, maximálně čtyřech měsících. A dívky, které dobře věděly, že dáma musí každého gentlemana nejdřív třikrát odmítnout, teď bezhlavě přijímaly první nabídku k sňatku.

Díky této bezprostřednosti se Scarlett za války skvěle bavila. Až na odporné ošetřování raněných a nudné skládání obvazů jí na válce nic nevadilo a klidně by se smířila s tím, kdyby se protahovala do nekonečna. Ve skutečnosti už snášela službu v lazaretu s klidem, protože to byl ideální revír na lov mužů. Bezbranní ranění vojáci podléhali jejímu kouzlu bez odporu. Stačilo, když jim převázala ránu, omyla obličej, načechrala polštář nebo je ovívala – a okamžitě se všichni zamilovali. Po posledním ponurém roce si připadala jako v ráji!

Scarlett se vrátila do dob před svatbou s Charlesem a cítila se, jako by si ho nikdy nevzala, nezažila šok z jeho smrti a neporodila Wadea. Válka, sňatek a porod se jí nijak hlouběji nedotkly, takže se vůbec nezměnila. Měla sice syna, ale o toho se v červeném cihlovém domě starali jiní, takže ho klidně mohla pustit z hlavy. V mysli i v srdci si znovu připadala jako Scarlett O'Harová, největší krásavice celého okresu. Přemýšlela a chovala se stejně jako za starých časů, ale pole působnosti se jí nesmírně rozšířilo. Nestarala se, co řeknou přátelé tetičky Pittypat, chovala se jako před svatbou, dělala všechno, co dělávala za svobodna. Pouze neodložila smutek. Věděla,

že to by byla kapka, kterou by přetekla Pittypatina a Melaniina trpělivost. Byla stejně okouzlující vdovou, jako bývala okouzlující dívkou, chovala se příjemně, když bylo po jejím, s každým se snažila vyjít, pokud jí to neznepríjemňovalo život, a marnivě se vyžívala ve vlastní kráse a oblíbenosti.

Připadala si šťastná na stejných místech, kde si před pouhými několika týdny div nezoufala, šťastná s ctiteli, kteří ji ujišťovali, že je okouzlující, šťastná, jak to jen bylo možné s vědomím, že Ashley se oženil s Melanií a je neustále vystaven nebezpečí. Ale připadalo jí, že když je Ashley pryč, sama dokáže líc snášet pomyslené, že se jí oženil. Byl vzdálen stovky mil dělicích Atlantu od Virginie, a tak měla občas pocit, že jí patří stejně jako Melanii.

Podzimní měsíce roku 1862 rychle ubíhaly, protože všechen čas, který nepadl na krátké návštěvy v Taře, zabralo ošetřování raněných, tancování, projížďky kočárem a skládání ob vazů. Návštěvy doma ji neuspokojovaly, protože měla málo času na dlouhé tiché rozhovory s matkou, na které se v Atlantě těšovala, neměla prakticky příležitost sedět vedle Ellen při šití, vnímat matnou vůni citronové verbeny linoucí se ze sáčku v jejích šustících sukních, tetelit se blahem pod dotelem jejích jemných dlaní, které by ji něžně hladily.

Ellen byla vyhublá a nevěděla, kde jí starostmi hlava stojí. Vstávala brzy ráno a uléhala dávno poté, co celá plantáž usnula. Požadavky konfедераční zásobovací služby rostly měsíc po měsíci a na Elleniných bedrech spočívala starost, aby Tara vypěstovala všechno, co po ní vláda požadovala. Plno práce měl po létech i Gerald, protože nesehnal nového správce, který by nahradil Jonase Wilkersona, a tak musel objíždět vlastní pozemky sám. Ellen stačila dát dceři nejvyšší polibek na dobrou noc, Gerald byl od rána do večera na polích a Scarlett se nudila. Mezi Suellen a Frankem Kennedym „byla ruka v rukávě“, sestřička si zpívala *Až krutá válka skončí* s tak jednoznačnými úmysly, že se Scarlett měla co ovládat, aby nevybuchla, a Carreen se oddávala snění o Brentu Tarletonovi, takže s ní nebyla rozumná řeč.

Scarlett odjížděla na Taru se šťastným pocitem, ale na druhé straně se nikdy nezlobila, když od Pitty a Melanie přišel nevyhnutelný dopis zapřísahající ji, aby se vrátila. Ellen v těch chvílích vždycky vzdychala, jelikož byla smutná, že ji opouští nejstarší dcera s jediným vnoučetem.

„Ale nesmím být sobecká a zdržovat tě tady, když musíš ošetřovat raněné v Atlantě,“ říkávala. „Jen – jen mám takový pocit, miláčku, že si s tebou nemám ani čas pořádně promluvit a přesvědčit tě, že jsi zase moje malá holčička. Než se k tomu dostanu, už zase odjedeš.“

„Pořád jsem tvoje holčička,“ říkávala Scarlett Ellen a vždycky si k ní schovala hlavu na prsa, aby unikla výčitkám svědomí. Nikdy matce nesvěřila, že do Atlanty ji nepřitahuje služba Konfederaci, ale tanec a ctitelé. V té době před matkou skrývala mnoho věcí. Nejpečlivěji střežila tajemství, že Rhett Butler bývá častým hostem v domě tetičky Pittypat.

V měsících, které následovaly po dobročinném bazaru, se Rhett zastavil pokaždé, kdy byl v Atlantě, bral Scarlett na vyjížd'ky svým kočárem, doprovázel ji na taneční zábavy a dobročinné bazary, čekal na ni před lazaretem a vozil ji domů. Scarlett se přestala bát, že prozradí tajemství, ale v koutku duše ji přesto strašila zneklidňující vzpomínka, že ji přistihl při nejhlubším životním poklesku a zná pravdu o Ashleym. Toto vědomí ji nutilo držet jazyk za zuby pokaždé, kdy jí Rhett začal být protivný. A protivný jí býval často.

Bylo mu kolem pětatřiceti let, byl nejstarší ze všech nápadníků, které v životě měla, a připadala si před ním bezmocná. Nedokázala ho ovládat a řídit jako ctitele, kteří jí byli věkem bližší. Vždycky se tvářil, že ho nemůže nic překvapit, spousta věcí mu byla upřímně k smíchu, a pokaždé, když ji připravil o dar řeči, si připadala, že nejvíc k smíchu je mu právě ona. Často ji svým zkušeným drážděním přivedl k výbuchům nezvladatelného vzteku, jelikož pod zrádnou něhou výrazu, který zdědila po Ellen, v ní háral Geraldův irský

temperament. Až do té doby se ovládala pouze v Ellenině přítomnosti, jinak se ani nesnažila. A teď jí přišlo zatěžko muset polykat slova, protože jinak by se nevyhnula pohledu na jeho pobavený úsměv. Kdyby se aspoň někdy rozzuřil sám, nepřipadala by si tak hloupě bezbranná.

Po srážkách s Rhetttem, z nichž málokdy vyšla jako vítěz, si Scarlett říkala, že je nemožný, nevychovaný, není gentleman a že s ním už napříště nechce mít nic společného. Ale dříve či později se Rhett vrátil do Atlanty, přišel na návštěvu, samozřejmě údajně za tetičkou Pittypat, a při té příležitosti s přehnanou zdvořilostí předal Scarlett darem bonboniéru, kterou jí přivezl z Nassau. Jindy si vedle ní předplatil sedadlo na hudebním dýchánku nebo si ji zadal k tanci a obvykle ji pobavil svou nezastíranou nestydatostí, až se začala smát na celé kolo a promíjela mu minulé hříchy tak dlouho, dokud se nedopustil nových.

Postupně se začala na jeho návštěvy těšit, přestože měl tak pohoršující vlastnosti. Měl v sobě něco vzrušujícího, nedovedla si vysvětlit co, ale byl jiný než všichni muži, které v životě poznala. Z jeho elegantního mohutného těla vyzařovalo něco, co jí vyráželo dech, pouhý jeho vstup do místnosti pocitovala jako nečekaný tělesný náraz, z impertinence a nezastíraného výsměchu v pohledu jeho černých očí cosi útočilo na jejího ducha a provokovalo ji, aby ho zkontrolovala.

Připadám si skoro, jako bych do něj byla zamilovaná! přiznala si v duchu celá vyvedená z míry. Ale zamilovaná přece nejsem, takže se v tom vlastně nevyznám.

Ale vzrušující pocit ji neopouštěl. Když přišel Rhett Butler na návštěvu, vychovaní a zženštilí dům tetičky Pittypat jí ve stínu jeho mužnosti najednou připadal malý, bledničkový a trochu zatuchlý. Scarlett nebyla jedinou členkou domácnosti, která na jeho přítomnost reagovala proti své vůli neobvykle, protože Rhett vyvolával neklid a obavy i v tetičce Pitty.

Pitty sice dobře věděla, že by Ellen byla proti jeho návštěvám u dcery a že charlesterský edikt zakazující mu přístup do slušné společnosti nelze brát na lehkou váhu, ale přesto nedokázala odolat Rhettovým rafinovaným komplimentům a líbání ruky o nic víc než moucha hrníčku medu. Navíc jí obvykle přivezl z Nassau nějaký drobný dáreček, který, jak ji ujistil, koupil výhradně pro ni a s nasazením vlastního života provezl blokádu – sady špendlíků a jehel, knoflíky, špulky hedvábí a vlásenky. Tyhle drobné věcičky zpříjemňující život už nebyly skoro k dostání – dámy nosily ručně vyřezávané dřevěné vlásenky a místo knoflíků si na šaty přišívaly žaludy potažené látkou – a Pitty v sobě nenašla morální sílu dárky odmítnout. Kromě toho s dětinskou radostí přijímala balíčky skrývajících překvapení a celá se trásla na rozbalování jeho dárků. Jakmile je jednou rozbalila, nedokázala sebrat odvahu, vstát a říci mu do očí, že vzhledem k jeho reputaci se nehodí, aby chodil navštěvovat tři osamělé ženy žijící bez mužského ochránce. Když byl na návštěvě Rhett Butler, tetička Pitty pokaždé cítila, že potřebuje mužského ochránce.

„Nechápu, co v něm vlastně je,“ povzdechla si vždycky bezmocně, „ale – zkrátka, myslím, že by z něj mohl být příjemný, přitažlivý muž, kdybych ovšem viděla – no, že v hloubi duše ctí ženy.“

Od chvíle, kdy jí vrátil snubní prsten, měla Melanie pocit, že Rhett je vzácně jemný a ohleduplný gentleman, a tetiččina poznámka ji šokovala. Rhett se k ní choval pokaždé zdvořile, ale Melanie si vedle něj připadala trochu stísněně, zřejmě hlavně proto, že se styděla před všemi muži, které neznala odmalička.

Tajně ho velice litovala, což by Rhetta jistě pobavilo, kdyby o tom věděl. Melanie si byla jista, že mu život zkazil nějaký romantický žal, pro který ztvrdl a zahořkl, a věděla jistě, že by mu mohla pomoci jedině láska nějaké hodné ženy. Celý život si žila jako v bavlne, nepoznala zlo a jen nerada brala na vědomí jeho existenci, a když jí septanda donesla zvěsti o Rhettovi a té dívce z Charlestonu, byla

šokována a odmítala takovým řečem uvěřit. Místo aby se obrátila proti němu, chovala se v jeho společnosti ještě plašěji a mileji, jelikož ji pobuřovalo, že se mu – jak si namlouvala – stala nespravedlivá křivda.

Scarlett mlčky souhlasila s tetičkou Pitty. I ona tušila, že Rhett ženy nectí, s výjimkou Melanie. Pořád ještě si připadala nahá, kdykoli ji přejel pohledem od hlavy k patě. Ne že by si někdy dovolil nějaké řeči. To by ho pěkně zpražila několika nevybíravými slovy. Spíš šlo o drzý pohled plný nepříjemné nestydatosti, nezastírající, že všechny ženy patří jemu a jsou na světě od toho, aby mu byly po vůli, až se mu zamane. Jedině na Melanii se takto nedíval. Když hleděl na Melanii, nikdy ji chladným pohledem nezkoumal, nikdy se jí očima chladně nevysmíval; a když s ní mluvil, měl zvláštní hlas, zdvořilý, uctivý, toužící se zavděčit.

„Nechápu, proč jste na ni mnohem milejší než na mě,“ řekla mu Scarlett nedůtklivě jednou odpoledne, když si Melanie a Pittypat odešly po obědě odpočinout každá do svého pokoje a ona s ním zůstala o samotě.

Předtím se musela hodinu dívat, jak Rhett drží Melanii přadena vlny, kterou převíjela do klubek na pletení, a všimla si nevyzpytatelného, neproniknutelného výrazu, s nímž sledoval Melaniino rozvláčné a pyšné vyprávění o Ashleym a jeho povýšení. Scarlett věděla, že Rhett nemá o Ashleym příliš vysoké mínění a je mu úplně jedno, že se stal majorem. Přesto však zdvořile odpovídal a náležitě polohlasně chválil Ashleyho odvahu.

Stačí Ashleyho jméno, říkala si Scarlett v duchu podrážděně, už povytáhne obočí a směje se tím svým vědoucím ošklivým úsměvem.

„Jsem mnohem hezčí než ona,“ pokračovala, „a nechápu, proč jste na ni mnohem milejší.“

„Že byste snad žárlila?“

„No to tedy ne!“

„Další naděje v prachu. Jsem-li na paní Wilkesovou *milejší*, chovám se tak, protože si to zaslouží. Patří k několika málo milým, upřímným a nesobeckým lidem, jaké jsem v životě potkal. Možná jste si těchto jejích vlastností neráčila všimnout. A navíc navzdory svému mládí je to jedna z mála velkých dam, jaké jsem měl tu čest poznat.“

„Chcete říct, že já nejsem velká dáma?“

„Myslím, že jsme se při příležitosti našeho prvního setkání dohodli, že vůbec nejste dáma.“

„Vy máte v sobě tolik nenávisti a drzosti, abyste vyhrabával tak starou záležitost! Proč mi vyčítáte nepatrný dětský rozmar? Už je to dávno, od té doby jsem dospěla a na všechno bych zapoměla nebýt vašich nárážek.“

„Podle mě to nebyl dětský rozmar a taky vám nevěřím, že jste se změnila. Když není po vašem, jste zase ochotna házet vázami jako tenkrát. Ale většinou je po vašem, takže není třeba uklízet střepy.“

„Vy jste ale... Škoda že nejsem muž! Vyzvala bych vás a...“

„A odměnou za vaši námahu by byla smrt. Na pětáctýřicet metrů dokážu prostřelit desetník. Radši se držte vlastních zbraní – dolíčků ve tvářích, váz a podobně.“

„Vy jste darebák.“

„Čekáte, že začnu zuřit? Bohužel vás musím zklamat, nemůžete mě rozzlobit, i když mi vynadáte a přitom máte pravdu. Jistěže jsem darebák, proč bych nebyl? Žijeme ve svobodné zemi, když se člověk rozhodne, může se stát třeba darebákem. Jenom pokrytci jako vy, moje drahá dámo, kteří jsou v nitru stejně špatní jako já, se rozčilují, když je někdo nazve pravým jménem.“

Scarlett byla proti jeho klidnému úsměvu a protahovaně vyslovovaným postřehům bezmocná, jelikož se v životě nesetkala s nikým, kdo by byl tak dokonale obrněn. Její obvyklé zbraně – pohrdání, chlad a výsměch – dopadaly na zem s otupeným ostřím, protože Rhett se nedal ničím zahanbit. Ze zkušenosti věděla, že

lháři obvykle nejhorlivěji hájí vlastní pravdomluvnost, zbabělci statečnost, křupani ušlechtilost a křiváci čest. Rhett byl ale jiný. Všechno s úsměvem přiznal a ještě ji vyzýval, aby si posloužila dalšími výpady.

Během těchto měsíců přijížděl a odjížděl, předem se neohlásil a mizel bez rozloučení. Scarlett nezjistila, jaké obchody ho vlastně přivádějí do Atlanty, jelikož málokterý z ostatních prorážečů blokády považoval za nutné se vzdalovat tak daleko od pobřeží. Většinou vykládali zboží ve Wilmingtonu nebo Charlestonu, kde se na ně vrhala hejna obchodníků a spekulantů, kteří se tam slétali z celého Jihu a skupovali v dražbě zboží provezené blokádou. Lichotilo by jí pomyšlení, že tyto cesty podniká kvůli ní, ale tomu nemohla ani při vši své mimořádně vyvinuté marnivosti uvěřit. Kdyby jí alespoň jednou vyznal lásku, dal najevo žárlivost na ostatní muže, kteří ji obletovali, pokusil se vzít ji za ruku, požádal o podobiznu nebo kapesníček na památku, triumfovala by v duchu, že podlehl jejímu kouzlu. Ale Rhett se bohužel vůbec nechoval jako zamilovaný nápadník a nejhorší bylo, že zřejmě prohlédl všechny její úskoky, jimiž ho chtěla srazit na kolena ke svým nohám.

Kdykoli zavítal do města, ženy se začaly čepýřit. Nejenže z něj vyzařovala romantická aureola odvážného prorážeče blokády, ale pohled na něj probouzel touhu po zlém a zakázaném. Měl přece tak strašnou pověst! A jeho pověst se ještě zhoršila pokaždé, kdykoli se matrony z celé Atlanty sešly na klepy, o to byl přitažlivější pro mladé dívky. Většina z nich byla naprosto nezkušená a neslyšela o moc víc, než že „je hrozně na ženské“ – jenže si nedovedly představit, co „být na ženské“ v praxi obnáší. Také se šeptalo, že žádné děvče před ním neobstojí. Bylo divné, že muž s takovou pověstí od příjezdu do Atlanty nejvýš políbil ruku neprovdané dívky. O to víc jim připadal záhadný a vzrušující.

Kromě o hrdinných vojácích se v Atlantě mluvilo nejvíc o Rhettu Butlerovi. Všichni do nejmenších podrobností věděli, jak byl

vyloučten z West Pointu pro opilství a „něco se ženskými“. Veřejně přetřásanou záležitostí byl i skandál s charlesterskou dívkou, kterou nejdřív zkompromitoval a potom jí zabil bratra. Korespondencí se známými z Charlestonu bylo dále zjištěno, že Butlerův otec, šarmantní starý pán se železnou vůlí, který se držel rovně, jako by spolkl pravítko, vyhnal syna ve dvaceti letech bez jediného centu a dokonce vymazal jeho jméno z rodinné bible. Synáček se potom za zlaté horečky v roce 1849 dostal až do Kalifornie, odtud do Jižní Ameriky a na Kubu, zprávy o jeho činnosti v těchto končinách nebyly příliš povzbudivé. Všelijaké útržky řečí o ženských, několika přestřelkách, pašování zbraní revolucionářům ve Střední Americe a nejhorší ze všeho narážky, že se živil jako hazardní hráč, to všechno patřilo k jeho kariéře, alespoň jak ji znala Atlanta.

V celé Georgii bohužel neexistovala jediná rodina, která by v řadách svých mužských členů nebo příbuzných nenašla alespoň jednoho, který propadl hazardní hře nebo prohýřil peníze, dům, půdu a otroky. Ale to bylo něco jiného. Člověk mohl prohrát všechno, ale přesto zůstal gentlemanem, kdežto profesionální hazardní hráč nemohl být ničím jiným než psancem.

Nebýt zmatku vyvolaného válkou a služeb, které prokázal vládě Konfederace, Rhett Butler by nemohl být přijímán ve slušných rodinách v Atlantě. Ale teď i ti nejúzkoprsější považovali za vlasteneckou povinnost chovat se velkoryseji. Citověji založení lidé si říkali, že černá ovce Butlerovy rodiny lituje svých činů a snaží se odčinit napáchané hříchy. Proto dámy považovaly za svou povinnost přivírat obě oči, zvláště když šlo o tak neohroženého prorážече blokády. Všichni chápali, že osud Konfederace závisí na umění lodí unikat yankeeským flotilám provádějícím blokádu, stejně jako na vojácích bojujících na frontě.

Šeptalo se, že kapitán Butler patří k nejlepším lodivodům na celém Jihu a je naprosto bezohledný a chladnokrevný, jako by ani neměl nervy. Protože vyrostl v Charlestonu, znal každou zátoku,

záliv, mělčinu i skalisko v okolí tohoto důležitého přístavu a stejně dobře se vyznal ve vodách kolem Wilmingtonu. Ani jednou nepřišel o loď, ani nebyl nucen vyházet náklad do moře. Na začátku války se vynořil prakticky odnikud s dostatkem peněz na zakoupení rychlé lodě a teď, když za každý náklad provezený bloádou stržil zisk ve výši dvou tisíc procent, už vlastnil čtyři. Měl zkušené, dobře placené lodivody, kteří v temných nocích vyklouzli z Charlestonu nebo Wilmingtonu s nákladem bavlny určeným pro Nassau, Anglii nebo Kanadu. Přádely bavlny v Anglii musely zastavit práci a dělníci hladověli, takže každý kapitán, který proklouzl bloádou yankeeského loďstva, si mohl v Liverpoolu diktovat ceny. Rhettovy lodě měly mimořádné štěstí jak při vyvážení konfедераční bavlny, tak při dovážení válečného materiálu, který Jih zoufale potřeboval. Ano, dam se opravdu zmocňoval pocit, že tak statečnému muži mohou odpustit a zapomenout spoustu věcí.

Rhett Butler byl oslňující osobností, za níž se lidé otáčeli. Rozhazoval peníze na všechny strany, jezdil na divokém černém hřebci a nosil obleky, které reprezentovaly vrchol módy a krejčovského umění. Už samo oblékání by k němu stačilo přilákat všeobecnou pozornost, protože uniformy vojáků mezitím začaly být ošumělé a ošoupané a na nejlepších oblecích civilistů se skvěly všelijaké zastírané záplaty a zašívání. Scarlett si v duchu říkala, že předtím neviděla tak elegantní kalhoty, jaké nosil Rhett – rezavě hnědé, černobíle kostkované nebo pepita. Vesty měl nepopsatelně elegantní, zvláště ty z bílého hedvábného moaré vyšíváné drobnými růžovými poupátky. A Rhett tyto oděvy nosil s ještě elegantnější ledabylostí, jako by si ani neuvědomoval jejich nádheru.

Když se rozhodl uplatnit svůj šarm, dokázala mu odolat málokterá dáma, nakonec se před ním sklonila i paní Merriwetherová a pozvala ho na nedělní oběd.

Maybelle Merriwetherová si měla vzít svého drobného zuáva, hned jak dostane dovolenku, pokaždé, když si na to vzpomněla,

začala plakat, protože si vzala do hlavy, že se musí vdávat v bílých saténových šatech, ale na celém území Konfederace nebyly jediné k mání. Rovněž si nemohla žádné vypůjčit, protože všechny saténové svatební šaty z minulých let byly dávno přešity na válečné prapory. Paní Merriwetherová dceru marně vlastenecky napomínala a přesvědčovala ji, že konfедераční nevěsta se má vdávat výhradně v šatech ušitých z podomácku tkané látky. Maybelle chtěla satén. Byla ochotna – dokonce s hrdostí – obětovat Věci vlásenky, knoflíky, hezké střevíčky, bonbony i čaj, ale trvala na saténových svatebních šatech.

Když se to Rhett od Melanie dozvěděl, přivezl z Anglie spoustu lesklého bílého saténu a spolu s krajkovým závojem je Maybelle věnoval jako svatební dar. Udělal to způsobem, že pouhá zmínka o placení nepřípadala v úvahu, a Maybelle byla tak nadšená, že Rhetta div nepolíbila. Paní Merriwetherová věděla, že tak nákladný dar – a navíc darované součásti oblečení – je krajně nevhodný, ale nevzmohla se na odmítnutí, zvláště když jí Rhett květnatě vyličil, že pro nastávající jednoho z našich statečných hrdinů není žádná látka dost dobrá. Proto ho paní Merriwetherová pozvala na oběd a měla pocit, že tímto ústupkem obdržený dar bohatě splatila.

Rhett nejenže přivezl Maybelle satén, ale ještě dokázal poskytnout několik cenných rad týkajících se ušití svatebních šatů. V této sezoně se v Paříži na krinolínách nosily širší obruče a sukně byly naopak kratší. Už se nenosily nabírané, ale nařasené jako festony, aby pod nimi bylo vidět lemované spodničky. Rhett rovněž tvrdil, že na ulicích neviděl dlouhé spodní kalhotky, z toho dámy usoudily, že „se už nenosí“. Paní Merriwetherová se později svěřila paní Elsingové, že měla strach, aby jí přesně nepopsal, jaké kalhotky nosí Pařížanky.

Nebýt Rhett tak výrazně mužný typ, jeho schopnost vybavit si detaily na šatech, účesech a kloboucích by byla považována za projev nejsměšnější zženštilosti. Dámy si vždycky, když na něj dotíraly

s dotazy týkajícími se módy, připadaly trochu divně, ale přesto si nemohly pomoci. Byly od světa módy izolovány jako trosečníci na pustém ostrově, jelikož blokadou proklouzlo jen pár módních katalogů. Mohly si klidně představovat, že si dámy ve Francii holí hlavy a nosí mývalí čepice, takže každý detail na kanýrech, který si Rhett byl schopen vybavit, skvěle nahradil *Godeyho Dámský katalog*. Rhett si dokázal všimnout a také si všímal detailů, které jsou tak drahé ženským srdcím, že klobouky se letos nosí menší a jsou posazeny výše, přikrývají skoro celé temeno, zdobí se péry a ne květinami, že francouzská císařovna přestala pro večerní příležitosti nosit ruličky a místo toho má vlasy vyčesané nahoru tak, až jsou jí vidět celé uši, a večerní róby jsou opět otřesně hluboko vystřižené.

Rhett byl několik měsíců nejpopulárnější a nejromantičtější postavou města, navzdory předcházející špatné pověsti, navzdory tlumeným nárážkám, že se podílí nejen na proražení blokády, ale i na spekulacích s potravinami. Lidé, kteří ho neměli rádi, tvrdili, že po jeho příjezdu do Atlanty pokaždé stoupnou ceny o pět dolarů. Navzdory této nesmělé šeptandě by si udržel popularitu, kdyby o ni sám stál. Jenže místo toho jako by ho cosi zvráceného v jeho povaze nutilo, aby, když si vyzkoušel úctu a dokonce i vynucenou přízeň, všechny co nejhruběji urážel a dával jim najevo, že jeho chování byla jen maškaráda, která ho přestala bavit.

Choval se, jako by osobně pohrdal každým jednotlivcem, vším na celém Jihu a především na Konfederaci, a ani se to nesnažil zastírat. Právě poznámkami o Konfederaci na sebe upoutal pozornost celé Atlanty, která si ho měřila nejdříve zmateně, později chladně a nakonec s nenávisť. Ještě se nezačal psát rok 1863, a už se mu muži ukláněli nápadně chladně a ženy přitahovaly dcery k sobě, jakmile se objevil na nějakém společenském shromáždění.

Rhettovi zřejmě působilo rozkoš nejen urážet posvátné závazky atlantských občanů, ale i sebe samého stavět do nejhoršího světla. Když mu lidé s dobrým úmyslem skládali poklony za statečnost při

proplouvání blokádou, odpovídal jim bez servítků, že se v nebezpečí vždycky bojí stejně jako stateční hoši na frontě. Každý věděl, že neexistuje ani jeden zbabělý konfедераční voják, a toto tvrzení všechny mimořádně popouzelo. Rhett se o vojácích vždycky vyjadřoval jako o „našich statečných hoších“ nebo „našich hrdinech v šedém“, ale vyznělo to jako nejhorší urážka. Když mu odvážnější dámy, které si s ním chtěly zaflirtovat, děkovaly za to, že patří k hrdinům, kteří za ně bojují, vždycky se uklonil a prohlásil, že nemůže sloužit, protože by udělal totéž pro Yankeejky, kdyby mu to vynášelo stejnou sumu.

Od prvního setkání na dobročinném bazaru v Atlantě hovořil se Scarlett tímto tónem, ale teď jednal se slabě zakrývaným výsměchem s každým. Když ho lidé chválili za služby prokazované Konfederaci, bez výjimky odpovídal, že proplouvání blokádou je pro něj pouhý obchod. S pohledem upřeným na držitele vládních kontraktů říkal, že kdyby na vládních zakázkách vydělal stejné peníze, určitě by nechal proplouvání blokádou a věnoval se bezpečnějšímu prodeji ztřeštělého sukna, cukru smíchaného s pískem, ztuhlé mouky a zpuchřelých kůží Konfederace.

Na většinu jeho poznámek se nedalo reagovat a o to hůř působily. Kolem několika držitelů vládních zakázek už bylo rozvířeno několik menších skandálů. Vojáci si v dopisech z fronty neustále stěžovali, že boty vydrží nejdéle týden, střelný prach nechytá, stroje praskají při sebemenší zátěži, maso je shnilé a mouka zamořená pilousy. Lidé v Atlantě si namlouvali, že takový materiál prodávají vládě výhradně držitelé vládních zakázek z Alabamy, Virginie, Tennessee, ale nikdo z Georgie. Vždyť držitelé vládních kontraktů přece patřili k nejlepším rodinám ve státě. Jako první přispěli na lazaretní fondy a přispěchali na pomoc sirotkům po padlých vojácích. Jásali, jakmile se začala hrát *Dixie*, a nejdivočeji prahli, alespoň v projevech, po krvi Yankeeů. Vlna hněvu proti lidem, kteří se na vládních zakázkách obohacovali, se dosud nezdvihla a Rhettovy poznámky byly považovány za pouhý důkaz jeho špatného vychování.

Rhett nejenže urážel město narážkami na úplatnost mužů na nejvyšších místech a zlehčováním statečnosti bojovníků v poli, ale ještě se vyžíval v tom, že různými triky přiváděl důstojné občany do trapných situací. Jako malý kluk, který nemůže odolat a musí propíchnout balonek špendlíkem, demaskoval namyšlenost, pokrytectví a nabubřelé vlastenectví lidí, kteří ho obklopovali. Srážel hřebínek pompézním panákům a odhaloval bigotní ignoranty. Dělal to velmi rafinovaně, nejdřív protivníky ukolébál projevy zdvořilého zájmu, až nevěděli, na čem jsou, a pak je z ničeho nic nechal stát odhalené jako prázdné, směšné náfuhy.

Po těch několik měsíců, kdy celé město Rhetta přijímalo, si o něm Scarlett nedělala žádné iluze. Věděla, že jeho komplikované projevy galantnosti a květnaté řeči jsou jen výsměchem. Věděla, že hraje roli odvážného a vlasteneckého prorážeče blokády jen proto, aby se pobavil. Někdy jí připomínal kluky, s nimiž vyrůstala doma v claytonském okrese, divoká dvojčata Tarletonových, doslova posedlá kanadskými žerty, mladé Fontainey s ďáblem v těle, kteří mysleli jen na darebáctví a na to, aby si z někoho mohli utahovat, Calverty, kteří vydrželi až do rána vymýšlet všelijaké boudy na druhé. Ale Rhett byl přece jen jiný, pod zdánlivou lehkostí skrýval cosi zlomyslného a v roztomile se tvářící brutalitě až zlověstného.

Ačkoli si Scarlett dobře uvědomovala, že Rhett není upřímný, měla ho nejraději v romantické roli prorážeče blokády. Především proto, že se tím dostala do lepší situace ve vztahu k němu, než v jaké byla zpočátku. Proto ji tolik rozčililo, když přestal hrát komedii a vědomě a soustavně provokoval dobrou vůli občanů města. Rozčililo ji to, protože jí takový postup připadal bláznivý, a také proto, že část ostré kritiky dopadla i na její hlavu.

Rhett se sám definitivně vyřadil ze slušné společnosti na stříbrném hudebním dýchánku, pořádaném paní Elsingovou. To odpole dne byl její dům naplněn vojáky na dovolence, raněnými z lazaretů, domobranci, příslušníky milice a také vdanými paními, vdovami

i mladými dívkami. Všechna místa byla zaplněna, i dlouhé točité schodiště bylo plné hostů. Velká hluboká mísa z broušeného skla, s níž stál u vchodu lokaj Elsingových, musela být dvakrát vyprázdněna, neboť ji naplnily stříbrné mince. To bylo samo o sobě úspěchem, jelikož jeden dolar ve stříbře teď měl cenu šedesáti dolarů v konfедераčních bankovkách.

Všechna děvčata, která si činila sebemenší nároky na jakési umění, zpívala nebo hrála na klavír a lichotivým potleskem byly přijaty i živé obrazy. Scarlett byla velice spokojena sama se sebou, jelikož s Melanií předvedla dojemný duet *Když rosa leží na květu*, přidala bujnější *Ach, bože, dámy, nebud'te takové na Stepheny!* a ještě byla vybrána, aby v závěrečném živém obraze ztělesnila Ducha Konfederace.

Byla opravdu okouzlující, protože na sobě měla cudně nařasenou řeckou tuniku z řídkého bílého plátna přepásanou červenomodrou šerpou, v jedné ruce držela prapor Konfederace a ve druhé, vztažené ke kapitánu Careymu Ashburnovi z Alabamy, třímala šavli s pozlaceným jílcem, která patřila Charlesovi a předtím jeho otci. Když živé obrazy skončily, musela se pohledem přesvědčit, jestli Rhett ocenil její skvělý výkon. Málem si zoufala, když viděla, že Rhett s někým bouřlivě debatuje a zřejmě si jí vůbec nevšiml. Z obličejů lidí obklopujících Rhetta Scarlett poznala, že jeho poznámky všechny pobuřují.

Prodírala se k nim a uprostřed podivného ticha, jaké se občas ve společnosti rozhostí, uslyšela, jak člen milice Willie Guinan položil jednoznačně formulovanou otázku: „Chcete tím říci, pane, že Věc, pro niž naši hrdinové položili životy, není posvátná?“

„Kdyby vás přejel vlak, tak by vaše smrt asi neprospěla pověsti železniční společnosti, že ne!“ odpověděl Rhett otázkou, ale takovým tónem, jako by se pokorně pídil po informaci.

„Pane,“ odpověděl Willie, „kdybychom nebyli pod touto střechou...“

„Celý se třesu pomyšlením, co by se mohlo stát,“ reagoval Rhett. „Vaše statečnost je samozřejmě každému dobře známa.“

Willie zrudl a debata ustala, jako když utne. Všichni se cítili trapně. Willie byl silný a zdravý, dosáhl vojenského věku, ale přesto nesloužil na frontě. Samozřejmě byl jedináčkem a koneckonců někdo musel sloužit v milici a chránit rodný stát, ale když se Rhett zmínil o statečnosti, z řad uzdravujících se důstojníků se ozvalo několik neuctivých posměšků.

Proč proboha není radši zticha! říkala si s nevolí Scarlett. Vždyť nám zkazí celý dýchánek.

Doktor Meade měl zlověstně zachmuřené čelo.

„Pro vás není nic svatého, mladý muži,“ ozval se hlasem, jakým promlouval při veřejných projevech. „Ale pro vlastence a vlastenky z Jihu je mnoho věcí posvátných. Patří k nim za prvé obrana vlasti před uzurpátorem, za druhé práva států a...“

Rhett se tvářil ospale a promluvil sametovým, téměř unuděným tónem.

„Všechny války jsou posvátné,“ prohlásil. „Pro ty, kdo v nich musí bojovat. Kdyby je ti, kdo války vyvolávají, neprohlásili za svaté, kde by našli blázný, kteří by šli za ně bojovat? Ale ať řečníci svolávají hlupáky, kteří bojují, jakýmkoli hesly, ať připisují válkám sebevznešenější cíle, nakonec se vždycky ukáže, že pro válku je jen jediný důvod. A tím jsou peníze. Všechny války jsou ve skutečnosti peněžní machinace. Málokdo si to uvědomí. Všem zní v uších polnice, bubny a krásná slovíčka řečníků, kteří samozřejmě zůstanou doma. Jednou heslo zní *Vysvobod'te boží hrob z rukou pohanů!*, jindy *Pryč s papeženstvím!* nebo *Svobodu!* a teď *Bavlna, otroctví a práva států!*“

Co s tím proboha má společného papež? ptala se v duchu Scarlett. Anebo Kristův hrob?

Ale když spěchala k rozzuřené skupince hostů, spatřila, jak se Rhett výsměšně uklonil a pak se začal prodírat davem ke dveřím.

Chtěla se pustit za ním, ale paní Elsingová ji popadla za sukni a za držela.

„Nechte ho,“ prohlásila jasným hlasem, který se rozléhal po celé místnosti, v níž se rozhostilo napjaté ticho. „Ať si jde! Je to zrádce a spekulant. Hřáli jsme si ho jako hada na prsou!“

Rhett, který se mezitím zastavil s kloboukem v ruce v hale, uslyšel, co ostatně slyšet měl, obrátil se a chvíli si mlčky měřil přítomné. Potom se významně podíval po ploché hrudi paní Elsingové, z něčeho nic se usmál, uklonil a odešel.

Paní Merriwetherová se vezla domů v kočáře tetičky Pittypat. Všechny čtyři dámy se ještě nestačily jaksepatří usadit a už vybuchla.

„Tak vidíš, Pittypat Hamiltonová! Doufám, že jsi spokojena!“

„S čím, prosím tě?“ vykřikla s nepříjemnou předtuchou Pitty.

„S chováním toho darebáka Butlera, kterému jsi poskytovala pohostinství.“

Pittypat se roztřásla, jelikož v rozčilení nad takovým obviněním zapomněla, že paní Merriwetherová Rhetta Butlera při různých příležitostech hostila. Scarlett s Melanií si na to vzpomněly, ale protože byly vychovány ke slušnosti vůči starším, zdržely se všech poznámek. Místo toho seděly se sklopenými hlavami a soustředěně hleděly na své ruce v rukavičkách.

„Urazil všechny, nás osobně i Konfederaci,“ horlila paní Merriwetherová a mohutné poprsí se jí divoce dmulo pod třpytícími se ozdobnými šňůrami na živůtku šatů. „Dovolil si říct, že bojujeme kvůli penězům! Že nás naši vůdcové obelhali! Patřil by za mříže. Ano, tam. Promluvím o tom s doktorem Meadem. Kdyby byl nebožtík pan Merriwether naživu, ten by mu to spočítal! Ted' mě, Pitty Hamiltonová, dobře poslouvej. Ne abys toho lumpa ještě někdy vpustila do svého domu!“

„Ach,“ zamumlala bezbranně Pitty a tvářila se, jako by se raději neviděla. Pohlédla prosebně na obě mladé ženy, které nezvedaly sklopené

oči, a nakonec se s nadějí obrátila na prkenně napřímená záda strejdy Petera. Věděla, že pozorně poslouchá a neunikne mu jediné slůvko, a doufala, že se otočí a vloží se do rozhovoru, jak to často dělával. Doufala, že řekne: „Slečno Dolly, nechte už slečnu Pitty na pokoji,“ ale Peter se nepohnul. Ze srdce nesnášel Rhetta Butlera a chudinka Pitty to věděla. Vzdychnula si a řekla: „Tak tedy, Dolly, když myslíš...“

„To si tedy myslím,“ přisvědčila paní Merriwetherová rozhodně. „Nedovedu si vysvětlit, jak jsi ho vůbec mohla pustit k sobě do domu. Určitě jsi nemohla být při smyslech. Po tom, co předvedl dnes odpoledne, se v celém městě nenajde slušná rodina, která by ho přijala. Seber přece kuráž a zakaž mu přístup do svého domu.“

Ostře si změřila obě dívky. „Doufám, že vy dvě si zapíšete za uši, co říkám,“ pokračovala, „všechno je totiž částečně vaše vina, protože jste na něj byly tak milé. Oznamte mu zdvořile, ale jasně, že jeho přítomnost a neloajální řeči nejsou ve vašem domě vítány.“

Scarlett mezitím začala vřít vzteky a každou chvíli se mohla postavit na zadní jako kůň, jehož uzdy se dotkla cizí hrubá ruka. Ale bála se promluvit nahlas. Nemohla si dovolit, aby paní Merriwetherová napsala další dopis matce.

Ty stará splašená krávo! ulevila si v duchu, ale obličej měla rudý potlačovaným vztekem. Dala bych všechno za to, kdybych ti teď mohla říct, co si myslím o tobě i tvém komandování.

„V životě mě nenapadlo, že bych se mohla dožít toho, že by se někdo dokázal veřejně zpronevěřit naší Věci,“ pokračovala paní Merriwetherová, která se mezitím dokázala vybičovat k záchvatu spravedlivého hněvu. „Každý, kdo naši Věc nepovažuje za spravedlivou a posvátnou, by měl být oběšen! Byla bych velice nerada, kdyby se mi doneslo, že jste s ním vy dvě ztratily třeba jen jediné slovíčko... Proboha, Melly, co je s tebou?“

Melanie byla bledá jako stěna a oči jí div nevylezly z důlků.

„Já s ním budu mluvit,“ řekla tiše. „Nebudu na něj hrubá. A nezákažu mu přístup do domu.“

Paní Merriwetherová prudce vydechla, jako by ji někdo udeřil do prsou. Tetička Pittypat otevřela pusou s odulými rty a strejda Peter se otočil a bez hnutí zíral.

Proč jsem se na tohle nevzmohla sama? vyčítala si v duchu Scarlett, v níž se svářila žárlivost s obdivem. Kde se v tomhle mrňavém králíčkovi vzala kuráž postavit se staré Merriwetherové?

Melanii se třásly ruce, ale přesto uspěchaně pokračovala, jako by se bála, že by ji při sebemenším zdržení opustila odvaha. „Nebudu na něj hrubá za to, co řekl, protože... Bylo od něj hrubé říkat takové věci nahlas – nanejvýš nešťastné – ale vždyť – totéž si myslí i Ashley. A já nemohu zakázat přístup do domu člověku, který si myslí totéž co můj manžel. Nebylo by to spravedlivé.“

Paní Merriwetherová mezitím popadla dech a přešla do útoku.

„Paní Wilkesová, za celý svůj život jsem neslyšela takovou lež! Mezi Wilkesy se ještě nikdy nevyskytl jediný zbabělec...“

„Já také neřekla, že Ashley je zbabělec,“ namítla Melanie a v očích se jí začínalo blýskat. „Řekla jsem jen, že si myslí totéž co kapitán Butler, i když se vyjadřuje jinými slovy. A doufám, že své názory nechodí vykládat nahlas po hudebních dýcháncích. Ale v dopisech mi o nich psal.“

Ve Scarlett se ozvaly výčitky svědomí, zatímco se pokoušela rozpomenout na úryvky z Ashleyho dopisů, které by Melanii mohly přivádět k jejím nynějším výrokům, ale většina dopisů, které si tajně přečetla, se jí vykouřila z hlavy, jakmile je dočetla. Scarlett byla přesvědčena, že Melanie prostě není při smyslech.

„Ashley mi napsal, že bychom neměli bojovat proti Yankeeům. A také, že nás do války s nimi podvodně zavlékli státníci a řečníci, kteří vypouštějí z úst jen samá hesla a rozdmýchávají předsudky,“ chrllila ze sebe Melly. „Napsal, že nic na světě nestojí za to, co s námi tahle válka nakonec udělá. Psal, že na ní nevidí žádnou slávu, ale jen utrpení a špínu.“

Aha! Už vím! vzpomněla si Scarlett. Myslel v tom dopise opravdu to, co Melly říká?

„Tomu nevěřím,“ prohlásila rozhodně paní Merriwetherová. „Určitě si špatně vykládáš, co chtěl vlastně říct.“

„Ještě se mi nestalo, abych si špatně vyložila, co Ashley myslí nebo říká,“ odpověděla Melanie tiše, přestože se jí chvěly rty. „Rozumím mu dokonale. Chtěl říci totéž, co říká kapitán Butler, ale nebyl přitom tak hrubý.“

„Měla by ses stydět, když srovnáváš tak skvělého muže, jako je Ashley Wilkes, s darebákem jako kapitán Butler! Podle tebe tedy naše Věc asi taky nic neznamená!“

„Nevím, co – co si mám myslet,“ začala Melanie nejistě, protože v ní pohaslo rozhořčení a místo toho se jí začínaly zmocňovat výčitky, že si dovolila promluvit tak otevřeně. „Já – bych – za naši Věc třeba položila život stejně jako Ashley. Ale – totiž – přemýšlení přenechám mužům, protože jsou mnohem chytřejší.“

„Tohle jsem ještě jakživa neslyšela,“ ulevila si opovržlivě paní Merriwetherová. „Zastav, strejdo Petere, vždyť jedeme kolem mého domu!“

Strejda Peter se zaposlouchal do hovoru, přejel kolem kočárových schůdků paní Merriwetherové a teď musel couvnout. Paní Merriwetherová vystoupila a stuhly na klobouku se jí zmítaly jako plachty v bouři.

„Budeš toho litovat,“ řekla.

Strejda Peter přetáhl koně bičem.

„Vy, slečinky, byste se měly stydět, kvůli vám se slečně Pitty zasejcdělá špatně,“ napomenul Scarlett a Melanii.

„Vůbec se mi nedělá špatně,“ zastala se jich překvapivě Pitty, která obvykle omdlívala z mnohem malichernějších důvodů. „Melly, miláčku, vím, že jsi chtěla odvést pozornost ode mě, a jsem docela ráda, když někdo Dolly konečně trošku zaťal tipec. Pořád by jen komandovala. Jak jsi v sobě našla odvahu? Ale myslíš, žeš opravdu musela říkat ty věci o Ashley?“

„Ale vždyť jsem řekla pravdu,“ odpověděla Melanie a tiše se rozplakala. „Vůbec se nestydím, že si myslí takové věci. Myslí sice, že válka k ničemu nevede, ale přesto je ochoten bojovat a padnout, a na to je přece třeba mnohem víc odvahy, než kdyby bojoval za věc, o jejíž správnosti by byl přesvědčen.“

„Proboha vás prosím, slečínko Melly, nebrečte zrovinka tady na Broskvoňovej ulici,“ bědoval strejda Peter a přitom pobízel koně. „Dostanete se do lickejch řečí. Počkejte s tím až do domu.“

Scarlett mlčela. Ani nestiskla ruku, kterou jí Melanie vsunula do dlaně, aby našla oporu. Četla Ashleyho dopisy s jediným úmyslem – aby se ujistila, že ji pořád miluje. Melanie teď vrhla nové světlo na smysl pasáží, které Scarlett jen přelétla očima. Scarlett šokovalo, jak může mít tak naprosto dokonalá bytost jako Ashley něco společného s lumpem jako Rhett Butler. V duchu si říkala: Oba vidí, jaká tahle válka opravdu je, rozdíl je v tom, že Ashley je ochoten v ní padnout, kdežto Rhett ne. To podle mě ukazuje, že Rhett má zdravý rozum. Na okamžik se zarazila, zdrcena vědomím, že si o Ashleyem může myslet něco podobného. Oba vidí tutéž nepříjemnou pravdu, ale Rhett jí s radostí hledí do tváře a pobuřuje lidi tím, že o ní nahlas mluví – kdežto Ashley je rád, že se na takový pohled vůbec vzmuže.

Scarlett byla z vlastních myšlenek celá zmatená.

Kapitola 13

Paní Merriwetherová dorážela na doktora Meadea tak dlouho, až podnikl příslušný krok – napsal do novin dopis, v němž sice ne- uvedl Rhetta jménem, ale přesto každý chápal, koho má na mysli. Redaktor vytušil společenské drama, které se za dopisem skrývá, a otiskl jej na druhé straně listu, což samo o sobě byla nezvyklá novota, neboť první dvě strany novin byly odjakživa věnovány inzerátům na otroky, mezky, pluhy, rakve, domy na prodej nebo k pronajmutí, léky proti choulostivým chorobám, zaručené prostředky pro potraty a dryáky obnovující ztracenou mužnou sílu.

Lékařův dopis byl prvním hlasem ve sboru všeobecné nevole, který se začínal po celém Jihu zvedat proti spekulantům, šmeli- nářům a držitelům vládních zakázek. Situace ve Wilmingtonu, hlavním přístavu lodí proplouvajících blokadou, se poté, co byl Charleston prakticky neprodyšně uzavřen yankeeskými dělovými čluny, změnila ve veřejný skandál. Wilmington se hemžil spekulanty, kteří měli dostatečné částky na hotovosti, aby mohli skupovat celé lodní náklady a čekat s prodejem, dokud nestoupnou ceny. A vzestup cen vždycky nastal, jelikož se vzrůstajícím nedostatkem zboží ceny stoupaly měsíc po měsíci. Civilní obyvatelstvo se buď muse- lo obejít bez potřebných věcí, anebo kupovat za ceny diktované spekulanty, takže chudina a lidé s menšími příjmy byli vystaveni čím dál horšímu strádání. Ruku v ruce se vzrůstem cen šel pokles konfedační měny, a jak hodnota peněz prudce klesala, lidé se jako šílení vrhali na luxusní předměty. Prorážecí blokády měli za úkol především dovážet potřebné zboží a obchod s luxusními artikly jim byl povolen pouze jako vedlejší zdroj příjmů, ale teď se situace obrátila a lodě byly naloženy luxusními předměty na úkor zboží, které Konfederace nezbytně potřebovala. Lidé se v šíleném opojení

vrhali na luxusní zboží a platili za ně penězi, které měli momentálně k dispozici, jelikož se báli, že zítra ceny opět vzrostou a hodnota peněz poklesne.

Situaci zhoršovala skutečnost, že z Wilmingtonu do Richmondu vedla jediná železniční trať, takže na nádražích se kazily a hnily tisíce sudů s moukou a beden se slaninou, jelikož je nebylo možné včas odvézt, zatímco spekulanti vždycky nějak zařídili, aby jejich vína, taft a káva byly dopraveny do Richmondu dva dny po vyložení ve Wilmingtonu.

Dříve potlačovaná šeptanda se teď prodrala na povrch a otevřeně se mluvilo o tom, že Rhett Butler nejen řídí plavby svých čtyř lodí a pak jejich náklad prodává za neslýchané ceny, ale že také skupuje náklady z jiných lodí a čeká s prodejem, dokud nestoupnou ceny. Říkalo se, že je v čele spolku dosahujícího milionového obratu, jehož vedení sídlí ve Wilmingtonu, kde skupuje zboží provezené bloádou přímo na přístavních molech. Prý měli ve Wilmingtonu a v Charlestonu desítky skladišť – tak alespoň zněla fáma – a tato skladiště byla plná potravin a oděvů, s jejichž prodejem se čekalo, dokud nestoupily ceny. Nedostatek doléhal na vojáky stejně jako na civilisty a reptání proti Rhettovi a jemu podobným se začínalo ozývat čím dál hlasitěji.

Mezi námořníky Konfederace prorážejícími bloádu je mnoho statečných a vlastenecky smýšlejících mužů, psal v závěru dopisu doktor Meade, nesobeckých mužů, kteří riskují své životy i majetek, aby pomohli Konfederaci přežít těžké doby. Všichni věrní Jižané je nosí v srdcích a nikdo jim nevyčítá nepatrné peněžní příjmy, jež jsou jim odměnou za podstoupené riziko. Jsou to nesobeční gentlemani a my všichni jim vzdáváme čest. O těchto mužích samozřejmě nemluví.

Jsou však mezi nimi jiní – darebáci, kteří pláštíkem prorážejců bloády zakrývají jenom svou sobeckou honbu za ziskem,

a já svolávám spravedlivý hněv a pomstu těžce zkoušeného lidu, bojujícího za spravedlivou Věc, na hlavy těchto supů v lidské podobě, kteří přivázejí satén a krajky, když naši vojáci umírají, protože se jim nedostává chininu, kteří nakládají na své lodě čaj a vína, když se naši hrdinové svíjejí v bolestech, protože se jim nedostává morfia. Proklínám tyto upíry, kteří sají krev mužů bojujících pod velením Roberta Leea – muže, kvůli nimž samo jméno prorážeců blokády nesnesitelně páchne všem vlastenecky smýšlejícím občanům. Jak můžeme ve svém středu ještě trpět tyto mrchožrouty obuté do lakových střevíčků, zatímco naši hoši pochodují bosi do bitev? Jak je můžeme snášet i s jejich šampaňským a štrasburskými paštikami, když naši vojáci se kolem táborových ohňů tetelí chladem a musí žvýkat zatuchlou slaninu? Obracím se na každého věrného stoupence Konfederace, aby je vyhnal ze svého domu.

Atlanta si dopis přečetla, pochopila, že orákulum promluvílo, a všichni se jako věrní stoupenci Konfederace div nepřetrhli, kdo dřív zakáže Rhettovi přístup do svého domu.

Na podzim roku 1862 ho přijímali prakticky všude, ale v roce 1863 už směl chodit vlastně jenom ke slečně Pittypat. A nebýt Melanie, nebyl by zřejmě přijímán ani tam. Tetička Pitty začínala omdlívat, jakmile se objevil ve městě. Dobře věděla, co si její známí říkají kvůli tomu, že ho k sobě pouští, ale neměla odvahu mu otevřeně říci, že není vítaným hostem. Pokaždé, když Rhett přijel do Atlanty, tetička stiskla odulé rty a oznámila dívkám, že ho bude čekat u dveří a zakáže mu přístup do domu. A pokaždé, když přišel s malým balíčkem v ruce a s komplimentem na rtech, tetička zase ustoupila.

„Nevím, co mám dělat,“ bědovala. „Podívá se na mě a hned... hned se vyděsím k smrti, co by mi mohl udělat, kdybych ho vyhnala. Má tak strašnou pověst. Myslíte, že by mě mohl uhodit – nebo – nebo...”

Proboha, kdyby tu tak Charlie byl s námi! Scarlett, musíš mu sama říct, aby k nám nechodil – nějak mile. Já jsem chudinka! Jsem přesvědčená, že ho v tom podporuješ, a celé město si o tom povídá. Co mi řekne tvoje matka, jestli se o tom dozví? Melly, nesmíš na něj být tak milá. Bud' chladná a udržuj si odstup, on to pak určitě pochopí. Nebo si myslíš, Melly, že bych radši měla napsat pár řádek Henrymu a požádat ho, aby si s kapitánem Butlerem promluvil?"

„Ne, já to nechci,“ odpověděla tetičce Melanie. „A taky na něj nebudu hrubá. Podle mě se lidé ke kapitánu Butlerovi chovají jako hloupé slepice. Jsem si jista, že nemůže být ani zdaleka tak hrozný, jak vykládá doktor Meade a paní Merriwetherová. Určitě neschovává jídlo před hladovějícími. Vždyť přece věnoval sto dolarů pro sirotčinec. Jsem přesvědčena, že je stejně oddaný vlastenec jako my všichni, jenom je příliš hrdý na to, aby se sám bránil. Víš přece, jak paličatí dovedou být muži, když se nafouknou.“

Tetička Pitty nevěděla o mužích nic, ani o nafoukaných, ani o jiných, a vzmohla se jen na mávnutí drobnými baculatými ručičkami. Scarlett už dávno rezignovala na Melaniin zvyk hledat na každém dobrou stránku. Melanie byla blázen a nedalo se s tím nic dělat.

Scarlett věděla, že Rhett není vlastenec, a bylo jí to jedno, i když nahlas by něco takového ani za nic nepřipustila. Drobné dárky, které jí přivázel z Nassau, maličkosti, které dáma může s klidným svědomím přijímat, pro ni byly nejdůležitější. Při drahotě, jaká nastala, by jinak nepřišla k jehlám, bonbonům, ani vlásenkám. A teď by mu měla zavřít dveře před nosem? Kdepak! Jednodušší bylo svalit odpovědnost na tetičku Pitty, která koneckonců vedla domácnost, byla gardedámou a arbitrem mravů. Scarlett věděla, že si celé město šušká o Rhettových návštěvách i o ní, ale zároveň věděla, že v očích Atlanty nemůže Melanie Wilkesová udělat nic nevhodného, a když Rhetta hájila Melanie, jeho návštěvy si pořád uchovávaly alespoň zdání společenské únosnosti.

Všechno by ovšem bylo příjemnější, kdyby se Rhett zbavil svých kacírských řečí. Ušetřilo by jí to trapné rozpaky, s nimiž musela snášet otevřené útoky, když s ním kráčela po Broskvoňové ulici.

„Když už si takové věci myslíte, proč jim je musíte vykládat nahlas?“ vyčítala mu. „Kdybyste si myslel, co chcete, a přitom držel pusu, všechno by bylo mnohem lepší.“

„To je ovšem váš styl, vy moje zelenooká pokrytecká osobo, že? Scarlett, Scarlett! Doufal jsem, že budete odvážnější. Myslel jsem, že Irové říkají nahlas všechno, co si myslí, a ostatní vzal čert. Přiznejte upřímně – že občas div neprasknete, když se musíte držet, abyste neřekla, co si myslíte?“

„Vlastně – máte pravdu,“ přiznala nerada Scarlett. „Děsně mě otravuje, když od rána do večera mluví jen o své spravedlivé Věci. Ale sám přece víte, že kdybych to řekla nahlas, nikdo by se mnou nepromluvil a jediný mladík by se mnou netancoval!“

„Jistě, a dívka přece musí tancovat za každou cenu, jinak by nebyla živa. Obdivuji vaše sebeovládání, ale já se na nic podobného nevzmůžu. Rovněž ze sebe nehodlám dělat šaška a hrát si na romantického vlastence, i když by to pro mě bylo velice výhodné. I tak je dost hloupých vlastenců, kteří při proplouvání blokádou riskují vlastní jmění, a na konci války z nich budou žebráci. Nepotřebují, abych se mezi ně pletl ještě já, seznam vlasteneckých činů je i tak skvělý a žebráků bude dost i beze mě. Ať sklídí vavříny. Zaslouží si je – teď mluvím opravdu upřímně – a navíc za rok jim kromě vavřínů nic nezbyde.“

„Podle mě je od vás ošklivé dovolovat si podobné narážky, když dobře víte, že nám brzy přijde na pomoc Anglie i Francie a...“

„Ale, ale, Scarlett! Snad nečtete noviny! Překvapujete mě. Nechte toho. Ženám jen pletou hlavu. A pro vaši informaci, byl jsem v Anglii před necelým měsícem a mohu vám říct jediné. Anglie Konfederaci nepomůže. Anglie nikdy nesází na prohrávající. Proto je taky Anglií. Navíc ta tlustá Holanďanka, která sedí na trůně, je bohabojná duše

a neschvaluje otroctví. Dělníci z anglických přádelen bavlny můžou klidně umírat hlady, protože nemají bavlnu, ale pro otroctví nehne ani prstem. A Francie? Ta chabá napodobenina Napoleona má dost starostí s prosazením svého vlivu v Mexiku, takže po nás ani nevzdechne. Napoleon III. tuhle válku vítá, protože máme dost práce sami se sebou a nemůžeme se zabývat vyháněním jeho vojsk z Mexika... Kdepak, Scarlett, představa, že dostaneme pomoc z ciziny, je novinářský výmysl, který má udržet morálku Jihu. Osud Konfederace je zpečetěn. Momentálně žije jako velbloud z vlastního hrbu a ani největší hrby nejsou nevyčerpatelné. Sám si dávám naději maximálně na šest měsíců proplouvání bloádou, pak přijde konec. Později bude riziko neúnosné. Prodám své lodě nějakému potrhlému Angličanovi, který si bude myslet, že s nimi proklouzne. Ale já si s ničím nedělám hlavu, ať to dopadne, jak chce. Vydělal jsem spoustu peněz a všechny mám uloženy ve zlatě v anglických bankách. Tyhle bezcenné papíry pro mě nejsou.“

Rhettova slova zněla jako vždycky velice rozumně. Jiní lidé v nich mohli hledat velezrádné výroky, ale Scarlett v nich pokaždé slyšela hlas zdravého rozumu a pravdy. Přitom si uvědomovala, že jedná naprosto nevhodně a že by měla být šokována a pobouřena. Ve skutečnosti nebyla ani jedno, ani druhé, ale mohla šok i pobouření předstírat. Připadala si tak víc jako dáma.

„Podle mého názoru o vás doktor Meade napsal pravdu, pane kapitáne. Můžete se zachránit jedině tím, že prodáte lodě a přihlásíte se dobrovolně do armády. Byl jste ve West Pointu a...“

„Připomínáte mi baptistického kazatele, který obrací na víru novou dušičku. Co když se nechci zachraňovat? Proč bych měl bojovat za společenský systém, který ze mě udělal psance? Naopak se budu s radostí dívat, jak bude rozdrčen.“

„O žádném společenském systému jsem jakživ neslyšela,“ namítla uraženě Scarlett.

„Ne? Ale přesto jste jeho součástí, jako jsem býval já, a vsadím se, že se vám nelíbí o nic víc než mně. Proč jsem se vlastně stal černou ovčí rodu Butlerů? Z jediného důvodu – nepřizpůsobil jsem se Charlestonu a ani jsem nemohl. Charleston je Jih, jenomže v krystalické podobě. Zajímalo by mě, jestli jste si už uvědomila, jak je ten systém nudný. Člověk musí dělat spoustu věcí prostě proto, že se tak dělají odjakživa. A z téhož důvodu nesmí dělat spoustu naprosto neškodných věcí. Spousta věcí mě rozčilovala svou nesmyslností. Poslední kapka byla událost s dívkou, kterou jsem si nevzal – asi jste o tom slyšela. Proč bych si měl brát hloupou husu jenom proto, že se stala nehoda, kvůli níž jsme se nestihli vrátit domů před setměním? A proč bych se měl dát zastřelit od jejího bratra, kterému lezly oči z důlků, když jsem byl mnohem lepší střelec? Kdybych byl gentleman, tak bych se samozřejmě od něj nechal zabít a smyl tak skvrnu, již jsem potřísnil erb Butlerů. Jenže já jsem rád na světě. A tak jsem tedy žil a měl se docela dobře... Když si vzpomenu na bratra, který žije mezi charlestonskými posvátnými krávami a prokazuje jim nejhlubší úctu, nebo na jeho tlustou ženu, bály na počest svaté Cecílie a na jeho věčná rýžová pole – okamžitě si uvědomím, co jsem získal tím, že jsem se systému vysmekl. Scarlett, náš jižanský způsob života je stejně zastaralý jako feudální systém středověku. Je zázrak, jak se mohl udržet tak dlouho. Jednou musel zmizet a jeho konec právě nastává. A vy čekáte, že budu poslouchat karatele jako doktor Meade, který mi vykládá, že naše Věc je spravedlivá a posvátná? Že se dám ohlušit rachotem bubnů, popadnu ručnici a poletím rovnou do Virginie, abych mohl prolévat krev za Marse Roberta? Myslíte, že jsem padlý na hlavu? Já nejsem stavěný na to, abych líbal metlu, která mě trestá. Ted' jsem si s celým Jihem kvit. Kdysi mě Jih vyhnal a klidně by mě nechal umřít hladu. Ale já neumřel a vydělávám dost peněz na smrtelných křečích Jihu, čímž si vynahradím ztrátu prvorozenství.“

„U mě jste sprostý žoldák,“ řekla Rhettovi Scarlett, ale poznámka jí uklouzla spíš automaticky. Většina jeho výroků jí šla jedním uchem tam a druhým ven jako při každém rozhovoru, který se netýkal jí osobně. Ale v něčem měl přece jen pravdu. V životě slušných lidí byla spousta hloupých věcí. Třeba zrovna povinnost předstírat, že pochovala srdce v hrobě. A jak dotčeně se všichni tvářili, když tančila na dobročinném bazaru. Jak ji rozzuřovalo, když lidé vytahovali obočí, kdykoli se sebemeně odchýlila od toho, co dělaly nebo říkaly ostatní mladé ženy. Scarlett přesto dráždilo, že musela poslouchat, jak Rhett útočí právě na tradice, které jí osobně byly nejvíc proti srsti. Žila příliš dlouho mezi lidmi, kteří se zdvořile přetvařovali, takže ji vlastní myšlenky vyslovené nahlas musely nutně vyvádět z míry.

„Já že jsem žoldák? Kdepak – jsem jen prozíravý člověk, ačkoliv to možná znamená totéž. Lidé, kteří nebyli prozíraví jako já, to určitě budou tvrdit. Každý věrný stoupenec Konfederace, který v roce 1861 disponoval tisícem dolarů, mohl dokázat totéž co já, ale bohužel málokdo z nich měl povahu na to, aby využil příležitosti! Například hned po pádu Fort Sumteru a ještě před vyhlášením blokády jsem nakoupil několik tisíc žoků bavlny prakticky zadarmo a dopravil je do Anglie. Pořád jsou v liverpoolských skladištích. Nikdy jsem je neprodal. Schovávám si je do chvíle, kdy anglické přádelny budou nutně potřebovat bavlnu a zaplatí mi, kolik si řeknu. Vůbec bych se nedivil, kdybych potom dostal dva dolary za kilo.“

„Dva dolary za kilo dostanete, až naprší a uschne!“

„Nebojte se, dostanu. Teď se za kilo platí už sto padesát centů. Až válka skončí, bude ze mě boháč, Scarlett, protože jsem prozíravý člověk – pardon, vlastně žoldák. Už jsem vám přece říkal, v dějinách nastávají okamžiky, kdy se dají vydělat obrovské peníze: při zakládání říší a při jejich pádu. Při budování pomalu a při rozpadu rychle. Pamatujte si, co vám teď říkám. Třeba vám má slova jednou pomůžou.“

„Dovedu vždycky ocenit dobrou radu,“ odpověděla Scarlett se vší jízlivostí, na jakou se vzmožila, „ale o vaši radu nestojím. Myslíte si, že můj tatínek je nějaký žebrák? Má víc peněz, než budu do smrti potřebovat, a kromě toho mám majetek, který mi odkázal Charles.“

„Domnívám se, že francouzští aristokrati si představovali prakticky totéž, ještě když nastupovali do popravčích kár.“

Rhett často poukazoval na to, že Scarlett jedná nedůsledně, když na jedné straně nosí smutek, a na druhé se účastní všech společenských událostí. Měl rád veselé barvy a Scarlettiny černé šaty a krepový závoj, který jí visel z klobouku až k patám, mu připadaly směšné a zároveň mu i vadily. Scarlett lpěla na nudném černém smutku i závoji, věděla, že kdyby je vyměnila za jiné barvy, aniž uplynulo několik let, celé město by reptalo ještě víc než dosud. A jak by své počínání vysvětlila matce?

Rhett jí upřímně řekl, že v krepovém závoji vypadá jako kráva a v černých šatech mu připadá o deset let starší než ve skutečnosti. Po tomto negalančním výroku se vrhla k zrcadlu, aby se přesvědčila, jestli opravdu vypadá na osmadvacet let místo na osmnáct.

„Podle mě byste v sobě měla mít víc hrdosti a přestat se snažit napodobovat paní Merriwetherovou,“ špičkoval. „Také byste měla projevit lepší vkus než dávat ostentativně najevo smutek, který jste určitě nikdy necítila. Víte co – já se s vámi vsadím. Do dvou měsíců vás přemluví, abyste sundala z hlavy tenhle klobouk se závojem a místo něj si nasadila nějaký pařížský výtvar.“

„To teda ne a už se o tom nebudeme bavit,“ odsekla Scarlett, rozčilená narážkou na Charlese. Rhett, který se chystal do Wilmingtonu, odkud měl podniknout další výpravu za moře, odešel s ironickým úsměvem na rtech.

Objevil se jednoho letního rána po několika týdnech s pestrobarevně potaženou krabicí na klobouky, a když zjistil, že Scarlett je sama doma, okamžitě ji otevřel. Uvnitř byl pod vrstvami hedvábného papíru ukryt klobouk – módní kreace, nad níž se Scarlett, když

pro něj sahala, vydral bezděčný výkřik: „Taková krása!“ Scarlett, která se směla na věci na sebe jen dívat a ne se jich dotýkat, klobouk připadal nejkrásnější ze všech, jaké v životě viděla. Byl z tmavozeleného taftu s podšívkou z hedvábného moaré v barvě světlého nefritu. Stužky, které se zavazovaly pod bradou, byly také světlezelené a široké jako Scarlettina ruka. Přes krempu této modistické lahůdky bylo ohnuto to nejvyzývavější ze všech zelených pštrosích per.

„Zkuste si ho,“ vybídl ji s úsměvem Rhett.

Scarlett přeletěla místnost k zrcadlu a narazila si klobouk na hlavu, odhrnula vlasy, aby byly vidět náušnice, a zavázala si stuhy pod bradou.

„Jak v něm vypadám?“ vykřikla, zatočila se před ním dokolečka a trhla hlavou, aby se pštrosí péro zavlnilo ve vzduchu. Věděla, že vypadá hezky, ani nemusela čekat, až mu vyčte souhlas z pohledu. Vypadala vyzývavě přitažlivě a od bledě zelené podšívky se jí odrážely rozjiskřené tmavé smaragdy očí.

„Pro koho je ten klobouk, Rhette? Koupím ho. Dám vám za něj všechno, co mám, do posledního centíku.“

„Je váš,“ oznámil. „Kdo jiný by si mohl dovolit nosit tenhle odstín zelené? Že jsem si ale zapamatoval barvu vašich očí, co říkáte?“

„Opravdu jste do něj nechal všít tuhle podšívkou přímo pro mě?“

„Jistě a na krabici je firma *Rue de Paris*, jestli vám to něco říká.“

Scarlett, usmívající se na svůj odraz v zrcadle, ta slova nic neříkala. V tu chvíli jí záleželo jen na tom, že vypadá naprosto kouzelně v prvním pořádném klobouku, jaký měla za poslední dva roky na hlavě. V takovém klobouku dokáže všechno na světě! Vtom jí úsměv pohasl na rtech.

„Copak se vám nelíbí?“

„Je kouzelný, ale... Nemůžu se smířit s tím, že tuhle krásnou zelenou barvu budu muset zakrýt krepem a péro přebarvit na černo.“

Rhett k ní okamžitě přiskočil a obratnými prsty rozvázal širokou mašli pod bradou. Klobouk ve vteřině zmizel v krabici.

„Co to děláte? Říkal jste přece, že je můj.“

„Ale ne proto, aby se z něj stala hučka od vdovského smutku. Najdu si jinou okouzující dámu se zelenýma očima, která dokáže ocenit můj vkus.“

„To teda ne! Radši umřu, ale ten klobouk musím mít! Prosím vás, Rhette, nebud'te lakomec! Nechte mi ho!“

„A vy z něj uděláte podobnou hrůzu, jako jsou vaše ostatní klobouky. Ne!“

Popadla krabici a křečovitě ji svírala prsty. Tuhle krásnou věcičku, ve které vypadá tak mladě a kouzelně, by měla dostat nějaká jiná? Nikdy! Na chvíli si vybavila, jak by se vyděsily Pitty a Melanie. Vzpomněla si na Ellen a při pomyšlení na to, co by jí matka řekla, se otrásla hrůzou. Ale marnivost byla silnější.

„Nic s ním neudělám, na mou duši. Tak mi ho nechte, prosím.“

Rhett jí podal krabici s trochu uštěpačným úsměvem a sledoval, jak si znovu nasazuje klobouk a kroutí se před zrcadlem.

„Kolik stojí?“ zeptala se z ničeho nic a zvážněla. „Mám jen padesát dolarů, ale příští měsíc...“

„V konfедераční měně by přišel zhruba na dva tisíce dolarů,“ oznámil jí a ušklíbl se jejímu zoufalému výrazu.

„Kristepane... Tak já vám dám těch padesát dolarů hned a potom, až dostanu...“

„Nechci peníze,“ zarazil ji. „Je to přece dárek.“

Scarlett zůstala stát s otevřenou pusou. Mez, po kterou mohly dívky při přijímání darů od mužů zajít, byla striktně stanovena.

„Bonbony a květiny, miláčku,“ opakovala jí čas od času Ellen, „snad ještě sbírka básní, album nebo voňavky, to je vše, co smí dáma od gentlemana přijmout. Nikdy žádný nákladný dar, ani od snoubence. Nikdy žádné šperky, ani věci na sebe, třeba jen rukavice nebo kapesníčky. Jakmile bys přijala podobný dárek, muži by okamžitě poznali, že nejsi dáma, a začali by si k tobě dovolovat různé důvěrnosti.“

Ach, bože, povzdechla si v duchu Scarlett, když se nejdřív po-
dívala na sebe v zrcadle a potom do Rhettova neproniknutelného
obličeje. Nemůžu mu přece říci, že dar nepřijmu. Klobouk je příliš
krásný. Byla bych skoro – skoro raději, kdyby si dovolil nějakou
důvěrnost, ale musela by být opravdu nepatrná. Vtom se zděsila
vlastních myšlenek a zrudla.

„Dám – dám vám padesát dolarů...“

„Klidně, ale hodím je do kanálu. Anebo zaplatím mše za vaši duši.
Určitě by pár mší odsloužených za svou spásu snesla.“

Scarlett se proti své vůli usmála a při pohledu na smějící se tvář
pod zelenou krempou odrážející se v zrcadle se rozhodla.

„Co to na mě zkoušíte?“

„Svádím vás nádhernými dary a budu v tom pokračovat tak dlou-
ho, dokud se nevzdáte dívčích ideálů a neocitnete se bezbranná
v mé moci,“ odpověděl. „Od pánů smíš přijímat nejvyšší bonbony
a květiny, miláčku,“ pitvořil se, až se Scarlett rozesmála.

„Jste mazaný mizera s černou duší, Rhette Butlere, a dobře víte,
že klobouk nemůžu odmítnout, jelikož je tak krásný.“

Pohledem oceňoval její krásu, ale ani přitom se jí nepřestal oči-
ma vysmívat.

„Tetičce Pitty samozřejmě můžete namluvit, že jste mi dala vzorek
taftu a zeleného hedvábí, nakreslila, jak si klobouk představujete,
a já jsem z vás za něj vytáhl padesát dolarů.“

„Ne, řeknu sto dolarů a ona to roznese po celé Atlantě, všichni
zblednou závistí a budou mě za takovou výstřednost pomlouvat.
Ale, Rhette, už mi nikdy nesmíte přivést nic tak drahého. Je to od vás
strašně laskavé, ale opravdu už nemůžu přijmout žádný další dar.“

„Myslíte? Ale já vám budu přivážet dárky, dokud budu chtít a do-
kud mi budou na oči přicházet věci, které zvyšují vaše osobní kouzlo.
Přivezu vám tmavozelené hedvábné moaré na večerní róbu, které
se bude hodit k tomuhle klobouku. Taky vás musím upozornit, že
vůbec nejsem laskavý. Svádím vás klobouky a cetkami a chystám vás

mravní pád. Nesmíte zapomínat, že nikdy nedělám nic bez důvodu a nikdy nic nedám, aniž čekám, že za to něco dostanu. A vždycky si přijdu na své.“

Pohledem černých očí vyhledal Scarlettin obličej a zastavil se na jejích rtech. Scarlett sklopila oči a přitom se jí zmocnilo vzrušení. Ted' si začne dovolovat důvěrnosti, jak to Ellen předpověděla. Určitě ji políbí, nebo se o to aspoň pokusí, a Scarlett se v rozbouřeném nitru nemohla rychle rozhodnout, jak se zachovat. Kdyby ho odmítla, strhl by jí klobouk z hlavy a daroval jiné. Muži by bůhví proč dali za polibek nevímco. Často se po jediném polibku zamilovali až po uši, a když byla dívka šikovná a po prvním polibku je odmítala, dokázali ze sebe dělat šašky pro pobavení všech ostatních. Bylo by vzrušující, kdyby se do ní Rhett Butler zamiloval, vyznal se jí a prosil o polibek nebo úsměv. Ano, dovolí mu, aby ji políbil.

Ale Rhett se ji nepokusil líbat. Scarlett si ho změřila zpod řas a zeptala se tlumeným hlasem plným povzbuzení: „Tak vy si vždycky přijdete na své? A co vlastně ode mě čekáte?“

„To se ještě uvidí.“

„Jestli čekáte, že si vás za ten klobouk vezmu, tak to teda ne,“ obořila se na Rhetta otevřeně a vyzývavě trhla hlavou, až se jí péro na klobouku začalo chvět.

Rhettovy bílé zuby se zablyskly pod drobným knírkem.

„Madam, nesmíte si sama tolik lichotit, nechci si brát vás, ani žádnou jinou. Já nejsem na ženění.“

„Ne?!“ vykřikla zaraženě, ale zároveň se pevně rozhodla, že teď si Rhett nějakou důvěrnost dovolit musí. „Já vás ani nehodlám líbat.“

„Tak proč máte tak směšně sešpulenou pusu?“

„Ach,“ vykřikla, když se zhlédla v zrcadle a musela uznat, že má rudé rty opravdu připraveny k polibku. „Ach,“ vykřikla ještě jednou, přestala se ovládat a dupla si. „Jste nejstrašnější člověk, jakého jsem v životě viděla, a vůbec mi nebude vadit, když už mi nikdy nepřijdete na oči!“

„Kdybyste opravdu cítila, co říkáte, tak byste klobouk rozdupala. Podléháte svým vášním, což vám, jak zřejmě sama víte, docela sluší. No tak, Scarlett, začněte dupat po klobouku, abyste mi ukázala, co si myslíte o mně a mých darech.“

„Neodvažujte se toho klobouku dotknout,“ vykřikla, křečovitě si jej přidržovala na hlavě a ustoupila před Rhettem, který k ní se smíchem přistoupil a vzal ji za ruce.

„Ach, Scarlett, ničíte mě svým mládím,“ řekl. „A políbím vás, když si o to tak jasně říkáte,“ dodal, ledabyle se sklonil a přejel jí knírkem po tváři. „A co teď? Máte pocit, že mi musíte dát facku, aby čest zůstala zachována?“

Scarlett se proti její vůli křivily rty, ale když se mu podívala do očí a uviděla v jejich temných hlubinách tolik pobavené radosti, nedokázala se ubránit smíchu. Jak si ji dobírá a dělá si z ní blázný! Když si ji nechce vzít, ani ji nechce líbat, co vlastně chce? A proč za ní tak často chodí a nosí jí dárky, když není zamilovaný?

„Tohle je lepší,“ pochválil ji. „Scarlett, mám na vás zhoubný vliv, a máte-li aspoň trochu rozumu, musíte mi ukázat dveře – pokud to ovšem dokážete. Mne se lidé těžko zbavují. Ale vám nepřináším nic dobrého.“

„Opravdu?“

„Copak to sama nevidíte? Od chvíle, kdy jsme se setkali na dobročinném bazaru, jste se začala chovat naprosto šokujícím způsobem a většina viny padá na mou hlavu. Kdo vás přemluvil, abyste začala tancovat? Kdo vás přinutil přiznat, že naše Věc není ani slavná, ani posvátná? Kdo vás popichoval tak dlouho, až jste nahlas řekla, že podle vás jsou blázni všichni muži, kteří umírají za vznešeně znějící principy? Kdo vás nutí, abyste odložila vdovský smutek o několik let dřív, než se sluší? A konečně, kdo vás svedl k přijetí daru, který žádná dáma nemůže přijmout, chce-li zůstat dámou?“

„Lichotíte si, pane kapitáne. Nic tak skandálního jsem neudělala a všechno, o čem jste se zmínil, bych provedla stejně i bez vaší pomoci.“

„Pochybuji,“ namítl Rhett a najednou se začal tvářit klidně a vážně. „Pořád byste hrála roli vdovy po Charlesu Hamiltonovi, která žije se zlomeným srdcem a proslavila se obětavou péčí o raněné vojáky. Nakonec možná...“

Ale Scarlett ho neposlouchala, protože se už zase zálibně prohlížela v zrcadle a v duchu si říkala, že si hned odpoledne vezme klobouk do lazaretu a přinese květiny zotavujícím se důstojníkům.

Vůbec ji nenapadlo, že na Rhettových posledních slovech je hodně pravdy. Nechápala, že Rhett otevřel dveře jejího vdovského vězení a osvobodil ji, aby mohla dělat královnu uprostřed neprovdaných dívek, zatímco její dny jako krasavice měly být dávno sečteny. Rovněž nechápala, že pod jeho vlivem se značně odchýlila od pravd, které ji naučila Ellen. Změna probíhala tak nepozorovaně, přestoupení jedné bezvýznamné konvence zdánlivě nesouviselo s přestoupením jiné a žádný z těch krůčků jako by neměl nic společného s Rhetttem. Scarlett si neuvědomovala, že kvůli jeho povzbuzování přestala brát v úvahu matčina nejprísrnější napomenutí týkající se vhodného chování, a zapomněla na těžce nabyté vědomosti o tom, jak se má chovat dáma.

Scarlett vnímala pouze to, že klobouk, který jí Rhett přivezl, jí sluší nejvíc ze všech, jaké v životě měla, že ji nestál ani vindru a že Rhett do ní určitě musí být zamilovaný bez ohledu na to, jestli to sám přizná nebo ne. V duchu si slíbila, že už ho nějak donutí, aby se přiznal.

Druhý den stála Scarlett před zrcadlem s hřebenem v ruce, pusou plnou vlásenek a pokoušela se o nový účes, který Maybelle, jež se právě vrátila z návštěvy u manžela v Richmondu, prohlašovala za poslední výkřik módy v hlavním městě. Jmenoval se *Kočky, krysy a myši* a byla s ním spousta potíží. Vlasy se musely rozdělit uprostřed a upravit na každé straně do tří postupně se zvětšujících ruliček. Největší, která byla nejbliž pěšince uprostřed, se jmenovala *kočka*. *Kočku* a *krysu* šlo udělat snadno, ale *myš* jí pořád vyklouzávala

z vlásenek, což bylo k vzteku. Scarlett si však vzala do hlavy, že účes musí mít, jelikož na večeri měl přijít Rhett, ten nikdy nenechal bez povšimnutí, ani komentáře jakoukoli změnu v oblékání či v účesu.

Když Scarlett zápolila s hustými nepoddajnými lokny, až se jí čelo perlilo potem, uslyšela dole v hale lehké běžící kroky, to znamenalo, že se Melanie vrátila z lazaretu. Když Scarlett slyšela, že Melanie běží nahoru po schodech a bere je po dvou, zarazila se s vlásenkou v ruce, jelikož si uvědomila, že něco není v pořádku, protože švagrová se vždycky pohybovala s rozváznou důstojností ovdovělé královny. Došla ke dveřím, prudce je otevřela, Melanie vpadla do pokoje jako velká voda a ve zrudlém obličeji měla výraz vyděšeného dítěte, které něco provedlo.

Na tvářích se jí leskly slzy, klobouk se jí sesul na krk a visel na zavázaných stuhách, krinolína se jí prudce houpala. V ruce cosi křečovitě svírala a do pokoje s sebou přinesla těžkou vůni laciné voňavky.

„Ach, Scarlett!“ vykřikla, zavřela za sebou dveře a pak se bezmocně zhroutila na postel. „Už se vrátila tetička? Ne? Zaplatpánbůh! Scarlett, já z toho budu mít smrt! Div jsem neomdlela a strejda Peter mi vyhrožuje, že všechno poví tetičce Pitty!“

„Řekneš mi, co se stalo?“

„Mluvila jsem s tou slečnou – nebo paní...“ Melanie si ovívala rozpálený obličej kapesníčkem. „S tou zrzavou ženskou, s Belle Watlingovou!“

„Proboha, Melly!“ vykřikla Scarlett, kterou novinka otřásla natolik, že zůstala mlčky zírat.

Belle Watlingová byla ta zrzavá ženská, kterou zahlédla na ulici první den, kdy přijela do Atlanty, a která se mezitím nesporně stala nejvyhledávanější ženou v celém městě. Do Atlanty se za vojáky nahrnula spousta prostitutek, ale Belle je všechny nápadně převyšovala díky planoucí hřívě vlasů a křiklavým, nápadně módním šatům. Na Broskvoňové ulici a v ostatních slušných čtvrtích ji bylo

málokdy vidět, ale pokud se tam objevila, slušné ženy rychle přešly na druhou stranu ulice, aby se jí vyhnuly. A Melanie se s ní teď dala do řeči! Není divu, že byl strejda Peter pobouřen.

„Jestli se to tetička Pitty dozví, roznese mě po celém městě a já budu navždy zneuctěna,“ vzlykala Melanie. „A přitom za nic nemůžu. Nemohla jsem před ní – před ní utéct. Bylo by to ode mne hrubé. Scarlett, mně – mně je jí tak líto. Myslíš, že jsem kvůli tomu špatná?“

Scarlett mravní stránka věci nezajímala. Podobně jako většina nezkušených a dobře vychovaných mladých žen byla neodolatelně zvědavá.

„Co chtěla? Jak vlastně mluví?“

„Ach, dělá strašné mluvnické chyby, ale kdybys viděla, jak se, chudinka, snažila vypadat elegantně! Vyšla jsem z lazaretu, ale strejda Peter na mě nečekal s kočárem, a tak jsem si řekla, že půjdu domů pěšky. Když jsem šla kolem dvora Emersonových, našla jsem ji, jak se schovává za živým plotem! Emersonovi jsou zaplatpánbůh zrovna v Maconu! A ona mi řekla: ‚Prosim vás, pani Wilkesová, mohla byste mně věnovat minutku?‘ Nechápu, odkud mohla vědět, jak se jmenuju. Věděla jsem, že bych odtamtud měla okamžitě co nejrychleji utéct, ale – víš, Scarlett, ona vypadala tak smutně a – no zkrátka zkroušeně. Měla na sobě černé šaty s černým kloboukem, nebyla vůbec namalovaná a až na ty zrzavé vlasy vypadala opravdu slušně. Než jsem se vzdala na odpověď, řekla mi: ‚Vím, že bych se na vás neměla obracet, ale už jsem zkoušela promluvit s tou starou krůtou, paní Elsingovou, ale vona mě nechala vyhodit ze špitálu.‘“

„Opravdu o ní řekla, že je stará krůta?“ zeptala se Scarlett a srdečně se rozesmála.

„Nesměj se, prosím tě. Na tom není nic k smíchu. Ta slečna – totiž ženská zřejmě chtěla pomáhat v lazaretu – dovedeš si něco podobného představit? Nabídla se, že bude každé dopoledne ošetřovat raněné, paní Elsingová z toho zřejmě měla málem smrt a nařídila jí, aby okamžitě opustila nemocnici. Ona jí na to řekla: ‚Chci tady

něco dělat. Sem přeci taky dobrá vobčanka Konfederace, stejně jako vy, né?' A tahle touha pomáhat mě, Scarlett, opravdu dojala. Když chce pomáhat naší Věci, nemůže být úplně špatná. Myslíš, že jsem špatná, když si to myslím?"

„Prosím tě, Melly, koho zajímá, jestli jsi špatná nebo ne? Co ti ještě řekla?"

„Řekla mi, že sledovala dámy, které chodí do lazaretu, a napadlo ji, že já mám takový laskavý výraz, a proto mě zastavila a svěřila se mi. Měla u sebe nějaké peníze a chtěla, abych je přijala pro lazaret, ale zapřísahala mě, že nesmím nikomu říct, od koho jsou. Tvrdila, že paní Elsingová by je odmítla, kdyby se dozvěděla, o jaké peníze jde. Jaké peníze! V tu chvíli jsem měla strach, že na místě omdlím!

Byla jsem tak vyděšená a tolik jsem chtěla být pryč, že jsem se nevzmohla na víc než na: ‚To je od vás moc milé,‘ nebo podobnou hloupost, ona mi s úsměvem poděkovala: ‚To je od vás křesťanský čin,‘ a vrazila mi do ruky tenhle špinavý kapesník. Fuj, cítíš tu hroznou voňavku?"

Melanie zvedla mužský kapesník, umazaný a strašně navoněný, v němž bylo zavázáno pár mincí.

„Začala mi děkovat a vykládat, že každý týden přinese nějaké peníze, ale vtom se vynořil strejda Peter s kočárem a přistihl mě!" Melly se bezmocně rozplakala a položila si hlavu na polštář. „Když uviděl, s kým mluvím, tak na mě – představ si, Scarlett – on na mě křičel! Na mě v životě nikdo nekřičel. A pak mi nařídil: ‚Nasedněte si vokamžitě do tohodlenctoho kočáru!‘ Samozřejmě jsem poslechla a strejda Peter mi celou cestu káral, nepustil mě ke slovu, abych mu mohla vysvětlit, co se vlastně stalo, a ještě vyhrožoval, že všechno poví tetičce Pittypat. Scarlett, běž dolů a popros ho, aby jí nic neříkal. Snad tě poslechne. Tetička by nepřežila, kdyby se dozvěděla, že jsem se té ženské třeba jen podívala do obličeje. Uděláš to pro mě?"

„Udělám. Ale nejdřív se podíváme, kolik ti vlastně dala. Uzlíček je dost těžký."

Scarlett rozvázala uzel na kapesníku a na postel se rozkutálela hrstka zlatých mincí.

„Scarlett, to je padesát dolarů! A ve zlatě!“ vykřikla Melanie úžasem, když spočítala lesklé mince. „Řekni mi, je podle tebe správné použít takové – no, peníze vydělané – takovým způsobem pro naše chlapce? Co když bůh pochopí, že chtěla pomoci, a odpustí jí, že ty peníze jsou nečisté? Když si vzpomenu, jakou spoustu věcí v lazaretu potřebujeme...“

Ale Scarlett ji neposlouchala. Upřeně hleděla na špinavý kapesník a přitom ji zaplavovala vlna ponížení a vzteku. V rohu byly vyšity iniciály: R. K. B. V horní zásuvce prádelníku měla stejný kapesník, který jí včera půjčil Rhett Butler, aby si měla do čeho zabalit polní kvítí, které spolu natrhali. Měla v úmyslu vrátit mu jej dnes večer, až přijde na večeři.

Rhett se tedy spráhl s tou hnusnou Watlingovou a dal jí peníze. Odtud přišel příspěvek pro lazaret. Zlato stržené za zboží provezené bloádou. Strašná byla pouhá představa, že Rhett měl tu drzost pohlédnout do tváře slušné ženě, když byl s tou kreaturou. Ještě horší bylo, že si sama myslela, že je do ní zamilovaný! Tady má důkaz, že to není možné.

Špatné ženské a všechno, co k nim patřilo, připadaly Scarlett záhadné a odporné. Věděla, že muži tyto ženštiny navštěvují z důvodů, o nichž by se dáma nahlas nikdy nezmínila – když, tak jenom šeptem v nepřímých narážkách a eufemismech. Až do této chvíle Scarlett nenapadlo, že by slušní muži – totiž muži, s nimiž se setkávala ve slušných domech a s nimiž tančila – mohli dělat takové věci. Otevřelo se jí úplně nové pole k přemýšlení a zároveň téma, jehož se děsila. Možná že to dělají všichni muži! Hrozné bylo už to, že nutili vlastní manželky k podobným nechutnostem, ale vyhledávat prodejné ženštiny a platit jim za takové služby! Ach bože, všichni muži jí připadali hnusní a Rhett Butler nejhorší ze všech!

Nejraději by popadla tenhle kapesník, hodila mu ho do tváře, ukázala mu dveře a už s ním doopravdy nikdy nepromluvila. Jenže to si nemohla dovolit. Nemohla mu nikdy dát najevo, že ví o existenci lehkých žen, a tím méně o jeho návštěvách u nich. Takovou věc si dáma nesmí dovolit.

Ach, zuřila v duchu, kdybych nebyla dáma, tak bych to tomu všivákovi spočítala!

Scarlett zmačkala kapesník v dlani a sešla dolů do kuchyně, kde měl být strejda Peter. Když šla kolem kamen, hodila kapesník do plamenů a s bezmocným vztekem sledovala, jak shořel.

Kapitola 14

Když nastal rok 1863, v srdcích všech Jižanů se vzedmula vlna naděje. Navzdory strádání a potížím, navzdory spekulantům s potravinami a podobným ranám, navzdory smrti, chorobám a utrpení, které už stačily poznamenat skoro všechny rodiny, Jih znovu tvrdil: „Ještě jedno vítězství a bude po válce,“ a tentokrát si tu větu opakoval s ještě nadšenější sebejistotou než loni v létě. Yankeeové byli tvrdý oříšek, ale ten konečně začínal pukat.

Vánoce 1862 přinesly štěstí Atlantě i celému Jihu. Konfederace dosáhla drtivého vítězství u Fredericksburgu a Yankeeové měli tisíce mrtvých a raněných. O svátcích se všech znovu zmocnilo veselí, veselí a vděčnost, že se karta obrací. Armáda ve žlutohnědých uniformách se nyní skládala z ostřílených bojovníků, generálové prokázali bojového ducha a všichni si byli jisti, že až dojde k jarní kampani a znovu vypuknou boje, Yankeeové budou jednou provždy rozdrceni.

Přišlo jaro a boje znovu vzplály. Nastal květen a Konfederace dosáhla dalšího skvělého vítězství, tentokrát u městečka Chancellorsville. Jih byl opilý nadšením a hlasitě jásal.

Na bližší frontě se výpad unionistické jízdy do Georgie nakonec proměnil v triumf Konfederace. Lidé se všude smáli, na setkání se poplácávali po ramenou a pokřikovali: „Když se na ně vrhne starej Nathan Bedford Forrest, tak udělej líp, když to rovnou sbalej. To se nedá nic dělat!“ Koncem dubna plukovník Streight podnikl s osmnácti sty jezdci Unie překvapivý výpad do Georgie, jehož cílem byl Rome ležící necelých sto kilometrů severně od Atlanty. Plukovník měl ctižádostivý plán: chtěl přerušit životně důležité železniční spojení mezi Atlantou a Tennessee, pak zaútočit na jih na Atlantou a zničit veškeré továrny i válečný materiál nashromážděný v tomto klíčovém městě Konfederace.

Byl to odvážný úder, a nebýt Forresta, přišel by Jihu draho. Ale starý Forrest vyrazil s třetinou počtu, jaký měli Seveřané – a jací to byli vojáci a jezdci! –, napadl je dřív, než stačili dorazit k Rome, dotíral na ně ve dne v noci a nakonec celou jednotku Unie zajal!

Zpráva o úspěchu dorazila do Atlanty skoro zároveň se zprávou o vítězství u Chancellorsville a celé město doslova třeštilo smíchem a nadšením. Vítězství u Chancellorsville bylo zřejmě celkově důležitější, ale zajetí Streightovy jízdy udělalo z Yankeeů směšné šašky.

„Se starým Forrestem nejsou žerty, to se nedá nic dělat,“ říkalo se po Atlantě s úsměvem, když lidé na potkání přetrásali tu novinku.

Vlna štěstí, na níž závisel osud Konfederace, se vzedmula vysoko a plnou silou, takže s sebou strhávala nadšeně oslavující občany. Yankeeové pod Grantovým velením sice od poloviny května obléhali Vicksburg, Jih utrpěl zdrcující ztrátu, když Stonewall Jackson podlehl zraněním, která utřil u Chancellorsville, Georgie ztratila jednoho ze svých nejodvážnějších a nejskvělejších synů, když generál T. R. R. Cob padl u Fredericksburgu, ale Yankeeové přece nemohou vydržet další podobné porážky jako u Fredericksburgu a Chancellorsville. Budou se muset vzdát a pak krutá válka skončí.

Přišly první červnové dny a s nimi šeptané zprávy, později úředně potvrzené, že Lee táhne do Pensylvánie. Lee na nepřátelském území! Lee donutí nepřítel k rozhodující bitvě! Konečně poslední boj celé války!

Atlanta šílela nadšením, radostí a neodolatelnou touhou po pomstě. Ted' Yankeeové poznají, co znamená přenést válku na jejich vlastní území. Ted' poznají, jak chutná, když nepřítel drancuje pole s úrodou, krade koně a dobytek, vypaluje domy, odvléká nezletilé výrostky a starce do vězení, vyhání ženy s dětmi a ponechává je napospas hladovění.

Všichni dobře věděli, co Yankeeové prováděli v Missouri, Kentucky, Tennessee a Virginii. I nejmenší děti dokázaly z paměti opakovat se směsí strachu a nenávisti výčet hrůz, jaké Yankeeové

napáchali na dobytém území. Atlanta byla plná uprchlíků z východního Tennessee a obyvatelé slyšeli od očitých svědků o hrůzách, jaké tito lidé museli vytrpět. V této části Tennessee tvořili stoupenci Konfederace menšinu a válka na ně dolehla opravdu těžce, stejně jako ve všech pohraničních státech, kde soused udával souseda a bratr zabíjel bratra. Uprchlíci se hlasitě dožadovali, aby Pensylvánie byla vypálena od jednoho konce ke druhému, a i ty nejušlechtlejší staré dámy přitom měly ve tváři výraz ponuré radosti.

Ale když proskočily zprávy, podle nichž Lee vydal rozkaz, že se v Pensylvánii nikdo nesmí dotknout soukromého majetku, drancování bude trestáno smrtí a armáda zaplatí za každou rekvírovanou věc – tehdy generálovu popularitu zachránila opravdu jenom hluboká úcta, kterou si předtím získal. Nedovolit vojákům, aby si zařádili v bohatých skladech prosperujícího státu? Co si generál Lee vlastně myslí? A naši hoši jsou přitom hladoví a zoufale potřebují boty, oděvy a koně!

Narychlo napsaný vzkaz, který poslal Darcy Meade otci, jediná informace z první ruky, jakou Atlanta na počátku července dostala, šel z ruky do ruky a probouzel čím dál hlubší nevoli.

Tatínku, mohl byste mi opatřit boty? Už dva týdny chodím bos a nové nejsou na obzoru. Kdybych neměl tak velké nohy, stáhl bych je jako ostatní hoši z mrtvých Yankeeů, ale ještě jsem nenarazil na mrtvolu Yankeeho, jehož chodidla by se mým aspoň vzdáleně přibližovala. Kdybyste nějaké sehnal, neposílejte je poštou. Cestou by je určitě někdo ukradl a já bych mu to ani neměl za zlé. Posad'te Phila na vlak a pošlete je po něm. Brzy vám napíšu, kde se budeme nacházet. Momentálně vím jen, že pochodujeme na sever. Právě jsme v Marylandu a všichni tvrdí, že budeme postupovat dál do Pensylvánie...

Tatínku, myslel jsem, že dáme Yankeeům okusit jejich vlastní medicínu, ale generál řekl „Ne!“ a já nemám chuť dát se zastřelit kvůli potěšení, jaké by mi způsobilo zapálení nějakého yankeeského domu. Tatínku, dneska jsme pochodovali nejnádhernějšími kukuřičnými lány na světě. Doma takovou kukuřici nemáme. Musím se přiznat, že jsme si v té kukuřici nenápadně trošku zadrancovali, jelikož všichni máme hlad, a co generál nevidí, to ho taky nepálí. Jenže nám ta zelená kukuřice ani trošku neprosněla. Všichni hoši mají úplavici a po kukuřici se ještě zhoršila. Tatínku, opravdu moc prosím, sežeňte mi boty. Už je ze mě kapitán a kapitán by měl mít aspoň boty, když už nemá novou uniformu ani epolety.

Ale armáda pronikla do Pensylvánie, na tom jediném záleželo. Ještě jedno vítězství, bude po válce a potom bude Darcy Meade mít bot, kolik bude chtít, chlapci se vrátí domů a všichni budou šťastní jako dřív. Paní Meadeová zaslzela, když si představila, jak se jí její voják vrátí domů, jak se jí vrátí natrvalo.

Třetího července telegrafní linky ze severu znenadání oněměly a mlčení trvalo až do poledne čtvrtého července, kdy na velitelství v Atlantě začala docházet kusá a zmatená hlášení. V Pensylvánii poblíž městečka Gettysburg probíhají těžké boje a do bitvy byly nasazeny všechny jednotky Leeovy armády. Zprávy byly nejisté a docházely pomalu, jelikož bitva se strhla na nepřátelském území a hlášení procházela Marylandem, potom byla předávána do Richmondu a teprve pak do Atlanty.

Napětí rostlo a městem se pomalu začínaly plížit první příznaky hrůzy. Nic nemohlo být horšího než nevědět, co se vlastně děje. Rodiny, jejichž synové bojovali na frontě, se vroucně modlily, aby nebyli v Pensylvánii. Lidé, kteří věděli, že jejich příbuzní slouží ve stejném pluku jako Darcy Meade, zaťali zuby a prohlašovali, že pro jejich hochy je ctí bojovat v bitvě, která to Yankeeům jednou provždy spočítá.

V domě tetičky Pittypat si všechny tři ženy hleděly navzájem do očí se strachem, který nedokázaly zastírat. Ashley sloužil ve stejném pluku jako Darcy.

Pátého července přišly špatné zprávy, ne ze severu, ale ze západu. Vicksburg po dlouhém a těžkém obléhání padl a prakticky celé povodí Mississippi od St. Louis po New Orleans se dostalo do rukou Yankeeů. Konfederace byla roztáta vejpůl. Kdykoli jindy by zpráva o takové katastrofě v Atlantě vyvolala strach a nářek. Ale teď nikdo neměl čas myslet na Vicksburg. Všichni mysleli na bitvu, ke které donutil Yankee v Pensylvánii generál Lee. Pád Vicksburgu nebude katastrofální, zvítězí-li Lee na východě. Tím směrem leží Filadelfie, New York, Washington. Jejich ztráta by ochromila celý Sever a bohatě by vyvážila porážku na Mississippi.

Hodiny se vlekly, černý stín neštěstí se vznášel nad městem a zastínil prudce pálicí slunce, až lidé znepokojeně vzhlíželi k obloze, jako by nemohli uvěřit, že je jasná a modrá a ne temná a zatažená kupíci se mračny. Skupinky žen s hlavami skloněnými k sobě se všude, na verandách, chodnících i uprostřed ulic, navzájem ujišťovaly, že žádné zprávy jsou dobré zprávy, utěšovaly se, jak nejlépe uměly, a snažily se tvářit statečně. Ale zlověstné zprávy, že Lee byl zabit, bitva je ztracena a že přicházejí nekonečné seznamy obětí, přelétaly z jednoho konce ulic na druhý jako vyplašení netopýři. Lidé se sice snažili nepodléhat panice, ale přesto celé čtvrti neodolaly, hrnuly se do středu města k redakcím novin a k vojenským velitelstvím a dožadovaly se zpráv, jakýchkoli, třeba i špatných.

Davy se shlukly před nádražím v naději, že přijíždějící vlaky přivezou i očekávané zprávy, před telegrafním úřadem, před vojenskými velitelstvími, která nevěděla, kde jim hlava stojí, davy, jež mlčky rostly a rostly. Nikdo nepromluvil. Občas se nějaký stařec chvějícím se hlasem dožadoval zpráv, ale dav, místo aby začal hlučně reptat, mlčel ještě zarytěji po každém opakovaném: „Na Severu nic nového, jsou hlášeny jen probíhající boje.“ Zástup žen, které přišly pěšky,

nebo přijely v kočárech, neustále rostl, horko z namačkaných těl a prach zvířený stovkami nervózních nohou začínaly být dusivé. Ženy nemluvily, ale jejich bledé, ztrhané obličeje prosily naléhavěji než hlasitý nářek.

Ve městě by se stěžl našel dům, z něž by do této bitvy neodešel syn, bratr, otec nebo ženich. Všechny ženy čekaly zprávu, že jejich domov navštívila smrt. Čekaly smrt. Nečekaly porážku. Takovou myšlenku si nepřipouštěly. Jejich muži mohli umírat, třeba právě v tuto chvíli, na sluncem spálené trávě v kopcích Pensylvánie, ale Věc, za níž bojovali, nemohla být nikdy poražena. Mohli klidně umírat po tisících, ale z jejich mrtvol by jako ze zubů dračí setby vyskočily ze země tisíce nových mužů v šedém a žlutohnědém s rebelským pokřikem na rtech a postavily by se na jejich místa.

Odkud by tito muži přišli, ovšem nikdo nevěděl. Všichni však věděli jediné, a věděli to stejně dobře, jako že na nebesích je spravedlivý bůh, totiž že Lee dokáže zázraky a virginská armáda je neporazitelná.

Scarlett, Melanie a slečna Pittypat seděly před redakcí *Daily Examineru* v kočáru se staženou střechou a chránily si hlavy před žářem slunečníky. Scarlett se třáslý ruce, až jí slunečník poskakoval nad hlavou, Pitty byla rozrušením celá bez sebe, až se jí nos uprostřed kulatého obličeje chvěl jako králíkovi, ale Melanie seděla, jako by byla vytesána z kamene, a černé oči se jí v obličeji s ubývajícím časem rozšiřovaly. Za dvě hodiny pronesla jedinou poznámku, když vyndala ze sítové kabelky lahvičku s čichacími solemi a podala ji tetě. Poprvé v životě na tetičku promluvila bez obvyklé něžné náklonnosti.

„Vezměte si tohle, tetičko, a čichněte si, kdyby na vás šly mdloby. Zároveň vás varuji, že kdybyste chtěla omdlít a nechat se strejdu Peterem odvézt domů, já se odtud nehnu, dokud neuslyším – prostě, dokud to neuslyším. A Scarlett tu se mnou bude muset zůstat.“

Scarlett vůbec neměla v úmyslu odejít a octnout se sama někde, kde by nemohla z první ruky dostat zprávy o Ashleym. Kdepak, nehnula by se z místa, ani kdyby tetička Pittypat zemřela. Ashley někde bojuje, možná právě umírá a redakce novin je jediné místo, kde se může dozvědět pravdu.

Scarlett se rozhlédla a hledala v davu známé a sousedy, paní Meadeovou s kloboukem k jedné straně a zavěšenou do ohnuté paže patnáctiletého Phila, slečny McLureovy, které se třesoucími rty snažily zakrývat vystupující přední zuby, paní Elsingovou, vzpřímenou jako spartánskou matku, jejíž vnitřní neklid prozrazovalo jen několik uvolněných šedivých loken, a Fanny Elsingovou, bledou jako smrt. (Fanny se určitě tolik nebojí o bratra Hughu. Má snad na frontě neznámého ctitele, o němž nikdo neví?) Paní Merriwetherová seděla v kočáře a hladila ruku Maybelle. Na Maybelle bylo těhotenství znát natolik, že se nehodilo, aby se ukazovala na ulici, přestože byla pečlivě zahalena do šálu. Proč by se měla tolik bát? Nikdo přece neříkal, že by jednotky z Louisiany byly vyslány do Pensylvánie. Její vlasatý drobný zuáv bude v tuto chvíli nejspíš v bezpečí v Richmondu.

Okraj davu se zavlnil a pěší dělali místo Rhettu Butlerovi, který si opatrně razil cestu ke kočáru tetičky Pittypat. Scarlett si v duchu říkala: Má ale odvahu přijet sem zrovna teď, kdy by stačilo málo a dav by ho roztrhal na kusy za to, že není v uniformě. Když se přiblížil, napadlo ji, že by na něj klidně vztáhla ruku jako první. Jak se odvažuje sedět si na nádherném koni v nablýskaných holínkách, elegantním obleku z bílého plátna, štíhlý, a přece dobře živý, s drahým doutníkem v ústech, když Ashley a ostatní hoši bojují proti Yankeeům bosí a hladoví, div nepadnou horkem, a útroby mají rozežrány chorobou?

Když se Rhett prodíral tlačenicí, pronásledovaly ho nepřátelské pohledy. Starci si bručeli pod vousy a paní Merriwetherová, která se ničeho nebála, se lehce nadzvedla v kočáře a pronesla zřetelně:

„Spekulant!“ způsobem, že se to slovo muselo pro každého stát nejhorší urážkou. Rhett si nikoho nevšímal, ale smekl klobouk před Melly a tetičkou Pitty, a když dojel ke Scarlettině straně kočáru, sklonil se a zeptal: „Není podle vás vhodná chvíle, aby pan doktor Meade přednesl svou známou řeč o vítězství slétnuvším jako křičící orel na naše prapory?“

Scarlett měla nervy jako na drátcích, prudce se k němu otočila jako rozzuřená kočka a na rty se jí drala nevybíravá slova. Rhett ji gestem zarazil.

„Přijel jsem vám, dámy, oznámit,“ prohlásil, „že jedu rovnou z vojenského velitelství, kam právě přicházejí první seznamy padlých a raněných.“

Po těch slovech se z nejbližších řad čekajících, kteří ho zaslechli, ozvalo zašumění a celý dav se pohnul, ochoten okamžitě se otočit a rozběhnout se po Whitehallu k vojenskému velitelství.

„Nikam nechodte,“ volal na ně Rhett, který se vztyčil ve třmenech a zvedl ruku. „Seznamy byly zaslány oběma redakcím a právě se tisknou. Zůstaňte, kde jste!“

„Ach, pane kapitáne,“ vykřikla Melly a otočila se k Rhettovi se slzami v očích. „Je od vás hezké, že jste nám to přišel říct! Kdy budou seznamy vyvěšeny?“

„Každou chvíli, madam. Hlášení přišla do redakcí před půl hodinou. Major, který za ně zodpovídá, je nechtěl zveřejnit, dokud nebyly vytištěny, ze strachu, aby redakce nebyly zdemolovány nedočkavým davem. Podívejte!“ Postranní okno redakce listu se otevřelo a vynořila se z něj ruka s naskládanými dlouhými pruhy kartáčových obtahů s rozmazanou tiskařskou černí. Dav se o ně rval, trhal kusy papíru napůl, kdo se zmocnil círu, snažil se pozpátku vycouvat z tlačenice a přečíst si, co ukořistil, zatímco zadní řady se tlačily dopředu s hlasitým křikem: „Pust'te nás!“

„Podrž mi koně,“ nařídil stručně Rhett, seskočil na zem a hodil uzdu strejdovi Peterovi. Všichni viděli, jak se jeho mohutná ramena

prodírají davem, jak bezohledně strká do lidí a odhazuje je stranou. Za chvilku byl zpátky a v ruce držel šest archů. Jeden hodil Melanii a ostatní rozdělil dámám sedícím v nejbližších kočárech – slečnám McLureovým, paní Meadeové, paní Merriwetherové, paní Elsingové.

„Rychle, Melly,“ vykřikla Scarlett se srdcem v hrdle, a když se Melly roztráslly ruce, že nemohla číst, zmocnilo se jí zoufalství.

„Podrž to,“ zašeptala Melly a Scarlett jí vytrhla arch. Písmeno W. Kde je W? Ano, tamhle dole, navíc všechna jména rozmazaná. „White,“ přečetla nahlas třesoucím se hlasem, „Wilkens – Winn – Zebulon... Proboha, Melly, on tu není! Není v seznamu! Proboha, tetičko! Melly, zvedni ty čichací soli! Podrž ji, Melly!“

Melly, která se bez zábran rozplakala štěstím, podržela tetičce, na kterou šla závrať, hlavu a přidržela jí pod nosem lahvičku s čichacími solemi. Scarlett podpírala tlustou starou dámu z druhé strany a srdce jí radostně bušilo. Ashley je živý. Nebyl ani zraněn. Bůh jej tedy ušetřil! Bůh...

Scarlett zaslechla tlumený nářek, a když se otočila, spatřila Fanny Elsingovou, jak si položila hlavu na matčina prsa a upustila seznam padlých a raněných na podlahu kočáru, viděla, jak se paní Elsingové zachvěly tenké rty, zatímco zachytila dceru do náruče a tiše nařídila kočímu: „Domů. Rychle.“ Scarlett rychle přejela očima seznam. Hugh Elsing v něm nebyl uveden. Fanny tedy musela mít ctitele, který padl. Dav soucitně uvolnil cestu kočáru s dámami Elsingovými, za nimi následovala malá bryčka s proutěnou korbou slečen McLureových. Slečna Faith sama řídila s kamennou tváří a zuby měla výjimečně zakryté sevřenými rty. Slečna Hope se smrtí vepsanou ve tváři seděla strnule vzpřímena vedle sestry a pevně se jí držela za sukni. Obě vypadaly velmi staře. Mnohem mladší bratr Dallas byl jejich miláček a navíc jediný mužský příbuzný, kterého staré panny měly. A Dallas byl mrtev.

„Melly! Melly!“ křičela Maybelle radostným hlasem, „René je v bezpečí! A Ashley také! Zaplaťpánbůh!“ Šál se jí svezl z ramenou,

takže všichni viděli, v jakém je stavu, ale tentokrát to nevadilo ani jí, ani paní Merriwetherové. „Ach, paní Meadeová, René...“ Najednou se jí prudce změnil hlas. „Podívej, Melly... Paní Meadeová, prosím vás! Darcy snad není...?“

Paní Meadeová se sklopenou hlavou upřeně hleděla do vlastního klína a nereagovala na volání, ale obličej malého Phila sedícího vedle ní byl otevřenou knihou, v níž si každý mohl přečíst, kolik uhodilo.

„No tak, maminko,“ opakoval bezmocně. Paní Meadeová zvedla hlavu a její pohled se setkal s Melaniiným.

„Už nebude potřebovat boty,“ pronesla paní Meadeová.

„Chudáček malá,“ vykřikla Melly a začala vzlykat. Shodila tetičku Pitty na Scarlettino rameno, vyhrabala se z kočáru a vrhla se k lékařově ženě.

„Maminko, máte přece ještě mě,“ snažil se Phil marně konejšit ženu se sinalou tváří. „A když mě necháte jít na vojnu, půjdu a pobiju všechny Yank...“

Paní Meadeová ho křečovitě chytila za paži, jako by mu dávala najevo, že ho nikdy nepustí z domova, vykřikla přiškrceným hlasem: „Ne!“, pak jako by se sama začala dusit.

„Drž pusu, Phile,“ zasyčela na chlapce Melanie, vylezla do kočáru a vzala paní Meadeovou do náruče. „Myslíš, že by matce pomohlo, kdyby ses dal taky zastřelit? V životě jsem neslyšela větší hloupost. Odvez nás domů, a rychle!“

Melly se otočila ke Scarlett a Phil se chopil opratí.

„Dovez tetičku domů a pak za mnou hned přijď k paní Meadeové. Pane kapitáne, buďte tak laskav a vzkazte pro pana doktora. Je v lazaretu.“

Kočár se rozjel rozestupujícím se davem. Některé ženy plakaly radostí, ale většina vypadala příliš omámeně, aby mohly vnímat rány osudu, které dopadly na jejich hlavy. Scarlett se sklonila nad rozmazanými seznamy a netrpělivě hledala jména známých. Když

zjistila, že Ashley je v bezpečí, dokázala myslet i na ostatní. Seznam byl nekonečný! Vojáci z Atlanty a Georgie utrpěli opravdu těžké ztráty.

Proboha! *Poručík Raiford Calvert*. Raif! Znenadání si vybavila dávno minulý den, kdy spolu utekli, ale za soumraku se rozhodli vrátit domů, protože měli hlad a báli se tmy.

Vojín Joseph K. Fontaine. Malý vzteklý Joe! A Sally sotva porodila dítě!

Kapitán LaFayette Munroe. A Lafe byl zasnouben s Cathleen Calvertovou. Chudinka Cathleen! Utrpěla dvojnásobnou ztrátu – přišla o bratra i milého. Ale Sally ztratila víc – bratra i manžela.

Ach, bylo to příliš strašné. Scarlett se skoro bála číst dál. Tetička Pitty sebou házela na jejím rameni a těžce vzdychala. Scarlett ji bez jakýchkoli ohledů setřásla do rohu kočáru a četla dál.

Vyloučeno, na seznamu přece nemohlo být třikrát jméno *Tarleton*. Snad – snad se spěchající tiskař spletl a zopakoval jméno omylem. Ale ne. Byli tam všichni: *Poručík Brenton Tarleton*. *Desátník Stuart Tarleton*. *Vojín Thomas Tarleton*. A Boyd, který padl hned v prvním roce války, byl pohřben bůhvídkde ve Virginii. Všichni hoši Tarletonových padli. Tom a lenivá dvojčata s dlouhýma nohama, která se vyžívala v klepech a absurdních kanadských žertech, i Boyd s grácií tanečního mistra a jazykem ostrým jako meč.

Scarlett nedokázala číst dál. Nedokázala si přečíst, jestli jsou v seznamu uvedení ještě další z hochů, s nimiž vyrostla, tančila, flirtovala a s nimiž se líbala. Litovala, že nedokáže plakat nebo udělat něco, čím by uvolnila sevření železných prstů, které se jí sápalý po hrdle.

„Je mi to líto, Scarlett,“ omlouval se Rhett. Vzhledla k němu. Úplně zapomněla, že vedle ní stojí. „Je v seznamu mnoho vašich známých?“

Přikývla a silou vůle se donutila odpovědět: „Skoro z každé rodiny v okrese někdo... A všichni – všichni tři hoši Tarletonových.“

Rhett se tvářil klidně, skoro zasmušile, v očích neměl ani stopy po obvyklém výsměchu.

„To ještě není všechno,“ řekl. „Tohle jsou předběžné a neúplné seznamy. Zítra přijdou další.“ Ztišil hlas, aby ho dámy z okolních kočárů neslyšely. „Scarlett, generál Lee určitě prohrál bitvu. Na velitelství jsem slyšel, že se stáhl zpátky do Marylandu.“

Scarlett se mu vyděšeně podívala do očí, ale nebála se kvůli tomu, že Lee utrpěl porážku. Zítra přijdou další seznamy obětí! Zítra. Na zítřek nepomyslela, byla zpočátku tak šťastná, že v seznamu nenašla Ashleyho jméno. Zítra. Ale vždyť může být zrovna teď už mrtvý, ona se to dozví teprve zítra, anebo třeba až za týden.

„Proboha, Rhette, proč vlastně musí být války? Pro Yankee by přece bylo mnohem lepší, kdyby zaplatili za negry – a pro nás, kdybychom jim dali negry zadarmo, než aby se muselo tohle všechno stát.“

„O negry nejde, Scarlett. Ti jsou jen záminkou. Války budou vždycky, protože muži se ve válkách vyžívají. Ženy ne, ale muži ano, snad nejvíc ze všeho kromě lásky k ženám.“

Zkřivil rty ve starém známém úsměvu a přestal se tvářit vážně. Zvedl širák panama.

„Na shledanou. Musím zajít za doktorem Meadem. Dovedu si představit, jak ironické mu bude připadat, když mu zrovna já teď přijdu oznámit, že ztratil syna. Později pro něj zřejmě bude nesnesitelné pomyšlení, že hrdinovu smrt mu oznámil spekulant.“

Scarlett uložila slečnu Pitty do postele se sklenicí punče, svěřila ji do péče Prissy a kuchařce a vydala se ulicí k domu Meadeových. Paní Meadeová s Philem nahoře čekala, až se manžel vrátí. Melanie seděla v salonu a tiše hovořila se skupinou sousedů, kteří přišli vyjádřit soustrast. Oháněla se jehlou a nůžkami a přešívala smuteční šaty, které paní Meadeové půjčila paní Elsingová. Dům se mezitím naplnil štiplavým dýmem z podomácku vyrobeného prostředku, jímž se barvily oděvy na černo; vzlykající kuchařka míchala ve velkém prádelním hrnci všechny šaty paní Meadeové.

„Jak se jí daří?“ zeptala se Scarlett ohleduplně.

„Neuronila jedinou slzičku,“ odpověděla Melanie. „Je strašné, když ženy nemohou plakat. Nechápu, jak muži dokážou všechno vydržet bez pláče. Asi jsou silnější a statečnější než ženy. Tvrdí, že osobně pojedou do Pensylvánie a přiveze si ho domů. A pan doktor se nemůže uvolnit z lazaretu.“

„To pro ni bude strašné! Proč by nemohl jet Phil?“

„Má strach, že by se dal do armády, jakmile by jí unikl z dozoru. Víš, že je na svůj věk vyspělý, a teď berou chlapce od šestnácti let.“

Sousedé, kteří nechtěli být v domě, až se vrátí doktor Meade, se jeden po druhém postupně vytratili, takže v salonu zbyly jen Scarlett s Melanií se šitím v ruce. Melanie se tvářila smutně, ale vyrovnaně, přestože jí na látku, kterou měla v ruce, kapaly slzy. Určitě nemyslela na to, že bitva možná ještě pokračuje a Ashley může každou chvíli padnout. Vyděšená Scarlett nevěděla, jestli se má Melanii svěřit s tím, co jí prozradil Rhett, a získat tak pochybnou útěchu z jejího utrpení, anebo jestli si má všechno raději nechat pro sebe. Melanie si nesměla všimnout, že se kvůli Ashleymu tolik trápí. Scarlett děkovala bohu, že všichni včetně Melly a Pitty měli v tu chvíli dost svých starostí a nevšimli si, jak se chovala.

Chvilí mlčky šly a potom uslyšely zvenku hluk. Nenápadně vyhlédly záclonami a uviděly, jak doktor Meade sesedá z koně. Ramena měl svěšená a hlavu skloněnou, až mu šedivý plnovous tvořil na prsou široce rozevřený vějíř. Pomalu vešel do domu, odložil klobouk i brašnu a mlčky políbil obě mladé dámy. Potom unaveně stoupal po schodech nahoru. Za chvíli se vyřítíl dolů Phil. Vypadal jako ztělesnění nešikovnosti, samá ruka, samá noha. Scarlett s Melly čekaly, že jim jde vyřídit, aby přišly nahoru, ale chlapec vyběhl na verandu před vchodem, posadil se na horní schod a zabořil hlavu do dlaní.

Melly si povzdechla.

„Div se nezblázní, protože ho nechtějí pustit bojovat proti Yankeeům. Je mu patnáct. Ach, Scarlett, kdybych měla takového syna, byla bych šťastím bez sebe!“

„A nechala by sis ho zabít?“ zeptala se Scarlett po chvíli, když si vzpomněla na Darcyho.

„Bylo by lepší mít syna, i kdyby ho zabili, než nemít vůbec žádného,“ prohlásila Melanie a nahlas polkla. „Ty tohle nepochopíš, Scarlett, protože máš Wadea, ale já – ach, Scarlett, kdybys věděla, jak toužím po dítěti! Víím, že mě teď považuješ za hroznou ženskou, když o takové věci mluvím nahlas, ale sama dobře víš, že je to pravda a že žádná žena netouží po ničem jiném než po dítěti.“

Scarlett se musela držet, aby si pohrdavě neodfrkla.

„Kdyby bůh rozhodl, že Ashley má být – zajat, asi bych to snesla, ale kdyby měl padnout, raději bych sama umřela. Ale bůh by mi dal sílu všechno přežít. Ale nesnesla bych, aby byl mrtvý a mně po něm pro útěchu nezbylo jeho dítě. Ach, Scarlett, ani nevíš, jaké štěstí tě potkalo! Ztratila jsi Charlieho, ale máš jeho syna. A jestli Ashley navždy opustí mě, nebudu mít nic. Nezlob se, Scarlett, ale někdy na tebe hrozně žárlím...“

„Žárlíš – na mě?“ vykřikla Scarlett, kterou prudce zaplavil pocit viny.

„Protože máš syna a já ne. Občas jsem dokonce dělala, že Wade je můj, protože nemít vlastní dítě je tak strašné.“

„Tydlifidli!“ vykřikla Scarlett, které se zase ulevilo. Rychlým pohledem přejela křehkou postavičku se zrudlou tváří skloněnou nad šitím. Melanie mohla klidně chtít děti, prosím, jenomže na ně vůbec neměla postavu. Byla o málo větší než dvanáctiletá holčička, měla dětsky úzké boky a plochá prsa. Scarlett bylo protivné už pouhé pomyšlení, že by Melanie mohla porodit dítě. Přitom se jí v hlavě vynořila spousta nesnesitelných myšlenek. Kdyby měla Melanie dítě s Ashleyem, jako by vzala Scarlett něco, co patřilo výhradně jí.

„Nezlob se za to, co jsem ti řekla o Wadeovi. Víš, jak moc ho mám ráda. Nezlobíš se na mě, vid', že ne?“

„Neblázni,“ odpověděla Scarlett stručně. „Radši jdi ven a uchláchol Phila. Slyšíš přece, jak pláče.“

Kapitola 15

Armáda odražená zpět do Virginie se stáhla do zimních táborů podél Rapidanu – po bitvě u Gettysburgu byla pořádně vyčerpaná a prořídlá – a Ashley krátce před Vánoci dostal dovolenku a přijel domů. Scarlett, která ho přes dva roky neviděla, se děsila prudkosti vlastních citů. Když stála v salonu v domě U Dvanácti dubů a viděla, jak si bere Melanii, byla přesvědčena, že ho už nikdy nedokáže milovat zoufaleji než v té chvíli. Ale teď chápala, že tehdy prožívala pocity rozmazleného děcka, kterému vzali hračku. Teď byly její city vyhraněnější o všechno nekonečné snění o Ashleym a hlubší o základy, které proti své vůli musela ukládat vlastním ústům.

Tenhle Ashley Wilkes v zašlé záplatované uniformě a se světlými vlasy vybělenými žářem letního slunce byl někdo jiný než otevřený chlapec s ospale netečnými očima, kterého zoufale milovala před válkou. A byl také tisíckrát přitažlivější. Byl do bronzova opálený a pohublý, zatímco dřív býval bledý a štíhlý, a dlouhý nazlátlý knír, jaký nosili všichni kavaléristé, byl posledním tahem štětce na portrétu dokonalého vojáka.

Stál vojensky vzpřímeně ve staré uniformě s pistolí v oprýskaném pouzdru, šavle v otřískané pochvě mu elegantně narážela do jezdeckých holínek a zašlé ostruhy tlumeně chřestily – major armády Konfедераčních států amerických Ashley Wilkes. Bylo vidět, že si zvykl na velení, vyzařovala z něj samozřejmá nezávislost a autorita a kolem úst se mu začínaly dělat pochmurné vrásky. Z hranatých ramen a jasně chladného lesku očí mu číselo cosi nového a zvláštního. Kdysi býval pohodlný a ospalý, ale teď vypadal jako kočka na lovu, připomínal ostražitěho člověka, jehož nervy jsou napjaty jako struny na houslích. Měl unavený pohled člověka, kterého neustále pronásledují vidiny nebezpečí, a opálenou pleť

měl na jemných kostech v obličeji pevně napjatou – byl to pořád její elegantní Ashley, ale velice změněný.

Scarlett měla v úmyslu strávit Vánoce v Taře, ale když přišel telegram oznamující Ashleyho příjezd, nic na světě, ani přímý rozkaz nespokojené Ellen, by ji nedostalo z Atlanty. Kdyby Ashley projevil přání navštívit Dvanáct dubů, hnala by se do Tary, aby mu mohla být nablízku, ale napsal rodině, aby za ním přijeli do Atlanty, a pan Wilkes s Honey a Indií už přijeli. Jet do Tary a po dvou letech čekání si nechat ujít setkání s Ashleyem? Nechat si ujít zvuk jeho hlasu, který probouzí srdce? Nechat si ujít možnost číst v jeho očích, aby se přesvědčila, že na ni nezapomněl? Nikdy! Ani kvůli všem matkám světa.

Ashley přijel domů čtyři dny před Vánoci se skupinkou hochů z claytonského okresu, kteří také dostali dovolenku a jejichž řady po Gettysburgu bohužel smutně prořídly. Byl mezi nimi Cade Calvert, hubený, voskově bledý Cade, který neustále pokašlával, dva synové Munroeových, nadšení z první dovolenky od roku 1861, a Alex a Tony Fontaineové, opilí, jak zákon káže, výtržníci neustále vyhledávající hádky. Všichni museli dvě hodiny čekat na vlak a ti střízliví museli vyvinout veškeré diplomatické úsilí, aby bratřím Fontaineovým zabránili pobít se navzájem či s úplně cizími lidmi z nádraží. Ashleymu se přesto podařilo všechny dopravit do domu tetičky Pittypat.

„Člověk by mýsl, že si užili rvaček a bojů ve Virginii,“ poznamenal trpce Cade pozorující oba čepýřící se kohouty, kteří se nemohli dohodnout, kdo z nich první políbí třesoucí se a zároveň polichocenou tetičku Pittypat. „Ale kdepak. Od příjezdu do Richmondu nedělali nic jiného, než se opíjeli a vyhledávali rvačky. Tam je dopadla vojenská policie, nebýt Ashleyho diplomatického umění, strávili by Vánoce za mřížemi.“

Ale Scarlett ho skoro neposlouchala, tak byla unesena štěstím, že smí zase být s Ashleyem v jedné místnosti. Jak ji během posledních

dvou let vůbec mohlo napadnout, že muži dokážou být milí, elegantní a vzrušující? Jak mohla dopustit, aby jí vyznávali lásku, když na světě existuje Ashley? Vrátil se domů, dělil ji od něj pouze koberec v salonu a Scarlett se musela ze všech sil držet, aby se nerozplakala štěstím, když se podívala na pohovku, kde seděl mezi Melanií a Indií a Honey se mu nakláněla přes rameno. Kdyby tak měla právo sedět vedle něho a být do něj zavěšena! Kdyby se tak směla každou chvíli dotýkat jeho rukávu, aby se ujistila, že tu opravdu je a všechno se jí jen nezdá, držet ho za ruku a utírat si jeho kapesníkem slzy štěstí. Vždyť Melanie tohle všechno dělala a vůbec se neostýchala! Samým štěstím zapomněla na stud a rezervovanost, visela manželovi na paži a nepokrytě ho zbožňovala pohledy, úsměvy i slzami. Scarlett byla příliš šťastná, aby jí to vadilo, příliš potěšená, aby žárlila. Vždyť Ashley konečně přijel domů!

Každou chvíli si položila dlaň na tvář, kam ji na uvítanou políbil, ucítila znovu chvění jeho rtů a usmála se na něj. Samozřejmě nebyla první, koho políbil. Melly se mu vrhla do náruče, plakala na celé kolo a tiskla ho, jako by ho už nikdy nechtěla pustit. Potom ho objímaly Honey a India, které ho musely Melanii doslova vyrvat z náručí. Nato políbil otce, kterého objal s důstojností a náklonností prozrazující pevné tiché srozumění, jaké mezi nimi vládlo. Pak tetičku Pittypat, která vzrušením poskakovala na nepřiměřeně drobných nožkách. Nakonec se obrátil ke Scarlett, obklopené všemi chlapci dožadujícími se políbení, a řekl: „Ach, Scarlett! Ty jsi hezká, tak hezká!“ a políbil ji na tvář.

Po tom polibku se jí vykourilo z hlavy všechno, co se mu chystala říci na uvítanou. Teprve za několik hodin si uvědomila, že ji nepolíbil na rty. Začala horečně uvažovat, jestli by to udělal, kdyby se setkali mezi čtyřma očima, jestli by se k ní ze své výše sklonil, vyzvedl ji na špičky a pak ji dlouho, ale opravdu dlouho k sobě tiskl. A protože jí ta představa byla milá, rozhodla se, že by to určitě udělal. Ale vždyť měli čas na všechno, měli pro sebe celý týden! Určitě nějak

zařídí, aby se sešli mezi čtyřma očima, a zeptá se ho: „Vzpomínáš si na všechny projížďky po naší tajné stezce?“ „Vzpomínáš si na měsíc tenkrát v noci, kdy jsme spolu seděli na schodech v Taře a ty jsi recitoval pasáže z nějaké básně?“ (Proboha! Jak jen se ta báseň vlastně jmenovala?) „Vzpomínáš si na to odpoledne, kdy jsem si podvrtla kotník a tys mě nesl v nastávajícím soumraku v náruči domů?“

Otázky začínající „Vzpomínáš si“ se jí hrnuly jedna přes druhou. Měla tolik příjemných vzpomínek, které by mu připomněly nádherné dny, kdy se spolu potloukali po celém okrese jako bezstarostné děti, tolik věcí, které by připomněly dny, než vstoupila na scénu Melanie Hamiltonová. Mezi řečí by snad vyčetla z očí jeho sebemenší rozrušení, sebemenší narážku, že za bariérou manželské lásky k Melanii o ni pořád stojí, že o ni stojí stejně vášnivě jako den, kdy to při rožnění nevydržel a otevřeně jí vyznal své pravé city. Scarlett nenapadlo naplánovat, co udělá v případě, že by se jí Ashley vyznal ze své lásky jednoznačnými slovy. Úplně by stačilo vědět, že o ni stojí... Ovšem, Scarlett by dovedla čekat, dovedla by popřát Melanii šťastnou hodinku, kdy mu tiskne ruce a pláče. Její čas teprve přijde. Koneckonců co taková Melanie může vědět o lásce?

„Miláčku, vypadáš jako otrhaný vandrák,“ prohlásila Melanie, když polevil první nadšení nad manželovým návratem. „Kdo ti, prosím tě, spravoval uniformu a proč ti na ni přišel modré záplaty?“

„Myslel jsem, že působím naprosto neodolatelně,“ bránil se Ashley, který si ověřil pohledem, jak vypadá. „Stačí, když mě srovnáš s těmihle oškubanci, a hned se ti budu líbit víc. Uniformu mi spravoval Mose a podle mě mu to šlo docela dobře, uvážíme-li, že před válkou neměl jehlu jakživ v ruce. Pokud jde o modré záplaty – když si člověk musí vybrat mezi dírami v kalhotách a záplatami z ukořistěných yankeeských uniforem, vlastně nemá na vybranou. A že ti připomínám otrhaného vandraka? Měla bys spíš děkovat našim šťastným hvězdám, že se ti manžel nevrátil domů bosý. Minulý

týden se mi staré boty nadobro rozpadly, kdybychom naštěstí nezastřelili dva yankeeské vyzvědače, tak jsem přijel s nohama obalenýma kusy starých pytlů. Z jednoho jsem stáhl boty a padly mi jako ulité.“ Ashley natáhl nohy, aby všichni mohli obdivovat holínky odřené a poškrábané dlouhým nošením.

„Boty druhého zvěda mi bohužel nebyly,“ stěžoval si Cade. „Byly o dvě čísla menší a zrovna teď z nich budu asi mít smrt. Ale nedá se nic dělat, domů musím přijet se vši parádou.“

„A tahle sobecká svině je nikomu nenabídne,“ poznamenal Tony. „Aristokraticky drobné fontaineovské nožce by přitom padly jako ulité. Krucifix, stydím se přijít matce na oči v těchhle škrpálech. Před válkou by v nich nedovolila chodit ani našim negrům.“

„Neboj se,“ ujišťoval Alex, který hltal Cadeovy holínky s vykulenýmýma očima. „Až pojedeme domů, stáhneme mu je ve vlaku. Je mi jedno, v čem předstoupím před matku, ale ať se na místě – totiž, chci říct, že nepřipustím, aby Dimity Munroeová viděla, jak mi lezou prsty z bot.“

„Ale to jsou přece moje boty, já si o ně řekl první,“ bránil se Tony a začal se kasat na bratra. Melanie, třesoucí se hrůzou, že by mezi bratry Fontaineovými mohlo dojít k další z proslulých rvaček, naštěstí zasáhla a obnovila klid a mír.

„Chtěl jsem vám, děvčata, předvést svůj plnovous,“ chlubil se Ashley a smutně si masíroval tváře, na nichž strništěm ještě prosvítaly napůl zhojené jizvy po břitvě. „Byl to nádherný plnovous a musím se pochlubit, že ani Jeb Stuart, ani Nathan Bedford Forrest neměli lepší. Ale když jsme přijeli do Richmondu, tihle dva lumpové,“ Ashley ukázal na oba bratry, „se rozhodli, že když se oholí oni, já musím taky. Srazili mě na zem a oholili. A to jsem měl štěstí, že to odnesl jen plnovous a ne celá hlava. Nebýt toho, že se mě zastali Evan s Cadem, tak jsem snad neměl ani kníry.“

„Žvaní, paní Wilkesová! Měla byste mi poděkovat. Kdybych ho neoholil, vůbec byste ho nepoznala a nepustila domů,“ bránil se

Alex. „Udělalí jsme to, abychom mu dali najevo, jak si ceníme, že zabránil vojenské policii, aby nás zatkla a posadila za mříže. Stačí slovo a oholíme mu i kníry na místě.“

„Kdepak, prosím vás!“ vyhrkla rychle Melanie a vyděšeně popadla Ashleyho za rukáv, protože oba ošlehaní pořízci vypadali, že jsou schopni každé špatnosti. „Mně se takhle moc líbí.“

„To je láska,“ prohlásili oba bratři a vážně se jeden druhému uklonili.

Když Ashley zmizel z dohledu, protože vezl oba chlapce v kočáře tetičky Pittypat na nádraží, Melanie chytila Scarlett za paži.

„Vid', že má hroznou uniformu? Co myslíš, překvapil by ho příjemně kabát ode mne? Škoda že nemám dost látky i na kalhoty!“

Kabát pro Ashleyho Scarlett nepřičetně dráždil, protože si horoucně přála, aby mu ho mohla věnovat k Vánocům sama. Šedá látka na uniformu teď byla doslova vzácnější než rubíny a Ashley chodil jako všichni v podomácku tkaném suknu. Dokonce ani žlutohnědé látky nebylo dost pro všechny a spousta vojáků chodila v ukořistěných yankeeských uniformách, které byly pomocí výtažku ze slupek vlašských ořechů obarveny na tmavohnědo. Melanie měla mimořádné štěstí a získala dostatečné množství šedé vlněné látky, které stačilo na kabát – spíš kratší, ale přece jen kabát. Ošetřovala v lazaretu chlapce z Charlestonu, když zemřel, odstříhla jeho kadeř a poslala ji matce spolu s hubeným obsahem jeho kapes a utěšující zprávou o chlapcových posledních hodinách, v níž se samozřejmě nezmiňovala, jak těžce umíral. Matka odpověděla a obě ženy si začaly dopisovat. Když se chlapcova matka dozvěděla, že Melanie má manžela na frontě, poslala jí šedou látku a mosazné knoflíky, které koupila pro syna. Byl to nádherný materiál, silný a teplý, s matným leskem, který byl určitě provezen bloádou a koupen za drahé peníze. Teď ho měl v práci krejčí a Melanie ho popoháněla, aby byl hotov do Vánoc. Scarlett byla ochotna obětovat všechno, aby sehnala látku na zbytek uniformy, ale v Atlantě se potřebné věci prostě nedaly opatřit.

Měla také vánoční dárek pro Ashleyho, ale ten nesnesl srovnání s nádherou šedého kabátu od Melanie. Bylo to malé „šitíčko“ z flanelu, obsahující celý balíček vzácných jehel, které Rhett přivezl z Nassau, tři z jejích plátěných kapesníků získaných ze stejného zdroje, dvě cívky nití a malé nůžky. Scarlett chtěla Ashleymu dát něco mnohem intimnějšího, věc, jakou by obdarovala muže manželka, třeba košili, rukavice nebo klobouk. Ach, bože, skutečně by to chtělo klobouk! Ashley vypadal směšně v čepici s placatým dýnkem, kterou teď nosil. Scarlett tyhle čepice odjakživa nenáviděla. A že ji nosil sám Stonewall Jackson místo měkkého plstěného širáku? Kvůli tomu nevypadal ve Scarlettiných očích o nic důstojněji. Ale jediné klobouky, které se daly sehnat v Atlantě, byly neforemné výrobky z vlny, ještě odpornější než čepice s placatým dýnkem, v nichž muži vypadali jako opičáci.

Když si Scarlett vzpomněla na klobouky, vybavil se jí Rhett Butler. Měl spoustu klobouků, širáky panama na léto, vysoké cylindry pro společenské příležitosti, lovecké klobouky, měkké plstěné širáky ve žlutohnědé, černé a modré barvě. Proč potřebuje tolik klobouků, když její miláček Ashley musí jezdit na koni v dešti a přitom mu kape z čepice na krk?

Přemluvím Rhetta, aby mi věnoval ten nový černý cylindr, rozhodla se. Dám na něj šedou stužku a vyšiju na ni Ashleymu ratolesti, aby klobouk vypadal opravdu krásně.

Scarlett se zarazila, uvědomila si, že klobouk těžko získá bez vysvětlení. Nemohla přece Rhettovi říci, že chce klobouk pro Ashleyho. Povytáhl by ošklivě obočí jako vždycky, když se zmíní o Ashley, a tím spíš by jí ho odmítl dát. Zkrátka, bude si muset vymyslet smutný příběh o vojáčkovi v lazaretu, který potřebuje klobouk, a Rhett se nemusí nikdy dozvědět, jak to doopravdy bylo.

Celé odpoledne se snažila octnout s Ashleyem mezi čtyřma očima, alespoň na pár minut, ale Melanie se od něho nehnula na krok a India i Honey ho s planoucíma bledýma očima bez řas provázely

po domě jako dva stíny. Dokonce ani John Wilkes, na němž bylo vidět, jak je na syna hrdý, neměl příležitost si s ním v klidu promluvit.

U večere to bylo stejné, protože na něj všichni doráželi otázkami, jaké je to ve válce. Válka? Koho zajímá válka? Scarlett byla přesvědčena, že Ashleyho tento předmět hovoru také příliš nezajímá. Dlouze vyprávěl, často se smál, hrál v hovoru první housle, mnohem suverénněji než kdy předtím, ale ve skutečnosti toho vlastně moc neřekl. Vyprávěl vtipy a legrační historky o kamarádech, veselým tónem se zmiňoval o různých ošemetných situacích, vysmíval se hladu a dlouhým pochodům v dešti. Podrobně popisoval, jak vypadal generál Lee, když na koni vedl ústup od Gettysburgu a zeptal se jich: „Pánové, vy jste vojáci z Georgie? Bez vás bych prostě neobstál!“

Scarlett měla pocit, že Ashley horečně vypráví, jen aby se ho nemohli ptát na věci, o nichž nechtěl mluvit. Když si všimla, že nevydržel otcův dlouhý znepokojený pohled a uhnul před ním očima, začaly se jí zmocňovat lehké obavy a strach, co vlastně Ashley skrývá v srdci. Ale brzy ji zase přešly, protože neměla v hlavě nic jiného než zářící štěstí a neodolatelnou touhu být s ním o samotě.

Rozzářenost jí vydržela, dokud všichni přítomní, usazení v polokruhu před krbem, nezačali zívat a pan Wilkes s dcerami neodjeli do hotelu. Potom, když Ashley, Melanie, Pittypat i ona vyšli ve světle svíčky, kterou jim držel strejda Peter, po schodech nahoru, jí ztuhla krev v žilách. Až do chvíle, kdy se ocitli v hale v poschodí, byl Ashley její, jenom její, přestože s ním za odpoledne ani večer nemohla promluvit jediné důvěrné slovíčko mezi čtyřma očima. Když dávala všem dobrou noc, všimla si, že se Melanie najednou začervenala a roztrásla. Upřeně hleděla na koberec, a přestože bylo patrné, že se jí zmocnil jakýsi děsivý pocit, byla rozpačitá, ale šťastná. Melanie nezvedla hlavu, ani když Ashley otevřel dveře ložnice, místo toho se prudce vrhla dovnitř. Ashley dal rychle tetičce i Scarlett dobrou noc, ani on se Scarlett nepodíval do očí.

Dveře se zavřely, Scarlett zůstala stát v hale s otevřenou pusou a znenadání si připadala zoufale opuštěná. Ashley jí už nepatřil. Patřil Melanii. A dokud Melanie neumře, bude smět vcházet s Ashleyem do místnosti a zavírat za sebou dveře – a pokaždé se s ním zavře před celým světem.

Ashley odjížděl, vracel se zpátky do Virginie, zpátky k dlouhým pochodům ve sněhu a dešti, táboření pod širým nebem ve sněhu a o hladu, k bolestem a strádání i k nebezpečí, že krása jeho zlatovlasé hlavy a hrdého štíhlého těla může vzít za své v jediném okamžiku, jako když nevšímavá bota rozšlápne mravence. Týden naplněný vytrvale žhoucí, snovou krásou skončil.

Týden uběhl rychle jako sen, sen provoněný borovými větvičkami a vánočním stromkem, ozářeným svíčkami a doma vyrobeným pozlátkem, sen, v němž minuty ubíhaly stejným tempem, jakým bije srdce. Takový závrtný týden. Così v nitru nutilo Scarlett s bolestí a zároveň s rozkoší napěchovat každou minutu událostmi, na které bude moci vzpomínat, až Ashley odjede, výjevy, které bude moci v klidu zkoumat v nekonečných měsících, jež má před sebou. Vysaje z nich do poslední kapičky veškerou útěchu – tančit, zpívat, smát se, přinášet a podávat Ashleymu různé věci, snažit se uhodnout jeho přání, usmívat se, když se smál on, mlčet, když mluvil, sledovat ho pohledem, aby se jí do paměti nesmazatelně vtiskla každá linie jeho vzpřímeného těla, každé povytažení obočí, každé zachvění rtů – vždyť týden uteče tak rychle a válka potrvá navěky.

Scarlett seděla na pohovce v salonu, na klíně položený dárek na rozloučenou, čekala, až se Ashley rozloučí s Melanií, a modlila se, aby byl sám, až sejde po schodech, a aby jí nebesa dopřála alespoň pár okamžiků, které by s ním mohla strávit o samotě. Napínala uši, aby zaslechla shora sebemenší zvuk, ale dům byl podivně tichý, tak tichý, že jí i vlastní dech najednou připadal hlasitý. Tetička Pittypat plakala do polštářů ve svém pokoji, jelikož jí Ashley dal sbohem už

před půlhodinkou. Z Melaniiny ložnice nebylo zavřenými dveřmi slyšet nic, ani tlumený hovor, ani pláč. Scarlett měla pocit, že Ashley se v ložnici zdržuje celé hodiny, a ze srdce nenáviděla každou chvilku, kterou tam trávil loučením s manželkou, minuty běžely tak rychle a měl jen málo času.

Scarlett probírala v hlavě všechno, co mu chtěla říci během týdne. Ale neměla k tomu příležitost a v tuto chvíli tušila, že ji možná už nikdy nebude mít.

Byly to drobné hlouposti: „Ashley, dáš na sebe pozor, vid’?“ „Prosím tě, drž si nohy v suchu. Víš, jak snadno se nastydeš.“ „Nezapomeň si dávat na prsa pod košili noviny. To výborně chrání před profouknutím.“ Ale chtěla mu říci i jiné, mnohem závažnější věci, a stejně závažné věci chtěla slyšet od něj, věci, které mu chtěla číst v očích, kdyby je neřekl nahlas.

Tolik věcí chtěla říci a teď nemá čas! Ani těch pár zbývajících minut jí nemusí být dopřáno, stačí, když Melanie půjde Ashleyho doprovodit ke dveřím, ke schůdkům pro nastupování do kočáru. Proč si během týdne nedokázala najít příležitost, aby si s ním promluvila? Ale Ashley přece nebyl ani chvíli sám, Melanie se ho držela jako klíště a zahrnovala ho zbožňujícími pohledy a kromě toho byl dům od rána do večera neustále plný známých, sousedů nebo příbuzných. V noci se dveře ložnice zavřely a Ashley zůstal sám s Melanií. Ani jednou nedal Scarlett jediným pohledem či slůvkem najevo víc než náklonnost, jakou prokazuje bratr sestře nebo přítel přítelkyni, již zná odmalička. Nemohla ho nechat odjet – možná navždycky – aniž se ujistila, že ji dosud miluje. Pak i kdyby třeba padl, do smrti by si mohla v srdci chovat vřelou útěchu jeho tajné lásky.

Když už jí čekání připadalo jako věčnost, zaslechla z ložnice nahore kroky v holínkách, dveře se otevřely a zase zavřely. Slyšela, jak sestupuje po schodech dolů. Sám! Zaplat’pánbůh! Melanie je určité celá zoufalá z loučení a nemůže vyjít ze svého pokoje. Teď bude na několik vzácných minut její.

Ashley sestupoval po schodišti pomalu, ostruhy mu cinkaly, šavle tlumeně narážela do vysokých jezdeckých bot. Když sešel dolů do salonu, měl zasmušilý pohled. Pokusil se usmát, ale obličej měl bledý a strhaný jako člověk krvácející z vnitřních zranění. Když Ashley vešel do salonu, Scarlett vstala a s majetnickou pýchou si v duchu říkala, že mu to sluší nejvíc ze všech vojáků, jaké viděla. Dlouhé pouzdro na pistoli a opasek se mu leskly, stříbrné ostruhy i pochva šavle se třpytily po usilovném leštění strejdy Petera. Nový kabát Ashleymu moc nese-děl, protože krejčí měl málo času a některé švy mu ujely. Jasný lesk nového sukna smutně kontrastoval s obnošenými a záplatovanými žlutohnědými kalhotami a odřenými botami, ale ani kdyby se před ní zjevil ve stříbrném brnění, nepřipadal by Scarlett oslnivěji a rytířtěji.

„Ashley,“ vyhrkla bez obalu svou prosbu, „smím tě doprovodit k vlaku?“

„Prosím tě ne. Na nádraží bude čekat otec s děvčaty. A kromě toho si tě budu raději pamatovat, jak se se mnou loučíš tady, než aby ses celá třásla na nádraží. Vzpomínky jsou strašně důležité.“

Scarlett okamžitě pustila z hlavy svůj plán. Kdyby tam byly India a Honey, které ji strašně nesnášely, neměla by příležitost si s Ashleym důvěrně promluvit.

„Tak tedy nepojedu,“ prohlásila. „Podívej, Ashley! Mám pro tebe ještě jeden dárek.“

Scarlett se začala trochu stydět ve chvíli, kdy měla dárek předat Ashleymu, ale přesto rozbalila balíček. Byla v něm dlouhá žlutá šerpa ušitá ze silného čínského hedvábí a olemovaná dlouhými trásněmi. Rhett Butler jí přivezl před několika měsíci z Havany žlutý šál s pestrými ptáky a květy vyšitými červenou a modrou nití. Scarlett během týdne trpělivě vypárala všechno vyšívání, vystříhla ze šálu hedvábný čtverec a sešila z něj šerpu.

„Scarlett, je moc krásná! Ušilas mi ji sama? Tím víc si jí budu ce-nit. Navlékni mi ji, prosím tě. Chlapci zblednou závistí, až mě uvidí v plné parádě v novém kabátě a se šerpou.“

Scarlett mu ovinula jasně zářící látku kolem útlého pasu nad opaskem a konce přehodila přes sebe do „uzlu lásky“. Ať si mu Melanie dala nový kabát, tahle šerpa je dárek od ní, tajná odměna, kterou bude nosit do boje, věc, která ji Ashleymu připomene po každé, když se na ni podívá. Scarlett ustoupila o krok, prohlížela si Ashleyho s pýchou a přitom si v duchu říkala, že ani sám Jeb Stuart se svou rozvlněnou šerpou a peřím na klobouku se oslnivostí nevyrovná jejímu kavalírovi.

„Je krásná,“ chválil ji Ashley a prsty hladil trásně. „Ale určitě jsi musela rozstříhat šaty nebo šál, abys mi ji mohla ušít. Nemělas to dělat, Scarlett. Dneska se pěkné věci těžko shánějí.“

„Ale, Ashley, já bych...“

Původně chtěla říci: „Já bych si rozstříhala vlastní srdce, kdybys chtěl chodit v obleku, který bych ti z něj ušila.“ Nakonec řekla jen: „Pro tebe bych udělala všechno!“

„Opravdu?“ zeptal se a zachmuřený obličej se mu trochu rozjasnil. „V tom případě pro mě něco můžeš udělat, Scarlett, něco, co mi ulehčí život, až budu pryč.“

„A co?“ zeptala se Scarlett nadšeně a byla ochotna začít slibovat hory doly.

„Scarlett, postaráš se mi o Melanii?“

„Postarat se o Melly?“

Radost ji opustila a zaplavilo ji hořké zklamání. Tohle tedy má být jeho poslední přání při odchodu, když se jen třásla, aby mu mohla slíbit něco nádherného, světoborného! A pak v ní vybuchl vztek. Tahle chvíle byla chvílí, kterou strávila s Ashleyem, jenom její chvíle. A přece mezi nimi ležel bledý Melaniin stín. Jak se o ní vůbec mohl zmínit ve chvíli loučení? Jak po ní mohl chtít něco takového?

Ashley si nevšiml, že se Scarlett tváří zklamaně. Jako za starých časů hleděl skrze ni na něco jiného a vůbec ji nevnímal.

„Ano, nespouštěj ji z očí a postarej se o ni. Je tak křehká, sama o tom neví. Vždyť se ošetřováním raněných a šitím přivede do hrobu.“

Je jemná a bázlivá. Na světě nemá kromě tebe, tetičky Pittypat a strýce Henryho nikoho blízkého. Snad ještě Burrovy z Maconu, ale jsou bratrance a sestřenice z třetího kolene. A tetička Pitty – víš, že je jako malé dítě. Strýček Henry je už starý člověk. Melanie tě má moc ráda nejen protožes byla Charlieho žena, ale – zkrátka že jsi to ty a vidí v tobě sestru. Scarlett, nemůžu usnout hrůzou, když pomyslím, co by se s ní mohlo stát, kdybych padl a ona se neměla na koho obrátit. Slíbíš mi to?”

Scarlett poslední žádost vůbec nevnímala, tak ji ochromila zlověstná slova „kdybych padl“.

Denně četla seznamy ztrát, četla je se srdcem v hrdle, jelikož byla přesvědčena, že by se zastavil celý svět, kdyby se s Ashleym něco stalo. Ale pokaždé, doslova pokaždé jí vnitřní hlas říkal, že Ashley bude ušetřen, i kdyby celá armáda Konfederace měla být pobita do posledního muže. A on teď pronese taková děsivá slova! Po celém těle jí naskočila husí kůže a zaplavila ji vlna hrůzy, pověřivé hrůzy, které se nemohla bránit rozumem. Měla v sobě tolik irské krve, že věřila na vnitřní hlasy, zvláště když šlo o předtuchu smrti, a v Ashleyho rozšířených šedých očích četla jakýsi hluboký smutek, který si nedokázala vysvětlit jinak, než že muž stojící před ní ucítil na rameni dotek studené ruky a uslyšel nárek víly Banshee věštící smrt.

„Takhle nesmíš mluvit! Nesmíš na to ani myslet. Řeči o smrti přinášejí neštěstí! Prosím tě, honem se pomodli!“

„Pomodli se za mě sama a taky zapal pár svíček,“ odpověděl a usmál se, dojat vyděšenou naléhavostí jejího hlasu.

Scarlett se nevzmohla na odpověď, natolik byla vystrašená vlastními představami. Ashley ležel ve sněhu někde ve Virginii, daleko od ní. Ve skutečnosti s ní mluvil dál a v hlase měl cosi – smutek nebo rezignaci – co zvyšovalo její strach, až úplně zapomněla na vlastní vztek a zklamání.

„Žádám tě o to z jediného důvodu, Scarlett. Nevím, co se stane se mnou, ani s kýmkoli z nás. Ale až přijde konec, budu daleko odsud, i když to náhodou přežiju, a nebudu se moci postarat o Melanii.“

„Jaký – konec?“

„Konec války – a taky konec světa.“

„Ale, Ashley, přece si doopravdy nemyslíš, že by nás Yankeeové mohli porazit? Celý týden jsi vykládal jen o tom, jak silný je generál Lee...“

„Celý týden jsem lhal, jako všichni vojáci na dovolence. Proč bych měl předčasně děsit Melanii a tetičku Pittypat? Opravdu si myslím, Scarlett, že nás Yankeeové mají v hrsti. Gettysburg byl počátkem konce. Lidé doma si to zatím neuvědomují. Nedovedou si představit, jak na tom ve skutečnosti jsme, ale – Scarlett, mnoho mých vojáků nemá boty a ve Virginii leží spousty sněhu. A když vidím jejich omrzlé nohy zabalené do starých hadrů a rozřezaných pytlů, když vidím krvavé stopy, které za sebou zanechávají ve sněhu, a uvědomím si, že sám nosím holínky – zkrátka, nejraději bych si je stáhnul a šel s nimi bosý.“

„Proboha, Ashley, slib mi, že si je nestáhneš.“

„Když vidím takové věci a potom se podívám na Yankee, chápu, že nastává konec. Vždyť Yankeeové kupují v Evropě vojáky po tisících! Většina zajatců, kteří nám v poslední době padli do rukou, vůbec neumí anglicky. Jsou to samí Němci, Poláci, anebo Irové, kteří mluví tou svou keltskou gaelic. Naše ztráty se nedají nahradit. Když z nás spadnou boty, nemáme nové. Zahnali nás do kouta. A proti celému světu stejně nemůžeme bojovat.“

Scarlett bleskla hlavou divoká myšlenka: Ať se třeba celá Konfederace promění v prach. Ať se třeba celý svět zhroutí, ale tobě se nesmí nic stát! Kdybys zemřel, nemohla bych žít!

„Doufám, že nebudeš nikomu vykládat, co jsem ti právě řekl, Scarlett. Nechci ostatní zbytečně děsit. Ani tebe bych, moje milá, neděsil, kdybych ti nemusel vysvětlit, proč tě žádám, aby ses postarala

o Melanii. Ona je křehká a slabá, ty jsi silná, Scarlett. Jestli se něco stane se mnou, bude pro mě úlevou vědět, že vy dvě zůstanete pohromadě. Slibuješ mi to, vid’?”

„Samozřejmě!“ vykřikla Scarlett, protože s hrozící vidinou smrti by slíbila všechno na světě. „Ashley, Ashley! Nemůžu tě nechat odjet! Já to prostě nevydržím!“

„Musíš to vydržet!“ namítl a tón jeho hlasu se téměř nepostižitelně změnil. Najednou byl zvučný, hlubší a slova mu vycházela z úst rychleji, jakoby štvána vnitřní naléhavostí. „Musíš to vydržet. Jak bych to pak měl dokázat já?“

Rychle a s radostí se mu podívala do očí a v duchu se ptala, jestli tím chtěl říci, že mu při loučení s ní puká srdce stejně jako jí. Obličej měl zachmuřený, jako když se rozloučil s Melanií a sešel dolů, ale ze samotných očí mu nic nevyčetla. Ashley se k ní sklonil, vzal jí hlavu do dlaní a políbil ji letmo na čelo.

„Scarlett! Scarlett! Jsi moc milá, silná a hodná. A krásná, nejen v obličeji, moje milá, ale celá, máš krásné tělo, rozum i duši.“

„Ach, Ashley,“ šeptala šťastně, rozechvělá jeho slovy i dotekem jeho dlaní. „Nikdy nikdo kromě tebe...“

„Těší mě, že tě snad znám líp než většina lidí a vidím hluboko v tobě skryté krásné věci, které ostatní buď z nedbalosti, anebo pro spěch nevidí.“

Odmlčel se, pustil její hlavu, ale pořád se jí díval upřeně do očí. Scarlett chvíli bez dechu a jako na trní čekala, jestli řekne ta dvě kouzelná slovíčka. Ale neuslyšela je. S třesoucími se rty se mu jako šílená snažila vyčíst z výrazu obličeje, co si myslí, jelikož pochopila, že domluvil.

Druhé zklamání veškerých nadějí nedokázala unést, jako malá holčička si ulevila polohlasným „Bože můj!“, sedla si a do očí se jí začaly drát slzy. Potom uslyšela z ulice pod oknem zlověstný zvuk, který jí ještě naléhavěji připomněl, že Ashley musí každou chvíli odjet. Pohan naslouchající pleskání vln kolem Cháronova člunu si

nemohl připadat zoufalejší než ona. Strejda Peter zabalený do deky předjel s kočárem, aby Ashleyho odvezl na nádraží.

Ashley řekl velice mírným hlasem „Na shledanou“, vzal ze stolu plstěný širák, který Scarlett vymámila na Rhettovi, a vyšel ze salonu do temné haly. S rukou na klice se ještě otočil a podíval se po Scarlett dlouhým, zoufalým pohledem, jako by si chtěl do nejmenšího detailu vrýt do paměti její obličej i postavu. Mlhou slz zahlédla jeho tvář a s hrdlem sevřeným bolestí si uvědomila, že možná navždycky odchází z jejího života, aniž jí řekl, co chtěla tolik slyšet. Čas se přehnal jako splašený kůň a teď už bylo pozdě. Scarlett nemotorně vyběhla ze salonu do haly a křečovitě se ho chytila za konec šerpy.

„Polib mě,“ zašeptala. „Polib mě na rozloučenou.“

Něžně ji objal a sklonil hlavu k jejímu obličejí. Jakmile se rty dotkl jejích úst, pověsila se mu na krk, div ho nedusila. Na nezměrně prchavý okamžik se k němu přitiskla celým tělem. Potom ucítila, jak napnul všechny svaly. Prudce upustil klobouk na podlahu, zvedl ruce a vyprostil se z jejího sevření.

„To nesmíš, Scarlett,“ napomenul ji tiše a přitom jí pevně svíral ruce, až to bolelo.

„Miluju tě,“ zajíkla se. „Vždycky jsem tě milovala. V životě jsem nemilovala žádného jiného. Charlieho jsem si vzala jenom proto, abych – abych se ti pomstila. Ach, Ashley, mám tě tak ráda, že bych šla pěšky odsud až do Virginie, jen abych mohla být blízko tebe! Vařila bych ti, čistila boty a starala se o koně – Ashley, řekni, že mě taky miluješ! Budu z toho žít až do smrti!“

Ashley se sehnul pro klobouk a Scarlett jen letmo zahlédla, jak se tváří. Měl v obličejí nejnešťastnější výraz, jaký kdy viděla, z nějž se vytratila všechna povznesenost. Z rysů mu mohla vyčíst, že ji miluje a má radost, že ona miluje jeho, ale do radosti se mísil stud se zoufalstvím.

„Na shledanou,“ rozloučil se drsným tónem.

Dveře zaskřípěly, do domu vnikl závan chladného větru a rozvlnil záclony. Scarlett se roztřásla, když sledovala, jak Ashley běží po chodníčku ke kočáru, šavle se mu leskne na mdlém zimním slunci a konce šerpy olemované dlouhými třásněmi bezstarostně poletují na všechny strany.

Kapitola 16

Přešel leden a únor roku 1864, kdy nastaly studené deště, foukal prudký vítr a nade vším se stahovala mračna neodbytného smutku a zoufalství. Kromě porážek u Vicksburgu a Gettysburgu byla střední část jižanské frontové linie zatlačena hluboko dozadu. Po úporných bojích padlo skoro celé území státu Tennessee do rukou jednotek Unie. Ale ani po této porážce dovršující všechny předcházející nebyl duch Konfederace zlomen. Lehkomyslné naděje sice vystřídaló pochmurné odhodlání, ale lidé pořád ještě dokázali vidět veselejší stránku věcí. A Yankeeové byli rozhodně odraženi, když se v září pokusili využít svých vítězství v Tennessee a postoupit dál do Georgie.

V severozápadním cípu Georgie došlo u Chickamaugy k prvním vážnějším bojům na území státu od počátku války. Yankeeové sice dobyli město Chattanooga a pak pronikli horskými průsmyky na území Georgie, ale nakonec byli s těžkými ztrátami odraženi.

Atlanta se svými železničními tratěmi významně přispěla k tomu, aby se bitva u Chickamaugy stala skvělým triumfem Jihu. Sbor generála Longstreeta byl na bojiště vysazen právě po železničních tratích vedoucích z Virginie do Atlantý a dále na sever do Tennessee. Trati v délce několika set kilometrů byly dány k dispozici armádě a všechno, co mělo na kolejích kola, bylo shromážděno a použito pro přesun jednotek.

Celá Atlanta sledovala, jak městem projíždějí jeden vlak za druhým, osobní vagony, dobytčáky, ploché nákladní vagony, všechny plné pokřikujících vojáků. Přijížděli beze spánku a jídla, bez koní, sanitních vozíků i bez trénu a bez sebemenšího odpočinku vysákali z vagonů rovnou do boje. A tak byli Yankeeové vyhnáni z Georgie a zatlačeni zpět do Tennessee.

Akce byla skvělou ukázkou válečného umění a Atlanta pocítovala hrdost a osobní zadostiučinění, že vítězství umožnily právě její železnice. Grant byl řezník, který se neohlížel na počet obětí, jimiž vykoupí vítězství, ale vítězství vždycky nakonec dosáhl. Pouhé Sheridanovo jméno naplňovalo srdce Jižanů děsem. A kromě nich existoval muž jménem Sherman, jehož jméno se ozývalo čím dál častěji. Vyznamenal se při taženích v Tennessee a na Západě a získával si čím dál slavnější pověst rozhodného a bezohledného válečníka.

Žádný z nich se samozřejmě nemohl rovnat generálu Leeovi. Víra v generála i v armádu zůstávala neotřesená. Nikdo dosud nezapochyboval o konečném vítězství, ale válka se vlekla už příliš dlouho. Tolik mužů padlo, bylo zraněno nebo nadosmrti zmrzačeno a doma zbylo tolik vdov a sirotek. A na všechny ještě čekal dlouhý usilovný boj, který znamenal další mrtvé a raněné, další vdovy a sirotky.

Situaci zhoršovala skutečnost, že nejasná nedůvěra pocíťovaná lidmi na nejvyšších místech začínala pomalu prosakovat i mezi obyvatelstvo. Mnohé deníky nevybíravými slovy odsuzovaly prezidenta Davise i způsob, jakým vede válku. Ve vládě Konfederace docházelo k vnitřním konfliktům a prezident Davis se dostával do rozporu se svými generály. Hodnota měny prudce klesala. Projevoval se nedostatek obuvi a oděvů pro armádu, nedostatek výzbroje a léků byl ještě citelnější. Železnice potřebovaly nové vagony a koleje na obnovu úseků tratí vytrhaných Yankeei. Generálové v poli se dožadovali čerstvých jednotek, ale dostávali čím dál méně rezerv. A nejhorší bylo, že guvernérové některých států včetně georgijského guvernéra Browna odmítali vyslat jednotky milice a zbraně, které měly k dispozici, mimo hranice svých států. V jednotkách státních milicí sloužily tisíce bojeschopných mužů, ale vláda se marně dožadovala jejich nasazení do boje.

Ruku v ruce s novým prudkým poklesem konfедераční měny drasticky stouply ceny. Kilo hovězího, vepřového a másla stálo sedmdesát, sud mouky čtrnáct set, kilo sody dvě stě a kilo čaje tisíc dolarů. Ceny

teplého šatstva, pokud se dalo sehnat, stouply tak závratně, že si dámy v Atlantě, aby se uchránily před chladem a větrem, raději podšívaly staré šaty hadry a vycpávaly je novinami. Střevíce stály od dvou set do osmi set dolarů, záleželo na tom, jestli byly ušity z „papundeklu“ nebo z pravé kůže. Dámy začaly nosit kamaše sešité ze starých vlněných šálů a rozstříhaných koberců. Podrážky se dělaly ze dřeva.

Sever ve skutečnosti držel Jih v obležení, přestože si to mnozí lidé neuvědomovali. Yankeeské dělové čluny zatáhly pevné sítě kolem všech přístavů a bloádou se podařilo proplout už jen výjimečně.

Jih odjakživa žil z prodeje bavlny a věci, které sám nevyráběl, nakupoval jinde, ale teď nemohl ani prodávat, ani kupovat. Gerald O'Hara měl v Taře pod kůlnou stojící blízko čističky bavlny zakopanou sklizeň za tři roky, ale nebylo mu to nic platné. V Liverpoolu by na ní vydělal sto padesát tisíc dolarů, ale dopravit bavlnu do Liverpoolu bylo vyloučeno. Gerald už nebyl boháč, ale člověk, který nevěděl, jak uživí rodinu a černochoy během nastávající zimy.

Většina pěstitelů bavlny na Jihu se ocitla ve stejné překerní situaci. Neustále sílící blokáda způsobovala, že Jih nemohl dopravit plodinu, která byla hlavním zdrojem jeho příjmů, na trh do Anglie a zároveň přivést potřebné zboží, které v minulosti nakupoval za peníze stržené za bavlnu. Zemědělský Jih vedoucí válku proti průmyslovému Severu teď potřeboval spousty věcí, o jejichž nákupu v dobách míru nikdy neuvažoval.

Taková situace byla jako stvořena pro spekulanty a šmelináře a samozřejmě se vynořilo dost lidí, kteří ji zneužívali. Se vzrůstajícím nedostatkem potravin a oděvů a s neustále rostoucími cenami sílilo a zostřovalo se i veřejné rozhořčení proti spekulantům. Na počátku roku 1864 nebylo možné otevřít jediné noviny, aniž čtenář narazil na ostře formulované úvodníky odsuzující spekulanty jako supy a pijavice a vyzývající vládu, aby s nimi zatočila. Vláda dělala, co bylo v jejích silách, ale veškeré úsilí nevedlo k ničemu, protože měla příliš mnoho vážných starostí najednou.

Terčem nejprudší nenávisti se stal Rhett Butler. Když proplování bloádou začalo být příliš riskantní, prodal lodě a začal se otevřeně věnovat spekulacím s potravinami. Z Richmondu a z Wilmingtonu o něm do Atlanty přicházely takové zvěsti, že by se lidé, kteří ho svého času přijímali ve svých domech, nejraději propadli na místě hanbou.

Navzdory všem těmto zkouškám a strastem se počet obyvatel Atlanty za války zdvojnásobil z původních deseti na dvacet tisíc. Prestiž Atlanty zvyšovala dokonce i bloáda. Jihu odjakživa dominovala, obchodně i jinak, pobřežní města. Teď, když byly všechny přístavy uzavřeny a většina pobřežních měst byla obléhána nebo už padla do rukou nepřítele, se Jih musel spoléhat na vlastní prostředky záchrany. Měl-li Jih vyhrát válku, záleželo všechno na vnitrozemí a Atlanta se stala středem událostí. Občané města trpěli obtížemi, strádáním, chorobami a smrtí stejně krutě jako zbytek Konfederace, ale Atlantě jako městu válka spíš prospívala, než škodila. Atlanta, toto srdce Konfederace, dosud bilo silně a naplno a železnice, které z ní vedly jako hlavní tepny, pulsovaly nekonečným proudem vojáků, munice a válečného materiálu.

Za jiných časů by Scarlett rozčilovaly oblýskané šaty a spravované boty, ale teď jí bylo všechno jedno, jelikož ve městě ji nemohl spatřit jediný člověk, na němž by jí záleželo. Během těch dvou měsíců byla šťastná, mnohem šťastnější než za celá léta předtím. Copak necítila, jak se Ashleymu rozbušilo srdce, když se mu vrhla kolem krku? Copak neviděla, jak se tvářil zoufale, což bylo otevřenější vyznání než jakákoli slova? Miloval ji. Teď si tím byla jista a díky této příjemné jistotě dokázala být milejší i na Melanii. Dokázala ji teď litovat, litovala ji a trochu jí přitom pohrdala za její slepotu a hloupost.

Až válka skončí! říkala si v duchu. Až skončí – tak...

Občas ji bodl drobný šíp strachu. Co vlastně bude potom? Ale hned pustila obavy z hlavy. Kdyby válka skončila, všechno by se

nějak srovnalo. A kdyby Ashley miloval ji, nemohl by přece žít dál s Melanií.

Jenomže na rozvod nebylo pomyslení a Ellen s Geraldem, zarytí katolíci, by jí stejně nedovolili, aby si vzala rozvedeného muže. Znamenalo by to vystoupit z církve! Scarlett si všechno promyslela a rozhodla se, že kdyby musela volit mezi církví a Ashleyem, vybrala by si Ashleyho. Jenomže by to byl pěkný skandál! Rozvedené lidi vyvrhla ze svého středu nejen církev, ale i lidská společnost. Ale pro Ashleyho by se odvážila i toho. Pro Ashleyho by byla schopna jakékoli oběti.

Kdyby válka skončila, všechno by se srovnalo. Kdyby ji Ashley opravdu tolik miloval, určitě by našel řešení. Přiměla by ho, aby řešení našel. A s každým míjejícím dnem si byla v duchu čím dál jistější, že ji zbožňuje, čím dál víc věřila, že se všechno uspokojivě vyřeší, hned jak budou Yankeeové definitivně poraženi. Tvrdil sice, že je Yankeeové „mají v hrsti“, ale Scarlett si říkala, že to od něj byla jenom chvilková slabost. Když to tvrdil, byl unavený a rozrušený. Scarlett bylo srdečně jedno, jestli Yankeeové vyhrajou nebo ne. Záleželo jí jenom na tom, aby válka brzy skončila a Ashley se vrátil domů.

A potom, zrovna když březnové deště se sněhem donutily všechny zůstat doma pod střechou, ji jako blesk zasáhla příšerná rána. Melanie jí s očima rozzářenýma nadšením a s hlavou rozpačitě, ale pyšně skloněnou oznámila, že bude mít dítě.

„Pan doktor Meade tvrdí, že ho mám čekat koncem srpna nebo začátkem září,“ vykládala Melanie. „Myslela jsem si to už dřív, ale do dneška jsem si nebyla jista. Nepřipadá ti to, Scarlett, jako zázrak? Tolik jsem ti záviděla Wadea a tolik jsem sama chtěla mít dítětko. Taky jsem se strašně bála, že třeba nebudu moct mít žádné, a přitom jich, miláčku, chci nejmníh deset!“

Když jí Melanie přišla oznámit radostnou novinu, Scarlett si zrovna rozčesávala vlasy před spaním, a ruka s hřebenem jí zůstala bezmocně viset ve vzduchu.

„Bože můj!“ vydechla a chvíli jí trvalo, než pochopila, co vlastně slyší. Potom si jakoby mávnutím kouzelného proutku vybavila zavřené dveře Melaniiny ložnice a tělem jí projela bolest, jako by jí někdo zasadil ránu nožem, bolest, jakou by pocítila, kdyby Ashley byl její manžel a dozvěděla se, že jí byl nevěrný. Ashleyho dítě! Jak to, proboha živého, mohl udělat, když miluje ji, a ne Melanii?

„Chápu, že tě to překvapuje,“ drmolila dál Melanie celá bez dechu. „Copak to není velký zázrak? Ach, Scarlett, nevím, jak to mám Ashleymu napsat! Nebylo by mi tak trapně, kdybych mu to mohla říct osobně nebo – nebo – no zkrátka, kdybych mu to nemusela sdělit rovnou, ale nějak postupně, však mi rozumíš...“

„Proboha!“ povzdechla si Scarlett, která silou vůle zadržovala slzy deroucí se jí do očí, upustila hřeben a přidržela se mramorové desky toaletního stolku, aby neupadla.

„Miláčku, nedívej se na mě takhle! Víš přece, že na tom, že ženy mají dítě, není nic zlého. Sama jsi mi to říkala. A nesmíš si se mnou dělat starosti, i když je od tebe hezké, že se tím znepokojuješ. Doktor Meade samozřejmě tvrdil, že mám – mám...“ Melanie se při těch slovech začervenala, „dost úzkou pánev, ale třeba nebudu mít žádné potíže a – Scarlett, napsala jsi Charliemu sama, že čekáš Wadea, nebo to udělala tvoje matka, anebo snad pan O'Hara? Moje milá, nevíš, co bych dala za to, aby to za mě mohla udělat matka! Nemám představu, jak...“

„Bud' zticha!“ obořila se na ni prudce Scarlett. „Bud', prosím tě, už zticha!“

„Promiň, Scarlett, jsem hloupá husa! Omlouvám se ti. Myslím, že všichni šťastní lidé vidí jen sebe. Zapomněla jsem, že Charlie...“

„Bud' zticha!“ napomenula ji znovu Scarlett a snažila se ovládnout výraz v obličeji i rozbourané city. Melanie si nikdy nesmí všimnout ani domyslet, jak jí bylo.

Melanie, nejtaktnější ze všech žen, měla oči plné slz, jak se rozplakala nad vlastní krutostí. Jak mohla Scarlett připomenout

strašné vzpomínky na to, že se Wade narodil sotva pár měsíců po Charlieho smrti? Jak mohla být tak neomalená?

„Pomůžu ti, s dovolením, se svlékáním, moje nejmilejší,“ nabídla pokorně Scarlett své služby. „A budu ti třít spánky.“

„Nech mě na pokoji,“ utrhla se na ni Scarlett s kamennou tváří. A Melanie se hořce rozplakala nenávistí k sobě samé, utekla z pokoje a zanechala Scarlett ležící bez jediné slzičky, ať se trápí uraženou ješitností, zklamáním a žárlivostí na dvojici, která spolu spala v jedné posteli.

Scarlett měla pocit, že nedokáže žít dál pod jednou střechou se ženskou, která čeká Ashleyho dítě, a říkala si, že odjede do Tary, kde má svůj pravý domov. Nedovedla si vysvětlit, jak se celou dobu mohla dívat na Melanii a nevyčíst jí z obličeje její tajemství. Druhý den vstala pevně rozhodnuta, že si hned po snídani sbalí věci na cestu. Ale když seděly u snídani, Scarlett mlčky, Pitty zmatená a Melanie utrápená, přišel telegram.

Byl adresován Melanii a odeslal jej Ashleyho osobní sluha Mose.

Hledal jsem ho všude, ale nenašel. Musím se vrátit domů?

Nikdo telegramu nerozuměl, ale pohledy všech tří žen se setkaly a Scarlett okamžitě pustila z hlavy myšlenky na návrat domů. Nedojedly snídani a jely do města telegrafovat Ashleyho plukovníkovi, ale když vcházely do telegrafního úřadu, právě od něj přijímali telegram.

S lítostí vám oznamuji, že major Wilkes je pohřešován. Před třemi dny byl vyslán na průzkum a dosud se nevrátil. Budu vás informovat, jakmile si ujasním situaci.

Jízda domů byla příšerná. Tetička Pitty plakala do kapesníku, Melanie seděla vzpřímená a bledá jako stěna a Scarlett se bezmocně

sesula do rohu kočáru. Když se vrátily domů, Scarlett se těžce do-
vlekla po schodech nahoru do svého pokoje, popadla růženec ležící
na stole, klesla na kolena a pokoušela se modlit. Ale modlitby jí
nešly. Cítila, jak na ni dopadl propastný děs, a jasně si uvědomovala,
že bůh od ní odvrátil svou tvář za její hřích. Milovala ženatého muže,
pokoušela se ho odloudit jeho manželce a bůh ji potrestal tím, že
milovaného muže zabil. Scarlett by se ráda modlila, ale nedokázala
pozvednout pohled k nebi. Ráda by plakala a v hrudi ji pálily oprav-
du vřelé slzy, ale nemohla je uvolnit.

Dveře pokoje se otevřely a vešla Melanie. Její obličej připomínal
srdce vystřižené z bílého papíru zarámovaného černými vlasy a oči
měla vytrštěné hrůzou jako dítě, které se ztratilo ve tmě.

„Scarlett,“ oslovila ji Melanie a vztáhla k ní obě ruce. „Musíš mi
odpustit, co jsem ti вчера řekla, protože jsi – všechno, co teď na
světě mám. Ach, Scarlett, já vím, že můj milovaný muž je mrtvý!“

Najednou se ocitla ve Scarlettině náruči, drobná ňadra se jí
otřásala vzlyky a náhle obě ležely v posteli, pevně se k sobě tiskly,
Scarlett se také rozplakala, tiskla se tváří k Melaniině líci a slzy
jedné se mísily se slzami druhé. Plakat strašně bolelo, ale nemoci
se vyplakat by bylo ještě strašnější. Ashley je mrtvý – mrtvý, říkala
si v duchu Scarlett, a já ho zabila tím, že jsem ho milovala! Znovu
se rozeštkala a Melanie, kterou její slzy zřejmě utěšovaly, jí pevně
ovinula paže kolem krku.

„Aspoň,“ šeptala Melanie, „aspoň – že mám jeho dítě.“

A já, pomyslela si Scarlett příliš zasažená, aby se vzmohla na
žárlivost, já nemám nic – nic – nic kromě vzpomínky, jak se tvářil,
když se se mnou loučil.

První hlášení znělo *pohřešován – zřejmě zabit*, a tak se jeho jmé-
no objevilo v seznamech obětí války. Melanie nejméně desetkrát
telegrafovala plukovníkovi Sloanovi a nakonec přišel dopis plný
soucitu, vysvětlující, že Ashley vyrazil s četou jezdců na průzkum

a už se nevrátil. Došly zprávy o drobné šarvátce poblíž yankeeských linií a Mose, šílený žalem, riskoval vlastní život a snažil se najít alespoň Ashleyho mrtvolu, ale bezvýsledně. Melanie, která se mezitím záhadně uklidnila, mu telegraficky poslala peníze a nařídila, aby se vrátil domů.

Když se v seznamech obětí objevilo, že Ashley je *pohřešován* – *zřejmě zajat*, tato zpráva probudila smutnou domácnost znovu k životu. Melanii museli neustále násilím odvádět od telegrafního úřadu a kromě toho chodila ke každému vlaku v naději, že jí přiveze dopis. Bylo jí už dost zle, pociťovala nepříjemné příznaky těhotenství, ale odmítala poslechnout doktora Meadea a zůstat ležet. Zmocnila se jí horečná energie, která jí nedopřála zůstat chvíli v klidu, a té noci ji Scarlett slyšela přecházet ve vedlejším pokoji ještě dlouho poté, co si sama šla lehnout.

Jednou odpoledne ji přivezl z města vyděšený strejda Peter a v kočáře o ni musel pečovat Rhett Butler. Omdlela na telegrafním úřadě a Rhett, který šel náhodou kolem a všiml si rozruchu, ji doprovodil domů. Donesl ji po schodech nahoru do její ložnice, a zatímco celá poplašená domácnost pobíhala sem a tam, sháněla ohřáté cihly, deky a whisky, uložil ji do postele s vysoko nastlanými polštáři.

„Tak co, paní Wilkesová,“ obořil se na ni prudce, „čekáte dítětko, nebo ne?“

Nebýt Melanii tak zle a kdyby se necítila špatně na těle i na duchu, určitě by po té otázce omdlela. O svém stavu se ostýchala mluvit i s přítelkyněmi a návštěvy u doktora Meadea pro ni byly příšerným utrpením. A aby se na takovou věc zeptal muž, ještě k tomu Rhett Butler, bylo prostě nemyslitelné. Jenomže teď ležela slabá a bezmocná v posteli a nezbývalo jí než přikývnout. Když mu takto odpověděla, celá záležitost jí už nepřipadala tak hrozná, jelikož Rhett se tvářil laskavě a účastně.

„V tom případě o sebe musíte víc dbát, Vším tím pobíháním a starostmi, které si připouštíte, byste mohla ublížit dítěti. Jestli

dovolíte, využiju veškerý vliv, jaký mám ve Washingtonu, a zjistím, co se s panem Wilkesem stalo. Jestli byl zajat, bude uveden ve federálních seznamech, a jestli ne... Ale nejhorší ze všeho je přece nejistota. Nejdřív mi musíte slíbit, že o sebe budete dbát, nebo jinak, jako že je bůh nade mnou, nehnu prstem.“

„Panebože, vy jste tak hodný,“ vykřikla Melanie. „Jak o vás lidé mohou vykládat takové strašné věci?“ Pak si však uvědomila, že se zachovala netaktně, navíc se zděsila, že hovořila o svém stavu s mužem, a tiše se rozplakala. Scarlett, která se hnala do schodů s ohřátou cihlou zabalenou do kusu flanelu, přistihla Rhetta, jak hladí Melanii ruku.

Rhett dodržel slovo. Nikdy se nedozvěděly, jak to zařídil. Bály se zeptat, jelikož si uvědomovaly, že by musel přiznat příliš úzké vztahy s Yankee. Trvalo měsíc, než dostal zprávu, zprávu, která v nich nejdřív probudila vrcholné nadšení, ale později se stala v jejich srdcích zdrojem neodbytné úzkosti.

Ashley nebyl mrtvý! Byl zraněn a zajat a ze záznamů vyplývalo, že je držen v zajateckém táboře na Rock Islandu ve státě Illinois. V počátečním nadšení nedokázaly myslet na nic jiného, než že je naživu. Ale když se začaly uklidňovat, všechny tři se po sobě podívaly a pronesly „Rock Island!“ takovým tónem, jako by říkaly „Peklo!“ Stejně jako se na Severu každý třásl hrůzou při jméně Andersonville, pojem Rock Islandu vyvolával děs v srdci všech Jižanů, kteří tam měli příbuzné.

Když Lincoln odmítl provést výměnu zajatců v přesvědčení, že tím uspíší vítězství, jelikož na bedra Konfederace dopadne dodatečné břemeno péče o výživu a střežení zajatců Unie, v Andersonville v Georgii byly tisíce odzbrojených vojáků v modrých kabátech. Armáda Konfederace žila sama z hubených denních dávek a neměla skoro žádné léky a obvazy ani pro vlastní nemocné a raněné. Neměli skoro nic, o co by se mohli se zajatci rozdělit. Krmili zajatce tím, co jedli vojáci v poli, tlustým vepřovým s hrachem, a při takové stravě

Yankeeové umírali jako mouchy, často až sto denně. Rozhořčen přicházejícími zprávami uchýlil se Sever k drsnějšímu zacházení se zajatci Konfederace a právě na Rock Islandu byly vůbec nejhorší podmínky. Jídla byl nedostatek, jedna přikrývka připadala na tři muže a tábor si vinou řádících epidemií neštovic, zápalu plic a tyfu vysloužil jméno morového baráku. Tři čtvrtiny všech mužů, kteří tam byli posláni, nevyšly živé.

A Ashley se ocitl na tomto hrozném místě! Ashley sice žil, ale byl zraněn a zavřen na Rock Islandu, když ho tam vlekli, v Illinois byly určitě hluboké závěje. Co když od té doby, co Rhett získal zprávu o jeho osudu, podlehl zranění? Co když se stal obětí neštovic? Co když umíral v deliriu na zápal plic a přitom ho ani nepřikryli dekou?

„Prosím vás, pane kapitáne, copak by se opravdu nenašla cestička... Nemohl byste použít svůj vliv a nezařídil jeho výměnu za jiného zajatce?“ bědovala Melanie.

„Pan Lincoln, ten milosrdný a spravedlivý muž, který prolévá potoky slz nad pěti hochy paní Bixbyové, nemá jedinou slzičku, kterou by uronil nad tisíce Yankeei umírajícími v Andersonville,“ prohlásil s úšklebkem Rhett. „Je mu úplně jedno, jestli umřou. Už přece vydal rozkaz. Žádné výměny zajatců. Ne – neřekl jsem vám to, ale váš manžel, paní Wilkesová, měl příležitost dostat se ze zajetí, ale sám to odmítl.“

„To není možné!“ vykřikla Melanie, která náhle nemohla uvěřit vlastním uším.

„Ale ano. Yankeeové rekrutují zajatce pro službu na divokém Západě, aby bojovali proti indiánům. Každý zajatec z armády Konfederace, který složí přísahu a dá se naverbovat na dva roky do služby proti indiánům, bude propuštěn a poslán na Západ. Pan Wilkes nabídku odmítl.“

„Proboha, proč to udělal?“ vykřikla Scarlett. „Proč nesložil přísahu a nedezertoval, aby se mohl okamžitě po propuštění z tábora vrátit domů?“

Melanie se na ni vrhla jako malá fúrie.

„Jak můžeš něco takového vypustit z úst? Jak by mohl zradit rodinou Konfederaci složením hnusné přísahy a potom ještě nedodržet slovo dané Yankeeům? Byla bych radši, kdyby na Rock Islandu třeba umřel, než abych se doslechla, že složil přísahu Yankeeům. Byla bych na něj hrdá, i kdyby třeba umřel ve vězení. Ale kdyby udělal *tohle*, nesměl by mi na oči. Nikdy! Vůbec se nedivím, že odmítl.“

Když Scarlett doprovázela Rhetta ze dveří, zeptala se s nevolí: „Kdybyste byl na jeho místě, dal byste se naverbovat Yankeei, jen abyste se vyhnul smrti v táboře a pak dezertoval?“

„Samozřejmě,“ odpověděl Rhett a pod knírkem mu blýskly zuby.

„Proč to tedy neudělal Ashley?“

„On je gentleman,“ odpověděl Rhett a Scarlett se ještě dlouho divila, jak je možné vložit do tohoto tolik cynismu a pohrdání.

ČÁST 3

Kapitola 17

Přišel květen roku 1864 – horký suchý květen, který sežehl květy v poupatech – a Yankeeové pod velením generála Shermana pronikli znovu na území Georgie, tentokrát nad Daltonem ležícím sto šedesát kilometrů severozápadně od Atlanty. Proslýchalo se, že v této oblasti ležící na pomezí Georgie a Tennessee se schyluje k těžkým bojům. Yankeeové soustřeďovali síly pro útok na Západní a atlantskou dráhu, která spojovala Atlantu s Tennessee a Západem a na níž byly minulý podzim nasazeny do boje konfедераční jednotky, které rozhodly o vítězství v bitvě u Chickamaugy.

Atlanta se představou nastávajících bojů poblíž Daltonu většinou nedávala rušit z klidu. Prostor, ve kterém Yankeeové soustřeďovali síly, ležel pouhých pár kilometrů jihovýchodně od bojiště u Chickamaugy. Byli už jednou odrazeni, když se tady pokoušeli prorazit horskými průsmyky, a budou odrazeni znovu.

Atlanta – stejně jako celá Georgie – věděla, že tento stát je pro Konfederaci nanejvýš důležitý a generál Joe Johnston si nemůže dovolit trpět Yankee na jeho půdě příliš dlouho. Starý Joe se svou armádou nepřipustí, aby jediný Yankee pronikl na jih od Daltonu, jelikož na nerušené práci státu Georgie závisí příliš mnoho věcí. Válkou nedotčená Georgie byla obrovským špýcharem, dílnou a skladištěm celé Konfederace. Vyráběla pro armádu většinu potřebného střelného prachu a zbraní, stejně jako bavlněného a vlněného zboží. Mezi Atlantou a Daltonem leželo město Rome se slévárnou děl a dalšími továrnami, Etowah a Allatoona s největšími železárnami na jih od Richmondu. V samotné Atlantě byly nejen továrny na výrobu pistolí, sedel, stanů a munice, ale i největší válcovna na celém Jihu, dílny pro hlavní železniční tratě a spousta lazaretů. Navíc se tu protínaly čtyři železniční tratě, na nichž závisel život celé Konfederace.

Proto si nikdo nedělal velké starosti. Dalton byl koneckonců daleko, někde na dráze do Tennessee. V Tennessee se bojovalo už tři roky a lidé si mezitím navykli považovat tento stát za vzdálené bojiště, vzdálené skoro jako Virginie nebo povodí Mississippi. Navíc mezi Atlantou a Yankeei stál starý Joe se svými vojáky a každý přece věděl, že po smrti Stonewalla Jacksona není na světě s výjimkou generála Leea lepší generál než Johnston.

Doktor Meade shrnul civilní pohled na věc jednoho teplého večera v květnu při posezení na verandě u tetičky Pittypat. Prohlásil, že Atlanta se nemá čeho obávat, protože generál Johnston stojí v horách jako železný val. Posluchači přijali jeho výrok se smíšenými pocity, protože všichni muži i ženy, kteří se pohupovali v křeslech v houstnoucím šeru a pozorovali první letošní světlušky magicky poletující v přítmí, měli své chmurné myšlenky, které jim ležely na duši. Paní Meadeová, ruku položenou na Philově paži, doufala, že manžel má pravdu. Věděla, že kdyby se válka přiblížila k Atlantě, Phil by musel na frontu. Bylo mu šestnáct a sloužil v domobraně. Fanny Elsingová od bitvy u Gettysburgu chodila bledá a s propadlým očima. Snažila se nemyslet na mučivý výjev, který se jí za posledních několik měsíců bolestivě vrýval do paměti – pohled na poručíka Dallase McLurea umírajícího v dešti na kodrcající se káře tažené oslem za dlouhého, strašného ústupu do Marylandu.

Kapitána Careyho Ashburna bolela ochrnutá paže a skličovalo pomyšlení, že se jeho námluvy u Scarlett nehýbou z místa. Tak tomu bylo od okamžiku, kdy přišla zpráva o Ashleyho zajetí, ale kapitán si neuvědomoval, že mezi oběma záležitostmi existuje souvislost. Scarlett i Melanie myslely na Ashleyho jako vždycky, když je nevyrušovaly naléhavé úkoly nebo nutnost udržovat hovor. Scarlett si smutně a zahořkle myslela: Určitě je mrtvý, jinak by se ozval. Melanie, která po nekonečné hodiny opakovaně bojovala proti dotírajícím vlnám strachu, si v duchu říkala: Nemůže být mrtvý. Vím to – přece bych poznala, kdyby byl. Rhett Butler se rozvaloval

ve stínu, dlouhé nohy v elegantních holínkách nonšalantně zkřížené a z výrazu jeho tmavého obličeje se nedalo vyčíst naprosto nic. V náruči mu spokojeně spal malý Wade a v ručičce svíral čistě obranou ptačí kostičku, která splní každé přání. Když přišel Rhett na návštěvu, Scarlett vždycky Wadeovi dovolila být déle vzhůru, protože jinak ostýchavý chlapec ho měl rád a Rhett měl kupodivu zase rád chlapce. Synova přítomnost Scarlett obvykle vadila, ale chlapec byl v Rhettově náruči moc hodný. A tetička Pittypat byla nervózní z toho, jak se bránila říhání, protože starý kohout, kterého měli k večeři, byl pořádně tuhý.

Toho rána dospěla tetička Pitty k neradostnému rozhodnutí, že bude lépe zabít starého patriarchu dřív, než zcepení sešlostí věkem a touhou po svém harému, který byl už dávno pobit a sněden. Kohout celé dny schlíple posedával po prázdném slepičím dvorku a nevzmohl se už ani na zakokrhání. Když mu strejda Peter zakroutil krkem, tetičky Pitty se zmocnily výčitky svědomí, že si ho chce dopřát jen v rodinném kruhu, když tolik známých už řadu týdnů neokusilo drůbež, a proto navrhla, aby k večeři pozvaly hosty. Melanie, která byla v pátém měsíci těhotenství, už několik týdnů se neobjevila na veřejnosti a nepřijímala hosty, se nápadu zděsila. Tetička výjimečně trvala na svém. Bylo by sobecké, kdyby snědly kohouta samy. Stačí, když si Melanie posune horní obruč krinolíny trochu výš, a nikdo nic nepozná, vždyť prsa má stejně pořád plochá.

„Ale, tetičko, nechci vidět nikoho, když Ashley...“

„Kdyby byl Ashley... Kdyby nás opustil, to by bylo něco jiného,“ vysvětlovala tetička třesoucím se hlasem, jelikož si byla v duchu jista, že Ashley je mrtvý. „Je živý jako my dvě a společnost ti jen prospěje. Pozvu taky Fanny Elsingovou. Paní Elsingová mě prosila, abych se ji pokusila probudit k životu a vtáhnout ji trošku mezi lidi...“

„Ale, tetičko, je kruté nutit ji k něčemu, když chudák Dallas je teprve krátce po smrti...“

„Podívej, Melly, jestli se se mnou budeš hádat, tak se z toho trápení rozpláču. Jsem tvoje teta a vím, co se sluší a patří. A chci mít u večere společnost.“

Takže tetička Pitty měla u večere společnost a v poslední chvíli se dostavil i host, kterého ani nečekala, ani nevíkala. Když se dům začal plnit vůní pečeného kohouta, zaklepal na dveře Rhett Butler, který se vrátil z další ze svých záhadných cest, s obrovskou bonboniérou v krajkovém papíře pod paží a ústy plnými dvojsmyslných komplimentů. Nezbyvalo než ho pozvat dál, přestože tetička dobře věděla, co si o Rhettovi myslí lékař i jeho manželka a že Fanny naprosto nesnáší muže, kteří nenosí uniformu. Meadeovi ani Elsinovi by s ním na ulici nepromluvili, ale v domě své přítelkyně se k němu museli chovat zdvořile. Mimoto ho teď rozhodněji než kdykoli předtím chránila křehká Melanie. Když pro ni zjistil, jaký osud postihl Ashleyho, veřejně prohlásila, že dveře jejího domu pro něj zůstanou otevřeny, dokud ona bude naživu, a ostatní ať si říkají, co chtějí.

Tetička Pitty se uklidnila, když viděla, že Rhett je dnes vtělením zdvořilosti. Věnoval se Fanny s tak ohleduplným soucitem, že se na něj dokonce usmála, a večere probíhala v klidu a pohodě. Byla to královská hostina. Carey Ashburn přinesl trochu čaje, který našel v pytlíku na tabák Yankeeho eskortovaného do Andersonville, takže na každého hosta vyšel jeden šálek chutnající slabě po tabáku. Každý dostal ždibec ze starého kohouta s příslušným množstvím nádivky z kukuřičné mouky, k tomu cibuli, mísu hrachu a spoustu rýže s omáčkou. Ta byla poněkud vodnatá, protože se nedostávalo mouky na zahuštění. Jako moučník měli zapečené sladké brambory a po nich bonbony od Rhetta, a když Rhett vyndal pravé havanské doutníky pro pány, všichni přítomní se shodli, že dnes měli lukulské hody.

Když pánové přišli k dámám na verandu před domem, hovor přešel na válku. Ted' se hovor pokaždé stočil na válku – někdy smutně,

jindy vesele, ale pokaždé se mluvilo o válce. Válečné romantické svazky, válečné sňatky, smrt v lazaretech nebo na bojištích, zážitky z táborů, bitev nebo pochodů, statečnost, zbabělost, humor, smutek, strádání i naděje. Vždy a přede vším. Pevná naděje, neotřesitelná ani po porážkách z loňského léta.

Když kapitán Ashburn oznámil, že požádal o přeložení z Atlanty k armádě operující u Daltonu a jeho žádosti bylo vyhověno, dámy mu pohledem líbaly zchromlou paži a skrývaly své pocity hrdosti hlasitým tvrzením, že přece nemůže odejít, kdo by je jinak v roli cititele doprovázel po městě?

Mladý Carey se tvářil zmateně a polichoceně zároveň, když poslouchal podobné výroky od usedlých matron a starých slečen jako paní Meadeová, Melanie, tetička Pitty nebo Fanny, a snažil se uvěřit, že Scarlett myslí svá slova vážně.

„Vždyť se vám za chvíli vrátí,“ prohlásil lékař a vzal Careyho kolem ramen. „Ještě jedna krátká šarvátka a Yankeeové posypou zpátky do Tennessee. Tam už se o ně postará generál Forrest. Dámy, vůbec se nemusíte znepokojoval, že jsou Yankeeové blízko, protože generál Johnston stojí se svou armádou v horách jako železný val. Ano, jako železný val,“ opakoval s gustem vlastní slovní obrat. „Sherman tudy nemůže prorazit. Starým Joem prostě nehne.“

Dámy se souhlasně usmály, protože i zcela bezvýznamná poznámka doktora Meadea byla považována za svatou pravdu. Muži těmhle záležitostí rozumějí lépe než ženy, a když řekl, že generál Johnston je železný val, tak to musí být pravda. Ozval se pouze Rhett. Od okamžiku, kdy dojedli večeři, nepromluvil, seděl v šeru, poslouchal s ironicky zkřivenými rty řeči o válce a na rameni držel spícího Wadea.

„Ale říká se, že Sherman má teď, když mu přišly posily, přes sto tisíc mužů?“

Lékař mu vzápětí odpověděl. Už od příchodu se měl co držet, když zjistil, že s ním bude večeřet muž, kterého tolik nenáviděl.

Protože byl tetičce Pittypat povinován společenskými ohledy a byl v domě hostem, dokázal se ovládnout a nedal mu mnohem důrazněji najevo, co si o něm myslí.

„Co jste říkal, pane?“ zavrčel místo odpovědi.

„Jestli se nemýlím, kapitán Ashburn před časem konstatoval, že generál Johnston má pouze čtyřicet tisíc mužů včetně dezertérů, kterým poslední vítězství dodalo odvalu vrátit se zpátky pod prapory Konfederace.“

„Pane,“ prohlásila paní Meadová s nevolí, „armáda Konfederace nezná dezertérů.“

„Velice se omlouvám,“ předstíral pokoru Rhett, „měl jsem na mysli tisíce vojáků na dovolence, kteří se zapomněli vrátit ke svým plukům, a také všechny ty, kteří se směli zotavovat půl roku ze zranění, ale pak zůstali doma a vrátili se ke své obvyklé činnosti nebo začali s jarním oráním.“ Rhettovi se blýskalo z očí a paní Meadeová se podrážděně kousla do rtu. Scarlett se musela držet, aby se jí hlasitě nevysmála, protože Rhett ji pěkně dostal. V horách a močálech se potloukaly stovky dezertérů, které se vojenská policie marně pokoušela dopadnout a přivléci zpátky do armády. Byli to lidé, kteří prohlašovali, že „válku vedou boháči, ale chudí ji za ně musí vybojovat“ a oni jí mají plné zuby. Mnohem větší počet představovali vojáci, kteří byli v záznamech svých rot vedeni jako dezertéři, přestože neměli v úmyslu dezertovat trvale. Byli to lidé, kteří tři roky marně čekali na dovolenku a dostávali z domova dopisy psané neškolenou rukou: *„Chcípáme hlady.“ „Letos nebude ouroda – nemá gdo vorat. Chcípáme hlady.“ „Erár nám vzal podsvynčata a vod tebe nepřišel uš kolyk měšýců žádnej žolt. Sme živý jen vo tom hráchu.“*

Čím dál hlasitěji se ze všech stran ozývalo totéž: *„Máme hlad, my – tvoje žena, děti, rodiče. Kdy to všechno skončí? Kdy se vrátíš domů? Máme hlad, hlad.“* Když rapidně řídnoucí armáda přestala dávat dovolenky, tito vojáci jezdili domů bez povolení, protože museli zorat půdu, zasít, opravit domy a postavit ohrady. Když jejich

nadřícený důstojník, který pro ně měl pochopení, předvídal blížící se těžší boje, jednoduše jim napsal, aby se dostavili ke svým rotám, kde se jich nikdo nebude na nic ptát. Vojáci se většinou vrátili, když se přesvědčili, že se jim podařilo na pár měsíců zahnat hlad od svých domovů. „Dovolenky na orání“ nebyly posuzovány stejně jako dezerce tváří v tvář nepříteli, ale oslabovaly armádu naprosto stejně.

Doktor Meade rychle zamluvil trapnou pauzu a studeným tónem pravil: „Pane kapitáne, na rozdíl v počtech naší a yankeeské armády nikdy nezáleželo. Jeden voják Konfederace se vyrovná tuctu Yankeeů.“

Dámy kývaly na souhlas. To přece ví každý.

„To platilo na začátku války,“ odpověděl Rhett. „Možná to platí i teď, pokud ovšem vojáci Konfederace mají střelivo v puškách, boty na nohou a jídlo v žaludku. Co vy na to, kapitáne Ashburne?“

Rhett stále mluvil klidným hlasem plným předstírané pokory. Carey Ashburn se tvářil nešťastně, jelikož bylo na první pohled jasné, že i on Rhetta silně nesnáší. Rád by se postavil na lékařovu stranu, ale nemohl lhát. O přeložení na frontu navzdory ochrnuté paži požádal proto, že na rozdíl od civilního obyvatelstva chápal vážnost situace. Spousta jiných mužů, vlekoucích se o berlách, slepých na jedno oko, s uštěřenými prsty nebo uříznutou rukou, byla ve vši tichosti přeřazována od zásobovacích jednotek nebo ze služby v lazaretech, u pošty nebo na železnici zpátky k původním bojovým jednotkám. Věděli, že starý Joe potřebuje každého muže.

Carey neodpověděl, zato doktor Meade se neudržel a vybuchl: „Naši vojáci už bojovali bez bot i jídla a dokázali přitom vyhrát bitvy. Teď půjdou bojovat znovu a znovu zvítězí! Opakuji vám, že s generálem Johnstonem v horách nehnou! Pevná postavení v horách jsou od starověku útočištěm a pevnou tvrzí přepadených národů. Vzpomeňte si – vzpomeňte si třeba na Thermopyly!“

At' si Scarlett lámala hlavu, jak chtěla, jméno Thermopyly jí nic neříkalo.

„U Thermopyl padli všichni do posledního muže, vidíte, pane doktore?“ zeptal se Rhett a rty se mu opět zkrivily potlačovaným smíchem.

„Chcete mě urážet, mladý muži?“

„Ale, pane doktore! Prosím vás! Vy jste mě nepochopil! Chtěl jsem se jen poučit. Mé znalosti starověké historie jsou chatrné.“

„Bude-li třeba, naše armáda padne do posledního muže, spíš než by dovolila Yankeeům další postup do Georgie,“ odsekl lékař. „Ale to nebude třeba. Stačí jedna šarvátka a Yankeeové budou z Georgie vyhnáni.“

Tetička Pittypat překotně vstala a požádala Scarlett, aby jim laskavě zahrála nějakou klavírní směs a zazpívala. Postřehla, že hovor zabředá do hlubokých a bouřlivých vod. Věděla předem, že večere, na kterou pozve Rhetta Butlera, se neobejde bez incidentu. Kdykoli přišel, nastaly potíže. Nikdy však přesně nepochopila, jak je vlastně vyvolává. Panebože! Co Scarlett na tom člověku vidí? A jak ho může hájit i milovaná Melly?

Scarlett poslušně odešla do salonu, hosté na verandě umkli, ale ticho jiskřilo napětím a zlobou namířenou proti Rhettovi. Jak se může najít člověk, který nevěří srdcem i rozumem v neporazitelnost generála Johnstona a jeho vojáků? Věřit přece patří k posvátným povinnostem. Ten, kdo je takový zrádce, že nevěří, by měl mít v sobě aspoň tolik slušnosti, aby byl zticha.

Scarlett přehrála několik akordů a pak se ze salonu rozletěl její příjemný smutný hlas zpívající sloky oblíbené písně:

*K mrtvým a umírajícím
do čtyř obílených stěn,
k sraženým granátem svištícím
miláček čísi byl přinesen.*

*Miláček čísi! Tělo hrdiny,
na kterém bledá mladá tvář,
než pochován bude do hlíny,
uchová chvíli mladistvou zář.*

Zcuchán a zpocen byl zlatý vlas, lkal Scarlettin falešný soprán, ale Fanny napůl vstala a prosila přiškrceným hlasem: „Zpívej něco jiného!“

Klavír zmlkl, jelikož Scarlett se zarazila překvapením a rozpaky. Potom omylem zahrála pár počátečních akordů *Šedého kabátce*, ale rozladěně přestala, protože si uvědomila, že i tato směs je srdceryvná. Klavír mlčel, protože Scarlett nevěděla, co má hrát. Ve všech písničkách se zpívá o smrti, loučení a smutku.

Rhett se vztyčil, položil Wadea na klín Fanny a odešel do salonu.

„Zahrajte *Mou rodnou Kentucky*,“ navrhl vlídně a Scarlett vděčně začala hrát. K jejímu hlasu se připojil Rhettův skvělý bas, a když začali druhou sloku, všem hostům na verandě se bůhvíproč začalo dýchat lehčeji, přestože to nebyla povzbudivá a veselá píseň:

*Ještě pár dní to ztěžklé břemeno chci nést!
A neprosím se o pomoc!
Ještě pár dní, než padnu na některé z cest!
Pak, rodná Kentucky, dobrou noc!*

Předpověď doktora Meadea sama o sobě byla pravdivá. Johnston opravdu stál jako železný val v horách nad Daltonem vzdáleným sto šedesát kilometrů od Atlanty. Tak pevně a zarytě vzdoroval Shermanově snaze proniknout dolů do údolí vedoucího k Atlantě, že se Yankeeové nakonec stáhli zpět a svolali válečnou poradu. Nedokázali prolomit šedé linie přímým úderem, proto kryti nocí pochodovali obloukem horskými průsmyky a doufali, že se jim podaří vpadnout Johnstonovi do týlu a za jeho zády přetnout železniční trať ve stanici Resaca ležící dvacet pět kilometrů za Daltonem.

Armáda Konfederace, aby chránila svou životně důležitou železnici, opustila houževnatě hájené zákopy a při světle hvězd usilovným pochodem došla do Resaky kratší, přímou cestou. Když se na kopcích vynořili Yankeeové a vrhli se na ně, vojáci Konfederace čekali v zákopech s předprsněmi, rozmístěnými dělostřeleckými bateriemi a blýskajícími se bodáky přesně jako u Daltonu.

Když ranění od Daltonu přivezli zkomolené zprávy o Johnstonově ústupu k Resace, Atlantu to poněkud překvapilo a znepokojilo. Jako by se na severozápadě vynořil nepatrný, temný mráček, první mráček ohlašující letní bouři. Na co pan generál myslí, když dovolil Yankeeům proniknout o dalších třicet kilometrů hlouběji na území Georgie? Hory byly přírodními tvrzemi, přesně jak tvrdil doktor Meade. Proč tedy starý Johnston nezadržel Yankee právě tam?

Johnston se pustil do sveřepé bitvy u Resaky a znovu Yankee odrazil, ale Sherman použil tentýž obchvatný manévry, otočil svou obrovskou armádu o další polovinu kruhu, překročil řeku Oostanaulu a udeřil na železnici v týlu jižanské armády. Šedé linie byly opět odvolány ze zkrvavených zákopů hájit železnici a musely se, nevyspalé, vyčerpané pochody, boji a hlavně věčným hladem, rychle přesunout dál do údolí. Dorazily k městečku Calhoun, ležícímu devět kilometrů za Resakou, dříve než Yankeeové a znovu čekaly na jejich útok. Když k němu došlo, vzplály ostré šarvátky a Yankeeové byli odraženi. Vyčerpaní vojáci Konfederace padli na své zbraně a modlili se za oddech a odpočinek, ale nebyl jim dopřán. Sherman neúprosně postupoval, krok za krokem, obešel jejich armádu širokým obloukem a donutil je k ústupu, aby hájili železniční trať za zády.

Vojáci Konfederace spali za pochodu a většinou byli tak unaveni, že nebyli schopni myslet. Ale když byli při smyslech, důvěřovali starému Joeovi. Věděli, že ustupují, ale stejně dobře věděli, že nebyli poraženi. Bylo jich příliš málo, aby mohli obsadit všechny zákopy a překazit Shermanovi jeho obchvatné manévry. Jakmile se

Yankeeové zastavili a přijali bitvu, dokázali je Jižané porazit a také to udělali. Jak tenhle ústup skončí, však nevěděli. Starý Joe přece ví, co dělá a kde jsou hranice jejich sil. Řídil ústup mistrovsky, protože sami měli jen nepatrné ztráty, kdežto počet padlých a zajatých Yankeeů byl vysoký. Jižané neztratili jediný vůz a přišli pouze o čtyři děla. I trať za zády uhájili. Sherman se jí navzdory všem frontálním útokům, jezdeckým výpadům a obchvatným manévřům nedotkl prstem.

Železnice. Ta úzká linka vinoucí se slunným údolím k Atlantě byla stále v jejich rukou. Vojáci se ukládali ke spánku na místech, kde viděli, jak se ve světle hvězd matně lesknou kolejnice. Ukládali se na místech, kde měli být zabiti, a poslední, co jejich zmatené pohledy zaznamenaly, byly koleje zářící a mihotající se v nemilosrdném žáru slunce.

Před armádou ustupující údolím se sunula armáda uprchlíků. Plantážníci i drobní farmáři, bohatí i chudí, černoši i běloši, ženy i děti, staří, umírající, mrzáci, ranění, ženy v pokročilém stupni těhotenství, všichni se hrnuli do Atlanty, ve vlcích, pěšky, v sedle, v kočárech i na vozech naložených vysoko kufry a domácími potřebami. Osm kilometrů před ustupující armádou šli uprchlíci, kteří se zastavili nejdříve v Resace, potom v Calhounu a nakonec v Kingstonu v naději, že při každé zastávce uslyší, že byli Yankeeové zahnáni a oni se mohou vrátit domů. Ale na téhle sluncem zalité silnici neexistovala cesta zpátky. Jednotky v šedých uniformách pochodovaly kolem prázdných honosných sídel, opuštěných farem i osamělých srubů s dveřmi dokořán. Sem tam někde zůstala osamělá žena s hrstkou vyděšených otroků, ti přicházeli povzbudit vojáky pokřikem, přinášeli žízlivému mužstvu vědra vody ze studně, ovazovali rány a pochovávali mrtvé na svých rodinných hřbitůvcích. Většina sluncem zalitého údolí zůstala liduprázdná a na vyprahlých polích zbyly neošetřené plodiny.

Johnston, který byl u Calhounu znovu obchvácen, ustoupil k Adairsville, kde došlo k ostrým šarvátkám, pak dále ke Casville a potom na jih ke Cartersville. Nepřítel mezitím postoupil zhruba devadesát kilometrů od Daltonu. U New Hope Church, ležícího o dvacet čtyři kilometry dál na této cestě poznamenané prudkými boji, se šedé řady zakopaly k rozhodnému odporu. Na ně se nemilosrdně vrhaly modré řady připomínající příšerného obrovského hada, který se kroutí, kousne jedovatými zuby, stáhne své zraněné tělo zpět, ale pokaždé znovu zaútočí. U New Hope Church vzplály rozhořčené boje trvající jedenáct dní, při nichž byly všechny yankeeské útoky odraženy s krvavými ztrátami. Potom musel Johnston, který byl znovu obchvácen, stáhnout své prořídle řady o několik kilometrů zpět.

Ztráty Konfederace na mrtvých a raněných u New Hope Church byly vysoké. Do Atlanty přiváželi celé vlaky raněných a město se vyděsilo. Tolik raněných ještě nikdy neviděli, ani po bitvě u Chickamaugy. Lazarety byly přecpány a ranění leželi na podlaze v prázdných skladištích a na žocích bavlny ve špýcharech. Všechny hotely, penziony a soukromé domy byly přeplněny trpícími vojáky. I tetička Pitty dostala do domu příslušnou kvótu, ačkoli protestovala, že se naprosto nehodí mít v domě neznámé muže, když je Melanie v pozhnaném stavu a pohled na hrozná rány by mohl vyvolat předčasný porod. Ale Melanie si jen povytáhla horní obruč na křinolíně, aby zakryla zakulacující se postavu, a pak už dům zaplnili ranění. Následovalo vaření, obracení z boku na bok, ovívání, dlouhé hodiny strávené praním, přebalováním obvazů a výrobou cupaniny, nekonečné teplé noci, v nichž nebylo možné zamhouřit oko, protože z vedlejší místnosti se ozýval chropot umírajících. Nakonec se město přílivem raněných zalklo a další museli být dopravováni do lazaretů v Maconu a Augustě.

Tento příliv raněných, přinášejících rozporuplné zprávy, a rostoucí počet vyděšených uprchlíků, zaplavujících už tak přecpané město, vyvolaly v Atlantě pobouření. Nepatrný mráček na obzoru

se rychle rozrostl v obrovský temný mrak přinášející bouři a všichni měli pocit, jako by z něj vanul chabý, mrazivý větřík.

Nikdo neztratil víru v neporazitelnost vojska, ale všichni, především civilisté, ztratili víru v generála. Vždyť New Hope Church leží pouhých sedm kilometrů od Atlanty! Generál připustil, aby ho Yankeeové za pouhé tři týdny zatlačili padesát šest kilometrů do Georgie! Proč místo věčného ustupování raději Yankee nezadržel? Určitě je blázen, ne-li něco horšího. Šediví starci z domobrany a příslušníci státní milice, hovíci si v bezpečí doma v Atlantě, tvrdili, že by vedli tažení lépe, a na důkaz svých slov kreslili mapy po ubrusech. Když řady generálových vojsk řídly a byl zatlačován stále hlouběji do zázemí, obrátil se na guvernéra Browna se zoufalou žádostí o tyto muže, ale příslušníci státních jednotek se cítili celkem v bezpečí. Guvernér přece nevyhověl ani prezidentu Jeffu Davisovi, když žádal o jejich odeslání na frontu. Proč by se teď měl sklonit před generálem Johnstonem?

Bojovat, ustoupit! Bojovat, ustoupit! Vojáci Konfederace po pětadvacet dní bojovali prakticky každý den a byli přinuceni ustoupit o sto šest kilometrů. Vojáci v šedém měli New Hope Church za sebou, bitva splynula s šíleným oparem podobných vzpomínek: horko, prach, hlad, vyčerpání, klopýtání rudým blátem. A stále dokola: ustoupit, zakopat se, bojovat, ustoupit, zakopat se, bojovat. New Hope Church byl zlý sen z jiného světa stejně jako Big Shanty, kde se obrátili čelem vzad a bojovali s Yankeei jako diví. Ale ať s nimi bojovali, až pole zmodrala mrtvolami, pokaždé přišli noví, čerství Yankeeové; pokaždé znovu spatřili zlověstnou křivku složenou z modrých čar stáječících se k jihozápadu, která mířila do týla Konfederace směrem k železnici a – Atlantě!

Zástupy vyčerpaných nevyspalých vojáků ustupovaly od Big Shanty ke Kennesaw Mountain poblíž městečka Marietty, tam se armáda rozvinula do šestnáctikilometrového oblouku. Vojáci si vykopali zákopy na srázných úbočích hory a na vyvýšených plošinách

rozmístili dělostřelecké baterie. Těžká děla vyvlekli do prudkých svahů klející a potící se vojáci, protože pro mezky byly příliš příkré. Kurýři a ranění přicházející do města přinášeli vydešeným obyvatelům uklidňující zprávy. Kennesaw Mountain byla neproniknutelná stejně jako Pine Mountain a Lost Mountain, které byly rovněž opevněny. Yankeeové odsud nemohli vyhnat vojáky starého Joea a také je těžko mohli obchvátit, jelikož baterie rozmístěné na vrcholech hor ovládaly všechny silnice na vzdálenost mnoha kilometrů. Atlanta si oddychla, ale...

Ale Kennesaw Mountain ležela pouhé třicet čtyři kilometry od města!

Toho dne, kdy přivezli první raněné z Kennesaw Mountain, zastavil kočár paní Merriwetherové v neslýchanou hodinu, v sedm ráno, před domem tetičky Pittypat a černý strejda Levi vzkázal nahoru, že se Scarlett musí okamžitě obléci a hned odjet do lazaretu. Fanny Elsingová a děvčata Bonnellových, vyburcovaná časně ze spánku, zívala na zadním sedadle a chůva Elsingových seděla nevrle na kozlíku s košem čerstvě vypraných obvazů na klíně. Scarlett se neochotně přichystala, jelikož minulou noc až do rána tančila na večírku pořádaném domobranou a bolely ji nohy. V duchu proklínala výkonnou a neúnavnou paní Merriwetherovou, raněné i celou Konfederaci, zatímco jí Prissy zapínala nejstarší a nejotrhanější kalikové šaty, které nosila do lazaretu. Nalila do sebe hořký vývar z pražené kukuřice a sušených sladkých bramborů, který nahrazoval kávu, a přisedla k ostatním mladým ženám.

Už měla plné zuby ošetřování raněných. Téhož dne oznámila paní Merriwetherové, že jí Ellen napsala, aby se na ni přijela podívat domů. Bylo jí to opravdu hodně platné, jelikož tato ctihodná matrona s mohutným tělem zahaleným do obrovské zástěry ji přejela jediným ostrým pohledem a řekla: „Tohle bylo naposled, napříště mě neobtěžujte podobnými hloupostmi, Scarlett Hamiltonová. Ještě dnes napíši vaší matce, oznámím jí, jak velice vás zde potřebujeme,

a ona určitě pochopí a nechá vás ve městě. Teď si okamžitě oblečte zástěru a klusejte za doktorem Meadem. Někdo musí asistovat při obvazování.“

Bože můj, říkala si Scarlett v duchu sklesle, to je právě ta hrůza. Matka mě donutí, abych tu zůstala, ale já umřu, jestli budu muset dál čichat všechny tyhle pachy! Proč nemůžu být stará bába a terorizovat mladé, místo abych se musela dát terorizovat! Proč nemůžu té staré koze Merriwetherové říct, ať si trhne nohou!

Scarlett měla plné zuby lazaretu, odporných pachů, vší, bolavých, nemytých těl. Jestli bylo na ošetřování raněných někdy něco nového nebo romantického, dávno už to vyvanulo. Navíc vojáci zranění při ústupu nebyli zdaleka přitažliví jako ti předešní. Nejevili o ni sebe-menší zájem a v řeči se nevzmohli na víc než pár samozřejmých otázek a konstatování: „Jak to vypadá na bojišti? Co teď dělá starý Joe? Moc chytřej chlap, tenhle starej Joe.“ Jenomže pro Scarlett starý Joe nebyl chytrý chlap. Vždyť se nevzmohl na víc, než že nechal Yankee proniknout sto čtyřicet kilometrů do Georgie. Ne, tihle vojáci ji nepřitahovali. Mnozí z nich umírali, umírali rychle a tiše, jelikož jim skoro nezbývaly síly, aby se bránili gangréně, tyfu a zápalu plic, které se přidaly k jejich zraněním dřív, než se dostali do Atlanty a mohl je prohlédnout lékař.

Den byl horký, otevřenými okny se dovnitř hrnula hejna much, tlustých líných much, které dokázaly ve vojácích zlomit ducha snadněji než bolesti. Kolem Scarlett se zvedala vlna zápachu a bolesti. Když s umyvadlem v ruce provázela doktora Meadea po lazaretu, čerstvě naškrobenými šaty jí prosakoval pot.

Bylo jí zle, když stála vedle lékaře a bránila se zvracení, jakmile blýskavým nožem zajel do odumírajícího masa! Jak strašné bylo slyšet křik z operačního sálu, kde probíhaly amputace! A ten bezmocný soucit při pohledu na zachmuřené, bledé obličeje zmrzačených mužů čekajících, až se k nim dostane lékař, mužů, kteří kolem sebe slyšeli jen výkřiky a čekali na děsivý ortel: „Lituji, chlapče, ale tu

ruku ti musíme uříznout. Jistě, já vím, ale vidíš tyhle rudé proužky? Nedá se nic dělat.“

Chloroform měli výjimečně, dávali ho jen při nejhorších amputacích, opium byla taková vzácnost, že se používalo k ulehčování umírání a ne k zmírňování bolestí živých. Chinin a jódová tinktura zmizely úplně. Scarlett měla všeho plné zuby a záviděla Melanii, že se může vymluvit na těhotenství. Byla to jediná společensky přijatelná omluva pro mladé ženy, které v těch dnech nechtěly ošetřovat raněné.

V poledne si Scarlett sundala zástěru a vytratila se z lazaretu, zatímco paní Merriwetherová psala dopis pro vychrtlého čahouna pocházejícího odněkud z hor. Scarlett cítila, že už to nevydrží. Tuhle práci jí vnutili, věděla, že až přivezou odpoledním vlakem raněné, bude v lazaretu práce nejmíň do půlnoci – a pravděpodobně bez jídla.

Scarlett rychle minula dva krátké bloky domů na Broskvoňové ulici a přitom zhluboka dýchala vzduch nezkažený pachy, pokud jí to sešněrovaný korzet dovoloval. Zastavila se na rohu v rozpacích, co dál, protože se styděla jít k tetičce Pittypat, ale zároveň byla pevně rozhodnuta nevracet se do lazaretu, když vtom se objevil kočár a v něm Rhett Butler.

„Vypadáte jako hadrářova dcera,“ poznamenal a ostentativně si prohlížel spravované kalikové šaty levandulové barvy s potůčky potu a vlhkými skvrnami na místech, kam vyšpláchla voda z umyvadla. Scarlett byla bez sebe hanbou. Proč si vždycky musí všímat ženských šatů a co si má co dovolovat drzé poznámky o její neupravenosti?

„Nechci od vás slyšet ani slovo. Vystupte, pomozte mi nasednout a odvezte mě někam, kde mě nikdo neuvidí. Do lazaretu se nevrátím, ani kdyby mě chtěli oběsit! Přece jsem proboha nezačala tuhle válku, tak nechápu, proč bych se měla udřít k smrti a...“

„Jste zrádkyně svaté Věci!“

„Zloděj volá: ‚Chyťte ho!‘ Pomozte mi nastoupit. Je mi jedno, kam jste měl namířeno. Ted’ mě vezmete na projížďku.“

Rhett seskočil z kočáru a Scarlett z ničeho nic blesklo hlavou, jak je příjemné vidět muže, kterému nechybějí oči, ruce nebo nohy, který není bledý bolestí ani zežloutlý malárií a který je na první pohled dobře živý a zdravý. Rhett byl také dobře oblečen. Měl kabát a kalhoty ze stejné látky a oblek mu padl, místo aby na něm plandal ve volných záhybech, nebo mu naopak znemožňoval pohyb. Byl nový, bez děr, jimiž by prosvítaly kusy nahé kůže nebo chlupaté nohy. Rhett vypadal, jako by ho svět vůbec nezajímal, a to samo o sobě bylo vzrušující ve dnech, kdy ostatní chodili s ustaraným, zaměstnaným, pochmurným výrazem. Ve snědém obličejí neměl jedinou vrásku a jeho červené, upřímně smyslné rty, ostře vykrojené, jaké mívají ženy, se bezstarostně usmívaly, když ji zvedl a posadil do kočáru.

Když si sedal do kočáru vedle ní, pod skvěle ušitým oblekem mu na mohutném těle hrály svaly a tušení jeho velké fyzické síly Scarlett zasáhlo jako úder. Pozorovala, jak se mu pod látkou pohybují svalnatá ramena, s okouzlením, které ji vyvádělo z míry a zároveň ji trochu děsilo. Měl zřejmě stejné tvrdé a bezohledné tělo, jako měl tvrdý a bezohledný bystrý rozum. Jeho uvolněná a graciózní síla připomínala pantera, protahujícího se na sluníčku a zároveň připraveného skočit a zatnout drápy.

„Jste pěkná podvodnice,“ řekli a mlaskl na koně. „Tančíte si celou noc s vojáky, dáváte jim růže a stužky, vykládáte jim, že byste klidně položila život za naši Věc, a pak, když dojde na obvázání několika zranění a vychytání pár blech, utečete jako malá holka.“

„Nemůžete se bavit o něčem jiném a jet rychleji? Ani za nic bych nechtěla mít tu smůlu, aby mě zahlédl starý Merriwether. Stačilo by, aby náhodou vyšel před krám, uviděl mě a všechno vyslepičil své postarší dcerunce – totiž paní Merriwetherové.“

Rhett práskl bičem a kobyla vyrazila čerstvým klusem po ulici Five Points, přešla trať, která rozdělovala město na dvě části. Vlák

s raněnými už přijel, sanitáci běhali na prudkém slunci s nosítky, nakládali raněné z vagonů na sanitní vozíky a do krytých muničních vozů. Scarlett při pohledu na raněné nepocitovala výčitky svědomí, jen obrovskou úlevu, že se jí útěk podařil.

„Už mi ten zatracenej špitál leze krkem,“ ulevila si, upravila vlnící se sukně a zavázala si pevněji stuhu klobouku. „Denně přivážejí víc a víc raněných. Za všechno může generál Johnston. Kdyby se postavil Yankeeům hned u Daltonu, tak by...“

„Ale vždyť se Yankeeům postavil, vy hloupá holčičko. Kdyby zůstal na místě, Sherman by ho obchvátil a rozdrtil mezi oběma křídly své armády. A ztratil by železnici a právě o ni přece Johnston bojuje.“

„No dobře,“ připustila Scarlett, pro kterou byla vojenská strategie španělská vesnice, „ale stejně za to může. Měl s tím něco udělat a podle mého názoru by měl být zbaven velení. Proč se nepostaví a nebojuje, místo aby pořád jen ustupoval?“

„Jste jako ostatní, pořád jen křičíte ‚Setněte mu hlavu‘, protože nedokáže nemožné. U Daltonu byl Kristus Spasitel a teď, během pouhých šesti týdnů, je z něj u Kennesaw Mountain Jidáš. Stačilo by, aby zahnal Yankee o třicet kilometrů, aby z něj byl zase Ježíš Kristus. Moje milá, Sherman má dvakrát tolik vojáků než Johnston a může si dovolit ztratit dva muže na každého z našich statečných chlapců. Kdežto Johnston nemůže připustit ztrátu jediného muže. Zoufale potřebuje posily a co dostává? ‚Miláčky Joea Browna.‘ Ti mu tak zrovna pomůžou!“

„Bude milice opravdu povolána do pole? I domobrana? Nic jsem o tom neslyšela. Odkud to víte?“

„Něco v tom smyslu se šušká. Tuhle fámu přivezli dnes ráno vlakem z Milledgeville. Milice i domobrana mají být vyslány na pomoc generálu Johnstonovi. Už je to tak, milácci guvernéra Browna si přece jen přičichnou k prachu a dovedu si představit, jak se mnozí z nich budou divit. Žili si v přesvědčení, že si budou hrát na vojáčky a jakživ nepoznají, co je fronta. Guvernér jim to de facto slíbil. Takže

to pro ně bude povedený vtip. Mysleli si, že přežijou válku v závětrí, kam bomby nemůžou, jelikož guvernér se postavil samotnému Jeffu Davisovi a odmítl je odeslat do Virginie. Tvrdil, že jsou nezbytní pro obranu rodného státu. Koho by napadlo, že válka pronikne až k nim na dvoreček a budou opravdu nuceni hájit stát, v němž žijí?“

„Jak můžete, proboha, být tak krutý a ještě se tomu smát! Vzpomeňte si na ty staré pány a mladé chlapce, kteří tvoří domobranu! Vždyť bude muset jít i malý Phil Meade, dědeček Merriwether a strýček Henry Hamilton.“

„Nemluvím o malých chlapcích a veteránech z mexické války. Mluvím o statečných mladících jako Willie Quinan, kteří se moc rádi předváděli v pěkné uniformě, mávali šavličkou...“

„A taky o sobě!“

„Moje milá, to se mě ani v nejmenším netýká! Nechodím v uniformě, ani nemávám šavlí a osud Konfederace je mi zcela lhostejný. Navíc bych se nedal zabít v nějaké domobraně, a kdyby na to přišlo, ani v armádě. Ve West Pointu jsem se toho o vojenském řemesle naučil nadosmrti dost... Zkrátka, přeju starému Joeovi štěstí. Generál Lee mu nemůže poslat žádné posily, protože Yankeeové na něj dotírají ve Virginii. Proto Johnston může dostat jedinou posilu od jednotek, jimiž disponuje Georgie. Zasloužil by si lepší osud, protože je velký stratég. Pokaždé dokáže zaujmout výhodné pozice dříve než Yankeeové. Ale bude-li chtít zachránit železnici, bude muset neustále ustupovat a – uvidíte, že dojde na má slova – až ho vytlačí z hor do rovnějšího terénu, jaký je tady kolem města, úplně ho zmasakrujou.“

„Tady kolem města?“ vykřikla Scarlett. „Víte moc dobře, že tak daleko se Yankeeové nikdy nedostanou!“

„Kennesaw Mountain je odtud pouhých třicet kilometrů a já se s vámi vsadím...“

„Rhette, podívejte se na ulici! Ten dav! A nejsou to vojáci. Co proboha... Ale to jsou přece negři!“

Ulicí se valil obrovský mrak rudého prachu, z něj se ozýval dupot spousty nohou a zpěv sta, možná i více černošských hlasů, hrdelních a neškolených, zpívajících jakousi nábožnou píseň. Rhett strhl kočár k chodníku a Scarlett si zvědavě prohlížela potíci se černochoy s krumpáči a lopatami přes rameno, kolem nichž pobíhali jako ovčáctí psi důstojník a vojáci s odznaky zákopníků.

„Co proboha...?“ vyhrkla a znovu otázku spolkla v polovině.

Nemohla odtrhnout oči od mohutného černochoy v první řadě. Byl to ebenově černý obr, měřící skoro sto devadesát pět centimetrů, který krácel s vládnou grácií mohutné šelmy a blýskal bílými zuby, když pro celou partu předzpěvoval *Sestup, Mojžíši*. Tak mohutnou postavu a hlas nemohl mít nikdo jiný než šafář z Tary, Velký Sam. Ale co dělá Velký Sam tady, tak daleko od domova, a zrovna teď, když na plantáži není správce a Sam má být Geraldovou pravou rukou?

Když se Scarlett nadzvedla, aby lépe viděla, obr ji zahlédl a černý obličej mu roztál v úsměvu radosti ze setkání. Zastavil se, odhodil lopatu, vrhl se k ní a volal na černochoy kolem sebe: „Panebože na nebi, dyť je to slečna Scarlett! Kucí, Eliáš, Apoštolo, Proroku, támdle sedí slečna Scarlett!“

V řadách vypukl zmatek. Skupina se rozpačitě zastavila, všichni se zubili, Velký Sam, následován třemi dalšími mohutnými černochoy, se rozběhl přes ulici ke kočáru a za nimi běžel utrápený, řvoucí důstojník.

„Vraťte se do řady, chlapci! Vraťte se, nebo... Ale to je přece paní Hamiltonová! Dobrý den přeji, milostpaní, i vám, pane. Snad nechcete vyvolávat vzpouru a neposlušnost? Bůh ví, že jsem s těmi mládenci měl dneska už dost starostí.“

„Ale to je kapitán Randall – pane kapitáne, nebud'te na ně zlý! Jsou to naši lidé. Tohle je náš šafář z Tary, Velký Sam, a Eliáš, Apoštol a Prorok. Uznáte sám, že si se mnou musí promluvit. Jak se máte, hoši?“

Podala všem ruku, přičemž její drobná dlaň zmizela v jejich obrovských černých tlapách, všichni čtyři černoši skákali radostí ze setkání a pýchou, že mohli kamarádům ukázat, jakou mají pěknou „Slečnu“.

„Co děláte tak daleko od Tary, chlapci? Moc bych nedala za to, že jste utekli. Copak nevíte, že vás hlídači určitě chytí?“

Vyprskli srdečným smíchem nad jejím žertíkem.

„Utekli?“ odpověděl za všechny Velký Sam. „Depák, pani, my sme neutekli. Poslali pro nás a vodvedli nás, poniváč my štyrí sme nejsilnější chlapi v Taře.“ Pyšně blýskl bílými zuby a pokračoval: „A hlavně poslali pro mě vosobně, poniváč umím tak krásně zpívat. Je to ták, pani, pan Frank Kennedy si pro nás přišel a vodved nás.“

„Ale proč, Same?“

„Panebóže, slečno Scarlett! Copák ste nic neslyšela? My dem kopat díry pro bílý pány, a voni se do nich skovej, až přitáhnou Yankeeové.“

Kapitán Randall, Rhett i Scarlett se museli držet, aby při tomto naivním popisu budování zákopů nevyprskli smíchy.

„Pan Gerald div neprasknul vzteky, dyž mě vodváděli, to se rozumí, a taky křičel, že beze mě nemůže hospodařit. Ale slečna Ellen řekla: ‚Jen si ho vemte, pane Kennedy. Konfederací potřebuje Velkýho Sama víc než my doma.‘ Pak mně dala dolar a nařídila mně, abych poslouchal bílý pány. No a tak sme tady.“

„Co to všechno znamená, pane kapitáne?“ obrátila se Scarlett na Randalla.

„Ale to je jednoduché. Potřebujeme posílit opevnění Atlanty. Musíme vybudovat kilometry nových zákopů a generál nemůže z fronty uvolnit jediného muže. Tak jsme na ně nahnali nejsilnější chlapy z venkova.“

„Ale...“

Scarlett projel hrudí nepatrný záchvěv chladné hrůzy. Další kilometry zákopů! Proč potřebují další? Během posledního roku byl kolem celé Atlanty vybudován kruh velkých sypaných redut

s postaveními pro dělostřelecké baterie o poloměru tisíc šest set metrů. Tato velká zemní opevnění byla propojena mílemi zákopů pro střelce, které souvisle obklopovaly město. Další zákopy!

„Ale – proč máme být opevnění ještě víc, než jsme? Nepotřebujeme přece věci, kterých máme beztak dost. Chápu, že generál nedovolí...”

„Naše nynější opevnění leží pouhých šestnáct set metrů od města,” prohlásil kapitán Randall stručně. „A to je příliš blízko z hlediska pohodlí – i bezpečnosti. Nová opevnění budou umístěna dál od města. Víte přece, že při dalším ústupu se naše jednotky stáhnou do Atlanty.“

Kapitán okamžitě zalitoval poslední věty, protože Scarlett vytřeštila oči hrůzou.

„Ale další ústup samozřejmě nepřipadá v úvahu,” dodal rychle. „Linie kolem Kennesaw Mountain jsou neproniknutelné. Baterie máme rozmístěny na úbočích tak, aby ovládly silnice, a Yankeeové nás zřejmě nemohou obejít.“

Scarlett si všimla, že kapitán Randall nevydržel Rhettův laxní, ale pronikavý pohled, a zmocnil se jí strach. Vybavila si Rhettovu poznámku: „Až ho Yankeeové zatlačí z hor do rovnějšího terénu, úplně ho zmasakrujou.“

„Prosím vás, pane kapitáne, myslíte, že...”

„Samozřejmě že ne. Pusťte to z hlavy. Starý Joe má prostě rád určitá předběžná opatření. To je taky jediný důvod, proč kopeme další opevnění... Ale už musím jít. Bylo příjemné si s vámi pohovořit... Rozlučte se s paní, chlapci, musíme vyrazit.“

„Na shledanou, chlapci. Kdybyste náhodou onemocněli, byli zraněni nebo měli nějaké potíže, dejte mi vědět. Bydlím v Broskvoňové ulici, je to skoro poslední dům na konci města. Počkejte...” Scarlett se chvilku přehrabovala v kabelce. „Ale já nemám u sebe ani cent. Rhette, dejte mi nějaké drobné. Tumáš, Same, a kup si pro sebe i kamarády tabák. Buď hodný a poslouchej kapitána Randalla.“

Černoši se seřadili do neuspořádaného útvaru, když znovu vykročili a Velký Sam začal zpívat, zpod nohou se jim opět zvedl mrak rudého prachu.

*Ses-túp, Moj-ží-ší! Do e-gýpt-ský zé-mě!
Fá-ra-ó-no-ví oz-ná-mít,
ať pró-pus-tí můj lid!*

„Rhette, kapitán Randall mi lhal jako všichni muži, když před námi ženami chtějí zatajit pravdu, jelikož se bojí, že bychom omdlely. Nebo snad nelhal? Prosím vás, Rhette, proč kopou nová opevnění, když nehrozí nebezpečí? Copak je v armádě takový nedostatek vojáků, že musíme používat černochoy?“

Rhett mlaskl na kobyly.

„Armáda pocituje strašný nedostatek vojáků. Proč by jinak posílali na frontu domobranu? A pokud jde o opevnění – předpokládá se, že v případě obležení mohou mít určitou cenu. Generál se tady chystá k poslednímu odporu.“

„Obležení? Prosím vás, obraťte. Musím domů, domů do Tary, hned teď.“

„Co je s vámi?“

„Obležení! Pro boha živého, obležení! O těch jsem slyšela věci! Tatínek nějaké zažil, nebo možná jeho tatínek a můj tatínek mi o tom vyprávěl...“

„Jaké obležení?“

„Obležení Droghedy, když Cromwell sevřel Iry a oni neměli co jíst, tatínek říkal, že padali hlady na ulicích, umírali a nakonec snědli všechny kočky, krysy, dokonce i takový hnus jako šváby Taky říkal, že se před kapitulací pojídali navzájem, ale v tomto případě jsem si nikdy nebyla jistá, jestli mu mám věřit. A když se Cromwell zmocnil města, všechny ženy byly... Obležení! Panenkomarjá!“

„Vy jste to nejhoupější mladé stvoření, jaké jsem v životě viděl. Drogheda byla obléhána někdy po roce šestnáct set a pan O'Hara tehdy přece nemohl být na světě. Navíc, Sherman není Cromwell.“

„Máte pravdu, je ještě horší! Říká se...“

„A pokud jde o neobvyklé potraviny, které Irové za obležení pojídali – osobně bych dal přednost pěkně šťavnaté kryse před některými chody, které mi v poslední době předkládají v hotelu. Myslím, že se budu muset vrátit do Richmondu. Tam člověku přece jen předloží slušnou stravu, pokud má dost peněz a může zaplatit.“ Rhettův pohled se vysmíval hrůze zračící se ve Scarlettině obličeji.

Scarlett, rozzlobená, že prozradila svou nervozitu, vykřikla: „Nechápu, proč jste se tu zdržoval tak dlouho! Nemyslíte na nic jiného než na vlastní pohodlí, jídlo a – na podobné věci.“

„Neznám příjemnější způsob jak trávit čas, než se věnovat jídlu a – ehm – podobným věcem,“ odpověděl Rhett. „A pokud se ptáte, proč se tu vlastně zdržuji – musím vám říct, že jsem o obléhání, dobytých městech a podobných věcech dost četl, ale ve skutečnosti jsem neviděl ani jedno. Proto si říkám, že by nebylo špatné zůstat a přesvědčit se na vlastní oči. Zranění mi nehrozí, protože jsem nevoják, a nová zkušenost nemůže škodit. Nikdy se nevyhýbejte novým zkušenostem, Scarlett. Obohacují naši mysl.“

„Moje mi bohatě stačí.“

„Určitě ji znáte nejlíp sama, ale řekl bych... Ale to by nebylo galantní. Třeba tu nakonec zůstanu jenom proto, abych vás chránil, až opravdu dojde k obležení. V životě jsem ještě nezachraňoval počestnou dívku v nebezpečí. To by pro mě byla také nová zkušenost.“

Scarlett věděla, že si ji dobírá, ale vycítila, že za jeho slovy se tentokrát skrývá určitá vážnost. Trhla hlavou.

„Nebudu potřebovat, abyste mě zachraňoval. Dokážu se o sebe postarat sama, děkuju, ale ušetřte si námahu.“

„Tohle neříkejte, Scarlett! Můžete si to myslet, když chcete, prosím, ale nikdy takovou věc neříkejte žádnému muži nahlas. Zrovna

taková potíž je s yankeeskými dívkami. Byly by úplně kouzelné, kdyby pořád nemusely opakovat, že se o sebe dokážou postarat samy, že děkují a že si můžeme ušetřit námahu. Většinou říkají pravdu, bůh jim odpusť. A proto je muži nechávají, ať se starají samy o sebe.“

„Vám ale jede pusa,“ prohlásila chladným tónem, protože pro dívku nebyla horší urážka, než když ji někdo přirovnal k yankeeskému děvčeti. „S obležením stejně lžete. Sám víte, že Yankeeové se do Atlanty nedostanou.“

„Vsadím se s vámi, že tu budou nejpozději do měsíce. Vsadím bonboniéru proti...“ Pohled jeho tmavých očí zabloudil k jejím rtům. „Proti vašemu polibku.“

Na krátkou chvíli jí srdce sevřel strach z yankeeského vpádu, ale při slově „polibek“ z ní okamžitě spadl. Ocitla se na známé půdě, která ji zajímala mnohem víc než všechny vojenské operace. Jen stěží potlačila radostný úsměv. Ode dne, kdy jí daroval zelený klobouk, se Rhett nepokusil o nic, co by se při nejlepší vůli dalo považovat za pokus o milostné sblížení. Ať se Scarlett snažila sebevíc, nedokázala ho přimět k intimnímu rozhovoru, ale teď sám začal o polibcích, aniž k tomu dala sebemenší podnět.

„Takové intimní rozhovory mě nezajímají,“ prohlásila chladným tónem a s vypětím všech sil se na něj zamračila. „Kromě toho bych spíš políbila prase než vás.“

„Proti gustu žádný dišputát. Vždycky jsem slýchal, že Irové mají pro prasata zvláštní slabost – dokonce je prý chovají pod postelí. Ale, Scarlett, vy líbání moc potřebujete. To je právě ta potíž s vámi. Vaši nápadníci měli přehnaný respekt, i když jen sám pánbůh ví proč, nebo se vás příliš báli a nedopřáli vám, co jste vlastně chtěla. Výsledkem je, že jste nesnesitelně nafoukaná. Potřebujete, aby vás někdo líbal, a sice muž, který to umí.“

Události se nevyvíjely podle Scarlettiných představ. Pokaždé se z rozhovoru stal souboj, ve kterém neměla poslední slovo.

„Vy si asi myslíte, že ten pravý jste zrovna vy?“ zeptala se jízlivě a stěží se ovládala, aby nevybuchla.

„Samozřejmě, kdybych ráčil projevít zájem,“ odpověděl ledabylým tónem. „Říká se o mně, že umím líbat docela dobře.“

„Ach,“ začala našťvaně, že zlehčoval její kouzlo. „Ale vy přece...“ Z ničeho nic jí však v očích pohasl rozhodný pohled, protože se jí zmocnil zmatek. Rhett se sice smál, ale v temných hlubinách očí mu na zlomek vteřiny blesklo světýlko, připomínající čerstvě vykřesnutý plamínek.

„Chápu, že jste se asi v duchu ptala, proč jsem se po počestném políbení, které jsem vám dal v den, kdy jsem vám přivezl zelený klobouk, už o nic nepokusil...“

„Nikdy bych...“

„V tom případě ale nejste hodná holčička, Scarlett, a to mě moc mrzí. Všem opravdu hodným holčičkám vrtá hlavou, proč se je muži nepokoušejí líbat. Vědí, že by to od nich neměly chtít a že se musí tvářit uraženě, když se některý pokusí, ale přesto si přejí, aby to muži zkoušeli... Moje milá, nezaoufejte. Jednou vás políbím a vám se to bude líbit. Ted' ještě ne, a proto vás prosím, abyste nebyla příliš netrpělivá.“

Scarlett věděla, že si ji dobírá, ale jeho žerty ji jako vždycky rozčilovaly. Na věcech, které říkal, bylo vždy až příliš mnoho pravdy. Ale tímhle se vyřídl. Jestli někdy, třeba jen jednou, bude tak nevychovaný a pokusí se o jakoukoli důvěrnost, tak mu tedy ukáže.

„Mohl byste laskavě obrátit, pane kapitáne? Chci se vrátit do lazaretu.“

„Opravdu, můj kazatelský andílku? Vy tedy dáváte přednost vším a splaskům před hovorem se mnou? Mně je ovšem zcela vzdáleno, abych se pokoušel bránit dvěma ochotným rukám v práci pro naši slavnou Věc.“ Rhett obrátil kočár zpět k Five Points.

„Abych se vrátil k tomu, proč jsem si vůči vám nedovoloval žádné další důvěrnosti,“ držel se zarytě tématu, jako by si nevšiml

Scarlettina znamení, že rozhovor skončil, „počkám si, až trochu dorostete. Víte, líbat vás už teď by nebyl žádný zvláštní zážitek, a já jsem, pokud jde o rozkoše, velice sobecký. V životě jsem nestál o to, abych se líbal s malými dětmi.“

Když koutkem oka zahlédl, jak se jí vzedmula prsa mlčenlivým hněvem, musel se držet, aby se neušklíbl.

„A kromě toho,“ pokračoval mírným tónem, „jsem celou dobu čekal, až ve vás vybledne vzpomínka na úžasného Ashleyho Wilkese.“

Když Scarlett uslyšela Ashleyho jméno, tělem jí projela nečekaná bolest a z očí jí zčistajasna vyhrkly slzy. Vybledne? Vzpomínka na Ashleyho nevybledne nikdy, ani kdyby byl mrtvý tisíc let. Vybavila si zraněného Ashleyho, umírajícího daleko v yankeeském zajetí, kde nemá příkrývky, ani nikoho, kdo by ho rád držel za ruku, a na jednou se jí zmocnila prudká nenávist vůči tomuhle vykrmenému mužskému, který si sedí vedle ní a protahovanými samohláskami chabě zakrývá výsměch.

Nemohla vzteky promluvit, a tak jeli dlouhou chvíli mlčky.

„Vy a Ashley jste mi už skoro jasní,“ navázal nit hovoru Rhett. „Začal jsem neelegantní scénou U Dvanácti dubů, od té doby jsem měl oči na stopkách a dozvěděl jsem se spoustu věcí. Ptáte se jakých? Třeba že ho pořád milujete romantickou láskou dívky ke spolužákovi a on ji opětuje, jak mu to jeho počestné založení dovolí. A také že paní Wilkesová nic netuší a vy jste na ni, mezi námi děvčaty, ušila pěknou boudu. Chápu už skoro všechno, nerozumím jen jediné věci a ta ve mně probouzí zvědavost. Ohrozil někdy ctihodný pan Ashley svou nesmrtelnou duši tím, že vás políbil?“

Místo odpovědi zarytě mlčela a odvrátila hlavu.

„Tak dobře, líbal vás. Zřejmě se to stalo, když tady byl na dovolence. A vy si to teď, když je pravděpodobně mrtvý, berete k srdci. Ale to určitě přejde, a až zapomenete na jeho polibek, tak...“

Obrátila se k němu celá bez sebe vzteky.

„S těmi řečmi jděte do – háje,“ vykřikla prudce s očima zúženými ve dvě zelené šterbiny, z nichž šlehala nenávist. „A okamžitě mě nechte vystoupit z kočáru, nebo vyskočím za jízdy. Dneska jsem s vámi mluvila naposled.“

Rhett zastavil kočár, ale než stačil seskočit a pomoci jí vystoupit, vyskočila sama. Obruč krinolíny se jí zachytila za kolo a dav na Five Points se na okamžik mohl kochat pohledem na spodničky a dlouhé spodní kalhotky. Potom se Rhett sehnul a rychle sukni uvolnil. Scarlett odkráčela beze slova a bez jediného ohlédnutí, Rhett se lehce usmál a pak mlaskl na kobyly.

Kapitola 18

Poprvé od začátku války zaslechla Atlanta bojovou vřavu. Časně ráno, než se probudily běžné zvuky městského života, dolehlo do ulic slabé hřmění děl, vzdálené, nejasné burácení, které by si jinak občané mohli snadno splést s letní bouřkou. Občas se dělostřelba rozléhala tak hlasitě, že přehlušila i rachot poledního provozu. Lidé se ten rámus snažili ignorovat, snažili se hovořit, smát se a hledět si své práce, jako by tu žádní Yankeeové nebyli, jako by nestáli pouhých čtyřiatřicet kilometrů od města, ale pořád měli uši nastražené a čekali, že zaslechnou známý zvuk. Město působilo ustaraným dojmem, všichni bez ohledu na to, co zaměstnávalo jejich ruce, naslouchali a přitom je stokrát denně znenadáni bodlo u srdce. Rozléhá se hřmění hlasitěji? Nebo si to jen namlouvají? Nebo je generál Johnston tentokrát zadrží? Opravdu?

Pod povrchem bylo cítit všeobecnou paniku. Nervy, napínané každým dalším dnem ústupu víc a víc, hrozily prasknutím. Nikdo nahlas nepřiznal své obavy. To bylo tabu, ale napjaté nervy si ulevovaly hlasitým kritizováním velícího generála. Nálada veřejnosti horečnatě vřela. Sherman stál u samých bran Atlanty. Ještě jeden ústup, a nepřítel se zmocní města!

Chceme generála, který neustoupí! Chceme vojáka, který se postaví nepříteli a bude bojovat!

Za zvuků vzdálené kanonády vypochoďovaly z města státní milice, „miláckové Joea Browna“, i domobrana a chystaly se společně bránit mosty a přívozy přes řeku Chattahoochee ležící v Johnstonově týlu. Byl šedý den se zataženou oblohou, a když tyto jednotky vypochoďovaly z Five Points na silnici do Marietty, začalo drobně pršet. Přišlo se s nimi rozloučit celé město, občané se namačkali pod dřevěné rolety obchodů a pokoušeli se povzbuzovat odcházející bojovníky pokřikem.

Scarlett a Maybelle Merriwetherové-Picardové dovolili odejít z lazaretu, aby mohly vyprovodit odcházející muže, protože strýček Henry Hamilton i dědeček Merriwether sloužili v domobraně, obě se teď s paní Meadeovou tísnily v davu a stoupaly si na špičky, aby lépe viděly. Scarlett byla sice také plna všeobecné touhy Jižanů věřit pouze nejpríjemnějším a nejvíce uklidňujícím zprávám o vývoji na bojišti, ale přesto ji při pohledu na nesourodé řady, pochoduující kolem, zamrazilo. Situace musí být opravdu zoufalá, když povolávají tuhle sebranku složenou z ulevjáků, starců a holobrádků. V řadách pochoduujících ovšem byli i mladí a schopní muži zařazení do společensky vybraných jednotek milice, jimž se na skvělých uniformách kývalo peří a šerpy se natrásaly do kroku. Ale zdaleka převažovali starci s holobrádky a Scarlett se při pohledu na ně svíralo srdce soucitem a strachem. Šedobradí pánové starší než její otec se v jemném dešti bodajícím jako jehličky snažili pochodovat rázně v rytmu pískal a bubnů. Dědeček Merriwether, který se chránil před deštěm nejlepším plédem paní Merriwetherové, pochodoval v první řadě a pozdravil obě mladé dámy úsměvem. Zamávaly mu kapesníčky a rozloučily se s ním veselým pokřikem, ale Maybelle křečovitě sevřela Scarlettinu paži a zašeptala: „Chudák starý pán! Stačí, když přijde pořádný liják, a bude s ním konec! Má housera a...“

Strýček Henry Hamilton pochodoval ve druhé řadě za dědečkem Merriwetherem. Límec dlouhého černého pláště měl zvednutý přes uši, za pasem měl zasunuté dvě pistole z mexické války a v ruce nesl malý vak. Vedle něj šel jeho černý lokaj, skoro stejně starý jako strýček, a držel nad oběma rozevřený deštník. Bok po boku se staršími pány pochodovali mladí chlapci, z nichž žádnému na první pohled nemohlo být víc než šestnáct. Mnozí utekli ze školy a dali se na vojnu, sem tam se v jejich řadách mihl ostrůvek uniforem, v nichž byli ustrojeni kadeti z vojenských akademií, s černým kohoutím peřím na těsných šedých čapkách promočených deštěm a s provlhlými popruhy z bílého plátna, které měli zkřížené na prsou. Byl mezi nimi

i Phil Meade, pyšníci se šavlí a jezdeckou pistolí po padlém bratrovi a s kloboukem frajersky naraženým k jedné straně. Paní Meadeová se nuceně usmívala a mávala, dokud nepřešel kolem, potom si na okamžik zezadu položila hlavu na Scarlettino rameno, jako by ji zčistajasna opustily síly.

Mnozí z pochodujících bojovníků neměli žádnou zbraň, protože Konfederace jim už nemohla vydat pušky ani střelivo. Tito muži doufali, že ukořistí výzbroj od padlých nebo zajatých Yankeeů. Mnozí měli v holínkách zastrčené lovecké nože a v rukou nesli dlouhé štíhlé tyče s kovovými hroty, kterým se říkalo „píky Joea Browna“. Ti šťastnější měli přes rameno pověšené alespoň staré křesadlové muškety a na opascích se jim houpaly růžky na prach.

Johnston ztratil na ústupu kolem deseti tisíc mužů. Potřeboval tedy posilu deseti tisíc čerstvých vojáků. A teď mu, napadlo vyděšenou Scarlett, posílají tohle!

Když kolem jelo dělostřelectvo, stříkající od kol bláto na přihlížející, Scarlett si všimla černocha sedícího na mezkou těsně vedle jednoho z děl. Byl to černoch s vážnou tvář a pletí barvy sedlové kůže. Když ho Scarlett poznala, vykřikla: „Ale to je přece Mose! Ashleyho Mose! Co tady proboha dělá?“ Scarlett se prodrala davem k obrubníku a volala: „Mose! Počkej! Zastav!“

Když ji chlapec uviděl, přitáhl mezkovi uzdu, polichoceně se usmál a začal sesedat, ale vtom na něj zakřičel promoklý seržant jedoucí hned za ním: „Zůstaň sedět na mezkovi, mladej, nebo ti hezky zatopím pod zadkem. Nemůžem se zdržovat, čekají nás v horách.“

Mose se nejistě podíval na seržanta a potom na Scarlett. Ta se ale probrodila řídkou břečkou ke kolům jedoucích děl a chytila se za řemen od třmenů na černochově mezkovi.

„Prosím vás, jen chvilku, seržante! Zůstaň sedět, Mose. Co tady proboha děláš?“

„Du zasejc do tý války, slečno Scarlett. Tentokrát ne s panem Ashleym, ale se starým panem Johnem.“

„S panem Wilkesem!“ Scarlett ta zpráva vyrazila dech. Panu Wilkesovi bylo skoro sedmdesát. „Kde je?“

„Vzádu u posledního kanónu, slečno Scarlett. Támdlenc až docista vzádu.“

„Odpust'te, madam. A ty sebou pohni, mladej.“

Děla se valila dál a Scarlett zůstala chvíli stát po kotníky v blátě. Proboha, ne! říkala si v duchu. To přece není možné. Už je moc starý. A válka se mu nezamlouvá o nic víc než Ashleymu! Scarlett ustoupila o pár kroků zpátky k chodníku a pečlivě sledovala tváře všech mužů, kteří ji míjeli. Uviděla ho, teprve když se přikodrcalo poslední vrzající dělo s lafetou, od něž stříkalo bláto: štíhlý vzpřímený pán s mokrou hřívou stříbrných vlasů na šíji seděl lehounce na klisně, která si razila cestu mezi blátivými kalužemi stejně elegantně jako dáma v saténových šatech. Ale ta klisna – to je přece Nellie! Nellie paní Tarletonové! Největší poklad Beatrice Tarletonové!

Když si pan Wilkes všiml Scarlett stojící v blátě, přitáhl s potěšeným úsměvem uzdu, sesedl a přistoupil k ní.

„Doufal jsem, že tě uvidím, Scarlett. Měl jsem ti vyřídit spoustu vzkazů z domova, ale nebyl čas. Přijeli jsme dnes ráno, a jak vidíš, nás ženou dál.“

„Proboha, pane Wilkesi,“ vykřikla Scarlett zoufale a chytila starého pána za ruku. „Nejezděte tam! Proč musíte i vy?“

„Aha, vidím, že pro tebe jsem už starý!“ usmál se pan Wilkes a Scarlett poznala Ashleyho úsměv, jenomže ve starším obličejí. „Na pochodování možná jsem starý, ale jezdit a střílet ještě dokážu. A paní Tarletonová byla tak laskava a půjčila mi Nellie, takže mám nejlepšího koně na světě. Doufám, že se Nellie nic nestane, jinak bych se do smrti nemohl vrátit domů a nesměl paní Tarletonové na oči. Nellie je poslední kůň, který jí zůstal.“ Pan Wilkes se upřímně smál a zahnal tím Scarlettin strach. „Matka, otec i děvčata se mají dobře a moc tě pozdravují. Tvůj otec málem dneska přijel s námi!“

„Proboha, jenom to ne!“ vykřikla Scarlett hrůzou. „Tatínek ne! Nepůjde do války, vidíte, že ne?“

„Nepůjde, ale chtěl. Se svou chromou nohou by samozřejmě daleko nedošel, ale přesto se s námi chystal jet na koni. Tvoje matka souhlasila za předpokladu, že dokáže přeskočit ohradu lemující pastvinu, jelikož, jak prohlásila, na vojně by ho čekala spousta ježdění v těžkých podmínkách. Otec se smál, že je to maličkost, ale všechno dopadlo neuvěřitelně. Když kůň doběhl až k ohradě, zastavil se na místě a otec mu přeletěl přes hlavu! Div si nesrazil vaz! Víš, jak dovede být paličatý. Okamžitě vstal a zkoušel to znovu. Zkrátka, Scarlett, spadl z koně celkem třikrát, než mu paní O’Harová s Porkem pomohli do postele. Byl z toho celý pryč a dušoval se, že tvoje matka ,určitě zašeptala koni do ucha nějaké čarodějné slovo‘. Pro aktivní službu se zkrátka nehodí, Scarlett. Nemusíš se kvůli tomu stydět. Koneckonců někdo musí zůstat doma a zabezpečit potravu pro armádu.“

Scarlett se nestyděla, naopak se jí nesmírně ulevilo.

„Poslal jsem Indii a Honey do Maconu k Burrovým a pan O’Hara se stará o Taru i Dvanáct dubů... Už musím jet, moje milá. Dovol, abych tě políbil na tvoje pěkné líčko.“

Scarlett našpulila rty a v hrdle pocítila rdousivou bolest. Pan Wilkes byl tak milý. Kdysi dávno doufala, že se stane jeho snachou.

„Tenhle polibek dej za mě Pittypat a tenhle Melanii,“ požádal pan Wilkes a dal jí další dva letmé polibky na tvář. „Jak se daří Melanii?“

„Dobře.“

„Ach tak!“ Díval se na ni, ale pohled mířil skrze ni a kolem ní, stejně jako to dělával Ashley; nepřítomné šedé oči mířily kamsi do jiného světa. „Rád bych viděl své první vnouče. Sbohem, moje milá.“

Pan Wilkes se vyšvihl na Nellie a s kloboukem v ruce a stříbrnými vlasy vystavenými dešti odjel. Scarlett se vrátila zpátky k Maybelle a paní Meadeové, teprve potom jí došel smysl poslední věty pana Wilkese. V záchvatu pověřivé hrůzy se pokřižovala a pokoušela se

odříkat modlitbu. Mluvil o smrti stejně jako Ashley a Ashley je teď... Lidé by nikdy neměli mluvit o smrti. Zmiňovat se o smrti znamená pokoušet boží prozřetelnost. Tři ženy se mlčky vydaly v dešti zpátky do lazaretu a Scarlett se v duchu modlila: Jeho ne, pane bože! Ne jeho a Ashleyho!

Ústup od Daltonu ke Kennesaw Mountain trval od počátku května do poloviny června, jak plynuly horké deštivé dny června a Shermanovi se nedařilo vyhnat vojsko Konfederace z kluzkých horských svahů, naděje znovu pozvedla hlavu. Všichni začali být veselejší a mluvili o generálu Johnstonovi mnohem příznivěji. Vlhké červnové dny přešly v ještě vlhčí červenec a vojáci Konfederace, bránící se zoufale na opevněných výšinách, drželi Shermana stále v šachu. Tehdy se Atlanty zmocnila bláznivá radost. Naděje stoupla všem do hlavy jako šampaňské. Sláva! Držíme je na uzdě! Vypukla epidemie oslav a tanečních zábav. Kdykoli se ve městě ocitli na noc vojáci z bojiště, okamžitě pro ně někdo uspořádal večeři, po níž následovala taneční zábava, a děvčata, kterých bylo desetkrát víc než mužů, si užívala, co mohla, a prala se, kdo bude tančit s vojáky.

Atlanta byla plná návštěvníků, uprchlíků, příbuzných ošetřujících raněné v lazaretech, manželek a matek vojáků bojujících v horách, které si přály být nablízku pro případ, že by některý z nich byl zraněn. Navíc se na město vrhla hejna krasavic z venkova, kde zbývajícím mužům bylo buď přes šedesát, nebo ještě nedosáhli šestnáct. Tetička Pittypat byla proti poslední kategorii nesmírně zaujatá, jelikož se jí zdálo, že tyto dívky přijely do Atlanty jenom proto, aby ulovily manžela, a nestydatost jejich počínání v ní vyvolávala úžas, jak daleko to se světem dospělo. Scarlett jejich počínání rovněž neschvalovala. Nevadila jí rozdychtěná konkurence šestnáctiletých, jejichž svěží tvářičky a zářivé úsměvy zcela přehlušovaly dojem, jakým by jindy působily dvakrát obrácené šaty a spravované střevíčky. Sama měla novější a hezčí šaty než většina z nich, díky látce, kterou jí přivezl Rhett Butler ze své poslední výpravy blokádou, ale

bylo jí už devatenáct, začínala být trošku okoukaná a muži se přece rádi věnují hloupým mladým slečinkám.

Vdova s dítětem je ve srovnání s hezkými husičkami v nevýhodě, říkala si v duchu Scarlett. Ale v těchto vzrušujících dnech na ni břemeno vdovství a mateřství doléhalo mnohem méně než kdykoli předtím. V přestávkách mezi denními službami v lazaretu a nočními zábavami Wadea skoro neviděla. Někdy na dlouhou dobu zapomněla, že má dítě.

Za teplých letních vlhkých nocí byly všechny domy v Atlantě otevřeny vojákům, kteří hájili město. Velké domy od Washingtonovy ulice po Broskvoňovou zářily světly, zatímco uvnitř se konaly zábavy pro zablácené bojovníky ze zákopů, a nočním vzduchem se do dálky nesly zvuky bendža a houslí, šoupání tančících nohou a lehký smích. Nad klavíry se skláněly skupinky lidí, kteří s gustem zpívali smutná slova písně *Tvůj dopis přišel, jenže pozdě*, a otrhaní ctitelé se významně dívali po dívkách usmívajících se za vějíři z krocaních ocasů a prosili je, aby nečekaly, až bude pozdě. Žádná dívka nečekala, pokud se našel nápadník. Strženy vlnou hysterického veselí a vzrušení, jaká zaplavila město, hrnuly se do manželství. Během měsíce, kdy Johnston zadržoval nepřítel pod Kennesaw Mountain, bylo uzavřeno mnoho sňatků, sňatků, při nichž se nevěsty červenaly štěstím v nádheře vypůjčené nejméně od tuctu přítelkyň a ženichovi se opírala šavle o koleno v záplatovaných kalhotách. Tolik vzrušení, tolik slavností, tolik napětí. Sláva! Johnston zadržuje Yankee třicet čtyři kilometry od Atlanty!

Jistě, linie kolem Kennesaw Mountain byly neproniknutelné. Po pětadvaceti dnech nepřetržitých bojů se o tom přesvědčil i generál Sherman, protože utrpěl obrovské ztráty. Místo aby pokračoval ve frontálním útoku, otočil své jednotky v dalším širokém oblouku a pokoušel se proniknout mezi armádu Konfederace a Atlantu. Tato strategie opět přinesla ovoce. Johnston byl nucen vyklidit pozice

na výšinách, které tak znamenitě hájil, a musel si krýt týl. V bojích ztratil třetinu vojáků, zbytek se v dešti vyčerpaně vlekl otevřenou krajinou k řece Chattahoochee. Armáda Konfederace neměla naději na posily, kdežto po železnici, která byla v Shermanových rukou z Tennessee na jih až k předním liniím, byly denně dopravovány posily i materiál. Šedé linie se tedy stahovaly rozbahněnými poli zpět, zpět k Atlantě.

Po ztrátě údajně neproniknutelné linie zachvátila město nová vlna hrůzy. Pěťadvacet šťastných, divokých dní se všichni navzájem ujišťovali, že se taková věc nemůže stát. A teď se stala! Ale generál určitě zadrží Yankee na druhém břehu řeky. Jenomže ta řeka je, bože můj, vzdálená pouhých dvanáct kilometrů!

Sherman Jižany znovu obchvátil, překročil řeku nad jejich pozicemi a vyčerpané šedé zástupy byly nuceny ve spěchu přebrodit žlutou vodu a vrhnout se znovu mezi vetřelce a Atlantu. Spěšně vybudovali mělké zákopy severně od města v údolí, jímž protékal Broskvoňový potok. Atlanty se zmocnily zoufalství a panika.

Bojovat a ustoupit! Bojovat a ustoupit! A každý další ústup přiváděl Yankee blíž k městu. Broskvoňový potok byl vzdálen jen osm kilometrů! Co si generál vlastně myslí?

Volání „Chceme muže, který se nepříteli postaví a bude bojovat!“ dolehlo až do vzdáleného Richmondu. V hlavním městě si uvědomovali, že by pád Atlanty znamenal porážku v celé válce, a proto byl generál Johnston po překročení řeky Chattahoochee zbaven velení. Velení převzal velitel jednoho z jeho sborů, generál Hood, a město si trochu oddechlo. Hood neustoupí. Ten kolohnát z Kentucky s rozježeným plnovousem a planoucíma očima určitě ne! Měl pověst buldoka. Zažene Yankee od potoka, pak zpátky za řeku a potom krok za krokem po známé cestě až do Daltonu. Ale vojáci volali jako jeden muž: „Chceme starého Joea,“ protože s ním prošli celou tu vyčerpávající vzdálenost z Daltonu a na rozdíl od civilistů věděli, jaké přesile museli čelit.

Sherman nečekal, až se Hood stačí připravit k útoku. Den po změně ve velení Konfederace yankeeský generál udeřil na městečko Decatur, ležící necelých deset kilometrů od Atlanty, zmocnil se ho a přetěl v něm železniční trať. Byla to trať spojující Atlantu s Charlestonem, Wilmingtonem a Virginií. Sherman zasadil Konfederaci zdrcující úder. Nadešel čas rozhodujícího boje! Celá Atlanta se hlasitě dožadovala akce!

A pak, jednoho parného odpoledne v červenci, se Atlantě její přání splnilo. Generál Hood dokázal víc než jen postavit se nepříteli a bojovat. Prudce udeřil na Yankee u Broskvoňového potoka a přitom nasadil své vojáky ze zákopů proti modrým liniím v místech, kde měl Sherman více než dvojnásobnou převahu.

Lidé v Atlantě se vyděšeně modlili, aby Hoodův útok zahnal Yankee, odkud přišli, všichni poslouchali rachot děl a praskání tisíců pušek, které bylo slyšet, přestože se střílelo šest kilometrů od středu města, jako by pálily někde za rohem. Všichni vnímali hřmění dělostřeleckých baterií a viděli kouř, který se válel nad stromy jako nízké mraky, ale celé hodiny nikdo netušil, jak vlastně bitva probíhá.

První zprávy přišly k večeru, byly nejisté, děsivé a navzájem si protiřečily, jelikož je přinášeli vojáci, kteří byli zraněni v počátečních hodinách boje. Zranění se začínali belhat do města, jednotlivě i ve skupinkách, lehce ranění podpírali kamarády, kteří kulhali nebo se s bídou vlekli. Brzy splynuli v nepřetržitý proud, který si bolestně razil cestu do lazaretů. Ranění byli v obličejích černí od střelného prachu, prachu z cesty a potu a na zasychající krev z neobvázaných ran se jim slétala hejna much.

Dům tetičky Pittypat byl jedním z prvních, ke kterému se ranění dovlekli, zhroutili se na zelený trávník u vrátek a sípavě volali: „Vodu!“

Celé horké odpoledne tetička Pittypat se svou domácností, černochoy i bělochoy, pobíhala na slunci s kbelíky vody a obvazy, všichni

nabírali vodu žíznícm a obvazovali rány, až došly nejen obvazy, ale i roztrhaná prostěradla a ručníky. Tetička Pittypat úplně zapomněla, že při pohledu na krev omdlévá, a dřela se, dokud jí drobné nožičky v těsných střevíčkách neotekly a nevypověděly službu. I Melanie, která byla ve vysokém stupni těhotenství, zapomněla na cudnost a horečně pracovala bok po boku s Prissy, kuchařkou a Scarlett. Obličej měla stejně strhaný jako ranění. Když nakonec omdlela, museli ji uložit na kuchyňský stůl, protože na všech postelích, pohovkách a křeslech v domě leželi ranění.

Malý Wade, na kterého ve zmatku zapomněli, se krčil za zábradlím verandy před domem, pokukoval na trávník jako vyděšený králíček z klece, oči vytřeštěné hrůzou, cucal si palec a škytal. Scarlett si ho nakonec všimla a ostře na něj houkla: „Jdi si hrát za dům, Wade Hamptone!“ ale chlapec byl příliš vyděšen, příliš fascinován šíleným výhledem, který se před ním otvíral, než aby poslechl.

Na trávníku bezmocně leželi vojáci, kteří nemohli únavou dál, anebo se pro zranění nedokázali pohnout. Strejda Peter je postupně nakládal do kočáru a odvážel do lazaretu, až byl starý kůň celý zpěněný. Paní Meadeová a Merriwetherová poslaly své kočáry, jejichž péra také při každé jízdě vrzala pod tíhou raněných.

Později za dlouhého horkého letního soumraku se na cestě z bojiště objevily sanitní vozy a vozy zásobovacích oddílů přikryté zabláčenými plachtami. Nakonec se přidaly farmářské vozy, dvoukoláky tažené voly i soukromé kočáry, které zrekvírovala sanitní služba. Kodrcaly se po hrbolaté cestě kolem domu tetičky Pittypat, plné zraněných a umírajících vojáků, a do rudého prachu z nich kapala krev. Když vozkové uviděli ženy se kbelíky a naběračkami, zastavili a z povozů se ozval sbor hlasů dožadujících se hlasitě nebo šeptem: „Vodu!“

Scarlett přidržovala kymácející se hlavy, aby se vyprahlá ústa mohla napít, polévala kbelíky vody těla rozpálená horečkou i otevřené rány, aby se raněným alespoň na chvíli ulevilo. Stoupala

si na špičky, když podávala vozkům sanitních vozíků naběračku s vodou, a všech se ptala se srdcem v hrdle: „Co je nového? Co je nového?“

Ode všech dostávala tutéž odpověď: „Nevim nic jistýho, milospa-ni. Eště je moc brzo.“

Přišla dusná noc. Lísteček se nepohnul a hořící borové větve, které drželi černoši místo pochodní, ohřívaly vzduch ještě víc. Scarlett měla nos ucpaný prachem a rozpukané rty. Kalikové šaty, jejichž barva připomínala levanduli a které si ráno oblékla čerstvě vyprané a naškrobené, byly samá krev, pot a špína. Tohle tedy měl Ashley na mysli, když psal, že na válce nevidí nic slavného, ale jen špínu a utrpení.

Únava dodávala celému výjevu neskutečnou, přízračnou příchut'. Tohle přece nemohla být pravda, a pokud ano, celý svět zešlél. Pokud ne, proč má stát na klidném prostranství před domem tetičky Pittypat uprostřed kymácejících se světel a polévat vodou umírající nápadníky? Mnozí z nich se jí před bitvou dvořili a pokoušeli se o úsměv, jakmile ji teď spatřili. Po téhle temné prašné cestě se vlekla spousta mužů, které dobře znala, spousta mužů jí umírala před očima s obličejí hemžícími se moskyty a komáry, mužů, s nimiž tancovala, kterým hrávala na klavír a zpívala, které škádlila, utěšovala a milovala – alespoň trochu.

Careyho Ashburna našla ve spodní vrstvě raněných na dvoukoláku taženém voly, byl zraněn do hlavy a téměř nejevil známky života. Protože ho nedokázala sundat z vozu, aniž by musela pohnout dalšími šesti raněnými, nechala ho raději odvézt do lazaretu. Později se dozvěděla, že zemřel dřív, než ho stačil lékař prohlédnout, a byl pochován, ale nikdo nevěděl kde. Toho měsíce byly spousty mužů pochovány do mělkých, narychlo vykopaných hrobů na oaklandském hřbitově. Melanie si vyčítala, že se jim nepodařilo odstříhnout Careymu kadeř a poslat ji jeho matce do Alabamy.

Horká noc se pomalu vlekla, všechny bolela záda a kolena se pod nimi podlamovala únavou, ale Scarlett s Pitty volaly na všechny přicházející vojáky: „Co je nového? Co je nového?“

Po dlouhých hodinách čekání se konečně dočkaly odpovědi, odpovědi, po níž obě zbledly a podívaly se navzájem zoufale do očí.

„Ustupujem.“ „Musíme ustoupit.“ „Je jich o mnoho tisíc víc než nás.“ „Yankeeové odřízli u Decaturu Wheelerovu jízdu. Musíme ji posílit. Všichni naši hoši budou brzy ve městě.“

Scarlett a Pitty se musely pevně chytit jedna druhé za paži, aby neupadly.

„A – a Yankeeové přicházejí?“

„Jó, milospani, přicházej, jenže se daleko nedostanou.“ „Nebojte se, slečno, Atlantu nemůžou dobýt.“ „Ne, milospani, dyk přeci máme kolem města milion kilometrů vopevnění.“ „Starej Joe mi to řek vosobně: Atlantu můžu hájit donekonečna.“ „Jenže starýho Joea už nemáme.“ „Máme...“ „Drž hubu, blbče! Chceš vyděsit dámy?“ „Yankeeové se města nikdy nezmocní, milostivá paní.“ „Proč ste vy, dámy, rači nevodjely do Maconu nebo někam jinam, kde byste byly bezpečnější? Což tam nemáte žádný příbuzenstvo?“ „Yankeeové sice Atlantu nedobydou, ale stejně tu pro dámy nebude moc zdravý prostředí, až se vo to budou pokoušet.“ „Strhne se tady pořádná kanonáda.“

Druhý den prošla poražená armáda v teplém pařícím se dešti Atlantou. Pochodovali po tisících, vyčerpáni hladem a únavou, zdecimováni sedmdesáti šesti dny nepřetržitých bojů a ústupů, s koňmi, sotva se držícími na nohou, s děly a muničními vozíky zapřaženými na všelijakých zbytcích provazů a pruzích nevydělané kůže. Ale nebyl to bezhlavý útěk, stáhli se organizovaně a spořádaně. Pochodovali v útvarech, bez ohledu na roztrhané uniformy měli rázný krok a rozstřílené červené prapory jim navzdory dešti vlály nad hlavami. Pod velením starého Joea se naučili ustupovat, a ten dokázal z ústupu udělat stejně skvělý strategický tah jako z postupu vpřed. Sevřené

řady vousatých otrhaných mužů prošly po Broskvoňové ulici za zpěvu písně *Marylande, můj Marylande!* a celé město jim přišlo zamávat. Ať vítězili, nebo prohrávali, byli to jejich hoši.

Státní milice, která vyrazila do pole ve skvělých uniformách doslova včera, se teď prakticky nedala rozeznat od ostřílených starých vojáků, tak byli její příslušníci umazaní a zašlí. V očích měli nový výraz. Tři roky omluv a vysvětlování, proč nemohou být na frontě, měli definitivně za sebou. Vyměnili bezpečnost v zázemí za bojovými liniemi za hrůzy bitvy. Stali se z nich veteráni, sice veteráni s krátkou službou, ale přesto veteráni, a splnili svou povinnost. Hledali očima v davu známé tváře a hleděli na ně s pýchou a vzdorem. Teď mohli nést hlavu hrdě vzhůru.

Za milicí pochodovali starci a holobrádci z domobrany, šediví vousáči se s bídou vlekli, kdežto nezletilí mladíci se tvářili jako unavené děti, které příliš brzy přičichly k problémům dospělých. Scarlett zahlédla Phila Meadea a stěží ho poznala, obličej měl černý od střelného prachu a špíny a přestálým napětím a vyčerpáním se stěží držel na nohou. Strýček Henry se belhal kolem v dešti bez klobouku, s hlavou prostrčenou dírou v kusu starého voskovaného plátna. Dědečka Merriwethera vezli na dělové lafetě s bosýma nohama ovázanýma kusy roztrhané pestré deky. Ale ať Scarlett hledala sebepečlivěji, po Johnu Wilkesovi jako by se zem slehla.

Zato Johnstonovi veteráni pochodovali jako na přehlídce neúnavným lehkým krokem, který je nosil ve válce už třetí rok, a pořád v sobě našli dost energie, aby se usmívali a mávali na hezká děvčata a hrubě se posmívali mužům bez uniformy. Mířili k opevněním obklopujícím ze všech stran město – a tentokrát to nebyly mělké, narychlo vybudované zákopy, ale regulérní zemní opevnění, kryjící vojáky až po prsa, zpevněná pytlí s pískem a doplněná zašpičatělými dřevěnými kůly. Město bylo obklopeno nekonečnými kilometry zákopů, rudých příkopů, nad nimiž se tyčily rudé mohyly, čekající na muže, kteří je zaplní.

Dav provolával vojákům slávu, stejně jako by je chválil za vítězství. Ve všech byla malá dušička, ale když poznali pravdu, došlo k nejhoršímu, válka pronikla až pod jejich okna, všichni obyvatelé se najednou změnili. Tvářili se vesele, i když jejich veselý výraz byl poněkud nucený. Všichni se před vojáky snažili tvářit statečně a sebevědomě. Opakovali výrok starého Joea, který pronesl těsně předtím, než byl zbaven velení: „Atlantu můžu bránit donekonečna.“

A teď, když byl Hood donucen k ústupu, si mnozí stejně jako vojáci přáli, aby se starý Joe vrátil, ale neříkali to nahlas, místo toho čerpali odvahu z jeho výroku:

„Atlantu můžu hájit donekonečna!“

Opatrná taktika generála Johnstona nebyla nic pro Hooda. Napadl Yankee nejdřív na východě a potom na západě. Sherman kroužil kolem města jako zápasník, který zkouší, kam by protivníkovi nasadil další chvat, ale Hood nezůstal trčet v zákopech a nečekal, až Yankeeové zaútočí. Provedl proti nim odvážný výpad a vrhl se na ně jako rozzuřený býk. Během několika málo dnů byly vybojovány bitvy u Atlanty a u Ezra Church, v obou případech to byla obrovská střetnutí, před nimiž se bitva na Broskvoňovém potoce scvrkla v bezvýznamnou šarvátku.

Ale Yankeeové se neustále vraceli a očekávali další boj. Pokaždé utrpěli obrovské ztráty, ale mohli si je dovolit. A mezitím jejich baterie bez ustání ostřelovaly Atlantu, zabíjely obyvatele v jejich vlastních domech, strhávaly střechy z budov, vyrývaly na ulicích hluboké krátery. Obyvatelé se ukrývali, jak mohli, ve sklepích, vykopaných děrách a tunelech vyhloubených do železničních náspů. Atlanta byla pravidelně obléhána.

Během jedenácti dnů od převzetí velení ztratil generál Hood skoro tolik mužů jako generál Johnston za sedmdesát čtyři dny nepřetržitých bojů a ústupu a Atlanta byla sevřena ze tří stran.

Železnice vedoucí z Atlanty do Tennessee byla celá v Shermanových rukou. Jeho armáda pronikla přes trať dále na východ a přetála další trať vedoucí na jihozápad do Alabamy. Pouze trať vedoucí na jih do Maconu a Savannah zůstávala ještě volná a tato jediná zbývajících železnice nestačila zoufalé potřebě těžce zkoušeného města. Ale dokud ji bylo možné hájit, Atlanta mohla vzdorovat.

Scarlett se vyděla, když si uvědomila, jakého významu trať byla, jak zuřivě bude Sherman usilovat o její přetnutí a jak zoufale bude Hood bojovat, aby ji uhájil. Vždyť to přece byla trať probíhající jejím okresem a nádražím v Jonesboro. A z Tary do Jonesboro je pouhých osm kilometrů! Tara jí sice ve srovnání s horoucím peklom Atlanty připadala jako přístav bezpečí, ale zároveň ležela osm kilometrů od Jonesboro!

V den, kdy se strhla bitva u Atlanty, Scarlett a mnohé další dámy seděly na plochých střechách obchodů, odkud, chráněny titěrnými slunečníčky, sledovaly boje. Když začaly do ulic dopadat první granáty, utekly do sklepů a ještě téže noci začal hromadný odchod žen, dětí a starců z města. Všichni mířili do Maconu a mnozí z lidí, kteří tu noc nastoupili do vlaku, utíkali před nepřítelem už popáté nebo pošesté, protože předtím prodělali Johnstonův ústup od Daltonu. Měli teď mnohem méně zavazadel, než když přijeli do Atlanty. Většina měla jen plátěný vak a hubený oběd zabalený do barevného kapesníku. Sporadicky vezli vyděšení sluhové stříbrné džbánky, nože a vidličky a pár rodinných portrétů, které se podařilo zachránit při útěku z domova.

Paní Merriwetherová s paní Elsingovou odmítly opustit město. Bylo jich zapotřebí v lazaretu a kromě toho se, jak hrdě prohlašovaly, nebály a tvrdily, že je žádný Yankee nevyžene z jejich vlastních domovů. Ale Maybelle s dítětem a s Fanny Elsingovou odjely do Maconu. Paní Meadeová projevila poprvé od svatby neposlušnost a rozhodně se odmítla podříditi manželovu příkazu, aby odjela

vlakem do bezpečí. Pan doktor ji přece potřebuje, prohlásila. Navíc Phil trčel někde v zákopech u města a matka mu chtěla být nablízku pro případ, že by...

Ale paní Whitingová a mnohé dámy ze Scarlettina kroužku odjely. Tetička Pitty, která bryskně odsoudila Johnstona za neustálé ustupování, patřila k prvním, kteří sbalili kufry. Tvrdila, že má slabé nervy a nedokáže snášet všechen ten rámus. Obávala se, že by mohla po explozi omdlít a nedostala by se do sklepa. Neměla strach, to ne. Snažila se své dětské rty sešpulit do bojovného válečnického výrazu, ale marně. Raději pojedou do Maconu k bratranci, starému panu Burrovi, a děvčata by měla jet s ní.

Scarlett do Maconu nechtěla. Byla sice vyděšena vybuchujícími dělostřeleckými granáty, ale v duchu si říkala, že než jet do Maconu, radši zůstane v Atlantě, protože ze srdce nenáviděla starou paní Burrovou. Před léty ji paní Burrová přistihla na jedné z domácích slavností u Wilkesových, jak se líbá s jejím synem Williem, a prohlásila, že je „lehká ženská“. „Ne,“ řekla Scarlett tetičce Pitty, „já pojedu domů do Tary a Melanie ať klidně jede s vámi do Maconu.“

Po těch slovech se Melanie zoufale a vyděšeně rozplakala. Když se tetička Pitty rozběhla pro doktora Meadea, Melanie popadla Scarlett za ruku a úpěnlivě ji prosila: „Moje milá, neodjížděj do Tary a neopouštěj mě! Bude se mi po tobě stýskat. Ach, Scarlett, vždyť bez tebe umřu, až se mi bude mít narodit dítě! Jistě – jistě že mám tetičku Pitty a že je roztomilá. Ale víš, že nikdy nerodila, a někdy jsem z ní tak nervózní, že bych nejradši začala vřískat. Neopouštěj mě, miláčku! Jsi vlastně moje sestra a navíc,“ usmála se chabě, „jsi Ashleymu slíbila, že se o mě postaráš. Řekl mi, že tě o to poprosí.“

Scarlett k ní v úžasu sklopila oči. Jak ji Melly může mít tolik ráda, když ona švagrovou nesnáší tak silně, že se má co přemáhat, aby si toho nevšimla? Jak může být Melly tak hloupá a neuhodnout tajemství její lásky k Ashleymu? Scarlett se během těchto měsíců plných utrpení a čekání na zprávy od něho přece stokrát prozradila.

Ale Melanie si ničeho nevšimla, Melanie, která v každém, koho měla ráda, dokázala vidět jen to dobré... Ovšem že Ashleymu slíbila, že se o Melanii postará. Ach, Ashley! Ashley! Určitě jsi mrtvý! Celé ty měsíce, co čekáme na zprávu od tebe! A teď jsi mi připomněl slib, který jsem ti dala, a já nemám možnost úniku!

„Dobře,“ přisvědčila stručně. „Máš pravdu, slíbila jsem mu to a držím slovo. Přesto nepojedu do Maconu k té staré koze Burrové. Za pět minut bych jí musela vyškrábat oči. Moje matka tě ráda uvidí u nás doma.“

„Bože, to by se mi líbilo! Tvoje matka je tak milá. Ale víš sama, že tetička by z toho měla smrt, kdyby nebyla u mě, až se bude mít narodit dítě. A do Tary ji nedostaneme. Leží příliš blízko bojiště a teta chce mít jistotu a bezpečí.“

Doktor Meade, který přiběhl celý bez dechu, jelikož podle tetiččiny vyděšeného naléhání čekal, že zastihne Melanii přinejmenším při nastávajícím předčasném porodu, byl znechucen a ani to neskrýval. Když se dozvěděl o příčinách pozdvižení, vyřešil spor slovy, která nepřipouštěla diskusi.

„Cesta do Maconu pro vás nepřipadá v úvahu, slečno Melly. Jestli se hnete z města, za váš stav neručím. Vlaky jsou přeplněné, spojení nejisté a cestující mohou být kdykoli vysazeni někde v lese, jakmile armáda potřebuje vlak pro přepravu raněných, vojáků nebo materiálu. Ve vašem stavu...“

„Ale kdybych jela se Scarlett do Tary...?“

„Řekl jsem vám, že nepřipustím, abyste se odsud hnula. Do Tary se cestuje stejným vlakem jako do Maconu a za stejných podmínek. Navíc nikdo přesně neví, kde jsou momentálně Yankeeové, ale je jisté, že jsou prakticky všude. Váš vlak by mohl být třeba i zajat. A i kdybyste se dostaly bezpečně do Jonesboro, musely byste podstoupit namáhavou osmikilometrovou jízdu po hrbolaté silnici do Tary. Taková cesta se pro ženu v pozhnaném stavu nehodí. Navíc od doby, co starý doktor Fontaine odešel do armády, není v okrese jediný lékař.“

„Ale jsou tam porodní báby...“

„Já mluvil o lékařích,“ přerušil ji doktor Meade prudce a pohledem podvědomě přešel po Melaniině křehké tělesné konstituci. „Nedovolím, abyste se odsud hnula. Cestování by pro vás mohlo být nebezpečné. Předpokládám, že nechcete porodit ve vlaku nebo bryčce!“

Nad takovou lékařskou otevřeností se dámy musely zahanbeně rdít a zmlknout.

„Musíte zůstat tady, abych vás měl neustále na očích, a musíte ležet. Nesmíte běhat po schodech, ani dolů do sklepa. V žádném případě, ani kdyby vám do okna padaly granáty. Tady vám ostatně nehrozí velké nebezpečí. Yankeeové budou stejně brzy odraženi... Zkrátka, vy, slečno Pitty, se seberte, jeďte do Maconu a mladé paní nechte tady.“

„Bez gardedámy?“ vykřikla tetička celá bez sebe zděšením.

„Obě jsou vdané,“ zkoušel to opatrně doktor Meade. „A moje paní bydlí jen ob dva domy. Ve stavu, v jakém je slečna Melly, přece nebudou přijímat pánské návštěvy. Proboha, slečno Pitty! Uvědomte si, že je válka. Ted' není čas na společenské ohledy. Musíme myslet především na slečnu Melly.“

Lékař rázně odešel z pokoje a na přední verandě počkal na Scarlett.

„Řeknu vám všechno otevřeně, slečno Scarlett,“ začal a popotahoval si šedou bradku. „Připadáte mi na mladou ženu rozumná, takže si můžete ušetřit zbytečné červenání. Už nechci slyšet ani slovo o tom, že by slečna Melly měla někam odjet. Pochybuji, že by cestu přežila. Bude to mít těžké i při nejlepší péči – má příliš úzkou pánev, jak sama víte, a porod se pravděpodobně bude muset provést kleštěmi, takže nemohu připustit, aby se v ní hrabala nějaká černošská nána. Ženy jako ona by neměly mít děti, ale... Zkrátka, sbalte tetičce kufry a pošlete ji do Maconu. Je tak vyděšená, že by strach přenesla na Melly, a to nemůžeme potřebovat. A ještě něco, slečno,“ doktor

Meade si Scarlett změřil pronikavým pohledem, „nechci slyšet ani o vašem odjezdu. Zůstanete s Melly, dokud neporodí. Doufám, že se nebojíte, nebo snad ano?“

„Kdepak!“ odpověděla Scarlett statečně.

„Takhle se mi líbí. Manželka vám bude dělat gardedámu, kdybyste potřebovala, a jestli si slečna Pitty bude chtít vzít služebnictvo s sebou, pošleme vám starou Betsy, aby vám vařila. Bude to na krátkou dobu. Dítě by se mělo narodit nejpozději do pěti týdnů, ale u prvních dětí si člověk nikdy nemůže být zcela jistý, zvláště když se k tomu přidá všechno tohle střelení. Porod může přijít každým dnem.“

A tak tetička Pittypat odjela v záplavě slz do Maconu a strejdu Petera s kuchařkou si vzala s sebou. Kočár i s koněm věnovala v záchvatu vlasteneckého nadšení lazaretu, vzápětí toho litovala a znovu se usedavě rozplakala. Scarlett s Melanií zůstaly s Wadem a Prissy samy v domě, který byl teď i při vší kanonádě mnohem tišší.

Kapitola 19

Během prvních dnů obléhání, kdy Yankeeové zkusmo ostřelovali hned ten, hned onen úsek opevnění, se Scarlett tak děsila vybuchujících dělostřeleckých granátů, že se vzmohla nanejdvůš na to, aby si bezmocně zakryla uši dlaněmi a čekala, že se každou chvíli odebere na věčnost. Pokaždé, když zaslechla svištivý nářek oznamující jejich přílet, vrazila do Melaniiny ložnice, vrhla se k ní na postel, obě se pevně objaly, a když schovávaly hlavy pod polštář, společně jedním hlasem bědovaly. Prissy s Wadem se schovali do sklepa, skrčili se do tmy plné pavučin, Prissy hlasitě naříkala, Wade tiše vzlykal a škytal.

Zatímco nad hlavami svištěla smrt, Scarlett se dusila pod péřovými polštáři a v duchu proklínala Melanii, že se kvůli ní nemůže schovat na bezpečnějším místě pod schody. Ale lékař Melanii zakázal chodit a Scarlett jí musela dělat společnost. Kromě hrůzy, že může být roztrhána na kusy, na ni stejně naléhavě doléhala hrůza, že Melanie začne každým okamžikem rodit. Jakmile si to představila, pokaždé ji zalil lepkavý pot. Co by udělala, kdyby Melanie začala zničehonic rodit? Scarlett věděla, že by spíš nechala Melanii umřít, než aby vyběhla na ulici a hledala lékaře, když všude kolem padají granáty hustě jako kroupy. Zároveň si uvědomovala, že by se Prissy raději nechala umlátit, než by vystrčila nos z domu. Co by tedy udělala v případě porodu?

Jednou večer si o těchto záležitostech šeptaly s Prissy, zrovna když rovnaly na podnos večeri pro Melanii, a Prissy ji kupodivu uklidnila.

„Slečno Scarlett, až přijde na slečnu Melly její hodinka, tak se nic nestane, dyž neseženem dochtóra. Já šecko stačím sama. Vo porodech vim přeci šecko. Což nejni moje máma porodní bába? Což mě taky nevyučila, co a jak? Klidně to můžete nechat na mně.“

Scarlett si oddechla, že má tak zkušenou pomocnici, přesto se nemohla dočkat, až bude mít tuhle osudovou zkoušku za sebou. Zoufale si přála, aby mohla uniknout z dosahu granátů a směla se vrátit do klidného domova v Taře, proto se denně před spaním modlila, aby se dítě narodilo už zítra a ona byla zproštěna svého závazku a směla odjet z Atlanty. Tara jí připadala jako azyl, kde by se ukryla v bezpečné vzdálenosti od všech nynějších trápení.

Scarlett toužila po domově a po matce jako po ničem jiném v životě. Kdyby mohla být u Ellen, nebála by se ničeho na světě, ať by se dělo cokoli. Večer, když uléhala po dni naplněném svištěním a explozemi granátů, od nichž jí div nepraskly bubínky, si říkala, že ráno konečně poví Melanii, že v Atlantě nevydrží už ani den, že musí odjet domů a Melanie půjde k paní Meadeové. Ale když položila hlavu na polštář, pokaždé si vybavila Ashleyho úsměv při posledním setkání, jeho obličej jakoby zachmuřený vnitřní bolestí s náznakem úsměvu na rtech: „Postaráš se mi o Melanii, vid’? Jsi taková silná... Slib mi to.“ Přece mu to opravdu slíbila. Ashley někde leží mrtvý. Ať je kdekoli, určitě ji pozoruje a poutá ji ke splnění slibu. Ať byl živý, nebo mrtvý, nemohla ho za žádných okolností zklamat. Proto nechávala plynout den za dnem a zůstávala v Atlantě.

Na Elleniny dopisy, zapříisahající ji, aby se vrátila domů, odpovídala listy, v nichž bagatelizovala nebezpečí, jaké jí hrozí při obléhání, vysvětlovala, v jak nepříjemné situaci se nachází Melanie, a slibovala, že přijede, hned jak se dítě narodí. Ellen, která měla vyvinutý smysl pro příbuzenské svazky, ať pokrevní, nebo nabyté sňatkem, odepsala proti své vůli, aby tedy Scarlett zůstala, ale zároveň požadovala, aby Wade a Prissy byli vysláni domů bez nejmenších odkladů. Prissy tento požadavek naprosto schvalovala, protože při každém nečekaném zvuku začala drkotat zuby a chovala se jako smyslů zbavená. Až příliš mnoho času trávila tím, že se krčila ve sklepech, a nebýt paní Meadeové, která jim poslala starou Betsy, oběma mladým dámám by se vedlo špatně.

Scarlett si mateřsky přála, aby Wade odjel z Atlanty, nejen proto, aby se dostal do bezpečí, ale také protože ji rozčiloval svým neustálým strachem. Dělostřelba Wadea děsila, až ztratil řeč, a i v přestávkách, kdy se tiskl ke Scarlettiným sukním, byl tak vystrašený, že nemohl ani plakat. Večer se bál jít do postele, bál se tmy, bál se usnout, aby nepřišli Yankeeové a nechtyli ho. Chlapcovo tiché noční vzlykání Scarlett nesnesitelně drásalo nervy. Byla vyděšená stejně jako chlapec, ale navenek to tajila, a když jí to jeho napjatá, zachmuřená tvářička každou chvílí připomněla, měla na syna vztek. Ano, Wade by měl být v Taře. Prissy by ho tam měla dovézt a okamžitě se vrátit, aby mohla pomáhat Melanii při porodu.

Než Scarlett stačila chlapce s chůvou vypravit na cestu, došly zprávy, že se Yankeeové obrátili na jih a podél železniční trati spojující Atlantu s Jonesboro dochází k šarvátkám. Co kdyby Yankeeové zajali vlak, jímž by jel Wade s Prissy – Scarlett s Melanií zbledly při pouhém pomýšlení na takovou věc, každý věděl, že zvěrstva, jichž se Yankeeové dopouštějí na bezbranných dětech, jsou ještě horší než věci, které provádějí ženám. Scarlett se bála chlapce poslat pryč, a tak Wade zůstal v Atlantě, vyděšený, mlčenlivý přízrak dítěte, které se drží mámy jako klíště a bojí se pustit jejích sukní, byť na okamžik.

Obležení pokračovalo za horkých červencových dnů, hřmících dnů přicházejících po nocích plných napjatého, výhružného ticha a město se mezitím začalo přizpůsobovat situaci. Když došlo k nejhoršímu, lidé se začali chovat, jako by neměli co ztratit. Nejdřív se báli obležení, teď se ho dočkali a nebylo nakonec tak hrozné. Život mohl probíhat a také probíhal skoro normálně. Všichni věděli, že se pod nimi připravuje k výbuchu sopka, ale dokud nevybuchla, nemohli sami nic dělat. Proč by si s tím lámali hlavu? A nikde nebylo psáno, že sopka nutně vybuchne. Copak generál Hood nezadržoval Yankee před městem? Copak jízda nedržela pevně v rukou železniční trať do Maconu? Ať si Sherman nechá zajít chuť!

Navzdory zdánlivé bezstarostnosti, s níž obyvatelé čelili dopadajícím granátům i sníženým přidělům potravin, navzdory předstírání, že nevidí Yankee vzdálené sotva osm set metrů, a navzdory bezmeznému spoléhání na šedou linii otrhaných vojáků ze zákopů, těsně pod povrchovou slupkou života v Atlantě pulsovala nejistota, co přinese příští den. Napětí, starost, smutek, hlad i muka, působená rostoucí a zas klesající nadějí, tu slupku ztenčovaly.

Scarlett díky předstírané statečnosti přátel a díky milosrdnému přizpůsobení, jaké příroda poskytuje ve všech situacích, které lidé nemohou změnit, a přesto je musí vydržet, začala postupně nabývat odvahy. Stále ještě vyděšeně vyskočila při každém výbuchu, ale už si neběžela s hysterickými výkřiky schovávat hlavu pod Melaniin polštář. Dokázala polknout a slabým hláskem se zeptat: „Tehle dopadl blízko, že?“

Scarlett se tolik neděsila i proto, že život začínal připomínat sen, sen příliš strašný, aby mohl být pravdivý. Nebylo přece možné, aby se ona, Scarlett O'Harová, ocitla v takové nesnázi, ohrožována smrtí, která mohla přijít každou hodinu, každou minutu. Nebylo možné, aby se klidný běh života v tak krátké době dočista změnil.

Scarlett připadalo groteskně neskutečné, aby jitřní oblohu se vznešeným azurem znesvěcoval dým z děl, který visel nad městem jako nízké mraky, z nichž šlehaají blesky, aby teplá poledne pronikavě vonící hustým zimolezem a popínavými růžemi mohla vyvolávat takovou hrůzu, protože do ulic se svištěním dopadaly granáty, které při výbuchu hřměly jako rány ohlašující konec světa, rozsávaly železné střepiny na stovky metrů daleko a trhaly na kusy lidi i zvířata.

S tichými ospalými siestami po obědě byl konec. I když se bitevní vřava občas utišila, Broskvoňová ulice přesto vřela ruchem a hlukem. Pod okny rachotila děla a sanitní vozíky, ranění se vlekli ze zákopů do města, jednotky se přesouvaly usilovným pochodem, odvolány ze zákopů na jedné straně a odeslány k posílení některého zle tísněného úseku obrany na opačné straně města, a kurýři se

bezhlavě štváli po ulicích, jako by na jejich hlášeních závisel osud celé Konfederace.

Horké noci přinášely určité uklidnění, ale jejich klid byl zlověstný. Když nastala tichá noc, byla tichá až příliš – jako by rosníčky, kobylky a ospalí sedmihlásci byli tak vyděšeni, že se báli pípnout v obvyklém sborovém zpěvu, který patřil k letním nocím. A ticho znovu a znovu přerušovala palba z pušek rozléhajících se z posledních obranných linií.

V pozdních nočních hodinách, kdy všechny lampy byly zhasnuty, Melanie spala a na město těžce doléhalo mrtvé ticho, Scarlett často nemohla usnout, ležela v posteli a čas od času zaslechla, jak cvakla západka branky a ozvalo se jemné naléhavé klepání na domovní dveře.

Na temné verandě pokaždé stáli vojáci bez obličeje a ze tmy ji volala spousta nejrůznějších hlasů. Někdy se ze stínu ozval kultivovaný hlas: „Madam, velice se omlouvám, že ruším, ale mohl bych poprosit o vodu pro sebe a svého koně?“ Někdy slyšela drsné burácení horáckých hlasů, jindy nezvyklé nosovky rodáků z plochých končin porostlých trávou lipnicí, ležících na nejzazším jihu, a občas uspávající protahovanou výslovnost z pobřeží, která ji brala za srdce, protože jí připomínala Ellen.

„Slečinko, mám tady partáka, kerej chtěl původně dojít až do špitálu, ale jak to vypadá, tak daleko nevydrží. Můžete ho vzít k sobě?“

„Mladá pani, nevodmítnul bych něco na zub. Stačila by mně kukuřičná placka, dybyste měla nákou nazbyt.“

„Madam, odpusťte, že obtěžuji, ale směl bych přenocovat na vaší verandě? Viděl jsem vaše růže, ucítil vůni zimolezu a připomnělo mi to domov, takže jsem se osmělil...“

Ne, tyto noci nebyly skutečné! Byly to zlé sny a muži v nich vystupovali jako přízraky, muži bez těl a bez obličejů, pouhé unavené hlasy volající ze tmy. Nabrat vodu, předložit jídlo, nastlat polštáře na verandu před domem, obvazovat rány, držet hlavu umírajícímu. Ne, něco takového zrovna ji nemohlo ve skutečnosti postihnout.

Jednou ke konci července v noci zaklepal na dveře strýček Henry Hamilton. Strýček Henry se vrátil bez deštníku, bez vaku a také mu chybělo břicho. Kůže na baculatých růžových tvářích mu visela v ochablých faldech připomínajících laloky buldoka a dlouhé bílé vlasy měl nepopsatelně špinavé. Byl prakticky bosý, zavšivený a vyhladovělý, ale stará popudlivost ho ani v nejmenším neopustila.

Navzdory jeho poznámce: „Vedeme bláznivou válku, když si staří blázni jako já hrajou s flintama na vojáčky,“ Scarlett i Melanie měly dojem, že ho to baví. Potřebovali ho jako nějakého mladíka a musel dělat totéž co mladí. „Navíc jsem dokázal s mladými držet krok, na což dědeček Merriwether nestačil,“ vyprávěl strýček se škodolibou radostí. Dědečka velice trápil houser a kapitán ho chtěl propustit z domobrany. Ale dědeček domů nechtěl. Otevřeně přiznal, že kapitánovo řvaní a sekýrování je mu milejší než snašino rozmazlování a neustálé dotírání, aby přestal žvýkat tabák a denně si myl vousy.

Strýčkova návštěva uběhla rychle, protože měl propustku pouze na čtyři hodiny, z toho polovina zabrala cesta z obranného postavení do města a zpátky.

„Děvčata, teď se chvíli neuvidíme,“ oznámil jim v Melaniině ložnici, zatímco si rozkošnický koupal chodidla plná puchýřů v kádi se studenou vodou. „Naše rota nastupuje zítra ráno do boje.“

„Kam?“ vyhrkla vyděšeně Melanie a popadla ho za paži.

„Nesahej na mě,“ zarazil ji podrážděně strýček. „Hýbou se mnou vši. Nebýt vši a úplavice, tak by válka byla procházkou. Chceš vědět, kam půjdeme? Nikdo nám nic neřekl, ale my nejsme padlí na hlavu. Jestli se nemýlím, zítra potáhneme na jih směrem na Jonesboro.“

„A proč na Jonesboro?“

„Protože se tam schyluje k těžkým bojům, holčičko. Yankeeové se pokusí přetnout trať. A jestli se jim to povede, sbohem, Atlanto!“

„Myslíte, strýčku, že se jim to podaří?“

„No tak, děvčata! Samozřejmě že ne! Jak by to mohli dokázat, když tam budu já?“ Strýček Henry se ušklíbl nad jejich vyděšeným

výrazem, potom zvážněl a dodal: „Budou to těžké boje, děvčata. Musíme vyhrát. Samozřejmě víte, že Yankeeové už mají v rukou všechny tratě až na maconskou, ale to ještě není všechno. Možná už to víte, ale musím vám prozradit, že ovládají všechny silnice, polní cesty a stezky pro koně až na silnici do McDonough. Atlanta je v pytli a místo, kde se ten pytel dá zavázat, se jmenuje Jonesboro. Jestli se tam Yankeeové zmocní trati, zavážou provaz na uzel a my budeme jako vačice v loveckém vaku. Proto jim nemůžeme dovolit, aby se trati zmocnili... Nějaký čas budu asi pryč, děvčata. Přišel jsem se jen rozloučit a přesvědčit, že Scarlett je pořád s tebou, Melly.“

„Samozřejmě že je se mnou,“ ujistila ho Melanie láskyplným tónem. „Nedělejte si s námi, strýčku, starosti, my se o sebe umíme postarat samy.“

Strýček Henry si otřel nohy do pestrého koberce a s hekáním si obul roztrhané boty.

„Musím jít,“ prohlásil. „Mám před sebou osm kilometrů chůze. Scarlett, dej mi s sebou něco k jídlu. Cokoli.“

Strýc Henry se rozloučil polibkem s Melanií, sešel dolů do kuchyně a zastihl Scarlett, jak mu balí do ubrousku kukuřičnou placku a pár jablek.

„Strýčku Henry – je to – je to s námi opravdu tak vážné?“

„Vážné? To bych řekl! Nebud' husa. Bráníme se z posledních sil.“

„Myslíte, že se dostanou až do Tary?“

„No přece...,“ začal strýček Henry podrážděn tím ženským mozečkem, který dokáže myslet jen na soukromé problémy, zatímco jde o mnohem závažnější záležitosti. Ale když si všiml, jak je Scarlett vyděšená a utrápená, zase roztál.

„To víš, že ne. Tara leží osm kilometrů od trati a Yankeeům záleží především na železnici. Máš rozum jako chroust, holčičko.“ Pak prudce změnil tón i téma. „Nevlekl jsem se sem celou tu dálku jenom proto, abych se s tebou rozloučil. Přinesl jsem špatné zprávy pro Melly, ale nakonec jsem jí to nedokázal říct. Nechám to radši na tobě.“

„Ashley přece není... Neslyšel jste – že je – mrtvý?“

„Jak jsem, prosím tě, mohl slyšet něco o Ashleym, když jsem trčel až po zadek v blátě na dně zákopu?“ zeptal se starý pán dotčeně.
„Ne, o něm ne, ta zpráva se týká jeho otce. John Wilkes je mrtvý.“

Scarlett se i s polozabaleným jídlem v ruce sesula na židli.

„Přišel jsem to oznámit Melly, ale nemohl jsem to udělat. Musíš jí to říct sama. A dej jí tohle.“

Vytáhl z kapsy hodinky z masivního zlata, na jejichž řetízku se pohupovalo pečtidlo, miniaturní portrét dávno zemřelé paní Wilkesové a velké zlaté knoflíky do manžet. Scarlett si při pohledu na zlaté hodinky, které viděla tisíckrát v rukou Johna Wilkese, plně uvědomila, že Ashleyho otec je opravdu mrtvý. Vzalo ji to tak, že nemohla ani plakat, ani mluvit. Strýček Henry si nervózně pohrával s hodinkami, pokašlával a vyhýbal se jí pohledem, aby nezahlédl slzu, která by ho určitě rozčilila.

„Byl to statečný člověk, Scarlett. Řekni to Melly. Ať napíše všechno jeho dcerkám. A na svůj věk byl skvělým vojákem. Roztrhal ho dělostřelecký granát. Příímý zásah. Koni vyrval... Zastřelil jsem radši chudinku klisnu sám. Byla nádherná. Taky bys o ní měla napsat paní Tarletonové. Strašně si na své klisně zakládala. Zabal mi jídlo, maličká. Už musím jít. A neber si to tak k srdci, miláčku. Copak může starý člověk čekat lepší smrt, než když padne při plnění úkolu vhodného pro mladé?“

„Ale on neměl padnout! Neměl vůbec chodit do války. Měl žít, dočkat se vnoučete a zemřít v klidu doma v posteli. Proč tam jen chodil? Nebyl stoupencem odtržení, nenáviděl válku a...“

„Takhle uvažují mnozí z nás, ale co je to platné?“ Strýček Henry se vztekle vysmrkal. „Myslíš, že mě baví dělat v mém věku terč yankeeským střelcům? Jenomže gentleman dnes nemá možnost volby. Dej mi pusku na rozloučenou, holčičko, a nedělej si kvůli mně starosti. Já tuhle válku přežiju ve zdraví.“

Scarlett ho políbila, slyšela, jak sestupuje po schodech do tmy a jak cvakla západka u branky. Chvíli zůstala stát a bezradně hleděla na památky, které jí zůstaly v rukou. A potom odešla nahoru povědět všechno Melanii.

Koncem července přišla nevíтанá zpráva, kterou předpovídal strýček Henry, totiž že Yankeeové provedli další obchvatný manévr a tentokrát zamířili k Jonesboro. Nejdřív se jim podařilo přetnout trať necelých sedm kilometrů od města, ale později byli odraženi jízdou Konfederace a ženisté, zaliti potem na prudkém slunci, trať znovu opravili.

Scarlett šlela úzkostí. Tři dny čekala s rostoucím strachem v srdci. Potom přišel uklidňující dopis od Geralda. Nepříteli se nepodařilo proniknout až k Taře. Bylo tam sice slyšet rachot palby, ale zatím neviděli jediného Yankeeho.

Geraldův dopis se hemžil vychloubačnými a výsměšnými poznámkami o tom, jak byli Yankeeové zahnáni od trati, že to budilo dojem, jako by ten skvělý výkon byl jen jeho osobní zásluhou. Rozepisoval se na třech stránkách o statečnosti vojáků, a teprve na samém konci dopisu se stručně zmínil, že Careen je nemocná. Podle paní O'Harové má tyfus. Není jí moc zle a Scarlett si kvůli ní nemá dělat starosti, ale na druhé straně jí Gerald kladl na srdce, že se teď za žádnou cenu nesmí vracet domů, ani kdyby trať byla zcela bezpečná. Paní O'Harová byla podle dopisu moc ráda, že Scarlett po zahájení obléhání nepřijela s Wadem domů. Matka Scarlett nařizovala, aby se šla do kostela pomodlit několik růženců za Careenino uzdravení.

Tato věta probudila ve Scarlett výčitky svědomí, protože v kostele nebyla už hezkých pár měsíců. Kdysi by takové opomenutí považovala za smrtelný hřích, ale teď jí kdovíproč nepřipadalo tak hříšné. Ale poslechla matku, odebrala se do svého pokoje a rychle oddrmolila růženec. Když vstávala, necítila takovou úlevu, jakou jí dříve přinášely modlitby. Nějakou dobu už měla pocit, že bůh

navzdory milionům modliteb, které k němu denně stoupají, neshlíží laskavě na ni, na Konfederaci, ani Jih.

Ten večer seděla na verandě s Geraldovým dopisem schovaným v záhradě, aby se jej občas mohla dotknout, a tak se přiblížit Taře i Ellen. Lampa vrhala oknem ze salonu nezvykle nazlátlé stíny na ztemnělou verandu obrostlou psím vínem a matná změť žlutých popínavých růží a zimolezu kolem ní vytvářela stěnu ze směsi různých vůní. Noc byla tichá, bez hnutí. Od západu slunce se neozval ani výstřel z pušky a svět jako by zůstal někde v dálce. Scarlett se houpala v křesle, připadala si osamělá a zoufalá ze zpráv, které přišly z Tary, a toužila, aby vedle ní někdo byl, kdokoli, třeba i paní Merriwetherová. Ale paní Merriwetherová měla noční službu v lazaretu, paní Meadeová doma chystala slavnost na počest syna Phila, který se na skok vrátil z fronty, a Melanie spala. Nebyla naděje ani na náhodnou návštěvu. Během posledního týdne proud návštěvníků vyschl, protože každý, kdo se dokázal udržet na nohou, buď zůstal v zákopech, anebo pronásledoval Yankee v okolí Jonesboro.

Nestávalo se často, aby Scarlett zůstala takhle sama, a také se jí to nelíbilo. Když zůstala o samotě, musela přemýšlet, a to v těchto dnech nebylo příjemné. Jako všichni ostatní si navykla myslet na minulost a mrtvé.

Této noci, kdy se nad Atlantou rozhostilo naprosté ticho, mohla zavřít oči a představovat si, že je zase ve venkovském poklidu Tary, že život je neměnný a ani teď se nemění. Ale dobře věděla, že život v rodném okrese už nikdy nebude jako dřív. Myslela na čtyři chlapce Tarletonových, na zrzavá dvojčata i na Toma s Boydem, a hrdlo se jí sevřelo zoufalým smutkem. Vždyť si přece mohla klidně vzít Stua nebo Brenta. Ale teď, až válka skončí a ona se vrátí domů do Tary, nikdy neuslyší divoký pokřik, jímž ji zdravili už z cedrového stromořadí na příjezdové cestě. A Raiford Calvert, který tak božsky tančil, ji už nikdy nevyzve do kola. A chlapci Munroeových a malý Joe Fontaine a...

„Ach, Ashley,“ vzlykla a položila si hlavu do dlaní. „V životě se nesmírím s tím, že jsi mě navždy opustil!“

Vtom uslyšela cvaknutí branky, rychle zvedla hlavu a přejela rukou po uplakaných očích. Vstala a spatřila, že po cestičce k domu přichází Rhett Butler s širákem panama v ruce. Scarlett ho neviděla ode dne, kdy tak náhle vystoupila z jeho kočáru na Five Points. Při té příležitosti ho požádala, aby se jí už nikdy neukazoval na očích. Ale teď byla tak ráda, že bude mít s kým mluvit a přestane myslet na Ashleyho, že pustila nepříjemnou vzpomínku z hlavy. A Rhett zřejmě na ten trapný výjev také zapomněl, nebo dělal, že na něj zapomněl, a rovnou se posadil k jejím nohám na horní schod, aniž se slůvkem zmínil o jejich poslední rozepři.

„Tak vy jste se neuchýlila do Maconu! Slyšel jsem, že tetička Pittypat odjela do bezpečí, a myslel jsem, že jste odjela s ní. Ale když jsem uviděl, že se u vás svítí, přišel jsem vyzvídat. Proč jste zůstala ve městě?“

„Musím dělat Melanii společnost. Víte, ona – zkrátka momentálně nemůže nikam jet.“

„Hrom aby do toho!“ zaklel Rhett a Scarlett si ve světle lampy všimla, že se mračí. „Snad nechcete tvrdit, že je paní Wilkesová ještě ve městě? V životě jsem takovou hloupost neslyšel. V jejím stavu je to přece nebezpečné.“

Scarlett mlčela, protože debatovat s mužem o Melaniině stavu jí připadalo trapné. Bylo jí trapné i to, že Rhett vůbec ví, jaké nebezpečí Melanii hrozí. Takové znalosti se ke starému mládenci jaksí nehodily.

„Je od vás negalanční nepomyslet na to, že by se něco zlého mohlo stát i mně,“ řekla nakonec zahořklým tónem.

Rhettovi pobaveně zajiskřilo v očích.

„Já bych vás před Yankeei kdykoli ochránil.“

„Nejsem si jistá, jestli to má být kompliment,“ reagovala nejistě.

„Určitě je,“ ubezpečoval ji. „A kdy už konečně přestanete ve všem, co vám muži řeknou jen tak, aby řeč nestála, hledat pouze samé komplimenty?“

„Na smrtelné posteli, dřív ne,“ odpověděla Scarlett s úsměvem, jelikož byla přesvědčena, že se vždycky najdou muži, kteří jí budou skládat komplimenty, a Rhett si je může klidně nechat.

„Marnivost, nic než marnivost,“ řekl. „Ale aspoň jste v té věci upřímná.“

Rhett otevřel pouzdro na doutníky, vyndal černý doutník a chvíli si jej podržel pod nosem. Potom škrtl zápalkou, opřel se o sloupek, sepal ruce na kolenou a chvíli mlčky kouřil. Scarlett se znovu začala houpat a kolem ní i Rhetta se sevřela nepohnutá tma teplé noci. Sedmihlásek sídlící v husté změti popínavých růží se probral ze spánku a nesměle pípl jedinou bázlivou, plynulou notu. Vzápětí umkl, jako by si to rozmyslel.

Rhett se ze stínu verandy zničehonic rozesmál, tichým, jemným smíchem.

„Tak vy jste tu zůstala s paní Wilkesovou! V životě jsem nezažil podivnější situaci!“

„Já na ní nic divného nevidím,“ odpověděla Scarlett nejistě a okamžitě se vnitřně postavila do střehu.

„Ne? Ale v tom případě se neumíte povznést nad osobní hledisko. Mně se už delší dobu zdálo, že paní Wilkesovou nesnášíte. Považujete ji za naivní a hloupou a její vlastenecké představy vás nudí. Málokdy si necháte ujít příležitost, abyste o ní neprohodila nějakou znevažující poznámku, a proto mi připadá divné, že jste se rozhodla pro takovou nesobeckou věc, jako je zůstat s ní ve městě během dělostřeleckého ostřelování. Můžete mi prozradit, proč jste to udělala?“

„Protože je to Charlieho sestra – a já v ní taky vidím sestru,“ odpověděla Scarlett se vši důstojností, na jakou se vzmožla, ačkoli jí už začínaly hořet tváře.

„Chcete spíš říct, protože je vdova po Ashleym.“

Scarlett prudce vstala a snažila se ovládnout vzrůstající vztek.

„Málem jsem vám prominula vaše křovácké chování, ale teď jsem se rozhodla, že vám neodpustím. Nedovolila bych vám vstoupit na naši verandu, kdyby mi nebylo tak smutno a...“

„Sedněte si a přestaňte se durdit,“ vyzval ji a přitom změnil tón. Vzal ji za ruku a stáhl ji zpátky na židli. „Proč je vám smutno?“

„Dneska jsem dostala dopis z Tary. Yankeeové jsou skoro u nás a moje mladší sestřička má tyfus a – a – takže teď, i kdybych chtěla domů sebevíc, matka by mi to nedovolila, protože má strach, abych se taky nenakazila. Ach, kdybyste věděl, jak se mi chce domů!“

„Prosím vás, neplačte kvůli tomu,“ řekl jí Rhett, ale už laskavějším tónem. „Tady v Atlantě budete ve větším bezpečí, i kdyby přišli Yankeeové, než kdybyste byla doma v Taře. Yankeeové vám na rozdíl od tyfu neublíží.“

„Že mi Yankeeové neublíží! Jak můžete tvrdit takovou lež?“

„Moje milá, Yankeeové nejsou žádní ďáblové. Nemají rohy ani kopyta, jak si možná představujete. Jsou skoro stejní jako Jižané – až na to, že mají samozřejmě horší vystupování a strašný přízvuk.“

„Ale vždyť Yankeeové...“

„Myslíte, že by vás znásilnili? Podle mě ne. Chuť by ovšem samozřejmě měli.“

„Jestli začnete vést nemravné řeči, půjdu okamžitě dovnitř,“ vykřikla Scarlett a byla ráda, že ve tmě není vidět, jak zrudla.

„Budte upřímná. Že jste myslela na tohle?“

„Ale vůbec ne!“

„Ale ano! Nemá cenu, abyste se na mě zlobila, že dovedu číst vaše myšlenky. Naše jižanské dámy s jemným vychováním a čistou duší nemyslí na nic jiného. Mají to pořád v hlavě. Vsadil bych se, že dokonce i vdovy jako paní Merriwetherová...“

Scarlett naprázdno polkla, jelikož si vybavila, že jakmile se v těch těžkých dnech sešly nejméně dvě vdané paní, začaly si hned šeptat

o podobných událostech, které se samozřejmě odehrály někde ve Virginii, Tennessee nebo Louisianě, zkrátka vždycky někde daleko od jejich vlastního domova. Yankeeové znásilňovali ženy a probodávali dětem břicha bodáky a zapalovali střechy nad hlavou starých a bezmocných. Každý věděl, že tyto věci se skutečně dějí, přestože to nikdo nevykřikoval na ulici. A kdyby měl Rhett špetku slušnosti v těle, pochopil by, že je to pravda. A nemluvil by o tom. Stejně na těch věcech není nic k smíchu.

Scarlett zaslechla, jak se Rhett zakuckal tlumeným smíchem. Někdy byl opravdu odporný. Vlastně byl odporný skoro vždycky. Muž, který věděl, co si ženy myslí, a dovolil si o tom mluvit nahlas, přece musel být hnusný. Každá si v jeho společnosti nutně připadala úplně nahá. A od slušných žen se tohle přece žádný muž nikdy nemohl naučit. Scarlett se dusila nevolí, že Rhett umí číst její myšlenky. Vyžívala se v představě, že je pro muže záhadou, ale Rhett jí viděl až do žaludku.

„Když už o těchto věcech mluvíme,“ pokračoval, „máte v domě ochránce nebo gardedámu? Obdivuhodnou paní Merriwetherovou nebo paní Meadeovou? Vždycky se po mně koukají, jako by jim bylo jasné, že sem nechodím s čistými úmysly.“

„Paní Meadeová obvykle přichází na noc,“ odpověděla Scarlett, která byla ráda, že může změnit téma hovoru, „ale dnes v noci nemůže. Přijel jí syn Phil.“

„Mám tedy štěstí,“ pravil tiše, „že jsem vás zastihl samotnou.“

Něco v jeho hlase jí příjemně zrychlilo tep a cítila, že se červená. Tenhle tón slyšela zaznívat z mužských úst až příliš často a okamžitě poznala, že zvěstuje vyznání lásky. Ach, to je legrace! Kdyby jí prostě oznámil, že ji miluje, tak by ho strašně trápila a vyřídila si s ním účty za všechny uštěpačné poznámky, jimiž ji celé tři roky pronásledoval. Dělal by okolky tak dlouho, dokud by se neodškodnila i za strašné ponížení, jehož svědkem se stal v den, kdy udeřila Ashleyho. A potom by mu s roztomilým úsměvem oznámila,

že může být pouze jeho sestrou, a pak by se se všemi vojenskými poctami stáhla. Nervózně se usmála v příjemném očekávání.

„Přestaňte se hihňat,“ zarazil ji Rhett, vzal ji za ruku, obrátil ji a políbil ji do dlaně. Při doteku jeho horkých rtů do ní přeskočilo cosi oživujícího a elektrizujícího, něco, co ji pohladilo a vzrušilo po celém těle. Jeho ústa putovala až k jejímu zápěstí. Scarlett si přitom uvědomila, že Rhett si určitě musel všimnout, jak jí poskočilo srdce a zrychlil se jí tep, a snažila se mu vytrhnout ruku. S tímhle prostě nepočítala – se zrádným horkým přílivem touhy zabořit mu prsty do vlasů a přitisknout rty k jeho ústům.

Nejsem do něj zamilovaná, říkala si v duchu zmateně. Miluji přece Ashleyho. Ale jak si vysvětlit tuto touhu, kterou se jí roztřáslly ruce a zamrazilo ji v žaludku?

Rhett se tiše zasmál.

„Neodtahujte se ode mě! Já vám neublížím!“

„Proč byste mi měl ublížit? Nebojím se vás, pane Butlere, ani žádného jiného muže!“ vykřikla bez sebe vzteky, že se jí hlas třese stejně jako ruce.

„Jste obdivuhodná, ale nekřičte tolik. Mohla by vás zaslechnout paní Wilkesová. A ovládejte se, prosím vás.“ Rhettův hlas zněl, jako by se jeho majitel pásl na jejím zděšení. „Scarlett, vám se líbím, že?“

Konečně něco, co očekávala.

„Někdy ano,“ odpověděla mu opatrně. „Když se nechováte jako dotěrný hmyz.“

Rhett se znovu zasmál a položil si její dlaň na pevnou tvář.

„Myslím, že se vám líbím právě proto, že se chovám jako dotěrný hmyz. Žila jste si celý život jako v bavlnce a za tu dobu jste poznala jen pár nekompromisních dotěrných všiváků, takže už to, že jsem jiný, pro vás musí mít zvláštní kouzlo.“

Takový vývoj Scarlett nečekala a znovu se marně pokusila vytrhnout ruku z jeho sevření.

„To není pravda! Líbí se mi slušní muži – muži, na které se můžu spolehnout, že se za všech okolností budou chovat jako gentlemani.“

„Myslíte muže, se kterými si můžete dělat, co chcete. Rozdíl je pouze v titulu, jaký jim přiřknete. Ale to nevadí.“

Rhett jí znovu políbil dlaň a Scarlett zamrazilo na šíji vzrušením.

„Ale já vím, že se vám líbím. Myslíte, že byste mě někdy mohla milovat, Scarlett?“

Aha! triumfovala v duchu. A mám ho v hrsti! Nahlas mu odpověděla s přehnaným chladem: „To tedy ne. Jedině snad kdybyste se velice polepšil v chování.“

„Nic podobného mě ani nenapadne. Takže byste mě milovat nemohla? Všechno je takové, jak jsem doufal. Mně se taky strašně líbíte, ale milovat vás nemohu a bylo by opravdu tragické, kdybyste trpěla dvojnásob pro neopětovanou lásku, má drahá, nebo se snad mýlím? Smím vám říkat ‚drahá‘, paní Hamiltonová? Budu vám tak říkat, ať se vám to líbí, nebo ne, takže na tom nezáleží, ale musíme dodržovat dekorum.“

„Vy mě nemilujete?“

„To tedy ne. Doufala jste snad, že ano?“

„Nebudte tak domýšlivý!“

„Tak přece jste doufala! Lituji, že musím zklamat vaše naděje! Miloval bych vás, jelikož jste okouzlující a máte nadání pro spoustu zbytečných dovedností. Ale mnoho dam má osobní kouzlo i dovednosti, a přitom jsou stejně zbytečné a k ničemu jako vy. Ne, nemiluji vás. Ale líbíte se mi moc – pro pružnost svědomí, sobeckost, kterou ani příliš nezakrýváte, i praktickou prozíravost, kterou jste zdělila, jak se obávám, po tom irském venkovanovi.“

Venkovanovi! Vždyť ji uráží! Scarlett se naježila a chystala se už už vybuchnout.

„Nechte mě domluvit,“ naléhal Rhett a stiskl jí ruku.

„Líbíte se mi, protože jsem stejný jako vy, a vrána k vráně sedá. Uvědomuju si, že pořád ještě nosíte v srdci vzpomínky na božského

a směšně prkenného pana Wilkese, který zřejmě už šest měsíců hni-
je v hrobě. Ale určitě vám v srdci zbylo místočko i pro mě. Scarlett,
přestaňte se vykrucovat! Teď přichází mé vyznání. Toužím po vás
od chvíle, kdy jsem vás uviděl poprvé, tenkrát v hale U Dvanácti
dubů, když jste pletla hlavu chudáku Charliemu Hamiltonovi.
Toužím po vás víc, než jsem kdy toužil po nějaké ženě – a také jsem
na vás čekal déle než na kteroukoli jinou ženu.“

Rhettova poslední věta vyrazila Scarlett dech. Navzdory všem
urážkám, jimiž ji zahrnoval, ji tedy miloval a zapřel sám sebe do té
míry, že se nevyjádřil přímo a otevřeně jí všechno neřekl, protože
se bál, aby se mu nevysmála. Dobře, však mu ukáže, hned teď.

„Žádáte mě tímto o ruku?“

Rhett pustil její ruku a zasmál se tak hlučně, až se přihrčila na
židli úlekem.

„Proboha, ne! Copak jsem vám neřekl, že nejsem na ženění?“

„Ale – ale – co – tedy...“

Rhett se zvedl a s rukou na srdci se šaškovsky uklonil.

„Drahá,“ prohlásil tiše, „skládám hold vaší pronikavé inteligenci
tím, že vás rovnou žádám, abyste se stala mou milenkou, ať nemu-
síme ztrácet čas předběžným sváděním.“

Milenkou!

Scarlettina mysl sama vykřikla to slovo, vykřikla, že jí byla
vmetena do tváře sprostá urážka. Ale Scarlett se ve chvíli první-
ho rozrušení necítila uražena. Cítila jen zuřivý příval nevole, že ji
vůbec může považovat za takového blázna. Určitě ji považuje za
blázna, když si dovolil udělat jí takovou nabídku, místo aby ji požá-
dal o ruku, jak očekávala. Mysl se jí rozbouřila hněvem, dotčenou
ješitností a zklamáním, a dřív než stačila pomyslet na vyšší mravní
principy, jejichž jménem by ho měla pokárat, vyhrkla první, co ji
napadlo: „Já bych se měla stát vaší milenkou! A co bych z toho asi
měla kromě kupy harantů?“

Vtom jí spadla spodní čelist, protože si s hrůzou uvědomila, co vlastně řekla. Rhett se div nezakl smíchy a pozoroval ji, jak sedí v přítmí mezi stíny, neschopná zděšením promluvit, a tiskne si na ústa kapesník.

„Právě proto se mi líbíte! Jste jediná upřímná žena, jakou znám, jediná žena, která hledí na praktickou stránku věcí a nezatemňuje jejich podstatu řečmi o hříchu a morálce. Každá jiná žena by byla na vašem místě nejdříve omdlela a potom mi ukázala dveře.“

Scarlett vyskočila, v obličeji zrudlá hanbou. Jak mohla vypustit z úst takovou věc! Jak mohla ona, Ellenina dcera, se vším svým vychováním sedět, poslouchat takové mrzké řeči a pak na ně tak nestydatě odpovédět? Měla raději začít křičet. Měla raději omdlít. Měla se raději chladně a beze slova obrátit a zmizet z verandy. Ale teď už bylo pozdě!

„Však já vám ukážu dveře, nebojte se,“ vykřikla Scarlett bez ohledu na to, jestli to uslyší Melanie ve svém pokoji nebo Meadeovi ve svém domě. „Zmizte odsud! Jak se opovažujete říkat mi takové věci! Čím jsem vás mohla povzbudit k takové hanebnosti, abyste si mohl myslet... Zmizte, ať vás tu už nevidím. Tentokrát mluvím naprosto vážně. Ne abyste sem chodil s vašimi jehlami, stužkami a podobnými serepetičkami a myslel si, že vám odpustím. Řeknu to – otci a ten vás zabije!“

Rhett sebral klobouk, uklonil se a ve světle lampy bylo vidět, že se směje a pod knírkem blýská zuby. Vůbec se nestyděl, naopak se jejími výroky dobře bavil, ještě ji se vzrušeným zájmem pozoroval.

Byl opravdu odporný! Scarlett se otočila na podpatku a odkráčela do domu. Popadla dveře vši silou a chtěla jimi prásknout, ale hák, který je přidržíval otevřený, byl silnější než ona. Lomcovala jím, až se zadýchala.

„Smím vám pomoci?“ zeptal se Rhett.

Cítila, že jestli se zdrží třeba jen o chvíli déle, určitě jí praskne nějaká céva, a proto raději vzala útokem schodiště. Když vyběhla do horního patra, uslyšela, že místo ní úslužně práskl dveřmi.

Kapitola 20

Když se přiblížil konec horkého a hlučného srpna, dělostřelecké ostřelování zničehonic přestalo. Ticho, které se rozhostilo nad městem, nevěstilo nic dobrého. Sousedé se potkávali na ulicích a dívali se po sobě neklidnými a nejistými pohledy, protože neměli tušení, co je čeká. Klid, který nastal po dnech plných ruchu a hluku, nejen že nepřinášel napjatým nervům úlevu, naopak ještě zvyšoval napětí. Nikdo netušil, proč yankeeské baterie zmlkly, a o armádě nebyly jiné zprávy kromě té, že mnoho vojáků bylo odvoláno z opevnění kolem města a odesláno někam na jih, kde měli hájit železniční trať. Nikdo neměl zdání, kde probíhají boje, jestli k nim vůbec došlo, ani jak probíhá bitva, pokud začala.

Jediné zprávy, jakých se občanům v těch dnech dostávalo, byly zvěsti šířené ústním podáním. Noviny neměly papír, tiskařskou čerň ani zaměstnance, a tak přestaly po zahájení obléhání vycházet. Místo nich se bůhvíodkud vynořovaly nejdivočejší pověsti a zaplavovaly celé město. V nastalém nervózním tichu davy zaútočily na velitelství generála Hooda a dožadovaly se zpráv, zatímco jiné davy obléhaly telegrafní úřad a nádraží v naději, že se tam něco dovědí. Že se dovědí něco příznivého, jelikož všichni lidé ve městě doufali, že mlčení Shermanových děl znamená všeobecný ústup Yankeeů pronásledovaných armádou Konfederace až do Daltonu, pěkně zpátky po stejné cestě, po které přišli. Ale zprávy nepřicházely. Telegrafní dráty mlčely, po jediné zbývající trati vedoucí na jih nepřišel žádný vlak a poštovní spojení bylo přerušeno.

Do náhle ztichlého města se plížil podzim se svým prašným, nedýchatelným horkem a suchou, supící tíží doléhal na unavené mysli naplněné úzkostí. Scarlett, která šlela po zprávách z Tary, ale navenek se snažila tvářit statečně, se zdálo, že obležení začalo před

nekonečnou věčností a že celý život, dokud nepřišlo tohle zlověstné ticho, poslouchala dunění kanonády Třicet dnů obležení! Město chráněné prstencem zákopů vykopaných v rudé hlíně, monotónní burácení kanonády, které ani na chvílku neustávalo, dlouhé řady sanitních vozíků a dvoukoláků tažených voly, z nichž cestou do lazaretů kapala na ulice krev, přepracovaná pohřební komanda, jejichž členové z nich vytahovali sotva vychladlé mrtvoly a házeli je jako kusy dřeva do nekonečných řad mělkých hrobů. Pouhých třicet dnů!

Od chvíle, kdy Yankeeové začali postupovat od Daltonu směrem na jih, uplynuly teprve čtyři měsíce! Pouhé čtyři měsíce! To si Scarlett říkala, když se v duchu vracela k onomu vzdálenému dni, který jako by patřil k jinému životu. To není možné! Určitě nemohly uplynout čtyři měsíce, ale celý lidský život.

Před čtyřmi měsíci! Vždyť před čtyřmi měsíci pro ni Dalton, Resaca a Kennesaw Mountain byla pouhá jména zastávek na železnici. A teď to byla jména bitev, zoufalých a marných bitev vybojovaných při Johnstonově ústupu k Atlantě. Broskvoňový potok, Decatur, Ezra Church a Utoy Creek už také nebyla hezká jména hezkých míst. Už nikdy si je nebude moci představovat jako poklidné vesničky obývané pohostinnými přáteli, jako místa plná zeleně, kde na měkkých březích líně tekoucích potoků pořádala s elegantními důstojníky pikniky. I tato jména se stala názvy bitev a měkké zelené trávníky, na nichž sedávala, byly rozryty koly těžkých děl, pošlapány zoufalýma nohama ve chvílích, kdy bodák narazil na bodák, a uváleny, když se po nich svíjela těla v agonii... A líně tekoucí potoky byly rudější, než by je dokázala obarvit georgijská hlína. Říkalo se, že Broskvoňový potok byl rudý krví, když ho Yankeeové nakonec překročili. Broskvoňový potok, Decatur, Ezra Church, Utoy Creek. Už to nikdy nebudou jen jména míst, ale jména hrobů, v nichž leží pochovaní přátelé, jména neproniknutelných houštin a hustých lesů, kde hnijí nepohřbené mrtvoly, jména čtyř stran Atlanty, z nichž se

Sherman pokoušel proniknout do města a kde ho Hoodovi vojáci s vypětím všech sil odrazili.

Nakonec přišla do města napjatě očekávaná zpráva z jihu a byla to zpráva znepokojující, zvláště pro Scarlett. Generál Sherman se pokoušel o nový průnik do města ze čtvrté strany a znovu udeřil na trať vedoucí do Jonesboro. Na čtvrté straně města teď bylo velké množství Yankeeů, žádné jednotky pouštějící se do menších šarvátek nebo slabé jízdní oddíly, ale mohutná koncentrace yankeeských sil. Konfederační velení odvolalo z opevnění chránících Atlantu tisíce vojáků a nasadilo je proti nim. Tím se také vysvětlilo ticho, které nečekaně ve městě nastalo.

Proč zrovna Jonesboro? ptala se v duchu Scarlett a při pomýšlení, jak blízko odtud leží Tara, se jí hrůzou sevřelo srdce. Proč musí pořád útočit na Jonesboro? Proč si nemůžou najít jiné místo, když už se musí sápat na trať?

Už týden neměla zprávy z Tary a poslední stručný dopis od Geralda jen prohloubil její obavy. S Careen to vzalo obrat k horšímu a její stav byl opravdu vážný. A teď asi potrvá několik dnů, než přijde pošta a než se doví, jestli je sestra ještě naživu. Proč jen nejela domů, hned jak začalo obležení, Melanie sem, Melanie tam!

U Jonesboro se bojovalo – to věděla celá Atlanta, ale jak vypadá situace, netušil nikdo, místo toho se vyrojily nejšílenější fámy a sužovaly město. Nakonec dorazil z Jonesboro kurýr s uklidňující zprávou, že Yankeeové byli odrazeni. Ale podařil se jim výpad do Jonesboro, kde vypálili nádraží, přerežali telegrafní dráty, vytrhali pět kilometrů trati a teprve pak se stáhli. Ženisté opravovali trať, až se z nich kouřilo, ale trvalo jim to delší dobu, protože Yankeeové vytrhali pražce, postavili z nich vysoké hranice, zapálili je, naházeli na ně vytrhané kolejnice, počkali, až se rozžhavily do ruda, a pak je omotali kolem telegrafních tyčí, že vypadaly jako obrovské vývrtky. A v těch dnech bylo nesmírně obtížné nahradit kolejnice a další věci vyrobené ze železa.

Yankeeové se nemohli dostat do Tary. Kurýr, který přinesl hlášení generálu Hoodovi, tuto možnost naprosto vyloučil. Po bitvě se setkal s Geraldem v Jonesboro, zrovna když se sám chystal k odjezdu do Atlanty, a Gerald ho uprosil, aby vzal dopis pro Scarlett.

Ale co tatínek vlastně dělal v Jonesboro? Když mladý kurýr odpovídal, vypadal nesvůj. Gerald sháněl vojenského lékaře a chtěl, aby s ním zajel do Tary.

Scarlett stála na slunci na verandě, děkovala mladému vojákovi za prokázanou službu a přitom cítila, jak se pod ní podlamují kolena. Když Gerald sháněl lékaře, Ellen si neví s nemocí rady a Careen určitě umírá. Když kurýr zahalený do obláčku zvířeného prachu odešel, Scarlett roztrhla třesoucími se prsty obálku s dopisem od Geralda. Na území Konfederace byl tehdy už takový nedostatek papíru, že jí otec psal mezi řádky jejího posledního dopisu a Scarlett musela dopis luštit.

Milá dcero, Tvoje matka i obě sestry mají tyfus. Jsou na tom moc špatně, ale musíme doufat. Když matka uléhala, nařídila mi, abys za žádnou cenu nejezdila domů a nevystavovala sebe ani Wadea možnosti nákazy. Pozdravuje Tě a prosí, aby ses za ni modlila.

Abych se za ni modlila! Scarlett vyběhla po schodech do svého pokoje, klekla si k posteli a modlila se jako nikdy předtím. Neodříkávala růženec, ale opakovala pořád dokola stejná slova: „Matko boží, nedopust', aby umřela! Když neumře, budu strašně hodná! Prosím tě, nenech ji umřít!“

Další týden se Scarlett ploužila po domě jako raněné zvíře, čekala na zprávy z domova, jakmile zaslechla dusot kopyt, trhla sebou, a v noci se hnala dolů ze schodů, kdykoli zaklepali vojáci, ale z Tary nikdy žádné zprávy nepřišly. Jako by ji od domova nedělilo pouhých čtyřicet kilometrů prašné rudé cesty, ale celý světadíl.

Pošta pořád nefungovala, nikdo nevěděl, kde jsou vojska Konfederace, ani co zamýšlejí Yankeeové. Nikdo nevěděl nic jiného, než že se tisíce vojáků v šedých i modrých uniformách pohybují někde mezi Atlantou a Jonesboro. A z Tary za celý týden ani slovo.

Scarlett viděla v atlantském lazaretu dost případů tyfu a dovedla si představit, co při této hrozně chorobě znamená týden. Ellen je těžce nemocná, možná umírá – a Scarlett trčí v Atlantě, má na krku těhotnou ženskou a mezi ní a domovem stojí celé dvě armády. Ellen je nemocná – a možná umírá. Ellen přece nemůže být nemocná! V životě nestonala. Taková představa připadala Scarlett neuvěřitelná a bořila samotné základy její životní jistoty. Všichni ostatní bývali nemocní, ale Ellen nikdy. Ellen se starala o nemocné a uzdravovala je. Sama tedy nemůže být nemocná. Scarlett toužila, aby mohla být doma. Toužila po Taře zoufalou touhou vyděšeného dítěte, které slepě pobíhá a hledá jediné bezpečí, jaké v životě poznalo.

Domov! Rozlehlý bílý dům s povívajícími bílými záclonami v oknech, hustý jetel na trávníku se spoustou pilných včel, černoušek na předním schodišti odhánějící kachny a krocany z květinových záhonů, nepohnutá rudá pole a kilometry bavlny, která se na slunci vybarvuje do běla! Domov!

Proč jen neodjela domů, hned jak začalo obléhání a všichni ostatní utíkali z města do bezpečí! Mohla vzít Melanii s sebou a obě mohly už pár týdnů žít v klidu a bezpečí.

Čert aby vzal Melanii! říkala si Scarlett tisíckrát. Proč radši nejela s tetičkou Pittypat do Maconu? Tam přece patří, má tam příbuzné a mně se nemá co věšet na krk. Nepocházím z její krve. Proč se mě drží jako klíště? Kdyby jela do Maconu, mohla jsem být doma u maminky. A i teď – i teď bych se zkusila bez ohledu na Yankee dostat domů, nebýt jejího dítěte. Generál Hood by mi třeba poskytl eskortu. Je to příjemný člověk, tenhle náš pan generál, a určitě bych ho přemluvila, aby mi poskytl eskortu s bílým praporem ohlašujícím příměří, abych mohla projet liniemi. Jenomže tu musím čekat

na to dítě...! Ach, maminko! Maminko! Nesmíš mi umřít...! Copak se to dítě nikdy nenarodí? Dneska zajdu za doktorem Meadem a zeptám se ho, jestli se porod nedá nějak urychlit, abych mohla domů – jestli ovšem dostanu eskortu. Doktor Meade říkal, že to bude mít těžké. Bože můj! A co když náhodou umře! Melanie umře. Melanie umře. A Ashley... Nesmím na takové věci myslet, není to hezké. Ale Ashley... Nesmím na něj myslet, protože je asi stejně mrtvý. Ale musela jsem mu slíbit, že se o ni postarám. Ale kdybych se o ni nepostarala a Ashley neumřel... Nesmím na to myslet. Je to hrůza. A kromě toho jsem slíbila pánubohu, že budu hodná, když nenechá maminku umřít. Kéž by se jí dítě konečně narodilo a já se konečně dostala odsud – domů – kamkoli, jen pryč odsud.

Scarlett se hnusil pohled na zlověstně ztichlé město, které měla kdysi tak ráda. Atlanta už nebyla veselé město, které tak milovala. Změnila se v hnusné místo připomínající město postižené morem, stejně tiché, děsivě ztichlé po všem rámusu obléhání. V rachotu a nebezpečí dělostřelecké palby bylo cosi, co člověka probouzelo k životu a nutilo ho reagovat. V tichu, které následovalo, byla jen hrůza. Městem jako by obcházely přízraky, přízraky strachu, nejistoty a vzpomínek. Lidé se tvářili zachmuřeně a hrstka vojáků, jež Scarlett zahlédla, měla vyčerpaný výraz závodníka, který se sám nutí dojet poslední úsek závodu, který je stejně prohraný.

Přišel poslední srpnový den a přinesl zaručené zprávy, že probíhá nejtěžší boj ode dne, kdy se strhla bitva u Atlanty. Někde na jihu. Atlanta, čekající na zprávy o průběhu boje, se už ani nesnažila smát či žertovat. Konečně všichni pochopili, co vojáci věděli před čtrnácti dny – že se Atlanta brání z posledních sil, padne-li železniční trať do Maconu, padne i Atlanta.

Prvního září se Scarlett probudila s rdousivým pocitem hrůzy v hrdle, s nímž si už večer pokládala hlavu na polštář. Ještě napůl rozespálá se v duchu ptala: Co mě trápilo, když jsem si večer šla

lehnout? Aha, boj. Včera přece byla někde nějaká bitva! A kdo vlastně vyhrál? Prudce se posadila, protřela si oči a na utrápenou mysl jí znovu dolehla včerejší tíha.

Vzduch byl od rána horký k zalknutí, sliboval sálající modrou oblohu a nemilosrdný žár bronzového slunce. Na rudé ulici před domem se nepohnula ani myš. Nekodrcal po ní jediný povoz. Jediný voják nerozvířil pod nohama mračno rudého prachu. Z kuchyní v sousedních domech se nerozléhaly lenivé černošské hlasy, nebyly slyšet příjemné zvuky doprovázející přípravu snídaně, protože všichni sousedé až na paní Meadeovou a paní Merriwetherovou se uchýlili do bezpečí v Maconu. Z obou obývaných domů nebylo slyšet sebemenší šustnutí. Vzdálenější část ulice, kde byly soustředěny obchody, zůstávala stejně nehnutá, mnoho obchodů a úřadů bylo zavřeno a zatlučeno prkny, jelikož majitelé a zaměstnanci pobývali s puškou v ruce někde v okolí města.

Naprostý klid, který ji toho rána pozdravil, jí připadal ještě zlověstnější než ve všech dnech předcházejících, dnech prapodivně tichého týdne. Scarlett ve spěchu vstala, aniž se jako obvykle nejdřív převalovala a protahovala v posteli, přistoupila k oknu v naději, že uvidí některého ze sousedů nebo něco povzbuzujícího. Ale ulice byla liduprázdná. Scarlett si všimla, že listy na stromech jsou dosud sytě zelené, ale vyschlé a pokryté silnou vrstvou rudého prachu, neošetřované květiny na záhonech před domem vypadají povadle a smutně.

A jak se dívala z okna, zaslechla vzdálené zaburácení, slabé a matné, jako když v dálce zahřmí blížící se bouře.

Přijde déšť, napadlo ji nejdřív a její venkovsky vychovaná mysl sama dodala: Ten tedy nemůže škodit. Ale ve zlomku vteřiny si uvědomila: Žádný déšť! Kdepak! To jsou děla!

Prudce se jí rozbušilo srdce, vyklonila se z okna a s ušima nastraženými se pokoušela zjistit, odkud hřmění přichází. Ale tlumený rachot doléhal z takové dálky, že nejprve nedokázala odhadnout

směr. „Pane bože, dej, ať je to od Marietty!“ modlila se. „Nebo od Decaturu. Nebo od Broskvoňového potoka. Ale jen ne od jihu! Od jihu, prosím, ne!“ Chytila se pevněji parapetu, soustředila se a vzdálené rány jako by se přiblížily. A jejich rachot přicházel od jihu!

Dělostřelecká palba na jihu! A na jih od města ležely Jonesboro a Tara – a taky Ellen.

Co když jsou Yankeeové v Taře, zrovna teď, v tuto chvíli! Scarlett se znovu zaposlouchala, ale v uších jí rozčilením hučelo a zaslechla jen nejasný rachot vzdálené palby. V Jonesboro ještě nemohli být. Kdyby pronikli tak daleko, zvuk by musel být slabší a nezřetelnější. Ale museli proniknout nejméně šestnáct kilometrů po silnici do Jonesboro, zřejmě někam k malé osadě Rough and Ready. Jenže z Rough and Ready zbývá do Jonesboro sotva šestnáct kilometrů.

Na jihu hřměla děla a možná, že vyzváněla umíráčkem Atlantě, ohlašovala její pád. Ale pro Scarlett, zoufalou starostmi o matku a její bezpečí, srážky na jihu znamenaly pouze, že se bojuje poblíž Tary. Pobíhala po pokoji, lomila rukama a poprvé si uvědomila, jaké důsledky může mít případná porážka armády v šedých uniformách. Svitlo jí při pomýšlení na tisíce Shermanových vojáků, kteří se dostali tak blízko k Taře, uvědomila si při něm celou hrůzu války lépe než při hřmění obléhajících děl tříštících sklo v oknech, nedostatku potravin a oděvů i nad nekonečnými řadami umírajících mužů. Shermanova armáda pár kilometrů od Tary! I kdyby byli Yankeeové náhodou poraženi, mohli by klidně ustoupit po silnici vedoucí k Taře. A Gerald se třemi nemocnými ženami na krku by před nimi nemohl utéci do bezpečí.

Proč tam jen nemůže být, čert aby vzal Yankee. Scarlett přecházela bosá po pokoji, noční košile se jí pletla mezi nohy, čím nervózněji přecházela, tím neodbytněji na ni doléhala ošklivá předtucha. Chtěla být doma. Chtěla být u Ellen.

Z kuchyně v přízemí zaslechla cinkání porcelánu, jelikož Prissy chystala snídani, ale po Betsy od paní Meadeové nebylo ani vidu,

ani slechu. Prissy zpívala pronikavým, melancholickým mollovým hlasem: *Ještě pár dní to ztěžklý břemeno chci nést...* Písnička rvala Scarlett uši, její smutné předpovědi ji děsily, a proto si oblékla župan, vyběhla do haly a zadním schodištěm vykřikla dolů: „Okamžitě nech toho zpívání, Prissy!“

Zdola k ní dolehlo otrávené „Sim, ano,“ a Scarlett se zhluboka nadechla, protože se zničehonic musela sama před sebou stydět.

„Kde je Betsy?“

„Nevim. Dneska nepřišla.“

Scarlett přistoupila ke dveřím Melaniina pokoje, pootevřela je a škvírkou nahlédla do místnosti zalité slunečními paprsky. Melanie ležela v noční košili, pod zavřenýma očima měla černé kruhy, obličej připomínající tvarem srdce opuchlý a křehké tělo odporně znetvořené. Scarlett zlomyslně napadlo, že takhle by ji měl spatřit Ashley. Melanie vypadala nejhůře ze všech těhotných žen, které v životě viděla. Melanie mezitím otevřela oči a nemotorně se obrátila na bok. „Jsem vzhůru už od svítání, přemýšlím a potřebovala bych se tě, Scarlett, na něco zeptat.“

Scarlett vešla do pokoje a posadila se na pelest, která se na prudkém slunci ostře leskla.

Melanie vzala Scarlett za ruku a něžně a důvěrně ji stiskla.

„Miláčku,“ řekla, „je mi líto, že tě děsí děla. Strílejí někde u Jonesboro, vid’?“

Scarlett odpověděla jen: „Hm,“ a srdce se jí prudčeji rozbušilo, protože se jí vrátily obavy, které před chvílí vypudila z hlavy.

„Vím, jak tě to trápí. Vím, že nebyt mě, odjela bys minulý týden domů, hned jak ses dozvěděla o matčině nemoci. Nemám pravdu?“

„Máš,“ ujistila ji Scarlett bezohledně.

„Scarlett, miláčku. Jsi na mě vždycky tak hodná, chováš se laskavěji a statečněji, než by dokázala vlastní sestra. Mám tě za to moc ráda. Je mi moc líto, že ti takhle překážím.“

Scarlett zůstala koukat. Prý mě má moc ráda! Husa hloupá!

„A taky mě, Scarlett, napadlo, že bych tě ráda poprosila o velikou laskavost.“ Uvolnila sevření, v němž držela Scarlettinu ruku. „Kdyby se náhodou se mnou něco stalo, postaráš se o dítě?“

Melanie měla oči vytřeštěné a zároveň rozjasněné pokornou naléhavostí.

„Postaráš se o ně?“

Scarlett sebou škubla hrůzou, jež se jí zmocnila, a vytrhla jí ruku. Promluvila hlasem, který jí zhrubl strachem.

„Nebud', prosím tě, taková husa, Melly. Víš přece, že neumřeš. Při prvním dítěti si každá žena myslí, že musí umřít. Sama jsem byla stejná.“

„Nebyla, určitě ne. Nikdy ses ničeho nebála. Říkáš to, jen abys mě utěšila. Umřít se nebojím, ale mám strach, že by dítě zůstalo samo, jestli Ashley – Scarlett, musíš mi slíbit, že se o dítě postaráš, kdyby se se mnou náhodou něco stalo. Pak už nebudu mít strach. Tetička Pittypat je na výchování dítěte moc stará a Honey s Indií jsou sice roztomilé, ale... Chci, aby ses o moje dítě starala ty. Slib mi to, Scarlett. Jestli to bude chlapec, vychovej z něj zase Ashleyho, a kdybych měla děvče – tak bych, miláčku, chtěla, aby byla jako ty.“

„Krucinálfagot!“ vykřikla Scarlett a vyskočila z pelesti. „Musíš mlít o smrti? Copak na tom nejsme už tak dost zle?“

„Nezlob se, miláčku, ale slib mi to. Myslím, že to přijde dnes. Vím to jistě. Prosím tě, slib mi to.“

„Tak dobře, slibuju,“ vyhrkla Scarlett a celá nesvá se podívala po Melanie.

Byla Melanie opravdu taková káča, že jí nedošlo, jak Scarlett záleží na Ashley? Nebo snad všechno tušila a říkala si, že právě ve jménu své lásky se Scarlett dobře postará o Ashleyho dítě? Scarlett byla ve velkém pokušení začít vykřikovat tyhle otázky nahlas, ale zarazila se, když ji Melanie vzala za ruku a chvíli si tiskla její dlaň k tváři. Do očí se jí vrátil klidný pohled.

„Proč myslíš, že to přijde zrovna dnes, Melly?“

„Mám už od svítání bolesti – ale ne moc velké.“

„Opravdu? A proč jsi mě nezavolala? Pošlu Prissy pro doktora Meadea.“

„Ještě, prosím tě, ne, Scarlett. Víš, kolik má práce a že se nikdy nestačí zastavit. Jenom mu vzkaž, že ho dnes budeme možná potřebovat. Pošli pro paní Meadeovou a popros ji, aby mi přišla dělat společnost. Bude nejlépe vědět, kdy poslat pro manžela.“

„Prosím tě, přestaň si už hrát na nesobeckou holčičku! Sama víš, že potřebuješ lékaře jako každý jiný pacient z nemocnice. Hned pro něj pošlu.“

„Nedělej to, prosím tě. Porod někdy trvá třeba celý den a já nepřipustím, aby pan doktor Meade vysedával hodiny u mě, když ho tolik potřebují všichni ti ranění chudáci. Pošli pro paní Meadeovou. Ta bude vědět, co a jak.“

„Tak dobře,“ podřídila se Scarlett.

Kapitola 21

Scarlett poslala nahoru podnos se snídaní pro Melanii, vypravila Prissy se vzkazem pro paní Meadeovou, a teprve potom se sama s Wadem posadila k snídani. Ale tentokrát neměla jídlo na chuť. Nemohla skoro jíst, protože se jí hlavou honily předtuchy, že Melanii čas se blíží, a kromě toho ji podvědomě rozrušovala palba z děl. Její srdce se chovalo podivně, několik minut bilo pravidelně a pak se najednou rozbušilo tak hlasitě a prudce, až se jí málem udělalo špatně od žaludku. Hustá kukuřičná kaše jí vázla v krku jako klíh a směs sušené kukuřice s mletým jamem, která nahrazovala kávu, jí ještě nikdy nepřípadala tak odporná jako dnes. Bez cukru nebo smetany byla hořká jako pelyněk a čirokový sirup, používaný „pro oslazení“, chuť nijak nezlepšoval. Po prvním doušku odstrčila šálek. Když pro nic jiného, nenáviděla Yankee za to, že ji připravili o pravou kávu s cukrem a smetanou.

Wade byl klidnější než obvykle a nezačal s každodenními nářky na kukuřičnou kaši, kterou nemohl ani vidět. Mlčky polykal sousto za soustem, kterými ho krmila lžicí, a zapíjel je hlasitě chlemtavými doušky vody. Měkkým pohledem hnědých očí, velkých a kulatých jako stříbrný dolar, sledoval každý matčin pohyb a přitom se mu v nich zračilo dětské zděšení, jako by se na něj přenášely její stěží zakrývané obavy. Když dojedl, Scarlett ho poslala, aby si šel hrát na dvůr za domem, a s velkou úlevou sledovala, jak se batolí řídkou trávou k altánu, kde si obvykle hrál.

Scarlett vstala, došla ke schodišti a nerozhodně se zastavila u jeho paty. Mohla jít nahoru k Melanii, posadit se k ní a rozptylovat ji, aby nemyslela na nastávající zkoušku, ale necítila se na to dost silná. Melanie si vzpomene, že bude rodit zrovna dneska! A zrovna dneska musí začít s řečmi o umírání!

Scarlett se posadila na spodní schod a pokoušela se sebrat, ale hlavou se jí neustále honily obavy, jak asi skončila včerejší bitva a jak probíhají dnešní boje. Připadalo jí divné, že pár kilometrů od ní probíhá bitva a nikdo nic neví. Divný byl i klid vládnoucích v této opuštěné čtvrti, který tak ostře kontrastoval se dnem, kdy se bojovalo u Broskvoňového potoka. Dům tetičky Pittypat ležel skoro na samém severním konci Atlanty, bojovalo se kdesi daleko na jihu, ale tentokrát se nepřesunovaly žádné posily a opačným směrem se nevracely sanitní vozíky, ani řady těžce se vlekoucích raněných. Scarlett vrtalo hlavou, jestli se tyto výjevy odehrávají na jižním konci města, a děkovala bohu, že tam nebydlí. Kdyby aspoň někdo kromě Meadeových a Merriwetherových zůstal tady na severním konci Broskvoňové ulice! Připadala si opuštěná a osamělá. Zoufale toužila, aby tu byl strejda Peter, který by ji odvezl na velitelství, kde by se dověděla, jak se věci mají. Nebýt Melanie, okamžitě by se vypravila do města a zjistila všechno sama, ale nemohla odejít, dokud nepřijde paní Meadeová. Paní Meadeová. Proč vlastně nejde? A kde vězí Prissy?

Scarlett vstala, vyšla na verandu, netrpělivě se rozhlédla, ale dům Meadeových stál za zákrutem ulice a nikde nebylo vidět ani živáčka. Po delší době se v dohledu vynořila Prissy, loudala se sama, jako by měla do večera dost času, kroutila zadkem a přes rameno sledovala, jak se jí houpou sukně.

„Táhneš se jako smůla,“ obořila se na ni Scarlett, když otvírala branku. „Co říkála paní Meadeová? Kdy už přijde?“

„Dyž vona nebyla doma,“ prohlásila Prissy.

„Kde tedy je? A kdy se vrátí domů?“

„Vite, pani,“ odpověděla Prissy a rozkošnický protahovala slova, aby dodala váhu svému sdělení. „Vona kuchta říkala, že slečna Meadeová stávala dneska moc brzo po ránu, poniváč mladej pan Phil měl bejt prej střelenej a slečna Meadeová vzala starýho Talbota a taky Betsy a jeli pro něj s kočárem a chtěj ho přivízt domu. Kuchta

řikala, že je moc vošklivě raněnej a slečna Meadeová nebude mít čas na náký chození sem k nám.“

Scarlett na ni nevěřícíně zírala a v první chvíli by ji nejraději popadla a pořádně s ní zatřásla. Černoši se vždycky tvářili tak hrdě, když přinášeli špatné zprávy.

„Nestůj tu, prosím tě, jako tele. Skoč k paní Merriwetherové a požádej ji, ať přijde sama nebo pošle chůvu. Tak dělej!“

„Dyž voni nejsou doma, slečno Scarlett. Dyž sem šla zpátky domu, tak sem tam nakoukla, ponivač sem si chtěla zdrbnout s chůvou, aby mi čas líp utek, ale nic. Všichni vodešli. Celej dům je pozamykanej. Počítám, že sou ve špitále.“

„Tak proto jsi tak dlouho nešla! Pokaždé, když tě někam posílám něco vyřídit, ti kladu na srdce, aby ses nikde nezastavovala, aby ti čas líp utek! Tak už jdi...“

Zarazila se a lámala si hlavu, kam Prissy vlastně poslat. Kdo ze známých, kteří by mohli pomoci, ještě zůstal ve městě? Paní Elsingová. Paní Elsingová ji teď samozřejmě vůbec neměla ráda, ale zato měla odjakživa slabost pro Melanii.

„Zajdi k paní Elsingové, všechno jí podrobně vysvětli a vyříd, že ji prosíme, aby k nám přišla. Poslouchej dobře, co ti řeknu, Prissy. Mellyina hodinka se přiblížila a může tě každou chvilku potřebovat. Takže se nikde nezdržuj a vrať se rychle rovnou domů.“

„Sim, ano,“ odpověděla Prissy, otočila se na podpatku a šourala se hlemýžďím tempem po cestičce k brance.

„Hod' sebou, táhneš se jako smůla!“

„Sim, ano...“

Prissy nepatrně přidala do kroku a Scarlett se vrátila do domu. Znovu zaváhala pod schody, protože nahoru k Melanii se jí nechtělo. Musela by jí vysvětlovat, proč paní Meadeová nemohla přijít, a zpráva o Philově zranění by ji mohla rozrušit. Nedá se nic dělat, bude muset Melanii něco nalhat.

Nakonec přece jen vstoupila do Melaniina pokoje a všimla si, že podnos se snídání zůstal netknutý. Melanie ležela na boku a v obličeji byla celá bledá.

„Paní Meadeová je v lazaretu,“ oznámila Scarlett Melanii. „Ale paní Elsingová přijde místo ní. Je ti zle?“

„Není to tak strašné,“ lhala Melanie. „Scarlett, jak dlouho trvalo, než se ti narodil Wade?“

„Ani jsem se nestačila rozkoukat,“ odpověděla Scarlett hlasem plným povzbuzení, které ani zdaleka necítila. „Byla jsem zrovna venku na dvoře a sotva jsem stačila doběhnout do domu. Chůva se dala slyšet, že je to skandál, že rodím jako nějaká černoška.“

„Doufám, že budu taky jako nějaká černoška,“ pokusila se o úsměv Melanie, ale okamžitě zkrivila obličej bolestí.

Scarlett si změřila Melaniiny útlé boky bez přehnaných nadějí, ale přesto ji povzbuzovala: „Neboj se, nebude to tak strašné.“

„Já vím, že ne. Jsem jen trošku zbabělá. Už – už přijde paní Elsingová?“

„Jistě, už tady každou chvilku musí být,“ ujistila ji Scarlett. „Dojdu dolů pro čerstvou vodu a omyju tě houbou. Dneska je strašné horko.“

Scarlett si dávala s vodou na čas a každou chvíli běhala ke dveřím přesvědčit se, jestli se Prissy už nevrací. Ale po Prissy nebylo ani vidu, ani slechu, a tak se vrátila nahoru, omyla houbou potící se Melanii a rozčesala jí dlouhé černé vlasy.

Teprve po hodině zaslechla z ulice blížící se šourání bosých černošských nohou. Vyhlédla z okna a uviděla, jak se Prissy pomalu vrací a přitom se jako obvykle kroutí, pohazuje hlavou a dělá takovou spoustu zamilovaných gest a grimas, jako by ji se zájmem sledovalo bůhvíkolik diváků.

Jednoho krásného dne budu tu holku muset seřezat řemenem, vztekala se v duchu Scarlett a spěchala po schodech dolů, aby ji přivítala.

„Slečna Elsingová je taky ve špitále. Jejich kuchta říká, že dneska brzo ráno prej přivezli vlakem strašný spousty raněnejch vojáků. Kuchta teď pro ně vaří polívku a pak jim jí ponese do špitálu. Říká, že...”

„Mně je úplně jedno, co říká jejich kuchařka,“ nenechala ji domluvit Scarlett, ve které začínala být malá dušička. „Vem si čistou zástěru, protože půjdeš do lazaretu. Dostaneš lístek se vzkazem pro doktora Meadea, a když tam nebude, dáš ho doktoru Jonesovi nebo některému z přítomných lékařů. A jestli se tentokrát okamžitě nevrátíš, stáhnou z tebe kůži zaživa.“

„Sim, ano.“

„A zeptej se některého bílého pána, jak to vypadá na bojišti. A kdyby nevěděli, skoč na nádraží a zeptej se železničářů, kteří přivezli vlak s raněnými. Zeptej se, jestli se bojuje v Jonesboro nebo v okolí.“

„Ježíškunakřížku, slečno Scarlett!“ Po Prissyině černém obličejí se najednou rozlil děs. „Yankeeové nejsou v Taře, vite že ne?“

„Nevím. Přece ti povídám, aby ses zeptala, co je nového.“

„Ježíškunakřížku, slečno Scarlett! Co udělaj s mámou?“

Prissy začala zničehonic nahlas bědovat a svým nářkem jen prohloubila Scarlettinu úzkost.

„Nech toho kvílení! Ještě tě uslyší Melanie. Skoč si pro čistou zástěru a maž.“

Popíchnutá Prissy spěchala k zadnímu vchodu a Scarlett mezitím narychlo naškrábala vzkaz na okraj posledního dopisu, který dostala od Geralda – protože to byl poslední kousek papíru, který v celém domě měli. Když papír skládala, aby její vzkaz zůstal nahoře, oči jí padly na Geraldova slova: *Tvoje matka – tyfus – za žádnou cenu – se nevracej domů...* Málem se rozplakala. Nebýt Melanie, vyrazila by domů, hned teď, i kdyby měla jít celou cestu pěšky.

Prissy odběhla s dopisem v ruce, Scarlett se vrátila nahoru a cestou do schodů se pokoušela vymyslet nějakou milosrdnou lež, jíž by vysvětlila, proč paní Elsingová nepřišla. Ale Melanie se na nic

neptala. Ležela na zádech, tvářila se klidně a mile, to Scarlett na chvíli uklidnilo.

Sedla si k Melanii a snažila se hovořit o bezvýznamných věcech, ale pořád ji krutě trápily myšlenky na Taru a na hrozící porážku od Yankeeů. Myslela na umírající Ellen a na Yankee, kteří vtrhli do Atlanty, všechno vypálili a všechny lidi pobili. Po celou dobu jí z dálky vytrvale doléhalo do uší tlumené hřmění děl a zaplavovalo ji jednou vlnou strachu za druhou. Nakonec nebyla schopna promluvit, jen tupě koukala oknem na vyprahlou tichou ulici a zaprášené listy visící nehnutě na stromech. Melanie také mlčela, ale klidný výraz v obličeji se jí čas od času zachmuřil bolestí.

Po každém záchvatu bolesti říkala: „Nebylo to tak strašné,“ a Scarlett poznala, že lže. Osobně by jí bylo milejší, kdyby Melanie křičela nahlas, než když všechno snášela mlčky. Věděla, že by měla Melanii litovat, ale bůhvíproč v sobě nedokázala probudit ani jiskřičku soucitu. Měla sama dost svých starostí. V jednu chvíli si ostře změřila Melaniin obličej zkřivený bolestí a v duchu se ptala, proč zrovna ona musí být právě teď chvíli s Melanií – ona, která s ní nemá nic společného, nenávidí ji a byla by raději, kdyby švagrová umřela. Možná se jí přání splní, třeba ještě dnes. Při tomto pomyšlení se Scarlett zmocnila chladná pověrečná hrůza. Přát si, aby někdo zemřel, přece přináší neštěstí, skoro stejné neštěstí, jako když někoho proklejeme. Matka říkávala, že kletba padá zpátky na hlavu toho, kdo ji vyřkl. Scarlett se proto rychle začala modlit, aby Melanie nezemřela, začala se horečně bavit o nesmyslných hloupostech, přitom si skoro neuvědomovala, co říká. Nakonec jí Melanie položila horkou ruku na zápěstí.

„Nenuť se do hovoru, miláčku. Víím, že máš spoustu starostí. Nezlob se, že ti přidělávám práci.“

Scarlett zmlkla, ale nevydržela klidně sedět na místě. Co udělá, jestli se lékař ani Prissy nedostaví včas? Přistoupila k oknu, vyhlédla na ulici, vrátila se k posteli a znovu se posadila. Potom zase vstala a vyhlédla z okna na opačné straně pokoje.

Uplynula hodina, po ní druhá. Nastalo poledne, slunce stálo vysoko, prudce pálo a jediný závan vzduchu nepohnul zaprášenými listy na stromech. Melaniiny bolesti se zhoršily. Dlouhé vlasy měla nasáklé potem a noční košile se jí na mnoha místech lepila k tělu. Scarlett jí mlčky otírala obličej houbou, ale uvnitř se tetelila strachem. Pane bože na nebi, co když se dítě narodí dřív, než přijde doktor! Co si počnu? Scarlett neměla o porodech sebemenší představu. Celé týdny se předem děsila, aby se nedostala do podobné situace. Spoléhalo se, že všechno zvládne Prissy, kdyby náhodou nebyl po ruce lékař. Prissy se přece v porodech vyzná. Alespoň to čas od času tvrdila. Ale kde vlastně Prissy vězí? Proč nejde? A proč nejde lékař? Scarlett znovu přistoupila k oknu a vyhlédla ven. Napnula uši a najednou měla pocit – nebo se jí to jen zdálo? – že hřmění děl v dálce ustalo. Kdyby se přeneslo dál, znamenalo by to, že se bojuje někde blíž u Jonesboro, a to by znamenalo...

Konečně uviděla Prissy, jak běží po ulici zpátky domů, a vyklonila se z okna. Prissy zvedla hlavu, zahlédla svou paní a užuž se chystala vykřiknout. Scarlett, když viděla, že má drobný černý obličej strhaný panickou hrůzou, a když si uvědomila, že by špatné zprávy mohly Melanii vyděsit, rychle položila prst na ústa a odstoupila od okna.

„Přinesu chladnější vodu,“ oznámila Melanii, podívala se jí do tmavých očí zhyzděných černými kruhy a pokusila se o úsměv. Potom rychle vyšla z pokoje a pečlivě za sebou zavřela dveře.

Prissy seděla na spodním schodě v hale a těžce popadala dech.

„Bojuje se u Jonesboro, slečno Scarlett! Říká se, že naši pánové dostávají na frak. Panebože, slečno Scarlett! Co bude s mámou a s Porkem? Panebože, slečno Scarlett! Co bude s náma, esli Yankeeové přijdou taky sem? Panebóže...“

Scarlett ji plácla přes blekotající pusu.

„Mlč už, proboha tě prosím!“

Ale má pravdu, co s nimi bude, jestli přijdou Yankeeové – co bude s Tarou? Scarlett tuhle myšlenku potlačila a věnovala se naléhavějším starostem. Kdyby myslela na domov, určitě by začala křičet a bědovat jako Prissy.

„Kde máš doktora Meadea? Kdy přijde?“

„Vůbec sem ho neviděla, slečno Scarlett.“

„Cože!“

„Nejní ve špitále. A pani Merriwetherová a pani Elsingová taky ne. Ňákej muskej mi řek, že pan dochtór je na štací u raněnejch, kerý zrovínka přivezli z Jonesboro, jenomže já se bála jít, slečno Scarlett, dyž tam umíraj lidi. Bála sem se těch lidí...“

„A co ostatní lékaři?“

„Slečno Scarlett, proboha vás prosim, nezlobte se na mě, ale ani jeden si nechtěl ten váš vzkaz přečíst. Ve špitále to vypadá jako v ňákym blázinci. Jeden dochtór se na mě utrhl: ‚Čert tě vem, ty líná kůže! Co sem lezeš votravovat s ňákejma dětma, dyž nám tu umírá spousta chlapů! Sežeň si bábu, ať ti pomůže vona.‘ A pak sem sháněla zprávy vo bojích, jak ste mi nakázala, a voni šickí říkali, že se bojuje u Jonesboro, a já...“

„Říkáš, že doktor Meade je na nádraží?“

„Ano, pani. Von...“

„Teď pořádně poslouchej, co ti řeknu. Seženu doktora Meadea a ty se nehneš od slečny Melanie, uděláš všechno, co ti řekne. A jestli před ní třeba jenom pípneš, kde se bojuje, pošlu tě rovnou na jih, to si piš. Taky jí neříkej, že nepřijde žádný jiný doktor. Slyšíš mě?“

„Ano, pani.“

„Protři si oči, vem džbán s čerstvou vodou a maž nahoru. Omývej ji houbou. Řekni, že jsem šla pro doktora Meadea.“

„Už to na ní brzo přijde, slečno Scarlett?“

„Nevím. Asi ano, ale nevím to jistě. To bys měla vědět spíš ty. A teď ať už jsi nahoře.“

Scarlett popadla ze stolku na konzoli slaměný širák a narazila si jej na hlavu. Podívala se do zrcadla a podvědomě si upravila uvolněné vlasy, ale vůbec se přitom neviděla. Drobné chladné vlny strachu, které se poprvé vynořily ze žaludku, jí zaplavily celé tělo. Dotkla se konečky prstů tváří a cítila, že je má studené, ačkoli se po celém těle potila. Vyběhla z domu a venku ji okamžitě sežehlo prudké horko. Slunce páliło oslepujícím žhoucím žářem, a jak Scarlett spěchala po Broskvoňové ulici, ve spáncích jí prudce začala bušit krev. Na ulici k ní z dálky doléhal hned sílící, hned zase slábnoucí křik z mnoha hrdel. Ještě než došla na dohled k Leydenskému domu, začala lapat po dechu, protože měla příliš těsně sešněrovaný korzet, ale přesto nezpomalila krok. Hluk a křik zesílily.

Od Leydenského domu až k Five Points se ulice hemžila horečným shonem, hemžila se jako právě zničené mraveniště. Černoši s vyděšeným výrazem pobíhali po ulici sem a tam, na verandách seděly plačící bílé děti, o které se nikdo nestaral. Ulice byla ucpána vojenskými vozy, sanitními vozíky plnými raněných a kočáry vrchovatě naloženými zavazadly a kusy nábytku. Z postranních uliček se každou chvíli vynořil jezdec, zabočil do Broskvoňové ulice a bezhlavě se hnál k Hoodovu velitelství. Před domem Bonnellových stál starý Amos, držel kočárového koně za ohlávku, a když zdravil Scarlett, koulel vyděšenýma očima.

„Vy ste eště tady, slečno Scarlett? My zrovínka teď jedem pryč. Stará slečna balí kufry?“

„Jedete pryč? A kam?“

„Pámbuví, slečno. Nejspíš někam jinam. Každou chvíli tu budou Yankeeové.“

Scarlett prudce vykročila a ani se s černochem nerozloučila. Za chvíli tu budou Yankeeové! Před Wesleyho metodistickou kaplí se zastavila, aby popadla dech, a počkala, než se jí uklidní rozbouřené srdce. Kdyby se neuklidnila, určitě by omdlela. Držela se pouliční lampy, aby neupadla, – vtom uviděla, jak se od Five Points žene na

koni důstojník, bez rozmyšlení se vrhla doprostřed ulice a začala na něj mávat.

„Zastavte! Prosím vás, zastavte!“

Důstojník přitáhl uzdu tak prudce, až kůň klesl na zadek a předníma nohama hrabal ve vzduchu. V důstojníkově obličeji se zračily drsné vrásky způsobené únavou i naléhavostí úkolu, jímž byl pověřen, ale přesto okamžitě smekl otrhaný šedý klobouk.

„Přejete si, madam?“

„Povězte mi, je to pravda? Přicházejí Yankeeové?“

„Bohužel ano.“

„Víte to jistě?“

„Ovšem, madam. Víím to jistě. Před půl hodinou přišlo na velitelství hlášení o průběhu boje o Jonesboro.“

„O Jonesboro? Jste si tím jist?“

„Naprosto. Nemá cenu milosrdně lhát, madam. Hlášení poslal generál Hardee a jeho obsah zní: *Prohrál jsem bitvu a ustupuji na celé čáře.*“

„Ach, bože můj!“

Temný obličej unaveného muže neožil sebemenším projevem citu. Důstojník znovu uchopil uzdu a nasadil si klobouk.

„Prosím vás, pane důstojníku, věnujte mi ještě minutku. Co budeme dělat?“

„To nevím, madam. Armáda brzy vyklidí Atlantu.“

„Odejdete a necháte nás napospas Yankeeům?“

„Bohužel.“

Důstojník nasadil koni ostruhy, ten vyrazil jako střela a Scarlett zůstala stát uprostřed ulice s kotníky pokrytými silnou vrstvou rudého prachu.

Yankeeové přicházeli. Armáda odcházela. Yankeeové přicházeli. Co měla Scarlett dělat? Kam měla utéci? Utéci přece nemohla. Doma čekala v posteli Melanie, která měla každou chvíli rodit. Proč, proboha, musí ženy mít děti? Nebýt Melanie, Scarlett mohla vzít

Wadea a Prissy a utéct někam do lesů, kde by je Yankeeové nenašli. Ale s Melanií nemůže utéci do lesů. Kdepak, teď určitě ne. Proč nemohla to dítě porodit dřív, třeba včera, možná by sehnaly sanitní vozík a mohly ji s Prissy odvézt někam do bezpečného úkrytu. Ale teď – musí určitě najít doktora Meadea a přemluvit ho, aby s ní šel k nim domů. Třeba dokáže urychlit porod.

Scarlett popadla sukně a rozběhla se po ulici. Nohy jí přitom vytukávaly do rytmu: „Yankeeové přicházejí! Yankeeové přicházejí!“ Ulice Five Points byla plná lidí bezhlavě pobíhajících sem tam, zacpána vozy, sanitními vozíky, dvoukoláky taženými voly a kočáry plnými raněných. Z davu najednou zazněl burácivý zvuk připomínající náraz příboje na pobřežní skálu.

A potom se jí před očima otevřel podivný výjev jakoby z jiného světa. Od železniční trati se hnaly skupinky žen s celými šunkami přes rameno. Vedle nich usilovně capaly malé děti, potácející se pod tíží věder, z nichž přetékala melasa. Výrostci táhli pytle kukuřice a brambor. Osamělý stařec se potýkal s trakařem, na němž vezl menší soudek s moukou. Muži, ženy, děti, černí i bílí, všichni bez rozdílu spěchali, spěchali s napjatým výrazem v obličeji a vlekli balíky, pytle a bedýnky plné jídla – tolik jídla neviděla pohromadě nejméně rok. Dav se náhle rozestoupil a udělal místo, aby mohl projet kymácející se povoz. Vzniklou uličkou projela křehká a elegantní paní Elsingová, stojící na kozlíku svého lehkého kočárku s opratěmi v jedné a s bičem ve druhé ruce. Byla bez klobouku, v obličeji bílá jako stěna a dlouhé vlasy jí vlály po zádech, zatímco šlehala koně jako nějaká fúrie. Na zadním sedátku nadsakovala ze strany na stranu její černá chuva Melissy, jednou rukou k sobě tiskla tučnou stranu celého kusu anglické slaniny a druhou rukou a oběma nohama se pokoušela přidržovat bedýnky a pytle, jimiž byla obložena. Pytel hrachu se roztrhl a kuličky se rozsypaly po ulici. Scarlett na paní Elsingovou zavolala, ale její hlas zanikl ve všeobecném rámusu a kočár šíleně rachotil dál.

Scarlett chvíli nevěděla, co to má znamenat, ale potom si uvědomila, že u železniční trati stojí proviantní sklady, a pochopila, že je armáda otevřela, aby si z nich lidé vzali, co stihnou, než přitáhnou Yankeeové.

Rychle se prodrala davem, unikla hysterickému shluku napakovaných lidí, zběsile do sebe vrážejících na otevřeném prostranství Five Points, a spěchala, jak nejrychleji mohla, podél krátkého bloku domů, který ji dělil od nádraží. Uprostřed změti sanitních vozíků a zvířeného prachu zahlédla lékaře a nosiče raněných s nosítky, kteří se znovu a znovu shýbali, zvedali svůj náklad a rychle jej odnášeli. Zaplať pánbůh, tady brzy najde doktora Meadea. Když zahrula za roh kolem hotelu Atlanta a otevřel se jí celkový pohled na nádraží a trať, zůstala stát, jako by ji praštil do hlavy.

Na nemilosrdně pálícím slunci ležely bok po boku nebo hlavami u nohou stovky raněných, naskládaných podél trati, na chodnicích a v nekonečných řadách zaplňujících celý dřevěný barák depa. Někteří leželi bez hnutí a ztuhle, ale mnozí sebou na prudkém slunci zmítali bolestí a hlasitě sténali. Nad raněnými se vznášela hejna much, které jim lezly a bzučely po obličejích, všude bylo vidět krev a špinavé obvazy, ze všech stran se ozývalo sténání a nadávky, jimiž ranění přehlušovali bolest, když je nosiči zvedali na nosítkách. Pach potu, krve, nemytých těl a výkalů, šířící se ve vlnách v příšerném horku, zaplavoval Scarlett, že div neomdlela. Sanitáci, pobíhající mezi muži ležícími bezmocně na zemi, často šlápli na některého z raněných, namačkaných v příliš hustých řadách, postižení jen hleděli tupě vzhůru a čekali, až na ně přijde řada.

Scarlett sebou trhla zpátky a položila si ruku na ústa, měla pocit, že začne zvracet. Nemohla jít dál. Viděla sice už spoustu raněných v lazaretech a na trávě před domem tetičky Pittypat v den, kdy se bojovalo u Broskvoňového potoka, ale něco podobného ještě nezažila. Nic, co by se podobalo těmto páchnoucím, krvácejícím tělům pekoucím se na prudkém slunci. Měla před sebou peklo bolesti,

pachu, hluku a spěchu – spěchu – spěchu! Yankeeové přicházejí! Yankeeové přicházejí!

Scarlett se narovнала, vkročila mezi raněné a napínala zrak, aby mezi stojícími muži rozeznala doktora Meadea. Ale brzy poznala, že se po něm nemůže rozhlížet, kdyby se nedívala pod nohy, určitě by šlápla na nějakého raněného chudáka. Zvedla si trochu sukně a pokoušela se projít mezi raněnými ke skupince mužů, kteří vydávali pokyny nosičům raněných.

Když opatrně procházela mezi raněnými, chytaly ji za sukni hořečnaté ruce a chraplavé hlasy sténaly: „Milostpaní – vodu! Prosím vás, milostpaní, vodu! Proboha, vodu!“

Po obličejí jí stékaly potůčky potu, zatímco se snažila vytrhnout sukně ze sevření chňapajících rukou. Kdyby na někoho z raněných šlápla, určitě by vykřikla a na místě omdlela. Překračovala mrtvé vojáky, vojáky, kteří leželi s tupým pohledem a s rukama přitisknutými na břicho, kde jim zaschlá krev přilepila potrhané uniformy ke zraněním, jejichž vousy ztuhly krví a z jejichž přeražených čelistí vycházely zvuky, které určitě znamenaly: „Vodu! Vodu!“

Kdyby nenašla doktora Meadea co nejdříve, určitě by začala hystericky křičet. Podívala se po skupince mužů stojících v depu a z plných plic vykřikla: „Pane doktore Meade! Je tam pan doktor Meade?“

Jeden muž ze skupinky se otočil a podíval se po ní. Byl to lékař, kterého hledala. Byl bez kabátu a rukávy košile měl vysoukané až po ramena. Košili i kalhoty měl rudé od krve jako řezník, i na špičce ocelové šedého plnovousu měl matnou skvrnu zaschlé krve. Tvářil se jako člověk omámený vyčerpáním, bezmocným vztekem a horoucím soucitem. Obličej měl popelavý a zaprášený a po tvářích mu stékaly dlouhé potůčky potu. Ale když zavolal na Scarlett, měl klidný a rozhodný hlas.

„Zaplatpánbůh, že jste tady. Každá pomocná ruka je dobrá.“

Chvilí na něj zmateně hleděla a zaraženě pustila zdvihnuté suk-
ně. Dopadly na ušpiněný obličej raněného, který učinil chabý pokus
uhnout hlavou před jejich dusivými záhyby. Co po ní doktor vlastně
chce? Do obličeje jí vletěl suchý prach zvířený sanitním vozíkem,
do nosu jí vnikl hnilobný pach připomínající jakousi zkaženou
tekutinu.

„Pospěšte si, holčičko! Pojd'te sem!“

Nadzvedla si sukně a co nejrychleji se prodrala řadami raněných
k doktoru Meadeovi. Položila mu ruku na paži a cítila, jak se mu
třeše vyčerpáním, ale v obličeji mu nebyla znát sebemenší stopa
slabosti.

„Ach, pane doktore!“ vykřikla. „Musíte přijít. Melanie bude rodit.“

Podíval se po ní, jako by nevnímal, co mu říká. Raněný, který jí
ležel u nohou a hlavu měl opřenou o jídelní misku, se nad jejími
slovy přátelsky usmál.

„Oni to udělají,“ řekl povzbudivým tónem doktor Meade.

„Mluvím o Melanii. Bude mít dítě. Musíte přijít, pane doktore.
Ona...“ Nebyl sice čas na přejemnělost, ale přesto bylo těžké se
vyslovit před stovkami poslouchajících mužů. „Má čím dál větší
bolesti. Prosím vás, pane doktore!“

„Dítě? Panebože!“ zařval najednou doktor a tvář se mu zachmu-
řila nenávistí a hněvem, který nebyl zaměřen proti ní, ani proti ně-
komu jinému kromě světa, kde se mohou dít takové věci. „Zbláznila
jste se? Nemohu tu přece nechat všechny tyhle vojáky. Stovky z nich
umírají. Nemůžu je tu nechat kvůli nějakému pitomému dítěti, které
se má narodit. Sežeňte si nějakou ženskou, ať vám pomůže. Třeba
mou manželku.“

Scarlett otevřela ústa, aby mu řekla, proč paní Meadeová nemů-
že přijít, ale pak je zase rychle zavřela. Lékař netušil, že jeho vlastní
syn byl zraněn! Scarlett napadlo, jestli by tu zůstal, kdyby o tom
věděl, ale cosi jí říkalo, že by lékař neopustil své místo a nepřestával
pomáhat spoustě raněných, ani kdyby Phil umíral.

„Musíte přijít, pane doktore. Sám jste říkal, že to bude mít těžké...“ Byla to opravdu ona, Scarlett, kdo vší silou vykřikoval tyto nesalonní věci uprostřed pekelného žáru a sténání? „Vždyť umře, jestli nepřijdete!“

Doktor Meade hrubě setřásl Scarlettinu ruku ze své paže a promluvil, jako by ji ani neslyšel, jako by ani nevěděl, co vlastně říká.

„Umře? Jistě, všichni umřou – všichni tihle vojáci do jednoho. Nemáme obvazy, léky, chinin ani chloroform. Panebože, mít tak aspoň trošku morfia! Jenom trošku pro nejhorší případy. Jenom trošku chloroformu. Čert aby vzal Yankee! Čert aby vzal Yankee!“

„Správně, pane doktore, pošlete je tam, kam patří!“ zazubil se do vousů voják ležící u jejich nohou.

Scarlett se roztrásla a v očích ji pálily slzy vyvolané děsem. Lékař s ní nepůjde. Melanie zemře a ona si to přála. Lékař tedy nepřijde.

„Pane doktore! Proboha vás prosím!“

Doktor Meade se kousl do rtu, zvedl bradu, ale v obličeji se uklidnil.

„Zkusím to, holčičko. Nemůžu nic slibovat. Ale pokusím se. Hned jak ošetříme tyhle vojáky. Yankeeové přicházejí a naši opouštějí město. Nevím, co uděláme s raněnými. Vlaky už nejezdí. Trať do Maconu padla do rukou nepřítele... Ale pokusím se. A teď běžte hezky domů. Neotravujte. Na porodu přece nic není. Stačí zavázat pupeční šňůru...“

Zdravotník se dotkl lékařovy paže a doktor Meade začal okamžitě chrlit příkazy a přitom ukazoval na jednotlivé raněné vojáky. Voják ležící u Scarlettiných nohou se na ni soucitně podíval, ale ona se odvrátila, protože lékař na ni úplně zapomněl.

Rychle se protáhla mezi raněnými a zamířila zpátky do Broskovoňové ulice. Lékař nepřijde. Bude se muset o všechno postarat sama. Naštěstí se Prissy v porodech vyzná. Scarlett rozbolela hlava a cítila, jak se jí k čelu lepí klobouk zvlhlý potem. Ochabovala jí mysl i nohy, připadala si jako ve snu, chce běžet může jimi pohnout.

Vzpomněla si, jak dlouho bude muset jít pěšky zpátky domů, a cesta jí připadala nekonečná.

Potom jí začala jako nějaký refrén znovu hučet v hlavě věta: Yankeeové přicházejí! Srdce se jí rozbušilo a ruce i nohy znovu ožily. Vběhla do davu na Five Points, který mezitím tak zhoustl, že se po úzkých chodnících vůbec nedalo projít. Byla tedy nucena jít po jízdni dráze. Pochodovaly tudy dlouhé zástupy vojáků, zaprášených a zašlých únavou. Byly jich zřejmě tisíce, zarostlých, špinavých, s puškami zavěšenými přes záda, odcházejících pochodovým tempem. Kolem se valila děla, jejichž vozkové šlehali do krve vychrtlé mezky biči z nevydělané kůže. Vyjetými koleji se kodrcaly kymácející se zásobovací vozy přikryté potrhanými plachtami. Nekonečná kolona jízdy vířila oblaka dusivého prachu. Scarlett v životě neviděla tolik vojáků pohromadě. Ústup! Ústup! Armáda opouštěla město.

Valící se davy ji zatlačily zpátky na přecpaný chodník a Scarlett ucítila pach laciné žitné samohonky. V davu poblíž Decaturské ulice stály ženy, křiklavě oblečené ženy, jejichž lesknoucí se cetky a zmalované tváře nevhodně připomínaly svátek. Většinou byly opilé a vojáci, do nichž byly zavěšeny, byli ještě opilejší. Scarlett letmo zahlédla zrzavou kudrnatou hlavu a pak uviděla to stvoření, Belle Watlingovou, v plné kráse a uslyšela i její pronikavý opilý smích, s nímž se pokoušela opřít o jednorukého vojáka, který se motal a potácel.

Když se prodrala a proboujovala davem až na konec ulice Five Points, dav trochu prořídl. Scarlett si zvedla sukně a znovu se rozběhla. U Wesleyho metodistické kaple nemohla popadnout dech, točila se jí hlava a dělalo se jí špatně od žaludku. Zhroutila se na schodiště před modlitebnou, položila si hlavu do dlaní a odpočívala, dokud nedokázala volněji vydechnout. Kdyby se dokázala alespoň jednou zhluboka nadechnout, ale pořádně až do břicha! Kdyby jí srdce přestalo tak bušit, bít a vyvádět. Kdyby v tomhle šíleném městě měla někoho, na koho by se mohla obrátit!

Vždyť za celý život nemusela sama hnout prstem. Vždycky měla po ruce někoho, kdo dělal všechno za ni, staral se o ni, chránil ji, poskytoval jí bezpečí a rozmazloval ji. Připadalo jí neuvěřitelné, že by se mohla ocitnout v takových nesnázích. Najednou neměla jediného známého ani souseda, který by jí pomohl. A byla odjakživa zvyklá mít známé, sousedy a zručné ruce ochotných otroků. Připadalo jí neuvěřitelné, že by se najednou mohla ocitnout tak daleko od domova, vyděšená, úplně sama.

Domov! Kdyby tak mohla být doma, čert vzal Yankee, ať jsou, kde chtějí. Doma, i když je Ellen nemocná. Toužila vidět Elleninu laskavou tvář, toužila po objetí chůviných silných paží.

Scarlett celá omámená vstala a znovu vykročila. Když přišla na dohled k tetiččině domu, uviděla Wadea, jak se houpá na přední brance. Jakmile ji spatřil, zachmuřil se a s pláčem jí ukazoval ušpiněný pochroumaný prst.

„Boví!“ popotahoval. „Boví!“

„Bud' zticha, nebo ti nařežu. Jdi okamžitě za dům, dělej si tam bábovičky, ne aby ses odtud bez dovolení pohnul.“

„Wade má hrad,“ popotahoval chlapec a strčil si bolavý prst do pusy.

„Mně je to jedno. Jdi dozadu a...“

Scarlett zvedla hlavu a uviděla, jak se Prissy s vyděšeným a ustaraným obličejem vyklání z okna v poschodí, ale vyděšený a ustaraný výraz jako mávnutím kouzelného proutku zmizel, jakmile zahlédla svou paní. Scarlett jí prstem ukázala, aby sešla dolů, a vstoupila do domu. V hale byl příjemný chládek. Scarlett si rozvázala klobouk, odhodila ho na stůl a levou rukou si otřela zpoceně čelo. Slyšela, jak se nahoře otevřely dveře, a vtom jí div neprotrhlo bubínky tiché naříkavé sténání, vyvolané nejstrašlivější bolestí. Prissy brala schody po třech.

„Přišel pan dochtór?“

„Ne. Nemůže.“

„Co budem dělat, slečno Scarlett? Slečna Melly je na tom moc zle!“

„Pan doktor nemůže přijít. Nikdo nám nemůže pomoci. Musíš přivést dítě na svět sama a já ti budu asistovat.“

Prissy otevřela pusu dokořán a beze slova pohnula jazykem. Podívala se kradmo po Scarlett, přešlápla z nohy na nohu a zakroutila celým svým hubeným tělíčkem.

„Netvař se, jako že neumíš do pěti počítat!“ vykřikla Scarlett, rozzuřená jejím prostoduchým výrazem. „Co je s tebou?“

Prissy couvala pozpátku ke schodišti.

„Proboha, slečno Scarlett...“ Kroutila očima, z nichž čísel strach a stud.

„Tak co je?“

„Proboha, slečno Scarlett! Dochtór musí určitě přijít. Já – já – slečno Scarlett, já se v porodech vůbec nevyznám. Máma mě jakživ k žádnéj rodičce nepustila.“

Scarlett vydechla hrůzou najednou celý obsah plic a pak se rozzuřila. Prissy se pokusila proběhnout kolem své paní a zmizet, ale Scarlett se podařilo ji pevně popadnout.

„Ty zatracená lhářko – co to má znamenat? Pořád jsi vykládala, že máš porody v malíčku. Tak jak to vlastně je? Kápní božskou!“ Scarlett třásla chůvičkou, až se jí kudrnatá hlavička kymácela ze strany na stranu, jako by byla opilá.

„Lhala sem vám, slečno Scarlett! Nevim, proč sem to dělala, ale lhala sem. Akorát jednou sem viděla, jak se narodilo nějaký dítě, a máma mně ještě vynadala, co mám co koukat.“

Scarlett ji div nezabila nepřátelským pohledem, Prissy sebou škubala a snažila se vytrhnout ze sevření. Scarlett na okamžik nechtěla uvěřit, že to může být pravda, ale nakonec si uvědomila, že Prissy neví o porodech víc než ona sama, a zaplavil ji hněv. V životě žádného otroka nebila, ale teď uhodila svou chůvičku do černého obličejе vší silou, která jí v unavené ruce zbývala. Prissy začala křičet, jako by ji na nože bral, spíš leknutím než bolestí, poskakovala a snažila se vykroutit ze Scarlettina sevření.

Když začala křičet, sténání nahoře utichlo a za chvíli Melanie zavolala slabým a třesoucím se hláskem: „Scarlett? Jsi to ty? Prosím tě, pojď ke mně! Prosím!“

Scarlett pustila Prissyinu ruku, Prissy se zhroutila na schod a tiše bědovala. Scarlett zůstala na okamžik stát bez hnutí, dívala se nahoru do poschodí a poslouchala sténání, které se opět ozvalo. Měla přitom pocit, že jí na šíji dolehlo jho, do kterého je zapřažený vůz s těžkým břemenem, břemenem, které ucítí, jestli udělá jediný krok.

Pokoušela se vybavit si něco z toho, jak jí chůva a Ellen pomáhaly, když rodila Wadea, ale milosrdná mlha rozmazala a zahalila skoro všechno, co při porodu zažila. Na pár věcí si přece jen vzpomněla a okamžitě chrlila na Prissy rozhodným tónem řadu pokynů.

„Rozdělej v kamnech a ať se ti v kotlíku pořád vaří voda. Přines všechny ručníky, které najdeš, a taky kus šňůrky. A přines mi nůžky. Ne abys mi přišla říct, že je nemůžeš najít. Sežeň je a okamžitě dones. Teď sebou hod.“

Trhnutím postavila Prissy na nohy a postrčila ji směrem ke kuchyni. Potom si sama narovнала záda a vyrazila po schodech nahoru. Čekal ji těžký úkol – oznámit Melanii, že při porodu jejího dítěte budou asistovat ona a Prissy.

Kapitola 22

Tak dlouhé odpoledne už nikdy nepřijde. Ani tak horké. Ani tak plné líných drzých much. Vrhaly se na Melanii v celých hejnech, přestože ji Scarlett neustále ovívala vějířem. Od mávání širokým palmetovým listem ji bolely obě ruce. Všechna námaha jí připadala marná, když zahnala mouchy z Melaniina mokrého obličejce, začaly jí lézt po chodidlech a nohou ulepených potem, až jimi ochable cukala a volala: „Na chodidlech! Prosím!“

V místnosti bylo příšeří, jelikož Scarlett zatáhla závěsy, aby chránila Melanii před horkem a ostrým světlem. Drobnými dírami v závěsech a kolem jejich okrajů pronikaly dovnitř tenoučké paprsky slunečního světla. Pokoj se proměnil v pec, Scarlettiny potem nasáklé šaty vůbec neuschly, s přibývajícimi hodinami byly čím dál vlhčí a lepkavější. Prissy se krčila v koutě, i ona se potila a páchla tak odporně, že by ji Scarlett nejraději vyhnala z pokoje, kdyby se nebála, že děvče vezme nohy na ramena, jakmile jí zmizí z dohledu. Melanie ležela v posteli na prostěradle ztmavlém potem a postríkaném na místech, kam Scarlett vyšpláchla vodu při omývání. Neustále se převalovala, hned na jednu, hned zase na druhou stranu.

Občas se pokoušela posadit, ale pokaždé se svalila na záda a začala se znovu převalovat ze strany na stranu. Zpočátku se snažila ovládat, až si rozkousala rty, aby nekřičela, a Scarlett, která měla nervy nadranc, ji chraplavým hlasem napomenula: „Melly, nehraj si proboha na hrdinku. Křič, jestli ti to pomůže. Nikdo kromě nás dvou tě neuslyší.“

Později odpoledne už Melanie skučela bolestí, ať chtěla dělat hrdinku, nebo nechtěla, a občas pronikavě vykřikla. Při každém jejím výkřiku si Scarlett schovala hlavu do dlaní, zakryla si uši, celá se zkroutila a sama si přála být mrtvá. Všechno bylo příjemnější než

bezmocně přihlížet takové bolesti. Všechno bylo příjemnější než být takhle připoutána na místo a čekat, až se narodí dítě, kterému trvá tak dlouho, než přijde na svět. Čekat, když Yankeeové už jsou podle všeho na Five Points!

Scarlett si trpce vyčítala, že neposlouchala pozorněji, co si matrony šeptaly o porodech. Proč se tomu nevěnovala! Proč se o ty věci nezajímala, aspoň by teď věděla, jestli to Melanii trvá dlouho, nebo ne. Matně si vzpomínala, jak tetička Pitty jednou vyprávěla o své přítelkyni, která pracovala k porodu dva dny a nakonec zemřela, aniž porodila dítě. Co kdyby se Melanie takhle trápila celé dva dny! Melanie je tak křehká bytost. Dva dny takových bolestí by nevydržela. Kdyby si dítě nepospíšilo na svět, určitě by zemřela. A jak by se potom Scarlett mohla Ashleymu podívat do očí, kdyby Melanie zemřela a ona sama zůstala naživu – poté, co mu slíbila, že se o ni postará?

Melanie se zpočátku pokoušela držet Scarlett za ruku, když na ni bolest dolehla, ale stiskla ji pokaždé tak silně, až jí málem polámala kosti. Po hodině měla Scarlett ruce tak opuchlé a pohmožděné, že je skoro nemohla ohnout. Svázala dohromady dva dlouhé ručníky, přivázala je do noh postele a konec s uzlem vložila Melanii do rukou. Melanie se jich držela, jako by to byla záchranná šňůra, napínala je, tahala za ně, div nepraskly, znovu je povolovala a pak je zase rvala. Celé odpoledne naříkala jako zvíře chycené do pasti. Občas pustila ručníky, chabě si masírovala ruce a dívala se po Scarlett očima rozšířenýma nesnesitelnou bolestí.

„Povídej mi něco. Prosím tě, povídej si se mnou,“ šeptala a Scarlett pokaždé cosi blekotala, dokud Melanie znovu nepopadla uzel a nezačala se svíjet.

Zatemněná místnost se zalykala horkem, bolestí a bzučícími mouchami a čas se vlekl tak zoufale pomalu, že si Scarlett skoro nedokázala vybavit ráno. Měla pocit, že v téhle temné místnosti, kde se všechno paří a potí, strávila celý život. Chtělo se jí začít

křičet pokaždé, když naříkala Melanie, a pouze tím, že se vždycky kousla do rtů, až dostala sama na sebe vztek, se dokázala ovládnout a ubránit hysterickému záchvatu.

Wade se jednu chvíli připlížil po špičkách po schodech nahoru a začal za dveřmi bědovat.

„Wade má hrad!“ Scarlett se začala zvedat, že k němu půjde, ale Melanie zašeptala: „Nechod’ pryč. Nenechávej mě tu, prosím tě. Když jsi u mě, tak to jakžtakž dokážu vydržet.“

Scarlett tedy poslala Prissy, aby dole v kuchyni ohřála kukuřičnou kaši od snídaně a nakrmila chlapce. Sama měla pocit, že po tomhle dni už jakživa nevezme do úst.

Hodiny na krbové římse se zastavily a Scarlett ztratila pojem o čase. Teprve když se horko v místnosti začalo zmírňovat a jasné paprsky slunečního světla ztmavly, roztáhla závěsy. Překvapilo ji, že se blíží večer a rudá koule slunce je tak nízko nad obzorem. Bůhvíproč si představovala, že horká polední výheň bude trvat navždy.

V hlavě jí bzučela neodbytná otázka, co se děje ve středu města. Odtáhla už celá armáda? Přišli Yankeeové? Ustoupí vojsko Konfederace bez boje? Potom si s nepříjemným pocitem v žaludku vzpomněla, jak málo vojáků zbývá Konfederaci a kolik jich naopak má Sherman a jak jsou dobře živeni. Sherman! Samotného ďábla se neděsila tolik jako tohoto jména. Ale teď nebyl čas na přemýšlení, protože Melanie neustále prosila o vodu, studený ručník na hlavu, nebo aby ji Scarlett ovívala a odháněla jí mouchy z obličeje.

Když nastal soumrak a Prissy, míhající se jako černý přízrak, rozsvítila lampu, Melanii jako by opustily síly. Začala volat Ashleyho, znovu a znovu, jako by na ni šlo delirium, až svým příšerně monotónním nářkem ve Scarlett probouzela prudkou touhu udusit ten hlas polštářem. Možná že doktor nakonec přece jen přijde. Kdyby si raději pospíšil! Ta myšlenka Scarlett povzbudila. Obrátila se k Prissy a nařídila jí, aby doběhla do domu Meadeových a přesvědčila se, jestli není náhodou doma doktor Meade nebo jeho žena.

„A kdyby nebyl doma, tak se zeptej jeho paní nebo kuchařky, co máme dělat. Popros je, aby sem přišly!“

Prissy okamžitě vyrazila, Scarlett nejdřív slyšela, jak dupe dolů po schodech, potom pozorovala, jak spěchá po ulici, tentokrát se pohybovala rychleji, než Scarlett od toho budižkničemu v sukních očekávala. Po delším čekání se Prissy vrátila, bohužel sama.

„Pan dochtór se doma neukázal vod božího rána. Vypadá to, že vodjel s vojákama. Jó a, slečno Scarlett, pan Phil už to má za sebou.“

„Umřel?“

„Sim ano, pani,“ dala se slyšet Prissy a div přitom nepukla důležitostí. „Řek mně to jejich kočí Talbot. Byl přeci střelenej...“

„Nedá se nic dělat.“

„Slečnu Meadeovou sem taky neviděla. Kuchta tvrdí, že ho vo-mejvá a chce mu udělat pohřeb, než sem přídou Yankeeové. Kuchta tvrdí, že až budou bolesti móc zlý, tak máte dát slečně Melly pod postel nůž a von pak tu bolest rozřízne napůl.“

Scarlett by Prissy za tuhle užitečnou radu nejradši vrazila další facu, ale Melanie otevřela vytřeštěné oči s rozšířenými zřítelnice-mi a zašeptala: „Miláčku – přicházejí Yankeeové?“

„Ne,“ odpověděla statečně Scarlett. „Prissy je stará lhářka.“

„Sim, ano, to teda vodjakživa sem,“ přisvědčila horlivě Prissy.

„Určitě se blíží,“ zašeptala Melanie, která se nedala nachytat, a zabořila obličej do polštáře. Její hlas zněl tlumeně.

„Chudáček moje dítě. Chudáček moje dítě.“ A po delší odmlce dodala: „Ach, Scarlett, nesmíš tu se mnou zůstat. Musíš pryč a vem s sebou Wadea.“

Melanie jen nahlas řekla to, o čem Scarlett v duchu přemýšlela, ale když teď uslyšela vlastní myšlenky, měla na sebe vztek a zároveň se styděla, jako by měla svoji zbabělost zřetelně napsanou na čele.

„Nebud' husa. Já se nebojím. Víš dobře, že tě neopustím.“

„Udělala bys líp, kdybys odešla. Stejně umřu.“ Po těch slovech začala Melanie znovu sténat bolestí.

Scarlett se ploužila dolů ze schodů jako stařena, tápavě hledala cestu a přidržovala se zábradlí, aby neupadla. Nohy měla zdřevěnělé, třáslly se jí vyčerpáním a napětím a sama se chvěla po celém těle, protože byla od hlavy k patě zalita lepkavým potem. Z posledních sil se dověkla na verandu a zhroutila se na nejvyšší schod. Opřela se o pilíř verandy a třesoucíma se rukama si napůl rozepnula na prsou živůtek. Noc byla prosáklá teplou sametovou tmou, Scarlett zůstala ležet a zírala do ní tupě jako zvíře.

Už bylo po všem. Melanie porod přežila a novorozený chlapeček, který pištěl jako malé kotě, si užíval první koupel, kterou mu poskytovala Prissy. Melanie usnula. Jak mohla usnout po všech těch příšerných bolestech doprovázených křikem a po všem nemožném pomáhání neschopných porodních asistentek, které jí spíš přitížily než pomohly? Jak to že neumřela? Scarlett věděla, že by sama podobné zacházení určitě nepřežila. Ale když bylo po všem, Melanie dokonce zašeptala, sice tak slabě, že se Scarlett musela sklonit k jejím rtům, aby ji vůbec slyšela, ale přece jen zašeptala: „Děkuji.“ A pak hned usnula. Jak mohla po tom všem usnout? Scarlett zapoměla, že sama také usnula, hned jak porodila Wadea. Zapoměla na všechno. V hlavě měla prázdno; před tímto nekonečným dnem neexistoval život a nebude ani po něm – jenom jakási příšerně horká noc, sípot jejího vlastního drsného, unaveného dechu, studené potůčky potu stékajícího z důlků v podpaží k pasu, z boků na kolena, lepkavé, vazké, mrazivé.

Scarlett slyšela, jak se jí vlastní hlasitý a pravidelný dech změnil v křečovitě vzlykání, ale ve vyschlých očích ji páliło, jako by jí už nikdy neměly vytrysknout slzy. Pomalu a namáhavě se nadvzdela a vyhrnula si těžké sukně až nahoru na stehna. Bylo jí horko i zima a zároveň si připadala celá ulepená a noční vzduch ji osvěžoval. Matně si vybavila, co by tomu asi řekla tetička Pitty, kdyby ji přistihla na verandě před domem rozvalenou se sukněmi vyhrnutými, až jí byly vidět spodní kalhotky, ale v tu chvíli jí to bylo jedno. Bylo

jí jedno úplně všechno. Čas se zastavil. Mohlo být klidně krátce po soumraku, stejně dobře mohla být půlnoc. Scarlett nic nevěděla a bylo jí to lhostejné.

Vtom zaslechla shora kroky a v duchu si řekla: „Kdyby tak pánbůh Prissy potrestal,“ a pak už se jí zavřely oči a zmocnil se jí stav připomínající spánek. Když se po nějaké době probrala, byla u ní Prissy a spokojeně drmolila.

„Udělalyste všechno úplně nejlíp. Počítám, že by to moje máma nesvedla líp.“

Scarlett ji ze stínu probodávala nepřátelskými pohledy, ale byla příliš zesláblá, aby Prissy vynadala, něco jí vyčetla nebo vypočítala všechny její prohřešky – jak se chlubila znalostmi, které neměla, jak se bála, jak nešikovně vršila chybu na chybu, jak v nejvyšší nouzi projevila naprostou neschopnost, jak položila nůžky, kam neměla, jak rozlila plné umyvadlo s vodou na postel a jak upustila novorozené dítě. Teď se tady vytahuje, jak všechno dobře zařídila.

Yankeeové chtějí černochoy osvobodit! Ať si tedy s pánem bohem poslouží! Ať mají, co chtějí!

Scarlett se znovu mlčky opřela o pilíř a Prissy, která vytušila, jakou má náladu, se po špičkách vytratila do temného koutku na verandě. Po delší době, když se jí konečně srovnal dech a uklidnila mysl, Scarlett zaslechla z ulice slabý zvuk lidských hlasů a dupot mnoha nohou přicházejících od severu. Vojáci! Scarlett se pomalu posadila a shrnula si sukně, ačkoliv věděla, že ji potmě nemůže nikdo vidět. Když vojáci dopochodovali k domu, nekonečné množství odcházejících jako stín, zavolala na ně.

„Prosím vás!“

Z temné masy se oddělil jeden stín a přistoupil k brance.

„Odcházíte? Opouštíte nás?“

Stín zřejmě smekl klobouk a ze tmy zazněl tichý hlas.

„Ano, madam. Přesně tak to je. Jsme poslední jednotka, která vyklidila opevnění ležící asi čtyři sta metrů odsud.“

„Tak vy – opravdu celá armáda ustupuje?“

„Ano, madam. Víte přece, že přicházejí Yankeeové.“

Přicházejí Yankeeové! Úplně na ně zapomněla. Najednou se jí sevřelo hrdlo a už se nevzmohla na jediné slovo. Stín se pohnul, splýnul s ostatními stíny a nohy pochodovaly do tmy. Yankeeové přicházejí! Yankeeové přicházejí! To znělo z rytmu jejich pochodu, to vytukávalo každým úderem její srdce, které se zničehonic prudce rozbušilo. Yankeeové přicházejí!

„Yankeeové přicházejí!“ zavyla Prissy, přitiskla se ke Scarlett a držela se jí jako klíště. „Dyt' voni nás, slečno Scarlett, šecky pobijou! Vrazej nám bajonety do břicha! Budou...“

„Drž pusu!“ Strašné bylo už samo pomýšlení a tahle třaslavým hlasem pronášená slova se nedala vydržet. Scarlett se zmocnil znovu probuzený strach. Co se dá dělat? Dalo by se snad ještě nějak uniknout? Na koho by se mohla obrátit se žádostí o pomoc? Všichni přátelé do jednoho ji zklamali.

Najednou si vzpomněla na Rhetta Butlera a uklidnila se. Proč si na něj nevzpomněla hned ráno, když bezradná nevěděla, kam se vrátit? Nenáviděla ho, to ano, ale byl to silný a chytrý muž, který se nebojí Yankeeů. A určitě je ještě ve městě. Samozřejmě že na něj měla vztek, jelikož jí posledně řekl neodpustitelné věci. Ale v takovéhle situaci je může klidně přehlédnout. A navíc má kočár a koně. Proč si na něj nevzpomněla dřív! Mohl je všechny odvézt z tohoto prokletého místa někam, kde nejsou Yankeeové, někam pryč, kamkoli.

Obrátila se k Prissy a zeptala se s horečnatou naléhavostí: „Víš, kde je hotel Atlanta – jak v něm bydlí kapitán Butler?“

„Sim, ano, ale...“

„Tak tam okamžitě dojdeš, poběžíš, jak nejrychleji dovedeš, a řekneš mu, že si s ním přeji mluvit. Že si přeji, aby rychle přijel se svým kočárem nebo sanitním vozíkem, kdyby nějaký sehnal. Řekneš mu, že se Melanii narodilo dítě. Řekneš mu, že si přeji, aby nás odsud odvezl. A teď sebou hod'. Dělej!“

Seděla vzpřímeně a strčila do Prissy, aby dodala jejím nohám počáteční impuls.

„Proboha živýho, slečno Scarlett! Já se strašně bojím lítat někudy po tmě jen tak sama! Co dyž mě chytěj Yankeeové?“

„Když poběžíš rychle, ještě doženeš vojáky, ti nedopustí, aby tě Yankeeové chytili. Dělej!“

„Dyž já se tak bojím! A co dyž kapitán Butler nebude v hotelu?“

„Tak se zeptáš, kde je. Copak nemáš ani trošku kuráže? Když nebude v hotelu, doběhneš do baru v Decaturské ulici a zeptáš se na něj tam. Zajdeš do domu Belle Watlingové. Budeš ho shánět, kde se dá. Copak, ty tele, nechápeš, že když sebou nehodíš a nenajdeš ho včas, tak nás Yankeeové určitě chytí všechny?“

„Slečno Scarlett, máma vo mně přerazí hůl, esli se doví, že sem byla v báru nebo v domě, ve kterým bydlí ňáká kurva.“

Scarlett s námahou vstala.

„Tak dobře, jestli tam okamžitě nepůjdeš, tak ji o tebe přerazím sama. Můžeš se přece postavit na ulici a zakřičet na něj. Nebo se někoho zeptat, jestli tam je. Koukej, prosím tě, mazat.“

Když Prissy pořád otálela, přešlapovala z nohy na nohu a brblala, Scarlett do ní znovu strčila, až málem spadla po hlavě ze schodů verandy.

„Bud' půjdeš, nebo tě prodám na opravdový jih. V životě už nevidíš matku, ani žádné známé, a ještě tě prodám jako nádenici na pole. Dělej!“

„Panebože na nebi, slečno Scarlett...“

Ale paní ji rozhodně strkala rukou dolů ze schodů, a tak Prissy nezbývalo než se podřídít. Branka cvakla a Scarlett za ní ještě vykřikla: „Běž, ty huso!“

Uslyšela pleskot Prissyiných bosých nohou, které se prudce rozběhly, a pak jejich dupot pohltila měkká hlína.

Kapitola 23

Když Prissy odběhla, Scarlett se s námahou dovlekla do haly v přízemí a rozsvítila lampu. V domě sálalo horko, jako by ve svých zdech uchovával polední žár. Otupělost z ní částečně spadla a žaludek se hlásil o svá práva. Scarlett si uvědomila, že až na lžici kukuřičné kaše nevzala od minulého večera do úst, zvedla lampu a zamířila do kuchyně. Oheň v kamnech vyhasl, ale v místnosti bylo dusno k zalknutí. Scarlett našla na pánvi půlku kukuřičné placky, hladově se do ní zakousla a přitom hledala očima, kde by se ještě našlo něco k jídlu. V hrnci objevila zbytek kukuřičné kaše a snědla ji naběračkou, aniž se obtěžovala servírováním na talíř. Kaše zoufale potřebovala přisolit, ale Scarlett měla takový hlad, že se nemohla zdržovat sháněním slánky. Když spolýkala čtyři naběračky, nedokázala vydržet horko v kuchyni, jednou rukou popadla lampu, druhou zbytek placky a vrátila se do haly.

Uvědomila si, že by měla jít nahoru a sednout si k Melanii. Kdyby se něco stalo, Melanie by vyčerpáním ani nemohla zavolat. Ale Scarlett odpuzovala představa, že by se měla vrátit do pokoje, kde strávila tolik příšerných hodin. Nemohla by tam jít, ani kdyby Melanie umírala. Ten pokoj už nechtěla v životě ani vidět. Odložila lampu na stojan pro svíčky postavený u okna a vrátila se zpátky na verandu. Tam bylo mnohem chladněji, přestože noc tonula v měkém teple. Posadila se na schody do kruhu slabého přísvitu, který vrhala oknem lampa, a znovu se pustila do kukuřičné placky.

Když dojedla, vrátila se jí část sil a s novými silami na ni znovu začal doléhat strach. Ze vzdáleného konce ulice slyšela tlumený hluk, ale neměla tušení, co se tam může dít. Dokázala rozeznat pouze měnící se hlasitost zvuku, který střídavě sílil a zase slábl. Napínala sluch i všechny svaly a brzy pocítila, že ji napětím rozbolelo celé

tělo. Ze všeho nejvíc si přála uslyšet dusot koňských kopyt a uvidět Rhettovy bezstarostné, sebevědomé oči vysmívající se jejím obavám. Rhett je určitě někam odveze. Scarlett nevěděla kam, ale bylo jí to jedno.

Jak tak seděla a snažila se zaslechnout, co se děje ve městě, nad stromy se najednou objevila slabá záře. Scarlett nechápala, co to může být. Upřeně sledovala záři a uvědomila si, že začíná planout jasněji. Temná obloha přešla do růžova, potom do matně ruda a pak zničehonic spatřila, jak nad vrcholky stromů vyšlehl vysoko k nebi obrovský jazyk plamene. Vyskočila a srdce jí začalo zoufale bušit a bít.

Yankeeové přišli! Pochopila, že přitáhli a zapálili město. Plameny zřejmě přicházely ze čtvrtí ležících na východ od středu města. Šlehaly čím dál výš a rychle se šířily před jejím vyděšeným pohledem do obrovského rudého kruhu. Určitě hořel celý blok domů. Zvedl se chabý horký vánek a přinášel ke Scarlett pach dýmu.

Vyběhla po schodech nahoru a vyklonila se z okna svého pokoje, aby lépe viděla, co se děje. Obloha se pokryla odporně ponurou barvou. Obrovské kotouče černého dýmu stoupaly do výšky, prolétaly se a visely nad plameny v podobě zvlněných mraků. Pach dýmu mezitím zesílil. Scarlettiny myšlenky těkaly od jedné otázky ke druhé, v duchu se ptala, jak dlouho může plamenům trvat, než se rozšíří po Broskvoňové ulici a zapálí jejich dům, kam uteče a co udělá. Měla pocit, že jí do uší doléhá veškerý pekelný rámus a mozek jí zaplavily takový zmatek a panika, že se musela vší silou držet parapetu, aby neupadla.

Musím myslet, opakovala si dokola. Musím myslet.

Ale myšlenky se jí rozbíhaly a poletovaly hlavou jako vyděšení kolibříci. Pořád se ještě vší silou držela parapetu, když jí div neprotrhla bubínky ohlušující exploze, silnější než všechny výstřely z děl, jaké v životě slyšela. Oblohu proťal obrovský plamen. Pak následovala další exploze. Země se zakymácela, okenní tabulky nad

její hlavou se zachvěly a potom se kolem ní snesl déšť roztříštěného skla.

Svět se změnil v peklo, rámus, plameny a třesoucí se zem, protože exploze trhající bubínky v uších následovaly jedna za druhou. Svazky jisker létaly k obloze a pak se pomalu a líně snášely krvavě zbarvenými mračny dýmu. Scarlett měla pocit, jako by ze sousedního pokoje zaslechla slabé volání, ale nevěnovala mu pozornost. Teď neměla na Melanii čas. Neměla čas na nic kromě strachu, jenž jí šlehal žilami stejně prudce jako plameny, které pozorovala. Byla vlastně dítě, šílela hrůzou a potřebovala položit hlavu mamince do klína, aby zapomněla na všechno, co se kolem ní dělo. Kdyby tak mohla být doma! Doma u maminky.

Uprostřed rámusu, který jí ničil nervy, zaslechla jiný zvuk, dupot vyděšených bosých nohou, které berou schody po třech, a potom výkřik připomínající vytí zaběhlého psa. Prissy vpadla do pokoje, vrhla se rovnou ke Scarlett a popadla ji za paži tak křečovitě, že ji div nepoškrábala.

„Yankeeové...“ vykřikla Scarlett.

„Ne, pani, to šeccko dělají naši pánové!“ vyhrkla Prissy, která sotva popadala dech a přitom zaryla nehty ještě hlouběji do Scarlettiny paže. „Zapálili slejvárnú a vojenský magacíny a sklady s jídlem a představte si tu hrůzu, slečno Scarlett, taky vyhodili do povětří sedumdesát nákladních vagonů s granátama do děl a s prachem a my tu, ježíškunakřížku, šickí uhoříme!“

Prissy začala znovu pronikavě výt a tiskla Scarlett tak silně, až vykřikla bolestí a vztekem a setřásla její ruku.

Yankeeové tedy ještě nepřišli! Ještě byl čas zmizet! Scarlett zahнала strach a zmobilizovala zbývající síly.

Jestli se neseberu, říkala si v duchu, začnu vřískat jako opařená kočka! Pohled na Prissy vyděšenou k smrti jí pomohl, aby se ovládla. Popadla ji za ramena a zatřásla s ní.

„Nech toho skučení a mluv rozumně. Yankeeové ještě nepřišli, ty káčo! Našla jsi kapitána Butlera? Co říkal? Přijede?“

Prissy přestala vřeštět, ale pořád cvakala zuby.

„Sim, paní, našla sem ho. V tom báru, jak jste říkala. Von...“

„Mně je jedno, kde jsi ho našla. Přijede? Řekla jsi mu, aby vzal kočár?“

„Panebože, von říkal, že naši páni mu vzali kočár i s kobyloou a naložili do něj raněný.“

„Pane bože na nebi!“

„Ale von přide...“

„Co říkal?“

Prissy konečně popadla dech a trochu se uklidnila, ale pořád ještě koulela očima.

„Nó, pani, našla sem ho v tom báru, jak ste říkala. Zůstala sem stát venku a volala sem ho a von vyšel. A dyž mě zblejsk, tak sem mu začala říkat, co sem měla vyřídit, ale v ten moment vojáci vyhodili do vzduchu sklad na Decaturský ulici, vyšlehly plameny a von mě popad a běželi sme na Five Points a von mi pak řek: ‚Tak co vlastně chceš? Mluv rychle.‘ A já mu na to pověděla, pane kapitáne, vemte kočár a kobyly a pojedte k nám. Slečně Melly se narodilo dítě a vy ji musíte vodvíst pryč z města. A von na to řek: ‚A kam vlastně chce jet?‘ Tak sem mu řekla, to nevím, ale že vy musíte pryč, poniváč Yankeeové přicházejí, a chcete, aby jel s váma. A von se začal chechtat na celý kolo a řek, že mu vzali koně.“

Scarlett měla najednou místo srdce kus ledu, protože ji zklamala poslední naděje. Byla blázen, mohlo ji přece napadnout, že ustupující armáda s sebou vezme všechny povozy a tažná zvířata, která ještě ve městě zbyla. Chvilí stála jako omámená a nevnímala, co Prissy říká, ale pak se sebrala a vyslechla si zbytek jejích zpráv.

„A pak řek, pověz slečně Scarlett, ať si v klidu odpočne. Ukradnu pro ní koně z vojenský vohrady, esli jim vůbec nákej zbyl. A pak říkal, nebude to dneska prvně, koně sem už párkrát krad. Řekni jí,

že jí seženu koně, dyby mě měli třeba zastřelit. Pak se zase chechtal a řek, běž rovnou domu. A než sem se stačila pohnout, tak začalo ouplný peklo! Taková rána, že sem se div nezavrtala palicí do země, a von mně řek, že to nic není, že naši páni vyhodili do vzduchu střelivo, aby je nedostali Yankeeové, a..."

„Přijede? Řekl, že přivede koně?“

„To jako jó.“

Scarlett si oddechla úlevou. Jestli je možné sehnat koně, Rhett Butler ho určitě sežene. Rhett se přece vyzná. Jestli je dostane z téhle kaše, bude ochotna dát mu všechno. Jen pryč odtud! S Rhettem se nebude bát. Rhett je ochrání. Zaplat' pánbůh za Rhetta! Když se před Scarlett otevřela vyhlídka na útěk do bezpečí, začala být praktická.

„Vzbud' Wadea, obleč ho a zabal pro nás všechny pár věcí. Dej je do malého kufríku. A slečně Melanii ani slovo, že odjíždíme. Zatím ne. Ale zabal jí dítě do nějakých tlustých ručníků a nezapomeň pro ně zabalit něco na sebe.“

Prissy se jí pořád ještě držela za sukně jako klíště a z očí jí byla vidět prakticky jen bělma. Scarlett do ní strčila a uvolnila se ze sevření.

„Dělej,“ vykřikla a Prissy pelášila pryč, jako by jí hořelo za patami.

Scarlett pochopila, že teď už může zajít k Melanii a uklidnit ji, vyděšenou k smrti hromovým burácením, které nesláblo, a září, jež se blýskala po celé obloze. Vypadalo to, jako by hromy a blesky ohlašovaly nastávající konec světa.

Ale pořád ještě se nemohla přimět k návratu do Melaniina pokoje. Seběhla po schodech do přízemí, protože jí blesklo hlavou, že by snad měla zabalit porcelán a tu trochu stříbra, které tetička Pittypat nechala doma, když odjížděla do bezpečí do Maconu. Ale když došla do jídelny, ruce se jí třáslly, že upustila tři talíře, a ty se roztříštily na kusy. Potom vyběhla na verandu a poslouchala, co se děje, vrátila se zpátky do jídelny a tentokrát upustila stříbrné

drobnosti, které dopadly s cinkotem na podlahu. Na co sáhla, to jí vypadlo z rukou. Ve spěchu uklouzla na koberci a upadla, ale okamžitě vstala a ani si nestačila uvědomit bolest. Slyšela, jak Prissy nahoře pobíhá jako divoké zvíře a ten zvuk ji nepřítčetně rozzuřil, protože sama pobíhala stejně nesmyslně.

Podesáté vyběhla na verandu, ale tentokrát se nevrátila k marným pokusům o balení. Místo toho si sedla. Stejně se nedalo nic zabalit. Nedalo se dělat nic jiného než sedět a s bušícím srdcem čekat na Rhetta. Scarlett měla pocit, že na něj čeká celé hodiny. Konečně uslyšela ze vzdáleného konce ulice protestující vrzání nenamazaných náprav a pomalý klapot koňských kopyt. Proč sebou trochu nehodí? Proč nepobídně koně do klusu?

Hluk se přiblížil. Scarlett vyskočila a zavolala na Rhetta jménem. A vtom ho už nejasně zahlédla, jak slézá ze sedátka menšího nákladního vozu, uslyšela cvaknout branku a blížící se kroky. Přiblížil se a Scarlett ho uviděla zřetelně ve světle lampy. Byl oblečený pečlivě a elegantně, jako by jel na ples, v prvotřídně ušitém obleku z bílého plátna, vyšívané vestě z hedvábného moaré a v košili s náznakem drobného nabírání na náprsence. Širák panama měl frajersky naražený na stranu a za opaskem zasunutý pár soubojových pistolí s dlouhými hlavními a pažbami vykládanými slonovinou. Kapsy kabátu měl nacpané náboji.

Blížil se po cestičce k domu pružným krokem divocha a ušlechtilou hlavu nesl hrdě jako nějaký pohanský král. Nebezpečí této noci, která ve Scarlett probudila panický strach, na něj působila opojně. V temném obličejí měl vepsanu pečlivě ovládanou krvežíznivost, bezohlednost, která by Scarlett určitě vyděsila, kdyby byla natolik při smyslech, aby ji vnímala.

Černé oči mu jen hrály, jako by ho všechno příjemně bavilo, jako by rány trhající bubínky a příšerná záře byly záležitosti, jaké mohou vyděsit nanejvýš malé děti. Když stoupal po schodech, naklonila se k němu s bledým obličejem a planoucíma zelenýma očima.

„Dobrý večer přeji,“ pozdravil svým protahovaným přízvukem a svižným gestem smekl klobouk. „Máme nádherné počasí. Doslechl jsem se, že se chystáte na výlet.“

„Jestli si nepřestanete dělat blázy, tak s vámi zase přestanu mluvit,“ prohlásila třesoucím se hlasem Scarlett.

„Nepovídejte mi, že jste vyděšená.“ Rhett dělal, že žasne, a usmíval se takovým způsobem, že by do něj nejradši strčila, aby spadl pozadu ze schodů.

„Ale já jsem! Jsem vyděšená k smrti a vy byste byl taky, kdybyste měl aspoň tolik rozumu, kolik ho pánbůh dopřál hloupé koze. Nemáme čas na zbytečné řeči. Musíme odsud okamžitě zmizet.“

„Jsem vám k službám, milostivá. Ale mohla byste mi laskavě prozradit alespoň, kam máte namířeno? Přijel jsem za vámi totiž z pouhé zvědavosti, jen abych zjistil, kam se chystáte odjet. Nemůžete ani na sever, ani na východ, ani na jih, ani na západ. Všude kolem jsou Yankeeové. Z města vede jediná silnice, které se zatím nezmocnili, a po té ustupuje naše armáda. Tato cesta nebude ještě dlouho volná. Jízda generála Stevea Leea kryje ústup u Rough and Ready a pokouší se udržet silnici volnou tak dlouho, dokud celá armáda nestačí ustoupit. Když se vydáte za vojáky po cestě do McDonough, tak vám zabaví koně, ale ukrást mi ho dalo dost práce, přestože tahle herka připomíná koně jen velice vzdáleně. Kam tedy máte namířeno?“

Scarlett se celá otřásla; poslouchala sice, co Rhett říká, ale sotva ho slyšela. Teprve když se přímo zeptal, okamžitě jí svitlo, kam pojede; pochopila, že celý příšerný den dobře věděla, kam má namířeno. Jinam to ani nešlo.

„Pojedu domů,“ odpověděla.

„Domů? Myslíte do Tary?“

„Ano. Ano, tam! Do Tary! Proboha, Rhette, musíme si pospíšet!“

Zůstal na ni koukat, jako by se zbláznila.

„Do Tary? Proboha, Scarlett! Copak nevíte, že u Jonesboro se celý den bojovalo? Že se bojovalo šestnáct kilometrů na jih a na sever

od Rough and Ready a dokonce až v ulicích Jonesboro? Yankeeové teď už klidně mohli zaplavit celé okolí Tary a možná celý okres. Nikdo neví, kde přesně jsou, ale pronikli do tamtěch končin. Domů nemůžete! Nemůžete přece projet přímo yankeeskými liniemi!“

„Ale já pojedu domů!“ vykřikla Scarlett. „Pojedu a pojedu.“

„Jste káča,“ vyjel na ni ostrým tónem. „Tudy nemůžete jet. I kdybyste náhodou nenarazila na Yankee, lesy jsou plné všelijakých pobudů a dezertérů z obou armád. A mnoho našich jednotek pořád ještě ustupuje od Jonesboro. Okamžitě by vám vzali koně stejně jako Yankeeové. Jediná možnost je vydat se za ustupující armádou po silnici do McDough a modlit se, aby vás nikdo potmě nezahlédl. Do Tary jet nemůžete. A i kdybyste se tam náhodou dostala, určitě byste našla plantáž vypálenou do základů. Domů vás nepustím. Je to šílený nápad.“

„Ale já chci jet domů!“ křičela Scarlett, ale hlas jí přešel v jakési hysterické vrískání. „Já chci domů! Nemůžete mi v tom bránit! Já chci domů! Já chci k mamince! Zabiju vás, jestli se mi v tom pokusíte zabránit! Já chci domů!“

Hrůzou a hysterií se rozplakala, a když nakonec podlehla dlouho potlačovanému napětí, po tvářích jí stékaly slzy. Začala Rhettovi bušit pěstičkami do hrudi a znovu a znovu vykřikovala: „Já chci! Já chci! I kdybych měla jít celou cestu pěšky!“

Zničehonic se ocitla v Rhettově náruči, usazený obličej zabořila do nabírání na náprsence jeho košile a ruce, jimiž do něj bušila, na něm zůstaly nehybně ležet. Rhett jí něžně uhladil rozčuchané vlasy a promluvil na ni rovněž něžným hlasem. Tak něžným, klidným hlasem beze stopy výsměchu, že se Scarlett zdálo, jako by to ani nebyl hlas Rhetta Butlera, ale hlas jakéhosi silného laskavého neznámého člověka, který čpí brandy, tabákem a koňmi, a to ji uklidnilo, protože tyto vůně jí připomínaly Geralda.

„No tak, moje milá,“ konejšil ji tiše. „Neplačte. Moje odvážná holčička samozřejmě pojede domů. Pojedete domů, nebojte se. Neplačte.“

Scarlett ucítila, že jí něco prohráblo vlasy jako kartáč a někde na dně zmateného nitra se jí matně vynořila otázka, jestli to byly jeho rty. Byl tak něžný, tak bezmezně chlácholivý, že toužila zůstat navždy v jeho náruči. Když ji objímají tak silné paže, určitě se jí nemůže stát nic zlého.

Rhett se chvíli přehraboval v kapse, pak vytáhl kapesník a utřel jí oči.

„A teď se vysmrkejte,“ nařídil jí a v očích mu bleskl náznak úsměvu, „a řekněte mi, co mám dělat. Nesmíme ztrácet čas.“

Ačkoli se ještě celá třásla, poslušně se vysmrkala, ale za nic na světě si nedokázala vybavit, jak by mu měla odpovědět. Když Rhett viděl, že se jí chvějí rty a bezmocně k němu vzhlíží, rozhodl se převzít vedení.

„Paní Wilkesová už porodila? Bude nebezpečné ji někam vozit – dopravovat ji čtyřicet kilometrů v tomhle rozhrkaném voze. Lepší by bylo nechat ji u paní Meadeové.“

„U Meadeových není nikdo doma. Nemůžu ji tady nechat.“

„Tak dobře. Naložíme ji tedy na náš vůz. Kde máte tu malou narynku?“

„Nahoře. Balí kufr.“

„Kufr? Na ten vůz nemůžeme naložit žádný kufr. Vejdeme se tam s bídou sami a budeme rádi, když to nápravy vydrží. Zavolejte ji a nařídte jí, ať vezme nejmenší péřovou matraci, jakou najde, a položí ji do vozu.“

Scarlett se stále ještě nemohla pohnout. Rhett jí silně sevřel ruku a část životní síly, kterou překypoval, jako by přecházela do jejího těla. Kdyby si jen dokázala zachovat podobnou chladnokrevnost a duchapřítomnost jako on! Rhett se ji snažil odvést do haly, ale Scarlett se nehnula z místa a pořád k němu bezmocně vzhlížela. Rhett výsměšně sešpulil ret: „Tohle že má být mladá hrdinka, která mě ujišťovala, že se nebojí ani boha, ani lidí?“

Zničehonic vyprskl smíchy a pustil její paži. Scarlett se to dotklo a probodávala ho nenávistným pohledem.

„Já se nebojím,“ prohlásila.

„Ale bojíte. Za chvíli mi tady omdlíte a já u sebe nemám lahvičku s čichacími solemi.“

Scarlett si bezmocně dupla, protože ji nic chytřejšího nenapadlo – a pak beze slova popadla lampu a vyrazila po schodech nahoru. Rhett ji těsně následoval a Scarlett slyšela, jak se sám pro sebe směje. Při tom zvuku se celá napřímila. Vešla do Wadeova dětského pokoje a našla poloobléčeného chlapce, jak se tiskne Prissy do náruče a přitom tiše škytá. Prissy zase naříkavě kňučela. Péřová matrace na Wadeově posteli byla malá, a proto Scarlett nařídila Prissy, aby ji odnesla dolů do vozu. Prissy odložila dítě a poslechla. Wade se vydal s ní dolů po schodech a přestal škytat, protože ho zaujalo chůvino neobvyklé počínání.

„Pojďte,“ vyzvala Scarlett Rhetta, zamířila ke dveřím Melaniina pokoje a Rhett ji s kloboukem v ruce následoval.

Melanie ležela tiše, přikrytá až po bradu. V obličeji byla smrtelně bledá, ale v zapadlých očích, pod nimiž měla temné kruhy, se jí zračil klid. Vůbec neprojevila překvapení nad Rhettovou přítomností ve své ložnici, brala ji jako samozřejmost. Chabě se pokusila o náznak úsměvu, ale nechala toho dřív, než se jí stačily pohnout koutky úst.

„Pojedeme domů, do Tary,“ oznámila jí bez obalu Scarlett. „Yankeeové přicházejí. Rhett nás odveze. Jinak to nejde, Melly.“

Melanie se chabě pokusila přikývnout a náznakem ukázala na novorozeně. Scarlett zvedla chlapečka a ve spěchu ho zabalila do silného ručníku. Rhett přistoupil k posteli.

„Udělám všechno, aby vás to zbytečně nebolelo,“ chlácholil Melanii tichým hlasem a přitom ji zabalil do prostěradla, jímž byla přikryta. „Zkuste se mě chytit kolem krku.“

Melanie se o to pokusila, ale první pokus nevyšel. Rhett se nad ní sklonil, jednou rukou ji vzal pod rameny, druhou přes obě kolena

a opatrně ji zvedl. Melanie nevykřikla, ale Scarlett si všimla, že se kousla do rtu a ještě více zbledla. Scarlett zvedla lampu nad hlavu, aby posvítla Rhettovi, který vykročil ke schodišti, ale vtom Melanie ukázala chabě na stěnu.

„Copak je?“ zeptal se Rhett měkce.

„Prosím,“ zašeptala Melanie a pokoušela se na cosi ukázat. „Charles.“

Rhett se po ní podíval, jako by mluvila z cesty v deliriu, ale Scarlett pochopila, co švagrová chce, a její přání ji podráždilo. Pochopila, že Melanie chce Charlesův snímek pověšený na zdi pod jeho šavlí a pistolí.

„Prosím,“ zašeptala znovu Melanie, „tu šavli.“

„No dobře,“ uklidnila ji Scarlett, a když Rhettovi pečlivě posvítla na cestu po schodech až dolů, vrátila se a sundala ze stěny opasek s pistolí a se šavlí. Jak to všechno pobere – pistoli, šavli, dítě a ještě lampu! To byla celá Melanie, vůbec si nedělala hlavu s tím, že málem umřela a má Yankee v patách, ale na Charlesovy věci myslela, to zase ano!

Když Scarlett sundala ze stěny podobenku, zahlédla letmo Charlesův obličej. Jeho velké hnědé oči se na okamžik setkaly s jejíma, Scarlett se zastavila a zvědavě se podívala na portrét. Tak tenhle muž byl její manžel, několik nocí s ní ležel na společném loži a zanechal jí po sobě dítě se stejně měkkým výrazem v hnědých očích, jaký měl sám. Už si na něj skoro nepamatovala.

Novorozeně, které držela v náruči, mávalo pěstičkami a tiše vrnělo. Scarlett se na ně podívala, uvědomila si, že je to Ashleyho dítě, a najednou si ze všech sil, které jí ještě zbývaly, začala přát, aby to bylo její dítě, její a Ashleyho.

Vtom se po schodech přihnala Prissy a Scarlett jí dítě předala. Potom obě spěchaly dolů ve světle lampy vrhající na stěnu mihotavé stíny. V hale si Scarlett všimla klobouku, ve spěchu si ho nasadila a zavázala si stuhu pod bradou. Byl to Melaniin smuteční klobouk, ale Scarlett si nemohla vzpomenout, kam dala svůj.

Vyšla z domu, sestoupila po schodech. V jedné ruce držela lampu a druhou se snažila nést šavli tak, aby ji netloukla do nohou. Melanie ležela natažená vzadu na voze a vedle ní byl Wade s novorozeným chlapcem zabaleným do ručníku. Prissy vlezla do vozu a vzala novorozeně do náruče.

Vůz byl opravdu velice malý a měl nízké postranice. Kola stála šikmo dovnitř, jako by při první otáčce měla odletět. Scarlett přejela jediným pohledem koně a udělala se v ní malá dušička. Drobný koník byl celý vychrtlý a hlavu držel zoufale nízko, skoro mezi předními nohama. Záda měl poseta ranami a odřeninami od postroje a dýchal tak, jak by žádný zdravý kůň nikdy nedýchal.

„Žádná sláva, vidíte?“ zazubil se Rhett. „Vypadá to, že nám padne za jízdy Ale nic lepšího jsem nesehnal. Jednou vám budu vyprávět s určitými příkrasami, kde a jak jsem ho ukradl a jak mě přitom málem zastřelili. Nebýt mé náklonnosti k vám, v této fázi mé životní kariéry by mě nic na světě nedokázalo přimět, abych se stal zlodějem koní – a abych ještě ke všemu ukradl zrovna takovouhle herku. S dovolením, pomůžu vám nahoru.“

Vzal jí lampu z ruky a postavil ji na zem. Sedátko představovalo obyčejné úzké prkno položené napříč přes obě postranice. Rhett jediným trhnutím zvedl Scarlett do vzduchu a posadil ji na ně. Jak báječné je být mužem a mít sílu jako Rhett, napadlo Scarlett, která si přitahovala k sobě široké sukně, aby nepřekážely. S Rhettem po boku se nebála ničeho na světě – ohně, hluku ani Yankeeů.

Rhett se usadil vedle ní a chopil se opratí.

„Počkejte, prosím vás!“ vykřikla Scarlett. „Zapomněla jsem zamknout hlavní vchod.“

Rhett se začal smát na celé kolo a rázně pleskl koně po hřbetě opratěmi.

„Čemu se smějete?“

„Tomu, jak – jak chcete zamknout, aby se Yankeeové nedostali do domu,“ zalykal se smíchy Rhett a kůň pomalu a nerad vykročil.

Lampa odložená na chodník svítila a vrhala kolem sebe kroužek žlutého světla, který se, jak se pomalu vzdalovali, neustále zmenšoval.

Rhett řídil koně vlekoucího se z Broskvoňové ulice směrem na západ a kymácející se vůz drkotal po jízdni dráze plné výmolů tak divoce, že Melanie každou chvíli vydávala přidušený sten. Nad hlavami se jim proplétaly větve tmavých stromů, po obou stranách ulice se tyčily temné tiché domy a bílé pruhy dřevěných ohrad se leskly matně jako řada náhrobků. Úzká ulice připomínala temný tunel, ale hustým stropem z listů matně světlokovala příšerná záře rozlévající se po obloze a po temné cestě se honily stíny připomínající šílený rej duchů. Pach dýmu neustále sílil a horký vánec přinášel ze středu města pekelný rámus, výkřiky, tlumené rachocení těžkých vojenských vozů a pravidelný dupot pochoduujících vojáků. Když Rhett trhnutím přiměl koně, aby zahrnul do jiné ulice, ozvala se další ohlušující exploze a na západě vyletěl k obloze příšerný sloup ohně a dýmu.

„Tohle určitě byly poslední muniční vozy,“ poznamenal klidně Rhett. „Proč je ráno neodvezli, hlupáci! Měli dost času. Ale co, tím hůř pro nás. Myslel jsem, že když objedeme střed města, budeme se moci vyhnout ohni a opilé lůze na Decaturské ulici a dostaneme se do jižní části města bez jakéhokoli nebezpečí. Ale budeme muset někde přejet Mariettskou ulici, a jestli se nemýlím, tahle exploze nastala někde v jejím okolí.“

„Musíme – musíme projet ohněm?“ ptala se Scarlett, celá roztrěsená.

„Když si pospíšíme, tak ne,“ odpověděl Rhett, seskočil z vozu a zmizel ve tmě nějakého dvora. Když se vrátil, držel v ruce větev utrženou ze stromu a nemilosrdně jí přetáhl koně přes hřbet plný ran. Zvíře se dalo do roztrěseného klusu, s bídou a těžce popadalo dech a vůz se přitom, jak zabral, naklonil prudce dopředu a trhl

sebou, až všichni lítali jako pražená kukuřice v otáčejícím se bubnu. Novorozeně se rozplakalo. Prissy a Wade vykřikli bolestí, jak narazili na postranice. Ale Melanie nevydala ani hlásku.

Blížili se k Mariettské ulici, stromy začínaly řídnout a dlouhé plameny šlehající vysoko nad stavbami zaplavovaly ulici i domy září jasnější než denní světlo, vrhaly nestvůrné stíny, které se proplétaly stejně prudce jako potrhané plachty na potápějící se lodi, jimiž ještě cloumá vichřice.

Scarlett drkotala zuby, ale bála se tak, že si to ani neuvědomovala. Roztrásla se chladem, přestože jí horké plameny málem šlehaly přímo do obličeje. Ocitla se rovnýma nohama v pekle, kdyby dokázala ovládnout roztřesená kolena, určitě by seskočila z vozu a s šíleným křikem se rozeběhla po temné ulici, po níž přijeli, zpátky do bezpečí domu tetičky Pittypat. Přitiskla se těsněji k Rhettovi, popadla ho chvějícími se prsty za paži a vzhlížela k němu v touze, aby jí cokoli řekl, aby ji utěšil, aby udělal něco, co by ji uchlácholilo. Pekelná rudá záře, která je všechny zaplavovala, dávala vyniknout Rhettovu temnému profilu stejně jasně jako hlavě na nějaké antické minci, profilu nádherného, krutého a dekadentního muže. Když se ho dotkla, obrátil se k ní a v očích mu žhnul stejně děsivý žár, jaký sálal z požáru. Scarlett měla pocit, že Rhett se tváří nadšeně a pohrdavě, jako by mu nastalá situace přinášela nesmírnou rozkoš, jako by se těšil na peklo, k němuž se blížili.

„Podívejte,“ řekl a položil ruku na jednu z pistolí s dlouhými hlavňemi, které měl zastrčené za opaskem. „Kdyby se někdo pokusil přiblížit na vaší straně a sáhl na koně, bez milosti ho zastřelte, ať je černý nebo bílý. Ptát se budeme až potom. Ale, proboha, ne abyste v tom rozčilení střelila naši herku!“

„Já – já mám svou pistoli,“ zašeptala Scarlett a sevřela zbraň, která jí ležela na klíně, jelikož si byla naprosto jistá, že kdyby jí hleděla do tváře smrt, určitě by byla tak vyděšená, že by nedokázala stisknout poušť.

„Opravdu? Kde jste ji vzala?“

„Patřila Charlesovi.“

„Charlesovi? Jakému Charlesovi?“

„Přece mému manželovi.“

„Copak vy jste někdy měla opravdového manžela, moje milá?“
zašeptal a přitom se tiše zasmál.

Kdyby radši dokázal být vážný! Kdyby radši spěchal!

„Jak jsem tedy podle vás přišla k synovi?“ vykřikla vztekla.

„Na to nemusí být zrovna vlastní manžel...“

„Bud'te radši zticha a popožeňte koně.“

Ale Rhett najednou přitáhl opratě. Už už málem vjeli na Mariettskou ulici, ale vůz zastavil ve stínu skladiště, jehož se ještě nedotkly plameny.

„Dělejte!“ Nic jiného v hlavě neměla. Dělejte! Dělejte!

„Vojáci,“ odpověděl na její pobízení.

Po Mariettské ulici odcházel mezi hořícími budovami oddíl vojáků, vlekli se unaveně pochodovým krokem, pušky nesli, jak koho napadlo, hlavy měli svěšené, únavou nedokázali spěchat, únavou jim bylo jedno, že napravo i nalevo od nich padají hořící trámy a k obloze stoupají mračna dýmu. Všichni byli otrhaní, tak otrhaní, že mezi mužstvem a důstojníky nebyl až na několik potřesaných širáků s písmeny KSA lemovanými ratolestmi vůbec žádný rozdíl. Mnoho vojáků bylo bosých a sem tam bylo vidět hlavu nebo paži zamotanou do špinavého obvazu. Odcházeli, neohlíželi se napravo ani nalevo a chovali se tak tiše, že – nebýt pravidelného dupotu pochodujících nohou – mohli být klidně považováni za duchy.

„Dobře si je prohlédněte,“ ozval se Rhettův výsměšný hlas, „abyste mohla vyprávět vnoučatům, že jste na vlastní oči viděla ustupovat zadní voj naší slavné Věci.“

Scarlett ho v té chvíli začala nenávidět, tak silně, že nenávist na chvíli přehlušila všechnen její strach a Rhett jí připadal maličký a ubohý. Uvědomovala si, že její bezpečnost i bezpečnost ostatních

lidí ve voze spočívá výhradně v jeho rukou, ale přesto ho nenáviděla, protože se poškleboval zástupům těch otrhaných vojáků. Vzpomněla si na mrtvého Charlese a na Ashleyho, který je možná také mrtvý, i na všechny statečné mladé muže, kteří hnijí v mělkých hrobech, a zapomněla, že jí kdysi také byli k smíchu. Nemohla promluvit, ale z očí jí šlehala nenávist a znechucenost a s tou mu hleděla upřeně do očí.

Když je míjeli poslední vojáci, drobná postavička v poslední řadě vlekoucí pažbu pušky po zemi zavravorala, zastavila se a její špinavý obličej otupělý únavou, připomínající šílence, se podíval za ostatními. Vojáček nebyl větší než Scarlett a na tvářích pokrytých vrstvou prachu a potu neměl stopu po vousech. Bude mu nanejvýš šestnáct, říkala si v duchu nezúčastněně Scarlett, buď patří k domobraně, anebo je to kluk, který utekl rovnou ze školy.

Chlapci se před Scarlettinými očima pomalu podlomila kolena a zhroutil se do prachu. Z poslední řady beze slova vystoupili dva vojáci a vrátili se k němu. Jeden, vysoký hubený muž s černým plnovousem sahajícím až po pás, mlčky předal druhému svou i chlapcovu pušku. Potom se sehnul a přehodil si chlapce přes rameno jediným trhnutím jako pytel brambor. Sehnutý pod tíží břemene pomalu vykročil za ustupující kolonou, jenže chlapec, zesláblý, ale vzteklý jako dítě, které škádlí starší, zakřičel: „Polož mě, krucifix! Polož mě! Klidně můžu jít sám!“

Vousatý voják neodpověděl a odklopýtal z dohledu za ohyb ulice.

Rhett seděl bez hnutí, držel povolené opratě, díval se za vojáky a ve snědém obličejí měl nezvykle posmutnělý výraz. Vtom poblíž s třeskotem dopadly zříčené trámy a Scarlett spatřila, jak úzký jazyk plamene olízl střechu skladiště, v jehož ochranném stínu se schovávali. Standarty a válečné prapory plamene vítězoslavně vyšlehly k obloze nad jejich hlavami.

Kouř štípal Scarlett v nose a Wade a Prissy začali kašlat. Novorozeně vydávalo tiché zvuky podobné kýčání.

„Proboha, Rhette! Zbláznil jste se? Jed'te! Rychle jed'te pryč!“

Rhett beze slov přetáhl větví koně přes hřbet tak krutě, až zvíře vyrazilo vpřed. Kůň táhl vši silou, jakou v sobě ještě měl, a příslušnou rychlostí se kymáceli a kodrcali přes Mariettskou ulici. Před nimi zel ohnivý tunel, protože domy hořely na obou stranách krátké úzké ulice vedoucí k železniční trati. Vjeli do něj. Žár jasnější než tučet sluncí jim oslňoval oči, spalující horko jim sežehávalo kůži a do uší jim v bolestivých vlnách doléhalo praskání, praskání a běsnění plamenů. Připadalo jim, že celou věčnost strávili uprostřed mučivých plamenů, a pak se najednou zničehonic ocitli opět v přítmí.

Když se hnali po ulici a přejížděli trať, Rhett bezmyšlenkovitě šlehal koně. Tvářil se zachmuřeně a nepřítomně, jako by zapomněl, kde vlastně je. Široká ramena měl ohnutá dopředu a bradu vystrčenou, jako by nemyslel na nic příjemného. Horkem se začal potit a potůčky potu mu stékaly po čele i tvářích, ale Rhett si je neutřel.

Zahnuli do jedné postranní uličky, do druhé a pak další, až Scarlett ztratila orientaci a plameny zůstaly daleko za jejich zády. Rhett však pořád mlčel. Pouze pravidelně popoháněl koně. Rudá záře na obloze se pomalu vytrácela a cesta začínala být naopak tak temná a děsivá, že Scarlett toužila, aby Rhett promluvil, aby říkal cokoli, aby se i vysmíval nebo urážel, aby pronášel třeba slova, která tnou do živého, hlavně aby nemlčel.

Přesto děkovala bohu, že je tady s ní, ať si mlčí, jak chce. Bylo moc příjemné mít vedle sebe muže, moci se o něj opřít, cítit pevně napjaté svaly a vědět, že ji chrání před nepojmenovatelnými hrůzami, přestože tady jen tak sedí a mlčky zírá.

„Ach, Rhette,“ zašeptala Scarlett a sevřela mu paži dlaní, „co bychom si bez vás počaly? Jsem tak ráda, že nejste v armádě!“

Obrátil k ní hlavu a přejel ji jediným pohledem, pohledem, který nevydržela, pustila jeho paži a stáhla se zpátky. Už se jí očima nevysmíval. Teď je měl poprvé nahé, odrážel se v nich hněv a jakýsi nezvyklý zmatek. Ušklíbl se a odvrátil se od ní. Dlouhou dobu

drkotali dál, mlčení občas přerušoval jen tichý nářek novorozeněte nebo Prissyino popotahování. Když Scarlett nemohla dál snášet Prissyino fňukání, obrátila se a ošklivě Prissy štípla, až se jí z hrdla vydral nepředstíraný výkřik bolesti, teprve pak se rozhostilo vyděšené ticho.

Rhett nakonec několikrát po sobě zabočil s koněm do pravého úhlu a po chvíli se vůz ocitl na širší a rovnější cestě. Temné stíny domů čím dál více řídly a po obou stranách se místo nich začaly tyčit souvislé stěny lesa.

„Dostali jsme se z města a jedeme směrem k Rough and Ready,“ oznámil Rhett úsečně Scarlett a přitom přitáhl opratě.

„Jed'te rychle! Nezastavujte!“

„Dopřejte koni trochu oddechu.“ Potom se k ní obrátil a pomalu se jí zeptal: „Scarlett, pořád ještě trváte na tomhle šílenství?“

„Na jakém šílenství?“

„Pořád se chcete za každou cenu dostat do Tary? Je to sebevražda. Mezi námi a Tarou operuje jízda Stevea Leea a celá armáda Yankeeů.“

Bože můj! Že by ji ke všemu ještě odmítl dovézt domů po všem, co za tenhle hrozný den zažila?

„Ano, chci! Chci! Prosím vás, Rhette, nezdržujte se tady. Kůň není unavený.“

„Okamžik. Po téhle silnici se do Jonesboro nedá jet. Taky nemůžeme jet kolem železnice. Celý den se tady bojovalo, všude na jih od Rough and Ready. Znáte jinou silnici, polní cestu nebo širší stezku, která neprochází přes Jonesboro nebo Rough and Ready?“

„Ale samozřejmě,“ vykřikla Scarlett s úlevou. „Když se dostaneme blízko k Rough and Ready, najdu polní cestu, která odbočuje z hlavní silnice do Jonesboro a pak se několik kilometrů klikatí opuštěnými končinami. Jezdívala jsem tudy s tatínkem na koni. Končí hned u domu MacIntoshových a odtud je do Tary přes půldruhého kilometru.“

„Dobře. Řekněme, že se vám podaří v klidu projet Rough and Ready. Generál Steve Lee tam odpoledne kryl ústup našich. Yankeeové se

tam třeba ještě nedostali. Snad se vám podaří proniknout právě tudy, pokud vám ovšem Leeovi vojáci neseberou koně.“

„Říkáte, že se tam podaří proniknout mně?“

„Jistě, *vám*.“ Hlas mu zhrubl.

„Ale, Rhette. Přece jste... Vy nás neodvezete?“

„Ne. Na tomto místě vás opouštím.“

Scarlett se vyděšeně rozhlédla, podívala se po zesinalé obloze za nimi, po temných stromech svírajících je z obou stran jako vězeňské zdi, po vyděšených bytostech ležících vzadu na voze a nakonec po Rhettovi. Že by se zbláznil? Nebo že by se přeslechla?

Rhett se usmíval. V matném světle jakžtakž zahlédla jeho bílé zuby a výsměch, který mu jako vždycky jiskřil z očí.

„Opouštíte nás? A kam – kam půjdete?“

„Já půjdu, vzácná dámo, s armádou.“

Scarlett si oddechla úlevou i podrážděností. Zrovna teď je čas na žerty! Rhett s armádou! Po všem, co jí řekl o hloupých bláznech, kteří se dali nachytat na rachot bubnů a boječtivá slova řečníků, aby obětovali své životy – blázni, kteří se sami zabili proto, aby chytráci mohli vydělávat těžké peníze!

„Nejradši bych vás zaškrtila za to, jak jste mě vyděsil! A teď už jedme dál.“

„Ale já nežertuju, má drahá. A cítím se uražen, Scarlett, že nepřijímáte mou statečnou oběť v lepším duchu. Kam se podělo vaše vlastenectví a oddanost naší slavné Věci? Teď máte příležitost vyzvat mě, abych se vrátil se štítem nebo na štítě. Ale pospěšte si, protože hodlám před odchodem do války pronést bojový projev.“

Jeho protahovaný přízvuk jí zněl výsměšně v uších. Dělal si blázny z ní, ale Scarlett šestým smyslem vytušila, že si dělá blázny i sám ze sebe. O čem to vlastně mluvil? Vlastenectví, jakési štíty, bojové projevy? Nemohl to myslet vážně. Nebylo přece myslitelné, aby hovořil s takovou radostí o tom, že ji opustí na téhle temné cestě se ženou, která může každou chvíli zemřít, s jejím novorozeným

synem, s bláznivou černošskou holkou a vyděšeným dítětem, a nechá ji trmáčet se po dlouhé cestě vedoucí napříč bojištěm, plné všelijakých pobudů, Yankeeů, střelby a bůhví čeho ještě.

Když jí bylo šest let, jednou spadla ze stromu rovnou na bříško. Stále si pamatovala ten příšerný interval, než znovu popadla vyražený dech. Teď se při pohledu na Rhetta cítila úplně stejně – nemohla popadnout dech, připadala si omámená a dělalo se jí špatně od žaludku.

„Rhette, vy žertujete!“

Popadla ho za paži a na zápěstí jí ukáply slzy, které jí vyhrkly hrůzou. Rhett zvedl její ruku k ústům a lehce ji políbil.

„Zůstanete sobecká až do konce, že, moje milá? Myslíte jenom na svou vzácnou kůži a zapomínáte na statečnou Konfederaci. Jen si představte, jak můj příchod v hodině dvanácté pozvedne morálku našich jednotek!“ Z hlasu mu číselá potouchlá něha.

„Ach, Rhette,“ bědovala Scarlett, „jak jste mi mohl něco takového udělat? Proč mě opouštíte?“

„Proč?“ zasmál se bujaře. „Možná ze zrádné sentimentality, kterou my Jižané máme v krvi. Možná – možná taky proto, že se stydím. Kdo ví?“

„Vy že se stydíte? Vy byste se měl hanbou propadnout. Opustit nás tady, samotné a bez pomoci...“

„Drahá Scarlett! Vůbec jste nezůstala bez pomoci. Žádný člověk, který je tak sobecký a zároveň rozhodný jako vy, nezůstane nikdy sám a bez pomoci. Bůh chraň Yankee, kdyby se vám náhodou připletli do cesty!“

Rhett seskočil z vozu, zatímco ho Scarlett bezradně sledovala, obešel koně a přistoupil k ní.

„Vystupte,“ nařídil jí.

Hleděla na něj bez hnutí. Prudce po ní hmátl, popadl ji v podpaží a trhnutím ji postavil na zem vedle sebe. Pevně ji svíral a odtáhl ji pár kroků od vozu. Cítila, jak ji tlačí do chodidel kamínky s pískem,

které jí napadaly do střevíčků. Stále ještě rozpálená tma ji zahalila jako nějaký sen.

„Nežádám od vás, abyste mi rozuměla nebo odpouštěla. Kašlu vám na oboje, protože sám do smrti nepochopím, proč jsem udělal tuhle blbost, a taky si ji nikdy neodpustím. Hnuším se sám sobě, že je ve mně pořád ještě tolik donkichotské ztřeštěnosti. Ale náš slavný Jih potřebuje každého muže. Copak to nepronesl sám náš statečný guvernér Brown? Ale to je jedno. Já teď odcházím do války.“ Rhett se zničehonic rozesmál zvonivým smíchem bez zábran, který vyděsil i ozvěny v temných lesích.

„*Tebe bych, drahá, nemoh milovat, čest nemít více rád.*‘ Tomu říkám lichotivá promluva! Tyhle verše jsou určitě lepší než cokoli, co bych dokázal momentálně vymyslet. Protože já vás, Scarlett, miluju navzdory tomu, co jsem vám řekl minulý měsíc tenkrát na verandě.“

Jeho protahovaný přízvuk ji hladil a dlaně jí přejely po nahých pažích, horké dlaně silných rukou. „Miluju vás, Scarlett, protože jsme si tolik podobní; oba jsme odpadlíci, moje milá, a sobečtí darebáci. Ani vám, ani mně za mák nezáleží na tom, jestli se celý svět zhroutí, hlavně když nám se povede v bezpečí dobře.“

Ve tmě bylo dál slyšet jeho hlas a Scarlett vnímala slova, ale nechápala jejich význam. Unaveným mozkiem se pokoušela pochopit, že ji tváří v tvář Yankeeům opouští a ponechává ji samotnou napospas osudu. Rozum si pořád opakoval: Opouští mě. Opouští mě. Ale hlas rozumu v ní neprobudil žádné emoce.

Potom ji vzal kolem pasu a ramen a Scarlett ucítila na svém těle tvrdé svaly jeho stehen a knoflíky jeho kabátu se jí zaryly do prsou. Zaplavila ji matoucí a zároveň děsivá horká vlna a spláchla jí z mozku místo, čas i okolnosti. Připadala si neohrabaná jako hadrová panenka, horká, slabá a bezmocná a objetí jeho paží, které ji zároveň podpíraly, jí bylo velice příjemné.

„Nechcete si náhodou rozmyslet odpověď na můj návrh z minulého měsíce? Nic nedokáže tak zpříjemnit rozkoš jako nebezpečí

a hrozba smrti. Buďte vlastenka, Scarlett. Pomyslete na to, že můžete poslat vojáka na smrt s příjemnými vzpomínkami.“

Začal ji líbat naplno, až ji šimral knírkem na rtech, líbal ji dlouze rozpálenými rty, které si dávaly načas, jako by měl před sebou celou noc. Polibky všech mladých Tarletonů a Calvertů ji nikdy tak nerozpalovaly, ani nemrazily, ani neroztřásly po celém těle jako jeho. Celou ji prohnul a jeho rty putovaly po hrdle dolů až ke kamejové broži, kterou měla sepnutý živůtek.

„Miláčku,“ šeptal. „Miláčku.“

Scarlett zahlédla matné kontury vozu a zaslechla Wadeův pisklavý nářek.

„Mami! Wade má stvach!“

Do kolísajících, zatemnělých myslí se jí prudce vrátil chladný rozum a Scarlett si uvědomila to, nač na okamžik pozapomněla – že se sama také bojí a že ji Rhett opouští, opouští ji – on, ten zatracený křupan. A ke všemu ještě má tu nebetyčnou drzost zastavit tady na opuštěné cestě a obtěžovat ji nemravnými návrhy. Scarlett se zmocnila nenávist a zuřivost, až jí ztuhla páteř, a jediným šklubnutím se mu vytrhla z objetí.

„Zatracený křupane!“ vykřikla a zoufale hledala v hlavě drsný výraz, který by mu vmetla do tváře, snažila se vybavit si něco z nádávek, jakými Gerald častoval pana Lincolna, všechny MacIntoshe i vzpurné mezky, ale nic ji nenapadlo. „Vy nízký, zbabělý, podlý, smradlavý zbabělče!“ A protože ji nenapadlo nic opravdu silného, napřáhla ruku a vší silou, která jí ještě zbývala, ho udeřila přes ústa. Rhett o krok ustoupil a ruka mu vylétla k obličeji.

„Nono,“ ozval se tiše Rhett a oba si chvíli měřili ve tmě jeden druhého. Scarlett slyšela, jak Rhett těžce dýchá, a sama popadala dech, jako by běžela, co jí síly stačí.

„Měli pravdu! Všichni měli pravdu! Nejste gentleman!“

„Moje milá,“ bránil se, „to je opravdu ubohé.“

Scarlett pochopila, že se jí vysmívá, a to vědomí ji popíchlo.

„Jed'te dál! Okamžitě jed'te dál! Chci, abyste spěchal. Nechci, abyste se mi ještě někdy opovážil přijít na oči. Doufám, že si vás najde granát z děla. Doufám, že vás roztrhá na milion kousků. Doufám...”

„Dál se nenamáhejte. Chápu, kam míříte. Až položím život na oltář vlasti, doufám, že vás bude pronásledovat zlé svědomí.“

Scarlett slyšela, že se obrátil, vykročil zpátky k vozu a přitom se nahlas smál. Viděla, jak se zastavil u vozu, a slyšela, jak mluví, ale hovořil změněným hlasem, zdvořile a s úctou jako vždycky, když promlouval s Melanií.

„Paní Wilkesová?“

Z vozu odpověděla vyděšeným hlasem Prissy.

„Ježíškunakřížku, pane kapitán! Slečna Melly chudinka už dávno vomdlela.“

„Nezemřela? Dýchá?“

„Sim, ano, dechá.“

„V tom případě jí zřejmě bude takhle líp. Pochybuju, že by při smyslech přežila bolesti, které ji čekají. Dobře se o ni postarej, Prissy, tady máš nějaké drobné. A nedělej větší hlouposti, než opravdu musíš.“

„Sim, ano. Děkuju vám.“

„Na shledanou, Scarlett.“

Scarlett vycítila, že se otočil obličejem k ní, ale nepromluvila. Zalykala se nenávistí. Rhettovy podrážky skřípaly o kamínky na silnici a Scarlett ještě zahlédla jeho mohutná ramena tyčící se ve tmě. A pak byl pryč. Ještě chvíli slyšela kroky a potom nastalo ticho. Scarlett se pomalu vrátila k vozu a přitom se jí třásla kolena.

Proč vlastně odešel, odkráčel do tmy, do války, za ztracenou Věcí, do šíleného světa? Proč odešel, on, který nade vše miloval rozkoše, jaké poskytují ženy a alkohol, příjemnosti, jaké dávají dobrá jídla a měkké postele, příjemný dotek jemného plátna a kvalitní kůže, on, který nenáviděl celý Jih a vysmíval se bláznům, kteří za něj bojovali? Ted' vykročil v holínkách z lakové kůže po trpké cestě, po

níž neúnavně dupal hlad, zranění a vyčerpání a kde jako smečka vyjících vlků pobíhalo zklamání. A na konci čekala smrt. Neměl nikam chodit, bylo to zbytečné. Žil si v bezpečí, bohatství a pohodlí. Ale odešel a nechal ji samotnou uprostřed noci temné jako slepota a dobře věděl, že mezi ní a domovem stojí celá yankeeská armáda.

Scarlett si konečně vzpomněla na všechny nadávky, kterými ho chtěla předtím zasypat, ale bylo pozdě. Položila si hlavu na sehnutý krk koně a rozplakala se.

Kapitola 24

Scarlett probudila teprve jasná záře ranního slunce pronikající stromy nad hlavou. V první chvíli si, celá ztuhlá od toho, jak spala zkroucená, nedokázala vzpomenout, kde vlastně je. Slunce ji oslňovalo, tvrdá prkna vozu, na nichž ležela, ji tlačila a nohy jí tížilo jakési těžké břemeno. Pokusila se posadit a uviděla, že ji tíží Wade, který spal s hlavou položenou na jejích kolenou. Melaniiny bosé nohy se skoro dotýkaly jejího obličeje, pod sedátkem spala Prissy stočená do klubíčka jako černá kočka a mezi ní a Wadem bylo vklíněno novorozeně.

Vtom si naráz vybavila všechno, co ji potkalo. Prudce se posadila a rozhlédla se na všechny strany. Zaplatpánbůh, nikde žádný Yankee! V noci nikdo nenašel jejich úkryt. Scarlett se znovu odvíjelo v hlavě všechno, co se včera dělo: příšerná cesta poté, co Rhettovy kroky dozněly ve tmě, nekonečná noc, černá cesta plná výmolů a balvanů, po které se kodrcali, hluboké příkopy po obou stranách, do nichž vůz každou chvilku sklouzl, síla, kterou v ní a Prissy probouzel šílený strach, když jej vyťahovaly zpátky na silnici. Otřásla se při vzpomínce, jak často hnala neochotného koně do polí a lesů, jakmile zaslechla blížící se vojáky, protože netušila, jestli jsou vlastní nebo nepřátelští – a také si vzpomněla, s jakou hrůzou sledovala, jestli je neprozradí pochodujícím vojákům nepatrné zakašlání, kýchnutí nebo Wadeovo škytnutí.

A co ta temná cesta, po níž se vojáci pohybovali jako duchové a kde bylo slyšet jen tlumené hlasy, tupý dupot nohou v měkké půdě, chabé cinkání postrojů a vrzání namáhané kůže! A co ta strašná chvíle, kdy sebou nemocný kůň trhal a vzápětí se ve tmě přehnal jezdecký oddíl s lehkým dělem těsně kolem místa, kde seděli bez dechu – tak blízko kolem nich, že stačilo natáhnout paži a mohli

se vojáků dotknout rukou, tak blízko, že cítili, jak vojáci páchnou vyčpělým potem.

Když se konečně přiblížili k Rough and Ready, uviděli několik táboráků hořících na místě, kde poslední vojáci ze zadního voje generála Stevea Leea čekali na rozkaz k ústupu. Scarlett se místu vyhnula širokým obloukem přes zorané pole a záře ohňů jim nakonec zmizela za zády. Potom zabloudili ve tmě, a když nemohla najít úzkou polní cestu, kterou tak dobře znala, začala popotahovat. Když ji konečně našla, kůň si lehl do rozježděné hlíny a nevstal, ani když Scarlett s Prissy spojenými silami tahaly za ohlávku.

Scarlett ho raději vypřáhla a z posledních sil si vlezla dozadu na vůz a natáhla si bolavé nohy. Matně si vzpomínala, že než jí spánek sklížil ztěžklá víčka, zaslechla Melanii prosící slabým hláskem: „Scarlett, prosím tě, mohla bys mi dát napít trochu vody?“

Scarlett odpověděla: „Vodu nemáme,“ a usnula dřív, než jí poslední slovo stačilo vyjít z úst.

Ale teď nastalo ráno a svět byl klidný, slavnostní, zelený a zalitý zlatými slunečními paprsky. Na dohled nebyl jediný voják. Scarlett byla vyhladovělá a vyprahlá žízní, celá polámaná a rozbolavělá, a kromě toho nevycházela z údivu, že ona, Scarlett O'Harová, která si v životě neodpočinula, neměla-li prostěradla z jemného plátna a neležela-li na nejjemnějších péřových matracích, se dokázala vyspat na tvrdých prknech jako nějaká děvečka.

Scarlett mrkala v prudkém slunci a přitom jí pohled padl na Melanii. Hrklo v ní a hrůzou otevřela pusy. Melanie ležela tak nehybně a byla tak bledá, že se Scarlett lekla, jestli není mrtvá. A jako mrtvá opravdu vypadala. Se strhaným obličejem, zakrytým rozčuchanými a splenými tmavými vlasy, vypadala jako mrtvá stařena. Potom Scarlett s úlevou poznala, že Melanie slabě dýchá a přežila noc.

Scarlett si zaclonila oči dlaní a rozhlédla se kolem sebe. Zbytek noci strávili pod stromy na prostranství před jakýmsi domem,

protože se jí před očima táhla příjezdová cesta vysypaná pískem a štěrkem, která se ztrácela z dohledu pod klikatícím se stromořadím cedrů.

Ale to je přece dům Malloryových! vykřikla v duchu radostí a srdce jí přitom poskočilo, protože se začala těšit na přátelské přijetí a pomoc.

Ale nad plantáží viselo mrtvolné ticho. Keře a tráva na trávníku před domem byly nadranc v místech, kde se sem a tam divoce pohybovala kola, kopyta a lidské nohy a vyrvaly všechno až na holou hlínu. Scarlett se podívala na místo, kde stával starý známý, na bílo natřený dřevěný dům, ale teď tam spatřila jen podlouhlý obdélník zčernalých žulových základů a dva vysoké komíny, zvedající své očouzené cihly až k ohořelým větvím, které stály bez hnutí.

Scarlett se otrásla a přitom se zhluboka nadechla. Najde také Taru v takovémto stavu, srovnanou se zemí a ztichlou jako po vymření?

Ted' na to nesmím myslet, napomenula rychle sama sebe. Nesmím na to myslet. Kdybych si takové myšlenky připouštěla, určitě bych se začala bát. Ale navzdory vlastnímu rozhodnutí se jí prudce rozbušilo srdce a každý úder jako by hromovým hlasem křičel: Domů! Honem! Domů! Honem!

Musí se znovu vydat na cestu domů. Ale nejdřív musí najít něco k jídlu a vodu, vodu především. Scarlett strčila do Prissy a probudila ji. Když se Prissy rozhlížela kolem sebe, zakoulela očima.

„Proboha živýho, slečno Scarlett, myslela sem, že se probudím už, rovnou v zaslíbený zemi!“

„Tam máš ještě daleko,“ ujistila ji Scarlett a zkoušela si uhladit rozčuchané vlasy. Obličej měla vlhký, tělo zpocené horkem, které nastalo hned po ránu. Připadala si celá špinavá, neupravená, ulepená a sama sobě nepříjemně páchla. Šaty měla poté, co v nich spala, zmuchlané a zmačkané a v životě si nepřipadala tak strašně unavená a polámaná. Nezvyklou námahou z minulé noci ji bolely

svaly, o nichž předtím neměla tušení, a při sebemenším pohybu jí tělem projela ostrá bolest.

Sklonila hlavu k Melanii a uviděla, že leží s otevřenýma očima. Byly to oči nemocného člověka, rozpálené horečkou a s temnými kruhy Melanie pootevřela popraskané rty a naléhavě zašeptala: „Vodu!“

„Vstávej, Prissy,“ nařídila Scarlett. „Dojdeme společně pro vodu ze studny.“

„Ale, slečno Scarlett! Můžou tam přeci strašit duchové. Co dyž tam někdo umřel?“

„Jestli okamžitě nevstaneš, udělám ducha z tebe,“ vyhrožovala Scarlett, která neměla pomýšlení na hádky, zatímco se těžce soukala z vozu na zem.

Vtom si vzpomněla na koně. Panebože! Co když kůň v noci chcípl! Vypadal, že zcepení, už když ho v noci vypráhala. Oběhla vůz a uviděla, že kůň leží na boku. Kdyby byl mrtvý, proklela by boha a sama by také zemřela. Přesně tohle udělal někdo v bibli. Proklel boha a zemřel. Scarlett chápala, jak tomu člověku muselo být. Ale kůň byl živý – těžce dýchal, nemocné oči měl přivřené, ale žil. Troška vody mu taky neuškodí.

Prissy neochotně a se spoustou hekání slezla z vozu a bázlivě následovala Scarlett po příjezdové cestě lemované stromořadím. Za troskami domu zůstala pod větvemi stromů stát ztichlá a opuštěná řada nabílených chatrčí pro otroky. Mezi chatrčemi a zčernalými kamennými základy našly studnu. Zůstala nad ní stát stříška a vědro bylo spuštěno hluboko dolů. Scarlett s Prissy společně navíjely provaz, a když se z temných hlubin vynořilo vědro plné chladné jiskřivé vody, Scarlett si je nahnula k ústům, hlasitě lokala vodu a přitom se celá polila.

Pila, dokud neuslyšela Prissyinou nedůtklivou prosbu: „Já mám taky žízeň, slečno Scarlett,“ a neuvědomila si, že ostatní také potřebují péči.

„Rozvaž uzel, odnes vědro k vozu a dej jim trochu napít. Zbytek dej koni. Neměla by slečna Melanie nakojit syna? Mohl by umřít hladu.“

„Jenže dyž vona nemá žádný mlíko, slečno Scarlett – a taky žádný mít nebude.“

„Jak to víš?“

„Takovejch sem už viděla.“

„Přede mnou si na nic nehraj. Víš, co jsi věděla o dětech včera. Radši sebou hod'. Zkusím najít něco k jídlu.“

Scarlett hledala marně, jen v sadu našla pár jablek. Vojáci ji předešli a na stromech nezůstalo ani jedno. Ta, která zůstala ležet na zemi, byla skoro shnilá. Vybrala nejzdravější jablka, naskládala si je do ohrnuté sukně, zamířila po měkké půdě zpátky k vozu a cestou jí padaly do střevíčků kamínky. Proč ji večer nenapadlo, aby si vzala důkladnější boty? Proč si nevzala klobouk chránící proti slunci? Proč s sebou nevzala něco k jídlu? Chovala se jako blázen. Samozřejmě se spoléhala na Rhetta, že se o ně postará.

Rhett! Uplivla si, protože ji na jazyku páliło už samo jeho jméno. Jak ho nenáviděla! Jak jím pohrdala! A to ještě zůstala stát uprostřed cesty, nechala se od něj líbat – a skoro se jí to líbilo! V noci se chovala jako blázen. A on byl odporný!

Když se vrátila k vozu, rozdělila jablka a zbytek hodila dozadu na vůz. Kůň se mezitím postavil na nohy, ale voda ho zřejmě moc neosvěžila. Ve dne vypadal mnohem hůř než v noci. Zadek měl vystouplý jako stará kráva, žebra pod kůží vypadala jako valcha na praní a na hřbetě měl jednu ránu vedle druhé. Když ho zapřáhala, štitivě od něj odtahovala ruce, aby se ho nemusela dotknout. Když mu vkládala do huby udidlo, poznala, že je skoro bezzubý. Musí být starý jako Metuzalém! Když už Rhett musel krást koně, nemohl ukrást pořádného?

Scarlett vylezla na sedátko a přetáhla ho přes hřbet ořešákovou větví. Kůň si odrkl a zabral, ale když ho nutila, aby odbočil na silnici,

vlekl se tak pomalu, že si v duchu říkala, že by ho klidně předběhla pěšky. Kdyby tak neměla na starosti Melanii, Wadea, novorozeně a Prissy! Za chvíli by došla domů i pěšky! Ale co pěšky, běžela by, běžela by celou cestu, aby byla co nejdřív doma a u maminky.

Domů už zbývalo nejvýš dvacet pět kilometrů, ale tahle stará herka je tam svým loudavým tempem poveze určitě celý den, protože každou chvilku bude muset zastavit a odpočívat. Celý den! Scarlett se podívala na rozžhavenou rudou silnici, v níž kola děl a sanitních vozíků vyjezdila hluboké koleje. Uplyne ještě mnoho hodin, než se přesvědčí, zda Tara ještě stojí a zda je tam Ellen. Uplyne mnoho hodin, než skončí tuhle pout na pražícím zářijovém slunci.

Scarlett se ohlédla po Melanii ležící s nemocnými očima zavřenými před prudkým sluncem, trhnutím si rozvázala stuhý klobouku, sundala jej z hlavy a hodila jej Prissy.

„Přikryj jí obličej. Aby jí nesvítilo slunce do očí.“ A když ucítila, jak jí slunce praží do nechráněné hlavy, blesklo jí hlavou: „Do večera budu mít obličej kropenatý jako perliččí vejce.“

V životě dosud nevyšla na slunce bez klobouku nebo závoje, v životě nedržela opratě bez rukavic chránících bílou pleť na jejích buclatých ručičkách. Ale teď byla vystavena slunci v rozvrzaném voze taženém uondanou herkou, špinavá, upocená, hladová a neschopná podniknout něco jiného než se hlemýždím tempem vléci dál liduprázdným krajem. Od dob, kdy si žila v bezpečí a jistotě, uplynulo pouhých pár týdnů! Od dob, kdy si sama stejně jako všichni ostatní myslela, že Atlanta nemůže padnout a nepřítel nemůže vtrhnout na území Georgie, uplynulo jen pár dní. Ale nepatrný mráček, který se před čtyřmi měsíci objevil na severozápadě, mezitím přinesl mohutnou bouři a později zesílil ve svištící tornádo, které smetlo celý její svět, vytrhlo ji z bezpečí, kde si žila jako v bavlne, strhlo ji do prudkého víru a teď ji najednou svrhlo zpátky na zem, doprostřed téhle mlčící pustoty, kterou obcházejí zlí duchové.

Stojí ještě Tara? Nebo Taru také odvál vítr, který se přehnal celou Georgií?

Scarlett přetáhla utahaného koně přes hřbet a snažila se ho pobízet, aby je vezl dál, zatímco s nimi rozhrkaná kola opile házela ze strany na stranu.

Ve vzduchu visela smrt. V paprscích podvečerního slunce uviděla Scarlett nepohnutou zeleň dobře známých polí a hájků rozesetých po krajině a srdce jí usedalo hrůzou nad tím nadpozemským klidem. Každá probořená kostra domu, kterou ten den minuli, každý štíhlý komín stojící na stráži nad očazenými troskami ji děsil stále víc. Od předcházející noci nepotkali živou bytost, člověka ani zvíře. Mrtvé muže, mrtvé koně, těch viděli dost, a taky mrtvé mezky, nadmuté, ležící u cesty a hemžící se hejny much, ale žádnou živou bytost. V dálce nebučel dobytek, ptáci nezpívali, vítr nerozvlnil listí na stromech. Mrtvé ticho přehlušovalo jen jednotvárné klapání koňských kopyt a chabý nárek Melaniina dítěte.

Kraj zůstával nehybný, jako začarovaný. Anebo ještě hůř, napadlo Scarlett a přitom ji zamrazilo, jako známá a drahá tvář, zkrásnělá, protože po veškerém utrpení agonie konečně došla klidu. Měla pocit, že kdysi tak známé lesy se teď hemží duchy. V bojích u Jonesboro padly tisíce mužů. Zůstali v těchto strašidelných lesích, v nichž šikmé paprsky podvečerního slunce přízračně zářily na nepohnutých listech, na přátelích i nepřátelích, a nahlíželi k ní do rozhrkaného vozu očima oslepenýma krví a rudým prachem – skelnýma, příšer-
nýma očima.

„Maminko! Maminko!“ šeptala Scarlett. Kdyby se jí podařilo dostat se k Ellen! Kdyby bůh učinil zázrak, Tara dosud stála a Scarlett mohla projet dlouhým stromořadím, vstoupit do domu a spatřit laskavou a něžnou matčinu tvář, kdyby se mohla ještě jednou dotknout jemných a šikovných dlaní, které uměly zahnat strach, kdyby se mohla chytit Elleniných sukní a zabořit do nich obličej. Matka

by určitě věděla, co dělat. Nedopustila by, aby Melanie a její dítě zemřely. Zahнала by všechny duchy i strachy svým tichým „šš, šš“. Ale matka byla nemocná a možná umírala.

Scarlett přetáhla utahaného koně přes zadek. Musí jet rychleji! Vlekli se celý den po nekonečné cestě. Brzy nastane noc a všichni zůstanou bez pomoci v úplné samotě, která znamená smrt. Scarlett pevněji sevřela dlaněmi plnými puchýřů opratě a prudce jimi přetáhla koně přes hřbet, až ji zabolelo v pažích spálených sluncem.

Kdyby se jí podařilo dostat se až k otevřené náruči Tary a Ellen, odhodit tam všechna břemena, příliš těžká pro její mladá ramena – umírající ženu, novorozence ztrácejícího se před očima, vlastního vyhladovělého syna, vyděšenou černošskou holku – bytosti, které k ní vzhlížely a čekaly od ní rozhodnost a vedení, které z jejích napřímených zad četly odvahu, již neměla, a sílu, která ji dávno opustila.

Utahaný kůň už nereagoval na bič ani opratě, sotva pletl nohama, těžce se vlekl, klopýtal na malých kamenech a kymácel se ze strany na stranu, jako by každou chvilku měl klesnout na kolena. Ale když se začalo šepit, konečně dorazili k poslednímu úseku dlouhého putování. Projeli zákrutem polní cesty a zahruli na hlavní silnici. Do Tary zbývala poslední míle, přes půldruhého kilometru!

V těchto místech se tyčila temná hmota živého plotu z jasmínu, označujícího začátek pozemků patřících MacIntoshovým. O kousek dál Scarlett přitáhla opratě a zastavila na začátku stromořadí vedoucího od silnice k domu starého Anguse MacIntoshe. V houstnoucím šeru se podívala mezi dvě řady starých stromů. Všude temno. V domě ani v chatrčích pro černochoy nesvítilo jediné světlo. Napínala oči a matně rozeznala totéž, na co si během jediného strašného dne už stačila zvyknout – dva vysoké komíny tyčící se jako dva obrovské náhrobní kameny nad zničeným poschodím domu a rozbitá, neosvětlená okna, hledící ze zdí jako nehybné, slepé oči.

„Haló!“ zakřičela ze všech sil, které jí zbývaly. „Haló!“

Prissy jí křečovitě sevřela v záchvatu hrůzy, když se k ní Scarlett otočila, uviděla, že jí oči div nevylezly z důlků.

„Neřvete, slečno Scarlett! Prosim vás, už znova neřvete!“ šeptala Prissy a hlas se jí přitom chvěl. „Nevíte, *co* by vám vocud' mohlo třeba vodpovědít!“

Bože můj! blesklo hlavou Scarlett a celá se otrásla hrůzou. Bože můj! Má pravdu. Odtud by opravdu mohlo přijít všechno možné!

Práskla opatěmi a pobídlá koně. Pohled na dům MacIntoshových ji zbavil poslední jiskřičky naděje, jaká jí ještě zbývala. Ležel v troskách, vypálený, opuštěný, stejně jako ostatní plantáže, kolem nichž toho dne projeli. A Tara leží pouhých osm set metrů odsud, na téže silnici, armádě přímo na ráně. Tara tedy byla také srovnána se zemí! Najde jen zčernalé cihly, světlo hvězd pronikající stěnami bez střechy, Ellen s Geraldem budou pryč, i chuva a černoši, pánbůh ví kde, a na všem bude ležet tohle příšerné ticho.

Proč se jen vydávala na tuhle bláznivou cestu a navzdory zdravému rozumu s sebou vlekla ještě Melanii a její dítě? Bylo by lepší zemřít v Atlantě než se celý den trmácet na prudkém slunci v kordracajícím se voze, a nakonec stejně zajít v mlčících troskách Tary.

Ale Ashley ji požádal, aby se o Melanii postarala. „Postarej se o ni.“ Ach, kde je ten nádherný den, nad nímž srdce usedalo, když se s ní rozloučil polibkem a pak navždy odešel! „Postaráš se o ni, vid'? Slib mi to!“ A Scarlett slíbila. Proč se vůbec vázala takovým slibem, který byl teď, po Ashleyho odchodu, dvojnásob závazný? Scarlett přes všechnu svou vyčerpanost nenáviděla Melanii, nenáviděla slaboučký mňoukavý hlásek jejího dítěte, který stále slaběji a slaběji přehlušoval okolní ticho. Ale jednou dala slovo, a tak byli oba její stejně jako Wade a Prissy, bude o ně muset bojovat a zápasit ze všech sil a do posledního dechu. Mohla je nechat v Atlantě, Melanii mohla odložit do nemocnice a opustit ji. Ale kdyby to udělala, nesměla by Ashleymu na oči, ani na zemi, ani na onom světě, a nemohla by mu přiznat, že opustila jeho ženu a dítě a nechala je zemřít u cizích lidí.

Ach, Ashley! Kde asi byl dnes večer, zatímco Scarlett se plahočila po příšerné cestě s jeho ženou a dítětem? Byl živ a myslel na ni za mřížemi na Rock Islandu? Nebo byl mrtvý, protože už dávno zemřel na neštovice a hníl zasypán v dlouhé mělké šachtě spolu se stovkami dalších vojáků Konfederace?

Scarlett div nepraskly nervy, když se blízko nich z podrostu rozlehl nečekaný zvuk. Prissy nahlas zavřeštěla a vrhla se na prkna vozu i dítě, které se ocitlo pod ní. Melanie sebou chabě pohnula, rukama zašátrala po dítěti, Wade si zakryl oči a přikrčil se. Ani neplakal, na to byl příliš vyděšený. Potom se podrost vedle nich s praskotem rozevřel pod náparem těžkých kopyt a do uší jim proniklo hluboké zabučení.

„Vždyť je to jen kráva,“ oddechla si nahlas Scarlett hlasem zhrublým hrůzou. „Neblázní, Prissy. Div jsi nerozmačkala dítě a ještě jsi vyděsila slečnu Melly i Wadea.“

„To je nákej duch,“ bědovala Prissy, ležela hlavou dolů na voze a celá se kroutila.

Scarlett se odhodlaně otočila, zvedla ruku s větví, kterou používala místo biče, a přetáhla Prissy přes záda. Byla vyčerpaná a zesláblá hrůzou natolik, že nesnesla slabost u nikoho jiného.

„Posad' se, holka bláznivá,“ nařídila jí, „nebo tě pořádně seřežu.“

Prissy si odfrkla, zvedla hlavu, a když se bázlivě podívala přes postranici vozu, přesvědčila se, že je to opravdu jen kráva, zrzavě bílé zvíře, které na ně prosebně hledělo velkýma vyděšenýma očima. Kráva otevřela tlamu a znovu zabučela, jako by ji cosi bolelo.

„Je zraněná? Nebučí jako normální kráva.“

„Se mně zdá, že má plný vemen a potřebuje podojit,“ prohlásila Prissy, která se mezitím trochu uklidnila. „Podle mýho je to náká MacIntoshovic kráva, kterou negři zahnali do lesa a Yankeeové ji nechytily.“

„Vezmem ji s sebou,“ rozhodla bez váhání Scarlett. „Aspoň budeme mít trochu mléka pro dítě.“

„Ale jak chcete vzít s sebou takovouhle krávu, slečno Scarlett? Žádnou krávu přece s sebou nemůžeme brát. Kráva, kterou nikdo nedojil, nejní k ničemu. Akorát jí votečou cecky a pak prasknou. Právě proto takhle strašně bučí.“

„Když se v tom tak vyznáš, koukej svlíct spodničku, roztrhni ji a přivaž s ní krávu vzadu k vozu.“

„Slečno Scarlett, víte dobře, že sem spodničku neviděla, ani nepamatuju, a dybych nákou měla, tak bych jí na tu krávu nedala ani za nic na světě. S krávama sem jakživ neměla nic společnýho. Já se krav bojím.“

Scarlett odhodila opratě a vykasala si sukně. Spodnička lemovaná krajkami, kterou měla pod nimi, byla poslední hezká součást garderoby, která jí ještě zbyla – a zůstala celá. Rozvázala tkanici v pase, stáhla si spodničku přes střevíce a přitom zmuchlala nabírané záhyby jemného plátna. Rhett jí přivezl plátno a krajky z Nassau při poslední plavbě bloádou a Scarlett strávila šitím spodničky celý týden. Ale teď ji rozhodným pohybem popadla za podolek, pokusila se ji roztrhnout, dala si ji do pusy a hryzala tak dlouho, dokud látka nepovolila a s hlasitým prasknutím se nepřetrhla po celé délce. Scarlett zuřivě hryzala a trhala oběma rukama tak dlouho, dokud jí v ruce ze spodničky nezůstala hrst pruhů. Potom pruhy svázala prsty, na nichž krvácely popraskané puchýře a které se třásly únavou.

„Přetáhni jí to přes rohy,“ nařídila, ale Prissy strachy couvla.

„Dyž já se krav bojím, slečno Scarlett. Jakživa sem se k nim nepřiblížila. Nejsem přece negr ze dvora. Sloužím v domě.“

„Ty jsi spíš negerská nána, a nejhorší hloupost, jakou tatínek v životě udělal, bylo, že tě koupil,“ soukala ze sebe pomalu Scarlett, která se únavou už ani nemohla rozčilit. „A jestli se mi někdy vrátí síla do rukou, tak ti tímhle klackem nařežu, co se do tebe vejde.“

Tak vida, napadlo ji, řekla jsem nahlas „negerská nána“, to by se mamince vůbec nelíbilo.

Prissy divoce zakoulela očima a podívala se kradmo nejdřív po napjatém obličejí své paní a potom po krávě, která naříkavě bučela. Scarlett jí připadala méně nebezpečná, a tak se Prissy chytila postranice vozu a nehnula se z místa.

Scarlett zdřevěnělá pomalu slezla ze sedátka a při každém pohybu cítila, jak strašně ji bolí unavené svaly. Prissy nebyla jediná, která se „bála“ krav. Scarlett z nich měla strach odjakživa, i ta nejmírnější ji děsila, ale teď se nemohla poddávat drobným obavám, když se na ni hrnuly spousty velkých hrůz. Kráva byla naštěstí mírná. Ve své bolesti hledala lidskou společnost a pomoc, a když jí Scarlett přehodila přes rohy smyčku na konci provazu z roztrhané spodničky, neudělala žádný výhružný pohyb. Druhý konec Scarlett přivázala vzadu k vozu tak pevně, jak jí to dovolily necitlivé prsty. Když vykročila zpátky k sedátku na voze, zaplavila ji taková vlna vyčerpání, až se závratí zapotácela. Chytila se postranice, aby neupadla.

Melanie otevřela oči, a když uviděla, že vedle ní stojí Scarlett, zeptala se šeptem: „Moje milá – už jsme doma?“

Doma! Při tom slově vyhrkly Scarlett do očí horké slzy. Doma. Melanie netušila, že už žádný domov není a že zůstaly samy v šíleném a liduprázdném světě.

„Ještě ne,“ odpověděla tak jemně, jak jí to jen stažené hrdlo dovolovalo, „ale už tam brzy budeme. Právě jsem našla krávu a za chvíli budeme mít trochu mléka pro tebe i tvoje děťátko.“

„Chudinka malá,“ zašeptala Melanie, chabě se pokusila dosáhnout rukou k chlapečkovi, ale byla příliš zesláblá.

Scarlett musela sebrat veškeré zbývající síly, aby se vyšplhala na vůz, ale nakonec se jí přece podařilo dostat se nahoru a chopit se opratí. Kůň stál se zoufale sklopenou hlavou a odmítal se hnout z místa. Scarlett ho bez milosti přetáhla. Doufala, že jí bůh odpustí bolest, kterou způsobila němé tváři. A kdyby ne, tak se stejně nedalo nic dělat. Do Tary zbývá už jen kousek cesty, a když kůň ujede aspoň čtyři sta metrů, pak ať si třeba spánembohem padne, když bude chtít.

Kůň konečně pomalu zabral, vůz zaskřípal, rozjel se a kráva při každém kroku smutně zabučela. Hlas zvířete trpícího bolestí dráždil Scarlett nervy tak, že byla v pokušení zastavit a odvézt je. K čemu jim bude kráva, když v Taře nenajdou živou bytost? Sama ji podojit neuměla, i kdyby ano, kráva by určitě pokopala každého, kdo by se dotkl jejích bolavých struků. Ale když už jednou měla krávu, proč by se jí měla zbavovat? Momentálně toho neměla na celém světě o mnoho víc.

Scarlett se zamlžily oči, když konečně dojeli na úpatí mírného svahu, protože hned za tou výšinou ležela Tara! A pak ztratila naději. Utahaná herka na kopeček jakživa nevyjede. Stoupání jí ve dnech, kdy jezdila nahoru tryskem na své rychlonohé kobyle, připadalo tak nepatrné a mírné. Zdálo se jí vyloučené, aby od chvíle, kdy tu byla naposled, začalo být takhle strmé. S těžkým nákladem tam kůň jakživ nevyjede.

Unaveně slezla a vzala koně za ohlávku.

„Slez, Prissy,“ nařídila, „a vem taky Wadea. Buď ho nes, anebo ho donuť, aby šel po svých. Novorozence polož vedle slečny Melanie.“

Wade začal plakat a naříkat. Scarlett rozuměla jen přerývanému bědování: „Tma – tma – Wade má stvach.“

„Slečno Scarlett, já nemůžu jít pěšky. Mám nohy samej puchejř, nemám boty a my s Wadem dohromady zasejc tolik nevážíme a...“

„Slez dolů! Slez, nebo ti pomůžu! A jestli neposlechněš, tak tě tu nechám potmě samotnou. Dělej!“

Prissy zasténala, bázlivě se podívala po tmavnoucích stromech, které je obklopovaly po obou stranách silnice – stromy, které by mohly napráhnout po Prissy ruku a popadnout ji, jakmile by opustila bezpečí vozu. Ale přesto položila novorozence vedle Melanie, neochotně slezla na zem, natáhla se nahoru a snesla Wadea. Chlapec plakal a tiskl se jako klíště ke své chůvičce.

„Utiš ho. Nemůžu ho poslouchat,“ nařídila Scarlett, vzala koně za ohlávku a donutila ho, aby proti své vůli vykročil vpřed. „Wade,

hned přestaň fňukat jako malý kluk, nebo po tobě skočím a naplácám ti.“

Proč jen bůh stvořil děti, projela jí hlavou šílená výčitka, když si na temné cestě bolestivě podvrkla kotník – vždyť nejsou k ničemu, jen obtěžují pláčem, dožadují se péče a pletou se pod nohy. Scarlett byla tak vyčerpaná, že v sobě nenašla špetku soucitu s vyděšeným dítětem, které sotva pletlo nožičkami vedle Prissy, tahalo ji za ruku a neustále popotahovalo – jen se v duchu unaveně ptala, jak ho mohla porodit, a doléhal na ni otrávený údiv, jak si vůbec mohla vzít Charlese Hamiltona.

„Slečno Scarlett,“ zašeptala Prissy a pevně stiskla své paní paži, „co dybysme do Tary rači nejezdili. Tam nikdo nejni. Šichní sou fuč. Třeba taky umřeli – šichní do jednoho i s mámou.“

Scarlett tahle ozvěna vlastních myšlenek rozzuřila a setřásla prsty, které se jí křečovitě zarývaly do masa.

„Tak mi podej Wadeovu ruku. A sama si můžeš klidně sednout a zůstat tady.“

„Sim, ne! Sim, ne!“

„Tak *drž pusu!*“

Kůň se vlekl tak zoufale pomalu! Z úst mu šla pěna a stékala Scarlett na ruku. Hlavou jí bleskl útržek písně, kterou před časem zpívala s Rhettem – na zbytek si nemohla vzpomenout.

Ještě pár dní to ztěžklé břemeno chci nést...

Ještě pár kroků, hučelo jí bez ustání v hlavě, ještě pár kroků to ztěžklé břemeno chci nést.

Potom dojeli na vrchol a před nimi se objevily duby v Taře, temná masa tyčící se ke stmívající se obloze. Scarlett se dychtivě rozhlížela, jestli někde nezahlédne světlo. Nespátřila ani jedno.

Odešli! zaúpělo jí v prsou srdce, náhle ztuhlé v kus ledu. Odešli!

Obrátila koně na příjezdovou cestu a cedry, uzavírající se jim nad hlavami jako hladina, je zahalily půlnoční tmou. Scarlett upřeně hleděla temným tunelem, napínala ze všech sil zrak, až zahlédla – nebo se jí to zdálo? Že by ji šálily unavené oči? – Zahlédla rozmaně a nejasně obílené cihly Tary. Domov! Domov! Milované bílé zdi, okna s povívajícími záclonami, široké verandy – leželo opravdu tohle všechno v pochmurném přísvitu před ní? Anebo snad tma milosrdně skryla hrůzu, jakou ji přivítal dům MacIntoshových?

Stromořadí jí připadalo nekonečné a kůň, pokoušející se jí vytrvale vytrhnout z ruky, se vlekl čím dál pomaleji. Ze všech sil se snažila vidět i po tmě. Střecha vypadala neporušeně. Je to vůbec možné – je to vůbec možné...? Válka se nezastavila před ničím, ani před Tarou, i kdyby byla postavena tak, aby vydržela pět set let. Válka se Taře nemohla vyhnout.

Potom stínové obrysy nabyly určité podoby. Táhla koně rychleji. Tmou skutečně prosvítaly bílé zdi. A nebyly zčernalé kouřem. Tara unikla zlému osudu! Domov! Scarlett pustila ohlávku, posledních pár kroků doběhla, hnala se dopředu mohutnými skoky, hnána touhou sevřít ty zdi do náruče. A vtom zahlédla jakousi postavu, stín v přítmí, vystupující ze tmy verandy před domem, stojící na horním konci schodiště. Tara nebyla opuštěna. Někdo byl doma!

Do hrdla se jí dral výkřik radosti, ale hned jí tam zamrzl. Dům byl tak temný a nehybný a ta postava se nepohnula ani na ni nezavolala. Co se stalo? Co se stalo? Tara stála nedotčena, a přesto byla zahalena týmž přízračným tichem, jaké viselo nad celým okolím, jímž se přehnala válečná vichřice. Vtom se postava pohnula. Pomalu a toporně sestupovala ze schodů.

„Tatínku,“ zašeptala chraplavě Scarlett a přitom si zdaleka nebyla jista, že je to on. „To jsem já – Katie Scarlett. Vrátila jsem se domů.“

Gerald kráčel k ní, mlčky jako náměsíčník, a vlekl za sebou toporné nohy. Došel až k ní a prohlédl si ji nepřítomným pohledem,

jako by byl přesvědčen, že se mu všechno spíš zdá. Napřáhl ruku a položil ji dceři na rameno. Scarlett cítila, že se mu ruka třese – třese, jako by se probral z hrůzného snu do jakéhosi polobdění, v němž je schopen vnímat skutečnost.

„Dcero,“ vypravil ze sebe s námahou. „Dcero.“

A hned zase zmlkl.

Ale vždyť je z něj stařec! blesklo hlavou Scarlett.

Gerald měl sehnutá ramena. V obličeji, který vnímala jen matně, nezbylo nic z mužnosti a neúnavné vitality, kterou u Geralda znávala, a v očích, jimiž hleděl do jejích, se zrcadlil skoro stejně vyděšený pohled, jakým se díval malý Wade. Zbyl z něho stařec, navíc zcela zlomený.

V tu chvíli se Scarlett zmocnila hrůza z neznámých věcí, která po ní prudce skočila ze tmy, ale zůstala jen stát a němě zírala na Geralda, protože se zalykala přívalem otázek.

Z vozu se ozvalo chabé zanaříkání a Gerald jako by se s námahou probral a začal vnímat okolí.

„To je Melanie s děťátkem,“ zašeptala prudce Scarlett. „Je jí moc špatně – tak jsem ji přivezla k nám domů.“

Gerald pustil Scarlettino rameno a narovnal se. Když se pomalu blížil k postranici vozu, vypadal jako duch starého hostitele z Tary, který vítá návštěvu; jako by Gerald promlouval z jakési stínové paměti.

„Sestřenice Melanie!“

Melanie zamumlala cosi nesrozumitelného.

„Sestřenice Melanie, u nás budete jako doma. Dvanáct dubů vypálili. Musíte zůstat u nás.“

Scarlett si vybavila, jak dlouho Melanie trpí, a to ji vyburcovalo k činnosti. Vrátila se zpátky do přítomnosti a pochopila, že ze všeho nejdřív musí uložit Melanii i s děťátkem do měkké postele a udělat pro ni všechny maličkosti, které se udělat dají.

„Musíme ji odnést. Nemůže chodit.“

Ozval se dupot a z temné jeskyně haly se vynořila černá postava. Ze schodů se hnál Pork.

„Slečno Scarlett! Slečno Scarlett!“ křičel.

Scarlett ho vzala za paže. Pork, který patřil k Taře jako součást inventáře a byl jí stejně drahý jako cihly a chladné chodby! Scarlett cítila, jak jí na ruce stékají jeho slzy, když se ji nemotorně snažil pohladit a přitom k řičel: „Sem tak rád, že ste se vrátila! Sem tak...“

Prissy se rozplakala na celé kolo a nesouvisle mumlala: „Porku! Porku, ty moje šecho!“ A malý Wade, kterému dodala odvahy slabá chvilka, jež přišla na dospělé, začal fňukat: „Wade chce pít!“

Scarlett je všechny začala popohánět.

„Slečna Melanie leží i s dítětem na voze. Porku, musíš ji opatrně odnést nahoru a uložit ji do zadního pokoje pro hosty. Prissy, vezmi dítě a Wadea dovnitř a Wadeovi dej napít vody! Je tu chuťva, Porku? Řekni jí, že ji budu potřebovat.“

Pork ožil autoritou, která jí čísel z hlasu, přistoupil k vozu a sundal zadní čelo. Melanie se vydralo z úst zasténání, když ji napůl zvedl a napůl stáhl z péřové matrace, na níž musela ležet kolik hodin. A pak už se ocitla v Porkových silných pažích a hlava jí visela přes rameno jako malé holčičce. Prissy, držící na rukou novorozeně a vlekoucí po svém boku Wadea, následovala otce po širokém schodišti a zmizela za ním ve tmě haly.

Scarlettiny krvácející prsty naléhavě hledaly otcovu ruku.

„Daří se jim dobře, tatínku?“

„Děvčata se uzdravují.“

Rozhostilo se ticho a v tom tichu se jí v hlavě vynořila myšlenka tak příšerná, že se nedala vyjádřit slovy. Ani za nic se nedokázala přimět, aby ji vyslovila nahlas. Scarlett polykala naprázdno, až se jí vyschlé hrdlo najednou jakoby speklo. Že by to bylo vysvětlení záhady, proč v Taře vládne tak děsivé ticho? Gerald promluvil, jako by odpovídal na otázku, kterou si v duchu kladla jeho dcera.

„Tvoje matka...“ začal, ale nedokázal dokončit větu.

„A co – matka?“

„Tvoje matka včera zemřela.“

Scarlett se pevně držela otcovy paže, po paměti tápala halou, která jí i potmě připadala stejně známá jako vlastní mysl. Vyhnula se židlím s vysokými opěradly, prázdnému stojanu na pušky, starému příborníku s vystupujícími nožičkami v podobě pařátů a podvědomě cítila, že ji přitahuje malá kancelář v zadní části domu, kde Ellen vřdycky vysedávala nad nekonečným účetnictvím. Až vejde do místnosti, matka tam určitě bude sedět u sekretáře, zvedne hlavu pořád ještě s perem v ruce, pak teprve vstane, zašustí krinolínou, z níž zavane jemná vůně, a přivítá svou unavenou holčičku. Ellen nemohla být mrtvá, přestože to tatínek tvrdí a opakuje jako papoušek, který se naučil jedinou větou: „Včera zemřela – včera zemřela – včera zemřela.“

Scarlett připadalo divné, že pociťuje už jen únavu, která jí těžkými řetězy svazuje nohy, a hlad, pro nějž se sotva drží na nohou. Na matku bude myslet později. Teď ji musí vyhnat z hlavy, protože jinak by se začala hloupě potloukat po domě jako Gerald nebo monotónně popotahovat jako Wade.

Pork k nim sešel dolů po širokém temném schodišti a přistoupil co nejbliž ke Scarlett jako zvíře, které se chce hřát u ohně.

„Proč nerozsvítíte světla?“ vyptávala se. „Proč je celý dům potmě, Porku? Přines svíčky.“

„Šecky svíčky pobrali, slečno Scarlett, až na jedinou, kerou rosvěcujem, dyž něco nutně hledáme potmě, a z tý už taky zbejvá jen voharek. Chůva si svítí hadrem napuštěným vepřovým tukem, dyž vošetřuje slečnu Careen a slečnu Suellen.“

„Přines tedy zbytek svíčky,“ nařídila. „Přines mi ji do matčiny – do kanceláře.“

Pork se odšoural do jídelny, Scarlett pomalu dotápala do malé temné místnosti a sesula se na pohovku. Otec do ní byl zavěšen,

ruka mu ležela bezmocně, prosebně a důvěřivě na její, jak to dove-
dou jen ruce velmi mladých, anebo velmi starých lidí.

Je z něj stařec, uštvaný stařec, napadlo znovu Scarlett a kromě
toho se jí hlavou nejasně mihla otázka, proč je jí to v podstatě jedno.

Do kanceláře se vpotácelo kymácející se světlo, protože Pork
přinesl dost vysoký oharek svíce přilepený k misce. Temná jeskyně
ožila, zborcená stará pohovka, níž seděli, vysoký sekretář sahající
až ke stropu a matčino křehké vyřezávané křeslo stojící před ním,
řady přihrádek dosud plných papírů popsaných jejím úhledným
rukopisem, prošlapaný koberec – všechno, doslova všechno bylo
stejně jako dřív až na to, že tu chyběla Ellen. Ellen s matnou vůní
sáčku s citronovou verbenou a milým pohledem v šikmo posa-
zených očích. Scarlett nepatrně píchlo u srdce, jako by se nervy
otupělé hlubokým zraněním snažily znovu ožít. Ted' je ale nesmí
nechat přijít k životu, vždyť budou mít do smrti ještě dost času, aby
ji bolely. Ale ted' ne! Proboha ted' ne!

Scarlett se podívala Geraldovi do voskového obličeje a poprvé
ho spatřila neoholeného; kdysi zdravě růžové tváře se mu ježily
šedivým strniskem. Pork postavil svíci na podstavec a přistoupil
k ní. Scarlett poznala, že kdyby byl pes, určitě by si jí položil hlavu
do klína a vyl tak dlouho, dokud by ho přátelsky nepohladila.

„Porku, kolik tu zůstalo černochoů?“

„Slečno Scarlett, černej ksindl utek, někerý vodešli s Yankee a...“

„Kolik jich tedy zůstalo?“

„Sem tu já a pak chůva. Pořád dokola vošetřuje slečinky. A ted'
Dilcey, kerá se ubytovala u slečinek. My tři, to je šecko, slečno
Scarlett.“

My tři – kde bývalo sto černochoů! Věděla, že nesmí dát na hlase
znát rozčilení. Samotnou ji překvapilo, že promluvila chladnokrev-
ně a přirozeně, jako by ani nebyla válka a mohla pouhým mávnutím
kouzelného proutku přivolat deset sluhů.

„Porku, padám hladý. Máme něco k jídlu?“

„Ne, pani. Šecko nám vzali.“

„Ale co zahrada?“

„V tej nechali pást koně.“

„I na sladkých bramborech?“

Porkovi najednou zahrálo na tlustých rtech cosi, co připomínalo skoro potěšený úsměv.

„Slečno Scarlett, na jamy sem zapomněl. Doufám, že tam budou. Voni je Yankeeove v životě neviděli a mysleli si, že sou to jenom ňáký kořeny a...“

„Brzy vyjde měsíc. Dojdeš jich pár vykopat a upečeš je. Nemáte něco z kukuřice? Hrách? Kuřata?“

„Ne, pani. Ne, pani. Kuřata, kerý nesnědli hned na místě, zabili a pověsili si je k sedlům, dyž vodjžděli.“

Oni... Oni... Oni... Copak nikdy nebude konec všemu, co „oni“ napáchali? Copak jim nestačilo zabíjet a pálit? Copak ještě musejí nechávat hladovět ženy, děti a bezbranné černochoy v kraji, kerý zpusťošili?

„Slečno Scarlett, máme taky trochu jablek, kerý chůva zakopala pod dům. Zrovna dneska sme jich pár snědli.“

„Přines mi je, než půjdeš pro sladké brambory. A ještě něco, Porku. Je mi tak slabo, že div neomdlím. Nemáme ve sklepě nějaké domácí víno, třeba ostružinové?“

„Depák, slečno Scarlett, do sklepa šli ze všeho nejdřív.“

Najednou ji zaplavila vlna nevolnosti z hladu, nevyspání, vyčerpání a dopadajících ran osudu a musela se pevněji zachytit opěradla, na němž byly vyřezány růže.

„Nemáme víno,“ zamumlala otupěle a přitom si v duchu vybavovala nekonečné řady láhví vyrovnaných ve sklepě. Najednou jí hlavou bleskla vzpomínka.

„Porku, co se stalo s kukuřičnou whisky, kterou tatínek zakopal v dubovém soudku pod besídku obrostlou muškátovým vínem?“

Černý obličej ožil dalším náznakem úsměvu plného radosti a úcty.

„Slečno Scarlett, vy ale máte fištróna! Na ten sud sem zapomněl jako na smrt. Jenže ta whisky, slečno Scarlett, nebude k ničemu. Nebyl sem tam skoro celej rok a whisky se pro dámy na žádnéj pád nehodí.“

Jak hloupí byli černoši! V životě sami na nic nepřišli, dokud jim někdo neřekl, co mají dělat. A Yankeeové je chtějí osvobodit.

„Pro dámu, kterou máš před sebou, i pro jejího tatínka se naopak hodit bude. Dělej, Porku, vykopej soudek a přines nám dvě sklenice a taky trochu máty a cukru, ať nám můžu namíchat julep.“

Pork se zatvářil vyčítavě.

„Slečno Scarlett, víte sama, že sme v Taře neviděli cukr ani nepamatuju. A šecku mátu spásli jejich koně a voni rozbili šecky sklenice.“

Jestli řekne ještě jednou „oni“, začnu křičet. Je to silnější než já, řekla si Scarlett v duchu a pak ho nahlas pobídla: „Jen sebou hod', ať už jsi tu s whisky. Dáme si ji čistou.“ Když se otočil, dodala: „Počkej, Porku. Musíme toho udělat tolik, že mi to v hlavě vynechává... Aha, už vím. Přivezla jsem koně a krávu, která zoufale potřebuje podojit. Vypřáhni koně a dej mu pít. A řekni chůvě, ať se postará o krávu. Vyřid' jí, že ji musí dát nějak do pořádku. Děťátko slečny Melanie umře, jestli nedostane najíst a...“

„Slečna Melanie nemá – nemůže...?“ Pork se ze slušnosti nevyjádřil přímo.

„Slečna Melanie nemá mléko.“ Kdyby to slyšela maminka, určitě by omdlela!

„Ale slečno Scarlett, Dilcey by se mohla postarat vo dítě slečny Melly. Moje Dilcey má zrovna taky malý dítě a může je kojit vobě.“

„Ty máš další dítě, Porku?“

Děti, děti, pořád samé děti. Proč bůh dopouští, aby se rodilo tolik dětí? Ale ne, za to nemůže bůh, ale hloupí lidé.

„Sim, ano, pani. Tlustýho černýho kluka. Je...“

„Řekni Dilcey, ať nechá holky být, postarám se o ně sama. Řekni jí, ať si vezme na starost dítě slečny Melanie a postará se co nejlépe i o ni samu. Řekni chůvě, ať udělá něco s krávou, a odved' tu herku do stáje.“

„Stáje už nemáme, slečno Scarlett. Rozebrali je a dříví spálili.“

„Už nechci slyšet ani slovo o tom, co ,oni' udělali. Řekni Dilcey, ať se postará o matku i dítě, a sám skoč vykopat whisky a potom pár sladkých bramborů.“

„Ale slečno Scarlett, nemůžu přece kopat ve tmě.“

„Nemůžeš si náhodou posvítit loučí?“

„Nezbyl tu ani kousek dříví... Voni...“

„Dělej, co chceš – to je tvoje starost. Ale koukej vykopat, co jsem ti nařídila, a hni sebou. Dělej.“

Scarlett zhrubl hlas, a tak se Pork raději vytratil z kanceláře a Scarlett zůstala sama s Geraldem. Něžně ho plácla po stehně. Ucítila, jak mu ochably svaly, které měl dřív vypracované jízdou na koni. Musí udělat něco, aby ho dostala z apatie – ale hlavně se nesmí ptát na matku. A když, tak později, až tatínek takovou řeč snese.

„Proč vlastně nevypálili Taru?“

Gerald na nic chvíli nepřítomně hleděl, jako by ji neslyšel, takže se musela zeptat znovu.

„No přece...,“ soukal ze sebe, „protože si tady udělali velitelství.“

„Yankeeové – a v našem domě?“

Zvedla se v ní vlna odporu proti znesvěcení rodného domu. Tento dům, posvátný už tím, že v něm žila Ellen, a tamti – tamti – se v něm klidně roztahovali.

„Bylo to tak, dcero. Nejdřív jsme viděli, jak se přes řeku táhl kouř ze zapálených Dvanácti dubů, a pak přišli. Ale slečna Honey a slečna India se s několika černochoy včas uchýlily do Maconu, takže jsme si o ně nemuseli dělat starosti. Ale sami jsme do Maconu nemohli. Děvčata byla moc nemocná – tvoje matka taky – zkrátka nemohli jsme odjet. Černoši nám utekli – ani nevím kam. Ukradli

vozy a mezky. Zůstala jen chůva, Pork a Dilcey. Děvčata – a matka – musely zůstat ležet.“

„Já vím.“ Tatínek nesmí mluvit o matce. Raději o čemkoli, ale o ní ne. Ať raději řekne, že generál Sherman osobně užíval tuto místnost, matčinu kancelář, jako své velitelství. Cokoli, jenom ať nemluví o matce.

„Yankeeové táhli na Jonesboro, kde chtěli přetnout trať. Přišli po silnici od řeky – byly jich tisíce, měli děla a tisíce koní. Přivítal jsem je na verandě.“

Statečný malý Gerald! pomyslela si Scarlett a zaplavila ji vlna pýchy, když si představila, jak vítá nepřítel na schodišti Tary, jako by armáda stála za ním a ne před ním.

„Nařídili mi, abych opustil dům, protože jej spálí. Řekl jsem jim, že klidně můžou, ale jen přes mou mrtvolu. Nemohli jsme odejít – děvčata – i tvoje matka byly...“

„A co potom?“ Musí se pořád vracet k Ellen?

„Řekl jsem jim, že v domě řádí tyfus a že pohnout se ženou a dcerami znamená jejich smrt. Že nám klidně můžou zapálit střechu nad hlavou. Stejně jsem nechtěl odejít – odejít z Tary...“

Hlas mu postupně slábl, až úplně zmlkl a začal se nepřítomným pohledem dívat do stěny, a Scarlett ho chápala. Za Geraldovými zády se kupil příliš velký zástup irských předků, lidí, kteří umírali na nedostatečné ploše pozemků, ale raději bojovali do posledního dechu, než by opustili domovy, kde žili, orali, milovali a plodili syny.

„Řekl jsem jim, ať zapálí střechu nad hlavami tří umírajících žen, ale že neodejdeme. Mladý důstojník byl – byl gentleman.“

„Yankee, a gentleman? Ale tatínku, co to povídáš!“

„Byl to gentleman. Odjel tryskem pryč a vrátil se s kapitánem, vojenským lékařem, a ten prohlédl děvčata – i tvou matku.“

„Ty jsi vpustil zatraceného Yankeeho do její ložnice?“

„Měl opium. My neměli žádné. Zachránil ti sestry. Suellen krvácela. Lékař byl moc hodný a udělal, co moh. A když ohlásil, že

jsou – nemocné – tak dům nevypálili. Nacpali se sem, to ano, nějaký generál s celým štábem. Zabrali všechny místnosti kromě pokoje, v němž ležely nemocné. A vojáci...”

Gerald se znovu odmlčel, jako by únavou nemohl dál. Brada zarostlá strništěm mu v ochablých záhybech těžce visela na prsa. Potom s námahou pokračoval.

„Utábořili se všude kolem domu, v bavlně i kukuřici. Pastvina se jimi jen modrala. Tu noc si rozdělali tisíce táborových ohňů. Rozebrali ohrady, kůlny, stáje i udírnu a na dříví si vařili jídlo. Pobili krávy, prasata, dokonce i moje krocany.“ Geraldovy vzácné krocany. Přišel i o ně. „Dům vyrabovali, vzali i obrazy – nějaký nábytek, porcelán...”

„A co stříbro?”

„Pork s chůvou stříbro někam schovali – možná ho dali do studny – ale momentálně si nemůžou vzpomenout,” postěžoval si vyčítavým tónem Gerald. „Potom odsud – z Tary – řídili bitvu... Byl tady hrozný rámus, pořád někdo někam jezdil nebo zase pochodoval. A pak jsme slyšeli děla z Jonesboro... Bylo to jako hromy při bouřce... Slyšela je i děvčata, přestože byla tak těžce nemocná, a pořád dokolečka prosila: ‚Tatínku, prosím tě, utiš to hřmění!’“

„A – a co matka? Věděla, že dům je plný Yankeeů?”

„Nikdy – se – nic nedozvěděla.”

„Zaplatpánbůh!” ulevila si Scarlett. Matka toho zůstala ušetřena. Matka se nic nedozvěděla, neslyšela nepřítele z místnosti v přízemí, neslyšela děla hřmící u Jonesboro, nedozvěděla se, že po půdě, která byla částí jejího srdce, šlape noha Yankeeů.

„Moc jsem je neviděl, jelikož jsem byl většinou nahoře u děvčat a tvé matky. Většinou jsem se stýkal jen s tím mladým lékařem. Byl hodný, opravdu moc hodný, Scarlett. Celý den se staral o raněné a večer přišel nahoru, posadil se k nim a povídal si s nimi. Dokonce mi pro ně nechal nějaký lék. Když odcházeli, řekl mi, že děvčata se uzdraví, ale matka... Říkal, že je křehká – příliš křehká, aby snesla všechno, co na ni dolehlo. Tvrdil, že si sama podlomila zdraví...”

V nastalém tichu si Scarlett představovala, jak v posledních dnech matka asi vypadala, štíhlá věž síly pro celou Taru, žena, která ošetřovala, pracovala a jednala beze spánku a bez jídla, jen aby ostatní mohli odpočívat a jíst.

„A potom odtáhli. Potom odtáhli.“

Gerald dlouho mlčel a pak zatahal dceru za ruku.

„Jsem rád, že ses vrátila domů,“ řekl prostě.

Od zadního vchodu se rozlehl skřípavý zvuk. Chudák Pork, kterého čtyřicet let učili, že si má očistit boty, než vstoupí do domu, nezapomínal na vychování ani v takovýchto časech. Vešel a v rukou úzkostlivě držel dvě tykve, ale předešel ho silný zápach rozlité kořalky.

„Spoustu sem toho rozlil, slečno Scarlett. Je hrozně těžký se při nalejvání strefit do mrňavý dírky v tykvi.“

„Nelam si s tím hlavu, Porku. Děkuji ti.“ Vzala si od něj politou číši udělanou z vydlabané tykve a chřípí se jí zkřivilo odporem nad pronikavým pachem pálenky.

„Napij se, tatínku,“ vybídla otce a dala mu do ruky whisky v nezvyklé nádobě. Sama si vzala od Porka druhou tykev naplněnou vodou. Gerald zvedl whisky k ústům poslušně jako malé děcko a hlasitě polykal, Scarlett mu podávala vodu, ale Gerald zavrtěl hlavou.

Když si od něj vzala zbytek whisky a zvedala ji k ústům, všimla si, že ji otec sleduje pohledem, v němž se mihl náznak nesouhlasu.

„Vím, že dáma nikdy nepije alkohol,“ prohlásila úsečně. „Ale dneska nejsem, tatínku, žádná dáma a ještě mě čeká spousta práce.“

Nahnula si tykev k ústům, zhluboka se nadechla a rychle se napila. Silná kořalka ji pálila v hrdle i v žaludku, až se dusila a vyhrkly jí slzy. Znovu se nadechla a přihnula si z tykve.

„Katie Scarlett,“ varoval ji Gerald hlasem, v němž poprvé od příjezdu zaslechla náznak autority, „to ti stačí. Nejsi na alkohol zvyklá a mohla by ses opít.“

„Opít?“ Scarlett se ošklivě zachechtala. „Opít? Vždyť nic jiného nechci. Potřebuju se opít, abych na všechno zapomněla.“

Znovu si přihnula a žilami se jí pomalu rozléval proud tepla, který se jí postupně prodral celým tělem. Jak příjemné bylo cítit tenhle laskavý žár. Jako by jí pronikal do srdce proměněného v kus ledu a způsobil, že se jí do těla začala postupně vracet ztracená síla. Když si Scarlett všimla, že se Gerald tváří uraženě a zmateně, pohládila mu znovu koleno a vymáčkla ze sebe rozpustilý úsměv, který mívál tak rád.

„Jak bych se mohla opít, tatínku? Jsem přece tvoje dcera. Copak jsem po tobě nezdělala nejodolnější hlavu z celého claytonského okresu?“

Málem se při pohledu na její unavené rysy usmál. Whisky ho také povzbudila. Scarlett mu podala tykev.

„Ještě jednou se napij, pak tě dojdu nahoru uložit.“

Scarlett sebou trhla. Takhle přece mluví s malým Wadem – otci by tohle neměla říkat. Je to neuctivé. Ale Gerald jí visel na rtech.

„Ano, uložím tě,“ dodala jakoby nic, „a dám ti ještě napít, možná celý zbytek z tykve, pak půjdeš pěkně spát. Potřebuješ se vyspat. Katie Scarlett se ti vrátila, takže si nemusíš s ničím dělat starosti. Napij se.“

Gerald se znovu poslušně napil a potom ho Scarlett vzala pod paží a postavila na nohy.

„Porku...“

Pork vzal do jedné ruky tykev a Geraldovu paži do druhé. Scarlett zvedla planoucí svíci a všichni tři prošli temnou halou a stoupali po točitém schodišti k Geraldovu pokoji.

Pokoj, v němž se Suellen a Carreen s mumláním převalovaly v jedné posteli, odporně páchl, protože jediným zdrojem světla byl zkroucený hadr hořící na misce tuku vyškvařeného ze slaniny. Když Scarlett poprvé otevřela dveře, málem omdlela v dusné atmosféře,

protože všechna okna byla zavřena a vzduch páchl jako všechny pokoje nemocných, navíc ještě léky a smrdutým tukem. Ať si lékaři tvrdí, že čerstvý vzduch může v pokoji, kde leží nemocní, mít osudné následky, ale má-li tu vydržet ona, musí mít vzduch, nebo to nepřežije. Scarlett otevřela tři okna a okamžitě ucítila vůni dubového listí a země, ale čerstvý vzduch nemohl rychle vyvětrat pach, který se v malé, zavřené místnosti nahromadil za několik týdnů.

Carreen a Suellen, obě vychrtlé a bledé jako stěny, spaly neklidně, často se probouzely a cosi mumlaly s vytřeštěnými, duchem nepřítomnými očima v posteli s nebesy na vysokých sloupcích, kde si spolu za lepších, šťastnějších dnů spiklenecky šuškalý. V rohu pokoje stála prázdná postel, úzká empírová postel z Francie, se zakroucenými čely i nožičkami, postel, kterou si Ellen přivezla ze Savannah. A na ní tedy Ellen ležela.

Scarlett se posadila k oběma sestrám a hloupě na ně zírala. Whisky vypitá na lačný žaludek si s ní všelijak pohrávala. Sestry jí připadaly vzdálené a malinké a jejich nejasné hlásky k ní doléhaly jako bzučení hmyzu, ale vzápětí se nad ní zase tyčily jako obři a vrhaly se na ni rychlostí blesku. Scarlett cítila, že je unavená, na smrt unavená. Nejraději by si lehla a prospala několik dní.

Kdyby si tak mohla lehnout, vyspat se, pak se probudit a cítit, jak s ní Ellen jemně třese a říká: „Scarlett, už je pozdě. Nesmíš být tak líná.“ Ale to už Ellen nikdy neudělá. Kdyby tu tak byla, starší, moudřejší a neúnavná žena, na kterou by se mohla obrátit! Žena, k níž by si mohla položit hlavu do klína, žena, na jejíž bedra by mohla složit vlastní břemeno!

Dveře se tiše otevřely a do pokoje vešla Dilcey s Melaniiným děťátkem u prsu a tykví s whisky v ruce. V čadivém, matném přisvitu vypadala hubenější, než když ji Scarlett viděla posledně, a indiánské rysy v obličeji se jí rýsovaly mnohem zřetelněji. Lícni kosti měla vystouplejší, orlí nos ostřejší a měděný odstín kůže se leskl mnohem jasněji. Zašlé kalikové šaty měla vpředu rozepnuté až do

pasu a velký, bronzově snědý prs byl obnažený. Melaniin chlapeček dychtivě tiskl pusinku připomínající vybledlé růžové poupě k temné bradavce, pil a přitom se drobnými pěstičkami opíral o měkké nadro podobně jako koťata o teplou srst na mámině bříšku.

Scarlett se postavila na nejisté nohy a položila ruku na Dilceynu paži.

„Jsi hodná, Dilcey, že jsi tu zůstala.“

„Copak jsem mohla utýct s tím černým ksindlem, slečno Scarlett, dyž ste mě koupili i s malou Prissy a vaše matka na mě byla tak hodná?“

„Sedni si, Dilcey. Tak děťátko je v pořádku a dá se krmit? A jak se daří slečně Melanii?“

„Děcko je v pořádku, akorát má hlad, ale pro jedno takový hladový děcko mám mlíka dost. A slečně Melanii se daří dobře. Určitě neumře, slečno Scarlett. Nedělejte si zbytečný starosti. Takovejch sem už viděla, bílejších i černejch. Je strašně utahaná, vyplašená a bojí se vo svý děcko. Ale já sem jí uklidnila, dala sem jí trochu napít z toho, co zbylo v tehle tykvi, a teď už spí.“

Kukuříčná whisky tedy přišla vhod celé rodině! Scarlett dostala zvláštní nápad, že by měla dát maličko napít i malému Wadeovi, kterého by třeba přešla škytavka... A Melanie tedy nezemře. A až se Ashley vrátí domů – jestli se vůbec vrátí... Ne, na tohle bude také myslet až později. Na tolik věcí bude myslet – později! Tolik věcí bude muset rozmotat – rozhodnout. Kdyby tak mohla hodinu účtování odkládat donekonečna! Najednou sebou trhla, protože nepohnuté ticho venku přehlušilo pravidelně se opakující skřípání.

„To je chůva, čerpá vodu, aby mohla omejvat slečny houbou. Musej se moc koupat,“ vysvětlovala Dilcey, která přitom odložila tykev na stůl mezi lahvičky s léky a jedinou sklenici.

Scarlett se zničehonic rozesmála. Musí mít nervy nadranc, když ji vyděsí skřípání rumpálu na studni, na které je zvyklá od malička. Dilcey na ni hleděla s nepohnutě důstojnou tváří, dokud se

nepřestala smát, ale Scarlett věděla, že ji Dilcey chápe. Bezmocně se zhroutila na židli. Kdyby se mohla zbavit utažené šněrovačky, límce, který jí škrtí, i střevíčků dosud plných písku a kamínků, od nichž se jí na chodidlech nadělaly puchýře.

Rumpál pomalu skřípal, navíjel provaz a s každým skřípnutím se vědro s vodou blížilo nahoru. Brzy přijde chůva – Ellenina i její chůva. Scarlett seděla mlčky a na nic nemyslela, ale děťátko, které se už nacucalo mléka dosytosti, protestovalo, protože ztratilo příjemnou bradavku. Dilcey mu také mlčky dovedla pusinku zpátky a chovala ho v náruči, zatímco Scarlett poslouchala, jak se chůva pomalu šourá po zadním dvoře. Jak nepohnutý byl noční vzduch! Seběmenší zvuk jí málem protrhl bubínky.

Hala v poschodí se div netrásla, když chůva dovlekla svou mohutnou postavu ke dveřím. A pak už stála v pokoji, chůva s rameny sehnutými pod tíží dvou těžkých dřevěných věder a s černým obličejem, v němž se zračil nechápatý smutek opičí tváře.

Jakmile uviděla Scarlett, v očích jí zajiskřilo a bílé zuby se zablyškly, když odložila vědra, a Scarlett se k ní vrhla a položila si hlavu na její široká, visící prsa, na něž se položilo už tolik zoufalých hlav, černých jako bílých. Tady mám kus staré jistoty, říkala si v duchu Scarlett, kus starého života, který se nezměnil. Ale chůva ji hned prvními slovy připravila o tuto iluzi.

„Chůvino děťátko se vrátilo domů! Slečno Scarlett, co budem, proboha vás prosím, dělat, dyž je slečna Ellen v hrobě? Slečno Scarlett, musím vám říct, že bych ráci sama ležela vedle slečny Ellen! Nemůžu to bez ní vydržet. Dyť mi už nezbejvá nic jinýho než samý trápení a mi-zérie. Jenom ty ztěžklý břemena, miláčku, jenom ty ztěžklý břemena.“

Scarlett s hlavou položenou na chůviných prsou zaujala dvě slova: *ztěžklá břemena*. Byla to přece slova, která jí tehdy celé odpoledne monotónně hučela v hlavě, div se jí neudělalo špatně. A teď si vzpomněla, o čem ještě píseň zpívá, vzpomněla si a přitom se v ní sevřelo srdce strachem:

*Ještě pár dní to ztěžklé břemeno chci nést!
A neprosím se o pomoc!
Ještě pár dní, než padnu na některé z cest...*

A neprosím se o pomoc – ta slova jí ležela v unavené mysli. Takže se svého břemena už nikdy nezbaví? Copak návrat do Tary neznamená požehnanou úlevu, ale naopak počátek cesty s novými břemeny? Scarlett se vyvinula z chůvina objetí, vztáhla ruce vzhůru a pohladila vráscitou černou tvář.

„Miláčku, co to máte s rukama?“ Chůva vzala do dlaní Scarlettiny drobné dlaně pokryté puchýři a strupy a prohlížela si je se směsí hrůzy a nesouhlasu. „Slečno Scarlett, kolikrát vám ještě mám vopakovat, že dáma se pozná podle toho, jaký má ruce, a taky máte spálenej vobličej!“

Chudinka chůva pořád trvala na takových bezvýznamných maličkostech, jako by se přes ni nepřehnalá válka a smrt! Za chvíli se určitě dá slyšet, že slečny, které mají puchýře na rukou a pihy na tvářích, většinou neseženou ženicha. Aby té poznámce předešla, Scarlett řekla: „Chůvo, pověz mi, jak to bylo s maminkou. Po tatínkovi jsem nemohla chtít, aby mi o ní vyprávěl.“

Chůva se sehnula pro vědra a přitom jí z očí vyhrkly slzy. Mlčky donesla vodu k posteli, odhrnula prostěradla, jimiž byly sestry přikryty, a začala Suellen i Carreen svlékat. Scarlett hleděla na sestry v chabém prskajícím světle a všimla si, že Carreen má na sobě noční košili, čistou, ale celou roztrhanou, a Suellen leží zabalena do starého negligé, což byl oděv z hnědého plátna na koncích bohatě zdobený irskými krajkami. Chůva tiše plakala, omývala houbou obě vychrtlá děvčata, a nakonec je místo do ručníku utřela do staré zástěry.

„Slečno Scarlett, slečnu Ellen zabili vlastně ty Slatteryovic, ty bílý budižkničmove, ta žebrota s holým zadkem. Pořád sem jí dokolečka říkala, že nemá cenu něco dělat pro ksindl, ale slečna Ellen se

držela svých zvyků a měla tak měkký srdce, že jakživa nedokázala nikomu říct, co bylo třeba.“

„Slatteryovi?“ divila se Scarlett nechápavě. „Co s tím mají společného?“

„Dostali tudlenctu nemoc,“ chůva ukázala hadrem, který držela v ruce, na obě nahá děvčata, z nichž kapala voda na vlhká postelradla. „Holka starý slečny Slatteryových, Emmie, ji někde chytila a slečna Slatteryová se přihnala jako splašená a hledala slečnu Ellen, jak byla zvyklá pokaždý, dyž se něco semlelo. Proč si neléčila holku sama? Slečna Ellen měla i tak víc starostí, než mohla sama unýst. Ale šla k nim a kurýrovala Emmie. A přitom jí vůbec nebylo dobře, slečno Scarlett. Matka už dlouho nebyla v pořádku. Měli sme tady málo jídla, protože erár pobral skoro šeko, co sme vypěstovali. A slečna Ellen stejně jedla jako brabec. A já jí pořád dokola vopakovala, nechte tu bílou žebrotu, ať se stará sama, ale vona mě neposlechla. No zkrátka, dyž Emmie začalo bejt líp, tak to sklátilo slečnu Carreen. Sim, ano, tyfus přiletěl po silnici a sklátil nejdřív slečnu Carreen a pak přišla na řadu slečna Suellen. A slečna Ellen musela vobě kurýrovat.“

Kus dál po silnici se válčilo, Yankeeové byli za řekou, nevěděli sme, co s náma bude, a ani večír se nám neulevilo. Div sem se z toho nezbláznila. Ale slečna Ellen byla klidná, jako by měla nervy ze železa. Akorát si dělala starosti, že neseženem pro slečny žádnou medicinu. A jednou večír, dyž sme vobě slečny vomyly nejmíň desetkrát houbou, mi řekla: ‚Chůvo, i dybych měla prodat vlastní duši, prodala bych ji, jen dybych za ní dostala led, kerej bych mohla dát svejm holčičkám na hlavu.‘

Sem do pokoje nesměl ani pan Gerald, ani Rose s Teenou, aby nikdo nechytil ten tyfus. A pak ho dostala sama a já hned věděla, že je konec.“

Chůva se narovнала a utřela si zástěrou slzíci oči.

„Šlo to s ní rychle z kopce, slečno Scarlett, a ani ten hodnej yankeeskej dochtór jí nemoh pomoct. Vůbec vo sobě nevěděla. Volala sem na ni, mluvila sem na ni, ale vona nepoznala ani svoji starou chůvu.“

„Zmínila se někdy – o mně – volala mě?“

„Ne, miláčku. Myslela si, že je malá holka doma v Savannah. Nikoho nevolala ménem.“

Dilcey poposedla a položila si spící děťátko na kolena.

„Sim, ano, volala. Někoho volala.“

„Drž rači zobák, ty negří indiánko!“ Chůva se výhruzně obrátila k Dilcey.

„Ticho, chůvo! Koho volala, Dilcey? Tatínka?“

„Sim, ne. Vašeho tátu ne. Bylo to tu noc, co hořela bavlna...“

„Shořela všechna bavlna? – Okamžitě mi to řekni!“

„Sim, ano, shořela do mrtě. Vojáci váleli žoky z kůlny na zadní dvůr a hulákali: ‚Uděláme si největší vohňostroj v celý Georgii,‘ a pak ji zapálili.“

Celá sklizeň bavlny za tři roky – sto padesát tisíc dolarů – a všechno vyletělo pánubohu do oken!

„Vod toho vohně bylo vidět jako ve dne – báli sme se, aby nechyt i dum – a v pokoji ste klidně mohla najít jehlu na podlaze, takový tu bylo světlo. A když to světlo nakouklo dovnitř voknama, nejspíš probudilo slečnu Ellen a vona se vám posadila na posteli a začala křičet, pořád dokolečka: ‚Fílípé! Fílípé!‘ Jakživa sem to méno vod ní neslyšela, ale tenkrát ho volala.“

Chůva stála, jako by zkameněla, a probodávala nenávistnými pohledy Dilcey, ale Scarlett si položila hlavu do dlaní. Philippe – kdo to asi byl a co pro matku znamenal, když zemřela s jeho jménem na rtech?

Dlouhé putování z Atlanty do Tary skončilo nárazem do zdi, putování, které mělo skončit v Ellenině náruči. Scarlett si už nikdy

nebude moci pod otcovskou střechou lehnout bezpečně jako malé dítě, chráněna mateřskou láskou, do níž bývala zabalena jako do příkrývky z prachového peří. Už nemá útočiště ani bezpečný přístav, do kterého by se mohla uchýlit. Ať se bude kroutit a cukat, jak bude chtít, nezmění nic na tom, že se ocitla ve slepé uličce. Už neměla nikoho, na jehož bedra by mohla svalit vlastní břemena. Otec byl starý a jakoby omámený, sestry těžce nemocné. Melanie křehká a slabá, děti bezmocné a černoši k ní vzhlíželi s dětskou vírou a drželi se jí za sukně, jelikož byli přesvědčeni, že u Elleniny dcery najdou stejnou jistotu, jakou nacházeli u její matky.

Ve slabé záři vycházejícího měsíce viděla Scarlett oknem Taru, z níž uprchli černoši, jejíž pole byla zpustošena a sýpky vydrancovány, a plantáž připomínala tělo, které jí krvácí před očima, její vlastní, pomalu krvácející tělo. Na konci cesty čekalo roztřesené stáří, choroba, hladová ústa a bezmocné ruce tahající ji za sukně. A na konci této cesty nečekalo nic – nic než Scarlett O'Harová-Hamiltonová, devatenáctiletá vdova s malým dítětem.

Co mohla dělat se vším, co na ni dolehlo? Tetička Pittypat a Burrovi by mohli vzít k sobě do Maconu Melanii s děckem a postarat se o ně. Jestli se sestry uzdraví, bude si je muset vzít k sobě Ellenino příbuzenstvo, ať bude chtít, nebo ne. A Scarlett s Geraldem by se mohli obrátit na strýce Jamese a Andrewa.

Scarlett se podívala po vyhublých postavkách, které se před ní převalovaly, zabaleny do prostěradel ztmavělých a zvlhlých kapkami vody. Suellen se jí nelíbila. Najednou to viděla naprosto jasně. Nikdy ji neměla moc ráda. Carreen taky nikdy zvlášť nemilovala – nemohla mít ráda nikoho, kdo se projevil jako slaboch. Ale byly stejné krve a patřily k Taře. Nemohla je nechat žít až do smrti u tetiček v postavení chudých příbuzných. Někdo z O'Harovy rodiny že by měl být odkázán na něčí milost a musel si dát všechno líbit? To tedy ne!

Že by opravdu nebylo možné dostat se nějak z téhle slepé uličky? Unavený mozek pracoval tak zoufale pomalu. Zvedla ruce k hlavě, ale tak namáhavě, jako by se vzduch proměnil ve vodu, jejíž odpor musela překonávat. Uchopila tykev stojící mezi sklenicí a lahvičkou s lihem a podívala se do ní. Na dně zbývalo trochu whisky, ale v matném světle nebylo vidět kolik. Překvapilo ji, že ji ostrý pach už nedráždí v nose. Pila pomalu, ale tentokrát ji tekutina nepálila v hrdle, jenom v ní vyvolala pocit malátnosti a tepla.

Scarlett odložila prázdnou tykev a rozhlédla se kolem sebe. Všechno jí připadalo jako sen, tahle špatně osvětlená místnost, vychrtlé sestry, beztvará mohutná chůva, hrbící se nad postelí. Dilcey proměněná v nehybnou bronzovou sochu i se spícím růžovým drobečkem odrážejícím se od jejího temného prsu – všechno jí připadalo jako sen, z něž se nakonec probudí, ucítí z kuchyně opékanou slaninu, uslyší hrdelní smích černochů i skřípání vozů jedoucích na pole, a nakonec se její tváře dotkne Ellenina něžná, ale neoblomná dlaň.

Když se později probrala, zjistila, že leží ve svém pokoji v posteli a chůva s Dilcey ji svlékají. V pase ji už nesvírala šněrovačka proměněná v mučící nástroj, takže mohla klidně zhluboka vdechnout tolik vzduchu, kolik se vešlo do plic a do břicha. Cítila, jak jí jemně stahují punčochy, a zaslechla, že chůva, myjící jí nohy plné puchýřů, vydává neartikulované chlácholivé zvuky. Jak byla voda chladivá, jak bylo příjemné ležet si tu na měkkém jako dítě! Scarlett si povzdechla, celá se uvolnila a po chvíli, která mohla trvat rok, ale taky jen vteřinu, se ocitla sama ve svém pokoji, kde teď bylo lépe vidět, protože jí rovnou na postel dopadaly paprsky měsíčního světla.

Nevěděla, že je omámená, omámená únavou i whisky. Věděla jen, že opustila unavené tělo a vznáší se někde nad ním, kde už není bolest ani únava a kde mozek vidí věci s nadlidskou jasnozřivostí.

Viděla všechno novými očima, protože někde na cestě do Tary za sebou nechala dětství. Už nebyla poddajnou hlínou, do níž se

otiskla každá nová zkušenost. Hlína ztvrdla a stalo se to někdy během dnešního nekonečného dne, který trval tisíc let. Dnes v noci jí někdo naposled sloužil jako malému dítěti. Stala se ženou a dětství nenávratně pominulo.

Ne, nemohla a ani se nechtěla obracet na Geraldovy a Elleniny příbuzné. O'Harové nestojí o něčí milost. O'Harové se vždycky dovedli o sebe postarat sami. Svá břemena musí nést sama a břemena doléhají na bedra, která jsou dost silná, aby je dokázala unést. Scarlett se ani nedivila, že si při pohledu ze své výše říká, že teď má dost sil, aby unesla cokoli, protože vydržela to nejhorší, co ji mohlo potkat. Nemohla opustit Taru; patřila k rudým pozemkům mnohem víc než ony k ní. Zapustila kořeny hluboko do krvavě zbarvené půdy a sála z ní živiny stejně jako bavlna. Zůstane v Taře a bude se o ni starat, jak to jen půjde, bude se starat o otce, sestry, Melanii s Ashleyho dítětem i o černochoy. Zítra – ach, zítra! Zítra se sama zapřáhne do jha. Zítra bude muset udělat spoustu věcí. Zajet ke Dvanácti dubům a na plantáž MacIntoshových a přesvědčit se, jestli náhodou něco nezůstalo ve zpustošených zahradách, zajet do močálů u řeky a pročesat je, jestli se tam náhodou nezatoulal vepř nebo slepice, zajet do Jonesboro a Lovejoy s Elleninými šperky – určitě tam zůstal někdo, kdo jí prodá něco k jídlu. Zítra – zítra – mozek jí pracoval čím dál pomaleji, tikalo v něm jako v docházejících hodinách, ale jasné vidění ji neopouštělo.

Najednou naprosto zřetelně chápala omílané rodinné příběhy, které poslouchala od dětství, napůl otráveně, netrpělivě a skoro nechápavě. Gerald bez vindry vydupal ze země Taru; Ellen se povznese nad jakýsi záhadný žal; dědeček Robillard, který přežil Napoleonův pád, znovu zbohatl na úrodné půdě georgijského pobřeží; pradědeček Prudhomme vyrval temné džungli na Haiti menší království, pak je ztratil, ale dožil se toho, že jeho jméno vyslovovali s úctou v Savannah. Viděla i několik takových Scarlett, které bojovaly po boku irských dobrovolníků za svobodu Irska a byly za všechnu námahu a strádání

odměněny šibenicí, a také několik O'Harů, kteří bojovali v bitvě na řece Boyne a do posledního dechu se rvali o to, co jim patřilo.

Na všechny dolehla řada neštěstí, ale oni se nedali zkrušit. Nezlomily je ani pády trnů, ani mačety vzbouřených otroků, války, povstání, proskripce, ani konfiskace. Zlomyslný osud jim mohl nanejvýš zlomit vaz, ale ducha nikdy. Nestěžovali si, ale bojovali. A když umírali, umírali vyčerpáni, ale nezlomeni. A stíny všech těchto lidí, jejichž krev jí kolovala v žilách, jako by tiše obcházely Scarlettiným pokojem zalitým měsíčním světlem. A Scarlett se nedivila, že je vidí – příbuzné, kteří snesli nejhorší rány osudu a vlastníma rukama je dokázali proměnit v opak. Tara je její osud, její boj a v něm musí zvítězit.

Ospale se obrátila na bok a mozek jí pomalu zahalila plíživá temnota. Byly ty bytosti, které ji šeptem beze slov povzbuzovaly, skutečnost, nebo patřily do jejího snu?

„Ať tu jste nebo nejste,“ mumlala ospale, „dobrou noc – a díky.“

Kapitola 25

Druhý den ráno se Scarlett probudila s tělem ztuhlým a rozbola-
vělým dlouhými vzdálenostmi, které ušla pěšky nebo se kodrcala
ve voze, jenž jí každým pohybem působil utrpení. Obličej spálený
sluncem jí rudě žhnul a puchýře na dlaních jí popraskaly až na živé
maso. Jazyk měla potažený a hrdlo spálené, jako by jím šlehaly pla-
meny, ať pila, kolik chtěla, voda nedokázala její žízeň uhasit. Měla
pocit, že se jí rozskočí hlava, a křečovitě sebou cukla pokaždé, když
pohnula třeba jen očima. Žaludek se jí obracel jako kdysi v prvních
dnech těhotenství, takže ji přešla chuť na jamy, z nichž se kouřilo
na stole, a nemohla je dokonce ani cítit. Gerald by jí mohl vysvětlit,
že má normální kocovinu, jakou zažije každý, kdo se poprvé napije
tvrdého alkoholu, ale Gerald nic nevnímal. Seděl v čele stolu, zeše-
divělý stařec, který upřeně hledí nepřítomným, zapadlým očima
na dveře a s hlavou trošku k jedné straně poslouchá, jestli Ellen
nezašustí spodničkami, a čeká, jestli mu v nose nezavoní sáček
s citronovou verbenou.

Když se Scarlett posadila, Gerald zamumlal: „Počkáme na paní
O’Harovou. Nějak se zpozdlila.“ Scarlett zvedla bolavou hlavu, podíva-
la se po otci vyděšeně a jako by nevěřila svým očím, potom se její po-
hled setkal s prosebným pohledem chůvy, která stála za Geraldovou
židlí. Scarlett se nejistě postavila, rukou se držela za hrdlo a podívala
se na otce zalitého ranním sluncem. Nejistě po ní mrkl a Scarlett si
všimla, že se mu třesou ruce a trochu se mu chvěje hlava.

Až do té chvíle si neuvědomovala, nakolik počítala s tím, že
Gerald se ujme vedení a bude jí říkat, co má dělat, a teď... Vždyť
večer vypadal skoro jako za starých časů. Nepřekypoval sice vý-
směchem a vitalitou, ale dokázal souvisle vyprávět, a teď – teď si
ani nevzpomíná, že Ellen zemřela. Dvojnásobný šok z příchodu

Yankeeů a z Elleniny smrti ho zlomil a připravil o rozum. Scarlett chtěla promluvit, ale chůva naléhavě zavrtěla hlavou, zvedla zástěru a utřela si zrudlé oči.

Že by se tatínek pomátl? ptala se v duchu Scarlett a měla pocit, že hlava zmítaná pulsující bolestí nevydrží další nápor a každou chvíli se jí rozskočí. Ne, ne. Jenom je ze všeho celý omámený. Musím ho brát, jako by byl nemocný. Zase se z toho dostane. Musí se z toho dostat. Ale co udělám, když ne? – Ted' na to nebudu myslet. Ted' nebudu myslet na tatínka, ani na maminku, ani na žádnou z těchhle strašných věcí. Nejdřív si na ně musím zvyknout. Musím myslet na spoustu jiných věcí – věcí, s nimiž můžu něco dělat i bez toho, že si budu lámat hlavu s tím, s čím se nedá dělat nic.

Scarlett odešla bez snídaně z jídelny a vyšla ven na zadní verandu, kde zastihla bosého Porka oblečeného do otrhaných zbytků své nejlepší livreje, jak sedí na schodech a loupe burské oříšky. V hlavě měla kováříčky a ostré slunce ji bodalo do očí. Musela vyvinout značnou vůli jen na to, aby se udržela na nohou, mluvila co nejstručněji a odpustila si obvyklou společenskou zdvořilost, kterou měla, jak ji učila matka, zachovávat při hovoru s černochoy.

Začala se tak ostře vyptávat a tak rozhodně vydávat rozkazy, že Pork nevěřícně povytáhl obočí. Slečna Ellen nikdy s nikým nemluvila tak úsečně, dokonce ani když je přistihla, jak kradou slepičky nebo melouny. Scarlett se znovu vyptala na pole, zahrady i dobytek a v zelených očích měla tvrdý a jasný lesk, jaký v nich Pork nikdy předtím neviděl.

„Sim, ano, kůň zdech, zůstal ležet na místě, na kerým sem ho uvá-
zal, s nosem ve štoudvi s vodou, akorát se vobrátil nohama nahoru.
Sim, ne, ta kráva nezcepeněla. Vy ste vo tom nevěděla? Včera v noci
se votelila. Proto taky tak strašně bučela.“

„Z vaší Prissy tedy bude prvotřídní porodní bába,“ neodpustila si Scarlett uštěpačnou poznámku. „Vykládala mi, že kráva bučí, protože potřebuje podojit.“

„Ale Prissy přeci nebude pomáhat kravám při telení, slečno Scarlett,“ odpověděl diplomaticky Pork. „Nemá cenu se bránit božím darům, poniváč z toho telete jednak vyroste velká kráva a jednak budem mít spoustu podmáslí pro naše slečinky a ten mladej yankeeskej doktor tehdá tvrdil, že ho budou potřebovat strašný množství.“

„Tak dobře. A co dál? Zbyl nám nějaký dobytek?“

„Sim, ne. Vůbec nic. Akorát ta stará svině s podsvinčatama, kery vrhla. Zahnal jsem je do močálu hned ten den, co přitáhli Yankeeové, ale pámbuví, jak je najdem. Vona ta svině je pěkněj převít.“

„Dostanem je, neboj se. Vem s sebou Prissy a jděte je rovnou hledat.“ Pork byl vyveden z míry a naplněn nevolí.

„Slečno Scarlett, todlencto neni moje práce. Vodakživa sem sloužil v domě.“

Scarlett se v hlavě vynořil ďáblík a rozpálenými kleštičkami ji štípl do očí.

„Bud' vy dva chytneť svini, anebo odsud zmizíte, jako všichni nádeníci, kteří pracovali na polích.“

V Porkových uražených očích se zaleskly slzy. Kdyby tu tak byla slečna Ellen! Ta se vyznala v jemných rozdílech mezi otroky a chápala, jak hluboká propast odděluje povinnosti nádeníka z pole od práce domácího sluhu.

„Zmizet vodsud'? Kam bych měl zmizet, slečno Scarlett?“

„Nevím a je mi to jedno. Ale každý, kdo nebude v Taře pracovat, může jít klidně rovnou k Yankeeům. Vyřid' to ostatním.“

„Sim, ano.“

„Jak to vypadá s kukuřicí a s bavlnou, Porku?“

„S kukuřicí? Panebože, slečno Scarlett, voni nechali v kukuřici pást koně, a co nestačili spást nebo zdupat, to vodvezli sebou. A přes bavlnu jezdili s kanónama a s vozama, dokavád jí ouplně nezničili. Zbylo akorát pár akrů dóle u potoka, protože toho pole si nevšimli. Ale bavlna vodsud' nestojí za řeč, budou tam nejvejš tři žoky.“

Tři žoky bavlny. Scarlett si vybavila desítky žoků, které Tara obvykle vypěstovala, a hlava jí začala třestit ještě víc než předtím. Tři žoky. Bylo to jen o málo víc, než sklízeli Slatteryovi, kteří skoro nehnuli prstem. A ještě horší bylo, když pomyslela na daně. Vláda Konfederace vybírala daně v bavlně místo v penězích, ale tři žoky na ně nemohly stačit. A teď, když všichni nádeníci utekli a nebyl nikdo, kdo by sklízel, bavlna nepomůže ani jí, ani Konfederaci.

Nedá se nic dělat, ale na tuhle věc taky nebudu myslet, rozhodla se v duchu. Starat se o daně stejně nepatří k ženským povinnostem. O takové věci by se měl starat tatínek, jenomže... Na tatínka teď taky nebudu myslet. Ať si Konfederace sežene daně, jak chce. Teď potřebujeme především jídlo.

„Porku, byl se někdo z vás podívat U Dvanácti dubů nebo u MacIntoshových, jestli tam náhodou nezbylo něco v zahradách?“

„Sim, ne! Nehnuli sme se z Tary ani na krok. Mohli by nás chytit Yankeeové.“

„Pošlu Dilcey k MacIntoshovým. Třeba tam něco najde. A sama zajdu ke Dvanácti dubům.“

„S kym, prosím vás?“

„Sama. Chůva se nesmí hnout od děvčat a pan Gerald nemůže...“

Pork začal hlasitě protestovat, až Scarlett málem rozzuřil. U Dvanácti dubů třeba budou Yankeeové nebo zlí černoši. Nesmí chodit sama.

„Tak to už snad stačí, Porku! Řekni Dilcey, ať okamžitě vyrazí. A ty s Prissy přiveďte svini i s mladými,“ nařídila stručně Scarlett a otočila se na podpatku.

Na zadní verandě visel na věšáčku chůvin starý klobouk, místy prošoupaný, ale čistý, a Scarlett si ho nasadila a přitom si jako vzpomínku z jiného světa vybavila klobouk se zahnutým načechraným peřím, který jí Rhett přivezl z Paříže. Popadla velký košík z dubových dýh, vyrazila dolů po zadním schodišti a hlava jí při každém kroku nadsakovala, až se jí zdálo, že se jí páteř pokouší prorazit temeno lebky a vylézt ven.

Rudá vyprahlá silnice se táhla mezi zdupanými kukuřičnými poli dolů k řece. Nikde nebyl jediný strom, který by poskytoval stín, slunce pražilo starým chůviným kloboukem, jako by byl z mušeli-
nu, ne z těžkého prošívaného kalika, a zvířený prach jí vnikal do nosu a do krku, až měla pocit, že by jí vysušené sliznice popraskaly, jakmile by promluvila. Silnice byla plná hlubokých kolejí a vyježdě-
ných brázd, protože po ní koně táhli těžká děla, a rudé příkopy po obou stranách byly hluboko rozryty otisky kol. V místech, kudy se přesouvala jízda a pěchota vytlačena z úzké silnice projíždějícím dělostřelectvem, trčely zbytky zelených bavlníkových keřů zadupa-
ných do země. Po silnici se povalovaly přezky a kusy kůže z postrojů, jídelní misky rozdupané kopyty, kola od muničních vozíků, knoflíky, modré čepice, roztrhané ponožky, kusy zakrvácených hadrů a další zbytky po pochodující armádě.

Scarlett minula pahýly cedrů a nízkou cihlovou zídku označu-
jící rodinný hřbitůvek a snažila se nemyslet na nový hrob ležící vedle hrobů tří malých bratříčků. Ach, Ellen... Scarlett se plahočila dál prachem do kopce, minula hromadu popela a pahýl komína v místech, kde stával dům Slatteryových, a nekřesťansky toužila, aby shořel i celý ten prokletý rod. Nebýt Slatteryových, nebýt té hnusné Emmie, která měla parchanta s jejich správcem – Ellen by nezemřela.

Scarlett zasténala, když se jí ostrý kamínek zaryl do nohy plné puchýřů. Co tady vlastně dělá? Proč se Scarlett O'Harová, nejkrás-
nější dívka celého okresu a chloubu Tary chovaná jako v bavlne, plahočí prakticky bosa po téhle drsné cestě? Drobné nožky měla stvořené k tanci, ne ke kulhání, střevíčky jí měly odvážně vykukovat zpod jasně barevného hedvábí, ne se plnit ostrými kamínky a pra-
chem. Byla zrozena k tomu, aby ji ostatní hýčkali a aby jí sloužili – a teď se musela, celá rozbolavělá a šťvaná hladem, v roztrhaných hadrech shánět po něčem k snědku v zahradách sousedů.

Na úpatí táhlého kopce tekla řeka a stromy s propletenými větvemi sklánějícími se nad hladinu lákaly svým klidem a chládkem. Scarlett se sesula na nízký břeh, stáhla si zbytky střevíčků a punčoch a ráchala si pálící nohy v chladné vodě. Bylo by krásné prosedět celý den daleko od Tary, kde ji pronásledovaly bezradné pohledy ostatních, na tomto místě, kde ticho přehlušovalo jen šumění listů a zurčení líně tekoucí vody. Ale Scarlett si přece jen znovu navlékla punčochy a obula střevíčky a vydala se dál po břehu porostlém hlubokým mechem a zastíněném větvemi košatých stromů. Yankeeové sice spalili můstek, ale Scarlett znala upravený přechod v úžině vzdálené necelých sto metrů. Opatrně přešla po kládách a plahočila se v horku do kopce posledních šest set metrů, které jí zbývaly ke Dvanácti dubům.

Před ní se tyčilo dvanáct dubů, jež tam stály už od dob indiánů, ale teď měly listy sežehnuté dohněda požárem, větve popálené a zčernalé. Uprostřed jejich kruhu trčely trosky domu, který patřival Johnu Wilkesovi, ohořelé ruiny kdysi vznešeného sídla, které korunovalo vrch svými důstojnými bílými sloupy. Hluboká jáma, která bývala sklepem, zčernalé základy z kamenů posbíraných na polích a dva mohutné komíny – to bylo všechno, co zbylo na místě, kde stával dům. Jeden vysoký, napůl spálený sloup padl na trávník a rozdrtil gardéniové keře.

Scarlett se posadila na pahýl sloupu, protože se jí při pohledu na to zpusťování udělalo špatně a nemohla dál. Zdejší zkáza se jí dotkla nejvíc ze všech hrůz, které v posledních dnech zažila. Tady viděla pýchu Wilkesových strženou do prachu u svých nohou. Tady viděla konec laskavého, zdvořilého domu, kde ji vždycky vítali s otevřenou náručí, domu, jehož paní se ve svých marnivých snech chtěla stát. Tady tančila, večerela a flirtovala a tady také se srdcem rozjitřeným žárlivostí pozorovala, jak Melanie s úsměvem vzhlížela k Ashleymu. Tady jí také Charles Hamilton v chladném stínu stromů prudce stiskl ruku, celý bez sebe štěstím, když mu oznámila, že si ho vezme.

Ach, Ashley, říkala si Scarlett v duchu. Doufám, že jsi mrtvý! Nesnesla bych, aby ses musel na tohle dívat!

Ashley si sem přivedl nevěstu a oženil se, ale jeho syn a další potomci si do tohoto domu už nepřivedou nikoho. Pod zdejší střechou v domě, který měla tak ráda a kterému toužila vládnout, se už nikdo nebude milovat ani rodit. Dům zemřel a Scarlett měla pocit, jako by v jeho popelu skončili i všichni Wilkesové.

„Ted' na to nebudu myslet. Nemůžu to vydržet. Budu na to myslet později,“ řekla nahlas a odvrátila se od spáleniště.

Cestou do zahrady klopýtala o trosky, minula podupané záhony růží, které děvčata Wilkesových pěstovala s takovým nadšením, přešla zadní dvůr a prodrala se hromadami popele, které zbyly z udírny, sýpek a kurníků. Laťový plůtek kolem zelinářské zahrady byl zničen a kdysi úpravné řádky zelených rostlin stihl stejný osud jako záhony v Taře. Měkká půda byla rozryta kopyty a rozježděna těžkými koly, zelenina byla rozdrcena a zadupána do země; Scarlett nenašla nic, co by si mohla odnést.

Vrátila se přes dvůr a vydala se cestičkou ke ztichlé řadě obílených chatrčí, v nichž bývali ubytováni černoši, a cestou volala: „Haló!“ Ale nedočkala se odpovědi. Ani pes neštěkl. Černoši Wilkesových zřejmě utekli nebo se přidali k Yankeeům. Scarlett věděla, že každý černochoch měl vlastní kousek zahrádky, a když došla k chatrčím, doufala, že alespoň jejich proužky obdělávané půdy zůstaly ušetřeny.

Její úsilí bylo odměněno úspěchem, ale byla tak vyčerpaná, že při pohledu na zvadlé, ale stojící tuříny a kapusty i přebujelé fazole, které sice zežloutly, ale ještě se hodily k jídlu, necítila žádnou zvláštní radost. Sedla si do brázdy mezi záhony a třesoucícma se rukama vyhrabávala ze země zeleninu a dávala ji do koše, který se pomalu plnil. Dnes večer budou mít v Taře slušnou večeři, přestože nemají bůček, který se má vařit k zelenině. Možná že se na ochucení bude hodit troška vyškvařené slaniny, kterou Dilcey používá na svícení. Nesmí zapomenout říct Dilcey, aby svítila borovými loučemi a vyškvařenou slaninu nechala na vaření.

U zadních schůdků chatrče našla řádek ředkviček a najednou jí prudce zalomcoval hlad. Ostrá, drsná ředkvička byla právě to, po čem její žaludek volal. Ani pořádně neodrolila prst z ředkvičky na sukni, hned uhryzla půlku a nedočkavě ji spolkla. Ředkvička byla stará, drsná a tak pálivá, že jí vyhrkly slzy. Ani nestačila sousto pořádně spolknout, a už se jí zvedl podrážděný, dlouho prázdný žaludek a Scarlett padla obličejem do měkké půdy a bezmocně zvracela.

Chabý náznak černošského pachu, který k ní doléhal z chatrče, jí ještě přitížil. Neměla sílu se bránit, a tak – hromádka neštěstí – dávala a stromy i chatrče se s ní prudce točily.

Po dlouhé době zůstala ležet vyčerpaná s tváří na zemi, která jí připadala měkká a pohodlná jako péřová matrace, a myšlenky se jí bezmocně rozbíhaly. Ona, Scarlett O'Harová, zůstala ležet za černošskou chatrčí, uprostřed trosek, vyčerpaná a bezmocná, že se ani nemohla pohnout, nikdo na světě o tom nevěděl a nehnul pro ni prstem. A nehnul by ani, kdyby věděl, protože každý měl dost svých starostí a nemohl se starat ještě o ni. Tohle všechno postihlo zrovna ji, Scarlett O'Harovou, která se v životě nenamáhala na něco sáhnout, která si nezvedla ani punčochy ze země a nezavázala tkaničku na botách – Scarlett, která měla po celý život k dispozici někoho, kdo chlácholil její drobné bolístky a uspokojoval její rozmary.

Jak zůstala bezmocně ležet na zemi, neměla dost sil, aby odháněla vzpomínky a starosti, ty se na ni samy vrhaly, kroužily kolem ní jako supi nedočkavě číhající, až zemře. Už neměla dost síly, aby si dokázala říct: Na matku, tatínka, Ashleyho a na tuhle zkázu budu myslet až později... Ano, později, až všechno dokážu snést. Ted' to nedokázala snést, ale musela na všechno myslet, ať chtěla nebo ne. Myšlenky kolem ní kroužily a poletovaly, vrhaly se na ni střemhlav a zatínaly jí do mozku pařáty a ostré zobáky. Nekonečně dlouho ležela bez hnutí s obličejem zabořeným do země, slunce do ní nemilosrdně pražilo a hlavou se jí honily vzpomínky na mrtvé věci a lidi, vzpomínky na způsob života, který navždy pominul, a také

obavy z neradostných vyhlídek na temnou budoucnost. Když se konečně postavila na nohy a znovu spatřila trosky domu U Dvanácti dubů, měla vysoko zdviženou hlavu a z obličeje jí navždy vyprchalo cosi, co mohlo být mládím, krásou a potenciální něžností. Co bylo, bylo. Mrtví byli mrtví. Lenivé pohodlí starých časů pominulo a už se nikdy nevrátí. A když si Scarlett pověsila těžký košík přes ruku, rozhodla se, co udělá, a tím rozhodla i o svém příštím životě.

Nemohla se vracet zpátky, musela tedy vykročit vpřed.

Dalších padesát let žily po celém Jihu ženy se zahořklým pohledem, které se pořád obracely zpátky k mrtvým dobám, a k mrtvým mužům, vyvolávaly vzpomínky, které zraňovaly a přitom byly úplně marné, snášely chudobu se zatrpklou hrdostí právě proto, že měly nač vzpomínat. Ale Scarlett se nikdy neohlížela zpátky.

Hleděla na zčernalé kameny a naposledy si v duchu vybavila dům U Dvanácti dubů, jak se kdysi tyčil ve svém bohatství a hrdosti, symbol celé rasy a jejího způsobu života. Potom se vydala po silnici domů do Tary a těžký košík se jí zařezával do masa.

V žaludku jí začalo znovu kručet hlady a Scarlett prohlásila nahlas: „Bůh je mi svědkem, bůh je mi svědkem, že mě Yankeeové ne-srazí na kolena. Všechno, co mě teď potkalo, přežiju, a až se z toho dostanu, v životě už nebudu mít hlad. A nikdo z mých příbuzných taky ne. I kdybych měla krást a zabíjet – ale bůh je mi svědkem, že už nikdy nedopustím, abych měla hlad.“

V následnících dnech mohla Tara klidně připomínat Robinsonův pustý ostrov, tak byla klidná a odříznutá od ostatního světa. Svět sice začínal pár kilometrů odsud, ale mezi Tarou a Jonesboro nebo Fayetteville a Lovejoy, a dokonce i mezi Tarou a sousedními domy se mohly klidně táhnout tisíce mil vzedmutých a tříštících se vln. Když chcípla stará herka, neměli už žádný dopravní prostředek a na to, aby se někdo namáhavě vláčel po dlouhých kilometrech rudé silnice, nebylo dost času ani sil.

Někdy během dnů strávených prací, z níž bolela záda, v zoufalém zápase o jídlo a při nekonečné péči o tři nemocné ženy, se Scarlett přistihla, jak napíná uši, jestli náhodou nezaslechne známé zvuky – pronikavý vrískot černošské drobotiny z chatrčí, vrzání vozů vracejících se z polí, hromový dusot Geraldova hřebce řítícího se přes pastviny, skřípot kočárových kol na šterku příjezdové cesty a veselé hlasy sousedů, kteří právě přijeli na odpolední besedu. Ale poslouchala marně. Na cestě se nepohnula ani myš, nerozlehl se žádný zvuk a mračno zvířeného prachu ani jednou neohlásilo blížící se návštěvu. Tara se změnila v ostrov uprostřed moře zvlněných zelených kopců a rudých polí.

Kdesi ležel svět, v němž lidé v kruhu rodiny bezpečně jedli a spali pod svou střechou. Kdesi děvčata ve třikrát obrácených šatech vesele flirtovala s pány a zpívala *Až krutá válka skončí*, jako to Scarlett dělávala před pouhými několika týdny. Kdesi probíhala válka, v níž střílela děla, hořela města a zranění vojáci hnili po lazaretech, obklopeni nasládlými pachy, z nichž se zvedal žaludek. Kdesi pochodovala, bojovala a spala armáda složená z bosých vojáků oblečených do špinavých uniforem z podomácku utkaného sukna. A georgijské hory se hemžily modrými uniformami Yankeeů, dobře živěných Yankeeů na štíhlých koních s břichy nacpanými kukuřicí.

Za hranicemi Tary byla válka a svět. Ale na plantáž válka i svět doléhaly pouze vzpomínkami, které musely být vyhnány z hlavy pokaždé, jakmile se tam ve slabých chvilkách vyvolaných únavou vloudily. Vnější svět ustupoval před požadavky prázdných žaludků a život se sám rozpadl ve dvě navzájem se doplňující myšlenky na jídlo a jak si ho opatřit.

Jídlo! Jídlo! Proč měl žaludek delší paměť než mozek? Scarlett dokázala potlačit myšlenku na životní zklamání, ale ne na hlad, a každé ráno, když ještě ležela v polospánku a paměť jí sama nepřipomněla válku a hlad, se ospale převalovala ze strany na stranu a čekala, že ucítí nádherné vůně opékané slaniny a pečených

rohlíků. A každé ráno čichala tak intenzivně, aby opravdu ucítila vůni jídla, až se tím pokaždé probudila.

V Taře přicházely na stůl jamy, burské oříšky a mléko, ale ani tohoto primitivního jídla nebylo nikdy dost. Když je Scarlett před sebou viděla třikrát denně, vzpomínky se jí vracely do starých časů k jídlům, která mívali, ke stolu s rozsvícenými svícemi a k chodům, jejichž vůně prosycovaly vzduch.

Jak marnotratně tehdy zacházeli s jídlem, jak bezmezně jím plýtvali! Rohlíky, kukuřičné lívanečky, vdolečky a koláčky, rozpuštěné máslo – to všechno se podávalo najednou. Na jednom konci stolu stála šunka a na druhém smažená kuřata, kapustičky plovoucí v omáče lesknoucí se omastkem, hory fazolí na porcelánu zdobeném kytičkovými vzory ve světlých barvách, smažené dýně, dušená okra, mrkev ve smetanové omáče, husté, že se skoro dala krájet. A tři moučníky, aby si každý mohl vybrat, co měl rád, čokoládový dort s několika vrstvami, vanilkový pudink a máslové řezy zdobené šlehačkou. Při vzpomínce na tato delikátní jídla Scarlett často vyhrkly z očí slzy, což nedokázala ani smrt, ani válka, a ve věčně kručícím žaludku se jí často hryzavá prázdnota zhoršila v akutní nevolnost. Protože chuť k jídlu, kterou chuťva vždycky zatracovala, zdravá chuť k jídlu, kterou má každá devatenáctiletá dívka, se teď čtyřnásobně zvětšila těžkou a úmornou prací, jakou předtím nikdy nepoznala.

Nebyla v Taře jediná, koho trápil hlad, protože ať se podívala, kam chtěla, všude ji pronásledovaly hladové pohledy černochoů i bělochoů. Carreen a Suellen brzy začnou mít nenasytný hlad, jaký pronásleduje všechny rekonvalescenty, kteří přežili tyfus. Malý Wade už nyní pořád dokola bědoval: „Wadeovi nechutná jam. Wade má hrad.“

Ostatní si také stěžovali:

„Slečno Scarlett, esli nedostanu víc najíst, nebudu moct kojit vobě děti.“

„Slečno Scarlett, esli nedostanu víc do žaludku, nedokážu štípat dříví.“

„Ovečko moje, moc potřebuju něco pořádnýho do žaludku.“

„Dcero, nemůžeme mít taky něco jiného než jamy?“

Jenom Melanie si nestěžovala. Melanie, která byla v obličeji čím dál pohublejší a bledší a svíjela se bolestí dokonce i ve spánku.

„Nemám hlad, Scarlett. Dej moje mléko Dilcey. Musí kojit dvě děti. Nemocní nemají hlad.“

Její ušlechtilá statečnost Scarlett dráždila víc než dotěrné skučení ostatních. Mohla je – a také to dělala – zakřiknout zatrpkle uštěpačnou poznámkou, ale před Melaniinou nesobeckostí si připadala bezbranná, bezbranná a vzpurná. Gerald, černoši i Wade začali tíhnout k Melanii, protože i ve své slabosti zůstávala laskavá a měla pochopení pro druhé, Scarlett v těchto dnech nedokázala ani jedno, ani druhé.

Hlavně Wade se skoro nehnul z Melaniina pokoje. S Wadem nebylo něco v pořádku, ale Scarlett neměla čas lámat si hlavu tím, co mu vlastně je. Uvěřila chůvě, která tvrdila, že chlapec má roupy, a léčila ho směsí sušených bylin a kůry, kterou v podobných případech Ellen kurýrovala černošské děti, ale chlapec po této kůře ještě více pobledl. V těchto dnech v něm Scarlett ani neviděla živou bytost. Byl pro ni prostě jednou z mnoha starostí, jedním z hladových krků, které musela nakrmit. Jednou, až se dostane z téhle nepříjemné situace, si s ním bude hrát, bude mu vyprávět a bude ho učit abecedu, ale teď neměla ani čas, ani chuť. A protože se jí připletl pod nohy pokaždé, když byla nejutahanější nebo nejutrápenější, často se na něj utrhovala.

Vadilo jí, že se mu při jejím napomínání zračil v kulatých očích tak příšerný strach, protože když byl vyděšený, vypadal tak prostoduše. Neuvědomovala si, že malý chlapec prožívá hrůzu, jakou těžko chápou i dospělí. Wade prožíval strach, který mu otřásal dušičkou a kvůli němuž se často s výkřikem probouzel uprostřed noci. Při

každém nečekaném zvuku nebo ostřejším slově se roztřásl, jelikož v dětské hlavičce měl hluk a drsná slova nerozlučně spojená s Yankeei a Yankeeů se bál víc než Prissyných strašidel.

Až do obléhání Atlanty provázeného rachotem střelby zažil jen šťastné dětství, tiché a klidné dětství. Matka si ho sice příliš nevšímalá, ale všichni se s ním jen mazlili, mluvili s ním něžně až po noc, kdy byl probuzen explozí. Té noci a následujícího dne mu matka poprvé dala facku a začala na něj křičet ošklivá, drsná slova. Život v přívětivém cihlovém domě v Broskvoňové ulici, jediný život, jaký znal, té noci skončil a chlapec se ze ztráty neměl už nikdy vzpamátovat. Při útěku z Atlanty chápal jen, že ho pronásledují Yankeeové, a teď žil v neustálém strachu, že ho dostihnou a rozsekají na kusy. Kdykoli Scarlett zvýšila hlas a něco mu vyčítala, celý se zhroutil strachem, jelikož se mu v dětské paměti vybavil hrozný pocit, jaký se ho zmocnil, když to udělala poprvé. Zkrátka, rozzlobený hlas se mu spojil s Yankeei a začal se bát matky.

Scarlett si musela nutně všimnout, že se jí syn začíná vyhýbat, a ve vzácných chvílích, kdy unikla nekonečnému náporu povinnosti a mohla o tom přemýšlet, se tím trápila. Takhle se cítila ještě hůř, než když se jí pořád držel za sukně, a nejvíc ji uráželo, že si našel útočiště u Melaniiny postele, kde si tiše hrál podle Melaniiných rad nebo poslouchal, co mu vypravovala. Wade zbožňoval „tetičku“, která mluvila něžným hlasem, pořád se usmívala a nikdy nekřičela: „Bud' zticha, Wade! Bude mě z tebe bolet hlava!“ ani „Proboha, Wade, nech toho věčného otravování!“

Scarlett neměla čas se mazlit se svým synem a ani ji to nenapadlo, ale žárlila, když viděla, že to dělá Melanie. Když jednou přistihla Wadea, jak stál na hlavě u Melanie v posteli a pak na ni spadl, dala mu facku.

„Neumíš si vymyslet nic lepšího než takhle strkat do tetičky, když víš, že je nemocná? Koukej mazat na dvůr, tam si hraj a tady ať už tě víckrát nevidím.“

Ale Melanie zvedla slabou ruku a přivinula plačícího chlapce k sobě.

„No tak, Wade, nechtěl jsi do mě strčit, vid' že ne? Vůbec mě neotravuje, Scarlett. Nech ho tady se mnou. Ráda se o něj budu starat. Stejně nemůžu dělat víc, dokud se neuzdravím, ty ho stejně nemůžeš mít na očích, když máš i tak dost jiných starostí.“

„Nebud' husa, Melly,“ odsekla jí Scarlett. „Stejně se nezotavuješ, jak bys měla, a určitě ti nepomůže, když ti Wade bude dupat po břiše. Jestli tě, Wade, ještě jednou nachytám u tetičky v posteli, vynesu tě v zubech. A přestaň popotahovat. Kdo to má pořád poslouchat. Radši se chovej jako mladý muž.“

Wade s pláčem vyběhl ven a schoval se za dům. Melanie se kousla do rtu a do očí jí vyhrkly slzy a chůva, která stála v hale a stala se svědkem celého výjevu, se strašně zamračila a těžce popadala dech. Ale v těch dnech se nikdo neodvážil Scarlett odmlouvat. Všichni měli strach z jejího ostrého jazyka, všichni se báli nové bytosti, která teď žila v jejím těle.

Scarlett suverénně vládla v celé Taře a jako u všech lidí, kterým se nečekaně dostalo moci a autority, i u ní se draly na povrch všechny panovačné sklony, které měla v povaze. Ne že by byla v podstatě zlá. Spíš byla vyděšená a nejistá sama sebou, a tak jednala s ostatními raději drsně, jen aby nepřišli na její nedostatky a neodmítli jí poslušnost. Kromě toho jí dělalo docela dobře, když mohla rvát na lidi a viděla, jak se bojí. Scarlett si všimla, že to pomáhá jejím přetaženým nervům. Neuniklo jí ani, že se sama mění. Občas, když Pork po nějakém jejím stručném rozkazu sešpulil spodní ret nebo když si chůva sama pro sebe bručela: „Některý lidi si dneska strašně dovolujou,“ se v duchu ptala, kam se podělo její slušné vychování. Veškerá zdvořilost a ušlechtilost, kterou se do ní Ellen snažila vpravit, z ní rychle spadala jako listí ze stromů, jakmile přijde první podzimní mrazík.

Čas od času jí Ellen opakovala: „K podřízeným lidem, a především k černochům, se chovej rozhodně, ale zdvořile.“ Ale kdyby zůstala zdvořilá, černoši by proseděli celý den v kuchyni a donekonečna by vzpomínali na staré zlaté časy, kdy nikoho nenapadlo požadovat, aby černoch sloužící v domě dělal práci, která příslušela nádeníkovi z pole.

„Miluj a cti svoje sestry. Bud' laskavá na postižené,“ nabádala ji často Ellen. „Prokazuj laskavost všem, kteří mají smutek a trápení.“

Scarlett ale nemohla milovat své sestry. Vždyť jí teď visely na krku jako mrtvá přítěž. A pokud jde o to, že je měla ctít, copak je nekoupala, nečesala a nekrmila, ačkoli denně musela nachodit mnoho kilometrů, aby pro ně našla alespoň trochu zeleniny? Copak se nenaučila dojit krávu, přestože měla srdce až v hrdle pokaždé, když na ni to strašné zvíře zakývalo rohy? A být na ně laskavá? – To by byla jen ztráta času. Kdyby s nimi zacházela navenek laskavě, odkládaly by donekonečna okamžik, kdy vstanou z postele, zatímco Scarlett potřebovala, aby byly co nejdřív na nohou, přiložily každá obě ruce k dílu a pomáhaly jí se vším, co bylo třeba udělat.

Sestry se zotavovaly pomalu a ležely vychrtlé a zesláblé v posteli. Zatímco byly v bezvědomí, změnil se kolem nich celý svět. Přišli Yankeeové, černoši odešli a matka zemřela. Všechny tři události byly tak neuvěřitelné, že je sestry nedokázaly pochopit. Občas byly přesvědčeny, že jsou pořád v deliriu a všechny tyto věci se vůbec nestaly. A Scarlett se určitě změnila natolik, že nemohla být skutečná. Když se skláněla přes čelo v nohách postele a vykládala jim, co budou muset dělat, až se uzdraví, zíraly na ni, jako by byla nějaký zlý skřet. Nemohly pochopit, že už nemají přes sto otroků, kteří by za ně pracovali. Nemohly pochopit, že by dámy z rodu O'Harů měly dělat něco rukama.

„Ale, sestřičko,“ žasla Carreen a její roztomile dětský obličejíček se jí protáhl úžasem: „Já přece nemůžu štípat třísky. Zničila bych si ruce.“

„Podívej se na moje,“ odpověděla jí Scarlett s děsivým úsměvem a přitom jí přistrčila k očím vlastní dlaně plné puchýřů a mozolů.

„Jsi odporná, když takhle mluvíš se mnou a se sestřičkou!“ křičela Suellen. „Určitě lžeš a pokoušíš se nás vyděsit. Kdyby tu tak byla maminka, ta by ti nedovolila, abys s námi takhle mluvila! Štípat třísky, to je tedy nápad!“

Suellen se podívala po starší sestře s náznakem pohrdání, jelikož si byla jista, že Scarlett tyhle věci říká jenom proto, aby je potrápila. Suellen málem umřela, ztratila matku, připadala si opuštěná, měla strach a chtěla, aby jí okolí rozmazlovalo a hýčkalo. Scarlett se místo toho každý den naklonila přes čelo v nohách postele, s nebývale nenávisným blýskáním v šikmo posazených zelených očích zhodnotila, jak se sestry zotavují, a pak mluvila o stlaní, vaření, nošení vody ze studny a štípání třísek. A přitom se tvářila, jako že jí řeči o takových strašných věcech dělají moc dobře.

A opravdu jí moc dobře dělaly. Proháněla černochoy a urážela sestry nejen proto, že sama byla tak utrápená, přetažená a unavená, že nemohla jednat jinak, ale protože jí to navíc pomáhalo zapomenout na vlastní zahořklost z poznání, že všechno, co jí matka vyprávěla o životě, je jinak.

Nic z věcí, které ji matka učila, teď nemělo sebemenší cenu a Scarlett z toho byla v nitru dotčená a zmatená. Neuvědomovala si, že Ellen nemohla předvídat zhroucení celé civilizace, v jejímž duchu dcery vychovávala, nemohla předvídat, že ze společnosti vymizí prostředí, pro které je tak dobře připravila. Scarlett nepochopila, že Ellen hleděla do budoucnosti složené z dlouhé řady klidných let připomínajících léta jejího nerušeně plynoucího života, a proto ji poučovala, aby se chovala ušlechtilě a mile, čestně a laskavě, skromně a pravdomluvně. Život je laskavý na ženy, které se tyhle věci naučí, tvrdila Ellen.

Scarlett v zoufalství říkala: „Nic, ale doslova nic ze všeho, co mě učila, mi nepomůže! K čemu mi teď je laskavost? Jakou cenu má

ušlechtilost? Radši jsem se měla naučit orat nebo protrhávat bavlnu jako nějaká černoška. Ach, maminko, jak strašně ses mýlila!”

Scarlett se ovšem nepozastavila nad tím, že Ellenin svět se i se svým řádem zhroutil a zmizel a na jeho místě vznikl brutální svět, svět, v němž se změnila všechna měřítka i hodnoty. Viděla, nebo se alespoň domnívala, že vidí, že se matka mýlila, a rychle se změnila, aby se přizpůsobila novému světu, na který nebyla připravena.

Jen její vztah k Taře se nezměnil. Když se unaveně vracela přes pole a spatřila rozložitý bílý dům, nikdy se nestalo, aby jí srdce neposkočilo láskou a radostí, že je zase doma. Když z okna svého pokoje pozorovala zelené pastviny, rudá pole a změt vysokých stromů v močálovém lese, nikdy se nestalo, aby ji nezaplavil pocit krásy. Její láska k tomuto kraji s mírně zvlněnými kopci a temně rudou půdou, láska k této nádherně rudé půdě, která měla barvu krve, granátů, prachu z cihel a karmínu a z níž tak zázračně vyrůstaly keře ohvězďené bílými chomáčky, byla jedinou věcí, která se na Scarlett nezměnila, zatímco všechno ostatní se měnilo. Nikde jinde na světě nebyla podobná země.

Když se podívala na Taru, chápala, alespoň částečně, proč se vedou války. Rhett se mýlil, když tvrdil, že lidé vedou války pro peníze. Lidé odjakživa nebojovali pro peníze, ale pro zvlněné lány s láskou zorané pluhem, pro zelené pastviny se strništěm posečené trávy, pro líné žluté řeky a bílé domy poskytující chládek mezi magnoliemi. To byly vždycky jediné věci, pro něž stálo za to bojovat, rudá půda, která byla jejich a bude jejich synů, rudá půda, která bude rodit bavlnu jejich synům a synům jejich synů.

Zbyla jí jen podupaná pole kolem Tary, protože matka s Ashleym ji opustili, Gerald pod ranami osudu propadl stařecké senilitě a peníze, černoši, jistota i společenské postavení zmizeli doslova přes noc. Scarlett si vybavila rozmluvu o půdě, kterou tenkrát vedla jakoby v jiném světě s otcem, a žasla, jak mohla být tak mladá a nezkušená a nechápat, co myslel svým výrokem, že půda je jediná věc na světě, pro kterou stojí za to bojovat.

„Protože je to jediná věc na tomhle světě, která trvá – a pro každého, kdo má v žilách aspoň kapku irské krve, je půda, na které žije, matkou... je to jediná věc, která stojí za to, aby člověk pro ni pracoval, aby pro ni bojoval, aby pro ni umíral.“

Jistě, Tara stála za to, aby pro ni člověk bojoval, a Scarlett se rozhodla, prostě a bez dalších otázek, bojovat. Taru jí nikdo nevezme. Nikdo ji ani její rodinu nevyžene a nedonutí je žít odkázány na milost příbuzných. Taru udrží, i kdyby měla strhat všechny lidi, kteří tam zůstali.

Kapitola 26

Scarlett žila v Taře po návratu z Atlanty už dva týdny, když jí začal hnisat největší puchýř na noze, která jí opuchla, až se nemohla obout, a nezbývalo jí než poskakovat po patě. Pokaždé, když se podívala na ošklivou opuchlinu pod prstem, zmocňovalo se jí zoufalství. Co kdyby dostala jako ranění vojáci gangrénu a bez lékařské pomoci umřela? Život byl teď sice trpký, ale Scarlett se s ním vůbec nechtěla rozloučit. A kdo by se taky staral o Taru, kdyby třeba umřela?

Po návratu domů zpočátku doufala, že v Geraldovi ožije starý duch, až se ujme vedení, ale během dvou týdnů naději ztratila. Poznala, že vedení plantáže i všech lidí, kteří na ní zůstali, spočívá, ať se jí to líbí nebo ne, v jejích nezkušených rukou, jelikož Gerald jen tiše sedí a neví o světě, tak úděsně vzdálený Taře a bezmocný. Na prosby o radu jí stereotypně odpovídal: „Dělej, co uznáš za vhodné, dcero.“ Anebo jí poskytoval ještě horší radu: „Porad' se se svou matkou, holčičko.“

Scarlett pochopila, že se už nezmění, a klidně se smířila s vědomím, že Gerald bude až do smrti čekat na Ellen, že bude pořád poslouchat, jestli už nejde. Ocitl se na jakémsi zatemnělém pomezí, kde se zastavil čas a Ellen neustále pobývala ve vedlejší místnosti. Její smrtí mu byla vzata hlavní opora života a s ní ho opustila životní síla. Ellen dělávala obecenstvo, před nímž se odehrávalo zuřivé drama Geralda O'Hary. Ale teď spadla navždy opona, světla byla ztlumena a obecenstvo nečekaně odešlo, zatímco pomatený starý herec zůstal na jevišti a čekal na obvyklé náarážky.

Toho dne ráno byl v celém domě klid, protože všichni až na Scarlett, Wadea a nemocná děvčata hledali v močále svini. Dokonce i Gerald přišel částečně k sobě, jednou rukou se opíral o Porka, ve druhé držel stočený provaz a klopýtal brázdami na polích. Suellen

a Carreen plakaly tak dlouho, až usnuly. Děly to každý den nejméně dvakrát a při vzpomínce na Ellen jim po propadlých tvářích pokaždé stékaly slzy žalu a slabosti. Melanie, která se ten den poprvé opírala o vysoko nastlané polštáře, ležela přikryta spravovanou přikrývkou mezi oběma kojenci. Hlavičku jednoho, s rovnými vlasy jako len, měla opřenou o loket a druhou rukou opatrně držela kudrnatou černou hlavičku Dilceyina dítěte. Wade seděl v nohách postele a poslouchal pohádku.

Scarlett připadal klid, který se rozhostil na Taře, nesnesitelný, jelikož jí příliš naléhavě připomínal mrtvolnou nepohnutost kraje, jímž projížděla onoho nekonečného dne, kdy se vracela domů z Atlanty Kráva ani tele se celé hodiny neozývaly. Za oknem nepípl jediný ptáček a ani hlučná rodinka sedmihlášků, hnízdících po mnoho pokolení v drsně šustícím listí magnolie, toho dne nezazpívala žádnou písničku. Scarlett si přitáhla nízké křeslo až k otevřenému oknu své ložnice, vyhlédla na příjezdovou cestu, na trávník a na zelenající se pastvinu za silnicí a pak zůstala sedět se sukněmi vyhrnutými až ke kolenům a s bradou v dlaních. Lokty se opírala o parapet. Na podlaze vedle ní stálo vědro s vodou přinesenou ze studny a Scarlett si v něm čas od času chladila nohy plné puchýřů a pokaždé přitom zkřivila obličej, protože se jí zdálo, že jí do nich někdo vráží jehly.

Celá podrážděná zabořila bradu do paže. Ten prst jí musí začít hnísat, zrovna když nejvíc potřebuje být silná. Ti hlupáci svini určitě nechytí. Pochytat prasátka, jedno po druhém, jim trvalo celý týden a stará svině je pořád ještě na svobodě. Scarlett bylo jasné, že být s nimi v močálu, určitě by si dokázala vykasat šaty ke kolenům, vzít provaz a chytit svini do lasa, než bys řekl švec.

A i když svini chytí – jestli ji vůbec chytí? Co bude potom, až snědí ji i selata? Život nepřestane jít dál a lidi nepřejde chuť k jídlu. Blíží se zima a nikde nebude nic k jídlu, ani nepatrné zbytky zeleniny ze zahrad sousedů. Musí nutně sehnat hrách a proso, aby bylo po jaru

co sít a sázet, a také nové oděvy pro všechny. Odkud má všechny ty věci vzít a jak za ně zaplatit?

Scarlett tajně prohledala Geraldovy kapsy i jeho pokladnu, ale našla jen svazky konfедераčních obligací a tři tisíce konfедераčních dolarů v bankovkách. Za to by koupila nejvýš jedno slušné jídlo pro všechny, ušklíbla se v duchu Scarlett, vždyť konfедераční měna neměla prakticky žádnou hodnotu. Ale i kdyby měla peníze a podařilo se jí sehnat potraviny, jak by je asi dopravila domů do Tary? Proč bůh dopustil, aby ta stará herka zcepeněla? I to ubohé zvíře, které Rhett musel ukrást, by pro ně teď mělo obrovskou cenu. Ach, kde jsou všichni ti štíhlí pěkní mezci, kteří si vyhazovali z kopýtka na pastvině za silnicí! Kde jsou všichni ti elegantní kočároví koně, kde je její kobyłka, kde jsou poníci sester, kde je Geraldův obrovský hřebec, který se vždycky hnal tryskem, až mu od kopyt lítaly kusy drnu... Kde je jim všem konec... Ach, mít tak aspoň jediného, a třeba i toho nejpaličatějšího mezka!

Ale nevádí – až se jí noha zahojí, dojde pěšky do Jonesboro. Bude to nejdelší cesta pěšky za celý život, ale ujde ji. I kdyby Yankeeové vypálili úplně celé město, určitě najde aspoň v okolí někoho, kdo jí poradí, kde by sehnala jídlo. Vybavila si Wadeův obličejíček šklebící se odporem. Nechtěl jamy, ale pečené stehýnko s trochou rýže a omáčky.

Jasně slunce předního dvora jí náhle zakryl mrak a stromy se jí rozplynuly v slzách. Scarlett svésila hlavu, položila si ji na paži a snažila se zadržet pláč. Pláč teď už stejně k ničemu nevedl. Plakat pomáhalo jedině tehdy, když byl po ruce muž, od něhož potřebovala nějakou službu. Jak se tak choulila a pevně tiskla víčka, aby zadržela slzy, vyděsil ji dusot kopyt. Ale raději nezvedla hlavu. Během posledních dvou týdnů si ten zvuk představovala až příliš často, ve dne v noci, stejně jako si představovala šustění Elleniných sukní. Srdce jí bušilo jako vždycky v takových případech, dokud sama sebe nenapomenula: Nebud' hloupá husa!

Ale dusot kopyt se znepokojivě přirozeným způsobem zpomalil do rytmu chůze a Scarlett slyšela pravidelný skřípot podkov o štěrk. Byl to kůň – přijel někdo od Tarletonových nebo Fontaineových? Scarlett prudce zvedla hlavu a uviděla yankeeovského jezdce.

Podvědomě se přikrčila za záclonu a celá fascinovaná po něm pokukovala záhyby poloprůhledné látky. Byla tak vyděšená, že prudce vydechla celý obsah plic najednou.

Seděl ledabyle rozvalený v sedle, tlustý, od pohledu hrubý člověk se zanedbaným černým plnovousem, deroucím se přes rozepnutý modrý kabát. Prasečími očky, posazenými blízko u sebe a přimhouřenými na prudkém slunci, si zpod štítku těsné modré čepice chladnokrevně měřil celý dům. Když pomalu sesedl a přehodil uzdu přes sloupek, ke kterému se přivazovali koně, Scarlett znovu popadla dech, ale prudce a bolestivě, jako by ji předtím někdo udeřil pěstí do žaludku. Je to Yankee, Yankee, a má u pasu dlouhou pistoli! A ona je v domě sama se třemi nemocnými mladými ženami a malými dětmi!

Když se voják s rukou na pouzdru pistole opatrně přiblížil po cestičce k domu a házel prasečími očky hned napravo a hned zase nalevo, Scarlett se v hlavě prudce vystřídal celý kaleidoskop výjevů, příběhy, které sdělovala šeptem tetička Pittypat: útoky na osamělé ženy, podřezávání hrdel, domy zapálené nad hlavami umírajících žen, děti ubodané bodáky, protože se rozplakaly. A všechny ty nevýslovné hrůzy se skrývaly za slovem „Yankee“.

V prvním hnutí hrůzy se chtěla vyděšeně schovat do komory, zalézt pod postel, seběhnout po zadním schodišti a s křikem se rozběhnout k močálu, zkrátka udělat cokoli, jen aby mu unikla. Potom zaslechla vojákovy opatrné kroky na předním schodišti a kradmou chůzi v hale a uvědomila si, že už nemá kudy uniknout. Ztuhlá hrůzou zůstala na místě a bezmocně poslouchala, jak voják prochází v přízemí z místnosti do místnosti a jak jeho kroky zní čím dál hlasitěji a bezstarostněji, protože na nikoho nenarazil. Došel do jídelny a za chvíli vstoupí do kuchyně.

Když si Scarlett vzpomněla na kuchyni, najednou se jí zmocnil vztek, tak prudce, jako by se jí do srdce zabodl vržený nůž, a před její všemocnou zuřivostí musel ustoupit strach. Kuchyně! V kuchyni se na otevřeném ohni vařilo ve dvou hrncích jídlo, v jednom se dusila jablka a ve druhém směs zeleniny přinesená s takovou námahou ze zahrady Dvanácti dubů a od MacIntoshových – oběd, kterým bude muset nakrmit devět hladových lidí, přestože by s bídou stačil pro dva. Scarlett celé hodiny bojovala s vlastním hladem a čekala, až se vrátí ostatní, a teď se při představě, že by jim nějaký Yankee měl sníst jejich chudé jídlo, celá roztrásla vzteky.

Čert je vem všechny! Vrhli se na Taru jako kobylinky, nejdřív ji nechali pomalu vyhladovět, a teď se ještě vracejí a chtějí by ukrást i to málo, co tu po nich zbylo. Prázdný žaludek se jí obracel. Přisahám bohu, tenhle Yankee krade dneska naposled!

Vyklouzla z obnošených střevíčků a bosa doběhla k prádelníku. Hnisající prst vůbec necítila. Potichu otevřela horní zásuvku a popadla těžkou pistoli, kterou si přivezla z Atlanty, zbraň, kterou nosil Charles, ale z níž v životě nevystřelil. Chvíli se hrabala v koženém pouzdru pověšeném na zdi pod Charlesovou šavlí a vyndala kapsli. Zasunula ji, kam patřila, a ruka se jí ani nezachvěla. Rychle a tiše vyběhla do haly a vydala se po schodech dolů. Jednou rukou se přidržovala zábradlí a ve druhé tiskla k noze pistoli schovanou v záhybech sukně.

„Kdo je tam?“ vykřikl nosový hlas a Scarlett se zastavila uprostřed schodiště. V uších jí bušila krev, že sotva slyšela, co na ni volá hlas, který se mezitím ozval znovu: „Stůj, nebo střelím!“

Voják stál ve dveřích jídelny, nervózně příkrčený, v jedné ruce držel pistoli a ve druhé malou skříňku na šití z růžového dřeva, v níž byl zlatý náprstek, nůžky se zlatými oušky a drobný hříbek na látání se zlatým kloboučkem. Scarlett cítila, že má nohy zmrzlé až po kolena, ale tvář měla rozpálenou vztekem. Ellenina skříňka na šití v jeho ruce! Nejraději by byla křikla: Polož to! Polož to, ty

sprostý..., ale nezmohla se na slovo. Dokázala na něj jen upřeně hledět přes zábradlí a sledovat, jak se přestal tvářit nervózně a drsně, a místo toho se mu v obličeji objevil napůl pohrdavý a napůl laskavý výraz dožadující se přízně.

„Konečně že je taky někdo doma,“ řekl, zasunul pistoli do pouzdra a popošel do haly, až stál přímo pod Scarlett. „Jste tu úplně sama, mladá dámo?“

Bleskurychle přehodila ruku s pistolí přes zábradlí a namířila mu přímo do vyděšeného vousatého obličeje. Než stačil sáhnout k opasku, stiskla spoušť. Zpětný ráz jí zatočil dokolečka a zároveň jí do uší dolehla ohlušující rána a do nosu jí vnikl štiplavě kyselý dým. Voják dopadl zády na podlahu a roztáhl se směrem k jídelně tak prudce, až poskočil nábytek. Skříňka mu vypadla z ruky a obsah se rozsypal kolem po podlaze. Scarlett ani pořádně nevnímala, jak seběhla dolů, postavila se nad vojáka a upřeně hleděla na pozůstatky obličeje nad plnovousem, krvavou díru v místech, kde býval nos, a skelné oči popálené střelným prachem. Když se dívala na mrtvého, na lesklé podlaze se objevily dva pramínky krve: jeden vytékal z obličeje a druhý z temene.

Ano, byl mrtvý. Nemohlo o tom být pochyb. Zabila člověka.

Dým pomalu stoupal ke stropu a rudé pramínky u jejích nohou se rozšiřovaly. Připadalo jí, že stojí nekonečně dlouho, a v nepohnutém tichu horkého rána všechny nesouvisející zvuky a vůně jako by mnohonásobně zesílily: prudké bušení jejího srdce připomínající bubnování, skoro neslyšné drsné šustění magnoliových listů, vzdálený naříkavý hlas ptáka z močálu i sladká vůně květin pod oknem.

Zabila člověka, ona, která se vždycky úzkostlivě vyhýbala zabíjení na lovu a nesnesla kvičení poráženého vepře ani pištění zajíce uvízlého v oku. Vražda! znělo jí tupě v mozku. Dopustila jsem se vraždy. Ale to se přece zrovna mně nemohlo stát! Zabloudila pohledem k chlupaté ruce s krátkými prsty ležící na podlaze těsně vedle skříňky na šití a zničehonic se v ní probudila veškerá životní

síla i živočišně chladná tygří radost. Klidně by dokázala zarýt patu do zející rány po ustřeleném nose a prožívat nesmírnou rozkoš, že se bosou nohou dotýká jeho teplé krve. Konečně se pomstila za Taru – a taky za Ellen.

V horní hale se rozlehly rychlé vrávoravé krůčky, pak nastalo ticho a po něm bylo slyšet vlekoucí se kroky doprovázené kovovým cinkáním. Scarlett se vrátil smysl pro čas a skutečnost, zvedla hlavu a na horním schodišti uviděla Melanii jen tak v potrhané košilce, která jí sloužila za noční košili, jak s vypětím sil drží v zesláblé ruce Charlesovu šavli. Melanie pohledem vnímala scénu z přízemí v celé její celistvosti: roztaženou mrtvolu v modré uniformě ležící v krvavé kaluži, skříňku se šitím hned vedle, Scarlett, bosou a v obličejí celou popelavou, s dlouhou pistolí v ruce.

Pohledy obou žen se mlčky setkaly. V Melaniině obvykle ušlechtilém obličejí se zrcadlila jakási pochmurná pýcha, v úsměvu jí byl znát souhlas a neznámá, divoká radost, které se rovnaly vášnivé bouři, jež se rozpoutala ve Scarlettině nitru.

Ale vždyť ona – je – je stejná jako já! Chápe, jak mi je! napadlo Scarlett během té nekonečně se vlekoucí chvíle. Udělala by totéž!

Vzrušeně zvedla hlavu ke křehké, potácející se dívce, k níž vždycky cítila jen nechuť a pohrdání. Ale teď ji zaplavovala vlna obdivu a přátelství, smývajíc snad i nenávist, kterou cítila vůči Ashleyho manželce. Scarlett v okamžiku jasnozřivosti nezkalené žádným malicherným pocitem poznala, že za něžným hláskem a holubičíma očima se v Melanii skrývá tenké jiskřící ostří z nepoddajné oceli a že Melanie má ve zdánlivě klidné krvi také válečné prapory a polnice odvahy.

„Scarlett! Scarlett!“ vrískaly Suellen a Carreen vyděšenými hlásky, tlumenými zavřenými dveřmi jejich pokoje, a Wade dětským hláskem křičel: „Tetičko! Tetičko!“ Melanie si rychle položila prst na ústa, odložila šavli na horní schod, namáhavě se dovlekla na opačný konec haly a otevřela dveře do pokoje nemocných sester.

„Nebojte se, vy zbabělé putičky,“ dobírala si je vesele. „Vaše starší sestra se snažila vyčistit rez z Charlesovy pistole a přitom jí vyšla rána, která ji málem vyděsila k smrti... No tak, Wade Hamptone, maminka jen vystřelila z tatínkovy pistole! Až budeš větší, dovolí ti z ní taky střílet.“

Lže a ani nemrkne! obdivovala její výkon v duchu Scarlett. Já bych na to tak rychle nepřišla. Ale proč jim vůbec lže? Musí přece vědět, že jsem to udělala.

Podívala se znovu na mrtvolu u svých nohou a tentokrát, protože vztek i děs pominuly, se jí udělalo špatně a v přirozené reakci organismu se jí roztrásla kolena. Melanie se dovlekla ke schodišti, chytila se zábradlí a s bledým spodním rtem mezi zuby se pokusila vykročit dolů.

„Vrat' se radši do postele. Nedělej hlouposti, vždyť se sama přivedeš do hrobu!“ zakřičela na ni Scarlett, ale polonahá Melanie se navzdory bolesti přece jen dovlekla do haly v přízemí.

„Scarlett,“ šeptala, „musíme ho někde pohřbít. Třeba nebyl sám, a kdyby ho tu našli...“ Musela se opřít o Scarlettinu paži, aby se udržela na nohou.

„Určitě přijel sám,“ uklidnila ji Scarlett. „Dívala jsem se nahoře z okna a nikoho jiného jsem neviděla. Určitě to byl dezertér.“

„I kdyby byl opravdu sám, nikdo se nesmí dozvědět, co se s ním stalo. Černoši by třeba někde něco plácli a tamti by si pro tebe přijeli. Scarlett, musíme ho schovat, než se všichni vrátí z močálu.“

Scarlett, popíchnutá naléhavým tónem čišícím z Melaniina hlasu, si ze všech sil lámala hlavu.

„Mohla bych ho pochovat v koutě zahrady pod besídkou – v těch místech je měkká půda, protože tam Pork vykopal soudek whisky. Ale jak ho tam dopravím?“

„Každá ho popadneme za jednu nohu a odtáhneme ho tam,“ prohlásila rozhodným tónem Melanie.

Scarlett ji proti své vůli musela obdivovat ještě víc než předtím.

„Neutáhla bys ani chcíplou kočku. Odvleču ho sama,“ odpověděla hrubě. „Vrať se radši do postele. Nebo se přivedeš sama do hrobu. Nepokoušej se mi pomáhat, nebo tě donesu nahoru v náruči.“

Melaniin bledý obličej roztál milým, chápavým úsměvem. „Jsi moc hodná, Scarlett,“ prohlásila a lehce se dotkla rty Scarlettiny tváře. Než se Scarlett stačila vzpamatovat z překvapení, Melanie pokračovala: „Jestli se ti ho podaří vytáhnout ven, uklidím – tu spoušť, než se všichni vrátí, a pak, Scarlett...“

„Co pak?“

„Myslíš, že by bylo nečestné prohledat jeho batoh? Třeba tam měl něco k jídlu.“

„Určitě ne,“ schválila Melaniin nápad Scarlett, otrávená, že na něj nepřišla sama. „Vem si na starost batoh a já mu prohledám kapsy.“

Scarlett se znechuceně sklonila k mrtvole, rozepla zbývající zapnuté knoflíky na kabátě a začala mu systematicky obracet naruby všechny kapsy.

„Panebože!“ zašeptala a vytáhla napěchovanou náprsní tašku převázanou kouskem hadru. „Melanie – Melly, asi je plná peněz!“

Melanie neodpověděla, ale prudce se posadila na podlahu a opřela se o stěnu.

„Podívej se sama,“ vyzvala Scarlett chvějícím se hlasem. „Já jsem taková slabá.“

Scarlett strhla hadr a třesoucíma se rukama rozevřela kožené záhyby náprsní tašky.

„Podívej, Melly – jen se podívej!“

Melanie se podívala a rozšířily se jí panenky. Náprsní taška byla nacpána bankovkami, zelenými dolary Spojených států promíchanými s penězi Konfederace a mezi spoustou papírů se třpytily tři mince: zlatý desetidolar a dva pětidolary.

„Teď se nezdržuj počítáním,“ zarazila Melanie Scarlett, která zrovna strčila prst mezi bankovky. „Nemáme čas...“

„Chápeš, Melanie, že za tyhle peníze si budeme moct opatřit jídlo?“

„Samozřejmě, moje milá. Všechno chápu, ale teď nemáme čas. Podívej se mu do dalších kapes a já prohledám batoh.“

Scarlett se nechťelo dát náprsní tašku z ruky. Otvíraly se před ní skvělé výhledy – peníze, které mají skutečnou hodnotu, Yankeeův kůň, jídlo! Bůh tedy opravdu je a postaral se, i když velice podivným způsobem. Scarlett seděla na zadečku a celá rozzářená se nemohla pohledem odtrhnout od náprsní tašky. Jídlo! Melanie jí vytrhla tašku z rukou...

„Dělej!“ pobídla Scarlett.

V kapsách kalhot našla jen oharek svíce, zavírací nůž, smotek tabáku a kousek provázku. Melanie vyndala z batohu malý balíček kávy a čichala k němu jako k nejvzácnějšímu parfému, suchar a – při pohledu na zbývající věci se jí prudce změnil výraz v obličeji – miniaturní portrét malé holčičky ve zlatém rámečku zdobeném perličkami, granátovou brož, dva široké zlaté náramky s drobnými zlatými řetízky, zlatý náprstek, stříbrný dětský hrneček, zlaté nůžky k vyšívaní, prsten s diamantem a náušnice s přivěšenými diamanty ve tvaru hrušek, z nichž každý musel mít, jak odhadly i svým nezkušeným pohledem, nejméně jeden karát.

„Zloděj!“ zašeptala Melanie a odtáhla se od mrtvol. „Scarlett, tohle všechno musel nakrást!“

„Samozřejmě,“ souhlasila Scarlett. „A sem přišel v domnění, že si u nás nakrade další věci.“

„Dobře že jsi ho zabila,“ prohlásila Melanie s tvrdým pohledem v jemných očích. „Ale teď dělej, miláčku, a odtáhni ho pryč.“

Scarlett se sklonila k mrtvému vojákovi, vzala ho za holínky a zatáhla. Jak byl těžký a jak si sama najednou připadala slabá. Co když s ním nedokáže pohnout? Obrátila se k mrtvole zády, dala si pod každou paži nohu v holínce a vši silou zabrala. Mrtvola se pohnula z místa a Scarlett znovu trhla. Bolavá noha, na kterou pro samé rozčilení zapomněla, se znovu ozvala. V hnisajícím prstu jí škublo, až zaskřípala zuby a rychle přenesla váhu na patu. Zabírala vši silou,

z čela jí kapal pot, ale podařilo se jí ho přetáhnout přes celou halu. Jenomže za ní zůstávala krvavá stopa.

„Jestli bude krvácet i na dvoře, nedokážeme to skrýt,“ vydechla Scarlett. „Dej mi svou košilku, Melanie, omotám mu s ní hlavu.“

Melanie, bledá jako stěna, prudce zrudla.

„Nebud' hloupá, nebudu se na tebe dívat,“ uklidňovala ji Scarlett. „Kdybych na sobě měla spodničku nebo kalhotky, vzala bych si je.“

Melanie se opřela pevněji o stěnu, přetáhla si košilku přes hlavu, mlčky ji hodila Scarlett a rukama se snažila zakrýt svou nahotu.

Ještě že nejsem tak stydlivá, pomyslela si Scarlett a spíš cítila, než viděla, jak Melanie trpí studem, když sama omotávala roztrhaný hadr kolem znetvořeného obličeje.

Řadou trhavých a kulhavých pohybů se jí podařilo dotáhnout mrtvolu halou k zadnímu vchodu, a když se zastavila, aby si hřbetem ruky utřela čelo, ohlédla se po Melanii, opírající se o stěnu a tisknoucí vyhublá kolena k nahým prsům. Melanie je hloupá, když v takové chvíli myslí na cudnost, řekla si v duchu popuzeně Scarlett. Patřilo to vždycky k jejímu přejemnělému chování, pro které jí Scarlett odjakživa pohrdala. Ale pak se sama zastyděla. Vždyť přece – Melanie se přece tak brzy po porodu zvedla z postele a přišla jí na pomoc se šavlí, kterou sotva unesla v ruce. Na to je třeba kuráž, a sice takovou kuráž, jakou Scarlett, jak sama dobře věděla, nikdy neměla, kuráž z tenké oceli a spředeného hedvábí, jakou Melanie projevila té hrozné noci, kdy padla Atlanta, a při následující dlouhé cestě domů. Byla to nepochopitelná, nenápadná kuráž, jakou v sobě měli všichni Wilkesové, vlastnost, kterou Scarlett nechápala, ale které přesto, ač nerada, vzdávala hold.

„Jdi si lehnout,“ vykřikla přes rameno. „Jestli nepůjdeš, budu z toho mít smrt. Uklidím tu spoušť, jakmile ho zahrabu.“

„Utřu krev do jednoho z těch pestrých koberečků,“ zašeptala Melanie a zoufale se podívala po kaluži krve na podlaze.

„Tak dobře, mně je úplně jedno, jestli se sama přivedeš do hrobu! A jestli se vrátí, než budu hotová, drž všechny v domě a řekni jim, že kůň přiběhl sám bůhvíodkud.“

Melanie se celá třásla na ranním slunci a zakryla si uši, aby neslyšela příšernou řadu ran, když Scarlett táhla mrtvolu ze schodů a hlava o každý tupě bouchla.

Nikdo se nevyptával, odkud se v Taře vzal kůň. Bylo jasné, že utekl z nedávné bitvy, a všichni byli rádi, že ho mají. Yankee ležel zahrabán v mělkém hrobě, který Scarlett vyhrabala pod besídkou obrostlou muškátovým vínem. Kolmé kůly podpírající silné výhonky byly prohnílé a Scarlett do nich ten večer sekala kuchyňským nožem tak dlouho, dokud nepadly a změt' muškátové révy nepřikryla hrob. Scarlett nenařídila, aby zrovna tuhle škodu někdo napravil, a černoši mlčeli, ať tušili proč, nebo ne.

Z mělkého hrobu nevstával žádný duch a nechodil ji strašit za dlouhých nocí, kdy nemohla únavou usnout. V paměti ji nepronásledovala ani hrůza, ani výčitky svědomí. Sama se divila, jak je to možné, protože ještě před měsícem by nic podobného nedokázala udělat. Hezká mladá paní Hamiltonová s dolíčky ve tvářích, náušnicemi poletujícími na řetízcích a se svým bezbranným vystupováním, ta že by dokázala střílet muže do obličeje a pak ho zahrabat do narychlo vykopané díry? Scarlett se pochmurně ušklíbala při představě, jak by se asi vyděsili známí, kdyby o tom věděli.

Už na to nebudu myslet, rozhodla se. Je to pryč a za námi, a byla bych pěkná káča, kdybych ho nezabila. Počítám – počítám, že jsem se od návratu domů asi trochu změnila, protože jinak bych to nedokázala udělat.

Scarlett na to vědomě nemyslela, ale na dně duše se jí pokaždé, když narazila na nepříjemnou nebo těžkou povinnost, vynořila myšlenka, která ji posilovala: Když jsem dokázala zabít, tak tohle dokážu taky.

Změnila se víc, než tušila, a tvrdá slupka, která jí začínala obalovat srdce, když zůstala ležet v otrocké zahrádce U Dvanácti dubů, pomalu sílila.

Když měla koně, Scarlett se mohla přesvědčit na vlastní oči, co se stalo se sousedy. Od návratu domů se tisíckrát zoufale ptala sama sebe: Jsme jediní, kdo zbyli v celém okrese? Všem ostatním vypálili dům a vyhnali je? Uchýlili se všichni do Maconu? Protože měla v čerstvé paměti, co viděla U Dvanácti dubů, u MacIntoshových i v troskách zbylých z barabizny Slatteryových, spíš se pravdy děsila. Ale lepší bylo dozvědět se nejhorší než pořád žít v nejistotě. Rozhodla se zajet nejdřív k Fontaineovým, ne že by jejich dům byl nejbližší, ale protože by tam třeba našla starého doktora Fontainea. Melanie potřebovala lékaře. Nezotavovala se, jak by měla, a Scarlett byla vyděšena, že je pořád tak bledá a slabá.

Jakmile se jí prst na noze zahojil natolik, že se dokázala obout, vyšvihla se na Yankeeova koně. Jednu nohu si zasunula do zkráceného třmenu a druhou ohnula přes hrušku sedla, což byla nejbližší obdoba dámského sedla, na jakou se v tu chvíli zmohla, vyrazila směrem k Mimóze a v duchu se připravovala, že ji najde vypálenou.

Proto ji příjemně překvapilo, když mezi vysokými mimózami uviděla zašlou štukovanou fasádu žlutého domu, který vypadal jako za starých časů. A když z něj vyšly tři ženy a vítaly ji polibky a radostnými výkřiky, zaplavila ji vřelá radost, radost, z níž jí málem vyhrkly slzy.

Ale jakmile utichly první nadšené výkřiky na uvítanou a všechny ženy se nahrnuly do jídelny a posadily se, Scarlett zamrazilo. Yankeeové do Mimózy nepřišli, protože ležela stranou, daleko od hlavní silnice. U Fontaineových proto zůstal dobytek i ostatní zásobry, ale přesto vládlo v Mimóze stejně podivné ticho jako v Taře a celém okolí. Všichni otroci až na čtyři služky utekli z domu, protože se děsili blížících se Yankeeů. V domě nezůstal jediný muž, kromě Sallyina chlapce Joea, pokud mohlo být dítě sotva odrostlé plenkám

považováno za muže. V domě zůstala babička Fontaineová, které bylo sedmdesát let, její snacha, které se odjakživa říkalo Mladá slečna, ačkoliv už překročila padesátku, a Sally, jíž bylo nedávno teprve dvacet. Zůstaly bez ochrany daleko od nejbližších sousedů, ale nedávaly na sobě znát, jestli se bojí nebo ne. Scarlett napadlo, že Sally i Mladá slečna mají z porcelánově křehké, ale přesto nezdolné babičky takový strach, že se neodváží postěžovat si nahlas slůvkem. Staré paní se bála i sama Scarlett, jelikož měla ostrý pohled a ještě ostřejší jazyk, a Scarlett kdysi zažila na vlastní kůži účinky obou dvou.

Všechny tři ženy spojovala spřízněnost duchem i zážitky, přestože nebyly pokrevně spřízněny a byly od sebe vzdáleny věkem. Všechny tři nosily smutek ušitý z podomácku obarvené látky, všechny byly unavené, smutné a utrápené, všechny byly zatrpklé a jejich zatrpklost čišela i z úsměvů a laskavých slov na uvítanou, přestože se netvářily rozmrzele a nestěžovaly si. Ale otroci jim utekli, peníze ztratily cenu, Sallyin manžel Joe padl u Gettysburgu a Mladá slečna také ovdověla, jelikož mladý doktor Fontaine zemřel ve Vicksburgu na úplavici. Zbývající dva synové, Alex a Tony, byli kdesi ve Virginii a nikdo nevěděl přesně, jestli žijí nebo ne, a starý pan doktor Fontaine odtáhl kamsi s Wheelerovou jízdou.

„A tomu starému bláznovi je sedmdesát tři, i když si hraje na mladšího, a je prolezlý revmatismem jako prase blechami,“ dala se slyšet babička s očima rozzářenýma pýchou na manžela, čímž Scarlett prozradila, že ostrá slova nemyslí vážně.

„Nemáte náhodou zprávy, co se děje v Atlantě?“ vyzvídala Scarlett, když se všechny pohodlně usadily. „V Taře jsme úplně odříznutí od světa.“

„Ale, děvčátko,“ ozvala se stará paní, která se jako obvykle ujala řízení hovoru, „jsme tu na tom stejně jako vy. Víme jen, že Shermanovi se nakonec podařilo město dobýt.“

„Takže se tam přece dostal. Co dělá teď? Kde se momentálně bojuje?“

„Jak by tři opuštěné ženy odříznuté od světa na venkově mohly vědět něco o válce? Vždyť jsme už celé týdny nedostaly noviny ani časopisy!“ poznamenala stará paní uštěpačně. „Jeden náš černochoch mluvil s nějakým černochem, který potkal dalšího černocho, který byl v Jonesboro, a jeho novinky jsou jediné, co jsme slyšely. Černoši tvrdili, že Yankeeové se nakvartýrovali do domů v Atlantě a nechávají odpočinout vojáky i koně, ale jestli je to pravda, musíte posoudit sama, já o tom osobně ne vím vůbec nic. I když si myslím, že po bojích s našimi budou odpočinek potřebovat.“

„Když si představím, že jste už tak dlouho v Taře, a my o tom nevěděly!“ vložila se do hovoru Mladá slečna. „Vyčítám si, že jsem nesedla na koně a nezajela se k vám podívat! Ale když většina černochochů utekla, měla jsem tolik práce, že jsem se nemohla uvolnit. Ale měla jsem to udělat. Nezachovala jsem se jako dobrá sousedka. Ale my jsme samozřejmě myslely, že Yankeeové vypálili Taru stejně jako Dvanáct dubů a dům MacIntoshových a že vaši odjeli do Maconu. Ve snu by nás nenapadlo, že se vrátíte domů, Scarlett.“

„Jak jsme si mohly myslet něco jiného, když tudy prošli černoši pana O'Hary s očima navrch hlavy hrůzou a vykládali nám, že se Yankeeové chystají vypálit Taru?“ přerušila ji babička.

„A viděli jsme...“ začala větu Sally.

„Teď mluvím, s dovolením, já,“ pravila úsečně stará paní. „A taky nám říkali, že Yankeeové táboří po celém okolí Tary a vaši se chystají odjet do Maconu. A hned tu noc jsme viděli odraz požáru přicházející od Tary, který trval několik hodin a vyděsil naše hloupé černochoy tak strašně, že do jednoho utekli. Co u vás vlastně hořelo?“

„Všechna bavlna – za sto padesát tisíc dolarů,“ odpověděla Scarlett trpce.

„Bud'te ráda, že neshořel dům,“ napomenula ji babička a opřela si bradu o hůlku. „Bavlna vám vyroste znovu, ale dům ne. Mimochodem, začali jste všichni sklízet letošní bavlnu?“

„Ne,“ odpověděla Scarlett. „Většina je stejně zničená. Podle mého odhadu zůstaly nejvýš tři žoky na odlehlém políčku dole u potoka, a ta nás nezachrání. Všichni nádeníci utekli, takže stejně nemá kdo sklízet.“

„Ježíšmarjá, všichni nádeníci utekli, takže ji nemá stejně kdo sklízet!“ pošklebovala se babička a měřila si Scarlett. „A co takhle vaše pacičky, milostivá, a pacičky slečen sestřiček?“

„Já? Já že bych měla sklízet bavlnu?“ vykřikla Scarlett hrůzou, jako by ji babička přemlouvala k nějakému odpornému zločinu. „Jako nádenice? Jako bílá žebrota? Jako Slatteryovic ženské?“

„Bílá žebrota, to se povedlo! Tahle generace je ale změkčilá a salonní! Musím vám říct, milá dámo, že když jsem byla malá, tatínek přišel o všechny peníze a já jsem se neštítla dělat rukama každou poctivou práci, dokonce i na poli, dokud tatínek neměl dost peněz na prikoupení dalších černochů. Kopala jsem motykou a sklízela jsem vlastnoručně bavlnu, a jestli budu muset, budu to dělat zas. Jak to vypadá, asi na to opravdu dojde. Bílá žebrota, to se povedlo!“

„Ale, maminko,“ vykřikla snacha a prosebně se podívala po obou dívkách, aby jí pomohly uklidnit čepýřící se starou paní. „To bylo přece dávno a za úplně jiných časů. A časy se mezitím změnily.“

„Když je třeba udělat poctivou práci, tak se časy nemění,“ prohlásila stará paní s přísným výrazem v očích a nedala se uchlácholit. „Stydím se za tvou matku, Scarlett, když tě slyším vykládat takové hlouposti, jako že poctivá práce dělá ze slušných lidí bílou žebrota. *Když Eva předla a Adam ryl...*“

Aby odvedla hovor jinam, Scarlett se rychle zeptala: „Co je s Tarletonovými a s Calvertovými? Taky je vypálili? Uchýlili se do Maconu?“

„K Tarletonovým Yankeeové nepronikli. Jejich dům je stranou od hlavní silnice jako náš, ale zato ke Calvertovým přišli a pobrali jim všechnen dobytek i drůbež a všechny černochy přemluvili, aby odešli s nimi...,“ vykládala Sally.

Babička jí skočila do řeči.

„Cha! Všem černým holkám naslibovali hedvábné šaty a zlaté náušnice – tak to bylo! A Cathleen Calvertová říkala, že někteří vojáci odjížděli s černými nánami posazenými v sedle za sebou. Jenomže z toho budou mít jen malé míšence a podle mě jim yankeeovská krev rasu nezlepší.“

„Ale, maminko!“

„Netvař se tak šokovaně, Jane! Jsme přece všechny vdané. A bůhví že jsem už viděla malé mulaty, nebude to poprvé.“

„Proč nevypálili dům Calvertových?“

„Dům zachránil společně přízvuk druhé manželky pana Calverta a toho jejich yankeeovského správce Hiltona,“ odpověděla stará paní, která bývalé guvernantce říkala zásadně „druhá manželka pana Calverta“, ačkoliv jeho první žena byla mrtvá už dvacet let.

„My jsme vždycky neochvějně sympatizovali s Unií,“ pitvořila se stará paní a vypouštěla přitom slova dlouhým úzkým nosem. „Cathleen vyprávěla, že ti dva vykládali nahoru dolů, že všichni Calvertové jsou Yankeeové. A to pan Calvert padl někde v Divočině na severu Virginie! A Raiford u Gettysburgu a Cade slouží někde ve Virginii! Cathleen z toho div neměla smrt a tvrdila, že by byla radši, kdyby dům vypálili. Tvrdila, že Cade pukne vzteky, až se vrátí a všechno se dozví. Ale to mají za to, že si otec vzal Yankeejku – ztratí hrdost i slušnost a začne myslet jen na vlastní kůži... A jak to, že nevypálili Taru, Scarlett?“

Scarlett chvíli váhala s odpovědí. Věděla, že pak hned přijde na řadu otázka: „A jak se daří vašim? Jak se má paní matka?“ Věděla, že by jim nedokázala říci, že Ellen zemřela. Věděla, že kdyby tu větu řekla nahlas, nebo na ni jen pomyslela v přítomnosti těchto chápacích žen, rozbřečela by se a nepřestala by, dokud by se jí neudělalo špatně. A pláč si nemohla dovolit. Po návratu domů pořádně neplakala a věděla, že kdyby jednou zvedla slzám stavidla, opustila by ji veškerá pracně posbíraná odvaha. Ale zároveň chápala, když

se zmateně podívala po přátelsky naladěných obličejích kolem sebe, že by jí dámy Fonteineových nikdy neodpustily, kdyby před nimi zatajila Elleninu smrt. Hlavně babička měla pro Ellen zvláštní slabost, a to bylo vzácné, protože jinak by se v celém okrese těžko našel člověk, který by jí stál za pohled.

„Tak ven s tím,“ naléhala babička a ostře si měřila Scarlett. „Copak to nevíš, slečinko?“

„Víte, dostala jsem se domů až den po bitvě,“ vyhrkla prudce Scarlett. „Všichni Yankeeové už byli pryč. Tatínek... Tatínek mi řekl, že – že je přemluvil, aby dům nevypálili, protože Suellen a Carreen měly tak těžký tyfus, že se nesměly nikam vézt.“

„Poprvé slyším, že by nějaký Yankee udělal něco slušného,“ prohlásila babička, jako by litovala, že slyší o vetřelcích něco dobrého. „Jak se daří děvčatům teď?“

„Ach, už je jim líp, mnohem líp. Už jsou skoro v pořádku, ale jsou strašně slabé,“ odpověděla Scarlett. A pak, když viděla, že stará paní má už na rtech otázku, které se tolik děsila, zoufale hledala, jak by převedla řeč na něco jiného.

„Ráda – ráda bych se vás zeptala, jestli byste nám nemohly přenechat nějaké jídlo. Yankeeové u nás spásli všechno jako hejno kobylek. Ale jestli samy máte málo, stačí, když mi to rovnou řeknete, a...“

„Pošli si Porka s vozem a dostaneš půlku ze všeho, co máme: rýži, kroupy, šunku, pár kuřat,“ odpověděla stará paní a podívala se po Scarlett bleskurychlým pohledem.

„Ale tolik není třeba! Na mou duši, já...“

„Ani slovo! Nechci nic slyšet. Jsme přece sousedé!“

„Jste tak hodné, že nevím, jak... Ale teď už musím jít. Doma by si o mě dělali starost.“

Babička prudce vstala a vzala Scarlett za paži.

„Vy dvě tu zůstaňte,“ nařídila a strkala Scarlett k zadnímu vchodu. „Musím si s touhle holčičkou promluvit mezi čtyřma očima. Pomoz mi ze schodů, Scarlett.“

Mladá slečna a Sally se rozloučily a slíbily, že se brzy zajedou podívat. Užíraly se zvědavostí, co babička asi chce po Scarlett, ale musely počkat, jestli jim to prozradí sama. Se starými dámami je to těžké, šeptala Mladá slečna Sally, když se vracely zpátky k přerušenému šití.

Scarlett stála s uzdou v ruce a měla tupý pocit u srdce.

„Tak,“ zeptala se babička a podívala se jí do očí, „co se vlastně stalo v Taře? Co přede mnou skrýváš?“

Scarlett zvedla hlavu, podívala se do pronikavých očí a poznala, že dokáže říci pravdu, aniž se rozpláče. Před starou paní Fontaineovou nesměl nikdo plakat bez výslovného dovolení.

„Matka zemřela,“ prohlásila věčně.

Prsty ruky ležící na její paži se křečovitě sevřely, až to bolelo, a vráscitá zažloutlá víčka zamrkala.

„Zabili ji Yankeeové?“

„Zemřela na tyfus. Zemřela – den před mým návratem.“

„Nemysli na to,“ kladla jí stroze na srdce babička a Scarlett si všimla, že přitom naprázdno polkla. „A tatínek?“

„Tatínek – tatínek už není tím, čím býval.“

„Jak to myslíš? Vyjádři se jasně. Je nemocný?“

„Z toho šoku – je takový divný... Není...“

„Neopakuj mi, že není tím, čím býval. Myslíš, že se mu to popletlo v hlavě?“

Pro Scarlett bylo úlevou slyšet pravdu vyjádřenou tak bez obalu. Stará paní byla moc hodná, když se ji nesnažila utěšovat, protože to by se určitě rozplakala.

„Ano,“ odpověděla sklesle, „pomátl se. Chová se, jako by byl duchem nepřítomen, a občas si ani nepamatuje, že matka zemřela. Babičko, nemůžu se dívat na to, jak celé hodiny jen sedí a čeká na ni, dokonce velice trpělivě, když přece v sobě nemíval víc trpělivosti než malé dítě. Ale horší je, když si vzpomene, že nás navždy opustila. To pak sedí a napíná uši, jestli náhodou nejde, a najednou vyskočí,

vyběhne z domu a běží rovnou na hřbitůvek. A potom se přivleče zpátky celý usazený a opakuje dokolečka, až bych nejradši začala nahlas křičet: ‚Katie Scarlett, paní O’Harová je mrtvá. Tvoje matka je mrtvá,‘ a mně je pokaždé, jako bych tu hrůzu slyšela poprvé. A někdy pozdě v noci slýchám, jak ji volá, a tak vstanu a jdu k němu a musím mu říkat, že matka je dole u černochoů, protože některý onemocněl. A tatínek brblá, že si nedá pokoj a pořád musí někoho ošetřovat. A dostat ho zpátky do postele dá spoustu práce. Je jako malé dítě. Škoda že tu nemůže být pan doktor Fontaine! Určitě by tatínkovi pomohl! A Melanie taky potřebuje lékaře. Nezotavuje se po porodu, jak by měla...”

„Melly – má děťátko? A bydlí u vás?”

„Ano.”

„Co má Melly co dělat u vás? Proč není v Maconu u tetičky a jejích příbuzných? Nezdálo se mi, že bys ji měla dvakrát ráda, holčičko, přestože je Charlesova sestra. Tak mi hezky všechno pověz. Jak je to?”

„To by trvalo dlouho, paní Fontaineová. Nechcete se raději vrátit dovnitř a posadit se?”

„Klidně postojím,” odpověděla stručně babička. „Kdybys vyprávěla před ostatními, začaly by se děsit a ty by ses začala litovat. Tak ven s tím!”

Scarlett začala zadrhovaně o obléhání a Melaniině stavu, ale když vyprávění pokračovalo pod přísným pohledem starých očí, které ani jednou neuhnuly stranou, začala postupně nalézat slova, závažná a hrozná slova. Všechno se jí vybavilo, horký den k padnutí, kdy se Melanii narodilo dítě, příšerný strach, útěk i to, jak je Rhett opustil. Vyprávěla o divoké tmě té noci, planoucích táborových ohnících, u nichž mohli sedět naši vojáci stejně dobře jako nepřatelští, štíhlé komíny, které jí padly do oka v ranním slunci, mrtvolý vojáků i koní ležící na silnici, hlad, opuštěnost i strach, že Tara byla vypálena.

„Říkala jsem si, že když se dostanu domů, matka všechno zařídí a já budu moci odhodit ztěžklé břemeno. Cestou domů jsem si myslela, že už mám nejhorší za sebou, ale když jsem se dozvěděla, že matka zemřela, pochopila jsem, co doopravdy znamená slovo nejhorší.“

Scarlett sklopila oči k zemi a čekala, co řekne babička. Ticho však trvalo tak dlouho, až si v duchu říkala, že babička možná ani nechápe její zoufalou situaci. Nakonec ale přece uslyšela stařecký hlas a zněl laskavě, laskavěji, než jej kdy Scarlett slyšela, ať promlouval na kohokoli:

„Holčičko, pro ženu je strašné, když musí čelit tomu nejhoršímu, co ji může potkat, protože jakmile se jednou ocitla tváří v tvář tomu nejhoršímu, tak se už nikdy nedokáže ničeho doopravdy bát. A pro ženu je velmi špatné, když se něčeho nebojí. Myslíš si, že nechápu, co jsi mi vypravovala, všechno, co jsi zažila? Kdepak, chápu všechno moc dobře. Když mi bylo asi tolik, kolik je teď tobě, zažila jsem povstání indiánů, těsně po masakru ve Fort Mims... Ano,“ pokračovala nepřítomným, vzdáleným tónem, „bylo mi asi tolik, jako je tobě, protože se to odehrálo před více než padesáti lety. Podařilo se mi utéct do křoví a schovat se. Tak jsem zůstala ležet a sledovala jsem, jak Kríkové vypálili náš dům a skalpovali všechny moje sourozence, bratry i sestry. A já nemohla dělat nic jiného, než tiše ležet a modlit se, aby si někdo ve světle plamenů nevšiml, kde se skrývám. A pak vyvlekli ven matku a zabili ji asi šest metrů od mé skrýše. A taky ji skalpovali. A každou chvíli k ní přiskočil nějaký indián a zatlal jí do hlavy tomahawk. Byla – byla jsem maminčin mazlíček – a musela jsem tam bezmocně ležet a na všechno se dívat. A ráno jsem se vydala k nejbližšímu lidskému příbytku a ten byl vzdálený skoro padesát kilometrů. Trvalo mi tři dny, než jsem se tam dostala, všude samé močály a indiáni, a lidi si potom mysleli, že se zblázním... Tak jsem se seznámila s doktorem Fontainem. Staral se o mě... Ach, bože, už je to, jak říkám, padesát let

a od té doby jsem se nikoho a ničeho nebála, protože jsem zažila to nejhorší, co mě mohlo potkat. A tím, že jsem se neuměla bát, jsem si způsobila spoustu trápení a připravila jsem se o mnoho radostí. Bůh stvořil ženy jako bázlivá, vyděšená stvoření a na ženě, která se nebojí, je něco nepřírozeného... Scarlett, vždycky se musíš něčeho bát – stejně jako musíš něco milovat...”

Babiččin hlas pomalu dozněl a paní Fontaineová zůstala mlčky stát s očima ohlížejícíma se o půl století zpátky ke dni, kdy se bála. Scarlett se netrpělivě pohnula. Myslela si, že babička ji pochopí a třeba jí poradí, jak by mohla vyřešit své problémy. Ale místo toho začala jako všichni starci vykládat o věcech, které se přihodily dřív, než se normální lidi narodili, a které nikoho nezajímají. Scarlett si vyčítala, že se jí vůbec svěřila.

„Jed’ domů, holčičko, nebo si o tebe budou dělat starost,“ probrala se babička najednou z mlčení. „Pošli si Porka s vozem, hned dneska odpoledne... A nemysli si, že někdy budeš moct shodit své břemeno. To nejde. Vím, co říkám.“

Indiánské léto se toho roku protáhlo až do listopadu a všichni v Taře prožívali v těchto horkých dnech hezké chvíle. Nejhorší měli za sebou. Měli koně a nemuseli se štvát pěšky. Měli smažená vejčička a smaženou šunku k večeři, aby přerušili monotónní jídelníček složený z jamů, burských oříšků a křížal, a při jedné slavnostní příležitosti přišlo na stůl dokonce pečené kuře. Konečně se podařilo chytit i starou svini, která teď i se selaty ryla a chrochtala blahem pod domem, kde měly provizorní chlívky. Prasata občas kvičela tak hlasitě, že se v domě navzájem neslyšeli, ale nikomu to nevadilo. Prasečí kvičení ohlašovalo vepřové maso pro bělochy a vnitřnosti pro černochoy, na které dojde s příchodem chladného počasí a doby zabíjaček, ohlašovalo dostatek jídla na celou zimu pro všechny.

Návštěva u Fontaineových dodala Scarlett víc odvahy, než sama tušila. Už pouhé vědomí, že má sousedy, že někteří rodinní přátelé

a některé staré domy přežily katastrofu, zahánělo sklíčenost ze strašné ztráty a pocit osamělosti, které ji pronásledovaly během prvních týdnů po návratu do Tary. A Fontaineovi i Tarletonovi, jejichž plantáže nebyly armádě tolik na ráně, se s ní dělili s největší ochotou o to málo, co sami měli. V okrese odjakživa soused pomáhal sousedovi a nikdo od Scarlett nepřijal ani vindru, protože – jak se vyjadřovali – sama by pro ně udělala totéž a že jim bude moci všechno nějak zaplatit příští rok, až Tara zase začne vynášet.

Scarlett tedy měla jídlo pro celou domácnost, koně, peníze a šperky odebrané zatoulanému Yankeeovi a ze všeho nejnaléhavěji potřebovala nové oblečení. Věděla, že by bylo riskantní poslat Porka na jih, aby nakoupil oděvy, protože by mu Yankeeové i vlastní vojáci snadno mohli vzít koně. Ale alespoň měla peníze na nákup oděvů, koně a vůz, jimiž by se pro ně dalo dojet, a Porkovi by se třeba mohlo podařit projet, aniž by ho chytili. Ano, nejhorší už měla za sebou.

Každé ráno, když vstávala, děkovala bohu za bledě modrou oblohu a teplé slunce, protože každý den přinášející dobré počasí zároveň oddaloval den, kdy bude nutné teplé oblečení. A s každým teplým dnem se také zvětšovala hromada bavlny vršící se v prázdných chatrčích po černoších, jediném místě na plantáži, kam se daly shromažďovat zásoby. Na polích zůstalo víc bavlny, než s Porkem původně odhadovali, možná celé čtyři žoky, a chatrče budou brzy plné.

Scarlett neměla v úmyslu vlastnoručně sklízet bavlnu, ani po jízlivých poznámkách, jimiž ji zasypala stará paní Fontaineová. Bylo nemyslitelné, aby ona, dáma z rodu O'Harových a nová paní Tary, pracovala na poli. Snížila by se tím na úroveň rozcuchané paní Slatteryové a její dcery Emmie. Představovala si, že práci na poli zastanou černoši, kdežto ona se zotavujícími se sestrami bude pečovat o dům, ale nakonec narazila na ještě silnější kastovní předsudky, než byly její vlastní. Pork, chůva i Prissy začali při zmínce, že by měli pracovat na poli, hlasitě protestovat. Neustále zdůrazňovali,

že jsou domácí služebnictvo, a ne nádeníci z pole. Zvláště chůva vehementně zdůrazňovala, že jakživa nepracovala v hospodářství. Narodila se ve skvělém domě Robillardových, vůbec ne v černošské chatrči, byla vychována v ložnici staré slečny Robillardové a měla ustláno na podlaze u nohou její postele. Jediná Dilcey neprotestovala a zpražila Prissy tak přísným pohledem, až se začala kroutit.

Scarlett na protesty stejně nedala a vyhnala všechny mezi řádky bavlníkových keřů. Ale chůva s Porkem pracovali tak pomalu a tak si přitom naříkali, že Scarlett poslala chůvu raději do kuchyně vařit a Porka do lesa a k řece, aby chytal do ok králíky a vačice a lovil na udici ryby. Sklizení bavlny bylo pod Porkovu důstojnost, ale lov a rybolov ne.

Potom zkusila vyhnat na pole sestry s Melanií, ale nedopadla lépe než s černochoy. Melanie vydržela na prudkém slunci trhat čistě, rychle a ochotně nejvýš hodinu, ale pak beze slova omdlela a musela zůstat týden ležet. Suellen, celá zamračená a uplakaná, předstírala, že také omdlela, ale jakmile jí Scarlett vylila do obličeje vodu z tykve, přišla okamžitě k sobě a prskala jako rozzuřená kočka. Nakonec otevřeně odmítla pracovat.

„Nebudu se dřít na poli jako nějaká černoška. Nezvládnu to. A co kdyby se o tom dozvěděl někdo z našich známých? Co kdyby – kdyby se to dozvěděl pan Kennedy? Kdyby to tak viděla maminka...”

„Ještě jednou se nahlas zmíníš o matce, Suellen O’Harová, a dostaneš na místě facku,” vykřikla Scarlett. „Matka se dřela víc než každý černochoch a ty to dobře víš, fajnovko jedna!”

„Nedřela! Aspoň ne na poli. A ty mě nedonutíš. Řeknu to na tebe tatínkovi, ten mě nebude nutit!”

„Opovaž se obtěžovat tatínka s našimi starostmi!” křičela Scarlett, rozpolcená mezi vztekem na sestru a strachem o otce.

„Já ti pomůžu,” vložila se do debaty poddajně Carreen. „Budu pracovat za Sue i za sebe. Ještě jí není dobře a neměla by být na sluníčku.”

Scarlett jí poděkovala. „Jsi hodná, zlato,“ ale ustaraně si měřila mladší sestru. Carreen, která bývala odjakživa jemně růžová a bílá jako květy ze sadu rozváté jarním vánkem, už nebyla růžová, ale přesto měla ve svém roztomilém zamyšleném výrazu něco z květu. Od té doby, co se probrala z bezvědomí, a zjistila, že Ellen zemřela, ze Scarlett se stala úplná megera, celý svět se změnil a v nových dnech ji čeká jen samá nekonečná práce, se chovala tiše a trochu duchem nepřítomně. Carreen neměla v jemné povaze schopnost přizpůsobit se změnám. Nedokázala prostě pochopit, co se stalo, obcházel Taru jako náměsíčná a dělala, co se jí řeklo. Vypadala, a také opravdu byla, křehká, ale na druhé straně byla ochotná, poslušná a úslužná. Když nevykonávala, co jí Scarlett uložila, měla pořád v rukou růženec a rty se jí neustále pohybovaly v mlčenlivých modlitbách za matku a Brenta Tarletona. Scarlett si neuvědomovala, že Carreen si Brentovu smrt tolik bere a že se dosud nevzpamatovala ze svého žalu. Pro Scarlett byla Carreen pořád „mrňavá sestra“, příliš mladá na lásku a vážnou známost.

Scarlett stála na slunci mezi řádky bavlníkových keřů, záda celá polámaná od věčného ohýbání a ruce zhrublé od drsných tobolek, a přála si mít sestru, která by v sobě měla Suelleninu energičnost a sílu a Carreeninu vrozenou laskavost. Carreen totiž česala pilně a poctivě. Ale po hodině práce se ukázalo, že se pro takovou práci ještě dost nezotavila ona, a ne Suellen. Proto ji Scarlett poslala také domů.

Uprostřed dlouhých řádků s ní zůstaly jen Dilcey a Prissy. Prissy česala bavlnu lenivě, křečovitě, stěžovala si, že ji bolí nohy a záda, že má vnitřní potíže a je úplně vyčerpaná, až její matka nakonec popadla tuhý stonek bavlníkového keře a nařezala jí, až začala vřískat. Potom pracovala trochu lépe a dávala si pozor, aby se matce nepřiblížila na dosah.

Dilcey pracovala neúnavně a mlčky jako stroj a Scarlett s polámanými zády a ramenem rozedřeným do krve od těžkého pytle na

bavlnu, který na něm měla pověšený, si v duchu říkala, že by Dilcey nevyvážili ani zlatem.

„Dilcey,“ řekla nahlas, „až se vrátí dobré časy, nikdy ti nezapomenu, co jsi pro nás udělala. Jsi opravdu moc hodná.“

Bronzová obryně se potěšeně neušklíbala ani se nezačala celá kroutit, jako to dělali ostatní černoši, když je někdo pochválil. Obrátila nepohnutý obličej ke Scarlett a důstojně pravila: „Děkuju, pani. Dyť pan Gerald i slečna Ellen na mě byli voba moc hodný. Pan Gerald koupil i mojí Prissy, abych se netrápila, a na to nemůžu nikdy zapomenout. Já sem napůl indiánka a indiáni nezapomínají, kdo na ně byl hodnej. Nezlobte se na mě kvůli Prissy. Je to takový budižkničemu. Jako šickí černoši je podobná otcovi. A její otec byl dost přitroublej.“

Přestože si Scarlett jen s obtížemi vynutila od ostatních pomoc při česání bavlny a přestože byla sama od těžké práce utahaná, s přibývajícím množstvím bavlny dopravované z pole do chatrčí se jí postupně zlepšovala nálada. Bavlna ji čímisi chlácholila a uklidňovala. Tara přece zbohatla z bavlny podobně jako celý Jih a Scarlett byla natolik Jižankou, aby byla přesvědčena, že Tara i celý Jih se díky rudým polím znovu postaví na nohy.

Ta trocha bavlny, kterou sklídila, neznamenalala moc, ale přece jen to bylo něco. Vynese jí alespoň trochu konfедераčních peněz a nebude muset vydávat vzácné zelené dolary a zlato z Yankeeovy náprsní tašky, dokud to opravdu nebude nutné. Příští jaro se pokusí vyreklamovat Velkého Sama i ostatní nádeníky, které povolala do svých služeb vláda Konfederace, a když je nepustí, použije Yankeeovy peníze a najme si nádeníky od sousedů. Příští jaro bude jen sázet a zase sázet... Narovнала unavená záda, přehlédla hnědnoucí podzimní pole a v duchu už viděla lány s úrodou, která se na nich bude zelenat a vlnit příští rok.

Příští jaro! Do příštího jara třeba válka skončí a vrátí se dobré časy. A časy budou určitě lepší, ať Konfederace vyhraje nebo

prohraje. Všechno bude lepší než věčná hrozba nájezdů obou armád. Až válka skončí, plantáž je slušně uživí. Ach, kdyby už ta válka skončila! Pak by lidé alespoň mohli sázet plodiny s jakous takous jistotou, že je sklídí!

Scarlett měla znovu naději. Válka nemohla trvat věčně. Měla trochu bavlny, měla jídlo, měla koně, měla malou, ale cennou zásobičku peněz. Ano, nejhorší už měla za sebou!

Kapitola 27

Jednoho dne v polovině listopadu seděli v poledne u oběda a zrovna dojídali zbytek moučníku, který chůva nějak splácala dohromady z kukuřičné mouky a sušených kanadských borůvek a osladila jej čirokovým sirupem. Ve vzduchu bylo cítit mrazík, první mrazík roku, a Pork stojící za Scarlettinou židlí si radostně zamnul ruce a zeptal se: „Co myslíte, slečno Scarlett, neměli bysme si už udělat zabijačku?“

„Že už se ti sbíhají sliny na ty vaše oblíbené vepřové droby, vid’?“ ušklíbla se vesele Scarlett. „Já bych si ostatně taky dala čerstvé vepřové, a když nám počasí vydrží ještě pár dní, můžeme...“

Melanie, která právě nesla lžici k ústům, ji přerušila.

„Poslouchej, miláčku! Někdo sem jede!“

„Někdo tam řve,“ řekl Pork, najednou celý nesvůj.

Ostrým podzimním vzduchem se jasně nesl dusot koňských kopyt, bušících prudce jako vyděšené srdce, a pak se ozval pronikavý ženský výkřik: „Scarlett! Scarlett!“

Všichni se po sobě bezmocně podívali a po chvíli, která jim připadala jako celá věčnost, odsunuli židle a vyskočili. Poznali hlas Sally Fontaineové, přestože zněl tak pronikavě hrůzou. Sally se před hodinou zastavila cestou do Jonesboro na kus řeči v Taře. A teď, když se nahrnuli jeden přes druhého k přednímu vchodu, ji spatřili štvát se s větrem o závod na zpěněném koni po příjezdové cestě s vlasy vlajícími za zády a kloboukem houpajícím se na stuhách zavázaných pod krkem. Nepřítáhla koni uzdu, ale hnala se tryskem jako šílená přímo k nim a ukazovala rukou zpátky za sebe.

„Yankeeové přicházejí! Viděla jsem je! Na silnici! Yankeeové...“

V poslední chvíli strhla koně rázně stranou, aby nevyskočil na hlavní schodiště. Prudce zahrnul, třemi skoky se přehnal přes

postranní trávník a pak s ním Sally přeskočila živý plot vysoký metr a dvacet centimetrů, jako by byla na lovu. Všichni slyšeli prudký dusot kopyt na zadním dvoře a potom v úzké uličce mezi černošskými chatrčemi a pochopili, že Sally míří zkratkou přes pole k Mimóze.

Na okamžik zůstali stát jako přimrazení a potom Suellen s Carreen začaly popotahovat a proplétat si navzájem prsty. Malý Wade zůstal stát jako přibitý, celý se třásl a neuronil jedinou slzičku. Konečně přišlo to, čeho se bál celou dobu od útěku z Atlanty. Blíží se Yankeeové a chytí ho.

„Yankeeové?“ zeptal se Gerald duchem nepřítomně. „Ale ti už tady přece byli.“

„Rodičko boží!“ vykřikla Scarlett a její pohled se setkal s vyděšeným pohledem Melanie. Zase jí bleskově projely hlavou vzpomínky na hrůzy poslední noci v Atlantě, trosky domů rozeté po kraji, všechna vyprávění o znásilňování, mučení a vraždění. Zase se jí vybavil yankeevský voják stojící v hale s Elleninou skříňkou na šití v ruce. Opakovala si v duchu: Umřu. Umřu na tomhle místě. Myslela jsem si, že už máme všechno z krku. Umřu. Už víc nevydržím.

Vtom jí pohled padl na osedlaného koně, přivázaného u sloupku a čekajícího, až na něj sedne Pork a pojedje něco vyřídit k Tarletonovým. Její kůň! Její jediný kůň! Yankeeové jí ho seberou stejně jako krávu a tele. A taky svini i s mladými... Ach, kolik jen hodin trvalo, než stačili pochyťat svini a její neposedná selata! A taky jí poberou kohouta i s hnězdícími slepicemi a kachnami, které dostala od Fontaineových. A jablka i jamy uložené v bedýnkách ve spíži. A mouku a rýži a hrách. A peníze z náprsní tašky yankeevského vojáka. Poberou jim všechno a nechají je pomřít hladu.

„Nedostanou je!“ vykřikla nahlas, až se po ní všichni vyděšeně ohlédli, jestli se náhodou z té strašné novinky nepomátla. „Nebudu mít hlad! Nedostanou je!“

„Co je, Scarlett? Co je?“

„Koně! Krávu! Prasata! Nedostanou je! Nedopustím, aby se jich zmocnili!“

Scarlett se prudce obrátila na čtyři černochoy, kteří se k sobě choulili mezi dveřmi a v černých obličejích byli neopakovatelným způsobem popelaví.

„Močál!“

„Jaký močál?“

„Močál u řeky, hlupáci! Zažeňte prasata do močálu. Všichni. A rychle. Porku, ty vlez s Prissy pod dům a vyžeň prasata. Suellen, nappěte si koše jídla, kolik unesete, a zmizte do lesa. Chůvo, schovej stříbro zase do studně. A ty, Porku, poslouchej, co ti říkám, a nestůj tu takhle! Vezmi s sebou tatínka. Neptej se hloupě, kam! To je přece jedno, hlavně někam pryč! Jdi s Porkem, tatínku. Musíš být hodný.“

Ani v šíleném zmatku a strachu nezapomněla, jaký vliv by na Geraldovu vyšinutou mysl mohl mít pohled na modré uniformy. Zarazila se, zalomila rukama a vyděšené vzlykání malého Wadea, který se chytal Melaniiny sukně, ještě zvětšovalo paniku, jež se jí zmocňovala.

„Co mám dělat já, Scarlett?“ zeptala se Melanie hlasem, který se svým klidem odrážel od ostatního naříkání, pláče a nervózního šoupání nohou. Melanie byla v obličejí bledá jako stěna a celá se třásla, ale samotný tón jejího hlasu Scarlett uklidnil a prozradil jí, že k ní všichni vzhlížejí a čekají od ní rozkazy a vedení.

Než stačila dokončit větu, Melanie se vysmekla z Wadeova sevření, seběhla ze schodů, rozběhla se ke koni a v běhu si zvedala široké sukně. Scarlett na zlomek vteřiny zahlédla vyhublé nohy, zvlnění sukní a spodního prádla, a už byla Melanie v sedle. Nohy se jí hou-paly vysoko nad třmeny. Uchopila uzdu, patami kopla koně do boků, ale pak mu s obličejem zrůzněným hrůzou prudce přitáhla uzdu.

„Můj syn!“ křičela. „Můj synáček! Yankeeové ho zabijou! Podejte mi ho!“

Rukou se držela hrušky sedla a chystala se sesmeknout dolů, ale vtom na ni zakřičela Scarlett.

„Jed'! Jed'! Jed' pro krávu! Syna si vezmu na starost já! Říkám ti, jed'! Myslíš, že dopustím, aby se zmocnili Ashleyho dítěte? Jed'!“

Melly se zoufale ohlédla, ale kopl koně do boků patami, až prudce vyrazil po příjezdové cestě k pastvině a od kopyt mu lítal štěrk.

Scarlett si pomyslela: V životě by mě nenapadlo, že uvidím Melly Hamiltonovou takhle sedět na koni! a potom vběhla zpátky do domu. Plačící Wade jí byl v patách a pokoušel se ji chytit za sukně. Když brala schody po třech, uviděla, že Suellen a Carreen běží s dýchovými košíky ke spíži a Pork tahá ne zrovna ohleduplně Geralda za paži a snaží se ho dovléci k zadnímu vchodu. Gerald mumlal jakési protesty a pokoušel se vyškubnout jako malý kluk.

Ze zadního dvora slyšela, jak chůva pronikavým hlasem křičí: „Priss! Okamžitě vlez pod dům a vyžeň mně ty podsvinčata! Dobře víš, že těma dřevěnejma mřížkama neprolezu. Dilcey, pod' sem a donuť to svý budižkničemu...“

A já si myslela, bůhvíjak skvělý nápad není chovat vepře pod domem, protože je odsud nemůže nikdo ukrást, vyčítala si v duchu Scarlett. „Proč jsem jim radši nepostavila chlívek v močálu!“

Trhnutím otevřela horní zásuvku prádelníku a přehrabovala se v prádle, až nakonec nahmatala Yankeeovu náprsní tašku. Ve spěchu vyndala prsten a diamantové náušnice, které měla schované v košíčku na šití, a vrazila je do náprsní tašky. Ale kam ji má schovat? Do matrace? Do komína? Hodit ji do studny? Schovat si ji za živůtek? Kdepak, tam ne! Obrys náprsní tašky by mohl být látkou živůtku vidět, a kdyby si toho Yankeeové všimli, svlékli by ji donaha a prohledali.

Jestli to udělají, tak to nepřežiju! bleskla jí hlavou zoufalá představa.

V přízemí se rozléhal šílený rámus dupajících nohou a hlasů překřikujících pláč. Scarlett i v šíleném strachu a zmatku litovala, že

nemá vedle sebe Melanii, Melly s jejím tichým hlasem. Melly, která se chovala tak statečně v den, kdy sama zastřelila Yankeeho. Melly jí byla platná víc než ti ostatní. Melly – co že to Melly křičela? Aha, její synáček!

Scarlett pevně tiskla k tělu náprsní tašku a proběhla halou do pokoje, kde spí malý Beau v nízké kolébce. Popadla ho rázně do náruče, chlapeček se přitom vzbudil, začal mávat drobnými pěstičkami a ospale slintal.

Scarlett uslyšela, jak Suellen křičí: „Dělej, Carreen! Dělej, už máme dost. No tak, sestřičko, pospěš si!“ Ze zadního dvora se rozlehlo divoké kvičení a nespokojené chrochtání. Scarlett přiskočila k oknu a spatřila, jak chůva namáhavě supí po bavlníkovém poli a pod každou paží drží jedno zuřivě se vzpouzející sele. Za ní se hnál Pork, který také nesl dvě selata a ještě před sebou postrkoval Geralda. Gerald klopytal brázdami a mával ve vzduchu holí.

Scarlett se vyklonila z okna a zakřičela: „Postarej se o svini, Dilcey! Donuť Prissy, ať ji vyžene ven. Pak ji můžeme hnát přes pole.“

Dilcey zvedla hlavu a bronzový obličej měla celý utrápený. V zástěře držela hromadu stříbrného stolního náčiní. Prstem ukazovala pod dům.

„Svině kousla Prissy a teď ji nechce pustit.“

Dobře jí udělala, řekla si v duchu Scarlett. Rychle se vrátila do svého pokoje a ve spěchu vyndala ze skřýše náramky, brož, miniaturní portrét a hrnek, který našla u mrtvého Yankeeho. Ale kam je má schovat? Nést v jedné ruce malého Beua a ve druhé náprsní tašku s těmi cetkami bylo nepohodlné. Scarlett užuž chtěla položit chlapečka na postel.

Jakmile přestal cítit její náruč, začal naříkat a Scarlett dostala jako na zavalanou spásný nápad. Může být lepší skřýš než plínky na malém dítěti? Rychle chlapce obrátila, vytáhla mu na zadečku šatičky a zastrčila náprsní tašku pod plínku. Chlapeček přitom

začal křičet ještě hlasitěji, a tak mu Scarlett raději rychle přitáhla trojúhelníkový kus látky kolem mrskaajících se nožiček.

A teď, řekla si v duchu a zhluboka se nadechla, teď rychle do močálu.

Jednou rukou popadla vřeštícího chlapečka, druhou k sobě tiskla šperky a prudce vyrazila do horní haly. Najednou její rázné kroky dozněly, jako když utne, a kolena se jí roztřásla hrůzou. V domě bylo takové ticho! Nic se nepohnulo, až na ni sáhl děs! Copak všichni utekli a ji tu nechali? Copak na ni nikdo nepočkal? Když vydávala rozkazy, nemyslela tím, že ji mají nechat v domě samotnou. V těchto dnech může osamělou ženu potkat cokoli, a teď, když přicházejí Yankeeové...

Ozval se tichý zvuk, ale Scarlett to trhlo. Prudce se otočila a uviděla, jak se u zábradlí krčí její zapomenutý syn s očima vytřeštěnými hrůzou. Chtěl něco říct, ale sevřené hrdlo mu pracovalo naprázdno.

„Vstaň, Wade Hamptone,“ nařídila mu úsečně. „Vstaň a pojd’ Matka tě teď nemůže nést.“

Přiběhl k jí jako malé vyděšené zvířátko, chytil se za širokou sukni a zabořil do ní hlavu. Cítila, jak se jí drobnými ručičkami pokouší záhyby látky obejmout nohy. Vykročila dolů po schodech, při každém kroku cítila, jak jí překázejí synovy ruce, jimiž ji tahal za sukni, a ostře na něj houkla: „Okamžitě mě pusť, Wade! Pusť mě a pojd’ se mnou!“ Ale syn se k ní tiskl o to křečovitěji.

Když sešla na odpočívadlo, celé přízemí jako by vyskočilo až k ní a vrhlo se jí kolem krku. Všechny známé, milované kusy nábytku jako by šeptaly: „Sbohem! Sbohem!“ Z hrdla se jí vydral vzlyk. Dveře do kanceláře, kde Ellen vždycky tak pilně pracovala, byly otevřené a Scarlett zahlédla roh starého sekretáře. A v jídelně byly odstrčené židle a na stole zůstaly opuštěné talíře s jídlem. Na podlaze ležely pestré koberce, které Ellen sama tkala a barvila. A na stěně visel starý portrét babičky Robillardové s napůl odhalenou hrudí, s vlasy vyčesanými do vysokého účesu a s tak vykrojeným chřípím, že na

obrazu vypadala, jako by vychovaným způsobem bez přestání dávala najevo pohrdání. Všechno, co patřilo ke Scarlettiným nejstarším vzpomínkám, všechno, co bylo spojeno s jejími nehlubšími kořeny, křičelo: Sbohem! Sbohem, Scarlett O'Harová!

Yankeeové všechno spálí – úplně všechno!

Měla pocit, že se naposledy dívá na domov, naposledy, až na to, co uvidí z úkrytu v lese nebo v močálu, vysoké komíny zahalené kouřem a střechu hroutící se v plamenech.

Nemůžu tě opustit, řekla si v duchu a zuby jí zadrkotaly hrůzou. Nemůžu tě opustit. Tatínek by tě taky neopustil. Tenkrát jim přece řekl, že tě budou muset zapálit nad jeho hlavou. A tentokrát tě budou muset zapálit nad hlavou mně, protože já tě taky nedokážu opustit. Jsi všechno, co mi zbylo.

Jakmile se rozhodla, strach ji trochu přešel a zůstal jí jen mrazivý pocit v prsou, jako by naděje i strach zmrzly. Stála na místě a najednou uslyšela, jak se stromořadím blížící dusot spousty koňských kopyt, cinkání postrojů a řinčení šavlí narážejících na pochvy, a pak drsný hlas zavelel: „Sesednout!“

Scarlett se prudce sklonila k dítěti, které se k ní tisklo, a naléhavým, ale nezvykle něžným hlasem poprosila: „Pusť mě, Wade, miláčku! Běž rychle dolů a přes zadní dvůr utíkej k močálu. Bude tam na tebe čekat chůva a tetička Melly. Běž, co ti nohy stačí, zlato, a neboj se.“

Protože změnila tón, chlapec zvedl hlavu a Scarlett se zděsila výrazu jeho očí, připomínajících pohled malého králíčka chyceného do oka.

„Ach, matko boží,“ modlila se. „Nedopusť, aby na něj přišly křeče! Před Yankeei ne! Nesmí poznat, že se jich bojíme.“ Ale když se jí chlapec nepouštěl a tiskl se k ní ještě křečovitěji, řekla nahlas, aby jí rozuměl: „Chovej se jako malý muž, Wade. Vždyť je to jen banda prokletých Yankeeů!“

A potom sešla ze schodů, aby přijala jejich návštěvu.

Sherman táhl napříč Georgií, od Atlanty až k moři. Za ním zůstaly kouřící ruiny Atlanty, která byla zapálena v okamžiku, kdy ji opustila armáda v modrém. Před ním se táhlo skoro pět set kilometrů území hájeného nanejvýš hrstkou příslušníků státní milice a holobrádky sloužícími v domobraně.

Byla to úrodná část státu, posetá plantážemi poskytujícími příštěší ženám a dětem, přestárlým lidem a černochům. V pruhu širokém sto třicet kilometrů Yankeeové drancovali a vypalovali domy. Stovky domů lehly popelem, stovky domů, v nichž se rozlehly jejich kroky. Ale pro Scarlett pozorující, jak se do haly v přízemí hrnou modré kabáty, nešlo o záležitost týkající se celého státu. Pro ni to byla zcela osobní nepřátelská akce namířená proti ní, její rodině a všemu, co jí patřilo.

Stála u paty schodiště s kojencem v náruči a s Wadem, který se k ní pevně tiskl a schovával si hlavu do její sukně, zatímco celý dům se hemžil Yankeei, kteří se kolem ní hrubě drali nahoru, tahali do haly v přízemí nábytek, vráželi bodáky a nože do čalounění a hledali ukryté cennosti. Nahoře rozřezávali matrace a péřové podušky, až pomalu nebylo vidět pro peří vznášející se ve vzduchu a pomalu slétající až dolů na její hlavu. Bezmocný vztek v ní udusil i zbytek strachu, který v ní ještě zbyl, protože musela nemohoucně přihlížet, jak rabují, kradou a ničí všechno, nač přijdou, v jejím vlastním domě.

Velící seržant byl křivonohý zešedivělý skrček s tváří vyboulenou velkým kusem žvýkacího tabáku. Předběhl své podřízené, postavil se před Scarlett, bez zábran plival na podlahu i na její sukně a stručně prohlásil: „Dejte mně, co máte v týchle ruce, milospani.“

Scarlett úplně zapomněla na cetky, které chtěla někam schovat, a s pohrdavým úsměškem, který byl, jak doufala, stejně výmluvný jako výraz babičky Robillardové na portrétu, hodila všechno na podlahu a div se nebavila hrabivým zápasem, který následoval.

„Eště vás budu vobtěžovat s tím prstenem a s těma náušnicema.“

Scarlett si položila kojence tak, aby ho bezpečněji držela paží, takže chudinka visel celý zrudlý a rozvřískaný hlavou dolů, a vydala si z uší náušnice, které dostala Ellen od Geralda jako svatební dar. Potom si stáhla velký safírový prsten, který dostala od Charlese k zasnoubení.

„Nehažte je na zem. Podejte mi je,“ nařídil seržant a nastavil dlaně. „Tydlencti mizerové už maj dost. Co ještě máte?“ Přejel jí pronikavým pohledem živůtek.

Scarlett se chvíli zdálo, že omdlí, protože užuž cítila, jak jí hrubé ruce hrabou na prsou a škubou jí za podvazky.

„Dala jsem vám všechno, ale pokud vím, obvykle své oběti ještě svlékáte, nebo snad ne?“

„Ale mně přeci stačí vaše slovo,“ odpověděl seržant dobrosrdečně, obrátil se a přitom si ještě jednou odplivl. Scarlett posadila chlapečka do správné polohy, pokoušela se ho uchlácholit, a přitom držela dlaň na plínce v místech, kde byla ukryta náprsní taška, a děkovala bohu, že Melanie má malé děťátko, které je zabalené do plínky.

Shora k ní doléhalo dupání těžkých bot, skřípot, jímž protestoval nábytek tahaný po podlaze, třesk porcelánu a zrcadel a kletby chrlelé vojáky, když nepřišli na nic cenného. Na dvoře se rozlehl hlasitý křik: „Vodved'te je! Nenechte je utýct!“ a pak bylo slyšet zoufalé kvokání slepic, gágání kachen a kejhání hus. Scarlett projel blesk bolesti, když uslyšela příšerné kvičení, které ukončil náhlý výstřel z pistole a pochopila, že zabili svini. Čert aby vzal Prissy! Utekla a svini nechala být. Kdyby se zachránila aspoň selata! Kdyby se aspoň všichni bezpečně dostali do močálu a schovali se! Ale Scarlett neměla možnost se přesvědčit.

Stála tiše v hale, zatímco se kolem ní hemžili křičící a klející vojáci. Wade, celý vyděšený, měl prsty křečovitě zabořené do její sukně. Cítila, jak se celý třese a tiskne k ní, ale nedokázala se přimět k tomu, aby ho chlácholila. Nedokázala se přimět k tomu, aby promluvila jediné slovo na Yankee, aby je prosila, protestovala nebo dávala najevo hněv.

Dokázala jen děkovat bohu, že ji nohy unesly a šíje jí držela hlavu dost vysoko. Ale když se ze schodů motal chumel vousáčů prohýbajících se pod tíží nejrůznějších nakradených věcí a Scarlett uviděla, že jeden nese v ruce Charlesovu šavli, neudržela se a vykřikla.

Šavle patřila Wadeovi. Byla to šavle po otci a po dědečkovi a Scarlett ji věnovala synovi k narozeninám. Byla z toho slušná ceremonie a Melanie se rozplakala, jednak pýchou, jednak pod dojmem smutných vzpomínek, políbila Wadea a kladla mu na srdce, že se z něj musí stát statečný voják, jako byl jeho otec a dědeček. Wade byl na dárek pyšný a často si vylezl na stůl, odkud dosáhl na šavli pověšenou na stěně, a pohladil ji. Scarlett snesla pohled na to, že nenáviděné ruce nepřátel odnášejí z domu její vlastní majetek, ale chlapcovu chloubu musela zachránit. Wade po jejím výkřiku vykoukl ze skryše jejích sukní a hlasitým vzlyknutím našel řeč i odvahu. Vztáhl ruku a křikl: „Moje!“

„Tohle si nesmíte vzít!“ vyhrkla prudce Scarlett a také vztáhla ruku.

„Nemůžu, jó?“ vysmál se jí do očí drobný vojáček. „Ale klidně můžu. Přece je to rebelova šavle.“

„To je... Není. Je to šavle z války s Mexikem. Nesmíte si ji vzít. Patří synovi. Zdědil ji po dědečkovi! Prosím vás, pane kapitáne,“ vykřikla Scarlett na seržanta, „ať mi ji vrátí!“

Seržant, polichocený nečekaným povýšením, rázně přistoupil k vojáčkovi.

„Ukaž, ať se na tu šavli podívám, Bude,“ nařídil.

Drobný kavalierista mu ji ochotně podal. „Má jílec z masivního zlata,“ upozorňoval.

Seržant obracel šavli v nikou a podržel si jílec proti světlu, aby si mohl přečíst vyrytý nápis.

„Plukovníku Williamu R. Hamiltonovi,“ luštil pomalu slova, „od jeho štábu. Za statečnost. Buena Vista 1847.“

„Ale, milospani,“ vyhrkl seržant, „v Buena Vista jsem byl taky.“

„Ovšem,“ odpověděla ledovým tónem Scarlett.

„Jápak by ne! A šlo tam do tuhýho, to vám můžu říct. V týhle válce sem nezažil nic podobnýho jako tenkrát v Mexiku. Tak říkáte, že šavle vašeho cvrčka patřila dědečkovi?“

„Jistě.“

„Tak ať si ji teda nechá,“ rozhodl seržant, spokojený se šperky a tretkami, které si mezitím svázal do kapesníku.

„Ale má jílec z masivního zlata,“ opakoval naléhavě drobný kavalierista.

„Necháme jí šavli, aby na nás vzpomínala,“ ušklíbl se seržant.

Scarlett popadla šavli a ani nepoděkovala. Proč by měla děkovat zlodějům, že jí vrátili její vlastní majetek? Tiskla k sobě šavli, zatímco drobný kavalierista se hádal a handrkoval se seržantem.

„Ksaku, já tu těm zatracenejm rebelům nechám něco takovýho, že na mě do smrti nezapomenou,“ vykřikl vojín, když seržanta nakonec přešel dobrý rozmar a houkl na něj, ať táhne k čertu a neremcá. Drobný kavalierista se výhrůžně rozběhl do zadního traktu domu a Scarlett volněji vydechla. O vypálení domu nepadlo ani slovo. Nikdo jí nenařídil, ať odejde, aby mohli zapálit dům. Třeba – třeba... Shora se přihnala skupina vojáků a proběhla dolní halou.

„Našli jste něco?“ zeptal se seržant.

„Jedno prase a pár kuřat a kachen.“

„Trošku kukuřice, nějaký fazole a pár jamů. Ta bestie na koni, kterou jsme zahlídli, je určitě varovala.“

„Seš dneska samá uctivost, co?“

„Tady jsme toho moc nenašli, seržante. Očesal jste ji sám. Měli bychom se pohnout dál, než se celý okolí doví, že jsme přijeli.“

„Kopali ste pod udírnou? Většinou maj šecko zakopaný tam.“

„Udírnou už nemaj.“

„Kopali ste pod černošskejma chatrčema?“

„V těch je akorát bavlna. Zapálíme ji.“

Na zlomek vteřiny Scarlett bleskla vzpomínka na horké dny strávené na poli bavlny, znovu pocítila strašnou bolest v zádech

a vybavila si do krvava rozedřená ramena. A všechno zbytečně. Je po bavně.

„Moc vám toho nezbylo, co, milospani?“

„Vaši vojáci tu už jednou byli,“ odpověděla Scarlett chladně.

„Máte pravdu. Byli jsme tady a v okolí v září,“ řekl jeden z vojáků a obracel cosi v ruce. „Zapomněl jsem na to.“

Scarlett poznala, jak si hraje s Elleniným zlatým náprstkem. Viděla jej mnohokrát, jak se třpytil na Ellenině prstu kmitajícím sem a tam při vyšívání. Pohled na náprstek v ní probudil příliš mnoho zraňujících vzpomínek na štíhlou ruku, která jej nosívala na prstě. A teď ležel ve špinavé, hrubé dlani tohoto neznámého vojáka a brzy se dostane někam na sever a octne se na prstě nějaké Yankeejky, která se bude bez ostychu pyšnit kradenými věcmi. Ellenin náprstek!

Scarlett svésila hlavu, aby nepřítel neviděl, že pláče. Slzy jí pomalu stékaly na hlavu chlapečka, kterého držela v náruči. Slzami rozmazaně zahlédla, že vojáci zamířili ke dveřím. Slyšela, jak seržant drsným hlasem vykřikuje rozkazy. Odjíždějí a Tara byla zase v bezpečí, ale Scarlett neměla velkou radost, protože ji trápily vzpomínky na Ellen. Řinčení šavlí a dusot kopyt jí nepřinesly žádnou zvláštní úlevu a Scarlett, najednou slabá a bez citu, zůstala stát na místě a přihlížela, jak vojáci vyrazili vpřed po příjezdové cestě, všichni do jednoho s nákladem nakradených věcí, šatstva, příkrývek, obrazů, slepic a kachen. Jeden odvážel i jejich zastřelenou svini.

Vtom ucítila zápach kouře a obrátila se. Zmenšujícím se napětím byla tak oslavena, že se nestarala o bavlnu. Otevřenými okny jídelny zahlédla dým, líně se plazící z černošských chatrčí. Bavlna vyletěla pánubohu do oken. Peníze na daně a část obnosu, s nímž chtěla přežít nastávající zlou zimu, také vyletěly pánubohu do oken. A Scarlett nemohla nic dělat, jen bezmocně přihlížet. Už zažila, jak hoří bavlna, a věděla, že se těžko hasí, i když spousta lidí dělá, co může. Naštěstí chatrče stály dost daleko od domu! Naštěstí nevál vítr, který by zanesl jiskry na střechu domu!

Najednou se prudce obrátila, toporně vzpřímená, jako by spolkla pravítko, a s očima vytřeštěnýma hrůzou se podívala halou a zastřešenou chodbou ke kuchyni. Z kuchyně se valil kouř!

Cestou do kuchyně někde odložila dítě. Někde setřásla Wadea držícího se jejích sukní a mrštila jím o zeď. Vrhla se do kuchyně plné kouře a vypotácela se zase zpátky, protože se rozkašlala a dým ji začal štípat v očích, až jí začaly téct slzy. Zvedla si sukni, zakryla si jí nos a znovu se vrhla dovnitř.

Kuchyně byla tmavá, přestože do ní malým oknem mohlo světlo, a tak naplněná dýmem, že nic neviděla, ale zato slyšela syčení a praskání plamenů plazících se po podlaze ke stěnám. Někdo rozházel žhavá polena z otevřeného ohniště po celé místnosti a podlaha z borových prken vyschlých na troud doslova hltala plameny a zase je vyplivovala jako vodu.

Scarlett se vrhla zpět do jídelny a strhla z podlahy pestrý koberec, až se dvě židle s třeskotem převrhly.

Nemůžu oheň uhasit – nedokážu to, nedokážu! Panebože, kdyby mi tak někdo pomohl! S Tarou je konec – konec! Panebože! Tohle tedy myslel ten skrček, když křičel, že mi tu něco nechá, na co nezapomenu! Proč jsem mu tu šavli radši nenechala!

Proběhla chodbou kolem syna, který ležel v koutku a tiskl si k tělíčku svou šavli. Oči měl zavřené a v obličeji se mu zračil uvolněný, nadzemský klid.

Proboha! Je mrtvý! Vyděsili ho k smrti! blesklo Scarlett zoufale hlavou, ale hnala se kolem chlapce dál k vědru pitné vody, které vždycky stálo na chodbě u dveří do kuchyně.

Namočila roh koberce ve vědru, zhluboka se nadechla, vběhla do místnosti naplněné kouřem a přibouchla za sebou dveře. Celou věčnost se otrásala křečovitým kašlem, ale tloukla kobercem do čar plamenů, které za jejími zády rychle zvedaly hlavu. Dvakrát na ní chytla dlouhá sukně a Scarlett ji uhasila holými dlaněmi. V nose ji dráždil odporný pach přištíraných vlasů, které se uvolnily a spadly

jí na ramena. Ať se snažila sebevíc, za zády se jí pořád rozbíhaly plameny mířící ke kryté chodbě, ohniví hadi, kteří se svíjeli a skákali. Scarlett začínala zmáhat únava a ztrácela naději.

Vtom se dveře rozlétly a průvan ještě víc rozdmýchal plameny. Potom se dveře zase s prasknutím zavřely a Scarlett, poloslepá v kotoučích dýmu, poznala Melanii, která dupala bosýma nohama po plamenech a tloukla do nich čímsi tmavým a těžkým. Scarlett viděla, jak se Melanie kymácí ze strany na stranu, slyšela, jak kašle, a v záři bleskurychlého vyšlehnutí zahlédla její bledý obličej svraštělý námahou a oči zúžené ve štěrbinu, aby do nich nemohl kouř, viděla, jak se Melaniino tělo prohýbá hned dopředu a hned zase dozadu, jak zvedá a spouští koberec. Celou další věčnost bok po boku zápasily a rvaly se s ohněm, až Scarlett uviděla, že se ohnivé čáry začínají zkracovat. Vtom se k ní zčistajasna obrátila Melanie a s výkřikem jí vši silou praštila přes ramena. Scarlett se zhroutila ve víru kouře a tmy!

Když otevřela oči, ležela na zadní verandě s hlavou pohodlně položenou na Melaniině klíně a odpolední sluníčko ji hrálo do obličeje. Popálené ruce, ramena a obličej ji nesnesitelně pálily. Z černošských chatrčí se dosud valil dým zahalující je do hustých mračen a všude odporně páchla hořící bavlna. Scarlett uviděla, že z kuchyně se také valí chuchvalce dýmu a jako šílená sebou trhla a pokusila se vstát.

Ale zase si lehla, když uslyšela, že Melanie klidným hlasem říká: „Lež klidně, miláčku. Už je po ohni.“

Scarlett chvíli zůstala klidně ležet se zavřenýma očima, vzdychla úlevou a poslouchala, jak blízko ní mlaskavě chrčí kojenec. Kromě toho na ni blahodárně působilo i Wadeovo škytání. Zaplatpánbůh, nebyl tedy mrtvý! Scarlett otevřela oči a podívala se Melanii do obličeje. Kudrnaté vlasy měla rozčuchané a spečené jako koudel, obličej celý černý od sazí, ale oči jí jiskřily vzrušením a celá zářila úsměvem.

„Vypadáš jako černoška,“ zamumlala Scarlett a zavrtala si unavenou hlavu do měkké podušky.

„A ty zase vypadáš jako nahrávač v minstrel show,“ odpověděla jí Melanie stejným tónem.

„Proč jsi mě praštila?“

„Protože ti, moje milá, hořela celá záda. V životě by mě nenapadlo, že omdlíš, ačkoliv dneska sis užila tolik, že jsi z toho mohla klidně mít smrt... Vrátila jsem se, jakmile jsem bezpečně ukryla zvířata do lesa. Málem jsem nepřežila pomyslením, žeš zůstala v domě s dítětem sama. Co Yankeeové – ublížili ti nějak?“

„Jestli myslíš znásilnili, tak se neboj,“ odpověděla Scarlett a zasténala při pokusu se posadit. Na Melaniině klíně se jí sice spočívalo dobře, ale veranda, na které ležela, nebyla vůbec pohodlná. „Ale ukradli, co se dalo. Všechno. Přišli jsme o všechno... Proč se, prosím tě, tváříš tak šťastně?“

„Neztratily jsme jedna druhou, dětem se nic nestalo a máme střechu nad hlavou,“ odpověděla jí Melanie a hlas jí skoro zpíval. „A víc člověk dneska nemůže očekávat... Ale Beau je celý mokrý! Yankeeové mu určitě ukradli i rezervní plínky. Je – Scarlett, co to proboha má pod tou plínkou?“

Melanie, najednou celá vyděšená, prudce zajela rukou pod chlapečkovu záda a vytáhla náprsní tašku. V první chvíli se tvářila, jako by ji v životě neviděla, ale pak se rozesmála na celé kolo štěstím a beze stopy hysterie.

„Na tohle jsi mohla přijít jedině ty,“ vykřikla Melanie, vrhla se Scarlett kolem krku a políbila ji. „Ty jsi ta nejšikovnější sestřička, jakou jsem kdy měla!“

Scarlett se nechala obejmout, protože neměla sil se bránit, protože slova chvály dělala dobře jejímu duševnímu rozpoložení a protože v temné kuchyni naplněné dýmem se v ní zrodila hlubší úcta ke švagrové, pocit bližšího kamarádství.

Musím jí přiznat, říkala si Scarlett nerada v duchu, že je vždycky na místě, když ji člověk potřebuje.

Kapitola 28

Chladné počasí přišlo náhle s mrazy, které všechno spálily. Mrazivé větry se dobývaly pod prahy a s monotónním řinčením lomcovaly s uvolněnými okenními tabulkami. Z holých stromů opadaly poslední listy a jenom borovice, odrážející se temně a studeně od pozadí šeré oblohy, neshodily jehličí. Rozryté rudé silnice zmrzly na kost a vítr roznášel po celé Georgii hlad.

Scarlett si trpce připomněla rozhovor s babičkou Fontaineovou. Toho odpoledne před dvěma měsíci, které jí teď připadaly vzdálené jako dva roky, tvrdila staré paní, že už poznala nejhorší, co ji mohlo postihnout, a myslela to zcela upřímně. Jenomže teď jí její tehdejší výrok připadal jako přehánění nějaké školačky. Než Shermanovi vojáci protáhli podruhé Tarou, měla nashromážděnou menší zásobu jídla i peněz. Měla sousedy se šťastnějším osudem, a navíc měla bavlnu, s jejíž pomocí by přežila nejhorší dobu až do jara. Ale teď měla po bavlně i po jídle, peníze jí nebyly k ničemu, protože se za ně nedalo koupit nic k jídlu, a sousedé na tom byli ještě hůř než ona. Scarlett měla aspoň krávu s teletem, pár selat a koně, kdežto sousedům zbylo jen to málo, co se jim podařilo poschovávat po lesích nebo zakopat do země.

Dům Tarletonových Krásný vrch byl vypálen do základů a paní Tarletonová jakžtakž bydlela se čtyřmi dcerami ve správcově domě. Dům Munroeových poblíž Lovejoy byl také srovnán se zemí. Dřevěné křídlo Mimózy vyhořelo a jen tlustá vrstva odolného štku a zoufalé úsilí všech žen Fontaineových a jejich otroků, kteří ze všech sil dusili požár příkrývkami a dekami, zachránily alespoň hlavní část domu. Dům Calvertových zůstal znovu ušetřen díky zásahu yankeeovského správce Hiltona, ale v hospodářství nezůstal jediný kus dobytka nebo drůbeže, ani jediná kukuřičná palice.

Největším problémem v Taře i v celém okolí bylo jídlo. Většině rodin nezůstalo nic kromě nepatrných zbytků úrody jamů, burských oříšků a zvěř, kterou dokázali ulovit po lesích. A každý se i o to málo dělil se sousedy, kteří na tom byli ještě hůř, jak bývalo zvykem za šťastnějších dob. Ale brzy přišel čas, kdy nebylo oč se dělit.

V Taře jedli divoké králíky, vačice a sumce, pokud ovšem Pork měl na lovu štěstí. Jindy se museli spokojit s trochou mléka, ořešákových oříšků, pražených žaludů a jamů. Pořád měli hlad. Scarlett měla pocit, že na každém rohu na ni čeká nastavená dlaň provázená prosebným pohledem. Pohled na ostatní ji málem doháněl k šílenství, jelikož byla stejně hladová jako oni.

Nařídila zabít tele, protože upíjelo ostatním příliš mnoho vzácného mléka, a ten večer snědli tolik čerstvého telecího masa, že se všem do jednoho udělalo špatně. Scarlett věděla, že by měla zabít jedno sele. Ale odkládala rozhodnutí den ode dne a doufala, že se jí podaří prasátka řádně vykrmit. Byla tak malá. Kdyby je nechala zabít hned, měla by moc málo masa, kdežto po nějakém čase by z nich bylo mnohem víc jídla. Večer co večer probírala s Melanií, jestli by neměli poslat Porka na koni, aby se někde pokusil koupit za pár zelených dolarů jídlo. Ale odkládaly rozhodnutí ze strachu, že by někdo mohl Porkovi vzít koně i peníze. Nikdo nevěděl, kde vlastně jsou Yankeeové. Mohli být vzdáleni tisíc mil, ale taky mohli čekat hned za řekou. Jednou se Scarlett ze zoufalství chtěla vypravit za potravinami sama, ale hysterické výbuchy všech příslušníků domácnosti ji přiměly, aby se pokusu vzdala.

Pork se toulal daleko, často se nevracel domů celou noc, ale Scarlett se ho neptala, kde vlastně byl. Někdy se vracel s ulovenou zvěří, jindy s několika kukuřičnými palicemi nebo pytlem hrachu. Jednou přinesl domů kohouta a tvrdil, že ho našel a chytil v lese. Snědli ho s chutí, ale pronásledovaly je výčitky svědomí, jelikož dobře věděli, že ho Pork ukradl stejně jako hrách a kukuřici. Krátce nato Pork zaklepal v noci na Scarlettiny dveře – bylo to dávno poté, co celý dům usnul –

a zahanbeně ukázal Scarlett nohu pokropenou broky. Zatímco mu ji obvazovala, lezlo z něj jak z chlupaté deky, že se ve Fayetteville pokoušel vlézt do kurníku a domácí lidé ho přistihli. Scarlett se neptala, komu kurník patřil, ale se slzami v očích něžně poplácala Porka po rameni. Černoši občas provokovali a byli hloupí a líní, ale měli v sobě věrnost, která se nedala zaplatit penězi, pocit sounáležitosti s bílými pány, pro který riskovali život, jen aby bylo co dát na stůl.

Za jiných časů by byla Scarlett nucena ho přinejmenším důrazně napomenout. „Pamatuj si, holčičko,“ říkávala jí Ellen, „že neseš odpovědnost za mravní i tělesné blaho černochů, které ti bůh svěřil do péče. Nesmíš zapomínat, že jsou jako děti a někdo je musí chránit před nimi samými stejně jako malé děti a ty sama jim vždycky musíš jít příkladem.“

Ale matčina napomenutí teď musela jít stranou. Scarlett si už nedělala svědomí z toho, že povzbuzuje Porka ke krádežím, i kdyby třeba kradl u licí, kteří na tom byli hůř než ona. Morální stránkou věci se ve skutečnosti vůbec nezatěžovala. Místo aby Porka potrestala nebo napomenula, jen litovala, že byl zraněn.

„Musíš být opatrnější, Porku. Neradi bychom o tebe přišli. Co bychom si bez tebe počali? Jsi moc hodný a věrný, a až budeme zase při penězích, koupím ti velké zlaté hodinky a dám na ně vyrýt něco z bible: *Za zásluhy, dobrý a věrný služebník.*“

Pork se chválou celý rozzářil a opatrně si masíroval obvázanou nohu.

„To si nechám líbit, slečno Scarlett. A kdy se podle vás dostanete k těm penězům?“

„Nevím, Porku, ale někdy je určitě nějak opatřím.“ Podívala se po něm nepřítomným pohledem, ze kterého sálala tak prudká trpkost, že sebou neklidně trhl. „Jednou, až tahle válka skončí, budu mít spoustu peněz a pak už nikdy nepoznám, co je hlad a zima. Nikdo z nás už nezažije hlad a zimu. Všichni budeme chodit v pěkných šatech a každý den budeme mít smažené kuře a...“

Zarazila se. Železným zákonem Tary, který sama stanovila a jehož dodržování přísně vyžadovala, bylo, že nikdo nesměl promluvit o dobrých jídlech, která jedli v minulosti, ani o lahůdkách, které by si dali teď, kdyby měli příležitost.

Pork se vytratil z místnosti, zatímco Scarlett zůstala stát s pohledem smutně upřeným do dáli. Za starých časů, které nenávratně minuly, býval život tak složitý, plný spleťtých a komplikovaných problémů. Scarlett měla problémy s tím, jak získat Ashleyho lásku a zároveň si udržet tucet dalších nešťastných nápadníků, kteří nevěděli, na čem vlastně jsou. Musela před staršími skrývat drobné prohřešky proti dobrému vychování, musela škádlit žárlivé dívky nebo si to u nich naopak žehlit, musela si vybírat látky a stříhy na šaty, musela si zkoušet, co bude nosit na hlavě, a kromě toho musela řešit spousty, spousty dalších záležitostí! Ted' se život úžasně zjednodušil. Ted' záleželo jedině na tom, jak opatřit dost jídla, aby neumřeli hladu, dost oděvů, aby nezmrzli, a aby měli nad hlavou střechu, kterou příliš nezatéká.

A právě v těchto dnech se Scarlett začal zdát zlý sen, který ji pak pronásledoval dlouhá léta. Byl to vždycky tentýž sen, jehož podrobnosti zůstávaly beze změny, ale který ji děsil pokaždé víc a víc, a strach, že sen přijde, ji pronásledoval i za bílého dne. Pamatovala si přesně události dne, kdy se jí ten sen zdál poprvé.

Několik dní po sobě trval studený déšť a v domě panoval nepříjemný chlad, vyvolaný průvanem a vlhkostí zalézající až do kostí. Zvlhlá polena v krbu čadila a skoro nehřála. Kromě mléka k snídani nezbyvalo už nic k jídlu, jelikož jamy došly a Pork nechytíl nic do ok ani na udice. Kdyby chtěli na druhý den jíst, museli by zabít sele. Na Scarlett hleděly zachmuřené a vyhladovělé obličeje, černé i bílé, a němě ji prosily, aby opatřila něco k jídlu. A Wadea ke všemu začalo bolet v krku, dostal prudkou horečku a lékař ani léky nebyly vůbec k sehnání.

Scarlett, hladová a vyčerpaná bděním nad synem, přenechala dítě chvíli Melaniině péči a šla si zdřímnout. Nohy měla jako kusy ledu, házela sebou a převalovala se, nemohla usnout, protože na ni doléhal strach a zoufalství. Znovu a znovu se musela v duchu ptát: Co mám dělat? Co mám dělat? Copak se na světě nenajde člověk, který by mi pomohl? Kam se z celého světa podělo bezpečí? Proč se neobjeví někdo, někdo silný a moudrý, kdo by ji zbavil břemen, která na ni doléhala? Nebyla přece stvořena k tomu, aby je nesla na svých bedrech. Neuměla je nést. A potom upadla do neklidného spánku.

Ocitla se v neznámé divočině plné valící se mlhy a neviděla na krok před sebe. Půda pod nohama byla zrádná. Byla to zakletá země, kde vládla strašidelná nehybnost, a Scarlett v ní zabloudila, zabloudila a bála se jako malé dítě potmě. Byla jí taková zima a měla takový hlad a tak strašně se bála těch věcí, které na ni číhaly v mlze, jež ji obklopovala, že chtěla hlasitě křičet, ale nemohla. Z mlhy po ní napřahovala ruce jakási strašidla a pokoušela se ji chytit prsty za sukně, mlčící, neúprosné, strašidelné ruce, které se ji snažily stáhnout do nejisté, chvějící se půdy, na níž stála. Potom pochopila, že někde v matném příšerném přísvisu, který ji obklopoval ze všech stran, musí někde být úkryt, útočiště a teplo. Ale kde? Dokáže se tam dostat dřív, než ji ty ruce popadnou a strhnou do pohyblivých písků pod nohama?

Najednou se rozběhla a hnala se mlhou jako šílená, plakala a křičela a rozpřahovala ruce, ale pokaždé zachytila jenom prázdný vzduch a vlhkou mlhu. Kde vlastně bylo to útočiště? Nemohla je najít, ale určitě tam někde bylo schované. Kdyby se tak do něj dostala! Kdyby se tak do něj dostala, ocitla by se v bezpečí! Ale nohy se jí rozklepaly hrůzou a z hladu omdlela. Zoufale vykřikla, a pak se probrala. Skláněla se nad ní s ustaraným výrazem Melanie a trásla s ní, aby se probudila.

Ten sen se jí znovu a znovu vracel pokaždé, když šla spát s prázdným žaludkem. A to se stávalo dost často. Děsil ji tak, že se bála usnout, ačkoliv sama sebe o překot ujišťovala, že je to jen sen, a nemá se tedy čeho bát. Byl to jen sen o mlze a neměla se proč tolik bát. Jen sen – a přesto ji pouhá představa, že by se mohla propadnout do té země plné mlh, děsila tak, že začala spát v jedné místnosti s Melanií, která ji probudila, jakmile začala sténat a svíjet se, a tím prozradila, že se zase dostala do spárů toho hrozného snu.

Napětím pobledla a zhubla. Z obličeje se jí vytratila příjemná kulatost, lícní kosti jí vystoupily a zdůraznily šikmé zelené oči, až začala vypadat jako číhající hladová kočka.

Ve dne beztak prožívám zlé sny, tak proč se mi ještě mají zdát takové věci, zoufala si v duchu a začala si schovávat denní dávky jídla, aby si je mohla snít až před spaním.

O Vánocích přicválal do Tary Frank Kennedy s několika vojáky zásobovacího oddílu v marné snaze opatřit pro armádu trochu obilí a nějaká domácí zvířata. Všichni byli otrhaní a zhrublí a měli zchromlé, jankovité koně, na nichž bylo na první pohled vidět, že jsou v tak špatném stavu, že se nehodí k činné službě. Vojáci i koně byli pro zdravotní stav zproštěni služby na frontě a všichni až na Franka měli nějaký neohebný kloub, nebo jim chyběla paže nebo oko. Většina byla oblečena do modrých plášťů ukořistěných Yankeeům a lidé v Taře zažili okamžik hrůzy, když je uviděli, protože si mysleli, že se znovu vrátili Shermanovi vojáci.

Oddíl přenocoval na plantáži. Vojáci se uložili na podlaze v salonu a s rozkoší se protahovali na sametovém koberci, jelikož už celé měsíce nespali pod střechou a neměli ustláno na ničem měkčím než na borovém jehličí na tvrdé zemi. Vojáci byli sice otrhaní, špinaví a zarostlí, ale přesto se chovali slušně, příjemně klábosili, žertovali a skládali poklony a byli moc rádi, že tráví Štědrý večer ve velkém domě, obklopeni hezkými ženami, jak byli zvyklí v dobách, které dávno minuly. Odmítali brát válku vážně, říkali do nebe volající lži,

jen aby rozveselili mladé dámy, a přinesli s sebou do holého a vy-
loupného domu první paprsky světla, první náznaky slavnostní
atmosféry, jaká v něm kdysi často vládla.

„Je to skoro jako za starých časů, kdy jsme mívali domácí osla-
vy, vid’?“ šeptala šťastná Suellen do ucha Scarlett. Suellen byla
v sedmém nebi, že má v domě zase svého nápadníka, a nemohla
odtrhnout pohled od Franka Kennedyho. Scarlett překvapilo, že
Suellen dokáže vypadat skoro hezky, přestože následkem nemoci
zůstávala pořád vychrtlá. Tváře jí zčervenaly a v očích měla jemnou
světélkující záři.

Musí jí na něm opravdu záležet, řekla si v duchu Scarlett, a stal
by se z ní málem člověk, kdyby se jí podařilo sehnat si manžela,
i kdyby to měl být takový starý držgrešle jako Frank.

Carreen se také maličko rozzářila a toho večera se jí trochu zmír-
nil náměsíčný výraz v očích. Zjistila, že jeden z vojáků znal Brenta
Tarletona a byl u něj v den, kdy umíral. Slíbila sama sobě, že si s ním
po večeři dlouze pohovoří mezi čtyřma očima.

Melanie všechny u večeře překvapila tím, že se silou vůle vy-
loupila ze slupky obvyklé plachosti a chovala se téměř bezstarostně
vesele. Smála se a žertovala a málem, i když ne doopravdy, koketo-
vala s jednookým vojákem, který na její snahu ochotně odpovídal
přehnanými projevy galantnosti. Scarlett si uvědomila, jaké duševní
i tělesné úsilí tato snaha pro Melanii znamená, jelikož Melanie v pří-
tomnosti jakéhokoli cizího muže trpěla strašlivým studem. Navíc jí
zdaleka nebylo dobře. Tvrdila sice, že je už dost silná, a zastala víc
práce než sama Dilcey, ale Scarlett dobře věděla, že jí není dobře.
Při zvedání věcí vždycky zbledla a po každé námaze obvykle těžce
dosedala, jako by jí nohy vypověděly službu. Ale dnes večer dělala
stejně jako Suellen a Carreen všechno, jen aby vojákům zpříjemnila
Štědrý večer. Jedině Scarlett neměla z hostů žádnou radost.

Vojáci přidali své dávky pražené kukuřice a bůčku k hrachu,
dušeným jablkům a burským oříškům, které před ně postavila na

stůl chůva, a shodně tvrdili, že je to nejlepší jídlo, jaké měli po řadě měsíců. Scarlett sledovala, jak jedí, a začínala být nervózní. Nejen že jim v duchu vyčítala každé sousto, ale navíc byla jako na jehlách, aby náhodou nepřišli na to, že Pork před jejich příjezdem zabil jedno sele. Sele viselo ve spízi a Scarlett se smrtelně vážným výrazem pohrozila všem členům domácnosti, že vyškrábe oči každému, kdo by se před hosty zmínil o zabitém seleti nebo že mají ještě další, bezpečně zavřená v chlívků uprostřed močálu. Tihle vyhladovělí muži by sele klidně zhltnuli na posezení, a kdyby se dověděli o živých vepřích, mohli by je třeba zrekvírovat pro armádu. Děla si starosti i kvůli krávě a koni a litovala, že jsou uvázáni na kraji lesa za pastvinou, místo aby byli také v bezpečí v močálu. Kdyby vojáci odvedli dobytek, Tara by zřejmě zimu nepřežila. Nebylo by čím zvířata nahradit. Co bude jíst armáda, bylo Scarlett srdečně jedno. Ať se armáda živí sama – pokud to dokáže. Měla dost starostí, jak uživit vlastní domácnost.

Jako moučník měli několik „vytěrakových rohlíků“, které vojáci vytáhli z batohů, a Scarlett poprvé viděla konfедераční pochutinu, o níž kolovalo skoro tolik vtipů jako o vších. Na první pohled vypadaly jako spirála ze zuhelnatělého dřeva. Vojáci ji přemluvili, aby si ukousla, a když měla sousto v puse, zjistila, že pod očazeným povrchem se skrývá nesolený kukuřičný chléb. Vojáci smíchali své dávky kukuřičné mouky s vodou, pokud měli sůl, tak směs osolili, hustým těstem obalili vytěraky pušek a tuhle lahůdku si pak opékali na táborových ohnících. Výsledek byl tvrdý jako cukrkandl a chuť připomínal piliny a Scarlett lahůdku po jediném kousnutí za všeobecného smíchu rychle vrátila majiteli. Podívaly se s Melanií po sobě a oběma se v obličeji zračila stejná myšlenka: Jak mohou vůbec pokračovat v boji, když mají k jídlu jen takovouhle věc?

Nálada u jídla byla veselá a dokonce i Gerald, který seděl s nepřítomným výrazem v čele stolu, si dokázal z hlubin zatemnělé mysli vybavit alespoň částečně své hostitelské povinnosti a zmohl

se na nejistý úsměv. Vojáci povídali, ženy se usmívaly a lichotily jim. Ale Scarlett se nečekaně obrátila na Franka Kennedyho s otázkou, zda neví, co je s tetičkou Pittypat, a přistihla ho, že se tváří tak, že zapomněla, co vlastně chtěla původně říkat.

Frank se přestal dívat do Suelleniných očí a jeho pohled bloudiv po místnosti ke Geraldovým zdětinštělým pomateným očím, k podlaze bez koberců, ke křbové římse zbavené ozdobných cetek, k prosezeným pérům a potrhanému čalounění nábytku, do nějž Yankeeové vráželi bodáky, k prasklému zrcadlu nad příborníkem, ke světlejším čtverečkům na stěnách, kde před příchodem drancujících vojáků visívaly obrazy, k chudě prostřenému stolu, ke slušně spraveným, ale starým šatům mladých dam, k Wadeově sukýnce, ušité ze starého pytle na mouku.

Frank vzpomínal na Taru, jak ji znal před válkou, a v obličeji měl uražený výraz, výraz plný otráveného, bezmocného hněvu. Miloval Suellen, měl rád její sestry, vážil si Geralda a měl k plantáži upřímný vztah. Od té doby, co Sherman protáhl Georgií, Frank na cestách po celém státě, při nichž se pokoušel opatřit zásoby potravin, viděl spousty hrozných věcí, ale nic se ho nedotklo tak hluboce jako teď pohled na Taru. Chtěl O'Harovým, a především Suellen nějak pomoci, ale nemohl. Podvědomě vrtěl hlavou s kníry na znamení soucitu a mlaskl jazykem o zuby, zrovna když se mu Scarlett podívala do očí. Uviděl, že jí v očích vzplanula nevole a hrdost, a rychle zahanbeně sklopil hlavu nad talíř.

Mladé dámy toužily vědět, co je nového. Od pádu Atlantý neexistovalo poštovní spojení a už čtyři měsíce neměly sebemenší představu, kde jsou Yankeeové, jak se vede armádě Konfederace, co se stalo s Atlantou a se starými známými. Frank, který musel služebně jezdit po celé okolní oblasti, se vyrovnal novinám a dokonce je předčil, protože byl příbuzný nebo známý prakticky se všemi lidmi bydlícími od Maconu až někam na sever od Atlantý a mohl posloužit osobními klípky, které noviny nikdy neuveřejňovaly. Aby

zakryl rozpaky, že ho Scarlett přistihla, pustil se ve spěchu do vyprávění novinek. Řekl jim, že armáda Konfederace po Shermanově odchodu znovu obsadila Atlantu, ale město nebylo k ničemu, protože je Sherman celé vypálil.

„Ale já myslela, že Atlanta shořela té noci, kdy jsem odjela,“ vykřikla Scarlett, celá zmatená. „Myslela jsem, že ji při ústupu vypálili naši hoši!“

„Ale kdepak, slečno Scarlett!“ vykřikl šokovaný Frank. „Nikdy jsme nevypálili ani jedno město, v němž zůstali naši lidé! Tenkrát jste viděla, jak hoří skladiště a materiál, který nesměl padnout do rukou Yankeeům, slévárny a munice. Ale to bylo vše. Když se Sherman zmocnil Atlanty, domy a obchody stály na svých místech jedna radost. A on v nich ubytoval své vojáky.“

„Ale co se stalo s obyvateli? Snad je – snad je nepovraždili?“

„Některé zabili – ale rozhodně je nepostříleli,“ prohlásil jednoooký voják. „Sherman brzy poté, co vtáhl do Atlanty, oznámil starostovi, že všichni lidé do jednoho musí opustit město. A ve městě přece byla spousta starých lidí, kteří nemohli vydržet cestu, a nemocných, s nimiž se nesmělo hýbat, a dam, které byly – zkrátka spousta dam, které taky neměly být nikam posílány. Ale Sherman je vyhnal v největším lijáku, jaký kdo pamatuje, stovky a stovky, nechal je v lesích kolem Rough and Ready a vzkázal generálu Hoodovi, aby se o ně postaral. A tak spousty lidí zemřelo na zápal plic nebo proto, že nesnesli takové zacházení.“

„Ale proč to, prosím vás, udělal? Vždyť mu nemohli nijak škodit?“ vykřikla Melanie.

„Prohlásil, že potřebuje město výhradně pro své vojáky a koně, aby si měli kde odpočinout,“ odpověděl jí Frank. „Nechal je tam odpočívat do poloviny listopadu a pak odtáhl. Ale jakmile opustil město, dal je zapálit a všechno shořelo.“

„Všechno určitě ne!“ křičely vyděšené mladé ženy.

Bylo nepředstavitelné, aby prosperující město, které znaly, plné lidí a přečpané vojáky, bylo najednou do základů zničeno. Všechny příjemné domy zastíněné stromy, všechny ty velké obchody a prvotřídní hotely – to všechno určitě nemohlo být zničeno! Melanie se div nerozplakala, vždyť se v Atlantě narodila a neměla jiný domov. Scarlett také zabořelo u srdce, protože si město oblíbila a kromě Tary jej měla nejraději na světě.

„Přesně řečeno, skoro všechno,“ opravil se překotně Frank, zneklidněný tím, jak se zatvářily. Snažil se vystupovat bezstarostně vesele, protože nerad znepokojoval dámy. Když znepokojil dámy, znepokojil tím pokaždé sám sebe a pak si připadal bezmocný. Nedokázal se přimět, aby jim řekl to nejhorší. Ať si jim to prozradí někdo jiný.

Nemohl jim vyprávět, co armáda spatřila po návratu do Atlanty: stovky zčernalých komínů tyčících se nad popelem, hromady polospálených ruin a haldy zřícených cihel blokuujících ulice, staré stromy umírající na následky požáru, z nichž ve studeném větru opadávaly ohořelé větve. Vzpomněl si, jak se mu při pohledu na tu zkázu udělalo špatně, vzpomněl si na trpké kletby vojáků Konfederace, kterými si ulevovali při pohledu na trosky města.

Doufal, že se dámy nikdy nedovědí o hrůzách vydrancovaného hřbitova, protože by se z toho nedokázaly vzpamatovat. Byl tam pohřben Charles Hamilton a oba Melaniini rodiče. O hřbitově se Frankovi pořád ještě zdály zlé sny. Yankeeští vojáci vyvrátili vrata hrobek a vykopali hroby, jelikož doufali, že u mrtvých najdou šperky. Okradli mrtvolu, strhali z rakví zlaté a stříbrné tabulky se jmény pochovaných, stříbrné ozdoby a stříbrná držadla. Kostry i mrtvolu, rozházené bez ladu a skladu mezi rozštípanými rakvemi, zůstaly ležet po zemi ve své smutné nahotě.

Frank nemohl vyprávět ani o psech a kočkách. Dámy si přece na domácí miláčky tolik potrpěly. Ale stovky vyhladovělých zvířat, které po bezohledné evakuaci jejich pánů ztratily domov, Franka šokovaly skoro stejně jako znesvěcený hřbitov, protože měl psy

a kočky rád. Zvířata byla vyděšená, prokřehlá a opuštěná, zdivočelá jako lesní zvěř, a tak se silnější vrhala na slabší a slabší čekala, až zemřou ještě slabší, aby je mohla sežrat. Nad troskami města kroužili po zimní obloze elegantní a zlověstní luňáci.

Frank pátral v hlavě po uklidňujících zprávách, které by dámám přinesly úlevu.

„Některé domy zůstaly stát,“ řekl, „domy stojící na rozlehlejších parcelách, které měly větší odstup od sousedních a nechytily od nich. A taky zůstaly ušetřeny kostely a dům svobodných zednářů. I pár obchodů. Ale průmyslová část, oblast podél železničních tratí a kolem Five Points – nedá se nic dělat, dámy, tahle část města je srovnána se zemí.“

„Takže,“ vykřikla Scarlett zahořkle, „skladiště u trati, které mi odkázal Charlie, je taky pryč?“

„Jestli stálo blízko trati, tak ano, ale...“ Najednou se musel smát. Proč si jen nevzpomněl dřív? „Ale nebuďte smutné, dámy! Dům tetičky Pittypat stojí. Je trochu poškozen, ale zůstal stát.“

„A jakto že neshořel?“

„Je přece cihlový a prakticky jediný v celé Atlantě měl břidlicovou střechu a ta podle mě zabránila tomu, aby chytl od létajících jisker. Navíc stojí skoro na samém severním konci města a v těch končích nebyl požár tak strašný. Samozřejmě se do něj nakvartýrovali Yankeeové a dali mu pořádně zabrat. Spálili v kamnech i podlahové lišty a mahagonové zábradlí schodiště, ale ty vzal čert! Hlavně že se dá v domě bydlet. Když jsem minulý týden mluvil v Maconu s tetičkou Pitty...“

„Vy jste s ní mluvil? Jak se jí daří?“

„Docela dobře. Docela dobře. Když jsem jí oznámil, že dům stojí, rozhodla se, že se okamžitě vrátí domů. Do Atlanty se už vrátilo mnoho lidí, protože se v Maconu začali bát. Sherman sice Macon neobsadil, ale všichni mají strach, že se tam brzy objeví Wilsonovi záškodníci, a Wilson je ještě horší než Sherman.“

„Ale proč se, hlupáci, vracejí, když nemají kde bydlet! Kde vlastně žijí?“

„Slečno Scarlett, žijou ve stanech, v boudách a srubech a do domů, které unikly požáru, se nastěhovalo po šesti až sedmi rodinách. A pokoušejí se obnovit, co se dá. Neměla byste, slečno Scarlett, říkat, že jsou to hlupáci! Znáte lidi z Atlanty stejně jako já. Zakládají si na svém městě stejně jako obyvatelé Charlestonu a Yankeeové ani požár je neodradí. Lidé z Atlanty jsou – slečna Melly jistě promine – pokud jde o jejich město paličatí jako mezci. Nechápu proč, jelikož mně to město připadalo trochu moc dravé a bezostyšné. Ale já jsem konec konců z venkova a nelíbí se mi žádné město. Ale musím vám říct, že první se vracejí ti nejchytřejší. Kdo se vrátí poslední, nenajde ze svého domu jediný kámen ani cihlu, protože všichni shánějí v troskách po celém městě, co se dá použít na opravu vlastních domů. Zrovna předevčírem jsem viděl paní Merriwetherovou a slečnu Maybelle, jak se svou starou černoškou vozí na kolečku cihly. A paní Meadeová mi řekla, že si chce postavit srub a čeká jen, až se jí vrátí manžel, aby jí pomohl. Říkala, že když přišla do Atlanty, která se tehdy ještě jmenovala Marthasville, tak bydlela ve srubu, a že jí vůbec nebude vadit, když se do něj nastěhuje znovu. Samozřejmě jen žertovala, ale její výrok ukazuje, jaký postoj lidé v Atlantě zaujímají.“

„Myslím, že mají nezlomného ducha,“ prohlásila hrdě Melanie. „Co myslíš ty, Scarlett?“

Scarlett přikývla a zaplavila ji vlna pochmurné radosti a hrdosti na její adoptivní domov. Jak říkal Frank, to město je dravé a bezostyšné, ale právě proto se jí v něm líbilo. Atlanta nebyla zkostnatělá a zpátečnická jako jiná starší města a měla v sobě bezostyšnou dravost, která se vyrovnala její vlastní. „Jsem jako Atlanta,“ pomyslela si. „Yankeeové ani požár mě nedokážou zlomit.“

„Jestli se tetička Pitty vrátí do Atlanty, měly bychom se vrátit a bydlet s ní, Scarlett,“ prohlásila Melanie, která se vytrhla z vlastních myšlenek. „Sama by tam umřela strachy.“

„Jak odsud, prosím tě, mohu odjet, Melly?“ zeptala se Scarlett dotčeně. „Jestli chceš tolik jet, tak si jed'. Nebudu ti bránit.“

„Ale tak jsem to nemyslela, miláčku,“ vykřikla Melanie a zrudla rozpaky. „Bylo to ode mě bezohledné! Samozřejmě že nemůžeš odjet z Tary a – myslím, že o tetičku se může postarat strejda Peter s kuchařkou.“

„Ale v odjezdu ti nic nebrání,“ prohlásila Scarlett stroze.

„Víš, že bych tě nikdy neopustila,“ reagovala Melanie. „A – bez tebe bych taky umřela strachy.“

„Zaříd' se, jak uznáš za vhodné. Navíc ti musím říct, že já bych do Atlanty nejela. Jakmile postaví pár domů, Sherman se vrátí a znovu je vypálí.“

„Nevrátí,“ tvrdil Frank, a navzdory veškerému úsilí se tvářil sklesle. „Protáhl celou Georgii až k pobřeží. Tento týden obsadil Savannah a říká se, že Yankeeové táhnou dál do Jižní Karolíny.“

„Obsadil Savannah!“

„Ovšem. Ale Savannah muselo padnout, dámy, nedalo se tomu zabránit. Naši neměli na obranu dost vojáků, přestože nasadili všechny muže, které měli k dispozici – všechny muže, kteří se dokázali udržet na nohou. Víte, že když Yankeeové táhli na Milledgeville, byli povoláni všichni kadeti z vojenských škol bez ohledu na mládí a že dokonce propustili vězně ze státní trestnice, jen aby sehnali pár nových vojáků? Ano, slyšíte dobře, propustili všechny odsouzence, kteří byli ochotni bojovat, a slíbili jim milost, dožijí-li se konce války. Trošku jsem se děsil, když jsem viděl malé kadety v jedné řadě se zloději a hrdlořezy.“

„Ty trestance propustili, aby se vrhli na nás!“

„Slečno Scarlett, buďte klidná. Jsou daleko odsud a navíc jsou z nich dobří vojáci. Když je někdo zloděj, neznamená to ještě, že by z něj nemohl být dobrý voják, nebo snad ne?“

„Myslím, že je to skvělé,“ pravila Melanie tiše.

„Ale já si to nemyslím,“ namítla Scarlett rozhodně. „Už tak je všude dost zlodějů, když nám sem lezou Yankeeové a...“ Zarazila se včas, ale vojáci se přesto začali smát.

„Když nám sem lezou Yankeeové a náš zásobovací oddíl,“ dokončili za ni větu a Scarlett se začervenala.

„Ale kde je armáda generála Hooda?“ vložila se rychle do debaty Melanie. „Určitě by byla dokázala uhájit Savannah.“

„Ale, slečno Melanie,“ odpověděl Frank znepokojeným a zároveň vyčítavým tónem, „generál Hood v této oblasti vůbec nebyl. Bojoval v Tennessee a pokoušel se odlákat Yankee z Georgie.“

„A tenhle strategický tah se mu přece skvěle povedl!“ vykřikla Scarlett uštěpačně. „Dovolil těm prokletým Yankeeům, ať si u nás dělají, co chtějí, a na obranu nám tu nechal jen pár holobrádků, trestanců a dědků z domobrany.“

„Dcero?“ ozval se Gerald, který se probral z letargie, „proč kleješ? Tvoje matka by z tebe neměla radost.“

„Jsou to prokletí Yankeeové!“ vykřikla Scarlett divoce. „Nikdy jim neřeknu jinak.“

Jakmile padlo Ellenino jméno, všichni si začali připadat nesví a hovor přestal, jako když utne. Melanie se znovu snažila zachránit situaci.

„Viděl jste v Maconu Indii a Honey Wilkesovy? Ne – nevíte, jestli náhodou nedostaly zprávu o Ashleym?“

„Ale, slečno Melanie, víte přece, že kdybych se něco dozvěděl o Ashleym, okamžitě bych jel rovnou z Maconu sem a všechno bych vám řekl,“ odpověděl jí vyčítavě Frank. „Ne, nic jsem neslyšel, ale opravdu, slečno Melly, o Ashleyho si nedělejte starosti. Víím, že od něj dlouho nemáte zprávy, ale to je přirozené, když je v zajetí. V yankeeovském zajetí to není tak zlé jako u nás. Yankeeové přece mají spoustu jídla a dostatek léků a příkrývek. Nejsou na tom tak zle jako my, kteří máme málo jídla sami pro sebe a pro zajatce ještě méně.“

„Yankeeové mají spoustu jídla,“ vykřikla prudce a zoufale Melanie. „Ale zajatcům nic nedávají. Víte to sám, pane Kennedy. Říkáte to, jen abyste mě utěšil. Víte, že tam naši hoši mrznou, umírají hladu, nedostatkem lékařské péče a léků jenom proto, že nás Yankeeové tolik nenávidí! Kdybychom tak mohli Yankee, všechny do jednoho, smést z povrchu země! Já dobře vím, že Ashley je...“

„Neříkej to!“ vykřikla Scarlett se srdcem v hrdle. Dokud nikdo neřekl nahlas, že Ashley je mrtvý, v srdci jí doutnala chabá naděje, že žije, ale Scarlett měla pocit, že by zemřel ve chvíli, kdy by ta slova uslyšela.

„Ale paní Wilkesová, netrapte se kvůli manželovi,“ ozval se chlácholivě jednooký voják. „Byl jsem zajat po první bitvě u Manassasu, pak mě vyměnili a v zajetí mě krmili tím nejlepším, co země poskytuje, smaženými kuřaty a horkými kukuřičnými vdolečky.“

„Podle mě jste lhář,“ řekla mu Melanie s náznakem úsměvu a prvním projevem odvážnějšího ducha, jaký u ní Scarlett v přítomnosti cizího muže viděla. „Co vy na to?“

„Myslím, že máte pravdu,“ odpověděl jednooký voják a s úsměvem se plácl přes nohu.

„Když se všichni odeberete do salonu, zazpívám vám pár koled,“ zvala vojáky Melanie, šťastná, že se hovor stočil jinam. „Klavír je jedna z mála věcí, které Yankeeové nemohli odvézt. Myslíš, že je moc rozladěný, Suellen?“

„Příšerně,“ odpověděla jí Suellen a se šťastným úsměvem kývla na Franka.

Ale když všichni odcházeli z jídelny Frank se schválně zdržel a zatahal Scarlett za rukáv.

„Mohl bych s vámi mluvit mezi čtyřma očima?“

V první chvíli se jí zmocnila hrůza, že se jí začne vyptávat na domácí zvířata, a sbírala odvahu, aby si pro něj dokázala vymyslet nějakou pravděpodobnou výmluvu.

Když zůstali sami u krbu, všechna hraná veselost, která rozjasňovala Frankův obličej před ostatními, jako by mávnutím proutku spadla a Scarlett spatřila, že vypadá jako stařec. Obličej měl seschlý a zežloutlý jako listy, které honil vítr po trávníku v Taře, a rezavý knír měl prořídlý, neudržovaný a prošedivělý. Nervózně se za něj popotahoval, a než promluvil, nechutně si odkašlal.

„Je mi strašně líto, že maminka – slečno Scarlett.“

„Nemluvte o tom, prosím vás.“

„A váš tatínek... Takhle se chová od té doby, co...?“

„Ano – už – už to není on, jak sám vidíte.“

„Určitě na ní visel.“

„Pane Kennedy, prosím vás, nebudeme mluvit o...“

„Promiňte, slečno Scarlett,“ omluvil se a nervózně přešlápl. „Jde o to, že jsem chtěl o něčem pohovořit s vaším otcem, ale teď vidím, že by to nebylo k ničemu.“

„Třeba bych vám mohla pomoci sama, pane Kennedy Víte – teď jsem hlavou rodiny já.“

„Víte, já,“ začal Frank a znovu se nervózně zatahal za vousy. „Jde o to... Zkrátka, slečno Scarlett, měl jsem v úmyslu požádat o ruku slečny Suellen.“

„Chcete tím říct,“ vykřikla Scarlett pobaveně a zároveň užasle, „že jste tatínka o Suelleninu ruku ještě nepožádal? Vždyť se o ni ucházíte už několik let!“

Frank se začervenal, rozpačitě se usmíval a vůbec vypadal jako ostýchavý a zahanbený kluk.

„Víte, já – já nevěděl, jestli mě bude chtít. Jsem o tolik starší a – v Taře přece bývalo tolik mladých a hezkých mládenců...“

Chacha! ušklíbala se v duchu Scarlett, jenže ti sem táhli kvůli mně, a ne kvůli ní!

„A vlastně pořád nevím, jestli mě bude chtít. Nikdy jsem se jí neptal, ale určitě musí vědět, jaké s ní mám úmysly! Myslel – myslel jsem, že se nejdřív svěřím panu O’Harovi a požádám ho o požehnání.“

Slečno Scarlett, momentálně nemám ani cent. Míval jsem spoustu peněz, promiňte, že o nich mluvím, ale momentálně mám jen koně a oblek, ve kterém chodím. Když jsem šel na vojnu, prodal jsem většinu půdy a peníze jsem uložil do konfедераčních obligací, ale sama víte, jakou mají teď cenu. Ani ne kusu papíru, na kterém jsou vytištěny. A stejně nemám ani ty papíry, protože shořely i se sestřiným domem, který vypálili Yankeeové. Víím, že je ode mě drzost, žádat o ruku slečny Suellen zrovna teď, když nemám ani cent, ale – zkrátka, je to takhle, nedá se nic dělat. Začínám si říkat, že stejně nevíme, jak se věci vyvinou, až válka skončí. Mně osobně se zdá, že přijde konec světa. Nemůžeme už na nic spoléhat – a tak jsem si říkal, že by pro mě a možná i pro ni bylo mnohem lepší, kdybychom se zasnoubili. Aspoň bychom měli nějakou jistotu. A nechtěl bych si ji brát, dokud bych nedokázal zajistit rodinu, slečno Scarlett, jenomže nevím, kdy to bude možné. Ale jestli pro vás něco znamená věrná láska, můžete si být jista, že té bude mít Suellen dost, když už ne něčeho jiného.“

Frank pronesl poslední slova s prostou důstojností, která Scarlett dojala, přestože se dobře bavila. Nedovedla si představit, že by někdo mohl milovat Suellen. Sestřička jí připadala jako výlupek sobeckosti, nekonečných stížností a čehosi, co nemohla nazvat jinak než čirá protivnost.

„Ale, pane Kennedy,“ řekla mu laskavým tónem, „to je v pořádku. Určitě s vámi můžu promluvit místo tatínka. Vždycky si vás vážil a doufal, že si vás Suellen vezme.“

„I teď?“ vykřikl Frank se šťastným výrazem.

„Samozřejmě,“ odpověděla mu Scarlett a musela se obrátit, aby se nezačala smát při vzpomínce na časté výjevy u večere, kdy Gerald hrubě křičel na Suellen: „Tak co, slečinko! Ten tvůj vášnivej amant se ještě nevyslovil? Mám se ho snad sám zeptat, jaké s tebou má úmysly?“

„Ještě dnes večer se jí zeptám, jestli bychom se mohli zasnoubit,“ řekl Frank, celý rozechvělý v obličeji, popadl Scarlett za ruku a stiskl ji. „Jste moc hodná, slečno Scarlett.“

„Pošlu ji za vámi,“ usmála se Scarlett a zamířila do salonu. Melanie zrovna začínala hrát. Klavír byl velice rozladěný, ale některé akordy zněly docela dobře a Melanie začala zpívat *Slyšte už andělský zpěv* a ostatní se přidali.

Scarlett se zastavila. Když slyšela tuhle starou nádhernou melodii, nechtělo se jí věřit, že se přes ně dvakrát přehnala válka, že žijí ve zpustošeném kraji a div neumírají hladem. Prudce se obrátila k Frankovi.

„Co jste měl na mysli, když jste říkal, že přijde konec světa?“

„Povím vám to otevřeně,“ začal pomalu, „ale byl bych nerad, abyste děsila ostatní dámy tím, co vám řeknu. Válka musí brzy skončit. Nemáme kým doplňovat prořídle řady a čím dál víc vojáků dezertuje – víc, než je armádě milé přiznat. Víte, vojáci nemůžou být pryč od svých rodin, když vědí, že doma je hlad, a proto prchají domů a pokoušejí se postarat o rodinu. Nemám jim to za zlé, ale oslabuje to armádu. A armáda nemůže bojovat bez jídla a jídlo prostě není. Vím, co říkám, protože obstarávání proviantu je přece mým úkolem. Od té doby, co jsme znova obsadili Atlantu, jsem procestoval zdejší okolí křížem krážem, a v celém kraji by se neuživila ani sojka. Skoro pět set kilometrů jižně od Savannah je to všude stejné. Lidé hladoví, koleje jsou vytrhány, nemáme nové pušky, střelivo dochází a není kůže na boty... Z toho sama vidíte, že konec je na dohled.“

Ale skomírající naděje Konfederace na Scarlett doléhala méně tíživě než Frankova věta o nedostatku potravin. Měla v úmyslu poslat Porka s koněm, vozem a zlatými mincemi Unie, aby se někde pokusil koupit potraviny a látky na obleky. Jenže jestli Frank mluví pravdu...

Ale Macon přece nepadl. V Maconu musí být potraviny. Hned jak zásobovací oddíl zmizí z dohledu, vypraví Porka do Maconu a bude

riskovat i to, že by mu vojáci mohli vzít nenahraditelného koně. Tohle riziko bude muset podstoupit.

„Pane Kennedy, víte co, nebudeme dnes večer mluvit o nepříjemných věcech,“ řekla nahlas. „Běžte si sednou do matčiny kanceláře a já vám tam pošlu Suellen, abyste mohl – zkrátka, abyste měli trochu soukromí.“

Červenající se usměvavý Frank vyklouzl z jídelny a Scarlett se za ním dívala.

Škoda že si ji nemůže vzít hned, říkala si v duchu. Aspoň bych se zbavila jednoho hladového krku.

Kapitola 29

Příštího jara generál Johnston, kterému vrátili velení nad zdecimovanými zbytky jeho starých vojsk, kapituloval v Severní Karolíně a válka skončila. Ale zpráva o tom se dostala do Tary teprve po dvou týdnech. V Taře měli všichni plné ruce práce a nemohli maršnit čas objížděním sousedů a posloucháním klepů a sousedé byli zaneprázdnění stejně jako oni, takže se navzájem nenavštěvovali a zprávy se šířily pomalu.

Vrcholilo jarní orání a semena bavlny i zeleniny, která Pork přivezl z Maconu, byla svěřována půdě. Od návratu nebyl Pork prakticky k ničemu, protože se div nezalkl pýchou nad svým bezpečným návratem s vozem plným látek na obleky, semen, slepic, šunek, bůčku a krup. Pořád dokola omílal, kolikrát unikl jen o vlásek, jak musel na zpáteční cestě domů jet oklikami po zastrčených cestách, nefrekventovaných silnicích, starých indiánských stezkách a pěšinách, kudy sotva projel kůň. Byl na cestě celých pět týdnů, které pro Scarlett znamenaly utrpení. Ale po návratu ho nepeskovala, jelikož byla ráda, že všechno úspěšně vyřídil, a ještě víc ji těšilo, že přivezl zpátky značnou část obnosu, který mu svěřila. Celkem oprávněně předpokládala, že mu zbylo tolik peněz, jelikož slepice a většinu potravin nekoupil za peníze, ale za pět prstů. Pork by se byl styděl utrácet její peníze, když po cestě bylo na ráně tolik nestřežených kurníků a udíren.

Když měli malé zásoby jídla, všichni v Taře se ze všech sil snažili alespoň částečně vrátit životu zdání normalnosti.

Všichni museli přiložit ruku k dílu a na každého čekala spousta nekonečné práce. Ušchlé bavlníkové keře od loňska musely udělat místo letošní setbě a jankovitý kůň, který nebyl zvyklý na pluh, se neochotně vlácel po polích. Museli vyplít a osít zahradu, štípat dříví

na otop a začít stavět nové chlívky a kilometry ohrad, které spálili Yankeeové. Dvakrát denně musel Pork prohlížet oka na králíky a vyměňovat návnady na udicích v řece. Museli stlát postele a zametat podlahu, vařit jídlo a mýt nádobí, krmit prasata a slepice a sbírat vejce. Museli dojit krávu a pást ji na pastvině u močálu a kromě toho ji někdo musel neustále hlídat pro případ, že by se vrátili Yankeeové nebo vojáci Franka Kennedyho a chtěli ji odvést. I malý Wade měl své povinnosti. Každé ráno vycházel důležitě s košíkem a nosil větvičky a třísky na podpal.

První ze všech mužů z okresu se vrátili mladí Fontaineové a ti také přinesli zprávu o kapitulaci. Alex, který měl ještě boty, šel pěšky a bosý Tony přijel na neosedlaném mezkovi. Tony si vždycky uměl najít to lepší. Oba bratři byli po čtyřech létech na sluníčku a v nepohodě ošlehanější než kdy předtím, hubenější, zarostlejší a v divokých černých plnovousech, které si přinesli z války, vypadali skoro jako neznámí cizí lidé.

Už se nemohli dočkat, až budou doma v Mimóze, a proto se v Taře zastavili, jen aby stihli políbit děvčata a sdělit jim zprávu o kapitulaci. Tvrdili, že je po všem, se vším je konec a tvářili se, že jim to moc nevádí, ale také se o tom nechtějí dvakrát šířit. Zajímalo je jen, jestli Mimózu vypálili. Cestou na jih z Atlanty míjeli spoustu komínů, které jediné zbyly z domovů, v nichž bydlívali jejich známí, a měli pocit, že ani nesmějí doufat, že by jejich domov zůstal ušetřen. Když se dozvěděli příznivou zprávu, oddechli si úlevou a smáli se na celé kolo a plácali se do stehů, když jim Scarlett vyprávěla o Sallyině divoké jízdě a o elegantním skoku, jímž překonala živý plot.

„Má oheň v těle,“ prohlásil Tony, „a má zatracenou smůlu, že jí zabili Joea. Nemáš trošku žvýkacího tabáku, Scarlett?“

„Mám jen indiánský tabák. Tatínek si ho nACPává do vydlabané kukuřičné palice.“

„Tak hluboko jsem ještě neklesl,“ řekl Tony, „ale asi mě to stejně nemine.“

„Je Dimity Munroeová v pořádku?“ vyptával se nedočkavě, ale zároveň trochu stydlivě Alex a Scarlett si matně vybavila, že býval milý na Sallyinu mladší sestru.

„Proč by nebyla. Momentálně bydlí s tetičkou ve Fayetteville. Jejich dům totiž shořel. Ostatní příbuzní odjeli do Maconu.“

„On to myslí jinak – chce vědět, jestli si Dimity náhodou nevzala nějakého statečného plukovníka domobrany,“ dobíral si bratra Tony a Alex se po něm vztekle podíval.

„Samozřejmě se nevдалa, jak by taky mohla?“ řekla Scarlett, kterou bratrské pošťuchování bavilo.

„Možná že by pro ni bylo lepší, kdyby se vdala,“ prohlásil Alex ponuře. „Jak ksakru – promiň, Scarlett. Ale jak může muž požádat dívku, aby si ho vzala, když mu osvobodili všechny černochoy, všechnen dobytek má pryč a v kapse ani cent?“

„Víš dobře, že by to Dimity nevadilo,“ odpověděla mu Scarlett. Mohla si dovolit být vůči Dimity velkorysá a mluvit o ní hezky, protože Alex nikdy nepatřil k jejím vlastním nápadníkům.

„Hrom aby do toho... Promiň, ještě jednou se ti omlouvám. Budu muset přestat s klením, jinak mi babička vydělá kůži jako teleti. Nemůžu od žádné dívky žádat, aby si vzala chudáka s holým zadkem. Jí by to třeba nevadilo, ale mně ano.“

Zatímco se Scarlett bavila s oběma bratry na přední verandě, Melanie, Suellen a Carreen se, jakmile uslyšely zprávu o kapitulaci, tiše vplížily do domu. Když oba mladíci odjeli a namířili si to z Tary domů zkratkou přes pole, Scarlett vešla dovnitř a zastihla děvčata, jak pláčou na pohovce v Ellenině malé kanceláři. Byl pryč nádherný jásavý sen, který milovaly a v nějž doufaly, byla pryč Věc, která si vyžádala životy jejich přátel, milenců i manželů a ožebračila jejich rodiny. Věc, o níž si myslely, že nemůže nikdy padnout do prachu, padla navěky.

Ale Scarlett neměla proč plakat. Když uslyšela tu zprávu, v první chvíli si oddechla: Zaplaťpánbůh! Ted' už nikdo neukradne krávu.

Ted' už bude kůň v bezpečí. Ted' můžeme vyndat stříbro ze studny a všichni budou moct jíst příborem. Ted' se nebudu bát jezdit po okolí a shánět něco k jídlu.

Taková úleva! Už nikdy sebou nebude muset cukat hrůzou, až zaslechne dusot kopyt. Už nikdy se nebude probouzet uprostřed temných nocí a nebude muset poslouchat se zatajeným dechem a ptát se sama sebe, jestli se jí to jen zdá, anebo jestli opravdu slyšela na dvoře cinkot postrojů, dusot kopyt a drsně vykřikované povely Yankeeů! A hlavně – Tara byla zachráněna! Scarlettiny nejhorší obavy se nesplní. Už nikdy nebude muset stát na trávníku a pozorovat, jak se z jejího milovaného domu valí dým, a poslouchat, jak praskají plameny, až se propadne střecha.

Jistě, věc Jihu byla ztracena, ale válka jí přece vždycky připadala směšná a mír byl lepší. Scarlett nikdy nestála s očima vytřeštěnými nadšením, když se vztyčovala vlajka Konfederace, ani jí při tónech *Dixie* neběhal mráz po zádech. Strádání, odporné povinnosti při ošetřování raněných, hrůzy při obléhání ani hlad, který zakusila během posledních měsíců, jí nepomáhalo snášet jako ostatním fanatické nadšení, obětující vše prospěchu Věci. S tou byl navždy konec a Scarlett kvůli ní nehodlala plakat.

Se vším byl konec! I s válkou, která jí připadala nekonečná, s válkou, po níž netoužila a o níž se neprosila, a která přesto rozpůlila její život na dvě části tak čistým řezem, že si jen stěží vybavovala ty staré bezstarostné dny. Dokázala se bez sebemenšího pohnutí v duchu vracet k hezké Scarlett v marokénových střevících a se spoustou volánů provoněných levandulí, ale zároveň se musela sama sebe ptát, jestli to byla opravdu ona. Scarlett O'Harová, které ležel u nohou celý okres, která měla k dispozici stovku otroků, kterou jako hradba chránilo bohatství Tary a jejíž milující rodiče s nadšením vyhověli každému jejímu rozmaru. Zkažená, rozmazlená Scarlett, které všichni až na Ashleyho splnili každé přání.

Někde na dlouhé cestě, která se klikatila posledními čtyřmi roky, se vytratila holčička s šerpou a tanečními střevíčky a místo ní se, kde se vzala tu se vzala, objevila žena s ostrým pohledem v zelených očích, která dvakrát obrátila každý cent a pustila se do spousty otrockých prací, žena, jíž za všeobecné zkázy nezbylo nic jiného než nezničitelná rudá půda pod nohama.

Scarlett stála v hale, poslouchala, jak děvčata pláčou, ale mozek jí pracoval.

Vysázíme víc bavlny, mnohem víc. Zítra pošlu Porka do Maconu, aby přikoupil semena. Yankeeové už bavlnu nespálí a naši vojáci ji nebudou potřebovat. Bože můj! Letos na podzim by měly ceny vylétnout pěkně vysoko!

Scarlett vstoupila do kanceláře, bez ohledu na dívky plačící na pohovce se posadila k sekretáři a uchopila pero, aby připsala vydání za nákup dalších bavlníkových semen proti částce označující zbývající hotovost.

Je po válce, napadlo ji, najednou odhodila pero, protože se jí zmocnila divoká radost. Bylo po válce a Ashley... Je-li Ashley naživu, určitě se vrátí! Scarlett napadlo, jestli na to Melanie pro samé oplakávání ztracené Věci vůbec pomyslela.

Brzy přijde dopis – ale ne, dopis ne. Dopis nemůže přijít. Ale brzy – však on nám dá nějak vědět!

Ale uplynuly dny a týdny a od Ashleyho nepřicházely žádné zprávy. Pošta na celém Jihu byla nespolehlivá, ale na venkově nefungovala vůbec. Občas přinesl procházející pocestný lístek z Atlanty od tetičky Pittypat, která obě mladé ženy uplakaně zapřísahala, aby se už vrátily. Ale od Ashleyho pořád nic.

Po kapitulaci mezi Scarlett a Suellen věčně doutnal spor o koně. Když nebezpečí z yankeeovského vpádu pominulo, Suellen chtěla začít objíždět sousedy. Připadala si opuštěná a stýskalo se jí po veselém společenském životě jako za starých časů, a tak chtěla navštěvovat sousedy přinejmenším proto, aby se přesvědčila, že

jinde v okrese jsou na tom stejně špatně jako oni v Taře. Ale Scarlett nepovolila. Kůň byl k práci, aby tahal dříví z lesa nebo pluh a aby s ním Pork jezdil shánět jídlo. V neděli se směl zaslouženě pást a odpočívat. Má-li Suellen chuť chodit po návštěvách, může klidně pěšky.

Až do loňského roku Suellen neušla souvislých sto metrů a podobné vyhlídky ji vůbec nelákaly. Zůstávala tedy raději doma a neustále otravovala, plakala a opakovala: „Ach, kdyby tu tak byla maminka!“ tak dlouho, až jí Scarlett jednou konečně dala tu dlouho slibovanou facku. Zasáhla ji tak silně, že se Suellen s výkřikem zhroutila na postel a celý dům na to zůstal koukat s otevřenou pusou. Ale od té chvíle Suellen tolik nefňukala, alespoň ne před Scarlett.

Scarlett nelhala, když tvrdila, že si kůň musí odpočinout, ale přece jen to nebyla celá pravda. Jinak by musela přiznat, že během prvního měsíce po kapitulaci objela celý okres a pohled na staré známé a jejich plantáže jí otrásl víc, než byla ochotna připustit.

Nejlépe ze všech se dařilo díky tehdejší Sallyině divoké jízdě Fontaineovým, ale o blahobytu se dalo mluvit jen ve srovnání se zoufalou situací ostatních sousedů. Babička Fontaineová se už nikdy úplně nezotavila ze srdeční mrtvice, kterou utrpěla den poté, co v čele ostatních uhasila požár a zachránila dům. Starý doktor Fontaine se pomalu zotavoval po amputaci paže. Alex a Tony brali do rukou nezvyklých na podobnou práci pluh a motyku. Nakláněli se přes laťovou ohradu, aby si potřásli rukou se Scarlett, která přijela na návštěvu, a s trpkým výrazem v černých očích se posmívali jejímu rozhrkanému vozu, protože se zároveň vysmívali sami sobě. Scarlett se zeptala, jestli jí prodají kukuřici na setí, bratři slíbili, že ano, a všichni se začali bavit o problémech hospodaření. Fontaineovi měli dvanáct slepic, dvě krávy, pět prasat a mezka, kterého si Alex přivedl z války. Jedno prase právě zdechlo a bratři se báli, aby nepřišli také o ostatní. Když Scarlett slyšela, jak vážně se baví o prasatech oba bývalí dandyové, kteří předtím neznali v životě

vážnější problém, než která kravata je nejvíc v módě, musela se smát, a tentokrát zněl její smích také zatrpkle.

Všichni ji v Mimóze vítali, jak nejlépe uměli, a trvali na tom, že jí kukuřici na setí neprodají, ale věnují. Prudké fontaineovské povahy vzplanuly, když položila na stůl zelený dolar a oni jej odmítli přijmout. Scarlett si tedy kukuřici vzala a mezi čtyřma očima podstrčila dolar Sally. Sally se naprosto změnila a nikdo by v ní naopak nepoznal dívku, která Scarlett přivítala po návratu do Tary, od něhož uplynulo osm měsíců. Tehdy byla Sally bledá a smutná, ale na druhé straně z ní vyzařovalo cosi nezlomného. Nezlomnost z ní však vyprchala, jako by ji kapitulace připravila o veškerou budoucnost.

„Scarlett,“ šeptala a křečovitě svírala v dlani bankovku, „k čemu to všechno bylo dobré? Proč jsme vůbec bojovali? Ach, chudák Joe! Chudinka moje děťátko!“

„Nevím, proč jsme vlastně bojovali, a je mi to srdečně jedno,“ odpověděla jí Scarlett. „A vůbec mě to nezajímá. Nikdy mě to nezajímalo. Válka je záležitost mužů, ne žen. Teď mě zajímá jediné dobrá úroda bavlny. Vem si ode mě ten dolar a kup malému Joeovi něco na sebe. Bůh ví, že to potřebuje. Nemůžu vás okrádat o kukuřici jenom proto, že Alex a Tony jsou tak slušní.“

Bratři ji vyprovodili k vozu, pomohli jí nastoupit, zdvořilí, přestože měli na sobě roztrhané hadry, impulzivně veselí, jako všichni Fontaineové, ale Scarlett neušlo, že mají v očích obraz své bídy, a když odjížděla z Mimózy, celá se trásla. Už měla plné zuby chudoby a škodlení. Jak by bylo příjemné znát zase lidi, kteří jsou bohatí a nemusejí si lámat hlavu, kde vezmou další jídlo!

Cade Calvert se vrátil domů do Borového květu, a když Scarlett stoupala po schodech starého domu, v němž tolikrát tančovala v lepších časech, poznala, že má v tváři vepsanu smrt. Byl celý vychrtlý a pořád pokašlával, přestože ležel na sluníčku a přes kolena měl přehozený pléd, ale když ji spatřil, celý se rozzářil. Tvrdil, že se

mu v prsou usadilo jen nepatrné nastuzení, a přitom se pokoušel vstát a pozdravit se s ní. Chytil to, protože spal příliš často venku na dešti. Ale brzy ho to přejde a pak bude pomáhat ostatním s prací.

Cathleen Calvertová, která vyšla z domu, když zaslechla hovor, se podívala přes Cadeovu hlavu Scarlett do očí a z jejího pohledu bylo možné vyčíst trpkou pravdu a hořké zoufalství. Cade možná nevěděl, jak na tom je, ale Cathleen věděla všechno. Plantáž Borový květ byla zanedbaná a zarostlá plevelem, na polích se uchycovaly první borovičky a dům se sesouval. Cathleen byla hubená a voskově bledá.

Oba sourozenci s yankeeovskou macechou, čtyřmi nevlastními sestrami a yankeeovským správcem Hiltonem obývali tichý dům, v němž se ozývaly podivné ozvěny. Scarlett nemívala Hiltona o nic raději než jejich správce Jonase Wilkersona a teď se jí líbil ještě méně, když se k ní přišoural a pozdravil se s ní jako rovný s rovnou. Dřív z něj čišela směs stejné servilnosti a drzosti jako z Wilkersona, ale teď, když pan Calvert s Raifordem padli ve válce a Cade byl nemocný, z něj všechna servilnost spadla. Druhá žena pana Calverta si nikdy nedovedla vynutit úctu černošských sluhů a nedalo se tedy čekat, že by si ji dokázala získat od bělochů.

„Pan Hilton byl tak laskav a setrval s námi v těchto těžkých dobách,“ prohlásila paní Calvertová celá nervózní a přitom vrhala kradmé pohledy po mlčící nevlastní dceři. „Opravdu byl velice laskav. Určitě jste už slyšela, jak dvakrát zachránil náš dům, když se tu objevili Shermanovi vojáci. Nedovedu si představit, co by se s námi bez něho stalo, když nemáme peníze a Cade...“

Cadeův bledý obličej zčervenal a Cathleen zamžikala dlouhými řasami a zároveň jí ztverdly rysy kolem úst. Scarlett viděla, jak se oba v duchu užírají bezmocným vztekem, že se musí cítit zavázáni svému yankeeskému správci. Zdálo se, že paní Calvertová se každou chvíli rozpláče. Zase se dopustila nějaké chyby. Celý život dělala jen chyby. Přestože žila v Georgii už dvacet let, pořád se v Jižanech

nevyznala. Nikdy neodhadla, co nemá svým nevlastním dětem říkat, ale ať řekla nebo udělala cokoli, chovali se k ní pokaždé s vybranou zdvořilostí. V duchu si slíbila, že vezme vlastní děti a odjede s nimi na Sever ke své rodině a opustí tyhle nevyzpytatelné a škrobené cizí bytosti.

Po těchto dvou návštěvách Scarlett vůbec netoužila jet k Tarletonovým. Když všichni čtyři synové zahynuli, dům byl vypálen a zbytek rodiny se mačkal ve správcově domku, nemohla se přimět, aby je jela navštívit. Ale Suellen a Carreen tak dlouho žadonily a Melanie tvrdila, že by to nebylo sousedské, kdyby se u nich nezastavila a nepřivítala pana Tarletona po návratu z války, takže se jednou v neděli vypravily k Tarletonovým.

A u nich je čekalo to nejhorší.

Když jeli kolem trosek domu, uviděli Beatrici Tarletonovou v ošumělém jezdeckém úboru, jak sedí s jezdeckým bičkem pod paží na horním břevnu ohrady ohraničující pastvinu před stájí pro koně a nepřítomným pohledem zírá před sebe. Vedle ní byl usazen černochoch s křivýma nohama, který kdysi trénoval její koně, a tvářil se stejně zničeně jako jeho paní. Pastvina před stájí, kdysi plná hravých koní a klidných plemenných kobyl, byla prázdná až na jediného mezka, na němž se pan Tarleton vrátil po kapitulaci domů.

„Namouduši nevím, co si mám počít, když mi vzali všechny moje miláčky,“ postěžovala si paní Tarletonová a slezla z ohrady. Cizí člověk by si mohl myslet, že mluví o svých čtyřech synech, ale děvčata z Tary věděla, že myslí koně. „Všichni moji nádherní koně jsou mrtví. A co chudáček Nelly! Kdybych měla aspoň ji! Ale zbyl mi jen zatracenej mezek!“ opakovala paní Tarletonová a měřila si s nevolí vychrtlé zvíře. „Vždyť to uráží památku mých plnokrevných miláčků, chovat v jejich ohradě nějakého mezka. Mezci jsou zparchantělá stvoření proti přírodě a mělo by se zakázat, aby je někdo pěstoval.“

Jim Tarleton, k nepoznání změněný huňatým plnovousem, vyšel ze správce domu přivítat a políbit děvčata a za ním se trousily jeho čtyři zrzavé dcery ve spravovaných šatech a přitom se jim pletl pod nohy tucet černých a hnědých psů, kteří se seběhli se štěkotem ke dveřím, jakmile zaslechli neznámé hlasy. Z celé rodiny vyzařoval hraný a nucený optimismus, který mrazil Scarlett v kostech víc než zahořklost vládnoucí v Mimóze nebo smutek skomírání, který na ni dýchl u Borového květu.

Tarletonovi trvali na tom, že se děvčata musí zdržet na oběd, protože teď mají tak málo hostů a chtějí pořádně probrat, co je nového. Scarlett se nechtěla zdržet, protože ji ovzduší domu skličovalo, ale Melanie a obě její sestry toužily po delší návštěvě, a tak všechny čtyři zůstaly na oběd a daly si trochu bučku s hrachem, který jim předložili na stůl.

Všichni se smáli chudému jídlu a děvčata Tarletonových s hihňáním vykládala, jak si šijí šaty z nejnepravděpodobnějších materiálů, jako by vyprávěla nejlegračnější vtipy. Melanie jim vycházela na půl cesty vstříc a překvapila Scarlett nečekanou veselostí, s níž vyprávěla o těžkých zkouškách, jaké zažili v Taře, a zlehčovala strádání, o němž Scarlett skoro nedokázala promluvit nahlas. Místnost jí bez čtyř skvělých chlapců Tarletonových, kteří se tu vždycky rozvalovali, kouřili a navzájem se škádlili, připadala prázdná. A když připadala prázdná jí, jak asi musela připadat Tarletonovým, přestože se před sousedy tvářili vesele?

Carreen toho u oběda moc nenamluvila, ale když dojedli, přitočila se k paní Tarletonové a cosi jí šeptala do ucha. Výraz paní Tarletonové se změnil, a když brala Carreen kolem štíhlého pasu, zmizel jí ze rtů i chabý nucený úsměv. Obě ženy vyšly z jídelny a Scarlett, která cítila, že v tomto domě nevydrží už ani minutu, je následovala. Paní Tarletonová s Carreen prošly po cestičce zahradou a zamířily, jak Scarlett viděla, k rodinnému hřbitůvku. Scarlett se už nemohla vrátit zpátky do domu. Bylo by to příliš nevychované.

Ale proč, proboha, Carreen tahá paní Tarletonovou ke hrobům jejích čtyř synů, když se Beatrice ze všech sil snaží být statečná?

Na hřbitůvku obehnaném cihlovou zídou stály pod smutečními cedry dva nové náhrobní kameny z mramoru, které ještě nestačil ani jeden déšť pocákat zvlhlým rudým prachem.

„Dostali jsme je minulý týden,“ chlubila se paní Tarletonová. „Pan Tarleton pro ně jel do Maconu a přivezl je na voze.“

Náhrobní kameny! A kolik musely stát! Scarlett zčistajasna cítila, že už Tarletonovy nelituje tolik jako předtím. Nikdo, kdo mrhá vzácnými penězi na náhrobní kameny, když je tak drahé jídlo, si v jejích očích nezasloužil soustrast. A na každém náhrobním kameni bylo vytesáno několik řádků. Čím víc tesání, tím víc peněz. Celá jejich rodina se určitě zbláznila! A převézt mrtvolu tří hochů domů také jistě muselo stát pěkné peníze. Boyda nenašli, zmizel beze stopy.

Mezi Brentovým a Stuartovým hrobem stál kámen s nápisem: *V životě byli milí a příjemní a ve smrti nejsou rozdělení.*

Na druhém kameni byla vytesána jména Boyd a Tom a pak následoval latinský nápis začínající slovy *Dulee et...* ale Scarlett mu nerozuměla, protože se ve fayttevillském penzionátu latině dokázala vyhnout.

Tolik peněz za náhrobní kameny! Vždyť jsou to blázni! Scarlett div nepraskla nevolí, jako by Tarletonovi vyhazovali její peníze.

Carreen se podivně zablýsklo v očích.

„Je moc hezký,“ zašeptala a ukazovala přitom na první kámen.

Dalo se čekat, že se Carreen bude líbit. Odjakživa ji dojímalo všechno sentimentální.

„Ano,“ souhlasila paní Tarletonová zjihle, „považovali jsme jej za velmi vhodný – oba padli skoro současně, nejdřív Stuart a po něm Brent, když zachytil prapor, který vypadl z ruky zabitému Stuartovi.“

Při návratu do Tary Scarlett nějakou dobu mlčela, protože přemýšlela o tom, co viděla v různých domech, a proti své vůli si vybavovala okres v dobách jeho slávy, kdy byly velké domy plné

hostů i peněz, v chatrčích bydlely spousty černochů a na dobře obdělaných polích se skvěla bavlna.

Během roku zarostou pole malými borovičkami, říkála si v duchu a otrásla se při pohledu na les, který ji obkličoval ze všech stran. Bez černochů se zmůžeme nanejvýš na uhájení holého živobytí. Bez černochů se velká plantáž nedá vést, takže spousta polí zůstane neobdělaných a zaroste znovu lesem. Nikdo nebude moci pěstovat moc bavlny, ale co potom? Co se stane s lidmi žijícími na venkově? Lidé ve městech se nějak protlučou. Vždycky to dokázali. Ale my lidé na venkově se vrátíme o sto let zpátky do dob pionýrů, kteří bydleli v malých srubech, jakžtakž obdělávali pár akrů a žili – z ruky do úst.

Ne... říkála si v duchu zachmuřeně, Tara takhle nedopadne. Ani kdybych měla sama orat. Celý tenhle stát se může nechat zarůst znova lesem, když bude chtít, ale v Taře to nepřipustím. A nebudu mrhat penězi na náhrobní kameny a nebudu ztrácet čas oplakáváním věcí, které vzala válka. Nějak se protlučeme. Víím, že bychom se nějak protloukli, kdyby všichni muži nebyli mrtví. Nejhorší není, že jsme ztratili černochy. Nejhorší je, že jsme ztratili muže, mladé muže. Znovu si vybavila čtyři mladé Tarletony i Joea Fontainea, Raiforda Calverta i bratry Munroeovy a všechny mladé muže z Fayetteville a Jonesboro, jejichž jména četla v seznamech padlých. Kdyby nám zůstalo dost mužů, nějak bychom se protloukli, ale...

Vtom ji napadla jiná myšlenka – co kdyby se chtěla znovu vdát? Samozřejmě že se znovu vdávat nechtěla. Jednou jí v každém případě stačilo. Navíc jediný muž, kterého by chtěla, byl Ashley a ten je, pokud vůbec ještě je naživu, dávno ženatý. Ale co kdyby se chtěla vdát. Koho by si asi mohla vzít? Už pouhá tato představa ji děsila.

„Melly,“ zeptala se, „co čeká děvčata na celém Jihu?“

„Jak to myslíš?“

„Jak to říkám. Co je čeká? Nezůstal nikdo, kdo by si je vzal. Vždyť všichni naši chlapci padli, po celém Jihu zůstanou tisíce dívek na ocet a umřou jako staré panny.“

„A nebudou mít děti,“ dodala Melanie, pro niž bylo nejdůležitější právě mateřství.

Pro Suellen, sedící vzadu ve voze, to zřejmě nebylo nic nového, protože se najednou rozplakala. Frank Kennedy se od Vánoc neozval. Nevěděla, jestli za to může zhroucení pošty, nebo jestli si jen nezapomněl s jejími city a pak na ni nezapomněl. Ale taky mohl padnout v posledních dnech války! Tato možnost jí byla mnohem milejší, než aby na ni zapomněl, jelikož láska k padlému ctiteli přinášela alespoň trochu důstojnosti, jaké se dostalo Carreen a Indii Wilkesové, ale jakou by jí rozhodně nepřinesl snoubenec, který by ji opustil.

„Proboha tě prosím, buď zticha!“

„Tobě se to mluví,“ vzlykala Suellen, „když jsi byla vdaná, máš dítě a každý ví, že tě nějaký muž chtěl. Ale podívej se na mě! A ty ještě musíš na mě být ošklivá a říkat mi do očí, že jsem stará panna, když víš, že s tím nemůžu nic dělat. Jsi odporná.“

„Tak buď zticha! Víš, že nesnáším lidi, kteří si pořád stěžují. Dobře víš, že ten tvůj Zrzavej knírek neumřel a určitě se ti vrátí a vezme si tě. Nic chytrějšího ho totiž nenapadne. Ale já osobně bych radši zůstala starou pannou, než abych si ho vzala.“

Vzadu na voze bylo chvíli ticho a Carreen chlácholila sestru a roztržitě ji hladila, neboť byla duchem někde úplně jinde a jezdila s Brentem Tarletonem po stezkách, jimiž se ubírali před třemi roky. V očích jí žhnuly exaltované plamínky.

„Čím bude Jih,“ povzdechla si smutně Melanie, „bez všech našich skvělých hochů? Čím by se Jih asi stal, kdyby zůstali naživu? Jejich odvaha, energie i mozky by se nám hodily. Scarlett, my všechny, které máme syny, je musíme vychovat tak, aby nahradili mrtvé muže, aby z nich byli stejně stateční lidé.“

„Stejní muži už nikdy nebudou,“ pravila tiše Carreen. „Nikdo je nemůže nahradit.“

Zbytek cesty domů strávily mlčky.

Jednoho dne krátce nato přijela za soumraku do Tary Cathleen Calvertová. Dámské sedlo měla připevněné na nejubožejším mezkovi, jakého Scarlett v životě viděla, protože to byl zchromlý chcípáček se svěšenýma ušima, a Cathleen vypadala skoro stejně uboze jako zvíře, na němž seděla. Měla zašlé šaty z bavlněné, pestře květované látky, jaké kdysi nosívaly jenom služky, a klobouk chránící proti slunci měla uvázaný pod bradou kusem příze. Přijela k přední verandě, ale nesesedla a Scarlett s Melanií, které pozorovaly západ slunce, sešly ze schodů, aby ji přivítaly. Cathleen byla bledá jako Cade v den, kdy u nich Scarlett byla na návštěvě, bílá, tvrdá a zároveň křehká, jako by se jí měl rozpadnout obličej, kdyby promluvila. Ale nesla se zpříma, a když jim kývla na pozdrav, držela hlavu vysoko.

Scarlett si zničehonic vzpomněla na rožnění u Wilkesových, kde si s Cathleen špitaly o Rhettu Butlerovi. Jak krásně a svěže toho dne Cathleen vypadala v záplavě modrého organtýnu, s voňavými růžemi vetknutými za šerpu a v drobných střevíčkách z černého sametu s tkaničkami zavázanými kolem útlých kotníků. Ve strnulé postavě sedící na mezkovi nezbyvalo z tamté dívky vůbec nic!

„Ne, děkuju, nesesednu,“ řekla Cathleen. „Přijela jsem vám jen oznámit, že se budu vdávat.“

„Cože!“

„Koho si budeš brát?“

„To je skvělé, Cathy!“

„Kdy bude svatba?“

„Zítra,“ odpověděla Cathleen tiše a z hlasu jí číselo cosi, nad čím jim zmrzl úsměv v rozdychtěných obličejích. „Přijela jsem vám oznámit, že se zítra vdávám v Jonesboro – ale nepřijela jsem vás pozvat.“

Děvčata se mlčky snažila pochopit, co to znamená, a zmateně pokukovala po Cathleen. Nakonec promluvila Melanie.

„Bereš si někoho, koho známe, miláčku?“

„Jistě,“ odpověděla úsečně Cathleen. „Pana Hiltona.“

„Pana Hiltona?“

„Ano, našeho správce pana Hiltona.“

Scarlett se nezmohla ani na povzdechnutí, ale Cathleen najednou šlehla pohledem po Melanii a řekla tichým hlasem: „Jestli budeš plakat, Melly, tak to na mou duši nepřežiju!“

Melanie nic neřekla, ale pohládila jí nohu obutou do neforemného, doma ušitého střevíce, která vypadla z třmenu. Hlavu měla skloněnou.

„A nehlaď mě! To taky nesnesu.“

Melanie pustila paži, ale pořád ještě nezvedla hlavu.

„Už musím jet. Přijela jsem vám to jenom říct.“ Obličej jí znovu skrývala bílá křehká maska a Cathleen uchopila uzdu.

„Jak se daří Cadeovi?“ zeptala se Scarlett, která vůbec nevěděla, co by měla říkat, ale přesto se zoufale snažila najít slova, jimiž by přerušila trapné ticho.

„Umírá,“ odpověděla Cathleen stroze. Na hlase jí nebylo znát, že by to nějak prožívala. „A když mi všechno vyjde, aspoň umře trochu v klidu a pohodlí a nebude si muset dělat starosti, kdo se o mě postará, až tu nebude. Macecha s dětmi odjíždí zítra na Sever. Teď už opravdu musím jet.“

Melanie zvedla hlavu a podívala se Cathleen do tvrdých očí. Na řasách se jí třpytily slzy a v pohledu měla vepsáno pochopení. Cathleen při pohledu na Melanii zkřivila ústa do kyselého úsměvu dítěte, které se statečně brání pláči. Scarlett z toho šla hlava kolem a pořád nemohla pochopit, jak si Cathleen může brát správce – Cathleen, která mívala po Scarlett nejvíce nápadníků v celém okrese.

Cathleen se sklonila a Melanie se postavila na špičky. Políbily se. Potom Cathleen prudce práskla uzdou a starý mezek se loudavě pohnul z místa.

Melanie ji vyprovázela pohledem a po tvářích jí stékaly slzy. Scarlett za ní hleděla jako omámená.

„Melly, myslíš, že se zbláznila? Přece víš, že ho nemůže milovat.“

„Milovat? Prosím tě, Scarlett, o takové hrozné věci se raději nezmiňuj. Chudinka Cathleen! Chudák Cade!“

„Tydlifidli!“ vykřikla Scarlett, kterou to začínalo dráždit. Otravovalo ji, že Melanie vždycky pochopí situaci lépe než ona. Ošklivá situace, v níž se ocitla Cathleen, jí připadala spíš znepokojivá než katastrofální. Samozřejmě že to není nic příjemného, vzít si yankeeovského bílého žebráka, ale mladé děvče koneckonců nemůže žít na plantáži samo. Musí si najít manžela, který by jí pomáhal vést hospodářství.

„Melly, je to přesně tak, jak jsem ti tuhle říkala. Děvčata si nemají koho brát, ale vdát se musí.“

„Ale proč by se musely vdávat! Na tom, že žena zůstane sama, přece není nic špatného. Podívej se na tetičku Pitty. Byla bych radši, kdyby Cathleen umřela! A vím, že Cade to cítí také tak. Tohle znamená konec rodiny Calvertových. Jen si představ, co bude – co bude z jejich dětí. Ach, Scarlett, ať ti Pork rychle osedlá koně, jed' za ní a řekni jí, ať se přistěhuje k nám!“

„Panebože!“ vykřikla Scarlett, otřesená samozřejmým tónem, jakým Melanie dávala Taru k dispozici cizím lidem. Scarlett rozhodně nehodlala živit další hladový krk. Už už to chtěla říci nahlas, ale cosi v Melaniině zoufalém výrazu ji včas zarazilo.

„Stejně by nechtěla, Melly,“ udobřovala si švagrovou Scarlett. „Sama víš, že ne. Je moc hrdá a myslela by si, že jí nabízíme pohostinství z útrpnosti.“

„Máš pravdu. Máš pravdu!“ opakovala Melanie zoufale a nemohla se očima odtrhnout od obláčku rudého prachu, který se vzdaloval po silnici.

Žiješ u mě už řadu měsíců, říkála si v duchu pochmurně Scarlett a přitom si měřila švagrovou, a ještě tě nenapadlo, že tě tu mám z útrpnosti. A určitě tě to nikdy nenapadne. Patříš k lidem, které válka vůbec nezměnila, a klidně si uvažuješ a jednáš dál, jako by se nic nestalo – jako bychom byli pořád bohatí jako Krésus a jako bychom nevěděli co s jídlem a jako by na jednom hostovi sem nebo tam nezáleželo. Vypadá to, že mi zůstaneš na krku až do smrti. Ale Cathleen si na krk neuváží.

Kapitola 30

V létě, které přišlo poté, co nastal mír, Tara náhle přestala být odříznutá od okolního světa. Po řadu následujících měsíců se nepřetržitý proud živých strašáků, zarostlých, otrhaných, s rozbolavělými nohama a věčně hladových, namáhavě plahočil do rudého kopce k Taře a tam se ukládal k odpočinku na zastíněném předním schodišti a žádal o jídlo a nocleh. Byli to vojáci Konfederace vracející se domů z války. Zbytky Johnstonovy armády byly dopravovány železnicí ze Severní Karolíny do Atlanty a tam ponechány svému osudu. Z Atlanty museli vojáci pokračovat pěšky. Když přešla vlna Johnstonových vojáků, přišli vyčerpaní veteráni z virginské armády a nakonec se objevili vojáci ze západního bojiště, kteří se vlekli směrem na jih k domovům, které možná už neexistovaly, a k rodinám, které mohly klidně být rozváté po světě nebo mrtvé. Většina šla pěšky, jen pár šťastlivců jelo na vychrtlých koních nebo na mezcích, které si podle podmínek příměří směli ponechat, ale i nezkušené oko na první pohled poznalo, že tahle vychrtlá zvířata nemohou přežít cestu na dalekou Floridu nebo na jih Georgie.

Vrátit se domů! Vrátit se domů! Tito vojáci nemysleli na nic jiného. Někteří byli smutní a mlčenliví, jiní zase veselí, jako by ani nestrádali, ale všichni se drželi na nohou jen myšlenkou, že všechno skončilo a že se vracejí domů. Málokdo z vojáků byl zatrpklý. Zatrpklost přenechávali svým ženám a rodičům. Bojovali statečně, byli poraženi a teď se ochotně vraceli zpátky k pluhu a chtěli žít v míru pod praporem, proti němuž bojovali.

Vrátit se domů! Vrátit se domů! Nedokázali mluvit o ničem jiném, ani o bitvách a zraněních, ani o zajetí a budoucnosti. Později budou znovu prožívat své bitvy a vyprávět dětem a vnoučatům o všech husarských kouscích, loupežích, ztečích a hladu, o usilovných

pochodech a zranění, ale to mělo přijít až po čase. Někteří přišli o paži nebo o nohu nebo o oko, mnozí měli jizvy, které se v deštivém počasí budou ozývat, dožijí-li se sedmdesátky, ale teď to vše pro ně byly pouhé maličkosti. Později se všechno mělo změnit.

Starší i mladí, povídaví i mlčenliví, bohatí plantážníci i chudí farmáři, všichni měli dvě věci společné: vši a úplavici. Vojáci Konfederace byli na svou zavšivenost tak zvyklí, že si s ní vůbec nelámali hlavu a klidně se škrábali i před dámami. Pokud šlo o úplavici – „krvavou stolicí“, jak útlocitně říkaly dámy – ta se zřejmě nevyhnula nikomu, generálem počínaje a posledním prostým vojínem konče. Čtyři roky polovičního hladovění, čtyři roky denních dávek jídla, které bylo neupravené, syrové nebo napůl zkažené, na nich vykonaly své a každý voják, který se zastavil v Taře, se z úplavice buď zotavoval, nebo jí akutně trpěl.

„V celej naší armádě snad nezvostaly jediný zdravý střeva,“ bručela chůva pochmurně, když se potila nad ohništěm, kde vařila hořký lektvar z ostružinových kořenů, jímž Ellen suverénně léčila podobné potíže. „Se mně zdá, že naše páni neporazili Yankeeje. Spíš jejich vnitřnostě. Jak taky může nákej pán bojovat, dyž mu div nevytečou střeva!“

Chůva se nikdy nezdržovala hloupým vyptáváním na stav jejich vnitřních orgánů a všechny do jednoho častovala svou medicínou, kterou všichni do jednoho pili; sice se přitom šklebili, ale neprotestovali, jelikož si zřejmě vybavovali neúprosné černé ruce, které jim taky podávaly lžíce s medicínou.

Stejně neoblomná byla chůva i ve věcech týkajících se „slušný společnosti“. Do Tary nesměl vstoupit jediný zavšivený voják. Všechny je nejdřív zahнала za husté křoví, stáhla z nich uniformy, podala každému umyvadlo s vodou a silným louhovým mýdlem, aby se umyli, a pak jim vyvařila šatstvo ve velkém prádelním hrnci. Děvčata marně vehementně namítala, že takové zacházení vojáky ponižuje. Chůva jim odpovídala, že by je samé ponižovalo mnohem víc, kdyby zjistily, že po nich lezou vši.

Když se vojáci začali trousit prakticky denně, chůva měla strach, aby je děvčata nepouštěla do ložnic. Pořád měla strach, aby jí náhodou neunikla nějaká veš. Scarlett se raději nepřela a udělala noclehárnu ze salonu, kde byl na podlaze tlustý sametový koberec. Chůva hlasitě protestovala proti další svatokrádeži, která spočívala v tom, že vojáci směli spát na koberci slečny Ellen, ale Scarlett byla neoblomná. Někde přece spát museli. A během měsíců následujících po kapitulaci se na tlustém koberci začaly objevovat známky ošoupanosti a nakonec se ukázala silná osnova na místech prošlapaných podpatky nebo potřhaných ostruhami.

Všech vojáků se naléhavě vyptávaly na Ashleyho. Suellen, která jinak držela jazyk na uzdě, se ptala na pana Kennedyho. Ale nikdo z vojáků o nich neslyšel, nebo se nikomu o pohřešovaných nechtělo hovořit. Stačilo jim, že sami zůstali na živu, a neměli chuť myslet na tisíce vojáků z neoznačených hrobů, kteří se domů nevrátí.

Celá rodina se po každém zklamání snažila ze všech sil povzbuzovat Melanii, aby neklesala na duchu. Ashley samozřejmě nezemřel v zajetí. Kdyby to byla pravda, nějaký yankeevský kaplan by jí určitě napsal. Samozřejmě že už se vrací domů, ale má ze zajetí strašně dlouhou cestu. Vždyť to přece trvalo spoustu dní vlakem, a jestli Ashley musí jít pěšky jako všichni tihle vojáci... Proč ne napsal? Ale, moje milá, sama dobře víš, jak teď chodí pošta – nepravidelně a nespolehlivě, a to už byla poštovní služba jakžtakž obnovena... Yankeevské ženy! Prosím tě!... Melly, samozřejmě že se určitě najde pár slušných žen i mezi Yankeejkami. O tom nemůže být sporu. Přece by bůh nestvořil celý národ a nedal mu alespoň nějaké slušné ženy! Scarlett, přece si vzpomínáš, jak jsme tenkrát v Saratoze potkaly slušnou Yankeejku – Scarlett, řekni Melly, jaká byla!

„Moc milá, to si piš!“ ušklíbla se Scarlett. „Zeptala se mě, kolik bloodhoundů chováme na štvání našich černochů! Melly má pravdu. V životě jsem neviděla slušného Yankeeho, muže ani ženu. Ale

neplač, Melly! Ashley se vrátí domů! Je to pěšky daleko a možná – možná že ani nemá boty.“

Když si Scarlett představila bosého Ashleyho, div se sama nerozplakala. Ať si ostatní vojáci běhají kolem jejího domu v cárech s nohama ovázanýma kusy starých pytlů nebo pruhu z koberců, ale Ashleyho nesmí nic takového potkat. Měl by se vrátit domů na bujném koni v nádherném obleku a v naleštěných botách a na hlavě by měl mít klobouk s peřím. Pomyšlení, že by Ashley měl klesnout na úroveň ostatních vojáků, ji krajně ponižovalo.

Jednoho červnového odpoledne, když celá Tara, shromážděná na zadní verandě, nedočkavě čekala, až Pork rozkrojí první letošní nedozrálý meloun, se na štěrku přední příjezdové cesty rozlehl dusot koňských kopyt. Prissy se pomaloučku loudala k přednímu vchodu, zatímco ostatní se prudce přeli, jestli mají meloun raději schovat, nebo si jej nechat až na večeri, jestli se z příchozího vyklube zase nějaký voják.

Melly a Carreen šeptaly, že voják by měl dostat taky kousek, kdežto Scarlett, podporovaná Suellen a chůvou, sykla na Porka, aby meloun rychle schoval.

„Nebud'te husy, děvčata! Beztak nemáme dost ani sami pro sebe, a jestli před domem čekají dva tři vyhladovělí vojáci, nikdo ani nepozná, jakou má ten meloun vlastně chuť,“ vykládala jim Scarlett.

Pork stál na místě a tiskl meloun k tělu, protože si nebyl jist, jaké bude konečné rozhodnutí, ale vtom všichni uslyšeli, že Prissy vykřikla.

„Panebože? Slečno Scarlett! Slečno Melly! Pojte rychle!“

„Kdo je tam?“ vykřikla Scarlett, vyběhla pár schodů nahoru, proletěla halou bok po boku s Melly a ostatní následovali v průvodu za nimi.

Ashley! napadlo ji! Nebo možná...

„Je tu strejda Peter! Strejda Peter od tetičky Pittypat!“

Všichni vyběhli na verandu a uviděli vysokého zešedivělého tyra-
na z domu tetičky Pittypat, jak slézá z herky bez ocasu, která měla
na hřbetě přivázaný kus prošíváné přikrývky. V širokém černém
obličejí mu zápasil obvyklý důstojný výraz s radostí, že vidí staré
známé, takže zamračené čelo měl svraštěné od spousty vrásek,
kdežto pusku měl dokořán jako starý lovecký pes bez zubů.

Všichni se rychle hnali ze schodů, aby ho přivítali, bílí i černí,
potrásali mu rukou a vyptávali se, ale Melly je všechny překřičela.

„Tetička není nemocná, že ne?“

„Sim, ne. Zaplatpánbu, má se dobře,“ odpověděl Peter a přísně si
změřil nejdřív Melly a potom Scarlett, takže je zničehonic zaplavil
provinilý pocit, přestože si nemohly za nic na světě vzpomenout,
co mohly udělat. „Má se dobře, ale moc se na vás zlobí, a dybyste
se voptaly mě, tak já taky!“

„Ale co říkáš, strejdo Petere! Co proboha...“

„Nesnažte se ještě vmlouvat. Copak vám slečna Pitty nenapsala,
že se máte vrátit domů? Copak sem ji neviděl psát a pak plakat, dyž
ste jí vodepsali, že máte spoustu práce tady na tý farmě a nemůžete
přijet?“

„Ale, strejdo Petere...“

„Jak můžete nechávat slečnu Pitty takhle samotnou, dyž víte, jak
se bojí? Víte stejně jako já, že slečna Pitty jakživ nežila sama, a vod
tý doby, co se vrátila z Maconu, se pořád jen třese, div z ní nespady
ty její malé střevíčky. Řekla mi, aby sem si nebral servítky a pověděl
vám, že prostě nemůže pochopit, jak jste ji vobě mohly vopustit,
zrovna dyž vás nejvíc potřebuje.“

„Zavři klapačku,“ obořila se na něj chůva, protože se jí dotkla
Peterova poznámka o „tý farmě“. Dalo se čekat, že starý černoch
vyrostlý ve městě nezná rozdíl mezi farmou a plantáží. „A my tady
nepotřebujem nic? Není třeba, aby slečna Scarlett a slečna Melly
byly tady u nás, není to zoufale třeba? Proč si slečna Pitty neřekne
bratrovi, aby jí pomoh, když to tolik potřebuje?“

Strejda Peter ji zpražil nepřátelským pohledem.

„My nemáme s panem Henrym co dělat už kolik let a na to, abysme si s ním začínali znova, sme už moc starý.“ Peter se obrátil zpátky k děvčatům, která se musela držet, aby se nesmála. „A vy mladý dámy byste se měly stydět, že necháváte chudinku slečnu Pitty samotnou, dyž jí půlka známých umřela a druhá zůstala v Maconu a celá Atlanta se hemží yankeeskejma vojákama a svobodným černým ksindlem.“

Obě dívky snášely výčitky s vážným výrazem, dokud se dokázaly udržet, ale představa, že tetička Pittypat za nimi poslala strejdu Petera, aby jim promluvil do duše a osobně je přivezl zpátky do Atlanty, pro ně byla příliš legrační. Obě se začaly smát na celé kolo a musely se navzájem chytit kolem krku, aby neupadly. Pork, Dilcey a chůva se přirozeně začali také hlasitě chechtat, když slyšeli, jak byl zesměšněn posměváček, který se pokusil zlehčovat jejich milovanou Taru. Suellen a Carreen se hihňaly a dokonce i na Geraldově tváři se objevil náznak úsměvu. Smáli se všichni až na Petera, který s rostoucí nevolí přešlapoval z jedné široké paťaté nohy na druhou.

„Co je s tebou, černej?“ dorážela na něj s úsměvem chůva. „Stárneš a nedokážeš se už postarat vo svou paní?“

Peter byl pobouřen.

„Stárnu? Já že stárnu? To teda ne! Dokážu se vo slečnu Pitty postarat jako dřív. Což sem se vo ní nestaral, dyž sme se jeli schovat do Maconu? Což sem se vo ni nepostaral, dyž do Maconu vtrhli Yankeejové a vona v jednom kuse vomdlívala? Což sem nesehnal tudlenctu herku, abych jí moh vodvízt zpátky do Atlanty, a což sem se celou cestu nestaral vo ní i vo stříbro po jejím otcovi?“ Peter se při vlastním ospravedlnování vztyčil do celé své výšky. „A já přeci nemluvíím vo žádným pečování. Já přeci mluvím vo tom, jak to vypadá.“

„A jak má co vypadat?“

„Mluvim vo tom, jak to vypadá před lidma, dyž viděj, že slečna Pitty žije ouplně sama. Lidi pomlouvaj slečny, kerý žijou ouplně samy v domě,“ pokračoval Peter a jeho posluchačům bylo jasné, že slečna

Pitty si pořád představuje, že je baculatá šestnáctiletá slečna, která si musí hájit čistý štít před zlými jazyky. „A já nemluvíím vo tom, že jí lidi něco vyčítaj. Depák... A já taky nemluvíím vo tom, že by si mohla někoho vzít na byt, aby jí dělal společnost. Řek sem jí svý. ‚Neberte si sem nikoho, dokud máte příbuzný ze svý krve,‘ to sem jí řek. Jenže teď se k ní příbuzný z její krve nehlásej. Slečna Pitty je jako malý dítě a...”

Při těchto slovech se Scarlett s Melly rozřehtaly ještě hlasitěji a musely se posadit na schody. Melly si nakonec utřela slzy, které jí vyhrkly radostí.

„Chudáčku, strejdo Petere! Nezlob se, že jsem se smála. Vážně se ti omlouvám, na mou duši. No tak, odpusť mi to! Já ani slečna Scarlett teď nemůžeme přijet domů. Možná že se vrátím v září, až sklídíme bavlnu. Copak tě tetička štvála takovou dálku jen proto, abys nás přivezl zpátky na téhle vychrtlé herce?“

Jakmile uslyšel, na co se Melly ptá, strejda Peter náhle otevřel pusu dokořán a celý starý černý obličej plný vrásek mu zaplavila vlna provinilosti a ohromení. Ohrnutý spodní ret se vrátil na místo stejně rychle, jako želva zatáhne hlavu pod krunýř.

„Slečno Melly, už vopravdu stárnu, protože jsem jako na smrt zapomněl na to, co mně uložila, a je to přitom taky moc důležitý. Mám pro vás dopis. Slečna Pitty ho nechtěla svěřit poště ani nikomu jinýmu kromě mě a...”

„Dopis? Pro mě? Od koho?“

„Sim, pani, je... Slečna Pitty mně řekla: ‚Petere, sdělíš to slečně Melly, ale ňák vohleduplně,‘ a já jí na to...”

Melly vstala ze schodu a ruku si tiskla na srdce.

„Ashley! Ashley! Je mrtvý!“

„Sim ne! Depák!“ vykřikl Peter, až mu přeskočil hlas a přitom se nervózně přehraboval v šosu otrhaného kabátu. „Žije! Tady máte vod něj dopis. Vrací se domu. Von – panebože na nebi! Chyť jí, chůvo! Já bych...”

„Vopovaž se jí dotknout, ty starej kašpare!“ zařvala hromovým hlasem chůva a ze všech sil držela hroutící se Melanii, aby neupadla na zem. „Ty pokrytecká černá vopice! Já ti dám, sdělit jí to vohleduplně. Porku, vem jí za nohy, slečno Scarlett, podržte jí hlavu. A teď ji donesem na pohovku v saloně.“

Nastal všeobecný ruch a shon, protože všichni až na Scarlett se začali rojit kolem omdlelé Melanie, všichni vyděšeně pokřikovali a hnali se do domu pro vodu a pro polštáře, takže v okamžiku zůstala Scarlett na cestičce před domem sama se strejdou Peterem. Stála jako přimrazená, nemohla se pohnout z místa, na které se vymrštila, jakmile zaslechla, co starý černochoch říkal, a teď upřeně sledovala, jak chabě mává rukou, v níž držel dopis. Tvářil se zoufale jako dítě, které si vysloužilo matčinu nelibost, a ze starého černého obličeje mu zmizela všechna důstojnost.

V první chvíli se Scarlett nedokázala pohnout ani promluvit a v duchu křičela: *Není mrtvý! Vrací se domů!*, ale to vědomí v ní neprobouzelo ani radost, ani vzrušení, ale jakousi omamnou nehybnost. Slyšela strejdu Petera, jako by mluvil z velké dálky, a přitom si stěžoval a zároveň se ji snažil udobřit.

„Pan Willie Burr z Maconu, co je s náma příbuznej, ho přines slečně Pitty. Pan Willie měl koně a vrátil se brzy. Jenže pan Ashley musí pěšky a...“

Scarlett mu vytrhla dopis z ruky. Byl adresován Melly rukou slečny Pitty, ale kvůli tomu ani na okamžik nezaváhala. Roztrhla jej a na zem vypadl lístek, který přiložila tetička Pitty. V obálce byl složený list, celý zamaštěný ze špinavé kapsy, v níž jej přinesl pan Burr, pomačkaný a na okrajích roztřepaný. Byl nadepsaný Ashleyho rukou: *Paní George Ashley Wilkesové, u slečny Sarah Jane Hamiltonové, Atlanta, nebo U Dvanácti dubů, Jonesboro, Georgia.*

Scarlett otevřela třesoucími se prsty dopis a četla:

Moje milovaná, vracím se k tobě domů...

Po tvářích se jí začaly kutálet slzy, takže nemohla číst a srdce se jí rozbušilo, až měla strach, že tolik radosti nepřežije. Tiskla si dopis k hrudi a hnala se po schodech nahoru, proběhla halou, minula salon, kde si všichni lidé z Tary navzájem překáželi, jak se snažili pečovat o omdlelou Melanii, a vpadla do Elleniny kanceláře. Zavřela za sebou dveře, zamkla, vrhla se na prosezenou starou pohovku a střídavě plakala, smála se a líbala dopis.

„Moje milovaná,“ šeptala, „vracím se k tobě domů.“

Zdravý rozum říkal všem, že když Ashley nemá křídla, nemůže se z Illinois vrátit do Georgie dřív než za několik týdnů a možná i měsíců, ale přesto se jim prudce rozbušilo srdce, jakmile nějaký voják zahrnul do stromořadí vedoucího k Taře. Každý zarostlý strašák mohl být Ashley. A kdy by ne Ashley, tak třeba voják, který od něj mohl přinášet zprávy nebo dopis od tetičky Pitty se zmínkou o Ashleym. Černí jako bílí, všichni se hnali k přednímu schodišti, když zaslechli kroky. Jakmile se objevila uniforma, každý praštil se vším, co zrovna dělal u špalku na dříví, na pastvině nebo na políčku bavlny. Však se také práce měsíc poté, co přišel dopis, prakticky zastavila. Nikdo nechtěl být pryč z domu, až Ashley přijde, a Scarlett ze všech nejméně. Nemohla tedy od druhých vyžadovat plnění povinností, když sama zanedbávala vlastní.

Ale když týdny ubíhaly a nepřicházel Ashley ani další dopis se zprávami o něm, život v Taře se vrátil do normálních kolejí. I toužící srdce snesou jen určitou míru toužení. Scarlett se do mysli vkrádal dotěrný strach, jestli se mu cestou něco nestalo. Rock Island je tak daleko, a když ho propouštěli ze zajetí, mohl být zesláblý nebo nemocný. Neměl peníze a vlekl se územím, kde Konfederaci nenáviděli. Kdyby tak věděla, kde je, poslala by mu peníze, všechny do posledního centu a klidně by nechala hladovět celou rodinu, jen aby mohl přijet rychle vlakem domů.

Moje milovaná, vracím se k tobě domů.

V prvním návalu radosti po přečtení těchto slov si Scarlett myslela, že znamenají jediné: že se Ashley vrací domů k ní. Ale když začala chladně uvažovat, pochopila, že se vrací k Melanii, která v těchto dnech chodila po domě a zpívala radostí. Občas se Scarlett v duchu zatrpkle ptala, proč Melanie radši nezemřela při porodu v Atlantě. Tím by se všechno dokonale vyřešilo. Scarlett by si po uplynutí náležitého období smutku vzala Ashleyho a malému Beauovi by dělala hodnou macechu. Když na ni přicházely takové myšlenky, už se rychle nemodlila k bohu a nevysvětlovala mu, že to tak nemyslela. Bůh ji už neděsil.

Vojáci se trousili jednotlivě, po dvou i po tuctech a všichni měli hlad. Scarlett si málem zoufala a říkala si, že by jí byla milejší hejna kobylek. Znovu a znovu proklínala starý zvyk pohostinství, který kvetl za dob nadbytku, zvyk, který nedovoloval, aby nějaký cestující člověk, bohatý stejně jako chudý, putoval dál bez noclehu, jídla pro sebe i koně a projevů nejvybranější zdvořilosti, jaké mohl dům poskytnout. Věděla, že tato éra pominula navždycky, ale ostatní členové domácnosti nic nechápali stejně jako vojáci, a tak byl každý voják přijímán s otevřenou náručí, jako by byl dlouho očekávaným hostem.

Když proud vojáků nebral konce, Scarlettino srdce se postupně zatvrzovalo. Jedli jídlo určené pro lidi z Tary, zeleninu, nad jejímiž dlouhými řádky ohýbala záda až do vyčerpání, potravu, kterou musela jezdit nakupovat široko daleko. Jídlo se shánělo velice těžce a peníze z Yankeeovy peněženky přece taky nevydrží věčně. Zbývají jí už jen dvě zlaté mince a pár zelených bankovek. Proč by měla krmit tuhle bandu hladových chlapů? Válka skončila. Už ji přece nebudou vlastní hrudí chránit před nebezpečím. Proto nařídila Porkovi, aby nosil na stůl jen to nejnnutnější, jakmile se v domě objeví vojáci. Její rozkaz platil, dokud si nevšimla, že Melanie, která po porodu nenabrala dost sil, jak by měla, naléhá na Porka, aby jí dával na talíř jen symbolické porce jídla, a zbytek přenechává vojákům.

„S tímhle budeš muset přestat,“ peskovala ji Scarlett. „Sama sotva chodíš, a když nebudeš pořádně jíst, budeš si muset lehnout a my abychom se tu o tebe starali. Ať si vojáci jdou o hladu. Ti to snesou. Snášejí hlad už čtyři roky a vůbec jim neuškodí, když ho vydrží ještě pár dní.“

Melanie se k ní obrátila a v obličeji se jí zračil první neskrývaný výraz citu, jaký v jejích očích Scarlett v životě viděla.

„Prosím tě, Scarlett, nepeskuj mě za tohle. Dovol mi to. Nevíš, jak mi ta věc pomáhá. Pokaždé, když dám nějakému chudákovi svou porci, říkám si, že někde na severu nějaká žena možná dává mému Ashleymu část svého oběda, a tak mu pomáhá vrátit se ke mně domů!“

Mému Ashleymu.

Milovaná, vracím se k tobě domů.

Scarlett se odvrátila a nemohla promluvit. Od té doby bylo, jak si Melanie všimla, na stole víc jídla, když přišli hosté, přestože by jim Scarlett nejraději vyčetla každé sousto, které snědli.

Když byli vojáci tak nemocní, že nemohli dál, a takových bylo mnoho, Scarlett je ukládala do postele, ale netvářila se příliš nadšeně. Každý nemocný znamenal další hladový krk, který musela nakrmit. Někdo ho musel ošetřovat, a to znamenalo o jednoho člověka méně na práci při stavění ohrad, okopávání, pletí a orání. Voják jedoucí na koni od Fayetteville jim položil na verandu chlapce, jemuž právě začínalo vyrážet na tvářích světlé chmýří. Našel ho v bezvědomí někde u silnice, přehodil si ho přes sedlo před sebe a přivezl ho do nejbližšího domu, do Tary. Děvčata se domnívala, že to asi bude jeden z kadetů vojenské školy, které povolali na frontu, když se Sherman blížil k Milledgeville, ale nikdy se nedozvěděla pravdu, protože chlapec zemřel, aniž nabyl vědomí, a prohledání jeho kapes také nepřineslo žádné stopy po jeho totožnosti.

Hezký chlapec, na první pohled mladý gentleman, a kdesi na jihu nějaká žena vyhlížela na cestu a v duchu se ptala, kde asi je a kdy se

vrátí domů, stejně jako Scarlett s Melanií pozorovaly s nezřízenou nadějí v srdci každou zarostlou postavu, která se vynořila na cestičce před domem. Kadeta pochovali na rodinném hřbitůvku vedle tří malých O'Harů, Melanie nahlas plakala, když Pork zahrnoval hrob, a v duchu se ptala, jestli cizí lidé nedělají totéž s mrtvolou jejího Ashleyho. Will Benteen byl další voják, kterého jako bezejmenného chlapce přivezl kamarád položeného napříč přes sedlo. Will trpěl akutním zápalem plic, a když ho děvčata uložila do postele, obávala se, že brzy bude následovat chlapce do hrobu.

Měl zažloutlou malarickou pleť chudého bělocha z jižní Georgie, nazrzelé vlasy a vodově modré oči, které se i v deliriu horečky dívaly trpělivě a mírně. Jednu nohu měl amputovanou po koleno a k pahýlu měl připnutou špatně padnoucí dřevěnou protézu. Na první pohled bylo jasné, že je chudý, stejně jako na chlapci, kterého pochovali, bylo patrné, že byl plantážníkovým synem. Děvčata sama nevěděla, jak to poznala. Will určitě nebyl o nic špinavější, zarostlejší ani zamořenější hmyzem než mnozí z jemných gentlemanů, kteří se zastavili v Taře. Jazyk, kterým blábolil v deliriu, určitě nebyl gramaticky o nic horší než jazyk, jakým hovořila dvojčata Tarletonových. Ale děvčata vytušila citem, stejně jako rozeznala plnokrevníka od všelijak zkřížené herky, že nepatří do jejich kruhů. Ale to jim nebránilo, aby se ho nesnažily ze všech sil zachránit.

Vychrtlý po roce pobytu v yankeeovském zajetí, vyčerpaný dlouhou cestou se špatně padnoucí dřevěnou nohou neměl dost sil, aby vzdoroval zápalu plic, a celé dny proležel v posteli, sténal, snažil se vstát a v horečkách znovu prožíval bitvy, jichž se účastnil. Ani jednou nevolal matku, ženu, sestru ani milou, a to Carreen znepokojovalo.

„Muž má mít příbuzné,“ tvrdila. „Takhle to vypadá, že nemá na světě živou duši.“

Will byl sice kost a kůže, ale měl tuhý kořínek a náležité ošetřování ho zachránilo. Přišel den, kdy se bleděmodrýma očima, přesně

rozeznávajícíma, kde je, zadíval na Carreen sedící u něho a odříkávající růženec ve světle ranního slunce, jehož paprsky jí proudily blondátými vlasy.

„Tak přece jste se mi nezdála,“ promluvil svým rozhodným, ale bezbarvým hlasem. „Doufám, že jsem vás příliš neobtěžoval, madam.“

Zotavoval se dlouho, ležel klidně v posteli, díval se z okna na magnolie a nikoho příliš neobtěžoval. Carreen se líbil, protože dovedl tak klidně mlčet, a ticho sdílené s ním vůbec nebylo trapné. Proseděla u jeho lůžka celá dlouhá horká odpoledne, ovívala ho a nic neříkala.

Carreen toho v těch dnech moc nenamluvila, když, slaboučká a odhmotněná jako nějaký přízrak, chodila po domě a zastávala práce, na které jí stačily síly. Hodně se modlila, protože ji Scarlett, když vešla bez klepání do jejího pokoje, pokaždé našla, jak klečí u postele. Pohled na sestru ji pokaždé naštvál, protože Scarlett byla přesvědčena, že čas na modlení již definitivně minul. Když bůh rozhodl, že si zaslouží takový velký trest, tak se musí obejít bez modliteb. Pro Scarlett bylo náboženství odjakživa formou obchodního jednání. Slibovala bohu, že se bude dobře chovat, výměnou za různé výhody. Bůh podle Scarlett občas porušil sjednané podmínky, a proto Scarlett dospěla k závěru, že mu teď už není vůbec nic dlužna. A kdykoli přistihla Carreen na kolenou, když měla odpočívat po obědě nebo zašívát šatstvo, zdálo se jí, že Carreen nenese náležitý podíl břemen, která doléhají na jejich bedra.

Jednou odpoledne to řekla otevřeně Willu Benteenovi, když už byl schopen sedět v křesle, ale dotklo se jí, když jí svým rozhodným hlasem odpověděl: „Nechte ji být, slečno Scarlett. Přináší jí to útěchu.“

„Přináší jí to útěchu?“

„Jistě, modlí se za vaši maminku i za něj.“

„A za koho, prosím vás?“

Podíval se na ni zpod světlých řas vybledlýma očima a vůbec nedal najevo překvapení. Jeho zřejmě nic nepřekvapovalo ani nevzrušovalo. Třeba už viděl tolik nečekaných věcí, že se už nemohl dát vyvést z míry. Nepřipadalo mu divné, že Scarlett nevěděla, co se děje v srdci její sestry. Považoval to za stejně samozřejmé, jako že Carreen nacházela útěchu v rozhovoru s ním, který byl úplně cizí.

„Za toho mladého Brenta, nevím, jak se jmenoval dál, co padnul u Gettysburgu a byl její nápadník.“

„Její nápadník?“ zeptala se Scarlett stroze. „Já jí dám nápadníka. Brent a jeho bratr byli moji nápadníci.“

„Jistě, vždyť mi to říkala. Vypadá to, že se o vás ucházel celý okres. Ale stejně byl její nápadník, když jste ho odmítla, protože se spolu zasnoubili, hned jak přijel na první dovolenku. Říkala mi, že to byl jediný chlapec, na kterém jí doopravdy záleželo, a tak ji jaksi utěšuje, když se za něj modlí.“

„Tydlifidli!“ ulevila si Scarlett, protože ji zasáhl nepatrný šíp žárlivosti.

Zvědavě si změřila vyhublého muže s ohrnutými kostnatými rameny, nazrzlými vlasy a klidnýma očima, které nikdy neuhýbaly před cizím pohledem. Tak on tedy ví o její rodině věci, které se sama nenamáhala zjišťovat. Tak proto Carreen obchází dům jako náměsíčná a pořád se modlí. Ale nakonec ji to přejde. Tisíce mladých žen přešel smutek nad padlými miláčky i nad padlými manžely. Scarlett samu určitě přešly všechny vzpomínky na Charlese. A v Atlantě znala mladou ženu, která během války ovdověla třikrát, a přesto si pořád všímala mužů. Řekla to nahlas Willovi, ale ten zavrtěl hlavou.

„Slečna Carreen je jiná,“ pravil klidným tónem nepřipouštějícím námitky.

S Willem bylo příjemné hovořit, protože toho sám moc nenamluvil, a přitom dovedl být chápacím posluchačem. Scarlett se mu svěřovala s problémy, jaké měla s okopáváním a sázením, s krmením vepřů i se zabřeznutím krávy a Will jí dovedl dobře poradit,

protože měl na jihu Georgie malou farmu a vlastnil dva černochoy. Věděl, že otroci byli teď osvobozeni a celá farma zarostla plevem a mladými borovičkami. Jeho sestra, jediné příbuzenstvo, jaké měl, se před rokem odstěhovala s manželem do Texasu, a tak Will zůstal sám jako kůl v plotě. Ale žádná z těchto věcí ho zřejmě netrápila víc než ztráta nohy, o niž přišel ve Virginii.

Ano, Will utěšoval Scarlett ve dnech, kdy černoši reptali a Suellen otravovala a plakala a Gerald se příliš často ptal, kde je Ellen. Willovi se mohla svěřit se vším. Vyprávěla mu dokonce i o tom, jak zastřelila yankeeského vojáka, a pak zářila pýchou, když ji stručně pochválil: „Dobře jste udělala!“

Nakonec se naučila celá rodina chodit za Willem a svěřovat se mu se svými starostmi – dokonce i chůva, která se k němu zpočátku chovala zdrženlivě, protože nebyl nóbl a vlastnil jen dva otroky.

Když se zotavil natolik, že se dokázal jakžtakž vláčet po domě, pustil se do pletení košíků z dubových dýh a opravování nábytku poničeného Yankeei. Uměl výborně vyřezávat a Wade se od něho nehnul, protože mu vyřezával hračky, jediné, jaké hoch v životě měl. Když v domě zůstal Will, všichni mohli s klidem odejít po své práci a nechat v domě Wadea i obě malé děti, protože se o ně dokázal postarat stejně dobře jako chůva a v umění, jak uchlácholit vřískajícího černého a bílého prcka, ho předčila jen Melanie.

„Jste moc hodná, slečno Scarlett,“ říkal, „i když jsem pro vás úplně cizí a nic pro vás neznamenuje. Přidělal jsem vám spoustu starostí a trápení, ale jestli proti tomu nic nemáte, zůstanu tady s vámi a budu vám pomáhat se vším, dokud vám neodsloužím aspoň část péče, kterou jste mi věnovali. Za všechno se vám odvděčit nemůžu, protože za záchranu života se nedá ničím zaplatit.“

Will Benteen tedy zůstal v Taře a většina břemene, jímž Tara doléhala na Scarlett, se postupně přesunula na jeho kostnatá ramena.

Nastalo září a s ním doba, kdy bylo třeba česat bavlnu. Will Benteen seděl na předním schodišti u Scarlettiných nohou na příjemném sluníčku začínajícího podzimního odpoledne a bezbarvým tichým hlasem rozvláčně vykládal, jak nekřesťanská cena se musí platit za odzrnění bavlny v nové čističce postavené poblíž Fayetteville. Ale dnes se ve Fayetteville dozvěděl, že by mohl snížit náklady o čtvrtinu, kdyby na dva týdny půjčil majiteli čističky koně a vůz. Nemohl však uzavřít obchod, dokud se neporadil se Scarlett. Scarlett si změřila hubeného muže opírajícího se o sloup verandy a žvýkajícího stéblo slámy. Willa, jak často opakovala chůva, nepochybně seslal bůh a Scarlett se často v duchu ptala, jak by se v Taře asi posledních několik měsíců žilo bez něj. Nikdy toho moc nenamluvil, nikdy se neprosazoval, nikdy neprojevoval větší zájem o nic z toho, co se kolem dělo, ale přesto věděl všechno o všech lidech z Tary. A jednal. Mlčky, trpělivě a kompetentně. Přestože měl jen jednu nohu, dokázal pracovat rychleji než Pork. A dokázal k práci přimět i Porka, což byl ve Scarlettiných očích zázrak. Když kráva dostala koliku nebo na koně přišla záhadná nemoc a vypadalo to, že o něj přijdou, probděl u obou zvířat celé noci a zachránil je. Scarlettinu úctu si získal obchodními úspěchy, protože dokázal třeba ráno vyjet z domova s několika koši jablek, sladkých bramborů nebo jiné zeleniny a vrátil se se semeny, štučky látek, moukou a dalšími potřebnými věcmi, které by sama, jak dobře věděla, nedokázala opatřit, přestože se v obchodování také vyznala.

Z Willa se postupně stával člen rodiny. Spal na lehátku v malé oblékárně před Geraldovým pokojem. Nezmiňoval se, že by chtěl odjet z Tary, a Scarlett se úzkostlivě vyhýbala jakýmkoli otázkám na toto téma, jelikož měla strach, aby je neopustil. Někdy si říkala, že kdyby měl kuráž, odjel by domů, i kdyby už žádný domov neměl. Ale i při tomto pomyšlení se vroucně modlila, aby u nich zůstal nadobro. Mít v domě muže bylo velice příjemné.

Scarlett si také říkala, že kdyby Carreen měla aspoň tolik rozumu jako myš, musela by poznat, že na ní Willovi záleží. Scarlett by byla Willovi vděčná až za hrob, kdyby ji požádal o Carreeninu ruku. Před válkou by samozřejmě nepřipadal jako ženich v úvahu. Nepatřil mezi plantážníky, ale nebyl ani bílá žebrota. Byl jen obyčejný chudší běloch, pologramotný farmář, který se neustále dopouštěl gramatických chyb a neznal některé jemnosti mravů, na něž byli O'Harovi zvyklí. Scarlett se v duchu ptala, jestli se dá považovat za gentlemana, a rozhodla se, že ne. Melanie se ho vášnivě zastávala a tvrdila, že každý, kdo v sobě má Willovo dobré srdce a ohleduplnost k druhým, je rozený gentleman. Scarlett věděla, že Ellen by omdlela při pomyslení, že by si její dcera měla vzít podobného člověka, ale teď nutnost naučila Scarlett, že se zdaleka nemůže řídit vším, co ji Ellen naučila, a nelámala si tím hlavu.

Muži byli vzácní, děvčata se musela vdávat a v Taře bylo třeba muže. Ale Carreen, která se čím dál víc oddávala modlení a den po dni ztrácela spojení se skutečností tohoto světa, se k Willovi chovala jako k bratrovi a jeho přítomnost brala stejně samozřejmě jako Porkovu.

Kdyby Carreen měla v těle aspoň trošku vděčnosti za všechno, co jsem pro ni udělala, okamžitě by si ho vzala a nenechala by ho odejít, říkala si s nevolí Scarlett. Ale ona ne, musí pořád jen obcházet dům jako náměsíčná, a to ještě kvůli hochovi, který ji zřejmě nebral vážně a v životě na ni nepomyslel.

Will tedy zůstal v Taře, aniž Scarlett tušila proč, ale přesto jí svým otevřeným a věcným jednáním byl příjemným a milým společníkem. Choval se se vši úctou a vážností k duševně nepřítomnému Geraldovi, ale na Scarlett se obracel jako na skutečnou hlavu rodiny.

Schválila jeho úmysl pronajmout koně, přestože se rodina na čas ocitla bez dopravního prostředku. Nejvíc se to dotklo Suellen. Největší radost jí dělaly vyjížďky s Willem, když zapřáhl a vyrazil za obchodem do Jonesboro nebo do Fayetteville. Vyparádila se do

nejlepších zbytků, které zůstaly celé rodině, navštěvovala staré známé, poslouchala klepy z celého okresu a znovu si připadala jako slečna O'Harová z Tary a ze starých časů. Suellen si nikdy nenechala ujít příležitost odjet z plantáže a předvádět se před lidmi, kteří netušili, že musí plít zahradu a stlát postele.

Slečna Předvádělová si bude muset čtrnáct dní odpustit své courání, pomyslela si Scarlett, a my zase budeme muset přetrpět její otravování a fňukání.

Na verandu za nimi přišla Melanie se synem v náruči, rozprostřela na podlahu starou přikrývku a položila na ni Beua, aby mohl lézt. Od té doby, co přišel dopis od Ashleyho, trávila všechen svůj čas nadšeným zářením, šťastným prozpěvováním a vyděšeným toužením. Ale ať byla šťastná nebo smutná, pořád byla hubená a bledá. Bez odmluv dělala, co jí připadlo, ale pořád jí nebylo dobře. Starý doktor Fontaine konstatoval, že jde o ženské potíže, a shodl se s doktorem Meadem, že neměla mít Beua. Doktor Fontaine jí také otevřeně řekl, že další dítě by ji zabilo.

„Když jsem byl dneska ve Fayetteville,“ řekl Will, „našel jsem něco moc zajímavého a hned jsem si říkal, že by vás to, dámy, mohlo zajímat, a přivezl jsem to s sebou domů.“ Sáhl do zadní kapsy kalhot, vytáhl kalikovou peněženku vyztuženou kůrou, kterou mu ušila Carreen, a vytáhl z ní konfедераční bankovku.

„Když myslíte, Wille, že konfедераční peníze jsou pořád zajímavé,“ odpověděla mu Scarlett stroze, „máme u tatínka v truhle ještě tři tisíce dolarů a chůva mě pořád otravuje, abych jí dovolila zalepit jimi škvíry ve stěnách v podkroví, aby na ni netáhlo. Asi jí to dovlím. Aspoň ty papíry k něčemu budou.“

„*Snad velký Caesar; proměněný v hlínu,*“ zarecitovala Melanie a smutně se usmívala. „Nedělej to, Scarlett. Schovej je Wadeovi. Jednou na ně bude hrdý.“

„Víte, já sice nevím nic o vznešeném Caesarovi,“ pokračoval trpělivě Will, „ale to, co jsem vám přivezl, odpovídá duchem vašemu

výroku o Wadeovi, slečno Melly. Je to básnička přilepená na rubu téhle bankovky. Víím, že slečna Scarlett na básničky moc není, ale přesto jsem si říkal, že tahle by ji třeba mohla zajímat.“

Will obrátil bankovku. Na rubu byl přilepen proužek hrubého hnědého balicího papíru, popsaný bledým, podomácku vyrobeným inkoustem. Will si odkašlal, pomalu a s potížemi četl, co na něm bylo napsáno. „Název je *Verše psané na rub konfедераční bankovky*,“ začal:

*Ač neznamená nic na boží zemi
či ve vodách, jež ji obklopují,
jak památku na národ, jenž pominul,
příteli, ji chraň a ukazuj ji.*

*Ukazuj ji všem, kdo budou naslouchat
příběhu, jenž bude ten cár vykládat
o svobodě, zrodil patriotův sen,
o bouří zmítaném národě, jenž pad.*

„Ach to je krásné! A dojemné!“ vykřikla Melanie. „Scarlett, nesmíš dát ty peníze chůvě, aby si s nimi zalepila škvíry ve stěnách. Vždyť to není jen obyčejný papír – ta báseň jako by chtěla říci: *Jsem památkou na národ, jenž pominul*.“

„Prosím tě, Melly, nebuď sentimentální! Papír je papír a máme ho tak málo, mně už leze krkem, když musím pořád poslouchat, jak chůva skuhrá kvůli šterbinám ve stěnách podkroví. Doufám, že až Wade vyroste, budu mít dost zelených dolarů, které mu dám místo těch bezcenných konfедераčních papírů.“

Will, který během jejich hádky lákal malého Beaua, aby si přelezl přes příkrývku pro bankovku, zvedl hlavu, zastínil si oči a zahleděl se na příjezdovou cestu.

„Budeme mít společnost,“ podotkl a mžoural na sluníčku. „Další voják.“

Scarlett se podívala na místo, kam hleděl, a spatřila, že mezi řádkami cedrů jako obyčejně pomalu přichází zarostlý muž, voják v pomíchaných cárech modré a šedé uniformy, hlava mu únavou padá na prsa a sotva vleče nohy.

„Myslela jsem si, že už bude od vojáků pokoj,“ řekla Scarlett. „Doufám, že tenhle nemá moc velký hlad.“

„Bude mít hlad,“ ujistil ji Will.

Melanie vstala.

„Radši řeknu Dilcey, aby dala na stůl o talíř víc,“ řekla, „a upozorním chůvu, aby toho chudáka nesvlékala z hadrů příliš neomaleně a...“

Zarazila se tak prudce, že se k ní Scarlett obrátila a změřila si ji pohledem. Melanie si tiskla hubenou rukou hrdlo, svírala je, jako by jí mělo puknout bolestí, a Scarlett spatřila, že jí pod bledou pletí prudce pulsují žilky. Melanie ještě více zbledla a hnědé oči se jí rozzářily.

Každou chvíli nám omdlí, blesklo Scarlett hlavou a okamžitě vyskočila a zachytila Melanii za paži.

Ale Melanie v mžiku setřásla Scarlettinu ruku a vrhla se dolů ze schodů. Rozběhla se po cestičce vysypané štěrkem, letěla lehounce jako pták, paže měla rozpřažené a zašlé sukně za ní poletovaly. Do Scarlett jako když udeří, v tu chvíli pochopila, kdo přichází. Zatočila se dokolečka a dopadla na zábradlí verandy právě ve chvíli, kdy přicházející muž zvedl obličej zarostlý špinavým světlým plnovousem, zastavil se a díval se k domu, jako by nemohl vyčerpáním ani o krok dál. Scarlett poskočilo srdce, vzápětí se zastavilo, pak začalo prudce bušit a v tu chvíli se Melanie s nesrozumitelnými výkřiky vrhla do náruče špinavého vojáka a on si položil hlavu na její šíji. Scarlett podlehla citům a udělala dva kroky vpřed, ale Will ji popadl za sukni a zadržel.

„Nezkazte jim to setkání,“ napomenul ji tiše.

„Pust'te mě, blázne. Pust'te mě! Vždyť je tu Ashley!“

Will nepovolil stisk.

„Je přece *její* manžel, ne?“ zeptal se klidně a Scarlett, která k němu sklonila hlavu, částečně z radosti a částečně z bezmocného vzteku, spatřila v klidných hlubinách jeho očí pochopení i soucit.

Margaret Mitchellová

Jih proti Severu I

Překlad Zdeněk Hron

Ilustrace na obálce Osipov Art/Shutterstock.com

Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 12. 3. 2021

ISBN 978-80-274-1428-4 (epub)

ISBN 978-80-274-1429-1 (pdf)

ISBN 978-80-274-1430-7 (prc)